

This is a digital copy of a book that was preserved for generations on library shelves before it was carefully scanned by Google as part of a project to make the world's books discoverable online.

It has survived long enough for the copyright to expire and the book to enter the public domain. A public domain book is one that was never subject to copyright or whose legal copyright term has expired. Whether a book is in the public domain may vary country to country. Public domain books are our gateways to the past, representing a wealth of history, culture and knowledge that's often difficult to discover.

Marks, notations and other marginalia present in the original volume will appear in this file - a reminder of this book's long journey from the publisher to a library and finally to you.

Usage guidelines

Google is proud to partner with libraries to digitize public domain materials and make them widely accessible. Public domain books belong to the public and we are merely their custodians. Nevertheless, this work is expensive, so in order to keep providing this resource, we have taken steps to prevent abuse by commercial parties, including placing technical restrictions on automated querying.

We also ask that you:

- + *Make non-commercial use of the files* We designed Google Book Search for use by individuals, and we request that you use these files for personal, non-commercial purposes.
- + *Refrain from automated querying* Do not send automated queries of any sort to Google's system: If you are conducting research on machine translation, optical character recognition or other areas where access to a large amount of text is helpful, please contact us. We encourage the use of public domain materials for these purposes and may be able to help.
- + *Maintain attribution* The Google "watermark" you see on each file is essential for informing people about this project and helping them find additional materials through Google Book Search. Please do not remove it.
- + *Keep it legal* Whatever your use, remember that you are responsible for ensuring that what you are doing is legal. Do not assume that just because we believe a book is in the public domain for users in the United States, that the work is also in the public domain for users in other countries. Whether a book is still in copyright varies from country to country, and we can't offer guidance on whether any specific use of any specific book is allowed. Please do not assume that a book's appearance in Google Book Search means it can be used in any manner anywhere in the world. Copyright infringement liability can be quite severe.

About Google Book Search

Google's mission is to organize the world's information and to make it universally accessible and useful. Google Book Search helps readers discover the world's books while helping authors and publishers reach new audiences. You can search through the full text of this book on the web at <http://books.google.com/>

Det här är en digital kopia av en bok som har bevarats i generationer på bibliotekens hyllor innan Google omsorgsfullt skannade in den. Det är en del av ett projekt för att göra all världens böcker möjliga att upptäcka på nätet.

Den har överlevt så länge att upphovsrätten har utgått och boken har blivit allmän egendom. En bok i allmän egendom är en bok som aldrig har varit belagd med upphovsrätt eller vars skyddstid har löpt ut. Huruvida en bok har blivit allmän egendom eller inte varierar från land till land. Sådana böcker är portar till det förflutna och representerar ett överflöd av historia, kultur och kunskap som många gånger är svårt att upptäcka.

Markeringar, noteringar och andra marginalanteckningar i den ursprungliga boken finns med i filen. Det är en påminnelse om bokens långa färd från förlaget till ett bibliotek och slutligen till dig.

Riktlinjer för användning

Google är stolt över att digitalisera böcker som har blivit allmän egendom i samarbete med bibliotek och göra dem tillgängliga för alla. Dessa böcker tillhör mänskligheten, och vi förvaltar bara kulturarvet. Men det här arbetet kostar mycket pengar, så för att vi ska kunna fortsätta att tillhandahålla denna resurs, har vi vidtagit åtgärder för att förhindra kommersiella företags missbruk. Vi har bland annat infört tekniska inskränkningar för automatiserade frågor.

Vi ber dig även att:

- Endast använda filerna utan ekonomisk vinning i åtanke
Vi har tagit fram Google boksökning för att det ska användas av enskilda personer, och vi vill att du använder dessa filer för enskilt, ideellt bruk.
- Avstå från automatiska frågor
Skicka inte automatiska frågor av något slag till Googles system. Om du forskar i maskinöversättning, textigenkänning eller andra områden där det är intressant att få tillgång till stora mängder text, ta då kontakt med oss. Vi ser gärna att material som är allmän egendom används för dessa syften och kan kanske hjälpa till om du har ytterligare behov.
- Bibehålla upphovsmärket
Googles "vattenstämpel" som finns i varje fil är nödvändig för att informera allmänheten om det här projektet och att hjälpa dem att hitta ytterligare material på Google boksökning. Ta inte bort den.
- Håll dig på rätt sida om lagen
Oavsett vad du gör ska du komma ihåg att du bär ansvaret för att se till att det du gör är lagligt. Förutsätt inte att en bok har blivit allmän egendom i andra länder bara för att vi tror att den har blivit det för läsare i USA. Huruvida en bok skyddas av upphovsrätt skiljer sig åt från land till land, och vi kan inte ge dig några råd om det är tillåtet att använda en viss bok på ett särskilt sätt. Förutsätt inte att en bok går att använda på vilket sätt som helst var som helst i världen bara för att den dyker upp i Google boksökning. Skadeståndet för upphovsrättsbrott kan vara mycket högt.

Om Google boksökning

Googles mål är att ordna världens information och göra den användbar och tillgänglig överallt. Google boksökning hjälper läsare att upptäcka världens böcker och författare och förläggare att nå nya målgrupper. Du kan söka igenom all text i den här boken på webben på följande länk <http://books.google.com/>

HARVARD LAW LIBRARY

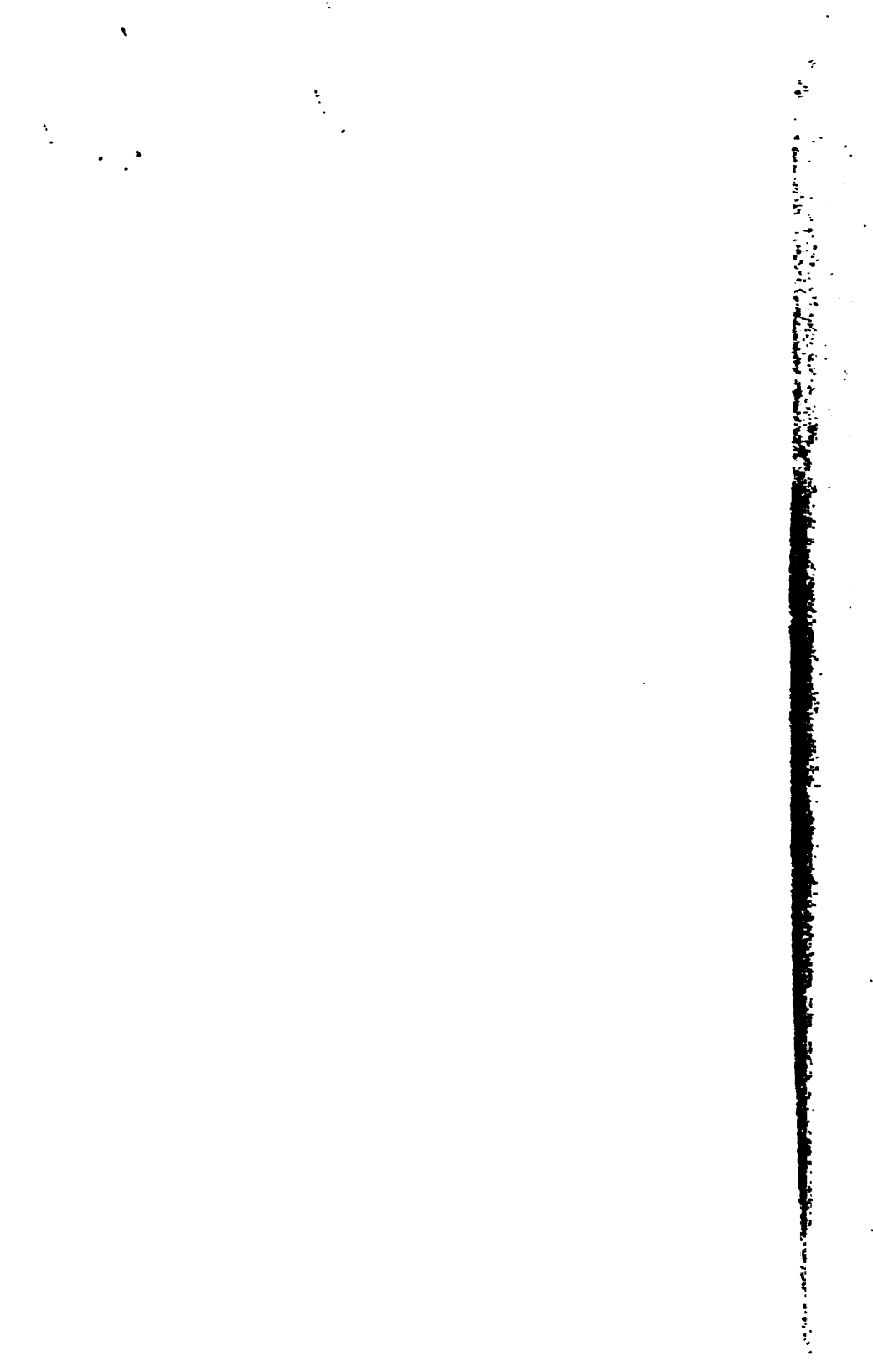
3 2044 057 027 393

HARVARD LAW LIBRARY

Received JUL 30 1925

Hjæmmebud.

Hjelmans

TIDSKRIFT,

UTGIFVEN AF

JURIDISKA FÖRENINGEN

I FINLAND,

1904.

FYRATIONDE ÅRGÅNGEN.

HELSINGFORS,

J. SIMELII ARFV. BOKTRYCKERI-AKTIEBOLAG

1904.

+

JUL 30 1925

Innehåll:

Afhandlingar, litteratur m. m.

Theodor Mommsen, af W. v. Willebrand	1
Till frågan om egodelningsrätternas kompetens, af W. v. Willebrand	14
Om ansvarighet för skada i följd af järnvägsdrift, af J. Grotenfelt	32
Till läran om villfarelse beträffande egenskaper, af Julian Serlachius	67
Juridiska Fakultetens utlåtande angående förslag till reform af rättegångsväsendet	97
Om domstols vård af arf, af Wilhelm Chydenius	117
Om arfsbevakning och arfstvist, af Wilhelm Chydenius	135
Några processrättsliga grundbegrepp, af R. A. Wrede	185
Lilius, Testamentin muodosta, anm. af Wilhelm Chydenius	202
Ösels rätt i sjuttonde århundradet, af P. A. Östergren	207
Konrad von Maurer, af Axel Charpentier	254
Om boskillnadsskälén, af W. v. Willebrand	356
En suspenderad hofrätt, af Ernst Tegengren	386
Juridisk bibliografi (inhemsk och svensk) för åren 1901, 1902 och 1903	391
Juridiska Föreningens årsmöte	42
Juridiska Föreningens i Finland för år 1904 godkända allmänna öfverläggningsämnen	131
Juridiska examina vid Alexanders Universitet i Finland	133

Juridiska föreningens förhandlingar.

Juridiska föreningens i Finland förhandlingar öfver de för år 1901 godkända allmänna öfverläggningsämnena	169
Juridiska föreningens i Finland förhandlingar öfver de för år 1902 godkända allmänna öfverläggningsämnena	209
1. Kan dom i brottmål på ändringssökande parts besväri något afseende ändras till nackdel för honom?	210
2. Omfattar uttrycket „lösöre“ i 17 kap. Giftermålsbalken jämväl penningar och fordringar?	214
3. Bör den, som blifvit dömd till straff enligt sista mom. 1 § 17 kap. strafflagen, på grund däraf anses såsom menedare i den bemärkelse, hvori detta uttryck förekommer i 7 § 17 kap. Rättegångsbalken?	222

4. Om genom dom solidarisk betalningsskyldighet fastställts för flere gäldenärer, men en af dem, som ensam dragit saken under öfverrätts pröfning, frikallats från betalningen, undergår till följd häraf de öfrigas betalningsskyldighet ändring? 229
 5. Om en person själf tagit sig rätt under sådana omständigheter att återställande af besittningen eller det förhållande, som rubbats, enligt 14 § 7 kap. Utsökningslagen ej eger rum, så frågas huruvida personen är förfallen till straff enligt 14 § 16 kap. strafflagen? 241
 6. Är utmätningssökande borgenär berättigad att klandra arfskifte, som tillkommit i anledning af 11 § 4 kap. Utsökningslagen? 247
 7. Huru bör den straffas, som olofligen tillagnar sig en af sparbank för annan person utfärdad motbok och på grund där-af hos banken uppbär penningar samt sedermera ur motboken utplånar den af sparbankens tjänsteman om värkstäld uttagning gjorda anteckningen 277
 8. Inom hvilken tid skall arfvinge, som är bosatt å den ort, där arvet fallit, göra sitt anspråk på detsamma gällande? . . . 288
 9. Kunna lån till spanmålsmagasinet fortfarande utan vidare omgång af utmätningssman indrivas blott på grund af bestämning därom i vederbörande magasinsreglemente? . . . 292
 10. Är jordtorpare skyldig att erlægga utskylder till presterskapet för den inkomst, som han erhåller genom bebrukande af den till torpet hörande andel i mantal satt jord? . . . 298
 11. Böra 2 § 13 kap. Ärdebalken och 1 § 11 kap. Jordabalken anses innebära, att underlåtande af stämning å medarfvingar eller säljare afskär för arfvinge, resp. köpare, som tappat i klanderprocessen, rätt att utföra regresstalan emot desse? Och om frågan besvaras jakande, böra sagda lagrum anses uttrycka en allmän regel för vår rätt, eller äro de undantagsstadganden för i dem särskildt omförmälda fall? 299
 12. Får invändning om preskription af fordran framställas i hofrätt, ehuru parten i underrätt på annan grund sökt fria sig från krafvet? 304
- Juridiska föreningens i Finland förhandlingar öfver de för år 1903 godkända allmänna öfverläggningsämnena.
1. Om en lägenhet utgör underpant för ogulden köpeskilling, men fordringsegaren utsökt köpeskillingen vid domstol eller hos öfverexekutor utan att i sistnämnda fall äska yttrande angående lägenhetens förklarande för utmätt, kan utmätningssman vid befordrande af utslaget till värkställighet

- utmåta och försälja fastigheten? Och förändras förhållandet däraf att fastigheten vid tiden för utmätningen innehaflves af tredje man, som redan å fastigheten fått uppbud? 309
2. Är stadgandet i 25: 22 Rättegångsbalken tillämpligt jämväl i utsokningsmål? 312
3. Om afgörandet af en tvistefråga hänskjutits till skiljemäns pröfning utan att därvid öfverenskommit något om skiljemännens arvode, ega desse bestämma beloppet af arvodet med den värkan att skiljedomen jämväl i denna del blir exigibel? Och gestaltar sig förhållandet möjligen annorlunda ifall tvistefrågans hänskjutande till skiljemän ej berott på aftal utan på föreskrift i lag (t. ex. 96 § i förordningen om kommunalförvaltning på landet) utan att i sistnämnda händelse finnes bestämdt huru med arvodesfrågan skall förfaras? 324
4. Skall vid försök till brott det maximistraff, som enligt 46 § i förordningen om strafflagens införande är bestämmande för frågan huruvida underrätts utslag angående visst brott bör hemställas eller icke, beräknas enligt det för fullbordadt brott utsatta straffmaximum eller efter det för försöket enligt lag härledda maximum? 329
5. Bör öfverexekutors utslag på klagan af tredje man öfver utmätning kungöras genom anslag eller delgifvas? Och eger tredje man rätt att besvära sig öfver öfverexekutors utslag, hvarigenom saken förvisats till domstol? 334
6. Hafva man och hustru, som båda jämte andra personer underskrifvit en förbindelse, innefattande åtagande om solidarisk proprie borgen för ett skuldebrefs innehåll, därigenom iklädt sig borgensansvarighet gemensamt eller hvardera för sig? 338
7. Om delegare i fastighet sig emellan uti skriftlig afhandling och medels uppgången sämjorä, i afseende å häfdande särskildt, skiftat fastighetens egor och öfriga tillhörigheter, så frågas huruvida sådan öfverenskommelse kan af någondera delens innehafvare ensidigt återkallas medels uppsägning af densamma? Och eger i sådant fall den andra intressenten rätt att först efter åtnjuten laga fardag upplåta dess häfdeegor till sambruk? 340
8. Skall vid taxering af inkomsten från landsfastighet, enligt 82 § i förordningen angående kommunalförvaltning på landet, värdet af dagsvärken, som af fastighetens underhafvande utgöras, upptagas såsom ren inkomst, eller bör detta värde, såvidt dagsvärkena använts till egendomens „underhåll och drift“, anses såsom arbetslöner och annan driftkostnad, hvilken får från inkomsten afdragas? 351

Rättsfall:

1. Fullmäktig åtalad för att icke hafva utfört uppdrag, som lämnats honom. Bedrägeri eller oredlighet?	59
2. Skall den, som föröfvat flere brott genom en handling och förtyjämlikt 1 § 7 kap. strafflagen är förfallen till ett straff i allmän straffart, dömas för hvar och ett af brotten eller endast för det brott, å hvilket det strängaste straffet följer?	60
3. Äga stadgandena i förordningen den 24 februari 1873 angående närmare bestämmande af löftesmans ansvarsskyldighet tilllämplighet å den borgen, som omförmäles i 5 § 16 kap. Å. B.?	62
4. Kan hemmansegare, för hvilken efter det skifte i samfälligheten egt rum behof af väg öfver grannens område uppstått, förplikta grannen att för sagda ändamål afstå nödig mark?	128
5. Eger domstol uttala sig angående giltigheten af verkställd utmätning?	180
6. Är hyresgäst i stad berättigad att af husvärd, som föryttrat huset utan förbehåll om hyresaftalets bestånd, fordra ersättning för den skada, som brytandet af hyresaftalet tillskyndat honom?	182
7. Är utmättningsman berättigad att hos gäldenär påbörja utmätning af gäldenärs lön innan densamma förfallit till betalning?	183
8. Tvist angående rätta sträckningen af rägång. Storskifteskartas vitsord motsagdt på grund af skiljaktighet emellan kartans visning och råerne å marken	265
9. Skall proprielöftesman, som åtagit sig ansvarighet för skuld med viss betalningstid samt efter det skulden förfallit förnyat sin borgen, sökas inom tolf månader från förfallodagen?	269
10. Utgör förordningen den 20 juni 1864 angående olämpliga förbehåll vid fastighetsköp hinder för stad att vid föryttring af obebyggd tomt uppställa sådant vilkor att tomten inom viss tid skall bebyggas vid äfventyr att den eljes återfaller till staden?	272
11. Är bestämningen i 5 § 15 kap. ÅB därom, att försvunnen person tillfallet arf far af fjärmare arfvinge mot borgen lyftas upphäfd, genom lagen af den 23 april 1901?	274

Theodor Mommsen ¹⁾.

Med Theodor Mommsen har en storman på det vetenskapliga området gått ur tiden, en man som arbetat mera än de flesta, en man, som åtminstone för de klassiska vetenskaperna gjort större landvinningar, än på länge någon annan. Den 1 november detta år (1903) lämnade Mommsens ande den redan bräcklig vordna kroppshyddan. Döden kom plötsligt och obevekligt. Frisk ända till det sista — han torde under sitt långa lif ej hafva tillbragt en enda dag till sängs — drabbades han den 30 oktober af ett slaganfall, som inom tvenne dagar ändade hans lif.

Theodor Mommsen föddes den 30 november 1817 i den lilla staden Garding i Schleswig, där fadern var präst. Den första undervisningen erhöll han i hemmet, där han kvarstannade till 1834 således till en jämförelsevis framskriden ålder. Först detta år kom han till gymnasiet i Altona, där han studerade till 1838. Sistnämnda år blef han student och egnade sig därefter åt studiet af rättsvetenskapen vid universitetet i Kiel. Bland de lärare han här åhörde och som företrädesvis utöfvade inflytande på hans utveckling voro Burchardi och framförallt Osenbrüggen, af hvilka den sistnämnde förenade grundlig filologisk lärdom med utmärkta juridiska insikter. 1843 vid 26 års ålder vann Mommsen jurisdoktorsgraden med en afhandling „Von den Kollegien und Sodalizien“. Denna första afhandling följdes

¹⁾ Föredrag hållet vid Juridiska Föreningens årsmöte den 18 december 1903.

kort därpå af en annan: „Die römischen Tribus in administrativer Beziehung“. Redan dessa båda förslingsarbeten riktade uppmärksamheten på den unge vetenskapsmannen, ty de röjde grundliga insikter och framförallt en lysande begåfning. Visserligen saknade arbetena icke heller ganska lätt märkbara svagheter. Författarens begåfning och vettgirighet hade förledt honom till alltför djärfva kombinationer och slutsatser, så att han också själf i en senare tid fann sig föranlåten att återtaga en mängd uttalanden, som han i dessa sina första arbeten gjort. Betecknande säger han vid en mera framskriden ålder, att han i början af sin vetenskapliga författareverksamhet ännu icke lärt sig den svåra konsten att veta, när man bör erkänna sig icke veta.

Samtidigt som Mommsen sålunda arbetade sig in i sitt egentliga ämne idkade han flitiga studier äfven åt andra håll. Särskildt sysselsatte han sig med den klassiska litteraturen och poesin. Också för den moderna litteraturen var han icke främmande. I Hamburg finna vi honom för en kortare tid sysselsatt såsom lärare i den tyska litteraturen. Han förskaffade sig sålunda redan tidigt en omfattande beläsenhet. Hans vida öfver den romerska och grekiska fornkunskapen gående studier lämnade äfven tydligt skönjbara spår efter sig uti flere af hans arbeten. Särskildt påpekas må den af förståelsefull pietet och sakkunskap kännetecknande karaktäristiken af den Euripideiska skaldekonsten i hans romerska historia.

De klassiska studierna togo dock lejonparten af hans tid och intresse i anspråk. Allt djupare trängde han in i sin vetenskap, allt mera intagen blef han af densamma. Hemlandet blef honom snart för trångt. Till Italien drog honom oemotståndligt hans håg. Där på ort och ställe ville han forska bland minnesmärkena från en länge sedan svunnen tid. Ett stipendium i förening med ett understöd, som han genom Savignys bemedling lyckades erhålla från vetenskapsakademien i Berlin satte honom i stånd att förverkliga denna sin älsklingstanke. Savigny, själf varmt intresserad för den unge mannen och hans sträfvanden, förstärkte af egna medel reskassan, så att det blef honom

möjligt att i två års tid, åren 1846—1847 uppehålla sig i Italien och därvid genomresa landet i alla riktningar. Här njöt Mommsen i fulla drag. Här på skådeplatsen för det romerska folkets strider, segrar och sträfvanden lefde han sig in i antiken och lärde känna den gångna tiden, dess samhällsskick, dess människor, dess åskådningssätt såsom det väl lyckats ingen före honom. Här i Italien slöt han också vänskapsförbund med talrika lärda och vetenskapsmän, hvilka i sin mån verkat befordrande på hans egen utveckning. Bland de vänner han sålunda förvärfvade må nämnas juristen Serafini i Rom, samt Bartolomei Borghesi och Giambattista di Rossi. Den sistnämnde, tjänsteman vid Vatikanen och kallad Katakombernas konung, är känd för sina grundliga och omfattande forskningar rörande minnesmärkena från den första kristna tiden. Den förre af de två sistnämnde, Borghesi åter var Italiens då lefvande främste kännare af de latinska inskrifterna, och isynnerhet med honom synes Mommsen hafva underhållit lifliga förbindelser. Hos honom blef Mommsen redan vid sitt första besök i Italien på det hjärtligaste mottagen. I hans hus, som liknats vid ett sanktuarium för epigrafisk vetenskap, var det som Mommsens vetenskapliga framtidsplaner antogo en bestämdare form. Tankeutbytet med Borghesi öppnade nämligen nya vyer för Mommsen. Klarare än förut insåg han, hvilket rikt utbyte kunde göras genom att ur deras gömslen framdraga och tolka inskrifterna från antiken och hans närmaste beslut blef att underkasta de neapolitanska inskrifterna en ingående bearbetning. Denna sin afsikt förverkligade han äfven och då han senare år 1852 såsom resultat af sina forskningar publicerade sina „*Inscriptiones regni Neapolitani*“ anbragte han på titelbladet Borghesis namn med tillägget: „magistrato, patrono, amico“, därmed gifvande uttryck för de känslor, som besjälade honom gent emot denne hans vän och gynnare.

Icke blott med de lärde i landet kom emellertid Mommsen i beröring, utan med medborgare snart sagdt af alla samhällsklasser. Under sina talrika fotvandringar, under sina forskningar bland ruiner och minnesmärken, under

sina uppehåll i byar och småstäder blef han känd i vida kretsar. Hans i sann mening folkeliga sinnelag, hans vänlighet och anspråkslöshet gjorde honom öfverallt till en gärna sedd gäst. Ja, Mommsen fann sig snart vara en af Italiens populäraste män. Då han 1862, 1867 och 1873 åter besökte landet täflade hög och låg att frambära sin hyllning för honom. I Kalabrien, för att blott anföra några exempel, täflade för honom vildfrämmande människor om förmånen att få betala hans hotellräkningar och i Reggio blef han en gång så öfverhopad med hedersbetygelser, tal och deputationer, att han helt plötsligt för att slippa alltsammans såg sig föranlåten att fly öfver hafvet till Messina.

Efter återkomsten från sin första resa till Italien slog sig Mommsen 1848 ned i Schleswig, där han vid sidan af sina vetenskapliga studier medhann redigerandet af den i Rendsburg utkommande tidningen. Helt visst var ej heller den tidningsmannaverksamhet Mommsen sålunda kom att utöfva utan sin betydelse för hans utveckling. Den förmåga att förena sträng vetenskaplighet med ett populärt, ledigt och lättläst framställningssätt, som vi i så många af Mommsens arbeten beundra, vanns måhända till icke ringa del genom det slag af publicistisk verksamhet, som Mommsen idkade i Rendsburg. Långvarig blef dock icke vistelsen här för Mommsen. Redan hösten 1848 tillträdde han, då endast 31 år gammal, en e. o. professur i Leipzig. Emellertid skulle han ej heller här få länge kvarstanna. De politiska stormarna under åren 1848 och 1849 lämnade honom lika så litet som så många andra universitetslärare oberörda. Mommsen fann sig plötsligen tilltalad vid domstol för delaktighet uti de revolutionära rörelserna och blef, ehuru af domstol frikänd, på administrativ väg beröfvad sitt ämbete. Mommsens rykte som vetenskapsman stod emellertid nu redan så högt, att han icke behöfde vänta länge på en kallelse till ett annat universitet. 1852 fick han sålunda en profession vid universitetet i Zürich, där han kvarstannade till 1854. Sistnämnda år öfverflyttade han till en enahanda befattning i Breslau. 1858 slog han sig ned i Berlin i akt och mening att såsom aka-

demiker lefva helt och hållet för sina studier. Ett lätt förklarligt behof att dela med sig af de rika vetandets skatter han egde förmådde honom dock något senare att mottaga en för hans räkning vid universitetet inrättad profession i romerska historien. I Berlin kvarstannade han sedan till sin död afvisande alla ärorika kallelser till olika universitet i det tyska riket, som alla täflade om äran att för sig vinna den allt ryktbarare vordne vetenskapsmannen. Bland andra ärebetygelser och förtroendebevis, som kommo den allmänt aktade och vördade mannen till del, må här nämnas endast ett par. Efter Haupts död 1874 valdes han till ständig sekreterare i vetenskapsakademien och samma år utsågs han till rektor för universitetet.

Sedan jag sålunda i en följd vidrört de yttre konturerna af Mommsens lefnad, återgår jag till redogörelsen för honom såsom vetenskapsman, universitetslärare och människa. Att emellertid nu vid detta tillfälle medhinna allt, hvad Mommsen skrifvit och utträttat, är icke ens närmelsevis möjligt. Mommsens vetenskapliga produktion upptager nämligen bortåt ett tusental olika arbeten, afhandlingar och uppsatser. Jag skall därför nu beröra endast några af Mommsens märkligaste arbeten, de ur hvilka denne mångsidigt begåfvade vetenskapsmans egenart tydligast framträder. Jag har redan varit i tillfälle att omnämna hans första epigrafiska arbete, nämligen det 1852 utkommna „*Inscriptiones regni Neapolitani*“. Detta var emellertid endast första början till en produktion på den epigrafiska vetenskapens område, hvars make verlden därförinnan icke skådat och troligen icke heller hädanefter skall få se. Som bekant äro för kännedomen om antiken af allra största betydelse de inskrifter, som fordومتima anbragts på kopparflor, stenar, pelare, tempel och andra föremål. De sprida ett klart ljus öfver förhållanden, som dem förutan aldrig skulle hafva kunnat rätt uppfattas. Genom inskrifterna hafva erhållits utförliga redogörelser för statsfördrag och folkbeslut, man har ur dem fått hela sessionsprotokoll, stiftelseurkunder, tal, bref, förteckningar öfver tjänstemän, förteckningar öfver tempelskatter och förråder, uppgifter om grän-

ser m. m. Den nyare behandlingen af provinsial- och kejsarhistorien har möjliggjorts endast och allenast genom de ingående studier, som egnats de latinska inskrifterna. Epigrafin har visserligen idkats allt sedan medeltiden, men af det ofantligt rika epigrafiska materialet var endast en ringa bråkdel känd, samlad och tolkad. En samling af alla förefintliga inskrifter, där imitationerna och en senare tids alster kritiskt afskildes från det från antiken härstammande, det äkta, var oundgängligen nödvändig för att det epigrafiska materialet skulle blifva för forskningen fullt användbart. Redan en dansk man, Olaus Kellerman hade insett detta och föresatt sig att utgifva en *Corpus inscriptionum latinarum*, men arbetet afbröts genom hans förtidiga död år 1834. Äfven särskilda franska projekt ledde icke till något resultat. Slutligen åtog sig Berliner akademien uppgiften, men äfven nu såg det till en början ut, som om företaget skulle stranda. I spetsen för arbetet sattes nämligen icke Mommsen, utan en annan vetenskapsman, Schulmann, som emellertid långt ifrån befanns vara vuxen den väldiga uppgiften. Uppdraget måste därför fråntagas honom och tilldelades då Mommsen. Nu var den rätte mannen på den rätta platsen. För honom var uppgiften icke oöfvervinnelig. Svårigheterna endast skärpte hans ifver och arbetslust. Ett antal medarbetare ställde sig vid Mommsens sida och bland dessa fördelades de olika provinserna i det romerska riket. Inom hvar och en skulle en medarbetare själf afskrifva där förefintliga inskrifter. Ingen inskrift, som ännu fans i behåll, skulle sålunda få insflyta så att säga från andra hand i det stora verket. Endast då originalen blifvit förstörda eller icke mera kunde återfinnas, skulle tidigare tagna afskrifter få gälla. Men svårigheterna bestodo då uti att hafva kännedom om alla förefintliga afskrifter, med hvarandra jämföra texterna och sedan utleta och fastställa inskrifternas ursprungliga innehåll. Men just här var Mommsen på sin rätta plats. Han behärskade det kollossala materialet fullständigt och raskt framskred arbetet, så att Mommsen redan år 1863 kunde publicera uti ett särskildt band inskrifterna från den republikanska tiden. De öfriga banden af arbetet framträdde sedermera ordnade efter de

romerska provinserna i geografisk ordningsföljd. Bearbetade äro af Mommsen själf Donauländerna, Orienten och öfre Italien. Öfriga romerska provinser bearbetades af Henzen, Hübner, Zangemeister m. fl.

Förrän jag lämnar redogörelsen för Mommsens arbete på de latinska inskrifterna, må ännu ett speciellt hithörande verk af honom beröras, nämligen offentliggörandet och tolkningen af den förnämsta bland inskrifterna, „die Königin der Inschrifte“ kallad. Före sin död hade kejsar Augustus förordnat, att utanför hans mausoleum i Rom skulle upphängas koppartaflor, på hvilka skulle inristas en redogörelse för hans bragder i krig och fred, liksom äfven hvad han gjort för staten och det romerska folket, samt hvilka summor han därför förbrukat. Då sedan innevånarene i staden Ancyra (nu Angora) uti Mindre Asien uppförde ett åt Augustus och gudinnan Roma helgadt tempel anhöll de att från Augusti mausoleum få taga en afskrift af den där förekommande, Augusti gärningar förhärlikande inskriften. Tillstånd beviljades och så inhöggs inskriften uti marmorblick infogade uti templets vägg vid dess ingångsdörr. Till venster fanns den latinska inskriften och till höger en öfversättning affattad på det grekiska språket. Mausoleet i Rom har länge sedan skattat åt förgängelsen och med detsamma de därtill hörande koppartaflorna, men i Angora har inskriften bevarats, tills forskningen kunnat tillgodo göra sig densamma. Visserligen voro marmorblicken, då fyndet af inskriften gjordes, delvis splittrade och skriften sålunda till en del utplånad, men med tillhjälp af den grekiska översättningen har det fullständigt lyckats återställa den ursprungliga latinska texten. Denna likasom äfven den grekiska texten utgaf Mommsen tillika med en diger kommentar om ett par hundra sidor. Monumentum Ancyranum, såsom inskriften kallas, utgör nu den förnämsta källan till vår kunskap om kejsar Augusti regering och den tidens chronologi.

Ett annat storartadt företag, som likaså fullbordades hufvudsakligast under Mommsens ledning var det s. k. Monumenta Germaniae, en kritisk samling af medeltida historiska författares arbeten. Detta arbete kan emellertid i

detta sammanhang icke påräkna en större uppmärksamhet, alldenstund detsamma i motsatts till Corpus inscriptionum ej haft något inflytande på kännedomen om och studiet af den romerska rätten.

Men redogörelsen för Mommsens omfattande arbeten i och för offentliggörande af de källor, ur hvilka kunskapen om det gamla Rom flödar, är härmed långt ifrån slutförd. 1860 utgaf han i tryck de s. k. Vatikanska fragmenterna d. v. s. de till vår tid bevarade delarna ur en under Konstantini tid sammanställd omfattande samling af rättskällor snarlik den senare på Justiniani initiativ utarbetade Corpus juris, ehuru mindre omsorgsfull och tillförlitlig än denna. Senare utgaf Mommsen tillsammans med Kreuger den Justinianska Corpus Juris, hvaraf Mommsen redigerat Pandekterna, hvilka därigenom för första gången framträdde i en alla anspråk motsvarande edition. Texten öfverensstämmer i hufvudsak med den kända handskrift, som efter orten, där den nu förvaras, gemenligen kallas Florentina. Afvikelser från denna har Mommsen tillåtit sig endast då tvingande skäl förelegat och hafva rättelserna då vanligen grundats på de under den efterjustinianska perioden tillkomna utdragen (parafraser) ur och grekiska öfversättningar af enskilda delar af Corpus Juris, äfvensom de i slutet af 800- och i början af 900 talet författade s. k. Basilikerna. Betydelsen af den Mommsenska pandekteditionen torde icke kunna öfverskattas. Att densamma utöfvat ett storartadt inflytande på studiet af den romerska rätten, är säkert.

I detta sammanhang må ännu ett par andra af Mommsens arbeten nämnas. År 1868 upptäcktes under texten af en utaf den helige Gregorius författad kommentar öfver Jobs bok den till hälften utplånade skriften af en bland de äldsta handskrifterna af Livii Roms historia. Genom kemiska medel lyckades man återställa den ursprungliga texten, som sedermera af Mommsen utgafs i tryck i början af 1870 talet. Redan tidigare, 1864, hade han utgifvit ett annat arbete, som äfven förtjänar omnämnande. Under kejsar Augusti tid lefde en berömd grammatiker Verrius Flaccus, som under titeln: „De verborum significatu“ utgaf en omfattande

ordbok eller rätteligen en på latinska språket affattad förklaring till latinska ord och uttryck hänförande sig i främsta rummet till den juridiska terminologin. Af detta arbete, som i sin helhet icke blifvit bevaradt till vår tid, gjordes af en Sextus Pomponius Festus i andra eller tredje århundradet ett utdrag, som på grund af att detsamma en tid tillhört kardinal Farneses bibliotek nu kallas Codex Festi Farnesianus. Men äfven detta fragment af Verrius Flaccus' oskattbara verk finnes numera endast i illa medfaret skick. Vid en vådeld var manuskriptet engång nära att blifva uppbrändt, men räddades i sista ögonblicket. Så nära hade emellertid redan lågorna nått manuskriptet, att ett hörn af detsamma förkolnat och en del af texten på hvarje sida blifvit förstörd. Men äfven i detta skadade skick har ordboken förmått sprida ljus och förståelse i olika riktningar. De lärdes bemödanden hafva därvid gått ut på att rekonstruera den del af texten, som förstörts. Också Mommsen lämnade härvidlag sitt bidrag, i det han det nämnda året i tryck utgaf en del af ordboken.

Positiva resultat af allra största betydelse ernådde Mommsen uti „Die römische Chronologi bis auf Cäsar“, ett arbete, som till sina hufvudsakliga delar är för icke fackmannen obegripligt. Det lyckades Mommsen att i detta arbete fastställa den äldsta romerska tidräkningen och därmed äfven ordalydelsen af den elfte af decemvirernas lagtaflor.

I sitt 900 sidor starka arbete „Geschichte des römischen Münzwesens“ (1860) har Mommsen gifvit en alldeles ny riktning åt vetenskapen om det romerska myntväsendet.

För Mommsens måhända mest betydelsefulla arbeten har emellertid ännu icke redogjorts. Det arbete, som mest bidragit till att göra Mommsens namn känt och ryktbart, är onekligen hans „Römische Geschichte“, hvaraf de tre första banden utkommo under åren 1854—1856. Fjärde bandet afsedt att behandla kejsartiden utkom aldrig. Femte bandet däremot såg dagen 1885. En anmärkningsvärd egenkap hos detta omfattande arbete är, att detsamma förenar anspråken på sträng vetenskaplighet med ett framställningsätt, som gör detsamma njutbart icke blott för historiker

och klassiker ex professo, utan öfverhufvudtaget för hvarje bildad man. Mästerligt har Mommsen här förmått beherska det kolossa materialet och med öfverlägsen förmåga har han förstått utplocka det karaktäristiska och framkalla en totalbild af oförliknelig skönhet. Bakom verket skönjer man tydligt icke blott den store vetenskapsmannen och den öfvade stilisten, utan därjämte den store konstnären. Omfattande kunskaper i den moderna historien sätta författaren i stånd att uppdraga fängslande paralleller och öfverallt genomflådas framställningen af betraktelser och resonnementer vittnande om fin iakttagelseförmåga, ett sällsynt skarpsinne samt öfverlägsen berättareförmåga. Under allt detta öfvergifver han aldrig en strängt vetenskaplig ståndpunkt. Alla sägner och fabler, som till riktigheten icke kunnat konstateras, förbigår han konsequent. Därför finner man hos Mommsen intet om den sköna Lucretia och intet om andra dylika sago-gestalter. Den Mommsenska historien saknar emellertid därför ingalunda färg och omvexling. Liffullt och spännande skildras det romerska folket i krig och fred, dess jordbruk och handel, dess diktan och traktan. Imposant är framställningen om jättekampen mellan Rom och Kartago, den 50 åriga revolutionen, republikens sista dagar och monarkins uppkomst. Den förnämsta anmärkningen, som gjorts mot arbetet, är att författaren för mycket skulle hafva gjort sig skyldig till att på antika förhållanden hafva öfverfört moderna begrepp, men trots denna och andra anmärkningar är dock — det har äfven allmänt erkänts — Mommsens Romerska historia en af de främsta skapelserna inom den tyska litteraturen. Såsom jag redan nämnde har författaren aldrig utgifvit arbetets fjärde band. Orsaken härtill var, så har det åtminstone uppgifvits, att manuskriptet till denna del vid en vådeld, som natten mellan den 11 och 12 Juni 1880 öfvergick hans i Charlottenburg belägna villa, blef jämte en stor del af hans värdefulla bibliotek lågornas rof.

I vetenskapligt afseende stående fullt jämbördigt vid sidan af det sistnämnda arbetet står Mommsens „Römisches Staatsrecht“ i fem digra volymer (I bandet utkom 1871. II

bd. 1 afd. 1874. II bd. 2 afd. 1875. III bd. 1 afd. 1887, III bd. 2 afd. 1888.) En „Abriss“ af arbetet ingår i Bindings Handbuch der deutschen Rechtswissenschaft, del I bd. III. Den romerska statsrätten hade före Mommsen icke blifvit särskildt för sig tecknad. För grundlinjerna i densamma fans visserligen redogjort i arbeten af historiskt och filologiskt innehåll. Men bristen på juridiska insikter i förening med arbetenas egentliga uppgift gör, att man här icke kan vänta en tillfredställande och uttömmande behandling af statsrättsliga lika litet som andra juridiska spørsmål. Mommsen däremot lika stor jurist, som filolog och historieskrifvare gick med helt andra förutsättningar, än hans föregångare till behandlingen af den romerska statsrätten och resultatet blef storartadt. Ehuru arbetet är mycket omfattande och i detalj gående, så undanskymma dock ingenstädes detaljerna bilden af det hela. På ett oförlikneligt sätt föres framställningen framåt. Hvad redan tidigare varit bekant, förstår författaren att framföra på ett sätt och i ett sammanhang, som gifver en alldes ny färg och gestalt åt ämnet. Men författaren är äfven i tillfälle att framdraga mycket nytt. Hans flitiga källforskningar hafva äfven här burit direkta frukter. Nytt ljus faller sålunda på en mängd hittills icke fullt eller rätt förstådda saker och förhållanden. Också mot detta arbete hafva emellertid anmärkningar blifvit gjorda. Den måhända mest betydande gäller själfva metoden för Mommsens rättshistoriska forskning. I hvad mån dessa anmärkningar äro befogade kan själfallet här icke blifva föremål för utredning.

Bland öfriga arbeten, som Mommsen utgifvit må här omnämnas „Römische Forschungen“ (Bd. I 1864 bd. II 1879) „Die Chronik des Cassiodorus Senator“ (1861) „Verzeichniss der römischen Provinzen um 297“ (1862) „Die Zeitfolge der Verordnungen Diocletians und seiner Mitregenten“ (1862).

Mommsens outtröttliga arbetsförmåga minskades icke ens vid den frambrytande ålderdomen. Ännu vid 82 års ålder utgaf han (1899) ett väldigt arbete på öfver 1000 sidor, nämligen: „Das römische Strafrecht“, hvilket utgör första delens fjärde band af Bindings Handbuch. Också detta ar-

bete fyller en hittills varande lucka uti den romersk rättsliga litteraturen. Uti fem „Bücher“ behandlar Mommsen på ett uttömmande, grundligt och öfverlägset sätt „Das Wesen und die Grenzen des Strafrechts“ „Die Strafbehörden“ „Der Strafprozess“ „Die einzelnen Delicte“ och „Die Strafen.“

Trots Mommsens omfattande vetenskapliga och litterära verksamhet räckte hans tid dock äfven till annat. Ända till uppnådda 70 års ålder höll han på med regelbundna universitetsföreläsningar och de måhända ännu betydelsefullare öfningarna, som han med sina kollegianter anställde. Vid dessa sistnämnda gjorde sig hans omfattande kunskaper och hans förmåga att leda och intressera fullt gällande. Såsom föreläsare var han däremot icke fullt så uppburen.

Också för politisk verksamhet saknade Mommsen hvarken tid eller lust. Under åren 1873—1882 var han medlem af preussiska deputerade kammaren, hvarvid han uppträdde såsom en ifrig motståndare till furst Bismarck. Så synnerligen framstående torde dock hans verksamhet som politiker icke hafva varit. Mommsen var nämligen framförallt den flitige och samvetsgranne forskaren, som trufdes bäst på sin studerkammare bland böcker och manuskript långt borta från världens buller och oro.

Och till sist: Theodor Mommsen var en helgjuten, stor och rik karaktär. Ett brinnande sökande efter sanningen kännetecknade honom lika mycket, som en den starkaste afsky för allt ihåligt, orent och osant. Han var lidelsefull men egde dock förmågan att beherska sig, han var eldig, ungdomligt ifrig och rastlös i sin verksamhet, men på samma gång kunde man om honom säga, att han var lugn, tålig och ut hållig, han var sträng, stundom skarp i kritiken, men dock af naturen fridsam, varmhjärtad och tolerant. Hans natur var således rik också på kontraster. För sina vänner var han en trogen vän och en god kamrat. Om sig själf tänkte han aldrig högt. Till hans stora egenskaper sällade sig som den skönaste prydnaden en djup och sann ödmjukhet. Han egde en kunskap, som var tillräkligt stor för att känna sin egen litenhet. Han uppnådde visserligen mycket, han medhann stora ting, men detta hindrade honom icke från att

klarare, än andra se och erkänna, huru ofantligt mycket mera som ännu borde och kunde uppnås. Vid sidan af detta ouppnådda, i betraktande af de uppgifter han förelagt sig, föreföll honom alltid det han uträttat ringa och obetydligt. Efterverlden dömer annorlunda; den prisar honom för storverk dem han uträttat och den ser just i hans anspråkslöshet inseglet på sann storhet.

W. v. Willebrand.

Till frågan om egodelningsrätternas kompetens.

Uti en i denna tidskrift (årg. 1901 häft 1 & 2) offentliggjord uppsats „Om egodelningsrätter“ har jag ¹⁾ bland annat framkastat frågan, huruvida tvister angående eganderätt och besittning, då de af egodelningar hafva sin upprinnelse och för desammas afslutande äro hinderliga, böra hänföras till egodelningsrätts eller häradsrätts kompetens. Den uppfattning jag därvid uttalade nämligen, att häradsrätt vore för dylika tvister riktigt forum, har vid förnyad pröfning af frågan icke synts mig böra vidhållas ²⁾. Egodelningsrätt och icke häradsrätt skulle således vara kompetent jämväl för eganderätts- och besittningstvister, då de uppkommit af egodelningar eller med sådana hafva gemenskap. Ett ådagaläggande häraf åsyftas med den följande framställningen.

De särskilda domstolar, hvilka erhöilo benämningen egodelningsrätter inrättades i Finland genom tvenne år 1766 utkomna författningar. I K. F. den 20 Nov. 1766 angående Storskiiftsdelningarna i Åbo, Björneborgs, Nylands och Tavastehus läner ³⁾ stadgas § 11 ⁴⁾. „Och eburuväl med fulla skäl och anledningar kan slutas, att då allt hvad härutinnan, så väl nu som tillföre, stadgadt blifvit, noga iaktages och ef-

¹⁾ Sid. 45.

²⁾ Det måste särskildt påpekas, att svensk och finsk rätt uti förevarande afseende icke öfverensstämma. Enligt svensk rätt får egodelningsrätt icke taga befattning med tvister angående eganderätt och besittning.

³⁾ Gylldén, Samling af författningar rörande Landtmäteriet m. m. I (1836) sid. 167.

⁴⁾ Sid. 172.

terlefves, det ganska få tvistigheter lära vid Storskiftesmätningarne och delningarne sig yppa; Men ifall sådant, emot förmodan, sker, så synes ingenting med en naturlig billighet vara mera öfverensstämmande, än att öfverlemna slika oeconomiska tvisters afgörande i landets Inbyggares egna händer; så att sakägande, enligt Utsöknings-Balken 4 Cap. 15 §, måge äga frihet att välja sådana goda och oväldiga män, som de kunna hafva bästa förtroende till, hvilka de förekommande målen äga att upptaga och, om möjligt är, i godo förena och bilägga; men i vidrigt fall igenom laga Dom och Utslag afgöra.“ Att de tvister, med hvilka Egodelningsrätt egde taga befattning, i denna författning angifvas vara till sin beskaffenhet ekonomiska, är påfallande och egnadt att väcka tvifvel, huruvida man vid Egodelningsrätternas införande åsyftat att till dem hänföra jämväl tvister angående eganderätt och besittning. Några „oekonomiska tvister“ äro nämligen dessa icke. Att emellertid uttrycket „oekonomiska tvister“ uti författningen får antagas hafva blifvit användt uti en icke alldeles koncis bemärkelse, kan bland annat ses däraf, att författningen uppenbarligen tänkt sig äfven rågångstvister såsom fallande under egodelningsrätternas kompetens, ehuru ej heller sådana tvister kunna kallas ekonomiska utan i själfva äro ett särskildt slag af eganderättstvister. § 12⁵⁾ innehåller nämligen att, då tvister om sockneråerna uppkomma borde af hvardera socknarna väljas lika många „Compromissarier eller Delnings Rätts Ledamöter“, hvilka tillsammans borde formera en rät för hvilken „den om Sockneråerne uppkomna tvistigheten lag likmätigt“ borde upptagas och afgöras. I § 14⁶⁾ antydes åter Egodelningsrätts kompetens genom att densamma förklaras böra „utstaka, efter hvilka grunder, uppå hvad sätt och i hvad ordning Storskiftet bör ske“. I K. F. den 2 Dec. 1776 Huru Ägodelningar i Österbotten hädanefter måge förrättas⁷⁾ stadgas — — — „hafve vi i anledning af Rik-

⁵⁾ Sid. 174.

⁶⁾ Sid. 175.

⁷⁾ Gyllden, I sid. 176.

sens Ständers vid sist öfverståndne Riksdag hos Oss i underdånighet gjorda framställning om nödvändigheten så väl af Storskiftes-delningarnas fortsättande som Sockne-råtvister-nas skyndsamma afslutande i Österbotten — — — funnit bäst och nyttigast vara, att parterne sjelfve, enligt Utsöknings-Balkens 4 Cap. 15 §, må äga frihet att gemensamt välja sådane gode Män, af hvad stånd och vilkor de vara må, som de å båda sidor hafva förtroende till, hvilka äga de härutinnan förekommande målen att upptaga och efter fleste rösterna afgöra.“

Kort efter utfärdandet af dessa författningar synes i Åbo och Wasa Hofrätter tvifvelsmål hafva uppkommit, huru förfaras borde med de storskiftsmål, som före egodelningsrätternas inrättande blifvit af de allmänna domstolarna upptagna och afgjorda, samt från dessa (häradsrätterna och lagmansrätterna) dragits till hofrätterna och nu där voro afhängiga. En del ledamöter, minoriteten, ansåg nämligen, att dessa redan i tvänne instanser afgjorda mål borde slutbehandlas i den ordning de inkommit, medan åter andra ledamöter, majoriteten, höllo före, att som under tiden målen varit anhängiga särskilda domstolar för detta slags mål blifvit inrättade⁹⁾, „storskiftesmålen borde afstadna och skjutas till Egodelnings-Rätten — — — äfvensom det på lika sätt borde förfaras med Råtvister, hvilka hafva sin upprinnelse af Storskiften, hvarunder dock de, som med Storskiften ej hafva någon gemenskap, icke borde begripas.“ I anledning häraf beslöts, att till Kongl. Maj:t ingå med förfrågan huru hofrätterna uti förevarande afseende hade att förhålla sig. Till svar å denna hemställan emanerade K. Br. 30 Nov. 1769⁹⁾ däri hofrätterna till efterrättelse meddelades, att alla vid härads- och lagmans- eller hofrätterna anhängiga storskiftesmål borde hänskjutas till egodelningsrätterna, samt att på lika sätt borde förfaras med de vid domstolarna anhängiga „råtvisterna¹⁰⁾, som hafva sin upprinnelse

⁹⁾ K. Br. 30 Nov. 1769, Gylden I s. 182.

⁹⁾ Gylden I sid. 182.

¹⁰⁾ Sid. 184.

från Storskiften; dock att de ägotvister, som med Storskiften ej hafva någon gemenskap, ej böra därunder begripas, utan, som förut, hafva vid Domstolarna sin obehindrade gång⁴. Man fäster sig genast vid att i detta Kongl. Bref talas om ägotvister, som falla under Egodelningsrätts kompetens. Uttrycket ägotvist är emellertid så vidsträckt, att det samma innefattar jämväl egaunderättstvister. Skulle således det Kongl. Brefvet hafva förutsett, att jämväl äganderättstvister i allmänhet kunna falla under egodelningsrätternas kompetens? En sådan slutsats ur speciellt detta brev vore emellertid helt säkert förhastad, ty man bör ihågkomma att af enskilda i en författning förekommande uttryck, synnerligast då författningen härrör från 17 hundratalet, icke alltför långt gående slutsatser få dragas. Den passus, som ur Hofrättens hemställan ofvan relaterades och som i det Kongl. förfogandet nästan ordagrant upprepas, synes allaredan gifva vid handen att uttrycket ägotvist här är användt i stället för ordet råtvist. Ett dylikt mindre noggrant uttrycksätt var äfven inom judikaturen på 17 hundra talet alldeles vanligt¹⁾. Brefvet lämnar således icke något svar på den nu föreliggande frågan.

¹⁾ Borgå sockens egodelningsrätt handlade den 19 och 20 September 1776 en „tvist rörande ägoskillnad och oolstada skiäl“ emellan Sonby och Skafvaböle byamän. Tvisten benämnes på ett annat ställe af protokollet „ägotvist“. Wichtis sockens egodelningsrätts afkunnade den 19 Oktober 1776 dom i tvisten emellan Niemis byamän å ena sidan och Bergmästaren Magnus Linder såsom innehafvare af „Wanjerfvi rusthåll“ „om rätte råskillnaden deras egor emellan“. Tvisten kallas på ett annat ställe „rå- och ägotvist“. Borgå sockens egodelningsrätt handlade den 20, 21 och 22 September en „ägotvist“ emellan innehafvarene af Strömsbergs biskopssäte och Torasbacka kronohemman samt Gammelgårds och Saxby byamän. Protokollet vidhandengifver emellertid, att tvisten var en rågångstvist. Samma sockens egodelningsrätt afgjorde den 23 Oktober 1783 en „ägotvist emellan Teisala och Kallola byamän. Äfven detta var en rågångstvist. Nämnda och Perno socknars samman-satta egodelningsrätt förehade den 12, 13 och 14 Oktober en „ägotvist“ emellan Erlandsböle by och Greggböle i Perno socken å ena sidan och Molnby m. fl. byar i Borgå socken å andra sidan. Också här gällde tvisten endast och allenast rågång. Samtliga dessa domar (konseptdomarna) finnas å Länelandtmäterikontoret i Nylands län.

K. F. den 27 Juni 1775 angående Storskiiftsdelningar i Finland och hvad därvid iaktagas bör¹²⁾, bestämde åter i § 8¹³⁾ Egodelningsrätternas kompetens sålunda, att dessa domstolar egde afgöra alla „rätvister, som af ägodelningar härröra eller därmed äga en oekiljaktig gemenskap“ äfvensom bestämma grunderna för delningens värkställande och slita de vid själfva delningen uppkommande tvisterna, eller såsom det något senare i samma § heter „alla ägodelningstvister“. Ej heller här talas om andra eganderättstvister, än rågångstvister. Det kunde vid sådant förhållande ifrågasättas, huruvida lagstiftaren alls afsett att hänföra äganderättstvisterna i allmänhet under egodelningsrätts kompetens. Med tillräcklig tydlighet framgår nog att jämte rågångstvister alla vid själfva delningen uppkommande stridigheter skola hänskjutas till egodelningsrätt. Men kan en under beredning till skifte uppkommen tvist om eganderätt strängt taget betecknas såsom en under och genom delningen uppkommen tvist. Till en delning synes man öfverhufvudtaget kunna skrida först, sedan det som skall delas blifvit bestämdt: förrän delningen vidtager bör därför rätteligen utrönas, hvad hvar och en deltagare faktiskt tillkommer och, då detta göres, är det ännu icke fråga om någon delning. Uppkommer därför tvist om eganderätt eller besittning är det strängt taget icke fråga om en vid delning uppkommen tvist och från denna synpunkt sedt kunde eganderätts- och besittningstvisternas hänförande till häradsrätt försvaras. Men förnekas kan å andra sidan icke, att en eganderätts- och besittningstvist kan vara af en egodelning föranledd d. v. s. tvistefrågan kan just genom den ifrågasatta egodelningen hafva blifvit aktuel och således stå i närmaste samband med denna egodelning, hvars fortgång är af den uppkomna tvisten beroende. En eganderätts- och besittningstvist kan därför icke sällan på ganska goda grunder kallas en „egodelningstvist“. Men om sådana tvister stadgas, såsom nämndt, att de skola upptagas och afgöras af egodelningsrätt. Att

¹²⁾ Gylden I sid. 207.

¹³⁾ Sid. 214.

lagstiftaren verkligen åsyftat att hänföra dylika eganderätts- och besittningstvister till egodelningsrätt, synes föröfrigt äfven framgå af den omständigheten, att dessa domstolar, då de först inrättades, betraktades vara verkliga kompromissrätter. Något hinder för en kompromissrätt att upptaga och afgöra eganderättstvister förefinnes emellertid icke. Vidare skulle genom Egodelningsrätterna storkiftenas skyndsamma fortgång befordras just därigenom, att alla de mål och tvister, hvilkas afgörande skiftets slutförande förutsatte, blefve så fort som möjligt och med minsta möjliga kostnad afgjorda. Detta ändamål hade icke blifvit vunnet, om alla vid skiften uppkomna eganderätts- och besittningstvister hade bordt upptagas och afgöras af häradsrätt. Af synnerlig betydelse för en riktig uppfattning af hvad lagstiftarens verkliga mening varit är K. Br. till Landshöfdingen i Heinola ang. rätta Forum för ägotvister i Savolax, den 6 April 1781¹⁴⁾, utfärdadt i anledning af gjord hemställan, huruvida „den emellan N. By i N. Socken och N. By i N. Socken uppkomna tvist angående N. jordstycken och samt N. mark, af hvilka N. jordstycke i förstnämnda, men de senare begge i N. Socken äro belägne, bör upptagas af Ägodelnings Rätten i den Socknen, der jorden ligger, eller vid sammanträde af begge Socknarnas Ägodelnings-Rätter“. Till svar härå meddelades bland annat: — — — „och emedan de vid refningen uppkommande ägotvister icke vid Ordinarie Domstolen, utan, enligt Storskiftes-Förordningen, vid Ägodelnings-Rätterne skola afgöras; hvilka Rätter hvar Socken för sig väljer, och till hvilka följaktligen andre Sockneboer, som till deras väljande icke bidragit, ej kunna hafva fullt förtroende: Ty ansen i Ägodelnings-Rätterna hafva haft skälig anledning till tvifvelsmål och förfrågan, huruvida hvad Lagen i 10 Cap. 14 § Rättegångs-Balken rörande rätter Domstol i ägotvister i allmänhet stadgar, att (= till?) ofvanberörde med flere dylika vid desse Rätter nu förekommande mål, inå vara lämpelig; och hemställan underdånigst, om icke, enär fråga om Domstolen vid Ägodelnings-Rätterne i Savolax uppkommer, då

¹⁴⁾ Gylden I sid 275.

icke må hafvas afseende på stället, der den tvistige jorden är belägen, samt enär tvist yppas emellan innevånare i särskilda Socknar, Ägodelnings-Rätten i endera Socken icke tillägna sig rättighet att skilja sådane Parter emellan, utan begge Socknarnes Ägodelnings-Rätter samfäldt deröfver dömma. Härå länder Eder till Nådigt svar, det Vi detta Edert hemställande, hvarmed Vår och Rikets Åbo Hof-Rätt uti dess deröfver infordrade utlåtande i underdånighet instämt, i Nåder bifalle.

Häraf framgår således för det första, att man alls inga tvifvelsmål hade därom, att icke tvister angående „N. jordstycke samt N. mark“ d. v. s. eganderättstvister hemföll under egodelningsrätts kompetens. Endast därom rådde tvifvel, huruvida vid tvist om ett jordstycke stadgandet i allmän lag om forum rei sitae borde tillämpas eller icke. Det föreföll obilligt, att i de fall, då de tvistande parterna tillhörde olika socknar, tvisten om ett jordstycke, som låg inom endera socknen skulle upptagas och afgöras endast och allenast af egodelningsrätten i denna socken. Detta sammanstod nämligen icke med egodelningsrätternas föregifna egenskap af att vara af parterna valda kompromissrätter, ty sådant kräfde att båda socknarnas egodelningsrätter i detta fall förenade sig till en domstol och gemensamt afgjorde målet. Ett statuerande häraf var just brefvets innehåll¹⁵⁾.

¹⁵⁾ Mindre betydelse tillägger jag K. Br. 27 April 1781 (Gylden I sid. 276), däri åberopas en af egodelningsrätt den 2 September 1779 gifven dom i ägo- och räskillnadstvisten emellan N. N. och N. N. Byar. "Närmare upplysning om tvistens beskaffenhet lämnas ej. Brevet var nämligen utfärdadt med anledning däraf, att ordföranden i egodelningsrätten utan afseende å stadgandet i K. F. 27 Juni 1775 § 14 underlåtit att infordra vederbörandes förklaring öfver besvär, som till honom blifvit inlemnade öfver egodelningsrättens ofvannämnade dom (skyldigheten för ordföranden att verkställa denna kommunikation öfverflyttades genom K. F. den 23 Januari 1783 § 18 på landshöfdingen i länet.) Att nu ensamt af uttrycket ego- och räskillnadstvist draga den slutsatsen, att egodelningsrätten förehaft och afgjort förutom en rågångstvist ytterligare en annan eganderättsfråga, är för ingen del tillåtet. Fran judikaturen i slutet af sjuttonhundratalet kunna talrika exempel

K. F. den 23 Januari 1783 § 11 innehöll åter endast stadganden därom, att egodelningsrätterna vid hårdaste ansvar ickeingo befatta sig med sådant „som ¹⁶⁾ efter Författningarne hörer till andra domstolars afgörande.“ Genom K. Br. den 12 Januari 1789 till samtelige Landshöfdingarne i Finland angående rätter Domstol i Ägotvister ¹⁷⁾ inskärptes att gälla för hela landet, hvad som genom K. Br. den 6 April 1781 förordnats för Savolaks. Det hette nämligen uti det förra brefvet att „enär tvist hörande till Ägodelnings-Rätt uppkommer emellan tvenne i olika Socknar belägne Hemman eller Byar om ägor, liggande endast i en Socken“ borde „afseende icke hafvas på stället, der den tvistige jorden, utan der de tvistande Byar äro belägne“ till följd hvaraf alltså „egotvister af ofvannämnde beskaffenhet“ borde „upptagas och afgöras gemensamt af Egodelnings-Rätterne i de Socknar, dit de tvistande Hemman eller Byar lyda“.

Någon författning, som skulle hafva bidragit till att belysa frågan om egodelningsrätternas kompetens, utkom härefter icke förrän nu gällande Landtmäterireglemente. Detta innehåller såsom bekant i § 71 följande stadgande: „Till främjande af storskiftens och ägodelningarnes skyndsamma afslutande, wilje Wi i Nåder tillåta, att de under beredningen till skifte af lägenheters och samfälligheters ägor uppkommande stridigheter om rågångar, markens gradering, delningsgrunden, ägoutbyten, skiftens lägen, nybyggens utbrytning och placering, jemte bolstads utflyttningar

anföras därpå, att rena rågångstvister benämnas „rå- och egotvister“ eller enbart „egotvister“. Jämf. förutom de i not 11 omnämnda rättsfallen följande: a) Borgå och Orimattila socknars sammansatta egodelnings-rätts den 24 Augusti 1778 afsagda dom i rå- och egoskillnadstvisten (på annat ställe kallad rå- och egotvist) emellan Kandela by af Kymmene-gårds län och Ruha gård. b) Iittis sockens egodelnings-rätts den 8 September 1787 afsagda dom uti en vid beredning till storskifte uppkommen tvist emellan delegarene i Kauramaa samfällighet a ena, samt intressenterna i Jala Kimmola samfällighet på andra sidan angående „råer och bolstada skillnader“. På ett annat ställe (folium 12 Inv. N:o 13. Conv. N:o 19) benämnes målet en „rå- och egotvist“.

¹⁶⁾ Gylden I sid. 315.

¹⁷⁾ Gylden II sid. 469.

och ersättning för de dertill åtgående kostnader, samt i allmänhet sådane tvister, som af ägodelningar hafva sin upprinnelse eller därmed äga oskiljaktig gemenskap och för desammas afslutande äro hinderlige, äfvensom klagomål öfver verkställde, men ännu icke laga kraft wunne skiffen, måga, intill dess derom annorlunda förordnas, af Kompromiss eller Ägodelnings-Rätt upptagas och afdömmas.“

Det står således å ena sidan fast, att såväl äldre som yngre författningar icke uttala sig med all önskvärd tydlighet uti förevarande fråga. Såsom af det ofvanstående torde framgå, kunna så väl för som emot att till egodelningsrätterna hänföra eganderäts- och besittningstvister skäl anföras. Ett ytterligare redan i min första uppsatts om egodelningsrätter anfördt argument emot att sålunda utsträcka dessa domstolars kompetens är, att Landtmäterireglementet såsom tillkommet på administrativ väg rätteligen ej borde tillerkännas vitsord gentemot stadgandet i 10: 14. R. B., enligt hvilket lagrum tvister om jord och gods å landet „ehvad thet är om äganderätt, besittning o. s. v.“ bör upptagas af underdomstol (d. v. s. häradsrätt) i den ort, där jorden ligger. Också har i Sverige, hvarest den gällande skifteslagen ej heller uttryckligen afgör förevarande fråga likväl allmänt stadgandet i 10: 14 R. B. ansetts innebära hinder för egodelningsrätterna att taga befattning med tvister angående eganderätt och besittning¹⁸⁾.

Glömmas bör å andra sidan icke, att då egodelningsrätterna först inrättades, skedde detta på „Riksens ständers underdåniga tillstyrkande“¹⁹⁾. Erkännas måste också, att Landtmäterireglementet lika som äfven den tidigare skifteslagstiftningen i andra afseenden genomfört ändringar i hvad allmän lag innehåller. Stadgandet om rågångstvisternas hänförande till egodelningsrätt innebär ju alla redan en ändring i 10: 14 R. B. Samma lagrum har,

¹⁸⁾ Jämf. de i min tidigare uppsats i ämnet (Jur. Tidskr. 1901 h. 1 & 2) anförda rättsfallen.

¹⁹⁾ Jämf. K. F. 20 Nov. 1766 (Gylden I sid. 167) 2 Dec. 1766 (Gylden I sid. 176) och 25 Jan. 1783 (Gylden I sid. 312).

såsom redan nämnts, genom skifteslagstiftningen äfven därutinnan undergått ändring, att egodelningsrättens kompetens uti förekommande fall icke är beroende af den tvistunderkastade jordens läge, utan af de tvistande parternas boningsorter. Medgifver man emellertid att 10: 14 R. B. i vissa afseenden undergått ändring genom skifteslagstiftningen, torde man ej behöfva rygga allt för mycket tillbaka för att erkänna jämväl en i sådan riktning gående ändring af samma lagrum, att egodelningsrätt är behörig att upptaga och afgöra jämväl eganderäts- och besittningstvister, då dessa af egodelningar hafva sin upprinnelse och för deras afslutande äro hinderliga²⁰).

Af icke ringa betydelse måste det själfallet vara att säkert kunna utröna på hvilken ståndpunkt praxis står. Särskildt viktigt synes det mig vara att konstatera den uppfattning, som uti iiråguvarande afseende gjorde sig gällande hos lagskiparen i de närmast efter egodelningsrätternes inrättande följande tiderna. Egodelningsrätterna voro nämligen på den tiden uti en vida lifligare verksamhet än nu och den tidens lagskipare kunna icke antagas hafva varit i okunighet om lagstiftarnes verkliga mening och afsikt. Och hvad då gällde, gäller äfven nu, ty någon principiel förändring har lagstiftningen uti förevarande afseende icke under-

²⁰) Vål har lagstiftaren vid ett tillfälle under 17 hundra talet uttalat, att om och då afsikten varit, att genom skifteslagstiftningen avvägbringa en ändring uti hvad allmän lag stadgar, hade sådant alltid skett med uttryckliga, hvarje tvifvel uteslutande ordalag. Men vid detta uttalande torde man icke få fästa alltför stort afseende, ty skifteslagstiftningen har faktiskt i mer än ett hänseende bra nog i förbigående och i alla händelser icke på ett målmedvetet och uttryckligt sätt ändrat allmän lag. [K. Br. den 17 Jan. 1785 (Hylden I sid. 393), innehöll bland annat: „att då ej mindre Allmänna Lagen i 10 Cap. 16 § Rätteg. Balken, än 40 § i 1734 års Landshöfdinge-Instruction, tydligen stadgar, att Landshöfdingen bör pröfva alla de tvister, som uppkomma om Kronojord; så finna vi så mycket mindre något tvifvelsmål om forum för Storskiften öfver Kronohemman kunna äga rum, som, ifall Vår Nådiga afsigt varit att genom Storskifts-Förordningen ändra hvad Allmänna Lagen och Landshöfdinge-Instructionen i förberörde mätto förordna sådant då ofelbart blifvit tydligen utsatt“].

gått. Jag har därför så mycket tiden medgifvit genomgått äldre otryckta egodelningsrätts domar och skall här nedan redogöra för ett antal af dem.

I. Synnerligen belysande äro handlingarna uti det mål ²¹⁾, som Lappträsk och Ittis socknars sammansatta egodelningsrätt den 19 Juni 1780 afgjorde.

Den 7 Maj 1779 meddelade „Kongl. Maj:ts och Rikets Höglofl. Åbo Hofrätt“ dom uti tvisten emellan Hapakimola, Koliseva och Muikula byamän af Ittis socken, kärande, samt Kimoböle boerne af Lappträsk socken, svarande, angående eganderätten till Huhdanvieristenmaa skogsmark. Domen innehöll bland annat följande förfogande: „Ittis boerne, som härintills nyttjat och innehaft särskilda delar af Maanniittu eller Mändyniitty äng borde bibehållas vid nämnda ängars nyttjande till dess de af Kimoböleboarna på föregången stämning genom eganderättstvist med laga skäl därutur vinnas“. Kimoböleboerne instämde nu samtliga Hapakimola, Koliseva och Muikula byamän till 1780 års lagitima vinterting i tingslaget, hvarvid häradsrätten „i anseende därtill att utredt och å ömse sidor medgifvit blifvit, det ej mindre i Lappträsk än i Ittis socknar örförande och ledamöter blifvit valda och tillsatta i egodelningsrätten, hvarest tvister ej mindre om eganderätten till skog och mark, än storskiiftsmål enligt Kongl. Maj:ts Nådiga Förordningar angående Storskiiftesdelningarna i Finland böra till rättegångens förkortande upptagas och afgöras, utan at de vanliga domstolar med dessa gjöromål vidare få sysslosättas, pröfvat med denna tvist sig icke kunna befatta, utan förvist Kimoböleboerne, at sin talan anmäla vid vederbörlig ägodelningsrätt och därstädes sluteligt utlåtande afvakta.“ Då målet vid egodelningsrätten förekom androg kärandeombudet „Herr Extra Ordinarie Cancellisten i Kongl. Maj:ts och Rikets Högloflige Åbo Hofrätt Högaktad Johan Magnus Krook, att ehuru Höglofl. Kongl. Hofrätten

²¹⁾ Protokollet och domen (nämligen konseptdomen) uti detta mål finnes å Länslantdmäterikontoret i Nylands län. Det samma gäller om de följande domarna till och med den sub. IX anförda.

genom förbemälte dom tillagt Kimoböleboerna en del af Huhdanvieristenmaa mark, skall dock de Hapakimola, Kolis seva och Muikula Byamän inom samma mark innehafva ängstycken af Maanniitty eller Mändyniitty ängar. Och som samma ängstegar är af sistnämnda byamän utöfver deras skattlagga ägodel på Kimoböle boernes mark i sednare tider gjord upprödsel, så anhöll Herr Extra Cancellisten att denna upprödsel måtte förberörda byamän frändömas och tilläggas de Kimoböleboer såsom deras gamla tillhörighet på lika sätt som den däromkring belägna Huhdanvieristenmaa mark.“ För det svaromål, som härå afgafs, behöfver här icke redogöras. Endast utslaget må föratt ådagalägga, att egodelningsrätten verkligen ansåg sig behörig att afgöra den uppkomna eganderättstvist, något närmare beröras. Vid företagen omröstning yppades skiljaktiga meningar. Lappträsk sockens ordförande och ledamöter tilldömde med aberopadt stöd af 3 § 15 kap. J. B. „ofta nämnda omtvistade ängstycken Kimoböle by såsom dess rätta bolstad“, medan åter ordföranden och ledamöterna i Ittis sockens egodelningsrätt förklarade „eganderätten till berörda nu i tvist varande ängar“ böra tillkomma Hapakimola, Koliseva och Muikula boer. Uti afkunnadt utslag beslöts därför att underställa målet K. M:s afgörande.

Vidare kunna anföras:

II. Perno och Lappträsk socknars sammansatta egodelningsrätts den 30 Juli 1798 gifna dom.

Knuts hemmansåboerne i Tavastby af Perno socken hade under uppgift att vid verkställdt storskifte i Tavastby Knuts hemman skulle tillagts en „Smörhagen“ benämnd äng, hvilken låg i sammanhang med en till Labby by i Lappträsk socken hörande Flykjär benämnd äng hos Konungens befallningshafvare påstått, att Petas hemmas åboerne i Labby bärgat hö i Smörhagen samt anhållit ej mindre om förbud för dem att härmed fortfara, än att återfå det bärgade höet, i anledning hvaraf Landshöfdingen såsom tvistigt förvisade målet till vederbörlig häradsrätt att där upptagas och afgöras. Målet instämde nu till häradsrätten i Pernå, Mörskom och en del af Lappträsk socknars tingslag, men

förvisades genom utslag den 2 Dec. 1797 till Pernå och Lappträsk socknars sammansatta egodelningsrätt. Denna sammanträdde i och för målets behandling den 30 Juni 1798, hvarvid densamma aktade „nödigt hafva tillhands Consept Chartan med dess beskrifning rörande Labby bys storskifte till utrönande där af om och huruvida tvisteängen vore Petas rusthåll i Labby påförd eller icke“, i anledning hvaraf målet uppsköts till sammanträde den 28 påföljande Juli. Sagde dag behandlades målet ånyo och den 30 i samma månad afkunnades följande utslag: „Då numera blifvit utredt, att Knuts hemmans åboerne, enligt den af Herr Extra Ordinarie Länelandtmätaren Breitholz 1786 författade storskiftskarta och delningsbeskrifning öfver Tavastby ägor, borde i den inom sagde bys rågång belägna Flykjärs äng innehafva 3 tunne- 17 kappeland under namn af Smörhaga, hvaremot ordinarie Länelandtmätarens, numera Herr Krigsrådet Hagströms samma år upprättade storskiftskarta och delningsinstrument öfver Labby ägor tillägger Petas rusthållarene 1 tunne- 4 kappeland i Flykjärs ängen, hvars areala vidd dock icke utgör mera än förstämda tunnelandtal eller 3 tunne- 17 kapveland, pröfvar egodelningsrätten vid sådant förhållande och då storskiftet så i Tavastby, som Labby vunnit laga kraft sig icke kunna innan Knuts hemmans åboerne i underdånighet sökt och erhållit nådig resning uti Tavastby Storskiftet närmare afhjälpa den af Häradsrätten i Pernå sockens tingslag till denne rätts åtgärd förviste tvisten angående Smörhaga äng, än förklara det böra Petas rusthållarene genast afstå till Knuts hemmans åboerne de 2 tunne- 13 kappeland i Smörhaga eller Flykjärs äng, som öfverskjuter de förut vid storskifte i Labby dem tilldelta ägolott i samma äng, utgörande blott, såsom ofvan anmärkt är, 1 tunne- 4 kappeland, varandes Knuts åboerne öppet att angående ersättning för afkastningen af förstämda 2 tunne- 13 kappeland äng, som Petas rusthållarene sedan storskiftet i Labby försiggått obehörigen innehaft tilltala bemänte rusthållare vid häradsrätten i orten — — —.“

I förbigående må om detta rättsfall ännu anmärkas, att egodelningsrätten egendomligt nog ansett sig vara behö-

rig att taga befattning med en eganderättstvist, som uppkommit efter fastställt och laga kraft vunnet storskifte d. v. s. en tvist, som icke hade sammanhang med en egodelning. I detta afseende gick väl egodelningsrätten otvifvelaktigt utöfver sin befogenhet. Af intresse är i alla fall, att egodelningsrätten icke hyste några som helst betänkligheter mot att öfverhufvud upptaga eganderättstvister. Såväl detta som det föregående rättsfallet ådagalägga dessutom, att äfven de allmänna domstolarna betraktade egodelningsrätterna behöriga att upptaga och afgöra jämväl eganderättstvister.

III. Lojo sockens egodelningsrätts den 14 November 1784 gifna dom uti en tvist angående eganderätten till Lehtisaari holme „emellan innehåfvaren af Gercknäs gård Herr Öfverste Lieutenanten och Riddaren af Kongl. Maj:ts Svärds Orden Välborne Alexander Magnus Forbes å ena samt Wohls, Wabby och Wirckby byamän å andra sidan“. I domen heter det bl. a. „— — — hvad först beträffar Lehtisaari holme, så, emedan Herr Öfverste Lieutenanten och Riddaren Forbes Irångått thess härom gjorda påstående sedan Wirckby boerne med häradsrättens protokoll den 17 Nov. 1690 bevisat deras enskilda rättighet till sagda holme, ty blifver det ock dervid beroende — — —.“

IV. Samma sockens egodelningsrätts den 15 Mars 1784 gifna dom uti en tvist angående bl. a. eganderätten till Wallsaari och Kaitosaari holmar emellan innehåfvaren af Wohls skatterustbåll Herr Bruksbokhållaren Johan Jacob Löfberg å ena, samt Wabby byamän å andra sidan. I domen heter det: „— — — hvad sedan angår rättigheten till Wallsaari och Kaitosaari holmar, så anser egodelningsrätten den ena parten icke mera än den andra hafva bestyrkt någon enskild rättighet till desamma, utan hafva vittnena, som i denna del hörda blifvit utmärkt, det parterne ömsom nyttjat dessa holmar, hvilket och själfva sättet, hvarmed de idkat sitt fiske kring holmarna, gifver tillkänna, i anseende hvartill och parterne å ömse sidor förklaras berättigade att till hälften hvardera njuta — ²²⁾ ännämnda holmar, utan att

²²⁾ Ett ord oläsligt i konseptdomen.

den ena eller den andra må därutinnan tillvälla sig större rättighet.“

V. Sammansatta egodelningsrättens i Lojo och Wichtis socknar den 14 Juni 1784 afkunnade dom uti en „ånyo väckt tvist emellan de Paxalo och Näckilä boer å ena sidan, kårande, samt Wanjoki byamän af Wichtis socken å andra sidan, svarande, angående ett utjords stycke benämndt Walkianniemenmaa, den parterne likmätigt deras vid häradsrätten år 1758 den 23 Juni ingångna förening och bemålte Rätts härå meddelte stadfästelse till hälften hvardera härintills innehaft.“ Kårandene hade sökt och genom K. M. utslag den 19 Sept. 1783 erhållit resning uti sagda fastställelse och förlikningsdom. Nu påstodo kårandene sig ega uteslutande rätt till sagda utjord och grundade sin talan på bland annat ett antal äldre domar. Egodelningsrätten utlät sig „— — — för den skull och som dessa handlingar tillika utmärka, att Walkianiemi utjord varit samfällig emellan Wanjoki, Paxalo och Kärkilä boerne och genom förenämnda domar Wanjoki Boerne blifvit bibehållna vid deras däri egande andel samt annan mening af kårandene såsom ett nytt skäl producerade häradsdom af den 8 och 9 Februari 1666, som dessutom fallit Wanjoki boerne ohörda, icke rimligen mot förr åberopade domar dragas kan än att Paxaloboerne blifvit tryggade vid den andel af Walkianiemi utjord de tillförene egt — — — alltså finner egodelningsrätten sig icke äga skäl att göra någon ändring i häradsrättens år 1758 meddelade förlikningsdom såsom grundad på goda skäl — — —“

VI. Perno sockens egodelningsrätt handlade den 27, 28 och 29 Maj 1795 och afkunnade utslag den 30 i samma månad uti en „eganderättstvist angående Enmäsa äng“ emellan Garpom och Embom byamän, kårande, samt Säfträsk samfällighetsdelegare, svarande.

VII. Borgå sockens egodelningsrätt meddelade den 18 Oktober 1797 dom uti en eganderättstvist emellan Öfversten m. m. Carl Adlercreutz, såsom egare af Kiala sätesgård, kårande och Saxby byamän, svarande. Uti domen hette det bland annat: „sedan Kongl. Maj:t medelst allernådigst

utslag af den 13 Sept. sistlidet år täckts i nåder förklara, att den å Saxby storskifte den 16 Juni 1784 tillkomna stadfästelsen i hvad den rörer de omtvistade inom Kiala säteris urfälls ängar belägna skogsbackar icke må ligga egodelningsrätten i vägen att ingå i pröfning om eganderätten till samma skogsbackar, så finner egodelningsrätten sig vara i tillfälle att meddela slutligt utlåtande uti denna tvistefråga till hela dess vidd — — — ty pröfvar egodelningsrätten i likstämighet med ofvanberörda dom, samt i förmågo af 15 kap. 3 § J. B. rättvist det böra samma skogsbackar ej mindre än själtva ängarna med alt hvad i öfrigt inom dessa ängar är beläget tillhöra Kiala sätesgård såsom dess rätta bolstad — — —“.

VIII. Egodelningsrätten i Orimattila socken meddelade den 12 Juli 1816 dom uti ett vid häradsrätten i Orimattila socken af Kymmene Gårds län anhängiggjordt och sedermera den 26 Nov. 1813 till egodelningsrätten förvisadt mål emellan bonden Anders Andersson Otila, kärande, och bönderna Johan Johansson med flere, svarande, angående eganderätten till „Suopeldo åker“. Egodelningsrätten utlät sig: „som den tvist — — — angående eganderätten till Suopeldo åker — — — hvilken tvist Andersson härstädes fullföljt blifvit genom förlikning emellan — — — bilagd i så måtto att — — —“.

IX. Helsinges sockens egodelningsrätts den 2 Nov. 1825 gifna dom „i anledning af de stridigheter, som vid beredningen af Domarby egors i Helsinges socken Storskifte uppstått emellan egarene af denna egendom å ena och Baggböhle i sagda socken å andra sidan rörande några af de sistnämnde innehafvande och häfdade ängar af Domarby ägoområde“. Af egodelningsrättens utlåtande intresserar uti förevarande sammanhang endast följande passus: „— — — för den skull och då det i Baggböhle byamål verkställda storskifte till åker och äng af denne Rätt — — — allaredan den 18 Septemb. 1773 till evärdelig efterrättelse blifvit gilladt och fastställt samt Baggböhle byamän i följd däraf oafbrutet häfdat och begagnat förberörde ängsbitar utan klander och påtal af Domarby gårds delägare, alltså pröfvar

egodelningsrätten rättvist att vid desamma trygga och bibehålla Baggböhle byamän äfvensåväl som vid de två tunnor 29 kappeland i Storängen, som ligga inom Domarby ägo-gräns — — — men hvad Baggböhle byamän utöfver hvad **deras** Storskifteskarta innehåller å Domarby mark kunde hafva inkräktat bör af Baggböhle boerne, sedan skifteslandtmätaren sådant behörigen urskilt, **utlämnas** och upplåtas till skifte Domarby gårds egare emellan — — —“.

X. Korsnäs sockens egodelningsrätts den 25 Oktober 1892 afsagda dom²³⁾ i anledning af Moikkipää bys klagan öfver att vid klyfningsskifte å Granskog hemman N:o 6 i Korsbäck by af nämnda socken Moikkipää bys samsälda tilländningar blifvit i skiftet intagna.

Å andra sidan har jag icke påträffat ett enda fall, där egodelningsrätten på den grund, att densamma icke skulle vara behörig att upptaga och afgöra älven eganderätts- och besittningstvister, skulle hafva visat dylika mål ifrån sig²⁴⁾. Denna omständighet låter den praxis, som kommit till uttryck uti de öfvan relaterade rättsfallen, framstå såsom enhällig och allmänt omfattad.

Om också således tolkningen af gällande lagbud icke lämnat ett fullt tydligt svar på den fråga, som nu varit föremål för undersökning, så bör dock den bestämda riktning praxis tagit göra, att hvarje tvifvelsmål angående det riktiga

²³⁾ Uppgift på denna dom har erhållits från egodelningsrätternas i öfrigt ganska litet upplysande dagböcker, dem jag för de senaste åren delvis genomgått. Dessa dagböcker förvaras å Justitiecexpeditionen, dit de insändts från Prokuratorsämbetet.

²⁴⁾ Papekas må dock egodelningsrättens i Ingå socken den 20 December 1822 afsagda dom. Egodelningsrätten visade nämligen genom denna dom ifrån sig en eganderättstvist, men ett genomläsande af protokollet i sin helhet torde dock vidhandengifva, att egodelningsrätten icke afsett uttala, att densamma i allmänhet varit obehörig att taga befattning med eganderättstvister. Ett närmare ingående på detta rättsfall, sasom ledande till alltför stor vidlyftighet, kan här icke ifrågakomma.

måste anses vara uteslutet. Egodelningsrätterna äro således kompetenta jämväl för eganderätts- och besittningstvister, då dessa af egodelningar hafva sin upprinnelse och för dessammas afslutande äro hinderliga.

W. v. Willebrand.

Om ansvarighet för skada i följd af järnvägsdrift.

I sjätte häftet af Juridiska föreningens tidskrift för år 1903 har professor V. Chydenius egnat skadeståndsläran från politirättslig synpunkt en intressant behandling. Därvid har äfven järnvägsansvarighetslagen af den 19 februari 1898 blifvit föremål för en närmare granskning och tolkning (sid. 455 ff.). De resultat, till hvilka förf. i antydda del af ämnet kommit, torde väl i hufvudsak ej föranleda till några väsentligare anmärkningar. Men framställningen gifver vid handen, att innebörden af enskilda stadganden i lagen och deras förhållande till hvarandra ej synas blifvit till alla delar fullt beaktade, hvarigenom en viss motsägelse funnits vidlåda några af lagens stadganden. Då en ytterligare belysning af ämnet vid sådant förhållande måhända ej är opåkallad och frågan om järnvägsegares ansvarighet för järnvägsskada, med afseende å dess omfattande bärvidd, ej håller saknar allmänare betydelse, skola några ord egnas detta spörsmål.

Enär de allmänna grundsatserna för utgifvande af skadestånd, hvilka i regel förutsätta att skuld till skadan skall visas stanna den ersättningspliktige till last, icke befunnits egnade att tillbörligen trygga den enskildes rätt med hänsikt till de skador å person och egendom, för hvilka han i följd af järnvägsdriftens farliga beskaffenhet är utsatt, hafva innehafvare af järnväg så godt som öfverallt genom särskild lagstiftning åhvälfits en mera omfattande ansvarighet för skada i följd af järnvägsdrift. Då vållande till sådan skada synbarligen mycket sällan kan tillräknas innehafvaren af järnväg personligen, utan skadan, därest den icke vållats af

den skadelidande själf eller egentligen beror på öfvermäktig tilldragelse eller annan därmed jämförlig händelse, stannar järnvägens förvaltning eller betjäning till last, är det ock påtagligt att den, som drabbats af skadan, oftast hade ganska ringa utsikt att komma i åtnjutande af skadestånd, ifall icke järnvägsinnehafvarens ansvarsskyldighet blifvit genom speciallagstiftning i väsentlig mån utvidgad. Ty oafsedt det förhållande, att en bindande bevisning om skuld till skadan vare sig hos järnvägens innehafvare eller dess betjäning i regel ej är lätt för den skadelidande att åstadkomma, ligger det i sakens natur att järnvägspersonalens ekonomiska ställning i allmänhet ej erbjuder tillräcklig säkerhet för att skadestånd till så betydande belopp, som vid järnvägsolyckor ej sällan förekomma, i verkligheten skall utfalla. Dessutom inträffa naturligtvis ock järnvägsolycksfall, i afseende å hvilka något vållande ej kan tillskrifvas järnvägspersonalen.

För att tillgodose den enskildes ersättningskraf är det i hufvudsak på tvänne olika sätt som järnvägsinnehafvares ansvarighet för skada i följd af järnvägsdrift blifvit i lagstiftningarna ordnad. Enligt den ena principen inträder hans ersättningsskyldighet — fränsedt det sällsynta fall att järnvägsinnehafvaren själf vållat skadan — endast såframt den skadelidande kan styrka att järnvägens förvaltning eller betjäning bär skuld till skadan. Enligt den andra grundsatsen har den skadelidande frikallats från skyldigheten att leda sådan skuld i bevis samt förklarats berättigad till skadestånd blott han kan ådagalägga att skadan timat i följd af järnvägens drift, vare sig järnvägspersonalen bär skuld för skadan eller icke. Den förra principen kan i allmänhet sägas vara utmärkande för lagstiftningen i de romaniska länderna. Den senare åter för den tysk germaniska rätten.

Hvad 1898 års finska järnvägsansvarighetslag beträffar, så hvilat densamma i fråga om vissa fall af järnvägsskada på den förra och beträffande andra fall af sådan skada på den senare grundsatsen. Såsom förarbetena till lagen vidhandengifva, har densamma i allmänhet velat anordna ansvarigheten för järnvägsskada sålunda att järnvägsinnehafvaren i regel värligen komme att vidkännas ansvarighet

för skada, som i följd af järnvägens drift drabbar annan utan dennes eget förvållande. I de fall, då förutsättningarna för att den enskilde oförskyldt kan träffas af järnvägsskada a priori äro större, har järnvägsinnehafvaren därför åhvälfits ansvarighet enligt den strängare måttstocken, som endast kräfver utredning därom att skadan har sin orsak i järnvägens drift. I andra händelser åter, då dessa förutsättningar afgjort äro mindre, är ansvarigheten byggd på den för järnvägsinnehafvaren lindrigare principen, enligt hvilken skuld till skadan hos järnvägens personal bör af den skadelidande ådagaläggas för att ersättningsskyldighet skall inträda.

Den strängare ansvarigheten är enligt 1898 års lag påbjuden i de händelser, då lif och egendom äro för längre tid samt utan tillfälle att undgå faran utsatta för den från järnvägsdriften hotande skada. Detta är i allmänhet fallet ej allenast med resande å järnväg och i dess tjänst eller arbete stadd person samt med gods, som medföljer å bantåg, utan äfven med egendom, fast eller lös, som befinner sig i närheten af järnvägsområde och sålunda är utsatt särskildt för att antändas genom gnistkastning från bantågen. Med afseende härå stadgas i 1 § att innehafvare af järnväg är pliktig att utgifva skadestånd, såsnart resande¹⁾ å järnvägen ådagaläggas hafva ljugit döden eller lidit kroppsskada i följd af järnvägens drift, och inträder ersättningsskyldigheten således oberoende därpå om skuld till skadan visas stanna järnvägspersonalen till last eller icke. För att undgå skadeståndsplikt i dessa fall är järnvägsinnehafvaren — som i allmänhet genom anställande af undersökning om tillgången vid ofallet med större lätthet än den skadelidande kan bringa i dagen de omständigheter under hvilka skadan skedde — åhvälfd skyldigheten att styrka antingen att skadan, ehuru densamma visserligen timat i följd af järnvägens drift, likväl närmast vållats af den skadelidande själf eller

— — —
¹⁾ Beträffande dem, som äro stadda i järnvägens tjänst eller arbete, tillämpas arbetareförsäkringslagen af den 5 december 1895, § 2.

att skadan haft sin egentliga orsak i någon för driften främmande omständighet, för hvilken järnvägens innehafvare skäligen ej kunnat åläggas ansvarighet.

I 4 § är enahanda strängare ansvarighet, som gäller beträffande skada å resandes person, anordnad i afseende å egendom, som är belägen i närheten af järnvägsområde eller i egenskap af resandes handgods medföljer å bantåg¹⁾. Dock har det i dessa fall icke funnits nödigt att under alla omständigheter betunga järnvägsinnehafvaren med ansvarighet för sådan skada efter den strängare grundsatsen. Denna inträder nämligen enligt 4 § endast om skadan förorsakats genom eld vid järnvägsdriften samt i fråga om resandes handgods dessutom äfven i fall skadan uppstått genom urspärning, tågsammanstötning eller annat dylikt större ofall vid driften, t. ex. explosion, hvilka samtliga skadeorsaker i regel uppkomma utan att egaren af egendomen har någon skuld till desamma och således ej håller till den skada, som i följd af dem kan öfvergå hans egendom. Har åter skada genom järnvägsdrift tillskyndats sådan lösegendom på annat sätt än nu blifvit sagdt, ansvarar järnvägsinnehafvaren jämlikt 5 § icke härför enligt den strängare måttstocken, utan endast för den händelse att den skadelidande kan visa att skuld till skadan stannar järnvägens förvaltning eller betjäning till last. Om, för att taga ett exempel i fråga om resandes handgods, sådant gods vid bantågs sättande i gång eller stannande nedfaller från de för placering af handgods i vaggonerna anbragta näten och därvid tager skada, så bär järnvägsinnehafvaren ansvarighet för skadan blott i fall skuld därtill kan visas stanna järnvägspersonalen till last. Ty om handgods skadas i följd af järnvägsdrift annorledes än genom eld, urspärning, sammanstötning eller annat större ofall vid driften, är det antagligt att skadan i regel har sin egentliga orsak i bristande aktsamhet och vård om godset

¹⁾ Angående ansvarighet för skada å fraktgods gäller enligt 15 § hvad därom i trafikreglementet för statsjärnvägarna af den 21 januari 1897 och för järnvägar af den 15 april 1889 är säd.

eller annan skuld hos den resande själf, hvarför en ansvarighet för skadan från järnvägsinnehafvarens sida, utan utredning om vållande därtill hos järnvägens personal, ej syntes billig.

Härmed komma vi in på de öfriga fall af järnvägs-skada då liknande synpunkter vid ansvarighetens ordnande, som senast antydts, funnit uttryck i 1898 års lag. I händelse nämligen den skadelidande icke betjänat sig af järnvägen såsom fortskaffningsmedel eller varit stadd i dess tjänst eller arbete, utan han eller hans gods endast tillfälligtvis kommit i beröring med järnvägens drift och den därifrån hotande faran, så föreligga i allmänhet långt flere förutsättningar, än uti de i 1 och 4 §§ afsedda fall, för antagandet att den skadelidande genom brytande emot förbud att beträda järnvägens område eller på annat sätt själf hufvudsakligen varit vållande till skadan. Likasom enligt 5 § inträder förden-skull på grund af 3 § järnvägsinnehafvarens ansvarighet för skada i följd af järnvägens drift i dessa händelser endast om från den skadelidandes sida ådagalägges att skuld till skadan stannar järnvägens förvaltning eller betjäning till last.

Af det anförda torde hafva framgått att 1898 års lag är tydlig däri att innehafvare af järnväg i de uti 1 och 4 §§ omnämnda fall ansvarar äfven för järnvägspersonalens vådagärning i sysslan, såvidt skadan timat i följd af järnvägens drift, men däremot icke uti de i 3 och 5 §§ omförmälda händelser, vid hvilka ansvarigheten betingas af bevislig skuld till skadan å personalens sida. Någon motsägelse föreligger sålunda icke mellan stadgandena i 4 och 5 §§. Ty, på sätt redan antydts, hänföra sig nyss åberopade paragrafer till järnvägsskada under väsentligt olika förutsättningar, om ock i afseende å lösegendom af samma slag.

Ej håller stå de i 1 och 4 §§ uttalade principerna om järnvägsinnehafvares strängare ansvarsskyldighet i strid med de i 6 § ingående stadganden. Sistnämnda paragraf har nämligen endast till syftemål att förläna de i 9 kap. 1 § strafflagen fastslagna allmänna grundsatserna om jämkning af skadestånd en efter omständigheterna lämpad användning på järnvägsskadornas område. I sådant afseende stad-

gar 6 § att, om skuld till skada, som nämnes bland annat i 1 och 4 §§, bevisligen stannar järnvägs förvaltning eller betjäning till last, skall skadeståndet, under de i 6 § omnämnda omständigheter i öfrigt, jämkas efter hvad skäligt är. Det förhållande, hvori denna bestämning står till stadgandena i 1 och 4 §§, torde framgå af det följande. Den allmänna förutsättningen för järnvägsinnehafvarens ansvarighet för sådan skada, som nämnes i 1 och 4 §§, är endast den att skadan visas hafva sin orsak i järnvägens drift, utan att någon utredning från den skadelidandes sida behöfver förebringas därom att förvaltningen eller betjäningen bär skuld för skadan. Emellertid undgår järnvägsinnehafvaren i dessa händelser helt och hållet skyldighet att utgifva ersättning för skadan, äfven om den timat i följd af järnvägens drift, ifall han kan styrka att skadan förorsakats uppsåtligen eller genom vållande (gröfre eller ringare) af den skadelidande själf eller att densamma stannar någon i järnvägens tjänst ej anställd person till last såsom dolus eller culpa eller att skadan uppstått genom öfvermäktig tilldragelse eller annan händelse, som ej står i samband med järnvägens drift, exempelvis vådagärning eller afvitahandling af medresande eller någon å tåget icke befintlig person o. s. v. Är åter den skadelidande i förevarande fall i stånd att visa att skadan skett genom förvaltningens eller betjäningens skuld, så blir järnvägsinnehafvaren — i motsats till hvad som gäller därest sådan utredning ej kan åstadkommas — likväl icke fri all ersättningsskyldighet, äfven om han å sin sida kan styrka att den skadelidande genom „ringare“ vållande själf bidragit till skadan eller att omständighet, som ej står i samband med järnvägens drift, medverkat därtill. Ty i sådan händelse får järnvägsinnehafvaren på grund af den i 6 § uttalade jämningsprincipen ansvara för skälig del af skadans belopp. Har den skadelidande däremot genom „gröfre“ vållande själf bidragit till skadan, så nödgas han ensam vidkännas densamma, äfven om han kan ådagalägga att skuld jämväl hos järnvägspersonalen förelegat.

De i 1 och 4 §§ fastslagna allmänna grundsatserna om järnvägsinnehafvares ansvarighet för järnvägsskada, enligt hvilka ersättningsskyldighet inträder äfven för järnvägspersonalens vådagärning i sysslan, lida följaktligen ej något intrång genom 6 §, hvilken såsom sagdt endast stadgar att vid hvarje slag af järnvägsskada — icke allenast de i 3 och 5 §§ nämnda fallen utan äfven de i 1 och 4 §§ omförmälda — ådagalagd skuld till skadan hos järnvägens förvaltning eller betjäning utgör ett vilkor för att järnvägsinnehafvaren i jämkningsväg får taga del i ersättningens gäldande, oaktadt den skadelidande själf genom „ringare“ vållande bidragit till skadan eller andra för järnvägsdriften främmande omständigheter medvärkat därtill. Men en sådan anpart af skadeståndet har järnvägsinnehafvaren enligt 1 och 4 §§ under i öfrigt liknande omständigheter icke att erlægga, om någon skuld till skadan ej visas stanna järnvägens förvaltning eller betjäning till last.

Af synnerlig vikt för järnvägsansvarighetslagens riktiga tillämpning är betydelsen af uttrycket järnvägsdrift, som med hänsikt till svårigheten att meddela en uttömmande begreppsbestämning icke blifvit i lagen närmare definieradt. För att belysa lagens ståndpunkt i detta afseende må ur förarbetena till densamma intagas följande redogörelse för ifrågakvarande begrepp.

„Uttrycket järnvägsdrift är icke afsedt att omfatta alla de väsentligen olikartade göromål, som kunna förekomma vid trafikeringen af en järnväg. För fyllandet af järnvägsrörelsens egentliga uppgift att värkställa befordran af personer och gods, erfordras gifvetvis en mängd åtgärder, hvilka endast stå i fjärrare förhållande till själfva betordringen, om och denna, såsom nödigt är, fattas i så vidsträckt betydelse, att äfven inbegripes fordonens förflyttning å järnvägens spår vid tillfälen då passagerare och gods icke medföra. Som den järnvägsinnehafvare ansvariga strängare ansvarighet för skada emellertid, såsom nämndt, är betingad af, den med betordringen förknippade särskilda fara, följer därtill att under begreppet järnvägsdrift enligt erläggande lagstiftning ej följande åtgärder anslås till skadande af en järn-

väg hörande göromål än sådana, hvilka ega omedelbart sammanhang med själfva befordringen å banan och i följd häraf så att säga beröras eller påverkas af den genom befordringen framkallade fara.

I anseende härtill kan exempelvis driften af järnväg tillhöriga verkstäder, om också ångkraft därvid användes, lika litet som uppförande och anordnande af byggnader eller inrättningar för järnvägs behof, eller reparationer å järnvägs vare sig fasta eller lösa tillbehör räknas till järnvägsdrift i egentlig mening, enär dessa arbeten i regeln ej medföra någon särskild fara därför att de utföras för en järnvägsegares räkning. Detsamma är fallet med göromål af sådan beskaffenhet som telegrajtjänstgöringen vid järnväg, biljettförsäljning och tjänstgöringen i järnvägsexpeditionslokaler i allmänhet, in- och utlastning af gods äfvensom andra vid järnvägsrörelsen förekommande bestyr, hvilka vanligen icke försiggå under beröring med eller inflytande af den för järnvägsdriften egendomliga fara. Härvid är dock att märka, att det sagda icke eger tillämpning, i fall göromålen af en eller annan anledning likasom förflyttas inom området för faran. Utkastas sålunda exempelvis gods från järnvägsvagn, som befinner sig i rörelse, eller verkställes reparationsarbete å bana eller ock in- och utlastning af gods ur stillastående vagn under särskild skyndsamhet, emedan t. ex. ett annalkande tåg nödvändiggör järnvägsspårets klargörande, synes järnvägsinnehafvaren böra stå i ansvar för därigenom timad skada.

Att transportmaterielens skötande och vårdande på järnvägens spår i allmänhet hör till den egentliga järnvägsdriften, torde icke gifva anledning till tvifvelsmål. Någon tveksamhet synes måhända kunna göra sig gällande därom, huruvida innehafvare af järnväg enligt detta lagförslag äfven är ansvarig för skada, som timar i följd af fordons förflyttning å järnväg medels annan kraft än ånga. Härvid bör dock ihågkommas, att den för järnvägsdriften egendomliga fara i väsentlig mån beror ej blott därpå att ångkraft användes för befordringen utan ock däraf att tordon af betydande tyngd äro i rörelse å skenor. Om därför skada väl-

las t. ex. därigenom att en järnvägsvagn å banan blifvit satt i rörelse medelst handkraft eller till följd af vindens inverkan eller af annan orsak, synes järnvägsinnehafvarens ersättningsskyldighet förty böra bedömas enligt detta lagförslag. Icke håller kan det för lagförslaget tillämplighet vara en nödvändig förutsättning, att skadan skett i följd af järnvägsfordons rörelse, blott kausalsammanhang med järnvägsfara eljest föreligger. Om, medan ett bantåg befinner sig stillastående å järnväg, t. ex. explosion inträffar i lokomotivets ångpanna eller i en uti bantåget anbragt gasledning, så bör den skada, som därigenom sker, äfven höra under lagförslaget bestämningar“.

Det förestående torde med nödig tydlighet vidhandelfva, att enligt 1898 års lag innehafvare af järnväg icke under alla förhållanden är ansvarig för järnvägspersonalens handlingar under tjänstens utöfning. Ett nödvändigt villkor för en sådan ansvarighet är att dessa handlingar skola ega *omedelbart sammanhang med själfva befordringen å banan och i följd häraf så att säga beröras eller påverkas af den genom järnvägsfordonens befordring framkallade faran*. Tillgöranden af järnvägspersonalen, hvilka ej stå i ett dylikt förhållande till den för järnvägsdriften egendomliga faran, falla utom 1898 års lags tillämpningsområde och böra förty bedömas enligt allmän lag. Skada, som förorsakats genom en sådan handling, har icke uppstått i följd af järnvägsdrift enligt lagens mening, om ock handlingen kunnat föröfvas å bantåg och ske medan gärningsmannen varit i utöfning af sin tjänstesyssla å tåget. Har exempelvis en konduktör rånat och mördat en resande å bantåg, eller eljest misshandlat honom, eller stulit passagerares effekter o. s. v., så bär han ensam ansvaret därför enligt allmän strafflag. Ty den omständigheten att järnvägsresan sammanfört målsegaren och förbrytaren samt att brottet skett å bantåg, utgör naturligtvis icke tillräckligt skäl för att de ur järnvägsdriftens farliga beskaffenhet hämtade strängare ansvarighetsgrundsatserna skulle inträda i ett fall då den skadebringande handlingen alldeles icke påverkats af ifrågavarande fara och järnvägsfordonen med hvad därtill hör ej håller i yttre

måtto förorsakat skadan. På samma sätt förhåller det sig om t. ex. en passagerare vare sig uppsåtligen eller af vållande eller våda själf skadat sig med ett skjutvapen å bantåg, utan att denna handling framkallats eller påverkats af den med järnvägsdriften förbundna faran. Äfven i sådant fall saknas det nödvändiga kausalförhållandet mellan järnvägsfara och skadan, hvilket förhållande förlänar lagstiftningen på förevarande rättsområde dess hufvudsakliga prägel och bestämmer gränserna för lagens giltighetssfär.

J. Grotenfelt.

Juridiska Föreningens årsmöte

den 18 december 1903.

Mötet öppnades af ordföranden i föreningens centralbestyrelse professorn, friherre *R. A. Wrede* med uppläsande af följande

Årsberättelse.

När Juridiska föreningen på hösten 1863 höll sitt första årsmöte, skedde detta vid en ytterst viktig tidpunkt i Finlands nyare historia. Redan det ständermöte, som då sammanträdde, var allena för sig af största betydelse för utbildningen och konsolideringen af landets rätt, såväl den offentliga som den privata, och med hoppet om periodiska landtdagar för framtiden öppnade sig för utvecklingen af denna rätt de ljusaste utsikter. Nu, fyratio år senare, stå vi åter vid en ytterst viktig tidpunkt, och det värksamhetsår, som nu går till ända, har för visso, äfven det, varit af stor betydelse för detta lands rättsordning, ehuru i en helt annan mening än det år, som var föreningens första. Hvad under detta år inträffat är oss alla bekant.

Det vore under sådana förhållanden icke förvånande, om den glada entusiasmen för arbetet i föreningen skulle slappas och detta arbete fortsättas hufvudsakligen endast af pliktkänsla. Emellertid har Juridiska föreningen, ledd af öfvertygelsen att arbetet för utredningen och utbildningen af vår rätt för närvarande är ännu viktigare och nödvändigare än under normala förhållanden, äfven under det gångna året sökt efter förmåga fullfölja sin uppgift. Ja, föreningen

kan till och med numera, tack vare de genom enkefru revisorskan Hedvig Falckens testamente föreningen tillagda medel, värka för sina syftemål på ett sätt, som tidigare icke stått densamma till buds.

Rättens utredning sker dels genom vetenskaplig bearbetning dels genom den tolkning af lagens stadganden, som kommer dessa till del i praxis vid domstolarna, dess vidare utbildning åter i främsta rummet genom lagstiftning, men därefter äfven genom såväl vetenskap som praxis. Juridiska föreningen har genom sin tidskrift, hvaraf 39 årgången redan utgifvits, å ena sidan beredt tillfälle till publicerandet af juridiska uppsatser af både vetenskapligt och praktiskt innehåll, och å den andra genom meddelandet af rättsfall samt publikation af justitiedepartementets domar och utslag samlat material för kännedomen om domstolspraxis, hvarutom föreningen genom sina diskussioner omedelbart bidragit till tolkningen af vår gällande rätt, stundom äfven angifvit den riktning, i hvilken densamma borde genom lagstiftningen ändras och vidare utvecklas. Från och med detta år är föreningen härutöver i tillfälle att befordra utgifvandet af juridisk litteratur på svenska språket genom det erkännande och den uppmuntran, som utdelningen af pris för sådant författareskap innebär.

Vid senaste årsmöte beslöts, i anledning af väkt fråga om ordningen för användandet af den Falckenska testaments fondens medel, att åt centralbestyrelsen öfverlämna „att taga frågan under närmare öfvervägande samt sedermera uppgöra plan för omförmälda medels användning i öfverensstämmelse med det i testamentet angifna syfte“. Angående dispositionen af dessa medel innehåller testamentet följande:

„Tiotusen (10,000) mark skall tillfalla Juridiska föreningen i Finland eller i händelse af dess upplösning Kejserliga Alexanders Universitetet i Helsingfors, att förvaltas såsom en fond, hvaraf årliga räntan skall användas för befrämjande af svenskspråkig skriftställarevärksamhet i juridiska eller nationalekonomiska ämnen“.

Med ledning af denna bestämmelse samt på grund af det bestyrelsen af årsmötet meddelade bemyndigande har bestyrelsen vid sammanträde den 23 sistlidne mars antagit följande

„Stadgar för Falckens testamentsfond.

§ 1.

Priset utgör i regel minst femhundra mark och utgifves årligen. Skulle något år pris icke kunna utdelas, må under ett påföljande år antingen ett enda pris till högre belopp eller ock flere pris till förstsagda belopp utgifvas.

§ 2.

Priset tillägges den eller de inhemska författare, som genom på svenska språket skrifna och under tiden efter senaste prisutdelning ur trycket utgifna juridiska eller nationalekonomiska arbeten (ett eller flere) gjort sig däraf mest förtjänt. Dock kan, där sådant af särskilda skäl synes påkalladt, afseende fästas äfven vid tidigare utgifna arbeten. Första prisutdelningen hänför sig till arbeten utgifna under det löpande och det nästföregående året.

§ 3.

Författare, som pris skall tilläggas, bestämmes af en för hvarje gång prisutdelning bör ske utsedd prisnämnd, bestående af fem medlemmar. Af dessa utses två af Juridiska föreningens centralbestyrelse, likaledes tvänne af Juridiska fakulteten vid landets universitet och en af bestyrelsen för saksförareförening eller advokatsamfund, som kan uppstå med säte i Helsingfors. Till dess sådan förening uppstått, utses den femte medlemmen af de fyra förstnämde, helst bland saksförare.

§ 4.

Hvarje år bör Juridiska föreningens centralbestyrelse senast den 1 oktober uppmana Juridiska fakulteten och vederbörande saksförareråd eller advokatsamfunds bestyrelse att före den 15 oktober utse medlemmar i prisnämnden samt tillika underrätta fakulteten och rådet hvilka personer cen-

tralbestyrelsen själf utsett. Prisnämnden, som inom sig väljer ordförande, sammankallas första gången af den medlem centralbestyrelsen därmed uppdragit. Nämndens utslag offentliggöres vid Juridiska föreningens årsmöte“.

Vid uppgörandet af dessa stadgar tog bestyrelsen jämväl under ompröfning den vid årsmötet uttalade åsikt att pris ur ifrågavarande medel ej skulle utgifvas för juridiska publikationer, hvilka tillkommit såsom kompetensprof eller för andra ändamål. Men i betraktande däraf att en icke ringa del af den juridiska litteraturen i landet utgifves såsom kompetensprof samt att, i händelse pris för sådana arbeten icke finge utdelas, de mest framstående författare, isynnerhet af den yngre generationen, ofta nog kunde komma att vid prisutdelningen förbigås, beslöt bestyrelsen efter moget öfvervägande att icke i stadgarna upptaga en dylik inskränkande bestämning.

Såsom redan antyddes skall pris ur fonden i år första gången utdelas. Prisnämnden har utgjorts af hofrättsrådet, juris doktor Julius Grotenfelt och professorn Vilhelm Chydenius, valde af Juridiska föreningens centralbestyrelse, professor, friherre R. A. Wrede och protokollssekreteraren, jurisdoktor Axel Charpentier, valde af Juridiska fakulteten, samt hofrättsassessorerna P. E. Svinhufvud såsom representant för sakförarene i landet. Nämndens utslag skall längre fram för mötet uppläsas.

Beträffande föreningens värksamhet i öfrigt bör nämnas att centralafdelningen vid sina diskussionsmöten har behandlat samtliga å innevarande års program upptagna åtta frågor äfvensom en fråga från 1902 års program. Frågorna hafva refererats af senatorerne L. Homén och J. Serlachius, hofrättsrådet dr J. Grotenfelt, professorn V. Chydenius, hofrättsassessorerna K. Söderholm och P. E. Svinhufvud samt protokollssekreteraren dr K. J. Ståhlberg. Frekvensen af deltagare i mötena har icke varit större, men ej håller mindre än under de närmast föregående åren. Huruvida filialafdelningarna redan handlagt dessa frågor är, då detta skrives, ännu icke bekant.

Af föreningens tidskrift, hvilken fortfarande redigerats af professorn Chydenius, hafva sedan senaste årsmöte utkommit sju häften, nämligen sista häftet för år 1902 och alla sex häften för innevarande år. Den årgång, som sålunda vid detta årsmöte föreligger fullbordad, innehåller väl ett något mindre antal själfständiga uppsatser än under de senaste åren varit vanligt, men af dessa äro tvänne afhandlingar, förlattade af jurisdoktorerne W. von Willebrand och Ernst Estlander, af den betydighet att de väl hade kunnat utgifvas såsom arbeten i bokform. De i denna årgång publicerade rättsfallen hafva redigerats af dr A. Charpentier. Af bilagan till tidskriften, hvilken utarbetats af vicehäradshöfdingen Axel Tollander, med biträde af vicehäradshöfdingen juriskandidaten Einar Thesleff, hafva sedan senaste årsmöte utgivits trenne häften, innehållande redogörelse för justitiedepartementets domar och utslag under år 1901 och förra delen af 1902.

Juridiska föreningens tidskrift har hittills utgjort det enda periodiska organet för de juridiska intressena i detta land. Under sådana förhållanden är framträdandet af tvänne nya tidskrifter med juridiskt program, hvilket egt rum under innevarande år, en tilldragelse af största intresse för landets jurister. Af dessa tidskrifter utgifves den ena, som är svenskspråkig och bär namnet „Juridiska Meddelanden“, af vicehäradshöfdingen Alarik Hernberg, den andra åter, hvilken utkommer i finsk dräkt under namnet „Lakimies“, af professorn Allan Serlachius. Vår förening, hvars egen tidskrift under årens lopp betydligt tillvuxit till både innehåll och omfång, hyser den öfvertygelsen att de syften denna afser att främja, skola på ett mångsidigare sätt tillgodoses genom flere periodiska publikationer och att de nya tidskrifterna, hvilkas program delvis afvika från den äldre tidskriftens, äfven de hafva viktiga uppgifter att fylla. Vi hälsa dem därför välkomna på den publicistiska värdjobanan.

Tager man i betraktande att, oafsedt de nämnda större afhandlingarna i föreningens tidskrift samt de två nya tidskrifterna, den juridiska litteraturen i landet under innevarande år riktats med bl. a. L. Mechelins arbete „Till frågan

om Finlands autonomi och grundlagar", samt med tvänne akademiska disputationer, båda på finska språket, kan det icke nekas att äfven under detta år en för våra förhållanden stor lifaktighet i fråga om juridisk författarevärksamhet egt rum. Af betydelse äfven i öfrigt, är denna produktion glädjande jämväl såsom bevis därpå att förtröstan till vår rätts lifskraft ännu fortlever.

Sedan årsmötet 1902 har ett icke ringa antal af Juridiska föreningens medlemmar och bland dem flere af landets älsta jurister skattat åt förgängelsen. Uppräknade efter sin ålder såsom jurister, äro de aflidne följande: häradshöfdingen, friherre Sebastian von Knorring, häradshöfdingen, lagman Carl Ferdinand Forsström, vicepresidenten Jonas Sandman, senatorn Nikolai Konstantin Hornborg, häradshöfdingen Reinhold Emil Envald, referendariesekreteraren Axel Albert Palmgrén, justitierådmannen Johan Herman Edvard Bergh, bankdirektören, statsrådet Karl Zachris Bergbom, vicehäradshöfdingen Oskar Valfrid Sulin, hofrättsnotarien Hugo Valdemar Holmström och senatskanslisten Vilho Ferdinand Vitikkala. Af dessa hade Forsström, Sandman, Hornborg, Palmgrén och Berg tillhört föreningen altsedan dess stiftelse.

Bland alla under året aflidne medlemmar af Juridiska föreningen har lagman Forsström fränför andra varaktigt hugfäst sitt minne i föreningen genom det lifliga intresse han städe visade för dess sträfvanden. Detta intresse tog sig uttryck företrädesvis i en mängd uppsatser i föreningens tidskrift. Sålunda finnas redan i 6:te årgången af tidskriften, hvilken utgafs år 1871, icke mindre än fem artiklar, signerade med bokstafven F., och sedermera förekomma i de flesta årgångar, till och med den 34:de, som utgafs 1898, flere eller färre af dessa vanligen korta, men någon gång

äfven utförligare uppsatser af den intresserade domaren. Behandlande de mest olika ämnen från den praktiska juridikens område äro dessa uppsatser naturligtvis icke alla af samma värde för tolkningen af vår rätt, och deras form visar stundom altför tydliga spår af den hast, hvarunder några af dem tillkommit. Men sin betydelse hafva de i hvarje fall såsom vittnesbörd om huru rättsbuden och därmed sammanhängande förhållanden upplattades af en erfaren och kunnig domare. Och tidskriftens innehåll skulle säkert vinna i omväxling och intresse, om flere praktiska domare, följande Forsströms föredöme, toge till vana att, såsnart ett intressant fall förekommer i deras praktik eller ett uppslag i någon till rättsväsendet hörande fråga framställer sig, därom genast till tidskriften insända ett om också kort meddelande. — Utom de talrika uppsatserna i juridiska föreningens tidskrift publicerade Forsström äfven i själfständig bokform åtskilliga skrifter eller serier af sådana, bland hvilka må nämnas: Kirjoituksia lakiasioista, Juridiskt småplock och Mietteitä. En af de varmaste förkämpar för finska språkets rättigheter, behandlade han i flere af sina skrifter frågan om finskans användande i rättskipningen samt utgaf tidigare än någon annan, eller redan från år 1856, åt finska talande parter protokoll på detta språk.

Ehuru Forsström deltagit i åtskilliga komitéarbeten, var hans bana framför alt domarens. Såsom häradshöfding först i nedre Karelens och sedan under mer än ett tredjedels århundrade i Mäntyharju domsaga, utbildade han sig till en af våra mest framstående landsdomare samt förvärfvade genom skicklighet, redbarhet och humanitet ett så stort förtroende hos befolkningen att denna från aflägsna trakter reste till hans egendom, Puntala i Kristina socken, för att rådfråga honom i sina rättsangelägenheter.

Likasom Forsström hade äfven Nikolai Hornborg egnat sitt lifs värksamhet åt domarens upphöjda och ansvarsfulla kall. Hans bana gick genom Viborgs hofrätt, där han först såsom assessor, sedermera såsom hofrättsråd förvärfvade sig anseende för framstående duglighet. Från sistnämnda plats kallades han till ledamot af senatens justitiedeparte-

ment, som ännu under den tid Hornborg tillhörde departementet bland sina medlemmar räknade flera af Finlands skickligaste jurister. Allmänt erkänt är att Hornborg väl fylde sin plats såsom ledamot af landets högsta domstol. Tillika var han här i tillfälle att häfda en sant konstitutionell uppfattning i statsrättsliga frågor. Af naturen fåordig och under de senare åren på grund af sin dåliga syn något tillbakadragen i större sällskap, var Hornborg i den trängre vänkretsen glad och hjärtlig i hög grad. Hos dem, som haft förmånen af en närmare bekantskap med honom, efterlämnar han ett kärt, hos alla ett aktadt minne.

Med Edvard Bergh bortgick en man, hvilken i mer än en riktning utöfvat en betydelsefull värksamhet. Efter att redan tidigt hafva gjort sig bemärkt genom omfattande kunskaper på olika områden samt ett lefvande intresse för allmänna frågor, egnade sig Bergh till en början hufvudsakligen åt publicistens värf och blef på denna bana en af de främste. Och ehuru han, efter att år 1864 hafva blifvit justitierådman i Helsingfors, mest värkat såsom jurist, öfvergaf han icke, så länge han lefde, helt och hållet publicistiken. I egenskap af jurist har Bergh gjort sig känd isynnerhet genom sina populärt juridiska arbeten, af hvilka Juridiskt biträde för hvar man samt Juridisk uppslagsbok och Sakföraren äro de mest kända. Om dessa arbetens spridning vittnar den omständigheten att det först nämnda af dem utgifvits i tre upplagor på svenska och två på finska. Men äfven på det statsrättsligt-politiska området uppträdde Bergh såsom författare. Sålunda utgaf han Vår styrelse och våra landtdagar, i två band, samt Finland under det första årtiondet af Alexander III:s regering, äfvensom Finlands statsrättsliga utveckling efter 1808. Medan det sistnämnda arbetet utgör en ganska knapphändig skildring af ett viktigt ämne, hafva de båda förstnämnda sitt värde såsom en med sakkunskap och opartiskhet gjord sammanställning af de viktigaste aktstycken och fakta från de finska landtdagarnas historia. I sammanhang härmed bör nämnas att Bergh själf såsom representant för Helsingfors stad i borgareståndet deltagit i tvänne landtdagar (1867, 1877—78), samt

dessutom vid trenne landtdagar fungerat såsom sekreterare i ekonomiutskottet. Om vi tillägga att Bergh jämväl utfövat en vidsträkt sakförarevärksamhet samt under en tidigare period med ifver och intresse deltagit i hufvudstadens kommunala lif, hafva vi antydtt de viktigaste sidorna af en ovanligt värksam och mångsidig lefnadsbana.

De öfrige under året aflidne föreningsmedlemmarne hafva icke genom sin värksamhet gjort sig bemärkta i lika hög grad som de tre, hvilkas lifsgärning nyss bragts i erinran. Men alla hafva de, ehuru visserligen på olika banor och enhvar efter måttet af sin begåfning, genom ämbetsmannaduglighet och trogen pliktuppfyllelse gjort sig förtjänta af eiterlefvandes aktning och erkänsla.

Ehuru icke tillhörande Juridiska föreningen bör friherre Hans Gustaf Boije vid detta tillfälle omnämnas. Väl blef hans juridiska bana icke lång, men såsom en af landets mest framstående godsegare och landtdagsmän har han gjort sitt namn känt i de vidaste kretsar. Friherre Boije hade i egenskap af hufvudman för sin ätt bevisat alla våra landtdagar, utom de sista, då han var hindrad af sjukdom, samt därunder genom sina frisinna och konstitutionella grundsatser samt sin ridderliga och humana personlighet förvärfvat sig sitt ståndes odelade förtroende, högaktning och sympati.

Med lektorn i finska språket, Oskar Favén, som icke håller tillhörde föreningen, bortgick en anspråkslös och flärdfri person, hvilken sålänge hans svaga hälsa medgaf det med allvar och nit skötte sin uppgift att bibringa våra juris studerande kännedom om det finska lag- och kurialspråket.

Slutligen må det tillåtas att erinra om juriskandidaten. Einar Lindebergs tidiga frånfälle. Altför ung för att ännu hafva kunnat uträtta något på den juridiska banan, hade han genom begåfning och håg för juridiken ingifvit förhoppningar om en framgångsrik värksamhet.

Antalet medlemmar i Juridiska föreningen har under innevarande år något förminskats och utgör för närvarande inom centralafdelningen 181, inom Åbo filialafdelning 72,

i Vasa filialafdelning 88 och i Viborg 107 eller sammanlagdt 448 medlemmar emot 477 under senaste år.

Enär den vårdnad om föreningens ekonomi, som ålåg dess skattmästare, vore mera betungande och ansvarsfull än att den skäligen borde utan ersättning handhåvas, öfverlämnade senaste årsmöte åt centralbestyrelsen att taga i öfvervägande, huruvida icke föreningens nuvarande skattmästare, som under en följd af år utan godtgörelse bestridt denna syssla, kunde för framtiden tillförsäkras skäligt arvode därför. Med anledning häraf har bestyrelsen tillagt skattmästaren ett årligt arvode af 500 mark, hvaraf 400 mark skulle utgå ur föreningens allmänna kassa och 100 mark ur centralafdelningens kassa.

Kassans närvarande ställning framgår af den redovisning skattmästaren skall för mötet framlägga.

Helsingfors d. 18 december 1903.

Centralbestyrelsen.

Härefter upplästes följande af föreningens skattmästare assessorn, juriskandidaten N. B. Grotenfelt uppgjorda

Redovisning öfver Juridiska Föreningens allmänna kassa för år 1903.

Debet:

Balans från år 1902.

På depositionsräkning i Föreningsbanken	10,000: —	
På löpande d:o i d:o	3,625: 31	
Kontant	124: 89	13,750: 20

Inkomst under året.

Medlemsafgifter

För 181 st. medlemmar i centralafdelningen	2,172: —	
” 72 ” ” ” Åbo filial d:o	864: —	
” 88 ” ” ” Wasa d:o d:o	1,056: —	
” 107 ” ” ” Wiborgs d:o d:o	1,284: —	5,376: —

Räntor.

På depositionsräkning i Föreningsbanken	450: —	
D:o å löpande d:o i d:o	64: 82	514: 82

Statsanslag.

Årsanslag för år 1903	4,000: —	
Inkomst genom försälda exemplar af Föreningens tidskrift	5,253: 33	

Summa *Fråc* 28,894: 35

Kredit:

Utgifter under året	13,761: 08
Balans till år 1904.	
På depositionsräkning i Föreningsbanken	10,000: —
På löpande räkning i d:o	5,133: 27
	15,133: 27
Summa <i>Inf.</i>	28,894: 35

Vicehäradshöfdingen A. Hernberg, som jämte senatskanslisten K. I. Savonius utsetts att granska föreningens räkenskaper för år 1903, anmälte härå att desamma befunnits i allo riktiga, och beslöts med anledning häraf att bevilja fullständig ansvarsfrihet åt skattmästaren för hans förvaltning under ifrågavarande redogörelseår.

Till revisorer för 1904 års räkenskaper valdes med acklamation senatskanslisten K. I. Savonius och universitetsadjunkten, jurisdoktor W. von Willebrand.

Härefter uppläste professorn V. Chydenius det af nämnden för utdelande af pris ur Falckenska donationsfonden affattade utslag i ärendet, som var så lydande:

Till Juridiska föreningen i Finland!

Den nämnd, som utsetts för utgifvande af pris ur Falckenska donationsfonden, har vid fullgörandet af sitt uppdrag icke funnit nödigt att ingå uti en närmare redogörelse för innehållet af de arbeten, som den haft att bedömma, utan ansett sig kunna förutsätta, att dessa, af hvilka en stor del ingått uti Juridiska föreningens i Finland tidskrift, äro af föreningens medlemmar kända.

De författare, hvilka prisnämnden ansett böra komma i åtanke vid nu instundande första utdelning af pris från sagda testamentsfond, äro före detta senatorn Julian Serlachius samt juris utriusque doktorerne docenten Ernst Estlander och universitetsadjunkten Wladimir von Willebrand.

Desse hafva nämligen under åren 1902 och 1903 eller den tidrymd, som här främst bort afses, utgifvit arbeten, hvilka med hänsyn både till sitt omfång och de behandlade ämnenas beskaffenhet äro mera betydande än andra författares under samma tid offentliggjorda skrifter, hvilka här komma i betraktande. Prisnämnden bör nämligen anmäla, att den funnit den af professorn J. N. Lang, i hans egenskap af Juridiska fakultetens dekanus, såsom inbjudningsskrift utgifna värdefulla afhandlingen om eganderätten till Finlands vatten, såsom på embetets vägnar författad, likasom ock de akademiska föreläsningsskurser, som under nu ifrågavarande år från trycket utgifvits, stå utom nämndens pröfning, äfvensom att det lagberedningsarbete, som under sagda period egt rum, samt utgifvandet af våra två svenskspråkiga juridiska tidskrifter icke är sådan litterär värksamhet, som afses uti bestämningarna om denna prisbelöning.

Serlachius har under åren 1902 och 1903 utgifvit en lärobok uti obligationsrättens allmänna del äfvensom offentliggjort uti Tidskrift, utgifven af Juridiska Föreningen i Finland, tre uppsatser, en angående rättsärendens ogiltighet i 1734 års lag, en innehållande bidrag till läran om rättsärendet och en om trolofning och äktenskapslöfte, samt uti den i Christiania utkommande Tidskrift for Retsvidenskab en uppsats om solidarisk ansvarighet och en om oberättigadt riktande enligt finsk rätt. Estlander har under sagda år uti vår Juridiska förenings tidskrift publicerat andra och tredje afdelningarna af studier i äldre svensk förmynderskapsrätt samt ett föredrag om Jaroslaws „ryska rätt“. v. Willebrand har utgifvit ett licentiatspecimen om den romerska delegationsläran samt uti Juridiska föreningens tidskrift infört en afhandling om trolofning och ofullkomnade äktenskap och en uppsats om causa vid obligatoriska rättsärenden. Af de uti anförda tidskrifter af de nämde författarene intagna arbetena äro Estlanders rättshistoriska studier och v. Willebrands familjerättsliga afhandlingar, hvilka utgifvits för vinnande af akademisk läraretjänst, utförliga monografier öfver de behandlade ämnena och skulle såsom sådana hafva kunnat framträda i bokform.

Da Serlachius såsom juridisk författare är mycket äldre än Estlander och v. Willebrand och hans produktion syns prisnämnden vida mera betydande än desses, vill nämnden först med några ord beröra hans författareskap. Serlachius ådagalägger uti olvan anförda arbeten samma egenskaper, som kännetecknat hans under tidigare tid offentliggjorda talrika och värdefulla skrifter, af hvilka här särskildt må erinras om hans lärobok uti sakrätten. Författaren undviker helt och hållet återgifvande af andras åsikter och anför endast sällan utländsk rätt; hvad han gifver är utslutande eget arbete. Hans tolkningssatser hafva det värde, som tillkommer uttalanden i viktiga frågor af en erfaren och erkänt framstående jurist, men sin hufvudsakliga betydelse erhålla de däraf, att de, äfven där den utförda eller antydda motiveringen synes knapphändig, städse framgått ur en vetenskaplig undersökning, hvars ledande princip är sträfvandet att ur 1734 års lag utleta dess allmänna grundsatser för att dessa må kunna bringas i systematisk ordning. Jämväl sådana lagbokens stadganden, som hittills varit undanskymda och förbisedda, erhålla under Serlachii behandling principiell betydelse, och äfven där man icke kan förena sig om de, kanske någon gång väl djärtva tolkningarna, bör man vara författaren erkänsam för den utredning, som han, tack vare sin metod, lyckats gifva åt privaträtten i 1734 års lag. Ingen finsk författare torde hafva besvarat så många förut oberörda rättstrågor som Serlachius. Tillämpningen af denna hans metod har gifvit synnerligen intressanta och värdefulla resultat vid behandlingen af läran om rättsärendens öpnighet, hvilken lara hittills hos oss icke nog sökt stöd uti positiv lag. Att Serlachii doktrin ingalunda är främmande för den utländska teorin utan tvärtom af denna, och särskildt af den germanistiska rättsforskningen, tagit djupt intryck och erhållit god vägledning, behöfver icke framhållas för dem som äro förtrogna med hans arbete i sakrätten. Mindre erkännande från teoretisk synpunkt om denna arbetes förtjänst emottid Serlachii lärobok uti civilrättens allmänna del och hans andra skrifter af utländsk rättsvetenskap. Dessa böcker synbar-

ligen däraf, att 1734 års lag, som på obligationsrättens område, sannolikt afsiktligt, lämnat rum för tillämpning af romerskrättslig doktrin, själf erbjuder jämförelsevis få hållpunkter för ämnets behandling. Den allmänna obligationsrätten, hvilken under senare tid uti den utländska litteraturen, företrädesvis den tyska, varit föremål för mycken vetenskaplig behandling, är just därför ett i viss mån ogynnsamt arbetsfält, särskildt för den, hvilken såsom Serlachius, icke vill referera främmande doktrin. Denna har då antingen helt och hållet af honom förbisett eller ock endast antydningssvis uppmärksammat. Häraf har följden blifvit dels en viss ensidighet dels en för läsaren ej sällan svårfattlig framställning. Härmed beröres en sida af Serlachii skriftställareskap, som gifver skäl till anmärkning, nämligen formen. Denna ställer ofta nog på läsaren alltför stora anspråk, och detta beror, icke af brist på värde öfver uttrycksmedlen, utan dels af alltför stark tankekoncentration, men dels äfven af bristande systematisk afrundning. Framställningen är ojämn och den får i vissa delar af hans obligationsrätt, som för öfrigt äfven häri liknar sakrätten, mera karaktären af en serie fristående undersökningar och uttanden än af en läro- eller handbok. Jämföres Serlachii litterära produktion med Estlanders och v. Willebrands, så synes den, då hänsyn tages icke endast till det, som desse tre författare under åren 1902 och 1903 utgifvit, utan ock till deras tidigare arbeten, vara vida mera betydande än båda de senare nämde auktorernes produktion.

Estlanders studier i äldre svensk förmynderskapsrätt, hvilkas tidigare offentliggjorda första afdelning här äfven tagits i betraktande, och v. Willebrands afhandling om trolofning och ofullkomnade äktenskap äro båda goda monografier. Estlanders arbete synes hafva det företräde att han behandlat ett ämne, som hittills varit ganska litet bearbetadt, v. Willebrand, som rört sig på ett område, där litteraturen är jämförelsevis rik — senast har ämnet utförligt behandlats af Winroth i dennes stora handbok i svensk civilrätt — har icke lyckats genom teoretisk konstruktion gifva något mera betydande nytt bidrag till lärorna om tro-

lofning och ofullkomnade äktenskap. Angående Estlanders studier i den äldre förmynderskapsrätten bör framhållas, att icke håller han gifvit denna dess teoretiska konstruktion, hvartill skulle fordrats en i hans arbetes plan icke intagen jämförelse med annan germanisk rätt.

Under året 1902 har v. Willebrand utgifvit sitt specimen om den romerska delegationsläran, angående hvilket här må anföras att ex officio opponenter professorn friherre Wrede i sitt därom afgifna utlåtande såsom slutomdöme uttalat „att, ehuru författaren icke till alla delar fullständigt utredt sitt ämne och hans påståenden i enskilda punkter kunna lämna rum för ett berättigadt tvifvel, undersökningen likväl är gjord med skicklighet, sakkunskap och stor omsorg, samt att författaren genom de resultat, till hvilka han i arbetet kommit, lämnat beaktansvärda bidrag till tolkningen af ett viktigt rättsinstitut i romerska rätten, hvilket därjämte är af betydelse äfven för den moderna rätten“.

Estlander har tidigare för licentiatgrad utgifvit ett mycket betydande arbete om klander å lösöre enligt äldre rätt, angående hvilket den fräjdade forskaren i skandinavisk rättshistoria professorn v. Amira i München uti skrifvelse till friherre Wrede, som af denne meddelats Juridiska fakulteten yttrat bl. a. följande: „Ich habe es mit grossem Vergnügen gelesen obgleich ich — namentlich in den Anfangsparteien — mich mehr als einmal zum Widerspruch gereizt sah. Aber ich freute mich an der klaren Darstellung, an dem Fleiss, womit der Verfasser das weitschichtige Quellenmaterial zusammen getrogen, an der Genauigkeit, womit er es interpretirt hat, an der Umsicht, womit er es verwerthete, an der ausgebreiteten Literaturkenntniss, die er fast an jeder Seite an den Tag legt. Was man am ehesten an dem Buche vielleicht aussetzen konnte, ist ein gewisser Mangel an Schneidigkeit der juristischen Construction. Allein man muss einmal bedenken, dass der Verfasser vor die Aufgabe gestellt war, gerade in constructiver Hinsicht sich von schweren Vorurtheilen zu befreien, in denen die meisten seiner Vorgänger befangen waren. Und ausserdem hat ihn

jener Mangel schlechterdings nicht gehindert, im Wesentlichen zu richtigen Ergebnissen zu gelangen“.

Angående Estlanders berörda afhandling har ex officio opponenten doktor A. Charpentier i sitt utlåtande till Juridiska fakulteten, efter att hafva lämnat ett referat af arbetet och därvid mot detsamma framställt särskilda anmärkningar, yttrat att författaren genom den osparda möda och det skarpsinne, hvarmed han uppsökt och tillgodogjort sig den äldre rättens bestämmingar äfvensom litteraturen om klander å lösöre, samt med tillhjälp af ett ledigt, ställvis glänsande framställningssätt skapat ett arbete af bestående värde i Finlands juridiska litteratur.

Estlanders föredrag om Jaroslaws ryska rätt och v. Willebrands uppsats om causa äro ganska intressanta rätts-historiska studier hvardera.

v. Willebrand har tidigare i Juridiska föreningens tidsskrift offentliggjort en god, om praktisk juridisk insikt vittnande afhandling om egodelningsrätter.

Vid jämförelse emellan Estlanders och v. Willebrands litterära produktion synas båda dessa författare kunna, uti nu ifrågavarande afseende, ungefärligen med hvarandra likställas.

På ofvan anförda skäl har prisnämnden, som lifligt beklagar att den för denna gång till Juridiska föreningens förfogande stående ränta af Falckenska testamentsfonden icke räcker till fullt pris af 500 mark åt enhvar af de tre i åtanke komne författarene, beslutit dem emellan fördela det disponibla räntebeloppet och såsom ett erkännande af deras framstående författareverksamhet på rättsvetenskapens område tilldela enhvar af dem ett pris till det belopp, som fondens disponibla tillgångar medgifva, sålunda att senatorn Julian Serlachius erhåller ett pris af 400 mark samt hvardera af doktorerne Estlander och v. Willebrand ett pris af 200 mk.

Angående föreningens framtida värksamhet beslöts:

att föreningens tidskrift jämte bilaga, innehållande redogörelse för k. senatens justitiedepartementets domar och utslag, skulle fortsättningsvis utgifvas enligt samma plan som under innevarande år, dock med den ändring att redogörelsen för ifrågavarande domar och utslag skulle i bilagan införas på finska språket i de fall då dessa från justitiedepartementet utgifvits på finska;

att prenumerationsavgiften för tidskriften med bilagan borde utgöra tio mark;

att ledamotsavgiften till föreningens allmänna kassa skulle utgå med tolf mark om året;

att hvarje ledamot af föreningen borde utan särskilda kostnader få sig tillsändt ett exemplar af tidskriften, samt

att den centralbestyrelse, som komme att vid årsmötet utses, egde uppgöra program öfver allmänna diskussionsfrågor för instundande år.

Protokollssekreteraren, jurisdoktor A. Charpentier uppläste därpå en minnesteckning öfver aflidne professorn vid universitetet i München, geheimerådet Konrad von Maurer samt universitetsadjunkten, jurisdoktor W. von Willebrand en minnesteckning öfver professorn vid universitetet i Berlin, geheimerådet Theodor Mommsen, hvilka föredrag skola införas på annat ställe i föreningens tidskrift.

Slutligen skreds till val med slutna sedlar af centralbestyrelse för nästkommande år och återvaldes därvid till ordförande professorn, friherre R. A. Wrede samt utsågos till ledamöter senatorn L. Homén, hofrättsrådet, jurisdoktor J. Grotenfelt, professorn V. Chydenius och hofrättsassessorn, juriskandidaten P. Svinhufvud, äfvensom till suppleanter hofrättsassessorn, juriskandidaten K. G. Söderholm och jurisdoktor K. Ignatius.

Rättsfall.

1.

Fullmäktig åtalad för att icke hafva utfört uppdrag, som lämnats honom.

Bedrägeri eller oredlighet?

Vid häradsrätten i Kittilä sockens tingslag anförde inhysingen Hannu Aleksander Pumpanen, från Vaalajärvi by i Sodankylä socken, att bonden Aappo Edvard Jussila, från Kittilä by och Kittilä socken, åtagit sig att för Pumpanen i Vasa hofrätt anförä besvär öfver ett guvernörens i Uleåborgs län utslag och för sådant ändamål af Hannu Aleksander Pumpanen uppburit 57 mark, men att Aappo Edvard Jussila icke utfört uppdraget utan genom osanna uppgifter för Pumpanen sökt göra troligt, till en början att saken ännu ej afgjorts af hofrätten och sedermera att den advokatfirma, till hvilken Jussila skulle sändt besvärshandlingarna att till hofrätten inlämnas, återsändt sagda handlingar till Jussila med förmälan att ändring i utslaget icke kunde erhållas; och yrkade Hannu Aleksander Pumpanen förtj, att Aappo Edvard Jussila för omförmälda förfarande måtte fällas till straff samt åläggas återbetala de 25 mark, som Jussila af berörda fullmäktigarvode behållit.

Häradsrätten afkunnade utslag den 1 maj 1901 och fann utredt vara, att Aappo Edvard Jussila icke utfört omförmälda af honom mottagna uppdrag utan genom osanna uppgifter sökt bibringa Hannu Aleksander Pumpanen den föreställning att saken utförts ordentligt äfvensom att Jussila af berörda arvode behållit 25 mark,

i anseende hvartill häradsrätten, i stöd af 2 § 38 kap. strafflagen, dömde Aappo Edvard Jussila att för slik oredlighet böta 300 mark samt förklarade Jussila ovärdig att hos domstol eller annan myndighet föra annans talan,

hvarjämte Aappo Edvard Jussila ålades att till Pumpanen återbetala omförmälda 25 mark.

Såväl Hannu Aleksander Pumpanen som Aappo Edvard Jussila besvärade sig till *Åbo hofrätt*, som genom utslag den 30 oktober 1902,

fann Aappo Edvard Jussila icke hafva gjort sig skyldig till det i 2 § 38 kap. omnämnda brott men det däremot stanna Aappo Edvard Jussila till last att genom underlåtenhet att fullgöra omförmälda sakförareuppdrag, genom att af det uppburna arvodet behålla 25 mark och genom framhållande af falskt sakförhållande afsiktligen hafva bedragit Hannu Aleksander Pumpanen,

i anseende hvartill hofrätten, med stöd af 1 § 36 kap. strafflagen, dömde Aappo Edvard Jussila att härför böta 500 mark.

Aappo Edvard Jussila sökte ändring i k. senatens justitiedepartement; och fann senaten uti utslag af den 19 september 1903 Aappo Edvard Jussila hafva gjort sig skyldig till sådant förfarande gentemot Hannu Aleksander Pumpanen som af häradsrätten tillräknats Jussila,

hvarför och då Aappo Edvard Jussila dymedels uppsåtligen tillskyndat Hannu Aleksander Pumpanen skada,

k. senaten pröfvade rättvist, med ändring af hofrättens utslag, döma Aappo Edvard Jussila att, jämlikt af häradsrätten åberopadt lagrum, böta 300 mark.

2.

Skall den, som föröfvat flere brott genom en handling och förty jämlikt 1 § 7 kap. strafflagen är förfallen till ett straff i allmän straffart, dömas för hvar och ett af brotten eller endast för det brott, & hvilket det strängaste straffet följer?

Vid häradsrätten i Lappvesi sockens tingslag anförde kronolänsmannen Leonhardt Julius Hallonblad, att vid Kau-

kas trådrullefabrik i Pakkarila by af sagda socken anställde arbetaren Kustaa Luokkanen hade den 21 februari 1903 med beräddt mod i uppsåt att döda sitt ett år och tre månader gamla barn Edith Amanda och i afsikt att bereda sig orättmätig fördel i egendom satt i brand det boningsrum, som uti en af nämnda fabriks arbetarebostäder upplåtits åt honom, med den påföljd, att Edith Amanda Luokkanen, som Kustaa Luokkanen inneslutit i det brinnande rummet, omkommit samt arbetarebostaden jämte särskild Kustaa Luokkanen tillhörig löseegendom, som för eldfara varit försäkrad i brandförsäkringsaktiebolaget Fennia, förstörts; hvarför kronolänsmannen Hallonblad yrkade Kustaa Luokkanens fällande till straff för mord, mordbrand och försäkringsbedrägeri.

Efter det Kustaa Luokkanen blifvit öfver åtalet hörd samt vittnesförhör egt rum, afkunnade *häradsrätten* den 6 april 1903 utslag i målet och förklarade Kustaa Luokkanen öfvertygad om de brott, för hvilka han åtalats;

i anseende hvartill *häradsrätten*, i stöd af 1 § 21 kap., 1 § 34 kap., 2 § 36 kap. och 1 § 7 kap. strafflagen, dömde Kustaa Luokkanen att för mord under försvårande omständigheter hållas under sin återstående lifstid i tukthus och för alltid vara förlustig medborgerligt förtroende;

hvarjämte Luokkanen ålades ersätta kronan hvad ur allmänna medel utbetalts för obduktionen af Edith Amanda Luokkanens döda kropp äfvensom i godtgörelse åt särskilda vittnen, som uppvaktat vid *häradsrätten*.

Målet hemställdes *Viborgs hofrätt*, dit Kustaa Luokkanen jämväl inkom med påminnelser mot *häradsrättens* utslag.

Medels utslag den 15 juni 1903 lät *hofrätten* bero vid *häradsrättens* utslag; dock förekom i *hofrättens* recit af *häradsrättens* utslag uttalande om att i det Kustaa Luokkanen ådömda frihetsstraffet inbegreps ansvar för mordbranden och försäkringsbrottet.

Till *hofrättens* utslag bidrogo utan meningsskiljaktighet assessorerne *Hackzell*, *Elfvingren* och *Saurinen* samt adjungerade ledamöterna *Wilskman* och *Sopanen*.

Kustaa Luokkanen besvärade sig i k. senatens justitiedepartement; och fann *senaten* (viceordföranden *Sohlman* samt senatorerne *Andersin*, *Gummerus*, *Hjelmman* och *Bärnlund*) utredt vara:

att Kustaa Luokkanen uppgifne tid afsiktligen antändt ifrågavarande Kaukas trådrullefabrik tillhöriga arbetarebostad i Pakkarila by och genom sagda handling äfven, för att bereda sig orättmätig fördel i egendom, satt i brand honom tillhörig i hans boningsrum i samma byggnad förvarad mot eldfara försäkrad lösegendom, samt likaledes genom samma handling, i uppsåt att döda, efter det han instängt i rummet sin dotter Edith Amanda Luokkanen, som till följd häraf kväfts i branden, med berådt mod beröfvat Edith Amanda Luokkanen lifvet;

hvarför k. senaten, med ändring af hofrättens utslag, i anledning af stadgandena i 1 § 21 kap., 1 § 37 kap., 2 § 36 kap. och 1 § 7 kap. strafflagen, pröfvade rättvist döma Kustaa Luokkanen att för mord, mordbrand och försäkringsbedrägeri, jämlikt förstsagda lagrum, hållas i tukthus under sin återstående lifstid och vara förlustig medborgerligt förtroende för alltid,

med hvilken rättelse vid hofrättens utslag i öfrigt skulle förblifva.

Senatens utslag är af den 9 november 1903.

3.

Äga stadgandena i förordningen den 24 februari 1873 angående närmare bestämmande af löftesmans ansvarsskyldighet tillämplighet å den borgen, som omförmäles i 5 § 16 kap. Å. B.?

Vid den 5 december 1895 i Raumo stad hållet arfskifte efter sjömannen Matts Gröndahl och hans hustru Johanna Lovisa tillföll enhvar af makarne Gröndahls tre barn egendom till ett värde af 14,072 mark 50 $\frac{1}{3}$ penni. Men som sonen sjömannen Mauritz Wilhelm Gröndahl sedan

flere år tillbaka vistades å utrikes ort och okänt vore hvar han uppehöll sig, anhöll Mauritz Wilhelm Gröndahls med-arfvinge och broder, kofferdiskepparen Frans Gustaf Gröndahl hos rådstufvurätten i Raumo att få lyfta hälften af dennes omförmälda arf mot en så lydande borgesförbindelse:

— — — — —
 Emedan kofferdiskepparen Frans Gustaf Gröndahl i anseende därtill att Mauritz Wilhelm Gröndahl för långa tider tillbaka afrest från landet och okänt är hvar han sig uppehåller eller om han ens vidare lefver, har för afsikt att omhändertaga hälften af Mauritz Wilhelm Gröndahls förenämnda arf, gå undertecknade en för alla och alla för en i sådan proprieborgen för kofferdiskepparen Frans Gustaf Gröndahl med afseende å detta arf, som i 5 § 15 kap Ärfda-Balken förmäles: Raumo den 6 Mars 1896.

G. W. Lundström.

Laivuri

John Nurminen.

(Sigill.)

F. O. Fredriksson.

(Sigill.)

K. F. Gröndahl.

(Namstämpel.)“

Efter det smeden Gustaf Wilhelm Öhman, som vid berörda arfskifte enligt förordnande bevakat Mauritz Wilhelm Gröndahls rätt, blifvit hörd och för sin del icke haft något att anmärka mot Frans Gustaf Gröndahls anhållan, meddelade rådstufvurätten i utslag den 16 mars 1896 Frans Gustaf Gröndahl tillstånd att lyfta och omhändertaga hälften af Mauritz Wilhelm Gröndahls arf.

Den 8 februari 1897 gjorde en af undertecknarene utaf förenämnda borgesskrift G. W. Lundström konkurs och den 15 därpå följande mars upplät kofferdiskepparen Gröndahl sin egendom till borgenärernas förnöjande. I denna senare konkurs bevakade borgesmannen handlanden Nurminen hvad han på grund af ifrågavarande borgesskrift kunde komma att betala, högst 7,036 mark 25 $\frac{1}{8}$ penni, hvilken bevakning ock i konkursdomen den 27 september 1897 godkändes, hvarjämte förordnades, att det Nurminen tilldömda beloppet skulle förvaras för Mauritz Wilhelm Gröndahls räkning.

Emellertid återvände Mauritz Wilhelm Gröndahl till hemlandet. Då likväl den dividend, Mauritz Wilhelm fick lyfta från broderns konkursmassa, uppgick endast till 2,223 mark 19 penni, instämde Mauritz Wilhelm Gröndahl handlanden Nurminen äfvensom enkan efter borgesmannen F. O. Fredriksson Olga Fredriksson, hvilken innehade sin aflidne mans hela efterlämnade förmögenhet, till rådstufvurätten i Raumo samt yrkade därstädes den 27 augusti 1900, att nämnda personer på grund af meranämnda borgen blefve ålagda att till Mauritz Wilhelm Gröndahl utgifva det belopp Gröndahl af sitt ifrågavarande arf icke bekommit eller 4,813 mark 6 penni jämte ränta.

I saken hörde invände handlanden Nurminen och Olga Fredriksson, att Mauritz Wilhelm Gröndahl, enär han icke bevakat sitt tillgodohafvande i kofferdiskepparen Gröndahls konkurs, jämlikt 3 § i förordningen den 24 februari 1873 angående närmare bestämmande af löftesmans ansvarsskyldighet, förlorat sin talan mot borgesmännen eller åtminstone, då han jämväl försummat att bevaka i löftesmannen Lundströms konkurs, sin rätt att kräfva Nurminen och Fredriksson för mer än hvad af det fordrade beloppet efter hufvudtalet belöpte sig å dem.

Medels utslag den 1 april 1901 utlät sig *rådstufvurätten*, att

som omförmälda borgesförbindelse vore så att förstå att löftesmännen först då när Mauritz Wilhelm Gröndahl återvände till hemlandet vore pliktige att en för alla och alla för en såsom för egen skuld gentemot honom ansvara för ifrågavarande arfsmedel;

ty och då hvarken kofferdiskepparen Gröndahl eller hans löftesmän så länge borgesförbindelsen måste anses såsom fullgild, lagligen kunde förpliktas att till någon annan än Mauritz Wilhelm Gröndahl utgifva ifrågavarande medel, samt stadgandena i förberörda förordning af den 24 februari 1873 icke vore tillämpliga i förevarande fall,

rådstufvurätten ålade handlanden Nurminen och Olga Fredriksson gemensamt eller den tillgång egde att till Mau-

ritz Wilhelm Gröndahl utgifva fordrade 4,813 mark 6 penni jämte 5% ränta från rättegångens början.

Handlanden Nurminen och Olga Fredriksson väjdade under *Abo hofrätt*, som genom dom den 18 oktober 1902 utan skiljaktighet fastställde rådstufvurättens utslag.

Handlanden Nurminen och Olga Fredriksson sökte ändring i k. senaten; och då målet föredrogs i justitiedepartementet utlät sig *senaten*, att

enär handlanden Nurminen och sjökaptenen Fredriksson genom ingående af ofvanberörda borgen förbundit sig att ansvara för att Mauritz Wilhelm Gröndahl vid återkomsten till hemlandet finge omhändertaga ifrågavarande arfsmedel,

samt förordningen den 24 februari 1873 angående löftesmans ansvarsskyldighet icke vore tillämplig å så beskaffad förbindelse,

senaten pröfvade rättvist låta bero vid det slut, hvori domstolarne i saken stannat.

Till domen bidrogo senatorerne *Zitting, Hjelmman, Liljeblad, Andersin, Kumlin* och viceordföranden *Sohlman*.

Skiljaktige voro senatorerne *Bärnlund, Forssell* och *Gummerus*.

Senatorn *Bärnlund* fann Mauritz Wilhelm Gröndahls talan emot John Nurminen och Fredrik Otto Fredriksson såsom undertecknare af ifrågavarande borgesskrift genom Nurminens omförmälda bevakning vara förvarad på samma sätt som om Mauritz Wilhelm Gröndahl själf anmält sitt tillgodohafvande i Frans Gustaf Gröndahls konkurs;

i anseende hvartill och då omförmälda tillgodohafvande däremot icke af Mauritz Wilhelm Gröndahl bevakats i borgesmannen Lundströms konkurs,

samt Mauritz Wilhelm Gröndahls anmärkning därom att förordningen den 24 februari 1873 icke vore å förevärande borgesförbindelse tillämplig saknade stöd i lag,

senatorn, med stöd af 2 § i sagda förordning, pröfvande rättvist, med ändring af hofrättens dom och rådstufvurättens utslag, ålägga handlanden Nurminen och Olga Fredriksson att enhvar till Mauritz Wilhelm Gröndahl erlægga

fjärdedelen af de arlsmedel Gröndahl ännu icke bekommit eller 1,203 mark 26 penni med 5 % ränta från dagen för rättegångens början den 27 augusti 1900.

Senatorn *Forssell* yttrade, att enär Mauritz Wilhelm Gröndahls ifrågavarande tillgodohafvande icke kunde anses blifvit å dennes vägnar bevakadt i kofferdiskepparen Gröndahls konkurs och laga anledning saknades att å förevarande fall icke tillämpa förordningen af den 24 februari 1873,

senatorn, i stöd af 1 § i åberopade förordning, pröfvade rättvist, med upphäfvande af rådstufvurättens utslag och hofrättens dom, förkasta käromålet samt frikalla handlanden Nurminen och Olga Fredriksson från den betalningsskyldighet, som i grund af omförmälda borgesförbindelse ålagts dem.

Senatorn *Gummerus* utlät sig, att alldenstund utredt blifvit, att handlanden Nurminen och sjökaptenen Fredriksson den 6 mars 1896, då de åtog sig att för kofferdiskepparen Gröndahl ansvara för ifrågavarande Mauritz Wilhelm Gröndahl tillfallna af kofferdiskepparen Gröndahl uppburna och omhändertagna arlsmedel, med afseende å dem ingått borgen såsom för egen skuld och det icke påståtts, att Mauritz Wilhelm Gröndahl bevakat sagda tillgodohafvande hos kofferdiskepparen Gröndahl, för hvilket handlanden Nurminen och sjökaptenen Fredriksson ingått borgen, i dennes konkurs,

fördensskull och då samma tillgodohafvande icke kunde anses hafva blifvit å Mauritz Wilhelm Gröndahls vägnar bevakadt i sagda konkurs därigenom att handlanden Nurminen däri i afseende å bevakning på grund af sin berörda borgen anmält det belopp, som Nurminen möjligen kunde åläggas att utgifva på grund af denna sin förbindelse,

senatorn vid sådant förhållande och enär Mauritz Wilhelm Gröndahls invändning att förordningen af den 24 februari 1873 angående närmare bestämmande af löftesmans ansvarsskyldighet icke vore tillämplig å ifrågavarande borgen saknade grund fann Mauritz Wilhelm Gröndahl hafva försuttit sin talan i saken emot handlanden Nurminen och Olga Fredriksson, den sistnämnda i hennes egenskap af sjökaptenen Fredrikssons rättsinnehafvare,

hvarför senatorn pröfvade rättvist, med upphäfvande af hofrättens dom och rådstufvurättens utslag, förkasta Mauritz Wilhelm Gröndahls i målet utförda talan.

Senatens dom är af den 24 november 1903.

Till läran om villfarelse beträffande egenskaper.

Rent etymologiskt betyder „villfarelse“ ett färdande å oriktig väg eller i oriktig riktning. Figurligt betecknar ordet närmast en oriktig föreställning, men också saknad af en riktig föreställning, vare sig att därmed en positiv oriktig föreställning är förbunden eller icke. Där endast det negativa föreligger, att riktig föreställning saknas, är villfarelse detsamma som okunnighet. Såväl i den ena som i den andra betydelsen, såsom en positiv oriktig föreställning och såsom okunnighet eller saknad af riktig föreställning, kan villfarelsen vara relevant för rätten. Såvidt det negativa momentet är det relevanta, är det åter utan betydelse, huruvida en positiv oriktig föreställning tillika föreläg. En sådan utgör då blott ett, visserligen icke sällan nödvändigt, symptom af eller bevis för saknaden af den riktiga föreställningen.

Där en villfarelse är förknippad vid ett mänskligt handlande, uppstår för rätten särskildt spörsmålet om villfarelsens betydelse för bejakandet eller förnekandet af det förhållande, som betecknas därmed att den handlande velat sagda skeende.

Ordet „vilja“ användes i dagligt tal och äfven i juridiskt språk i olika betydelser. Vi utsäga om A., som aflossar ett skott på och träffar en förbi ilande hare, att han *vill* skjuta haren. Träffar skottet däremot hunden, som förföljer haren, så beteckna vi *icke* förhållandet så, att A. ville skjuta hunden, medan vi äfven i detta fall bejaka frågan, huruvida A. *vill* aflossa skottet. Om A., som vill helsa på en mötande, för handen upp mot hatten för att aftaga denna, men därvid kommer att stöta en förbigående

person B., så säga vi, att A. *ville* kroppsrörelsen, handens upplyftande, men *ingalunda* ville stöta B. I en alldeles annan betydelse förekommer åter ordet vilja i sammansättningen „viljeförklaring“. Ett viljande i samma mening som i de två nästföregående exemplen förekommer ock i detta fall, nämligen viljandet af förklaringshandlingen, viljan att uttala det, som är förklaringsens innehåll. Men såsom vilja karakteriseras här just sagda innehåll: vi säga att en *vilja* förklaras.

Hvad „vilja“ är kan i detta sammanhang lämnas därhän; åtminstone juristen synes kunna åtnöjas med en beskrifning, som angifver, när en person riktigt kan sägas vilja. En sådan beskrifning är, att en person vill, då en kroppsrörelse med medvetet själsatt ändamål af honom företages ¹⁾.

Denna bestämning återgifves icke därmed, att kroppsrörelsen hos personen i fråga åtföljes af föreställningen om något, som skall åstadkommas genom densamma. Om min fot vid gående slintar, så kan jag i samma moment väl hafva föreställningen, att jag, såsom i nästa ögonblick ock sker, skall falla och i fallet krossa ett invid mig stående föremål; men jag har dock icke velat krossa föremålet. Föreställningen att något skall åstadkommas är således icke tillräcklig. „Skall“ betyder icke annat än „kommer att“, „åstadkommas“ icke heller annat än „orsakas“. Ej heller är nämnda föreställning nödvändig. Endast dess motsats eger giltighet: med föreställningen att kroppsrörelsen icke företages är med nödvändighet äfven den föreställning gifven, att antydda något uteblir. Däremot kan vid kroppsrörelsen den möjligheten, att detta icke åstadkommes, vara fullt medvetet och det oaktadt vilja föreligga.

Ändamål kan icke vara något som *är*, ty detta *är*, äfven om kroppsrörelsen uteblir. Föreställningen om ett ändamål måste alltid innefatta föreställningen om något vardande. Till begreppet ändamål hör vidare, att detta

¹⁾ Jfr Allan Serlachius, Bristande lagkunskap och dess invärkan på straffbarheten, s. 10.

vardande, förändringen, åstundas. Men en blott åstundan förblir en önskan. Ett ändamål sätter individen däremot för sin kroppsrörelse, om han föreställer sig denna såsom medel att åstadkomma, att det, som han åstundar, varder till. En sådan föreställning åter förutsätter, att han kan eller åtminstone tror sig kunna genom kroppsrörelsen åstadkomma det åstundade.

Att en person vill, innebär således, jämte en kroppsrörelse, 1:o föreställningen om något vardande; 2:o dettas åstundande; 3:o föreställningen om nämnda kroppsrörelse såsom egnad att åstadkomma en sådan förändring; samt 4:o föreställningen att kroppsrörelsen företages för att åstadkomma förändringen. Då emellertid den sistnämnda föreställningen i sig sammanfattar allt det öfriga, kan i fråga om en viss kroppsrörelse af en person utsägas, att personen vill densamma, om den hos honom åtföljes af föreställningen, att den företages för att åstadkomma en viss värkan.

Vare sig man i begreppet viljande inlägger mera eller mindre än i det föregående gjorts gällande, torde det få anses obestridligt, att „viljandet“ är en psykisk värksamhet af säregen art eller åtminstone beskaffenhet. Denna värksamhet torde väl städse ledsagas af fysiologiska förlopp hos den viljande; af vikt blir frågan om viljandet för juristen, då dylika förlopp utmynna i en kroppsrörelse. Då människan är en enhet af psykiskt och fysiskt, af andligt och materiellt, är i nämnda fall kroppsrörelsen ett uttryck för den förelupna psykiska värksamheten; och vi kunna därför, om än ett psykiskt förlopp kan hvarken orsaka eller invärka på ett fysiskt, med fog säga, att kroppsrörelsen af henne velats.

Enligt språkbruket kan människan emellertid „vilja“ äfven ett yttre skeende, som frambringas af hennes kroppsrörelse. Hvad betecknar språkbruket därmed? Det yttre skeendet är ju ett fysiskt förlopp, som uteslutande faller under lagen om orsak och värkan, men emellan detta och den psykiska värksamheten hos den viljande finnes ingen öfvergång. Det synes därför alldeles meningslöst att om det

yttre skeendet utsäga, att det velats, om man tillika fasthåller, att viljandet är en psykisk värksamhet.

Det, som af språkbruket här betecknas med viljande, måste gifvetvis vara ett förhållande mellan den viljandes psykiska jag och kroppsrörelsens yttre värkan. Då detta förhållande icke kan vara ett orsaksförhållande, synes alla möjligheter af detsammas bestämmande uttömmas genom dess subsumerande under begreppen ändamålsföreställning, resp. föreställning om medel och ändamål, och förutseende. Värkans inträdande måste hafva varit satt eller icke satt såsom kroppsrörelsens ändamål, måste hafva varit förutsedd eller icke förutsedd.

I hvilket förhållande stå ändamålsföreställning och förutseende till hvarandra? Ändamålet med en handling är en förändring, som åstundas, är att något, som åstundas, skall varda. Vill man skilja mellan ändamål och mål, är förändringen handlingens mål, dennas ändamål åter förändringens åstadkommande. Då vi betrakta en handling såsom medel för ett ändamål, begagna vi icke den kausala tankeformen, utan den teleologiska. Uppstår åter fråga om förutseende, använda vi den förra tankeformen, betrakta handlingen från synpunkten af en yttre företeelse, som har verkningar, och söka efter måttet af vår erfarenhet på förhand beräkna, hvilka verkningar denna yttre företeelse skall orsaka. Visserligen måste individen i större eller mindre omfattning värkställa en dylik beräkning äfven då han i sin handling ser medlet för ett ändamål. En normalt tänkande person kan nämligen icke vid sättande af ett ändamål fränse från sitt vetande om det verkliga, från betingelserna för orsakande, kan icke uppställa andra ändamål än sådana, hvilka han enligt sin erfarenhet tror sig kunna förverkliga. Har han beräknat oriktigt, så visar sig detta ock däri, att den åstundade förändringen icke åstadkoms genom handlingen. Men den felaktiga beräkningen medför icke någon rubbning af det förhållande, som utsäges därmed, att handlingen företogs för förändringens åstadkommande. Och likaså kvarstår oaktadt förändringens uteblifvande, att dess åstadkommande var satt såsom handlingens ändamål.

Sist antydda förhållande betecknas häfdvunnet med ordet *afsikt*. Afsikt är sålunda den kroppsrörelsen beledsagande föreställningen, att den förra företages för att åstadkomma effekten; dennas åstadkommande är afsiktens innehåll.

Förutseendet åter, användandet af den kausala tankeformen, innefattar ett omdöme, att en viss, konkret tänkt yttre företeelse skall orsaka en eller flera närmare bestämda verkningar. Då människan icke någonsin fullt öfverskådar verkligheten, är ett dylikt omdöme strängt taget alltid mer eller mindre problematiskt. Emellertid är det väl obestridligt, att människan i ett stort flertal fall formulerar omdömet så, att en viss värkan skall eller kommer att inträda, att omdömet sålunda tillägges det verkligas giltighetsgrad. Hvarpå detta beror kan lämnas därhän. Men att den säkerhet, som här tillmätas omdömet, städse dock är relativ, det gör sig påmint i hvarje fall, där verkligheten jäfvar beräkningarna. Olikheten mellan omdömena att en värkan kommer att inträda och att den möjligen inträder är därför ock blott en gradskilnad.

Klart är emellertid att, om den förutsedda värkan inträder, handlingen är orsak till densamma, icke därför utan tvärtom oberoende däraf att sagda värkan förutsågs. Värkans inträde utvisar blott omdörets riktighet. Inträder åter värkan icke, så har handlingen öfverhufvud icke orsakat — att den tilläfventyrs orsakat något annat kommer ej nu i betraktande — och omdömet visat sig oriktigt. Likalitet som i förra fallet det riktiga omdömet var grunden till orsaksförhållandet, lika så litet kan det oriktiga omdömet här skapa ett orsaksförhållande mellan handlingen och något icke existent.

I och för sig gestaltar sig förutseendet lika, vare sig att den handlande själf eller en annan person är den, som förutser. För den förre får dock förutseendet en annan betydelse därigenom, att han förbinder det med sitt viljemedvetande, handlar *oaktadt* han förutser sin handlingssakausalitet. Spörsmålet uppstår då, huruvida antydda förhållande är något annat än det, som kan betecknas med ordet *afsikt*.

Ändamål, det som åstundas, innebär icke något, som i och för sig är för den åstundande angenämt. Då min hund, som är mig kär, af ålder blifvit orkeslös, låter jag döda den, oaktadt detta orsakar mig smärta. Ett arbete kan vara mig så obehagligt, att det kostar mig den svåraste själföfvervinning att upptaga detsamma, men jag utför det oaktadt arbetet. Den omständighet, att en viss företeelse är mig ovälkommen, hindrar sålunda icke, att dess åstadkommande är mitt ändamål. Är åter den värkan, hvars åstadkommande är den handlandes ändamål, något för honom angenämt, så kan en annan för honom oangenäm värkan tänkas så förbunden med den förra, att med denna äfven inträdet af den senare är gifvet. Språkligt tyckes visserligen under begreppet ändamål icke kunna inbegripas en värkan, som ligger bortom den såsom ändamål satta. I själfva värdet är här dock fråga därom, hvad skall anses vara en värkan; och en uppdelning af det åstadkomna i flere värkningar är städse mer eller mindre godtycklig. Hvad i det antagna fallet betecknats såsom två skilda värkningar, exempelvis a och b, kan lika riktigt betecknas såsom en värkan c, såsnart enligt den handlandes föreställning a icke kan inträda utan b. Tydligtvis är det härvid utan betydelse, med hvilken möjlighet af b:s inträdande i och för sig den handlande räknade. Möjlighetsgraden kan vara låg, om nämligen äfven a:s inträdande var ovisst. Det afgörande är möjlighetsgraden i det (antagna) fallet, att a inträder, och denna åter förutsättes här vara den högsta eller visshet. Betraktar man nu såsom värkan icke a, resp. a och b, utan c, kan ändamålet icke heller inskränkas till a, ty att en del af något, som kan åstadkommas blott i sin helhet, till alla sina delar, är ändamål, innebär väl icke annat än att det hela är ändamål.

Enligt språkbruket synas icke heller de valda medlen för ett ändamåls förvärdligande rymmas under begreppet ändamål. Äro α , β och γ medel för ändamålet δ , så är väl α s åstadkommande satt för att åstadkomma β o. s. v. Men afskäres af någon orsak vid bedömandet företeelse-räckan strax bortom α , så att β , γ och δ alldeles elimineras,

så torde det ej kunna bestridas, att α s åstadkommande var det satta ändamålet med kroppsrörelsen. Vare sig α betraktas såsom en företeelse i räckan α , β , γ och δ eller enbart för sig, gäller likaledes det ofvan sagda, om med åstadkommandet af α enligt den handlandes föreställning är förbundet inträdet af b . I hvardera fallet är det, som åstundas, icke α , utan α tillökt med b , eller enheten c .

Skall förutseende af handlingens kausalitet icke innebära annat än att en viss värkan kommer att inträda, finnes därför icke något språkligt hinder att beteckna denna värkan såsom åsyftad, omfattad af afsikten. Så till vida är frågan blott terminologisk.

I straffrättsdisciplinen har emellertid gjorts gällande, att begreppet uppsåt är det säregna uttrycket för det förhållande, att en person handlar med förutseende af sin handlings kausalitet, och yttermera det principala begreppet i straffrätten. Afsikt skulle fordras endast så till vida, som vid hvarje handling måste finnas en afsikt, och för öfrigt blott under vissa särskilda omständigheter. Man behöfver dock icke pröfva denna uppfattning å många fall för att befogade tvifvelsmål om riktigheten af nämnda ståndpunkt skall uppstå. Antaget att A. ser en hare springa förbi på långt afstånd och i ilande fart, och att A. såväl på grund af dessa omständigheter som emedan han är ytterst dålig skytt anser sig hafva så godt som ingen utsigt att med ett skott träffa densamma; då emellertid A. icke sparar på skott och en annan jägare tillropar honom att skjuta, aflossar han skottet och träffar mot egen och andras förmodan värligen haren. Att A. i detta fall hade afsikt att skjuta densamma kan icke betviflas; men obegripligt är, huru han skulle kunna sägas hafva haft uppsåt därtill, om till uppsåtet hör förutseendet, att värkan, harens träffande, komme att inträda. Skall åter A. sägas hafva förutsett detta, så borde ju detsamma gälla, om sakförhållandet ändras i motsatt riktning. Så exempelvis, att förbi A., som är en van och skicklig jägare, flyger en orre, medan hans hund står så, att en visserligen mycket ringa möjlighet finnes att något stänkhagel kan träffa densamma, och att A., som finner

sagda möjlighet vara så ringa, att han icke behöfver räkna med den, aflossar skottet, men ett af en kvist åt sidan kastadt hagel träffar hunden i ögat. Anses åter A. i detta fall icke hafva förutsett, att effekten *komme* att inträda, så inses icke, hvarför han i det föregående fallet bedömes efter ett annat mått.

Medgifvas borde väl ock, att en skilnad mellan uppsåt och hvarje annan culpa än den, vid hvilken icke ens möjligheten af effektens inträdande förutsågs, i ingen händelse kan upprätthållas, om icke såsom karakteristiskt för uppsåtet strängt fasthållles, att den handlande måste förutse, att effekten kommer att inträda. Uppgifves denna fordran, åtnöjer man sig med mindre, så måste antingen under uppsåt hänföras hvarje orsakande af en effekt, hvars inträdande den handlande förutsåg vara möjligt, om än huru aflägsset som helst, eller ock rena godtycket afgöra, huruvida uppsåt eller culpa skall tillräknas den orsakande.

Vidhållles nämnda fordran, så är åter ett eventuellt uppsåt logiskt omöjligt. Det eventuella uppsåtet innefattar med nödvändighet just det, att effektens inträdande föreställes icke säkert, utan såsom möjligt; men uppsåt kan icke föregga, om icke den handlande förutser, att effekten kommer att inträda, således enligt lifvets regel bör anses viss. Bestämmes det eventuella uppsåtet så, att ett sådant föreligger, om den handlande skulle hafva utfört sin handling, äfven om han hade förutsett, att effekten komme att inträda, så har definitionen på uppsåt alldeles uppgifvits och en annan satts i dess ställe. Anmärkas kan för öfrigt, att med denna bestämning ett uppsåt kan antagas blott *ex post*, om effekten inträddt.

Ovedersägligt torde vara, att vi icke utan att göra uppenbart våld på språket kunna tala om försök i annat fall än att ett handlande med afsikt föreligger. Bestridas kan nu väl icke, att lagstiftaren exempelvis i strafflagen kunde begagna ordet försök för att beteckna något annat. Lagstiftaren kan ju förklara udda vara jämt. Men såframt lagen icke tydligt utvisar, att den med försök vill hafva förstådt något annat än hvad detta ord efter språkbruket in-

nebär, måste detsamma äfven enligt lagens mening hafva sagda betydelse.

Såsom redan antydts, har man icke kunnat undgå att under uppsåt inbegripa äfven ett förutseende af en värkan såsom blott möjlig. Men då själfva principen härmed uppgifvits, har det likaledes varit nödvändigt att för nämnda fall angifva en begränsning, hvilken hämtats utifrån. För sådant fall fordras nämligen antingen afsikt eller något, som betecknas med „bifall“, „godkännande“.

Det på ofvanangifvet sätt bestämda uppsåtsbegreppet gifver sålunda ingen ledning just för de fall, i hvilka detsamma enligt sin uppgift borde meddela sådan, nämligen där den handlande såsom möjlig förutsåg en värkan, hvilken hvarken var åstundad eller förutsågs med visshet inträda med åstadkommande af det åstundade. Äfven om man alldeles frånräknar det osannolika, är möjlighetsgebitet mycket stort; ty det osannolikas gränsområde är ingalunda det sannolika; detta är tvärtom det närmaste gränsområdet till det vissa och skiljes från det osannolika af det blott möjliga, det mindre sannolika.

Huruvida afsiktsbegreppet är för alla dessa fall tillfyllesgörande på straffrättens område må här lämnas därhän. I ingen händelse vinnes emellertid något genom att i stället för det ena eller andra begreppet substituera ett viljande.

Då språkbruket använder detta begrepp i fråga om ett af människan orsakadt yttre skeende, inlägger detsamma i „viljandet“ något utöfver den förut angifna psykiska värksamheten, eller innervationen. Likasom människan enligt språkbruket vill det af henne medvetet orsakade, så kan hon i samma mening vilja endast hvad hon kan orsaka, kan åstadkomma. „Vilja“ blir härigenom synonymt med eller uttrycket för människans förmåga att medvetet orsaka. „Viljande“ blir denna förmåga tänkt såsom aktualiserad.

Än tydligare framträder sagda betydelse i ordet viljeförklaring. Såsom jag i annat sammanhang sökt visa, är viljeförklaring en handling, hvarigenom den handlande sätter något till esterrättelse. Likasom hvarje handling, fordrar

denna ock afsikt, nämligen afsikten att förklara något. Men såsom „vilja“ betecknas här tillika just innehållet af det, som förklaras, innehållet af afsikten.

Tager man såsom exempel en befallning, ett bud, så finner man det tydligt, att en normal människa företager sig att meddela en befallning blott, om han med fog förutsätter densammas åttlydande. Enhvar är ock medveten, att han under vissa omständigheter kan befalla. Denna föreställning innebär, att han genom sin handling, befallningen, förmår framkalla en i denna angifven handling, resp. underlåtande, af en annan. Likasom dagliga språkbruket icke gör skilnad mellan orsaka och framkalla, ter sig ock den senares handling såsom en värkan af den befallandes. Tillika eger det förhållande rum emellan de två handlingarna, att den befallandes icke blott framkallar den andras, utan ock noga angifver, huru beskaffad denna skall vara. Just emedan „vilja“ i språkbruket betecknar människans förmåga att orsaka, och befallningen uttålas med påföljd att den efterkommes, blir det, som i befallningen uttålas, den befallandes „vilja“.

I nu anförda betydelse upplyser emellertid begreppet vilja, viljande icke, när en viss yttre värkan velats. Betecknar man denna såsom omfattad af viljan, innefattar det ett anhängande af den gordiska knuten, men icke en lösning. För en sådan skulle fordras, att begreppet vidhandengifver det väsentliga, som gör, att en viss värkan säges hafva velats, de grunder, efter hvilka detta skall in concreto bedömes. Men sådana grunder kunna helt visst icke härledas ur detsamma.

Tages „viljande“ i den tidigare angifna betydelsen, kan såsom handling betecknas en kroppsrörelse med ett medvetet själsatt ändamål. Men hvad är en handlings värkan?

Antaget, att A. tilldelar B. en „kindpust“, så följa här på hvarandra själfva kroppsrörelsen, luftvågor, handens sam-

manträffande med B:s kind, den fysiologiska process, som resulterar däri att B. får intryck af slaget, smärteförnimmelsen hos B., vidare möjligen vrede öfver slaget, en af vreden motiverad handling af B. o. s. v. Var slaget kraftigt, tillkommer den fysiologiska process, hvars resultat är att kinden sväller eller blir blå. Och om handen efter slaget genast aflägsnas, men för att omedelbart tillfoga ett nytt slag, är då detta en ny kroppsrörelse, eller blott en fortsättning af den förra? Och är värkan af detsamma en skild värkan, eller föreligger blott en värkan af en fortgående kroppsrörelse? 1734 års lag utsatte, såsom bekant, straffet för en kindpust till „sex mark“, hvadan två kindpustar straffades med tolf mark. För hårdragning var samma bot. Men är det en hårdragning, om A., som fått stadigt grepp i B:s yfviga hår, utan att släppa taget drager oafbrutet tio minuter. Fordras härtill, att A. åstadkommer dragningen genom att hålla handen spänd i den ursprungliga riktningen, eller blir det flere kroppsrörelser och flere hårdragningar, om A. för den håret spännande handen af och an?

Hvarje handling orsakar ett fysiskt förlopp. Detta kan ock föranleda ett psykiskt. Det fysiska förloppet är en successivt fortgående ändring af atomlägen, af kraftcentras relation, en oafbruten räckta (eller flere räckor) af mekaniska processer. I denna räckta står det i ett visst tidsmoment försiggående förloppet i alldeles samma förhållande till det i tidsmomentet närmast förut eller närmast efter försiggående, som det i hvilket annat tidsmoment som helst af sagda räckta står till det närmast före- eller efterföljande förloppet. Någon indelningsgrund, efter hvilken ett sådant förlopp kan indelas i afslutade helheter, eller något afskiljas såsom fallande utom räcktan, uppvisar detsamma i sig icke.

Då vi emellertid uppdraga sådana gränser, än bestämma den punkt, utöfver hvilken det fysiska förloppet icke tages i betraktande, är utesluta, vissa delar af detsamma, än uppfatta förloppet såsom bestående af inbördes afslutade helheter, så hämta vi indelningsgrunden från annat håll. Likasom vi bilda oss föreställningen att något är en individ,

en sak, ett ting för sig, genom att i detta något inlägga en ändamålsbestämning eller anlägga en ändamålssynpunkt, så betrakta vi ock det af människan orsakade skeendet från synpunkten af något ändamål. Allt efter den olika synpunkt, som anlägges, uppdragas gränserna för värkan olika. Då jordbrukaren, som företagit sig att bärga sin äng, bärgat halfva ängen, är hans föreställning den, att han utfört hälften af arbetet, och att andra hälften återstår; och detta om-döme fälles äfven af en utomstående. Men företager han sig, att olofligen bärga en annans äng, förändras måttstocken. Det fysiska skeendet betraktas nu från den synpunkt, att det strider mot det ändamål, ängen tjänar för egaren, och „värkan“ föreligger därför fullbordad, så snart en, om än obetydlig, del af ängen afbärgats. Den, som gör ett kemiskt experiment, hänför till sin handlings värkningar blott det eller de fenomen, hvilka positivt eller negativt utvisa något i det syfte, den experimenterande vill utröna. Egaren af rummet, hvari experimentet försiggick, betraktar där- emot, om tapeterna därigenom fläckats, detta såsom experimentets värkan.

Men man kan icke stanna ens härvid. Det förhåller sig väl så, att vi vid uppfattandet af ett fysiskt förlopp såsom värkan af en handling städse i vår föreställning tillika inlägga ett bedömande eller uppskattande af det fysiska skeendet, hvarvid vi hänföra detsamma till något tänkt ändamål. Endast genom ett sådant bedömande bilda vi oss föreställningar om olika slag af skeende såsom värkan af en kroppsrörelse och karakterisera deras allmänna beskaffenhet. Bedömandet framträder ofta ganska tydligt i de ord, med hvilka olika slag af handlingar betecknas, såsom „skynda“, „bärga“, „ro“, „skada“, „slå“¹⁾ m. fl.

Det föregående leder till ett annat spörsmål, nämligen huruvida icke, där afsiktens innehåll är åstadkom-

¹⁾ Pregelnt framträder den antydda synpunkten, då man för att beteckna det ändamålslösa i en handling betecknar densamma såsom „ett slag i luften“.

mande af en fysisk förändring, jämväl afsikten måste omfatta något mera än det fysiska förloppet. Detta spörsmål sammanfaller icke med frågan om afsiktens individualisering; sistnämnda fråga synes nämligen i och för sig innefatta endast det, i hvad mån afsiktens innehåll bör vara utarbetadt i detalj, eller m. a. o. i hvad mån afsikten kan vara obestämd.

Ostridigt uteslutes ofta något af en handling orsakadt fysiskt skeende från handlingens värkan, äfven om detsamma i och för sig af oss tydligt uppfattas. Så exempelvis vid ett slag, hvilket bedömes såsom misshandel, de af armrörelsen orsakade luftvågorna. Vid en muntlig förklaring räknas åter icke det fysiska skeendet till handlingens värkan. „Värkan“ är nämligen icke de frambragta luftvibrationerna och de af dem orsakade intrycken hos den, till hvilken förklaringen afgifves, icke ens de förnimmelser, som hos honom uppstå, utan det att en viss föreställning hos eller ett visst handlande eller underlåtande af honom framkallas.

Där ett fysiskt förlopp kommer i betraktande såsom värkan af en handling, består det ofta i en förändring af ett konkret föremål. Då föreställningen om en förändring af ett föremål förutsätter föreställningen om detta, blir frågan främst, huru beskaffad sistnämnda föreställning bör vara eller m. a. o. om och i hvad mån densamma bör innefatta föreställning om föremålets egenskaper.

Zitelman förnekar denna fråga. Föremålet, objektet för ändringen, blir enligt Zitelman individuellt bestämdt därigenom, att detsamma å en bestämd plats, på en bestämd tid sinligt iakttages. Sedan objektet sålunda bestämts, äro alla andra föreställningar icke vidare en akt af väljande (mellan olika objekt) utan blott ett utsägende om det redan valda. De äro förty likgiltiga för afsikten; om det engång står fast, att *detta* är objektet för den afsedda förändringen, så måste afsikten taga alla detta individuella föremåls egenskaper med i köpet, kan icke *afse* att det *skall hafva* de eller de egenskaperna, vara så eller så beskaffadt. Föreställningen om föremålets identitet eller egenskaper kan därför icke vara element i utan blott motiv för afsikten.

Om jag skjuter till måls mot ett visst föremål, hvilket jag på grund af närsynthet föreställer mig vara en trästam, men föremålet i verkligheten är en häst eller en människa, så skulle jag således enligt Zitelmans åsikt afsiktligt skjutit hästen, resp. människan. Slutsatsen är oundviklig; ty i föreställningen „trästam“, „häst“, „människa“ tillskrifver jag föremålet vissa egenskaper, och jag får således denna föreställning endast genom att tillskrifva föremålet desamma. Slutsatsens omöjlighet bevisar grundens oriktighet. Felet i bevisföringen är icke heller svårt att upptäcka. Det ligger i själfva utgångspunkten eller definitionen å begreppet konkret.

Om man med Zitelman säger, att „konkret är, hvad jag uppfattar såsom ett sinligt förnimbart enskildt ting“, så är detta väl icke oriktigt. Men det är icke heller mera än en beskrifning, så länge icke är klargjort, hvad det innebär, att vi uppfatta något såsom ett sinligt förnimbart enskildt ting, under hvilka vilkor vi m. a. o. få en sådan uppfattning. En verklig förklaring gifver definitionen icke, utan undanskjuter blott förklaringen ett steg längre fram. Zitelman argumenterar emellertid med den af honom gifna beskrifningen af begreppet konkret, såsom om densamma ut-sade, att vi uppfatta något såsom sinligt förnimbart enskildt ting alldeles oberoende af föreställningen om detta någots egenskaper. Just detta borde dock bevisas. Bevisföringen hvilat sålunda på en *petitio principii*. Själfva antagandet är ock oriktigt. Ty om det vore möjligt, att vi vid uppfattandet af något i rummet befintlig eliminerade alla föreställningar om *hvad* det är, så skulle återstå blott en till ett gifvet tidsmoment hänförd ortsbestämning. Förhållandet är tvärtom alldeles omvänt; vi uppfatta öfverhufvud aldrig tingen i sig, utan vi få en föreställning om tingen genom att uppfatta deras egenskaper.

Hvad innebär i själfva verket sinligt iakttagande. Taga vi till exempel iakttagande med synsinnet, så är „se“ det „att i formen af ljus- och färgkomplexer uppfatta intryck, som eterdallringar af vissa slag föranleda i vår synapparat. De genom ögonöppningarna inströmmande eterdallringarna åstadkomma i ögats näthinna tillstånd af den art, att de,

med en oskyldig *petitio principii* kunnat kallas bilder af de ting i den utanför vårt nervlif belägna världen, från hvilken eterdallringarna komma. I hvarje fall: de varda bilder för den förnimmande och uppfattande faktorn inom oss. Det är dessa näthinnans skiftande tillstånd, *det är dessa bilder* vi se. Tingen, som genom dessa tillstånd afbildas, *se vi icke*. Men medelbart afficieras vi af tingen *genom* vårt seende“.

Riktigt är nog att om A. nedskjuter C., hvilken han af villfarelse antog vara B., så straffas A. för uppsåtligt dråp. Men detta innebär blott, att den antagna speciella egenskapen hos det såsom människa föreställda föremålet att vara B. i det förevarande fallet är likgiltig. Är C. A:s far, anses A. emellertid icke hafva åsyftat att döda sin far. Om bödeln afträttat C. i stället för den till döden dömd B., så är åter ytterst relevant, huruvida han med vetskap afträttade C. eller handlade under antagande att delinqventen var B. Eller antaget att A., som anfalles af B., beslutar att såsom yttersta utväg till sitt värjande nedskjuta B. och utför sin afsikt vid ett, såsom honom tyckes, förnyadt angrepp af B.; om den nedskjutne emellertid är C., som i afsikt att hjälpa A. rusat fram och därför af denne förväxlats med B., så har A. ej heller åsyftat döda C.

Att i det förstnämnda fallet egenskapen af B. eller C. är likgiltig beror således därpå, att fallet bedömes från synpunkten af en norm, hvilken allmänt förbjuder en medmänniskas dödande och känner blott ett fåtal noga bestämda undantag. Från synpunkten af denna norm är med föreställningen hos A., att föremålet, mot hvilket han aflossar sitt skott, är en människa, afsikten hos A. tillräckligt specialiserad. Så snart åter normen icke är tillämplig — såsom då ett undantag från densamma skall gälla — är därför ock förhållandet ett annat och äfven nyssnämnda egenskap relevant. Skjuter någon under dref ett för detta framilande djur, som af honom uppfattas såsom en räf, men i verkligheten är en hund, säger ingen, att han afsiktligen eller uppsåtligen skjutit hunden.

Den begreppslena olikheten framgår bäst, då man gentemot fall af förenämnda slag ställer sådana, i hvilken

den handlandes afsikt värligen hänför sig till ett så uppfattadt föremål, att detsamma kan betecknas såsom „*detta*“ föremål. Om jag exempelvis vid åsynen af en i skogen löpande hund visserligen *tror* densamma vara (min eller min grannes) rabiessmittade hund, men likväl inser möjligheten att jag misstager mig och det oaktadt nedskjuter hunden, emedan jag anser vådan af den rabiessmittade hunden vara så stor, att jag vill bära risken af ett misstag, så var min afsikt att skjuta just det föremål, som af mig uppfattades såsom en hund, liknande den rabiessmittade. För min afsikt äro då föremålets öfriga egenskaper ligkiltiga; jag är fullt medveten att jag i min föreställning om det skeende frånsér från nämnda egenskaper.

Såsom en enhet, ett ting för sig, uppfatta vi en yttre realitet genom att vi betrakta densamma från synpunkten af ett ändamål. I föreställningen om ett sinligt objekt för en blifvande förändring ligger alltså ett sådant bedömande, genom hvilket objektet för vår uppfattning framstår såsom ett ting. Om vi åter uppfatta såsom värkan af en mänsklig handling, icke värkan af de därpå orsakade fysiska processerna såsom sådana, utan den totalbild, som uppstår genom att vi subsumera desamma eller någon del af dem under ett enhetligt ändamål, så måste ock den föreställning om ett fysiskt skeende, hvilken ingår i afsikten, hafva enahanda innehåll. I föreställningen om en värkan af en handling ligger sålunda städse mera än föreställningen om ett fysiskt skeende, nämligen jämväl ett bedömande, en uppskattning, såsom nödvändigt moment.

Om en person, som företager en kropprörelse för att åstadkomma en viss förändring i den yttre världen, därvid har en oriktig föreställning om denna förändring, m. a. o. om han handlar i villfarelse, så uppstår spörsmålet om en sådan villfarelses betydelse. Detta spörsmål kan framträda på två olika sätt. Har kroppsrörelsen frambragt en viss värkan a, och det af någon anledning intresserar oss att klargöra, huruvida denna värkan bör ledas tillbaka till den

handlandes afsikt — resp. uppsåt — så kan spörsmålet innebörd icke vara annat än det, huruvida den förelupna villfarelsen föranleder ett annat omdöme än vi, om-villfarelsen icke förelegat, skulle fälla. Men möjligt är ock, att kroppsrörelsen icke frambragt en värkan, som på antydt sätt väcker vårt intresse. Det föreliggande spörsmålet kan då uppkomma endast om en viss värkan var förväntad, men uteblifvit. Det, som här väcker vårt intresse, är icke den värkan, hvilken kroppsrörelsen orsakat, utan tvärtom det, att den förväntade effekten uteblifvit, och vi fråga, om villfarelsen stod i något samband med värkans uteblifvande.

Tillerkänna vi i det förra fallet villfarelsen där angifna betydelse — *när* vi göra detta må tillsvidare lämnas å sido — så utsäga vi därmed, att värkan *a* icke kan ledas tillbaka till den handlandes afsikt, och sätta villfarelsen såsom grund för det nekande omdömet. Villfarelsens betydelse består sålunda i detta fall däri, att den uteslöt afsikten att åstadkomma den inträdda värkan *a*.

I det senare fallet kan villfarelsens betydelse icke vara den nyssnämnda. Utgångspunkt för undersökningen är här en viss afsikt, och denna måste sålunda vara gifven. Tydligt är ock, att orsaken till värkans uteblifvande icke är villfarelsen, utan saknaden af kausala betingelser för dess inträdande. Icke heller är fråga om oriktigheten af en sådan föreställning, som afgifvit motiv till afsiktens fattande. Ett samband mellan villfarelsens och värkans uteblifvande kunna vi antaga endast genom att inskjuta föreställningen, att den handlande vid en riktig uppfattning skulle inrättat sitt handlande så, att den brist i de kausala betingelserna för värkans inträdande, som efteråt yppade sig, icke hade förelegat.

Äfven om ett sådant sammanhang bejakas, får villfarelsen såsom sådan icke rättsligt intresse. Ett sådant tillkommer densamma blott, om något utom handlingen liggande förhållande medför, att vi betrakta uteblifvandet af den förväntade värkan såsom ett moment eller del i en annan värkan.

I det sistnämnda fallet är det utan vidare klart, att villfarelsen är relevant, icke genom den oriktiga föreställningens

speciella innehåll, utan därigenom att den riktiga föreställningen saknades. Att förhållandet äfven i det förra fallet är enahanda, därom kan man öfvertyga sig genom ett exempel. Om A. under föreställning att ett för dref löpande djur är en räf, aflossar ett skott på detsamma, men djuret är B:s hund, så har A. ej åsyftat skjuta denna hund. Man kan emellertid variera A:s föreställning, utan att resultatet blir annat, om blott icke den riktiga föreställningen sättes i stället. Så exempelvis, att djuret är A:s egen hund, en i trakten kringstrykande rabiessmittad hund, en hare o. s. v. Villfarelsen har sålunda i hvardera fallet en, såsom Zitelman betecknar det, negativ funktion.

Frågar man åter, om hvarje oriktig föreställning hos den handlande om den värkan, som sedan inträffat, utesluter afsikt hos honom, huruvida m. a. o. hvarje differens mellan hans föreställning om den blifvande förändringen och den sedan faktiskt inträffade har nämnda betydelse, så kan denna fråga besvaras jakande i den mening, att det icke låter sig göra att teoretiskt härleda ett visst mått af *quale* och *quantum* i differens, som skall föreligga för att afsikt skall vara utesluten. Hvarje differens *kan* i och för sig hafva sådan betydelse. Då i föreställningen om en framtida fysisk värkan ligger dels föreställningen om ett föremål, som är dess objekt, dels föreställningen om en viss förändring, som skall åstadkommas å eller med föremålet, gäller det sagda om en från verkligheten afvikande föreställning om hvilken som helst egenskap hos objektet. Egenskap åter betecknar i detta afseende icke blott det, som i sträng mening hänföres under detta begrepp, utan öfverhufvud allt, hvad om tinget kan utsägas, således bland annat dess identitet, af hvem det eges eller innehafves, att det i tiden haft en viss användning (exempelvis bödelyxan, som användes vid afrättningen i Linköping) o. s. v. På samma sätt förhåller det sig med föreställningen om förändringen såsom sådan, om dess *quale* och *quantum* och det *bedömande*, som inneligger i begreppet värkan. Om någon för att döda vill jaga en kula genom sin oväns vänstra öga, men träffar det högra, föreligger icke en relevant differens mellan den åsyf-

tade och den inträffade effekten; men om någon företager sig att skjuta ett piplock, som en annan håller emellan sina fingrar, så är differensen relevant, om kulan vare sig träffar den andras finger eller ock eljes går tätt vid, men dock förbi piplocket.

Men likalitet kan teoretiskt bestämmas ett visst *quale* eller *quantum* af differens, vid hvilket differensen alltid är relevant. Icke heller kan en sådan bestämning härledas ur begreppet afsikt. Visserligen kan det riktigt sägas, att den oriktiga föreställningen utesluter afsikt, där den riktiga föreställningen skulle hafva utgjort ett „element i afsikten“. Men detta innefattar blott en omskrifning. Det, som skall utredas, är just, när en föreställning af viss beskaffenhet är element i afsikten. Ty frågan, när en riktig föreställning utesluter afsikt, är identisk med frågan, huru beskaffad föreställningen om den blifvande förändringen skall vara, för att den inträffade effekten skall vara omfattad af afsikten.

I själfva verket bestämmes gränsen mellan den relevanta och den icke relevanta oriktiga föreställningen af den synpunkt, från hvilken det fysiska skeendet betraktas, och kan förty ock i fråga om ett och samma fysiska förlopp variera, allt efter som olika synpunkt anlägges. Så i de förut anförda exemplen: A. skjuter C. under föreställning att C. är B.; och A skjuter C., under föreställning att C. är B., för att värja sig mot ett förnyadt angrepp. Gränsen uppdrages, i det den betraktande från synpunkten af ett ändamål subsumerar det fysiska förloppet — eller riktigare en del af detta — under begreppet „en värkan“. Det är *denna* värkan, som måste hafva omfattats af den handlandes föreställning, för att den skall vara åsyftad; vid saknad af en riktig föreställning om densamma är afsikt utesluten. Relevant är då hvarje differens mellan den riktiga föreställningen och den, hvilken den handlande hade.

Sistnämnda sats får dock icke tagas absolut. Människan uppfattar aldrig en företeelse i hela dess konkreta bestämdhet, och hennes föreställning om något blifvande kan därför icke heller någonsin vara fullt uttömmande. I denna mening vidlåder hvarje afsikt ett moment af obestämdhet.

Emellertid säges afsikten i annan mening vara obestämd, om föreställningen om den blifvande förändringen omfattar så att säga endast dennas hufvuddrag, men lämnar enskildheterna öppna. I detta fall är den timade förändringen, sådan den faktiskt gestaltat sig inom de bestämda hufvudragen, omfattad af afsikten. I verkligheten kan dock en bestämd gräns mellan den obestämda och den bestämda afsikten icke uppdragas; skilnaden mellan dem är blott graduell.

Vid de juridiska viljeförklaringarna är det, som den handlandes afsikt omfattar, grundläggande, ändring eller upphäfvande af en rätt, alltså en rättsändring. Hvilken denna rättsändring är vid de typiska rättsärendena, dess *quale* och *quantum*, bestämmes af den objektiva rätten. Densamma betecknas såsom rättsärendets essentiella innehåll. Det är den för hvarje skildt slag af rättsärende specifika rättsändring, som in concreto skall vara omfattad af den handlandes afsikt för att inträda. Handlar han i villfarelse, omfattar hans föreställning om den rättsändring, för hvars åstadkommande han företager handlingen, icke den rättsändring, hvilken enligt lag skulle inträda såsom handlingens följd, om dess åstadkommande hade åsyftats, så utesluter villfarelsen, således saknaden af riktig föreställning, afsikt hos den handlande.

Det vore emellertid förhastadt att i nämnda fall draga slutsatsen: alltså är det skedd *nullum*, det rena intet. Värkan af det fullgiltiga rättsärendet är, att något satts till efterrättelse, som enligt lag ock skall efterkommas. I förvarande fall har handlingen helt visst ock en värkan; något har förklarats såsom den handlandes vilja, om än en betingelse, som skulle fordras för att detsamma äfven borde *lända* till efterrättelse, här saknas. Men vidare får icke förbises, att den omständigheten, att lag vid en viss handling anknuter en viss rättsföljd, icke innefattar en kausalrelation mellan handlingen och följden. Om lag för rättsföljdens inträdande fordrar, att densamma var af den hand-

lande åsyftad, så kan, för den händelse att sagda följd icke af den handlande åsyftats, endast dragas den rent negativa slutsatsen, att handlingen icke af lag så anses som i motsatt fall skulle skett. Det är detta, men också *endast* detta, som uttryckes genom rättsärendets karakteriserande såsom *ogildt*. Däremot kan af antydda omständighet icke härledas något positivt därom, huru lag i antydda fall bör förhålla sig, hvilken anordning borde vara i lag vidtagen. *Logiskt* är det lika riktigt, om rätten alls icke låter rättsföljden inträga eller låter den inträda till en del, inträda under visst vilkor eller väl inträda, - men under visst vilkor upphävas. Bestämmande för anordningen måste tvärtom blifva ändamålssynpunkter, rent reala motiv.

Den objektiva rättens bestämning om den rättsförändring, som vid ett gifvet rättsärende skall vara åsyftad, uppdrager emellertid gränsen emellan de för afsikten relevanta och icke relevanta föreställningarna endast såvidt det gäller själfva rättsändringen. Då en sådan hänför sig antingen till ett objekt eller ett subjekt eller till bägge, möter ännu spørgsmålet om beskaffenheten af den föreställning i sistnämndt hänseende, som är nödvändig för afsikten. Enligt det föregående sammanfaller detta spörsmål med frågan, efter hvilken måttstock det skall bedömas, huruvida de föreställningar om subjektets eller objektets egenskaper, hvilka den handlande sammanfattat i sin föreställning om subjektet eller objektet, eller redan vissa af dem äro tillräckliga, för att detta subjekt eller objekt skall anses hafva omfattats af hans föreställning.

Helt visst gifves det fall, i hvilka föreställningen om ett föremåls egenskaper af „människa“ och „en människa, som står framför mig“ är tillräcklig för att just denna människa skall vara omfattad af min föreställning såsom det subjekt, till hvilket en viss rättsförändring skall hänföra sig. Så exempelvis vid köp å torg eller vid marknad eller vid (kontant) försäljning i öppen bod. I andra fall är det tillräckligt att föreställningen om en viss tillfällig egenskap tillkommer, såsom exempelvis föreställningen om egenskapen af annans bud, tjänare eller a. d. Men obestriddigt är

å andra sidan, att dylika fall icke äro regel, utan blott undantag. Om någon företoge sig exempelvis att sälja på kredit åt en person, hvilken han icke kan bestämma anorlunda än såsom „den, hvilken stod framför mig“, så skulle han anses såsom ytterst enfaldig eller icke-normal. Kreditsäljarens föreställning måste omfatta sådana egenskaper, hvilka utgöra kännetecken för föremålet, d. ä. subjektet, äfven då det tillfälliga förhållandet i rummet upphört.

I en persons namn sammanfattar omgifningen sina föreställningar om de kännetecken, genom hvilka han skiljes från andra, är den han är. Namnet är dock ingalunda alltid nödvändigt, om än ett större antal egenskaper än de två först angifna måste ingå i föreställningen. En personbeteckning kan ju utan användande af namn, ja t. o. m. oaktadt ett oriktigt namn användts, vara så noggrann, att något tvifvel ej råder, hvem den åsyftade personen är. Å andra sidan är namnet icke heller alltid tillräckligt, såsom exempelvis då samma namn bäres af flere. Men framförallt bör ihågkommas, att vid namnet å en person i olika fall förknippas föreställningen om olika antal egenskaper. Om för mig nämnes namnet å en person, hvilken jag förut hvarken sett eller hört omtalas, så värkar namnet hos mig en mycket obestämd föreställning. Känner jag personen mera eller mindre, anknyter sig vid hans namn hos mig föreställningen om personens yrke, sysselsättning eller tjänst, hemort, sociala ställning o. s. v. Gentemot en obekant angifves därför ofta ett eller flere af dessa kännetecken jämte namnet.

Icke heller vid rättsärenden gifves det sålunda en för alla fall giltig bestämning af gränsen mellan sådana föreställningar om en persons egenskaper, hvilka höra till afsikten, och sådana, som falla utom denna. Gränsen varierar ofta väsentligt t. o. m. vid rättsärenden af samma slag.

Detsamma gäller objektet för rättsändringen. Om jag med A. kontraherar, att han skall åt mig leverera en häst, eller af honom köper hästen X., så är visserligen min föreställning om objektet olika i det ena och i det andra fallet. Men äfven i det sistnämnda omfattar min föreställning om det individuella objektet de egenskaper,

hvilka äro väsentliga för begreppet „häst“. Endast om så är, kan frågan om doldt fel hos hästen uppkomma.

Begreppet fel innebär, att något icke är som sig bör, ett förnekande att det, som har felet, öfverensstämmer med hvad dess ändamål skulle fordra. Varsnar jag vid beseendet af hästen X något fel hos densamma, är min föreställning om den ock: „en häst, *men* med den eller de afvikelser från det normala“. I föreställningen „häst“ ligger i och för sig icke någon föreställning om saknad af fel: „saknad af fel“ är blott ett negativt affattadt uttryck för tillvaron af något positivt. Härmed står i samklang, att endast det förborgade felet är relevant, däremot icke det varsnade. Ett sådant fel har nämligen omfattats af föreställningen. Om med varsnande likställes det, att felet bort varsnas, så ligger häri, att föreställningen om hästen anses hafva förhållit sig likgiltig gentemot det något, hvars tillvaro genom konstaterande af felet förnekas.

Utsagan att något har fel förutsätter såsom gifvet, hurudant detta något normalt borde vara. Det normala bestämmes efter lifvets regel, efter hvad „man“ anser vara normalt. En sak säges emellertid sakna en egenskap, utan att dock saknaden är ett fel. Så exempelvis vid utsagan att en vas icke är af guld. En sådan utsaga afgifves väl icke, om ej antagandet af motsatsen förmodas vara åtminstone möjligt, men kan lämna å sido frågan, huruvida ett dylikt antagande är befogadt. Innebär den åter att antagandet var befogadt, så betecknar den saknaden af egenskapen i fråga såsom en brist, hvilken medför, att saken betraktas såsom en annan sak än en sådan, hvilken har nämnda egenskap.

Ett individuellt föremål kan jag fränkänna alla de egenskaper, hvilka detsamma icke eger. Jag fränkänner då föremålet hvarje sådan egenskap med samma fog som alla öfriga. Objektivt föreligger endast det, att sagda egenskaper icke tillkomma föremålet, däremot alls icke något, på grund hvaraf den ena eller andra egenskapen skulle stå i närmare eller fjärmare förhållande till föremålet än hvilken annan fränkänd egenskap som helst. Såsom exempel

må tagas, att jag af de föremål, hvilka förevisas mig af guldsmeden i anledning af min begäran att få köpa en kaffekanna af silfver, resp. af vapenhandlaren på min begäran att få köpa ett gevär, utväljer och får mig tillsändt ett, och detta emellertid är en kanna af alfenid, resp. ett gevärsliknande föremål, hvars pipor äro gjorda af trämassa, eller att jag bestält en hund af lappsk ras och erhåller en vanlig byracka. Så länge jag icke går utöfver det mottagna föremålet, kan jag med lika stort eller lika litet fog utsäga, att det icke har egenskapen af silfver, gevär, lappsk ras, som jag fränkänner föremålet egenskapen af guld, kanon, lejon. Att föremålet *saknar* förstnämnda egenskap kan jag utsäga endast, om jag subsumerar detsamma under begreppet silfverkanna, gevär, hund af lappsk ras, altså i föremålet inlägger, att det borde hafva de för sagda begrepp utmärkande kännetecknen. Föremålet själf vidhandengifver däremot icke, att vare sig den nyssnämnda eller någon som helst annan icke förefintlig egenskap skulle höra till dess väsen. Detta gäller alldeles lika, ehvad fråga är om ett visst föremål har eller saknar egenskapen af en yxa eller af *den* yxa, hvarmed afrättningen i Linköping värkställdes, är en tafla eller en tafla af *Rubens*.

En sak är hvad den är genom sina egenskaper. Bödelyxan från Linköping är identisk blott med sig själf, icke med någon annan yxa, en tafla af *Rubens* kan ej vara identisk med en tafla, som är af någon annan mästare. Där min föreställning om ett föremål bildats genom sammanfattande af föreställningar om vissa egenskaper hos detsamma, kan det af mig föreställda föremålet således icke vara identiskt med ett föremål, som icke har de nämnda egenskaperna. Får jag af något utom mig varande reelt den föreställning, att detta något är en trästam, resp. en yxa, men detta något emellertid är en människa, resp. ett bearbetadt trästycke, så påstår väl ingen, att det af mig föreställda föremålet är denna människa, detta trästycke. Men förhållandet är icke i minsta mån annat, om jag hade föreställningen „bödelyxan från Linköping“ och föremålet i värkligheten är en vanlig timmermansbila.

Hvilka egenskaper hos objektet för en afsedd rättsförändring böra ingå i den handlandes föreställning, för att det sålunda förestälda objektet skall vara identiskt med det i verkligheten existerande föremål, till hvilket hans viljeförklaring tyckes hänföra sig, det kan förty icke härledas ur sistsagda föremål. Än mindre förmå den handlandes föreställningar om föremålets egenskaper, af hvilka hans föreställning om föremålet bildats, afgifva indelningsgrunden, ty det, som sökes, är just en grund för indelning af dem. En indelningsgrund erhålles däremot, om den totalbild af föremålet, i hvilka de sammanfattats, betraktas såsom innehållet af en typisk föreställning, om m. a. o. den till sitt innehåll sålunda bestämda föreställningen bedömes, icke såsom den handlandes konkreta föreställning, utan såsom en allmän typ af, ett godtyckligt valdt exempel på ett flertal föreställningar af samma innehåll. Beträffande en typisk föreställning kunna vi nämligen undersöka, hvilka egenskaper hos dess objekt måste omfattas af föreställningen, för att densamma skall hafva sitt gifna innehåll, resp. hvilka kunna uteslutas, utan att föreställningens innehåll förändras. Finna vi därvid, att en viss egenskap är nödvändigt gifven af föreställningens innehåll, framstår den såsom väsentlig för föremålet; leder tankeoperationen åter till det resultat beträffande en viss egenskap, att den kan uteslutas, är denna oväsentlig. Efter den sålunda vunna indelningsgrunden uppträda vi sedan i det konkreta fallet gränsen mellan de föreställningar hos den handlande, hvilka omfattas af afsikten, och hvilka falla utom denna. Till de förra höra blott föreställningarna om sådana egenskaper, hvilka enligt indelningsgrunden äro väsentliga.

Det gifna svaret leder visserligen till ett nytt spörsmål, nämligen det, efter hvilken grund vi förfara, då vi vid förenämnda tankeoperation i innehållet af en föreställning om objektet för en afsedd rättsförändring inlägga vissa egenskaper hos objektet och utesluta andra. Det vunna resultatet vidhandengifver emellertid det formellt giltiga förfarande, hvilket är nödvändigt för att åtnå en indelningsgrund i förvarande afscende. Endast detta förfarande möjliggör ock

uppställandet af sist antydda spörsmål. I själfva värdet är det, som återstår att besvara, reduceradt till frågan om det för ett gifvet fall normala, om hvad i en viss föreställning med ett gifvet innehåll normalt kan inläggas. Och svaret på denna fråga kan icke blifva annat än vid frågan om hvad det normala förhållande är, som förutsättes föreligga, då vi konstatera tillvaron af tel. Bestämmande blir livvets regel, det hvad „man“ anser en sådan föreställning innefatta.

Den antydda indelningsgrunden vidhandengifver själf-fallet en gränsbestämning af blott relativ beskaffenhet. Särskildt får icke förbises att, då en viss egenskap hänföres till det väsentliga, därvid förutsättes icke endast ett visst *quale* utan ock ett visst *quantum*. Det alldeles obetydliga faller utom det väsentligas område.

Det sagda eger tillämpning äfven där icke ett objekt, utan ett subjekt för rättsförändringen är i fråga. Rätts-ärendets typiska ändamål kan väl stundom, såsom exempelvis vid trolofning, hafva ett större inflytande än eljes vid bestämmandet af hvad det normala är. En principiel olikhet ligger dock däri ej.

Den handlande kan dock själf förskjuta den ofvanangifna gränsen och gifva sin afsikt ett mera omfattande innehåll genom att i sin viljeförklaring såsom väsentlig för rättsändringens subjekt eller objekt upptaga en viss egenskap, hvilken eljes icke vore det. Där en sådan bestämning förklarats — hvilket ingalunda alltid kan anses hafva skett därmed att egenskapen är nämnd — utgör den en del af rättsärendets eget innehåll. Den är ett motstycke till de tillfälliga bestämmningar beträffande själfva rättsförändringen, hvilka den handlande kan inrycka i rättsärendets innehåll. En bestämning af antydda beskaffenhet kan väl vidtagas i betydelsen af ett vilkor. Helt visst är det däremot hvarken behöfligt eller ens motsvarande det faktiska förhållandet att generelt karakterisera densamma såsom ett vilkor. Till sin natur innefattar bestämningen blott en specialisering af afsikten.

En förskjutning i motsatt riktning är ock möjlig. Så exempelvis vid öfverlåtelse af fastighet enligt den tolkning af J. B. 2: 2, som i praxis gjort sig gällande. I hvad mån denna tolkning — enligt hvilken saknaden af viss egenskap eller tillvaron af fel blir relevant endast om motsatsen upptagits såsom vilkor i den skriftliga urkunden — verkligen är med lagens mening öfverensstämmande, skall dock icke här upptagas till pröfning.

Gränslinien för de af den handlandes afsikt vid en viljeförklaring omfattade föreställningarna om egenskaper hos rättsförändringens subjekt eller objekt är på samma gång gränsbestämningen för de enahanda föreställningar, hvilka, såsom det säges, äro blott motiv för viljeförklaringen. Till de sistnämnda höra alla de, hvilka falla utom afsikten. Motiv är — eller måhända riktigare vidhandengifver — en föreställning genom sitt innehåll. Är föreställningen oriktig, kan således villfarelsen vara relevant, icke såsom saknad af en riktig, utan såsom en positivt oriktig föreställning.

Villfarelsens olika betydelse, där den hänför sig till afsikten eller blott är en villfarelse i motiv, åskådliggöres kort så, att den handlande i förra fallet icke velat rättsföljden, i det senare däremot icke skulle hafva velat rättsföljden, om icke villfarelsen förelegat. På denna olikhet beror, att en villfarelse af förstnämndt slag alltid är relevant, en villfarelse i motiv däremot i regeln icke är relevant i fråga om rättsföljden. Då emellertid rätten i vissa fall tillägger äfven villfarelse i motiv relevans i antydt hänseende, kan detta icke bero på olikheten, utan måste tvärtom hafva sin grund i någon likhet, hvilken medför, att jämväl villfarelsen i motiv i det föreliggande fallet framstår såsom en omständighet af den valör, att viljeförklaringen icke bör af rätten så anses, som i motsatt fall skulle ske. En sådan likhet föreligger ock, nämligen bristande öfverensstämmelse mellan det, som förklaringen uttalar såsom den handlandes vilja, och de föreställningar därom, hvilka den handlande vid förklaringens afgifvande hade.

Att villfarelse i motiv tillägges relevans i fråga om rättsföljden innebär å andra sidan med nödvändighet, att en afvikelse i anledning af villfarelsen eger rum från hvad om rättsföljden skulle gälla, där villfarelsen ej förelegat. Hvilken och huru beskaffad afvikelsen bör vara, det vidhandengifver villfarelsens beskaffenhet alls icke. Hvarken ur denna eller den omständighet att sådan villfarelse i regeln icke har relevans kan logiskt härledas att, där densamma tillkommer rättslig relevans, denna är svagare eller af annat slag än vid en villfarelse, som hänför sig till afsikten. Likasom beträffande en villfarelse af sistnämndt slag kan äfven här genom en formell slutledning deduceras endast den negativa bestämningen, att rättsärendet icke har sin normala rättsföljd, icke gäller. Och i det ena såväl som i det andra fallet är det positiva uttrycket för nämnda egenskap hos rättsärendet det, att rättsärendet är *ogilltigt*.

Denna uppfattning är utom allt tvifvel 1734 års lags. „Köp bör ske utan tvång eller list, med säljarens och köparens *goda* ja och samtycke. Sker annorledes; vare ogildt“. Såsom sammanställningen med tvång utvisar, afser eller åtminstone omfattar det citerade stadgandet villfarelse i motiv; och detsamma uttalar otvetydigt, att en sådan villfarelse, där den åstadkommits genom svek, gör rättsärendet ogildt. Sveket är väl härvid grunden till villfarelsens rättsliga relevans. Men själfva villfarelsens beskaffenhet är icke annan vid svek än där den beror på annan grund. Det kan helt visst icke sägas, att en genom svek framkallad oriktig föreställning skulle vara ett kraftigare eller eljes annorlunda värkande motiv till en viss handling än samma oriktiga föreställning, tillkommen på annan väg. Sveket kan därför icke föranleda, att villfarelsen i detta fall vore mera eller på annat sätt relevant än hvarje annan rättsligt relevant villfarelse.

Stadgandets ordalydelse fordrar, att villfarelsen framkallats genom svek, däremot icke att sveket utgår från eller ens är bekant för medkontrahenten. Huruvida en inskränkning i sist antydt syfte mig vore ändamålsenlig eller icke, därom kan diskuteras. I sakens natur ligger den däremot icke,

så framt man icke utgår från antagandet, att förhållandet mellan rättsärendet och dess rättsföljd är en verklig kausalrelation. Under detta antagande måste helt visst rättsföljden med naturnödvändighet framgå af rättsärendet, så snart densamma omfattats af afsikten; och för lag är det då omöjligt — i detta ords strängaste mening — att beakta ett svek annorlunda än så, att den berättigar till talan om rättsföljdens återgång. Konsekvensen borde således själfvallet vara den, att dylik talan kan af lag medgifvas endast, där medkontrahenten själf gjort sig skyldig till svek. Att emellertid detta antagande är oriktigt har ofvan påvisats; lagstiftaren icke blott kan, utan bör normera förhållandet uteslutande efter ändamålsenlighets synpunkt. Med sagda antagande faller ock dess konsekvens. Utan grunder, hämtade ur lagens innehåll i öfrigt, är det därför icke tillåtet att i stadgandet inlägga oförmälda inskränkning. Och sådana grunder gifver lagen icke vid handen. Tvärtom framgår ett ovederläggligt motbevis däraf, att rättsärendets ogiltighet vid svek är fullkomligt likställt det genom tvång framkallade rättsärendets ogiltighet, för hvilken åter, på sätt G. B. 4: 1 tydligt förutsätter, är likgiltigt, huruvida tvånget utgått från medkontrahenten eller tredje person. Samma uppfattning uttalar G. B. 4: 7 jämväl i fråga om ett genom svek tillkommet rättsärende.

Huruvida den genom svek framkallade villfarelsen kan åberopas äfven mot tredje man och icke blott mot medkontrahenten, det är visserligen ett spörsmål, som äfven vid bejakande af rättsärendets ogiltighet kan besvaras nekande. Däremot synes ett jakande svar vara svårt att förena med en motsatt uppfattning. Men äfven härutinnan gifver hvarken det ofvannämnda lagrummets ordalydelse eller lag i öfrigt skäl till antagande af en inskränkning. Då villfarelse kan åberopas mot medkontrahent i god tro, och samma regel som vid svek enligt lagen måste gälla vid tvång eller omvändt, synes tvärtom ogörligt att tolka stadgandet annorlunda än att rättsärendets ogiltighet kan åberopas äfven mot tredje man.

I hvilka fall, förutom vid svek, lag tillerkänner en villfarelse i motiv relevans i fråga om rättsföljden skall icke här undersökas. I förbigående må dock anmärkas, att en analogisk tillämpning af stadgandet, att den genom svek framkallade villfarelsen är relevant, icke gärna kan undvikas. För en sådan analogisk användning är dock icke tillräckligt, att den handlandes medkontrahent är medveten därom, att den förre genom antagandet af ett sakförhållande bestämmes att ingå rättsärendet, och att hans antagande är oriktigt. Det måste yttermera föreligga, att ett begagnande af den andres villfarelse innefattar ett mot heder och tro, mot god sed stridande handlingssätt. Att rättsärendet det oaktadt vore giltigt innebure en sådan kränkning af rättskänslan, af rättens ändamål, att lagens mening icke kan antagas vara denna. Då ett dylikt förfarande står sveket ytterst nära, synes det ock ligga i lagens anda, att den genom sveket framkallade villfarelsens relevans utsträcker till villfarelse i det föreliggande fallet. Helt visst kan ofta gränsen blifva svår att *in concreto* uppdraga; men likasåvisst är, att domaren, om han skall fylla sin uppgift, icke kan undandraga sig denna pröfning.

Juridiska Fakultetens utlåtande angående förslag till reform af rättegångs- väsendet ¹⁾.

Professoren Serlachius yttrade sig såsom följer:

Af Fakulteten anmodad att afgifva utlåtande angående förslag till reform af rättegångsväsendet, utarbetadt af en därtill förordnad komité, får jag såsom allmänt omdöme uttala, att komitén, enligt min tanke, på ett förtjänstfullt sätt löst sin svåra uppgift. Utan att, på sätt man ofta varit fallen att göra, nöja sig med ett blott omarbetande af motsvarande stadganden i svensk rätt har komitén icke försmått att såvidt möjligt göra bruk af alt, som kunnat af vårt nuvarande rättegångsväsende bibehållas, och sålunda lyckats åstadkomma något verkligen själfständigt och — såvidt jag kunnat finna — för våra förhållanden väl afpassadt. Såsom synnerligen lyckligt må specielt påpekas komiténs förslag om nämndemannainstitutionens bibehållande vid häradsrätt och i synnerhet om dess införande vid lagmansrätt, hvarjemte man i allo måste förena sig om komiténs uttalande angående lagmansrättens i dess föreslagna form företråde framför en jurydomstol. Likaledes synes komitén hafva träffat det rätta vid öfverlemnandet af brottmålsundersökningen åt åklagaren och ej, efter utländskt mönster, åt en skild funktionär, undersökningsdomaren. Såsom frågor, i hvilka förslaget äfvenledes går egna, och i allmänhet lyckligt funna, vägar, må yttermera nämnas åkla-

¹⁾ Enligt Fakultetens prot. för d. 7 febr. 1903.

garens och målsägandes förhållande till hvarandra, åklagarens legala (ej opportuna) åtalsplikt och målsägandens subsidiära åtalsrätt, äfvensom åklagarens befriande från en del åtal.

Beträffande däremot den föreslagna organisationen af själfva domstolsväsendet, anser jag — med fullt erkännande af att skäl, så väl för som mot, nogsamnt finnas å hvardera sidor — att det hade varit lyckligare, om förslaget hade tagit steget fullt ut och i allmänhet inskränkt instansernas antal, såväl i civila som i kriminella mål, till endast tvänne d. v. s. häradsrätt och lagmansrätt resp. lagmansrätt och högsta domstol. Utom den afsevärda besparing hofrätternas totala afskaffande skulle medföra för statsverket, vunnes härmed en, enligt mitt förmenande, vida vägnar betydelsefullare fördel i den förkortning af rättegången, som häraf blefve följden. Utan att vilja fränkänna komiténs, för sitt förslag speciellt i denna del anförda, skäl betydelse, håller jag dock före att desamma icke värka fullt öfvertygande och att en motsatt lösning hade varit riktigare. Att utförligare motivera min i denna fråga afvikande mening och närmare beröra dess konsekvenser torde, ett utlåtande såsom detta icke vara rätta platsen, hvarför jag inskränker mig till att i detta sammanhang endast påpeka hurusom i händelse hofrätterna bortföle det doniföra antalet medlemmar i högsta domstolen, snarare till fromma än till men för domslutet, kunde nedsättas från sju till fem, hvilket måste anses vara fullt tillräckligt.

Äfven i annat afseende synes lagmansrättens tilltänkta organisation utgöra förslagets svagaste punkt. Mot förslaget att häradshöfdingarna tillika äfven skola vara bisittare i lagmansrätten låter sig nämligen med skäl anmärkas, dels att häradshöfdingarnas arbetsbörda sålunda blifver öfver måttan betungande och att det nuvarande vikariatsystemet, om hvars förkastlighet väl alla äro ense, fortfarande blifver oundvikligt, dels åter att lagmansrätten vid en dylik sammansättning icke i förhållande till häradsrätten besitter nödig auktoritet, samt att det icke kan anses lämpligt att häradshöfdingarna inom lagsagan turvis skola sitta till doms

öfver hvarandra. Å andra sidan kan man emellertid icke undgå att gifva komitén rätt i mångt och mycket af hvad densamma anför till stöd för sitt förslag äfven i denna del. Oafsedt kostnadsbesparingen gifver den tilltänkta anordningen framför alt häradshöfdingarne tillfälle till lärorikt samarbete — tvingar dem att följa med sin tid. Genom att besätta tvänne af platserna i lagmansrätten med ständiga ledamöter skulle emellertid ofvan anförda anmärkningar mot den föreslagna organisationen förlora i styrka, hvaremot fördelarna af densamma i hufvudsak bibehölles. En sådan anordning skulle dessutom äfvenledes minska den kännbara olägenhet bisittarenes tidt och ofta inträffande jäf onekligen nu kommer att medföra, ity att det icke utan svårighet torde kunna förhindras att någondera af bisittarene tidt och ofta måste ersättas med en annan för tillfället förordnad på den grund att ett af honom i häradsrätten afgjort mål kommer före.

Redaktionsarbetet har i allmänhet skett ytterst omsorgsfullt, hvarför jag icke funnit skäl att emot förslaget — hvars bredd icke synes hafva kunnat undvikas — framställa några detaljanmärkningar. Till bepröfvande vågar jag dock hemställa, huruvida icke de föreslagna rättegångsavgifterna till stäfjan af processlystnaden kunde något höjas.

Såsom allmänt omdöme om förslaget i dess helhet anser jag mig slutligen kunna uttala mig därhän att det utfallit synnerligen väl speciellt med hänsyn till att detsamma, i motsats till hvad med rättegångsreformer här och hvar i utlandet varit fallet, gjort hvad som göras kunnat för att också för framtiden vidmakthålla vår hittillsvarande rättskipnings största förtjänst, dess folkelighet, hvarför min öfvertygelse är, att icke blott landets jurister utan äfven den stora allmänheten, all konservatism till trots, hälsar detsamma med glädje.

Professoren Chydenius inlämnade till protokollet ett så lydande yttrande:

Komiténs förslag till lag om rättegången i tvistemål inför, med tillämpning af muntlighets och omedelbarhets-

principerna, hvilka utomlands i nyare lagstiftning och doktrin vunnit allmänt erkännande, ganska betydande ändringar uti stadgandena om rättegångsförfarandet och rättsmedlen. För ändringssökande i hufvudsak föreslås två rättsmedel, vad och revision. Bevisfrågan bringas under högre rätts ompröfning genom vad och skärskådas sålunda endast i tvänne instanser, i det lagmansrätt blifver vadedomstol för mindre mål, som först handläggas af häradsrätt, och hofrätt vadedomstol för större mål, hvilka i första instans behandlas af lagmansrätt. Revision kan i allmänhet sökas blott på grund af felaktig tillämpning af civilrätten eller processrätten; instans är, då lagmansrätt dömt i väddad sak, hofrätt, och högsta domstolen då hofrätt afgjort vademål; revisionssökande är, där saken endast på grund af tvisteföremålets ringare värde hört till häradsrätt, tillåtet blott då detta värde öfverstiger etthundrafemtio mark.

Detta förslag torde böra såsom ändamålsenligt och väl betänkt förordas. Mot detsamma kan icke med skäl anföras, att rättsskipningens enhetlighet komme att lida därigenom, att den slutliga pröfningen af rättsfrågan sålunda blefve i olika fall anförtrödd åt olika domstolar, ty konsekvens i lagtillämpningen kan, om önskelig snabbhet skall ernås, naturligtvis icke åstadkommas så, att alla frågor i sista instans afgöras af samma domare. Om rättsmedlen afse målens sammanförande i ett fåtal öfverrätter och en högsta instans, så måste nämligen dessa domstolar, därest de icke, såsom nu i Finland är fallet, skola öfverhoppas med arbete och lagskipningen för den skull varda alltför långsam, delas i ännu flera af hvarandra i allmänhet oberoende afdelningar. Rättsskipningens enhetlighet kunde, om hofrätterna och högsta domstolen åtnjöte tillbörlig auktoritet, mycket främjas sålunda, att dessa rätters domar blefve, systematiskt registrerade, genom embetsåtgärd bragta till allmänhetens kännedom. Hvad för öfrigt revisionsinstitutet vidkommer, så torde utan vidare vara tydligt, att lagtillämpningen måste vinna i omsorg och säkerhet därigenom, att detta institut på anfördt sätt hegränsas så, att revisionsinstansen icke, såsom nu, betungas med pröfning af bevis-

frågan, hvilken där skulle beaktas endast om vadedomstolen grundat sin dom på någon saklig förutsättning, som stått i strid med innehållet af de i rättegången tillkomna handlingar. Att vittnesbevisning skärskådas af tre domstolar är ingalunda för rättssäkerheten nödigt eller ens nyttigt.

För Koniténs förslag till rättsmedlens anordning tala framförallt de stora fördelar, som sålunda ernås med afseende å sjelfva förfarandet. Angående detta föreslås, att förhandlingen i första och vadeinstans skall vara muntlig, att, om den icke kan på en rättegångsdag slutföras, den bör fortsättas under närmast följande dagar, att, om uppskof för vittnes utevaras skull eller af annan orsak påkallas för längre tid än en vecka, i allmänhet hela bevisförfarandet skall uppskjutas till annat sammanträde och att, då uppskofvet varat längre än en vecka, parternas anföranden skola upprepas där ombyte af medlem i rätten egt rum eller det åskas af någon af de dess medlemmar, som förut handlagt målet. På parts anhängan kan för införskaffande af vidare bevis eller därför att vederparten under förhandlingen framställt nya påståenden, skäl och bevis, eller af annan orsak, beviljas uppskof endast om den återopade bevisningen icke kunnat och bort af parten tidigare företes, men uppskof får icke beviljas om det är uppenbart, att anhängan därom åsyftar endast att fördröja saken eller om parten försummat att begagna för samma ändamål tidigare erhållet rådruu, hvarjämte stadgas, att målet, då uppskof beviljas, bör om möjligt utsättas till annan dag under samma ting och att parts utevaro då icke skall hindra målets afgörande.

Dessa stadganden om förhandlingen, hvilka, jämte bestämningarna om den skriftväxling emellan parterna, hvarigenom rättegången i lagmansrätt förberedes, synas vara nödiga för att befordra snabbhet, reda och säkerhet vid rättskipningen, skulle sjelffallet icke kunna genomföras, om det nuvarande protokollssystemet, som af domaren kräfver långvarigt hemarbete, bibehölles. Därför stadgas, att i första instans af parters, vittnens och sakkunniges utsagor endast

det väsentliga skall i protokollet upptagas och att protokollet skall ändgiltigt affattas under själfva rättgångssammanträdet. Denna ordning förutsätter, då ju underrättens protokoll icke eger anspråk på fullständighet, att vittnesbevisningen, om den åter åberopas i vadeinstansen, hvarest nya skäl och bevis få anföras, skall upprepas därest någondera parten det önskar; detta stadgas ock i Komiténs förslag, dock med det tillägg, att uppreparandet beror af domstolens pröfning. Men ett sådaat förfarande vore naturligtvis omöjligt utan talrika vadedomstolar, vid hvilka vittnena utan större kostnad och tidspillan kunna uppvakta. Med hänsyn till vittnesbevisets öfvervägande betydelse i den stora mängd af mål, hvilka i första instans handläggas af häradsrätt, och därtill, att dessa mål sannolikt äfven i framtiden skola till största delen drifvas af parterna själfva, som ofta icke förstå att förebringa nödig bevisning eller anmärka om brist i protokollföringen, är det oundgängligen nödvändigt, att vadedomstolen är så närbelägen, att vittnena där kunna afhöras, och redan denna omständighet synes starkt tala för inrättandet af sådana lagmansrätter, som de af Komitén föreslagna, de där då naturligen blifva en lämplig första instans för större mål, i hvilka urkundsbevis oftare förekommer, hvilka i allmänhet drifvas af sakkörare och hvilka tåla den större kostnad, som, därest vad blifver nödigt, erfordras för vittnens föreställande i hofrätt.

Såsom allmänt skäl för införande af den muntlighetsprincip, hvilken sålunda utgör en af grundvalarna för Komiténs förslag, torde här icke behöfva särskildt betonas hvad redan ofta, och äfven i den finska rättsvetenskapliga litteraturen, framhållits, nämligen att ett ur protokoll inhämtadt vittnesmål, änskönt det affattats med största omsorg och skicklighet, aldrig kan för rättsskipningen hafva samma värde som det lefvande intrycket af en muntlig utsaga. Men i detta sammanhang må påpekas den betydelse, som ett muntligt förfarande eger för frågan om införande af fri bevispröfning, hvilken fråga enligt allmänt omfattad mening torde böra de lege ferenda besvaras så, att domarens pröfning af bevisningen bör, såsom Komitén ock föreslagit, befrias från den s. k.

legala bevisteorin, hvilken riktning redan har hos oss inslagits af praxis. Häraf blifver en följd att vittnesjäfven afskaffas och ersättas med excusationsgrunder. Men en fri pröfning af vittnesmål skulle, med hänsyn isynnerhet till de fall, då vittne enligt nu gällande lag är jäfvt, äfvensom till dem, där vittne yttrat sig med tvekan, svårligen kunna införas om det ej vore möjligt att bereda hvarje domare, som afgör saken, tillfälle att genom vittnets personliga hörande bilda sig sin mening om vittnesmålets beviskraft.

Muntlighetsprincipen har emellertid af Komitén tillämpats med en varsamhet, hvilken tillvaratagit det protokollriskiska systemets fördelar. I många fall skall protokollet befinnas vara så affattadt, att upprepning i samma eller högre instans af sådant, som däri ingått, icke blifver nödig, och i hvarje fall skall protokollet, sådant det af Komiténs förslag anordnats, åt domare, parter och saksförare gifva de hållpunkter för minnet, som kräfras af den hos oss äfven i underrettsförfarandet till följd af uppskovens talrikhet och längd rådande vanan att lita till skrift. För allmänheten, hvilken så att säga endast genom hörsägen känner det muntliga förändets stora företräden, skall den omständigheten, att det väsentliga af parters och vittnens utsagor blifver i första instans ex officio protokollfördt och icke anförtras endast åt domarens minne eller hans enskilda anteckningar, säkerligen göra den föreslagna reformen af rättegångsförfarandet lättare antaglig än om muntlighetsprincipen tillämpats så, att större anspråk ställts på vederbörandes minne och snarfyndighet.

Hvad sjelfva protokollföringen vidkommer, så torde äfven de, hvilka vore böjda att med misstro mottaga ett förslag om ändring af den nuvarande ordningen, böra erkänna, att i sjelfva värdet underrätts protokoll enligt komiténs förslag blefve i hufvudsak detsamma som det memorial, hvilket nu föres vid underrätterna; protokollet, som under ordförandens tillsyn skulle föras af särskildt förordnad tjänsteman, komme att troget följa förhandlingens gång, och af detta protokoll kunde naturligtvis, lika litet som nu af memorialet, fordras, att de skilda andragandena systematiskt upp-

ställdes och affattades med stilistisk omsorg, utan vore det nog, att andragandenas hufvudsakliga innehåll däri begrip-
ligt återgäfvos, och intet synes hindra, att de vid memo-
rialföringen vanliga förkortningarna äfven framdeles använ-
des. Å andra sidan torde de, hvilka hylla muntlighetsprin-
cipen, icke kunna anmärka, att den föreslagna protokolle-
ringen komme att störande afbryta förhandlingen, ty de
uppehåll, som den erfordrade, skulle säkerligen blifva väl-
komna för parter och sakförare, hvilka därunder finge be-
höfligt rådrum att betänka sig på sina egna andraganden
och hvilka vid den angående vittnesmål föreskrifna och be-
träffande parts andraganden tillåtna justeringsuppläsningen
erhölle en klarare uppfattning af det, som anförts. Ut-
vade- och revisionsinstans skulle något protokoll öfver där
afgifna vittnesmål alls icke föras, en betydande fördel, som
följer af den af Komitén föreslagna anordningen af rätts-
medlen. Hvad beträffar det skrifarbete, som erfordrades
för uppsättande af domen, hvilken, då protokollet och dess
bilagor stannade i rättens arkiv, äfven i första instans blefve
en fristående expedition, så finge den framställning af sa-
kens sammanhang, som enligt Komiténs förslag skulle i do-
mon ingå men hvilken af häradsrätt kunde uti enklare
mål utlämnas, vara kortfattad och skulle således ingalunda
kräfva ens närmelsevis samma arbete som det protokoll,
hvilket nu vid underrätterna efter sammanträdena ut-
arbetas.

Med tillämpning af ofvan antydda allmänna grund-
satser har Komitén gifvit de särskilda processuella institu-
ten en behandling, hvilken synes fullt motsvara de anspråk,
som med hänsyn till utländsk doktrin och rätt kunna stäl-
las på en nutida civilprocesslag, och emellertid har Komitén
förslag hållits fritt från den uti nyare utländsk lag-
stiftning framträdande doktrinarism, hvilken, under sträfvan
att fullkomligt uttömma de skilda ämnena, ofta i lag in-
fört satser, som rätteligen tillhöra läroboken. Komiténs
förslag har sålunda i likhet med 1734 års lag undvikit ab-
strakta begreppsbestämningar och därmed åt rättsskipnin-
gen bibehållit dennas hos oss på det processuella området

håfduvunna själfständighet. Vid de skilda institutens anordning har Komitén, så vidt icke reformens hufvudändamål nödvändiggjort nydaning, upptagit gällande rätts grundsatser, hvilka i själfva verket skulle i sådan omfattning kvarstå, att den nya lagens om rättegången i tvistemål tillämpning under första tiden säkerligen icke blefve svårare utan sannolikt lättare än Strafflagens. Med hänsyn till allmänheten bör såsom en stor förtjänst anses särskildt det, att Komiténs förslag vidmakthållit den urgamla grundsatsen, att part får själf drifva sin rättegång, hvilket vårt folk betraktar såsom en så dyrbar förmon, att bestämning, som nödgade part att i någon instans mot sin vilja anlita saksförare, städse skulle af allmänheten såsom synnerligen obillig ogillas. Då den af Komitén föreslagna reformen, såsom antydts, komme att i stor omfattning bevara gällande rätts grundsatser, så skulle den ock i samma mån lämna orubbad vår på lagens grundval, med hänsyn till samhällsförhållandena och allmänna rättsuppfattningens utbildade och genom långvarig öfning stadgade domstolspraxis, hvars stora värde icke behöfver här framhållas.

Vid beredningen af ny processlag kunna naturligtvis angående enskildheterna och särskildt beträffande stadgandenas formulering olika doktrinära meningar göra anspråk på uppmärksamhet, men då Komiténs förslag, som utmärker sig genom sin rediga uppställning och klara affattning, synes hafva i allmänhet träffat det rätta och ändamålsenliga, torde de önskningsmål, till hvilka en eller annan af dess bestämmingar gäfve anledning, icke vara egnade att motivera hela förslagets omarbetning, hvarförutan emellertid på teoretiska skäl grundade partiella förändringar icke kunde utan fara för lagens enhetlighet företagas. Vid sådant förhållande lærer en närmare granskning af förslagets detaljer icke vara i detta sammanhang påkallad.

Den af Komitén föreslagna anordningen af civilprocessen förutsätter, såsom redan antydts, att vadeinstansen inrättas så, att vittnen kunna där bekvämligen föreställas. Med hänsyn härtill och då erfarenheten synes visa, att underdomstolar med blott en lagfaren ledamot kunna vara i

alla mål fullt tillfredsställande endast där, såsom i England, domareembetena besättas med synnerligen framstående för-
mågor, men de hos oss gällande grundsatserna angående
tjänstebefordran icke möjliggöra ett sådant urval, synes den
trygghet för rättsvården, som en kollegial arbetsmetod er-
bjuder, böra, då en allmän reform af landets rättegångs-
väsen beredes, eftersträffvas genom inrättande af sådana,
af Komitén föreslagna, domstolar med flera rättskunnige
ledamöter, lagmansrätterna, hvilka på samma gång äro för-
sta instans i större mål och vadeinstans i mindre så-
dana. Hos oss är det emellertid likasom annorstädes omöj-
ligt att låta hela den stora mängden af civilrättsliga mål
och ärenden i första instans behandlas af kollegiala dom-
stolar, utan böra domstolar sammansatta af en rättskunnig
ledamot och nämnd, häradsrätterna, bibehållas för den för-
sta handläggningen af de talrika saker, hvilkas enklare be-
skaffenhet gör dem lättare att utreda och pröfva. Och sy-
nes den af Komitén efter utländskt föredöme föreslagna för-
delningen af målen emellan härads- och lagmansrätt efter
tvisteföremålets värde såsom allmän indelningsgrund vara
den enda ändamålsenliga. Mot en sådan anordning kan icke
anmärkas, att, då alla rättsanspråk, oafsedt sin ekonomiska
 innebörd, principiellt ega lika värde, de ock alla borde hand-
läggas på samma sätt. På rättsvårdens anordning kan näm-
ligen icke skäligen ställas annat anspråk än att den söker
gifva målen en efter deras beskaffenhet i allmänhet afpas-
sad behandling. Emellertid torde med afseende å de före-
slagna häradsrätterna böra såsom önskningsmål uttalas, att
det nuvarande vikariatsystemet icke må vid dem fortsättas.
Om Komiténs förslag, att häradshöfdingarna skola vara äf-
ven bisittare uti lagmansrätterna, icke utan att häradshöf-
dingarnes arbetsbörd blefve oskäligt betungande låte sig
genomföras, så borde bisittareplatser i lagmansrätterna be-
sättas med särskilda tjänstemän. Åt den ökade kostnad,
som detta skulle medföra, får naturligtvis icke tillmätas af-
görande betydelse, då ju den lagstiftning, som afser att för-
bättra rättsvården, tillgodoser det viktigaste af alla statens
intressen.

Komiténs förslag till lag om domstolarna synes för öfrigt vara grundadt på riktiga principer, hvilka, hvad civilprocessens kraf beträffar, uti förslaget funnit en lycklig tillämpning. Själfklart är, att nämnden, en af den finska samhällsordningens dyrbaraste institutioner, bör med oförändrad befogenhet bibehållas.

Att Komitén bort, med vidare frångående af den nuvarande ordningen, föreslå hofrätternas upphäfvande, hvaraf blefve en följd, att i mål, hvilka af lagmansrätt såsom första domstol handlagts, någon pröfning i högre instans af vittnesbevis icke skulle ega rum, har af Professoren Serlachius yttrats, men denna mening kan jag icke omfatta, hufvudsakligen för den skull, att sådan anordning ej skulle från början ingifva allmänheten förtroende och att densamma skulle på åklagare, sakförare och parter ställa alltför stora anspråk. Om detta föresloges, så skulle en processreform på grundvalen af inhemsk rätt sannolikt icke komma till stånd.

Beträffande lagen om rättegången i brottmål är jag annars med Professoren Serlachius ense.

Professoren Hermansons yttrande var af följande lydelse:

Jag biträder i hufvudsak de utlåtanden, hvilka afgifvits af professoren Serlachius och professoren Chydenius, men tror mig böra, jämte påpekande af att förslagen beröra några de på en gång viktigaste och ömtåligaste frågor, som kunna blifva föremål för lagstiftning, för egen del, och ehuru jag icke kunnat inom den förelagda tiden egna förslagen en ingående detaljgranskning, tillägga några ord.

Ett faktum, som flere gånger trädt i dagen, är att vårt folk hyser farhågor för mera genomgripande ändringar på rättegångsväsendets område. Att der finnas brister bestrides icke, och man afvisar ingalunda principiellt hvarje ändring: härpå utgör Finlands Ständers vid 1891 års landtdag framställda underdåniga petition om *omfattande* reformer på ifrågavarande område ett ojäfaktigt bevis. Men det synes såsom skulle man, då det i verkligheten gällt att besluta sig för reformer, hyst betänkligheter isynnerhet om

man i förslagen trott sig kunna spåra förberedelser till införande af främmande grundsatser. Liknande företeelser synas hafva trädt i dagen äfven i Sverige, der, oaktadt långvariga reformarbeten, genomgripande förändringar ej lyckats tränga igenom.

Emellertid kan riktigheten af hvad Komitén uttalat beträffande rättegångsväsendets brister så mycket mindre jäfvas, som en del af desamma frambållits och erkänts af Ständerna sjelfva i nyss åberopade underdåniga petition.

Visserligen hafva icke samtliga af Komitén påpekade olägenheter gjort sig i samma grad kännbara, som man blott och bart på grund af teoretisk betraktelse vore böjd att antaga. Sålunda är det ett i hög grad anmärkningsvärdt sakförhållande, att klagomål öfver oriktiga protokoll äro något, som ytterst sällan förekommer. Naturligtvis måste det antagas, att oriktigheter insmugit sig äfven då de icke föranledt anmärkningar eller klagomål eller anhållan om återförvisning, isynnerhet när domaren försummat att för vederb. uppläsa andraganden eller vittnesmål (R. B. 14: 6). Men känt är att de fall, då missnöje med protokollen förspörjas, höra till undantagen, hvilket visar, huru en traditionel redbarhet är i stånd att förminska olägenheterna af ett bristfälligt system. Dessa och dylika omständigheter betaga dock icke Komiténs motivering för en omfattande reform dess giltighet.

Å andra sidan böra de antydda farhågorna icke lemnas utan afseende. Vål torde desamma delvis bero på fördomar, delvis åter på obekantskap med möjligheterna att åvägabringa ändamålsenligare bestämmingar än sådana som äro byggda på ett orubbadt bibehållande af det gällande systemet, dels slutligen ock på ett förbiseende af att, om än de med systemet förknippade olägenheterna icke kännas tryckande, det dock icke i längden går an, att låta sig nöja med en långsam lagskipning, ty i många fall är sen rättvisa icke mycket bättre än ingen rättvisa.

Allt detta oaktadt tyder den antydda motsträfvigheten mot längre gående reformer på, att rättegångsväsendet här i stort sedt uppbäres af menige mans förtroende samt att

detsamma i grunden är fotadt på folkeliga äfvensom i öf-
rigt sunda principer. Och denna omständighet kräfver ett
omsorgsfullt beaktande på det att icke det rådande syste-
mets förtjenster måtte äfventyras eller gå förlorade. Om
det öfverhufvud är betänkligt att i ett folks lagstiftning in-
föra sådant, som icke inför detsamma kan framstå såsom
rätt, så ligger en särskild vikt på att denna omständighet
beaktas, när det gäller att stifta lag om domaremakten,
hvars uppgift det är att göra rätt och rättvisa gällande, en
uppgift, hvilken, huru olika man än må fattat den offent-
liga maktens ändamål, är samhällets äldsta och främsta.

Det ligger nära till hands att antaga det Komitén, oak-
tadt den varit medveten om vigten af att bepröfvade in-
hemska grundsatser icke bortkastas, dock måhända gått
nog långt i att föreslå nya bestämmingar. För min del
skulle jag dock tro, att det nya i förslagen företer mindre
afvikelser från gamla grundsatser än man vid ytlig betrak-
telse vore böjd att autaga.

Jag syftar härvid i främsta rummet på den föreslagna
domstolsorganisationen och bestämmingarna om domstolar-
nes kompetens. Det kan nämligen synas som om lagmans-
rätterna i Komiténs förslag vore något för vår rättegångs-
ordning nytt och främmande. Men saken skulle te sig i
ett annat ljus, om de, i mångas mening misslyckade, ändrin-
gar, hvilka, af 1867 års ständer godkända, efter svenskt
mönster kommo till stånd genom K. f. af 27 April 1868,
hade gått i en annan riktning. Hade man då icke upp-
häft utan utbildat lagmansrätterna, hade man icke bortta-
git utan utvecklat bestämmingarna om summa apellabilis
(R. B. 25: 7), hade man icke genom upphäfvande eller än-
dring af bestämmingarna om borgen för kostnad och skada,
som förorsakas genom ändringssökande, om skyldighet att
fullgöra dom, som drages under högre rätts pröfning, samt
genom betydande nedsättning af revisionsskillningens belopp
i alltför hög grad underlättat ändringssökandet, så skulle
en hel mängd af de af Komitén föreslagna nya bestämnin-
garna tett sig såsom en fullkomligt naturlig utveckling af
bestående förhållanden och icke på något sätt framstått

såsom en sådan nyhet, som de måhända nu för en eller annan kunna te sig. Anmärkas må ock, att man, medan kämnarsrätter funnos i en del städer, hos oss hade t. o. m. tvänne slag af första instansens domstolar. Rättegångskomiténs hithörande förslag böra alltså, då häradsrätter, hofrätter och en högsta domstol bibehållits på nu gällande grunder, icke med fog kunna stämplas såsom innebärande för vår rätt främmande grundsatser. I sammanhang härmed bör jag tillägga, att förslaget, att häradshöfdingarna böra vara bisittare i lagmansrätterna synes mig vara synnerligen lyckligt. Genom en sådan anordning vinna både häradsrätterna och lagmansrätterna, de sistnämnda emedan anordningen är egnad att motverka en annars lätt sig inställande fara för dess medlemmar att varda främmande för det mångskiftande verkliga lifvet och för den omgifning, bland hvilken de skola utöfva sin värksamhet. Och besinnar man, att häradshöfdingarna enligt förslaget komme att varda befriade från en betydande del af det skrifarbete, som nu tar dem i anspråk under tiderna mellan tingen, samt att, om ett ordnad notariatsväsende kommer till stånd, en mängd rättegångar samt onödiga vittnesförhör komma att bortfalla, så tror jag icke, att ledamotskapet i lagmansrätterna skall varda för häradshöfdingarne öfver höfvan betungande. Mig synas de fördelar den föreslagna anordningen komme att medföra vara så stora, att t. o. m. möjligen nödiga kostnader för ett större antal häradshöfdingplatser icke böra skys.

Af särskild betydelse är att nämndemannainstitutionen af Komitén bibehållits, och kan jag i detta afseende ansluta mig till professorn Serlachius' yttrande. Man skulle väl gå för långt om man tillade nämnden samma stora betydelse för våra förhållanden, som juryn för de engelska. Men om ock betydelsen icke är lika stor, så är den dock likartad; nämndemannainstitutionen är uppvuxen på inhemsk grund, den är uppburen af menige mans förtroende, och den skulle antagligen lika litet som den engelska juryn låta på ett tillfredsställande sätt omplantera sig i annan jordmån. Att nämnden bibehållits är därför en omständighet,

som tvifvelsutan är egnad att bereda den föreslagna rättegångsreformen ingång i den allmänna meningen. I sammanhang härmed må det tillåtas att påpeka de bestämmningar, enligt hvilka part är berättigad att sjelf utföra sin talan vid domstol. Allmogen skulle hos oss säkerligen aldrig gifva sitt samtycke till ändringar, i hvilka nämndemanna-institutionen och nyssberörda princip vore åsidosatta.

Att det väsendtligen är de förra domstolarne, som enligt förslaget komme att qvarstå, anser jag äfven af andra skäl vara en vigtig omständighet. Sedan länge omgifver en med det rättas allvar i sammanhang stående traditionel aktning — man kan nästan säga vördnad — våra domstolar, och denna omständighet har utöfvat ett icke alltid behörigen uppmärksammat inflytande på domarene sjelfve; den har varit egnad att hos hvar och en som intagit säte i en sådan domstol väcka och underhålla ett medvetande om allvaret i den uppgift, domstolen har sig förelagd, och den har sålunda i sin mon bidragit till att utestänga inflytelser, som böra vara främmande för lagskipningen. Att undantag äfven härvidlag förekomma är naturligt, men jag tror icke att en inverkan af ifrågavarande beskaffenhet kan förnekas. Är detta riktigt, så ligger häri ett särskildt skäl för bibehållande i hufvudsak af de förut bestående domstolarne.

Att trenne instanser bibehållits finner jag af äfven andra skäl hafva varit riktigt. Frågan gäller rättssäkerheten och utsigterna att få misstag i lagskipningen i möjligaste måtto rättade. Den allmänna meningen skulle helt säkert icke anse dessa viktiga kraf på lagskipningen vara tillbörligen tillgodosedda, derest Komitén hade frångått hvad som förut hos oss gällt och som ännu nästan öfverallt är bibehållet. Den tredje instansen har sitt berättigande icke blott för att skickligare och erfarnare domare förutsättas i densamma deltaga i målens pröfning utan ock emedan målen icke sällan blifvit i de två föregående instanserna från olika sidor belysta; och det finnes efter en sådan omgång en viss sannolikhet för, att den sista instansens pröfning skall träffa det rätta. En särskild betydelse har bibehållandet af trenne

instanser om parterne fortfarande skola vara berättigade att sjelfva föra sin talan utan anlåtande af rättskunniga biträden, en grundsats, hvilken, såsom sades, allmogen hos oss icke kommer att eftergifva. Man vågar icke hoppas att i våra förhållanden målen allmänneligen skulle blifva i första instans så väl utredda, att endast en ytterligare pröfning gjorde tillfylles.

Slutligen anser jag äfven den omständigheten vara af synnerlig vikt, att hittills gällande bepröfvade grundsatser angående domareembetenas besättande af monarken efter upprättadt förslag af hofrätt och på framställning af högsta domstolen ingå i förslaget. Då utnämningssrätten skulle tillkomma monarken, samt monarken sjelf enligt grundlag kan gå utom förslaget, innebär ifrågavarande system ingalunda att det afgörande ordet skulle tillkomma någon annan än monarken (derest icke Hans Majestät funne för godt att uppdraga utnämningen åt annan), icke ens att landets generalguvernör skulle beröfvas tillfälle att göra sin mening hörd, men väl att afgörandet icke skall ega rum utan att ett på sakkunskap och rättvis omsorg om lagskipningens egna kraf grundadt utlåtande kommit till monarkens kunskap och af honom i öfvervägande tagits. Ett frångående af dessa grundsatser skulle faktiskt innebära, att ett slikt utlåtande icke är erforderligt eller behöfver frambäras.

I sjelfva verket har det hittills rådande systemet samt det sätt, på hvilket man hos oss tillämpat grundlagens stadgande om skicklighet och förtjenst, erfarenhet och bepröfvad medborgerlig dygd såsom de enda riktiga befordringsgrunderna, visat sig egnade att jämförelsevis väl tillgodose lagskipningens kraf, enär man öfverhufvud icke haft att klaga öfver att, vid upprättandet af förslag till domareembetenas besättande, mannamån, partihänsyn eller annat dylikt skulle fått göra sig gällande. Och då det rättas upprätthållande samt rättvisans vård äro alltför höga samhället åliggande uppgifter för att deras ringaktande för andra intressen vore tillåtligt, bör det hittills iakttagna förfaringsättet fortfarande komma till användning, hvadan en sär-

skild vigt ligger derpå att rättegångskomiténs förslag i dessa delar godkännas.

Enligt min tanke skulle desamma likväl tarfva ett mindre tillägg rörande häradshöfdingeembetens besättning.

Komitén har med skäl framhållit vigten af att det s. k. vikariatsystemet upphör. Men det bör tillses att icke de fördelar, hvilka varit med det rådande systemet förknippade, gå förlorade.

En sådan har varit, att häradshöfdingeembetena kunnat besättas, och enligt regeln i verkligheten blifvit besatta med personer, jemförelsevis väl bevandrade i domarevärf. En annan fördel, i hvilken likväl protokollssystemet haft sin dryga andel, består deri att, emedan de ordinarie häradshöfdingarne haft behof af flere juridiskt bildade yngre biträden på en gång, hos oss i verkligheten förefunnits ett antal mindre juristskolor, der yngre jurister under det arbete, dem ålegat utföra och de meningsutbyten, hvilka anhängiggjorda mål framkallat, fått förfullständiga den teoretiska bildning de vid universitetet erhållit — ett förhållande, som, enär Hofrätterna låtit sig angeläget vara att icke gifva domareförordnande åt någon, som ej på nyssnämndt sätt erhållit äfven praktisk utbildning för sitt kall, gjort att olägenheterna af vikariatsystemet ej varit så betydande, som man utan kännedom om berörda förhållande vore böjd att antaga. Nyss antydd praktiska utbildning bör nu anses hafva varit så mycket nödvändigare, som en icke obetydlig del af de rättsnormer, hvilka här tillämpas, hvilat på häfd eller domstolspraxis, hvarutom det sätt att skriva lag, som hos oss rotfäst sig, för det med sig, att åt rättssatser, hvilka förutsättas såsom gifna eller kända, icke bestås något uttryckligt stadgande. I sammanhang härmed står, att den kurialstil, som här utbildats, vunnit sin gestalt icke, såsom i Tyskland, under påverkan af en för inhemsk rätt främmande doktrin, den der ingalunda alltid utöfvat ett helsosamt inflytande, utan under omedelbar inverkan af det praktiska lifvets och den på inhemsk grund uppvuxna rättens kraf, samt att denna kurialstil, omsorgsfullt vårdad och utbildad som den blifvit af generationer, nått en ganska

hög grad af fulländning så att den för hvar och en, som har öra och sinne för det väsendtliga i densamma, utgör ett ovärderligt stöd och hjälpmedel såväl vid lagskipningen som vid försök att teoretiskt utlägga innehållet af gällande rätt. Af allt det nu anförda borde framgå, att den för en domare erforderliga insigt i gällande rätt ej kan vinnas uteslutande genom teoretiska studier, samt att det rådande systemets fördelar kunna gå förlorade om lag ej innehåller annan bestämmning än den, att ingen må till domareembete utnämnas eller förordnas innan han fyllt tjugufem år och aflagt sådana kunskapsprof, som för embetets utöfning äro föreskrifna. Härtill borde fastmer enligt mitt förmenande göras ett tillägg, som af aspiranter på domareembete ytterligare fordrar, att de böra hafva under viss, icke alltför kort tid tjänstgjort vid underrätts kansli eller hos offentlig sakkörare eller notarie. Visserligen gäller för närvarande, att jurisstuderande icke får admitteras till examen medförande kompetens för domareembete, utan att han varit domare på landet å ting följaktig. Men den tjänstgöring, som af jurisstuderande fordras, är alltför kortvarig och afser endast att underlätta ett fruktbarande teoretiskt studium af lagfarenheten.

Att hofrätterna samt den högsta domstolen böra hafva uppsigt och vård att rätt skipas efter lag och dess rätta förstånd hör jemväl till de grundsatser, som hafva starkt fäste i den allmänna rättsuppfattningen och som icke kunna rubbas utan att domstolsorganisationen förlorar en del af sin karakter. Detsamma gäller komiténs förslag att högsta domstolen skulle handlägga frågor rörande befordringar inom rättegångsverken, ehvad Kejsaren och Storfursten förbehåller sig det slutliga afgörandet eller icke. Mot komiténs förslag att å högsta domstolen jemväl skulle ankomma att handlägga öfriga ärenden, hänförande sig till rättsvården i landet, bör dock anmärkas att ordalydelsen går längre än meningen egentligen torde varit; antagligt är nämligen att Komitén ej afsett att andra till rättsvården hörande ärenden (t. ex. fängelseväsendet) än de som för

närvarande äro åt justitiedepartementet uppdragna, skulle handläggas i högsta domstolen.

I öfverensstämmelse med hvad i det föregående anförts anser jag alltså att en reform i hufvudsaklig öfverensstämmelse med rättegångskomiténs förslag bör hos landets ständer föreslås. I det sagda ligger jemväl, att frågan enligt min tanke ej bör vidare uppskjutas. Ju mer utvecklingen fortskrider, ju lifligare samfärdseln med andra folk bliver, desto talrikare skola de bestämningar i lag varda, som komma att framstå såsom föräldrade och icke egnade att på ett sätt, som håller jemna steg med utvecklingen, motsvara det rättas kraf. Till samhällets främsta uppgifter, hvilka det icke är berättigadt att efter omständigheterna fullgöra eller åsidosätta, hör att sörja för en, nya och förändrade förhållanden fullt beaktande och omsorgsfull rättsvård. Derför, och då genomförande af en omfattande reform, om den än vidmakthåller inhemska och bepröfvade grundsatser, i alla fall kräfver en dryg tid innan den kan träda i gällande kraft, skulle jag anse att några ytterligare uppskof med förberedelserna icke borde ega rum samt

att förty åt rättegångskomitén måtte lemnas i uppdrag att ej mindre oförtöfvadt taga i öfvervägande de af vederbörande myndigheter mot förslagen gjorda anmärkningar och att med ledning af desamma uppgöra sådana ändrade förslag, som anmärkningarna tilläfventyrs kunna föranleda, än äfven att utarbета de af den tilltänkta reformen i öfrigt påkallade författningsförslag, som af Komitén i början af dess motivering påpekats.

I sammanhang härmed tror jag mig böra påpeka en åtgärd, som i främsta rummet vore af nöden, och detta såväl för dess egen skull som emedan den i sin mon skulle utgöra en inledning till och en förberedelse för reformen i fråga, nemligen ett verkligt notariatsväsendes upprättande. En sådan åtgärd skulle icke tarfva synnerligen vidlyftiga förberedelser, men väl vara egnad att förebygga en mängd rättegångar, att förenkla andra och att befordra rättssäker-

heten öfverhufvud på ett verksamt sätt. Med afseende å dessa vigtiga omständigheter borde icke de för ändamålet nödiga kostnaderna utgöra något afsevärdt hinder. Härtill kan läggas, att redan U. L. 2: 13 med nödvändighet skulle kräfa stadganden om skyldighet för de i §:n afsedde funktionärerne att föra ordentligt protokoll samt om arkiv m. m. På grund häraf vågar jag för min del särskildt framhålla nödvändigheten af

att erforderliga åtgärder till ett tillfredsställande notariatväsendes inrättande med det första vidtagas.

Dekanus, Professoren Lang yttrade, att Professoren af andra göromål varit hindrad att egna förslaget en noggrannare detaljgranskning, men trodde sig likväl kunna uttala den uppfattning, att förslaget vore byggt på riktiga principer och därför egnadt att läggas till grund för den tillämnade reformen af rättegångsväsendet.

Efter antecknandet häraf ville Professoren Chydenius ytterligare till protokollet uttala, att Professoren i allo förenade sig jämväl om de synpunkter Professoren Hermanson i sitt yttrande anförde.

Till affördradt utlåtande skulle utdrag af detta protokoll till Kejsrerliga Senaten insändas, hvarvid tillika borde hemställas, huruvida icke åt rättegångskomitén kunde lämnas i uppdrag att, på sätt Professoren Hermanson framhållit, fullfölja arbetet.

Om domstols vård af arf.

Stadgandena om vård af dödsbo i 15 cap. Ä. B. hafva ej upphäfts genom Förmynderskapslagen af 19 augusti 1898 (§ 80) utan gälla, så vidt de icke strida mot denna lag, fortfarande jämte dess i §§ 67, 68 och 69 meddelade bestämningar uti ämnet. Dessa äldre och nyare stadganden skola i det följande sammanställas.

Domstols uppgift är enligt finsk lag ingalunda endast att skipa rätt i process, utan domstol eger därjämte icke blott på anmälan utan ock proprio motu på embetets vägnar företaga en mängd ganska betydande förvaltningsåtgärder, och denna dess värksamhet afser bland annat dödsbo. Då dödsfall timat, bör den rätt, hvarunder den döde lydt, af prästerskapet härom underrättas, och det åligger då rätten att själfmant se till att boet i föreskrifven tid och ordning upptecknas (9: 5 Ä. B.) samt att söka upplysning om arflåtarens släkt och gifva underrättelse om dödsfallet åt inländsk arfvinge, som är utomlands på känd ort eller i Finland, men så fjärran, att han ej hafva kunskap om arfvet (15: 4 A. B.). Om utrikes vistande arfvinge skall domstolen, då den mottagit bouppteckning, göra anteckning i sitt protokoll, (9: 4 Ä. B.)¹⁾ och af bouppteckningen bör hämtas upplysning jämväl om arfvingar, som äro i landet. Men kännedom om arflåtarens släkt bör, redan innan bouppteckning egt rum, ex officio

¹⁾ Jfr Tidskrift utgifven af Jur. fören. VI (1870) s. 220. Centralafd. har vid diskussion funnit ordet „intecknad“ i 4 § 9 cap. Ä. B. icke afse inteckning för erhållande af panträtt, utan endast anteckning i afseende å den domaren ålagda värdnad om omyndig eller utrikesvarande arfvinges rätt och till säkerhet för arfvingen vid skeende afvittring af dess lott.

sökas hos prästerskapet, och förvaltningsmyndigheterna ega vid sådan efterforskning gifva domstol sitt bistånd.

Omhänderhafves kvarlåtenskapen vid dödsfallet af någon, som icke är den allidnes make eller arfvinge, t. ex. tjänare eller husvärd, så är han väl skyldig att gifva upp boet till uppteckning och beediga denna, men det finnes icke skäl att anse honom pliktig att vårda godset. Då arf innehafves af sådan, hvilken icke uppträder såsom därtill berättigad, så bör polismyndighet, som genom anmälan eller annars erfar detta, utan tvifvel härom underrätta domstolen, och denna skall då, äfvensom om den annars varskar sådant, med ledning af den kunskap om släkten, som finnes eller kan omedelbart inhämtas, pröfva, huruvida den eger ex officio vidtaga åtgärd om godsets vård. Vet man den dödes inländska arfvinge, men ej hvar han är, så skall arfvet enligt 5 § 15 cap. Ä. B. sättas under säkert förvar, och det samma gäller tydligen enligt 6 § ibid om man ej vet hans arfvinge. Äro däremot arfvingen och hans vistelseort kända, så synes, enligt 1734 års lags mening, någon annan domstolsåtgärd än underrättelse om dödsfallet icke vara nödig.

1898 års Förmynderskapslag stadgar i § 68, att rätten, där arf faller och man ej vet den dödes arfvinge, eger, där ej arfvet hållre bör sättas i förvar, förordna god man att förvalta boet till dess erfarits hvem arfvet bör tillfalla. Lagen antyder icke på något sätt, att denna domstolens åtgärd skulle bero af sådan anmälan, som annars är förutsättning för utseende af god man, och vid sådant förhållande synes den här icke hafva frångått den gamla grundsatsen, att arfsvården bör af domstol företagas proprio motu så snart den fått kunskap om dödsfallet.

Angående det kuratel, som sålunda bör anordnas, stadgas uti § 69, att godemannen icke må föryttra godset om det ej sker till gälds betalning eller annan nödtorft eller för boutredning eller af annat sådant viktigt skäl. Sålunda har en viss gräns dragits för gode mannens befogenhet, men kuratelet har icke härmed blifvit så att säga stereotyperadt: domstol kan gifva gode mannen ett efter omständigheterna afpassadt uppdrag, hvilket naturligtvis i hvarje fall bestäm-

mer omfånget af hans behörighet att handla gentemot tredje man; denna bör således, då han inlåtit sig med kurator, taga kännedom om förordnandet.

Gode mannen eger enligt anförda stadgande utreda boet och föranstalta bouppteckning, vid hvilken boet emellertid skall uppgifvas af den, som vid dödsfallet hade godset omhänder. Äfven synes godemannen ega söka årsstämmning, om skäl är att befara okänd gäld. Egendomen bör, så vidt görligt, bibehållas oförändrad; förändring får endast på särskilda skäl företagas. Sådant skäl är naturligtvis det, att tredje mans rätt skall tillgodoses; kurator bör betala förfallen gäld, och, synes det, äfven annars, utan att afbida rättegång, tillmötesgå tredje mans grundade anspråk, fullgöra dom, hvarigenom arflåtaren ålagts någonting, äfvensom upplåta boet till borgenärers förnöjande om det är konkursmässigt. Men där konkurs ej inträder, skola boets tillgångar icke förvandlas till penningar; dock föreligger viktigt skäl till föryttring, om egendomen är utsatt för förstörelse, eller hastigt värdefall eller erfordrar alltför kostsam vård (jfr 3: 7 U. L.). Om förnögenheten består af ett industriellt eller handelsföretag, är lagens mening tydligare, att detta bör fortsättas och icke realiseras, ej håller utan nödtvång drifvas enligt ändrad plan; för förvaltning af sådant bo bör åt gode mannen gifvas en fullmakt af samma omfång som prokura: pröfningen af enskildheterna lämnas därmed åt hans affärsmannaomdöme. Äfven i andra fall måste gode mannen i allmänhet ega befogenhet att göra gäld, men denna befogenhet begränsas af förvaltningens för tredje man skönjbara ändamål.

Angående de fall, då man vet den dödes arfvinge, stadgar Förmynderskapslagen endast (§ 67 mom. 2). att, om frånvarande, inländsk eller utländsk, mans rätt i dödsbo skall bevakas, god man kan förordnas af den rätt, hvarunder boet lyder. Och det är uppenbart, att lagen här beträffande förordnandets förutsättning velat hänvisa till det allmänna stadgandet om god man för frånvarande (§ 67 mom. 1) och att den således, i motsats mot 1734 års lag, icke föreskrifver åtgärd proprio motu utan fordrar anmälan

af skyldeman eller annan, hvars rätt kan där af bero; sådan anmälan synes kunna för bevarande af utländings rätt göras äfven på främmande stats vägnar af t. ex. dess konsul. Kuratelet kan, enligt det allmänna stadgandet om god man (§ 67 mom. 1) anordnas, icke blott då man ej känner den frånvarandes vistelseort utan äfven om han ej kan infinna sig då hans angelägenheter sådant påkalla. Hvad kuratelets omfång beträffar, så kunde uttrycket „rätt i dödsbo bevakas“ (§ 67 mom. 2) möjligen synas vidhandengifva, att endast enstaka rättsärenden afsåges, men jämförelse med det allmänna stadgandet (§ 67 mom. 1) visar, att kuratelet kan innebära hel förmögenhetsförvaltning. Förordnandets innehåll beror emellertid af ansökningen, hvilken bör upptaga den omständighet, som gör kuratelet nödigt. Har någon viss angelägenhet icke påpekats utan en allmän förmögenhetsförvaltning önskats, gäller angående denna det ofvansagda (§ 69).

En allmän förvaltning innebär, ehvad arfvingen är okänd eller känd och frånvarande, befogenhet för gode mannen att i boets alla angelägenheter tala och svara för rätta och uppträda inför annan myndighet. Men om nu äfven arfvingen å sin sida, medan kuratelet varar, vill uppträda inför rätta i sak, som rör arfvet, så uppstår frågan, om kuratelet haft någon invärkan på hans befogenhet. Klart är, att, så länge kuratelet varar, domstol likasom tredje man eger betrakta gode mannen på samma sätt som en förmyndare: hvad han enligt sitt förordnande gör är giltigt. Om nu arfvingen själf finge handla jämte, och kanske i strid mot, gode mannen, så kunde sådant lätt leda till betänklig osäkerhet, och det synes därför vara skäl att antaga, att arfvingen kan förfoga om egendomen först sedan kuratelet på hans anmälan blifvit af domstolen upphäfdt. Detta öfverensstämmer med den angående förmynderskap gällande allmänna grundsatsen, att myndig person, som ställts under förmynderskap, då anledningen härtill upphört, återfår sin handlingsförmåga först genom domstols åtgärd. Här är arfvingen visserligen icke omyndiggjord, men arfvet har ställts under annan mans vård och måste därför anses så länge vara draget

undan hans förfoganden. Här af följer då äfven, att något anspråk, som rör arfvet, icke kan under kurateltiden emot arfvingen göras gällande vare sig i rättegångsväg eller på annat sätt. Hvilken värkan finsk domstols förordnande om kuratel, då arfvingen är utländig, enligt utländsk rätt eger, är emellertid en fråga, som härmed icke berörts och som ej kan i detta sammanhang upptagas.

Då Förmynderskapslagen stadgat, att kuratel endast på anmälan kan anordnas för känd frånvarande, inländsk eller utländsk, arfvinge, så har den därmed ingalunda upphäft stadgandet i 5 § 15 cap. A. B., att inländsk arfvinges gods skall ex officio sättas „under säkert förvar“ där hans vistelseort är okänd och honom således icke kan gifvas underrättelse om dödsfallet. Och valet emellan dessa båda åtgärder, kuratel och förvar, eger domstolen enligt Förmynderskapslagens uttryckliga stadgande (§ 68) uti de fall, då man icke vet den dödes arfvinge.

Med „säkert förvar“ har 5 § 15 cap. Ä. B. kunnat åsyfta godsets förvaring hos offentlig myndighet, som förvaltar kronomedel¹⁾, (jfr 16: 8 H. B.), men sådan förvaring kan naturligtvis ifrågakomma endast om förmögenheten består af penningar eller värdepapper, hvaremot enskild person bör anlitas om godset är skrymmande eller tarfvar särskild vård. Enligt 11 § 12 kap. H. B. kan gods „dömmas under tredje mans förvar“, och stadgandet visar tydligen, att den, åt hvilken domstol gifver sådant uppdrag, är skyldig att fullgöra detsamma. Lagrummet angifver visserligen genom uttrycken „dömmes“ och „tredje man“ endast gods, som är föremål för tvist vid domstol, men utan tvifvel bör det tillämpas äfven på gods, som icke är res litigiosa, där lag föreskrifver, att sådant skall genom domstols åtgärd förvaras. Då stadgandet fått sin plats uti H. B. så antyder detta, att det omfattar endast lösöre, och fastighet kan i själfva verket icke vara uti egentlig mening inlagsfä, men den uti 11 § 12 cap. H. B. uttalade grundsatsen, att enskild person kan af domstol förordnas att vårda gods, som

¹⁾ Jfr Serlachius, Obligationsrättens allmänna del (sid. 182).

skall förvaras, utsträcket af 1734 års lag jämväl till fast egendom i det lagen stadgar, att äfven sådan egendom kan sättas i kvarstad, (10: 2 J. B. 8 cap. U. B. 9: 5 Ä. B.) hvilket innebär, att egarens förvaltning däraf kan ersättas af annan mans. Den, som vid kvarstad omhändertager fastighet, kan emellertid icke likställas med depositarius, utan är, såsom lagen ock uti 6 § 8 cap. U. B. antyder, syssloman. Uti 3 § 18 cap. Ä. B. stadgas, att gods, som är föremål för testamentsklander, kan sättas i kvarstad eller „i gode mäns händer och vård“; då detta stadgande omfattar såväl lösöre som fastighet, så synes däraf framgå, att lösöre äfven enligt 5 § 15 cap, Ä. B. kunnat behandlas icke blott såsom inlagsfä utan, t. ex. där till boet hör en affärsrörelse eller en fabriksdrift, ställas under likadan förvaltning, som enligt 7 § 20 cap. Ä. B. skall anordnas för barnagods till dess rätt förmyndare kan träda till förmynderskapet, således kuratel. Emellertid måste det, då Förmynderskapslagen (§ 68) gör bestämd skilnad emellan kuratel och förvar, antagas, att denna lag, hvad beträffar enskild persons förordnande att vårda arf, med förvar afsett endast lösöres nedsättande hos någon såsom inlagsfä samt, möjligen, utseende af syssloman att förvalta en viss fastighet. En allmän, enligt förmynderskapsrättsliga principer bestämd förvaltning af ett helt bo bör enligt Förmynderskapslagen betraktas såsom kuratel, och på dess anordnande skola stadgandena om utseende af gode män tillämpas.

Då lösöre förvaras af enskild person såsom inlagsfä eller fastighet satts i sysslomans hand, så tillämpas grundsatserna om inlag och ombud beträffande dessas ansvarighet och deras rätt till lön: således får den senare men icke den förra ersättning för sitt besvär (18: 5 H. B. 12: 8 H. B.). Enligt ordalydelsen af stadgandet uti 11 § 12 cap. H. B. är visserligen gods, som dömts under tredje mans förvar likställt med inlagsfä endast hvad vården beträffar, och lagen kunde således anses hafva lämnat frågan om vårdarens ersättning öppen, men det synes dock icke vara skäl att gifva honom annan rätt än depositarius.

Enligt 5 § 15 cap. Ä. B. kan domstol för förvaring af arfäfen anlita exekutionsmyndighet. Detta framgår af 5 § 9 cap. sagda balk då där stadgas att domaren, om bouppteckning försumrats, kan sätta godset under kvarstad. Utsökningslagen har tydligen härutinnan icke gjort någon ändring; dess uppgift är att i sitt 7 kap. stadga om öfverexekutors handräckningsåtgärder, medan den förvaltningsvärksamhet för vård af dödsbo, som tillhör domstol, ligger helt och hållet utom dess område. Emellertid komma naturligtvis äfven vid denna Utsökningslagens stadganden till tillämpning; det är genom de exekutiva myndigheterna som domstolen vidtager sådan åtgärd som t. ex. godsets teckning med kronomärke (8: 8 U. B.)

Stadgandet uti 5 § 15 cap. Ä. B., att arfvet får med domstols tillstånd mot full borgen lyftas af fjärmare anförvandt, gäller, äfven det, fortfarande efter Förmynderskapslagens tillkomst. Befogenheten att omhändertaga kvarlåtenskapen har utan tvifvel gifvits fjärmare frände för att han må kunna bevara egendom, hvilken tillfaller honom om arfvingen underlåter bevakning, och denna rätt tillkommer således den skyldeman, som i så fall vore arfsberättigad, alltså, då en af flera samarfvingar är frånvarande, de öfrige. Då domstolen mottager skyldemans borgen, så synes detta innebära, att den gifver honom tillstånd att öfvertaga förvaltningen, och därmed uppstår i själfva verket ett slags kural: fränden har visserligen icke förordnats utan han innehar kvarlåtenskapen i kraft af egen rätt, men då han fått domstolens begifvande, så synes tredje man, som inlåter sig med sådan frände, vara fritagen från att pröfva dennes skyldskap med arflåtaren äfvensom kunna, hvad omfånget af hans handlingsbefogenhet vidkommer, betrakta honom såsom likställd med god man. Däremot synes lagen, då ju arfvinge är känd, icke hafva velat göra den fjärmare fränden till godsets egare, med honom åliggande skyldighet att, om arfvingen bevakar, åt denne utgifva dess värde. Då lagen anordnat arfvets lyftning af fränder alternativt med dess sättande under säkert förvar, så måste det nämligen antagas. att frändernas förvaltning har till uppgift hufvudsakli-

gen att bevara kvarlåtenskapen sådan den är, ock synas grundsatserna uti Förmynderskapslagens anförda stadgande (§ 69) numera kunna här tillämpas; detta bör af domstolen uttalas, då den mottager frändes borgen. På arvodeslön torde frände, hvilken ju handlar själfmant och till eget gagn, icke hafva anspråk. Beträffande hans redogörelseplikt synes numera Förmynderskapslagen böra tillämpas.

Om den borgen, som frände skall ställa för att få lyfta arfvet, stadgas endast, att den skall vara full, och därmed torde afses att den skall omfatta egendomens hela värde och att den skall af domstolen pröfvas vara tillräcklig säkerhet. I fråga om denna borgen synes 1 § 26 cap. R. B. kunna tillämpas: ¹⁾ löftesmännen böra således vara två, och de böra borga bägge för en och en för begge. Om borgen bör vara proprie eller om s. k. laga borgen räcker, antydes icke i lagen. Emellertid torde 1 § 26 cap. R. B. hafva tolkats så att laga borgen är nog, och hvad vädjande, hvilket där afses, vidkommer, så synes det i själfva verket icke kunna antagas, att lagen fordrat större säkerhet än den uttryckligen angifvit: processuella föreskrifter sådana som denna böra icke genom tolkning skärpas. Och samma nppfattning tyckes hafva skäl för sig äfven vid tolkningen af 5 § 15 cap. Ä. B.: då arfvet ingått uti frändens förmögenhet, så synes det i själfva verket naturligt, att arfvingen bör vända sig först mot denne och blott om han befinnes sakna tillgångar får söka löftesmannen. Det vore ju, om den frände, som lyftat arfvet, är förmögen men tredskas, icke lämpligt, att arfvingen finge omedelbart vända sig mot löftesmannen, ty då blefve det denne, som i första hand inför rätta borde göra gällande allt det, som möjligen kunde anföras mot käromålet. t. ex. i fråga, om käranden verkligt är rätt arfvinge, om han rätteligen bevakat sin arfsrätt, om egendomens värde, om återbetalning af ränta på lyftade medel o. s. v. Alla sådana frågor synas böra, innan löftesmannen tages i anspråk, afhandlas emellan käranden och

¹⁾ Så Nehrman, Ä. B. s. 189.

den frände, som lyftat arfvet. Det vore icke naturligt att antaga, att löftesmannen måste såsom för egen gäld ansvara för en restitutionspflicht, hvars pröfning kan bero af så invecklade frågors utredning; *proprie* borgen användes ju i allmänhet endast, där en viss summa skall betalas och förbindelsen klart framgår ur förskrifning eller annan urkund.

Restitutionspflichtig blifver den frände, som lyftat arfvet, blott om ock först då arfvingen mot honom gör sin rätt gällande: om arfvingen underlåter sin bevakning, så uppstår denna frändens skyldighet alls icke, och borgesförbindelsen medför då ej någon betalningsskyldighet. Gör fränden eller löftesmannen konkurs innan den frånvarande bevakat arfvet, så kunna, vare sig borgen är laga eller *proprie*, stadgandena om konkursbevakning i F. 24 febr. 1873 angående närmare bestämmande af löftesmans ansvarsskyldighet icke komma till tillämpning¹⁾). Borgesförbindelsen har ju afgifvits till domstolen, icke till arfvingen, och denne, som väl i allmänhet vet intet därom, kan i själfva verket före sin arfsbevakning lika litet förfoga om denna som om andra i arfvet ingående rättigheter. Att åter domstolen *ex officio* borde draga försorg om konkursbevakning, synes icke kunna ifrågasättas.

5 § 15 cap. A. B. afser endast de fall, då arfvingen är inländsk. Angående arf, som tillfaller utländing, stadgas i 3 § samma kapitel och balk, att, där arflåtarens inländska skyldemän skiftat arfvet, desse lå behålla det, om utländingen försummar sin arfsbevakning: på dem tillämpas således icke stadgandet i 2 § 14 cap. A. B., att den, hvilken tagit arf med vetskap att det tillhört en annan, går miste därom. Äfven om den andre genom försummelse af arfsbevakning förlorat sin rätt; och häraf synes följa, att kvarlåtenskapen, då arfvingen är utländing, lagligen kan omedelbart vid dödsfallet utan borgen omhändertagas af arflåtarens inländska skyldeman, som vore arfsberättigad om utländingen ej funnes.

Där arfvingen är utländing, kan domstolen i allmänhet icke af finsk myndighet erhålla någon kunskap om honom,

¹⁾ Jurid. förens tidskr. 1904 hft 1 sid. 62, rättsfall.

och det är väl därför, som 15 cap. Å. B. i 5 § inskränkt domstolens *ex officio* vård till inländsk arfvinges rätt; utlänning underrättas icke om dödsfallet, och intet antyder, att rätten borde själfmant sätta hans arf i förvar. Men Förmynderskapslagen (§ 68) föreskrifver *ex officio* anordning af kuratel eller förvar då man ej vet den dödes arfvinge, och detta skall väl ofta vara fallet då denne är utlänning. Så skall det i allmänhet förhålla sig då utlänning aflidit i Finland; om sådana dödsfall får domstol, då han ju ej varit här kyrkskrifven, visserligen icke underrättelse genom prästerskapets dödsförteckningar, men polismyndighet bör få kunskap därom och meddela denna åt domstolen i den ort, där dödsfallet timat. Att domstolen i sådana fall, därest man icke vet den dödes arfvinge, enligt Förmynderskapslagen (§ 68), bör själfmant anordna förvar eller kuratel för den aflidnes i Finland befintliga egendom torde icke kunna dragas i tvifvelsmål; då lagen uttryckligen (§ 67 mom. 2) föreskrifver, att domstol skall på anmälan med utseende af god man tillhandagå äfven utlänning, så synes den omständigheten, att aflåtaren varit utlänning, oafsedt hvilken mening man hyser om finsk domstols behörighet att döma om arf efter utländsk man, icke lägga hinder för en åtgärd, som endast afser att förebygga arfvets vanvård och förskingring. Beaktas bör för öfrigt, att den aflidne utlänningens arfvinge, om hvilken domstolen antagits hafva någon kännedom, möjligen kan vara finsk man.

Känner däremot domstolen afliden finsk eller utländsk mans arfvinge och vet att han är utlänning, så föreskrifver gällande rätt icke, att den skall *proprio motu* företaga någon åtgärd beträffande kvarlåtenskapen. Det ankommer då på konsul eller annan att utvärka förordnande af god man.

Det finnes lagstiftningar, som längre än vår rätt utsträckt myndighets befattning med arf. Vid beredningen af Tysklands civillagbok har sådant förmyndande för enskilda emellertid befunnits olämpligt: lagboken (§ 1960) stadgar därför endast, att domstolen, då arfvingen är okänd och annars till dess visshet vunnits att han antagit arfvet, bör

draga försorg om kvarlåtenskapens säkerställande så vidt behof däraf föreligger. Domstolen är befogad att ex officio försegla kvarlåtenskapen, nedsätta penningar, värdepapper och dyrbarheter samt förordna god man för arfvets vård kuratel (Pflegschaft) skall i antydda fall anordnas, om sådant påkallas af någon, som vill i rättegångsväg göra anspråk mot boet gällande (§ 1961).

Wilhelm Chydenius.

Rättsfall.

4.

Kan hemmansegare, för hvilken efter det skifte i samfälligheten egt rum behof af väg öfver grannes område uppstått, förplikta grannen att för sagda ändamål afstå nödig mark? ¹⁾

Efter stämning å bondeenkan Sofia Skata och hennes myndiga barn till häradsrätten i Mustasaari, Qveflax och Replot socknars tingslag yrkade bonden William Widlund jämte särskilda andra lägenhetsinnehafvare i Runsor by af Mustasaari socken, att enär Widlund och hans medparter hade behof af en väg till sina „Nystranden“ benämnda tillandningsskiften öfver mark, som underlydde Sofia Skata och hennes barn tillhöriga andel af Skata hemman i Runsor by, Sofia Skata och hennes barn måtte åläggas ej mindre tillåta William Widlund och hans medparter att mot deltagande i underhållet begagna en öfver Skata hemmans marker ledande väg, hvilken å ett vid häradsrätten föredet utdrag ur en öfver Runsor bys egor år 1772 upprättad karta vore betecknad med bokstäfverna O och E, än ock att för bygande af å samma kartautdrag från punkten E till punkten B uppdragen fortsättning af sagda väg afstå nödig mark mot vederlag i ofvannämnda tillandningsskiften.

Öfver käromålet hörde invände Sofia Skata och hennes barn, att den påyrkade vägen icke var nödvändig för William Widlund och hans medparter, enär de utan nämvärd större kostnad kunde få väg till ifrågavarande tilland-

¹⁾ Jämför Juridiska Föreningens förhandlingar för år 1900 4:de frågan i J. F. T. 1902 sid. 230 ff.

ningsskiltten öfver sina egna marker, hvilken väg på kartan vore utmärkt med bokstäfverna A C D och X, hvarför och då förstnämnda väg skulle medföra gemensamt vägunderhåll och ökad stängselskyldighet samt Sofia Skata och hennes barn i följd däraf komma att vidkännas många olägenheter samt vägen å sträckan O—E vore att anse såsom Skata hemmans enskilda väg, Sofia Skata och hennes medparter påstodo käromålets förkastande.

Medels utslag den 11 oktober 1900 utlät sig *häradsrätten* under ordförandeskap af hofrättsrådet *Skog*, att

emedan William Widlund och hans medparter hade behof af väg till sina ifrågakomna, nedanom Sofia Skatas och hennes medparter ängar belägna tillandningsskiltten samt en sådan väg, dragen öfver William Widlunds och hans medparter egna marker i den sträckning, som Sofia Skata och hennes barn föreslagit, skulle blifva både lång och svår att upparbeta,

ty och utan afseende å Sofia Skatas och hennes barns förebäranden

ålade häradsrätten Sofia Skata och hennes barn att icke allenast tillåta William Widlund och hans medparter att begagna den å förenämnda kartautdrag med bokstäfverna O och E utmärkta vägen utan äfven afträda åt desse till ny väg erforderlig mark å den föreslagna sträckan emellan punkterna E och B;

men ålåde det William Widlund och hans medparter att deltaga i underhållet af berörda, Sofia Skata och hennes barn enskildt tillhöriga väg samt att af egen mark afstå vederlag åt Sofia Skata och hennes barn till lika vidd och godhet, som den William Widlund och hans medparter tilldömda marken, om hvilket vederlag parterne, i fall de icke kunde åsämjas, egde med hvarandra särskildt tvista.

Sofia Skata och hennes barn vädjade under *Vasa hofrätt*, som genom dom den 14 februari 1903 fann Sofia Skata och hennes barn så mycket mindre kunna anses pliktiga att till sina motparter begagnande upplåta ifrågavarande dem enskildt tillhöriga, å förberörda kartautdrag med bokstäfverna O och E betecknade väg eller afstå nödig mark

till fortsättning af samma väg på den med bokstäfverna E och B å kartan utmärkta sträckan, som William Widlund och hans medparter öfver egna marker kunde bereda sig väg till sina ofvan omförmälda tillandningsskiften,

i anseende hvartill hofrätten, med upphäfvande af häradsrättens förberörda utslag, förkastade William Widlunds och hans medparter i saken utförda talan.

Till hofrättens dom bidrogo utan meningsskiljaktighet hofrättsrådet *Östling*, assessorerne *Hasselblutt* och *Cajanus* samt adjungerade ledamöterna *Kihlman* och *Cederberg*.

William Widlund och hans medparter sökte ändring i k. senatens justitiedepartement.

Uti dom af den 30 november 1903 utlät sig *senaten* (senatorerna *Kumlin*, *Liljeblad*, *Forssell* och *Zitting*) att

emedan den å ofvanberörda kartautdrag med bokstäfverna O och E betecknade väg finnes utmärkt å storskifteskartan öfver Runsor bys egor och förty måste betraktas såsom sådan för byamännen gemensam farväg, som omförmäles i 1 § 1 kap. och 1 § 4 kap. B. B.,

k. senaten pröfvade rättvist, med upphäfvande af hofrättens dom härutinnan, gilla det slut, hvori häradsrätten beträffande denna del af saken stannat, i följd hvaraf Sofia Skata och hennes medparter alltså ålades att tillåta William Widlund och hans medparter att för sitt behof använda nästnämnda väg, i hvars underhåll William Widlund och hans medparter, jämlikt sitt åtagande, borde taga del.

Vidkommande åter William Widlunds och hans medparter påstående om Sofia Skatas och hennes medparter förpliktande att afstå mark till anläggning af förenämnda med bokstäfverna E och B betecknade väg,

fann k. senaten sagda påstående, som åsyftade vinnande af ändring i laga kraft vunnet storskifte, icke hafva bort af domstolarne till pröfning upptagas;

och vardt detsamma förty, med upphäfvande och undanrödjande af domstolarnes i denna del af målet meddelade utlåtanden, af k. senaten lämnadt utan afseende.

Juridiska Föreningens i Finland

för år 1904

godkända allmänna öfverläggningsämnen.

1:o. Innebär stadgandet i 65 § 3 mom. af lagen om lega af jord på landet att legoaftal, som på obestämd tid skriftligen ingåtts före den 1 januari 1904 och icke blifvit uppsagdt inom utgången af år 1903, förvandlas till städja på tio år framåt, räknadt från den 19 juni 1902, utan rätt för någondera kontrahenten att under sagda tid uppsäga aftalet, eller får dylikt legoaftal äfven efter den 1 januari 1904 i laga ordning uppsägas?

2:o. Kan högre straff för återfall i brott ådömas, om det förra brottet ideelt sammanträffat med annat brott och i följd däraf endast ett straff i allmän straffart för de konkurrerande brotten då ådömts?

3:o. Eger genom styckning uppkommen lägenhet, utan särskildt förbehåll därom, del i vatten? Och bör, om frågan besvaras jakande, skilnad göras emellan det fall, att byns vatten vid tidpunkten för styckningen är oskiftadt, och det då vattnet vid antydda tidpunkt är deladt emellan lägenheterna?

4:o. Ankommer det å finsk domstol att i andra fall, än det som nämnes i 67 § 2 mom. af lagen om förmynderskap, förordna godman att hafva vård om utlännings egendom och angelägenheter i Finland, därest denne befinner sig utom landet och här saknar rättsbevakare? Och om frågan besvaras jakande, hvilken domstel i landet är behörig att meddela sådant förordnande?

5:o. Omfattar panträtt, som blifvit utfäst i visst antal eller viss mängd fungibla saker, utan särskildt förbehåll därom äfven sådana ting af samma slag, som äro satta i stället för de ursprungligen pantsatta sakerna?

6:o. Är det i 21 § 2 kap. af lagen om vattenrätten föreskrifna förfarandet att anlita skiljemän obligatoriskt äfven i det fall att ersättningspåståendet göres i sammanhang med talan om ansvar för olaga flottning, eller måste skiljemannaförfarandet komma till användning blott om ersättningsanspråket hvilar på civil grund?

7:o. Är det nödvändigt att, då i sammanhang med lagsökning eller eljest förbud skall meddelas tredje man att åt gäldenären utgifva denne tillhörig egendom eller att betala skuld till gäldenären, höra den tredje, som förbudet träffar? Eller är det tillfylles att endast gäldenären höres?

8:o. Eger fader eller moder, som efter sin makes död är förmyndare för makarnes ommyndiga barn, af den förmögenhet, som barnet ärfv efter den döde, taga medel för att, helt och hållet eller delvis, bestrida barnets underhåll? Och får, om frågan besvaras jakande, endast räntan af barnaarfvet eller äfven dettas kapital härför användas?

9:o. Är ordet by i 9 § af lagen om råskilnad i vatten liktydigt med „samsällighet“ eller „skifteslag“? Och huru skola de under samsälligheter eller skifteslag, som vid stor-skiften kunnat bildas, härvid betraktas?

Juridiska examina vid Alexanders Universitetet i Finland.

År 1902 aflades inför Juridiska Fakulteten följande examina:

Jurisutriusquelicentiatexamen af hofrättskanslisten, jurisutriusquekandidaten Wladimir von Willebrand.

Jurisutriusquekandidatexamen af filosofiemagistrarne Juhana Emil Sandelius, Herman Edvard Lihr, Philip Suuronen, Emil Einar Bäck och Antero Oskari Arho, lektorn Ernst Gråsten samt studerandene Olof Hakon von Fieandt och Viktor Fredrik Björkvist.

Rättsexamen af Senats extra kopisterne Petter Wilhelm Snellman, filosofiemagistern Heikki Hjalmar Granqvist, Edvard Gulin, järnvägstjenstemannen Bertil William Feodor Lindgren, Paul Hjalmar Wickström och Johan Frithiof Nieminen, kronolänsmannen Karl Eino Ottelin, läneregistratören Emil Arvi Wäntti samt studerandene Johan Jalmari Leskinen, Ossian Alexander Cautön, Ivar Gerhard Alopaeus, Sigfrid Reguel Lundqvist, Johan Leonard Nordling, Tor Gabriel Wickström, Henrik Torsten Malin, Karl Johan Flodström, Karl Åke Lilius, Carl Jakob Wegelius, Gustaf Rafael Dahlberg, Otto Gustaf von Essen, Einar Johannes Elfvengren, Väinö Vilhelm Takanen, Karl Arne Lund, Gustaf Alexander Aminoff, Harry Ernst Anders Winqvist, William Thuring, Axel Julius Lindqvist, Hugo Gustaf Melart, Klas Edgar Tegenren, Sven Hilding Andreas Meinander, Sulo Voipa Luutonen, Lauri Johannes Gabriel Castrén, Carl Väinö Henrikson, Toivo Teodor Alvian Anjelin, Gustaf Adolf Plathin, Knut Lorentz Fredrik Mörtengren, Yrjö Aleksanteri Gummerus, Georg Karl Gunnar Sahlstein, Georg Walter Sahlstein, Juho Santeri Saarnijoki, John Waldemar von Bonsdorff, Anton Kotonen, Arthur Gylling och Fredrik Thuring.

Högre förvaltningsexamen af filosofiemagistrarne Toivo Johannes Alexander Laugolain och Hugo Jalmari Aalberg, hofrättsauskultanterne Knut Adolf Molin, Sigfrid Reguel Lundqvist och Väinö Vilhelm Takanen; kronolänsmännen August Bernhard Werner, Karl Eino Ottelin och hofrättsauskultanten Gustaf Arthur Alexander Söderholm; järnvägstjenstemannen Hjalmar Ferdinand Forsström samt studerandene Ivar Hugo Montell, Uno Walfrid Björklund, Karl Gustaf Holm, Emil Lean-

der Airila, Johan Adolf Saarnivaara, Hjalmar Johannes Bäckman, Ingrid Maria Ahlman, Valma Maria Kuuskoski, Ester Pelkonen, Arne Oskar Mannström, Gerda Palmgren, Matti Nissinen, Ernst Wilhelm Walfrid Sukonen, Johan Frithiof Tammilehto (Eklund) och Antti Einar Aarnio.

Lägre förvaltningsexamen af studerandene Ivar Johannes Tiusanen, Johan Axel Ekholm, Ebba Karolina Broman, Elsa Maria Aspelin, Siviä Nurminen, Onni Johannes Tuderman och Brynolf Johansson samt löjtnanten Johan Nikolai Summelin.

År 1903 aflades inför Juridiska Fakulteten följande examina:

Jurisutriusquelicentiatexamen af jurisutriusquekandidaten, vicehäradshöfdingen och filosofiemagistern Hugo Valentin Gröndahl.

Jurisutriusquekandidatexamen af filosofiemagistrarne Lauri Oskar af Heurlin, Klas Anders Moring, Alexander Frey och Antti Candolin, filosofiekandidaten Albin Pulkkinen, vicehäradshöfdingen Otto Hjalmar Granfelt, hofrättsauskultanten Gunnar William Lindeberg samt studerandene Arvid Rydman och Valter Olof Lukas Parviainen.

Rättsexamen af filosofiemagistrarne Antti Candolin och Rafael Waldemar Erich, senats extra kopisterne Uno Walfrid Björklund, Magnus Alexander Hunnelin och Väinö Robert Kannel, extra landskontoristen Kaarlo Liukkonen samt studerandene Paaavo Stadigh, Gunnar Raimund Wegelius, Gustaf Edvard Edelman, Leopold Gunnar Rosenberg, Arvo Ossian Ruuth, Ivar Mauritz Tallroth, Tauno Edvard Berner, Jalo Adolf Ahlroth, Isak Kyyros Suomalainen, Väinö Armas Veijalainen, Väinö Eliel Strang, Johan Abraham Snellman, Alvar Robert Ylönen, Einar Mathias Stenius, Herman Kristian Granberg, Väinö Torsten Fredrik Mittler och Georg Arthur Jacekel.

Högre förvaltningsexamen af filosofiemagistrarne Juho Soini och banktjänstemannen Jonathan Vindician Weckman, hofrättsauskultanten Ivar Gerhard Alopaeus och kronolänsmannen Ivar Mauritz Tallroth samt studerandene Otto Weikko Levander, Johan Aksel Ekholm, Fredrik Oskar Ravander, Karl Albert Lundin, Väinö Pahlman, Johan Vilhelm Westman, Kaarlo Johannes Brummer, Väinö Jaakko Aleksander Forsman, Knut Felix Menotti Sterenius, Isak Kyyros Suomalainen, Elis Gustaf Ingman, Juho Airaksinen och Johan Ryysyläinen.

Lägre förvaltningsexamen af studerandene Karl Johan Gammal, Väinö Jaakko Aleksander Forsman, Franz Herman Hanemann och Gertrud Lovisa Elisabeth Brunou.

Om arfsbevakning och arfstvist.

I

Där arf enligt den allmänna germaniskrättsliga princip, som finsk lag uttalar uti 4 cap. ÄB, vid dödsfallet omedelbart öfvergår till arfvingen utan något dennes tillgörande, bör arfvingen emellertid kunna, om han så önskar, utträda ur detta nya rättsförhållande, och till dess ändgiltiga bestämning erfordras således att arfvingen visar, om han vill eller icke vill behålla hvad honom tillfallit. Till dess sådan viljeyttring afgifvits, råder ett tillstånd af ovisshet, för hvilket i det allmännas intresse en viss tidsgräns bör sättas. Finsk lag har stadganden endast om arfvets antagande: detta sker genom den s. k. arfsbevakningen (15: 2—6 ÄB)¹⁾. Tyska civillagen meddelar jämte föreskrifter om arfvets antagande (Annahme) bestämningar äfven om dess afslående (Aus-schlagung).

Enligt finsk lag är bevakningstiden för arfvinge, hvilken är finsk medborgare, ett år a tempore scientiae. Äfven-tyret af försummad bevakning är arfsrättens förlust (15: 4 ÄB). Förnekar den, mot hvilken påstående, att denna tid för-lupit, göres, sin vetskap om arffallet, så måste hans scien-tia styrkas af motparten. Underrättelse om arfvet skall (15: 4 ÄB) domstol själfmant gifva åt frånvarande arfvinge då denne är utrikes eller inrikes men så fjärran boende att han pröfvas ej kunna hafva kunskap därom. Har domstol icke sändt underrättelse åt den frånvarande, så ankommer det på

¹⁾ Den s. k. urarfvagörelsen (10: 2 RB, 1868 års fng) innebär icke att arfvet afslås; om boets tillgångar öfverstiga gälden, så tillfaller återstoden arfvingen.

den, som har intresse af att bevakningstiden skall börja löpa, fjärmare frände eller kronans rättsbevakare, att se till att underrättelse antingen genom domstols försorg eller enskildt meddelas. Bevakningstiden räknas icke så att den alltid skulle löpa först från det domstolens underrättelse meddelats arfvingen, utan tiden löper, ifall denne förut på annat sätt fått kännedom om arfvet, från det denna kunskap erhöles, „sedan han thet(arfvet) veta fick“.

Utländsk arfvinge skall icke af domstol underrättas, och hans bevakningstid är natt och år räknadt icke a tempore scientiae utan från dödsfallet (15: 2, 3 ÄB); detta beror väl hufvudsakligen däraf, att man ansett det ej finnas tillräcklig utsikt att få reda på sådana arfvingar ¹⁾. Både utländsk och inhemsk arfvinge får räkna sig laga förfall till godo (15: 3, 4 ÄB); hindret synes här böra prövas enligt de i 1 § 12 cap RB angifna grunder. Om ingen arfsberättigad gör sin rätt gällande, så tillfaller kvarlåtenskapen kronan såsom s. k. da-naarf.

Jämte den ettåriga bevakningstiden, som för inländsk arfvinge börjar då han får vetskap om arffallet, har lagen i 5 § 15 cap ÄB anordnat en tjuguarig, som räknas från arflåtarens död och löper då arfvingen icke visas hafva fått sådan vetskap och således ej har försummat sin arfsbevakning. Denna tid är lika lång som tiden för präskription af fordringar enligt 1734 års lag (9: 12 HB) och grunden för detta stadgande synes vare densamma som grunden för fordringspräskription. Äfven då tjuguarstiden göres gällande emot arfvinge, får han emellertid återopa laga förfall. Om han då säger sig hafva haft sådant hinder, så erkänner han därmed ofta medelbart, att han haft anledning att komma och således, att han känt arffallet; det står då motparten fritt att bevisa, att denna hans vetskap har, fränsedt den tid under hvilken han hindrats, varat ett år innan han kom.

¹⁾ Frågan om arfsbevakning då *arflåtaren* varit utlänning, som aflidit i Finland, beror däraf, om suksessionen efter sådan arflåtare bestämmes af finsk eller utländsk lag. Denna fråga skall nedan upptagas.

Den tjuguariga bevakningstidens betydelse i rättslifvet har naturligtvis mycket minskats genom lagen af den 23 april 1901 om försvunnen persons förklarande för död. Dödsförklaringen medför emellertid icke lika stor trygghet, ty den upphäver icke den försvunnes rätt. Finnes denne sedan vara vid lif, så skall fjärmare frände, som tillträdtt hans arf, återbära det åt honom om han gör anspråk därpå inom natt och år sedan han fick vetskap om dödsförklaringen (§ 16). Därest den för död förklarade finnes hafva dött å annan tid än i utslaget faststälts och han vid dödsfallet efterlämnat annan arfvinge än den, som tillträdtt egendomen, så skall kvarlåtenskapen utgifvas åt rätta arfvingen, om denne yrkar det inom natt och år efter erhållen kännedom om tiden för dödsfallet (§ 17).

Den i 15 cap AB stadgade tjuguarstiden skall emellertid iakttagas endast när det är känt att en arfvinge finnes. Vet man ej, att det finnes någon skyldeman till den döde, så väntar kronan icke så länge på sitt danaarf utan tager detta efter ett års förlopp. Det ankommer på domstolen att tillvarataga kronans rätt och på samma gång se till att enskild rätt icke förnärmas. Då vid sorgfällig undersökning ingen arfvinge kunnat uppletas, bör domstolen, sedan natt och år förgått, om förhållandet anmäla hos Kejserens Befallningshafvande, som då eger för kronans räkning ombändertaga kvarlåtenskapen. Men äfven därefter kan arfvinge, om han haft laga förfall, göra anspråk på arfvet, och kronan står då, om egendomen iake finnes i behåll, gentemot honom i samma ansvar, som enskild, hvilken utan brottslig afsikt tagit annans arf¹⁾.

Skulle det under den tid af natt och år, som bör förflyta innan boet blir danaarf, yppa sig, att en arfvinge finnes, så bör domstolen efterforska hans vistelseort för att gifva honom underrättelse. När sådan af honom mottagits, har han för sin bevakning ett år a tempore scientiae. Om man icke lyckas få reda på hans vidtelseort, så skall arf-

¹⁾ Om restitution af arf skall nedan talas.

vet stå för hans räkning i tjugu år. Lagen säger visserligen (15: 6 ÄB), att natt- och årstiden löper, om arfvingen ej kommer själf eller det ej kommer bud af honom eller viss kunskap hvar han är, och häraf kunde synas framgå, att natt- och årstiden ej skulle afbrytas om efterforskningen visat endast, att en arfvinge finnes, men icke hvar han vistas. Men med sådan tolkning komme detta stadgande uppenbarligen att stå i strid med stadgandet i 5 § 15 cap ÄB, att arfvet skall stå i tjugu år så snart man vet att inländsk arfvinge finnes, hvilket själfället måste gälla vare sig vetenskapen vunnits genast eller senare under det första årets förlopp.

Kronans rätt till danaarf synes icke böra betraktas såsom arfsrätt utan såsom en höghetsrätt;¹⁾ det kan icke antagas, att kronan blefve personligen ansvarig för den dödes gäld, och den har således icke urarfvagörelse nödig; om boet är konkursmässigt, bör det emellertid afträdas åt borgenärerne. Kronan kan såsom danaarlstagerska klandra arflåtarens testamente.

II.

Om det förhållande, som inträder vid arflåtarens död och varar till dess arfvingen visat sin vilja, betraktas från teoretisk synpunkt, så kan det förliknas vid sådana förhållanden, som uppkomma genom vilkorliga rättsärenden: man kan säga, att arfvingens underlåtenhet att bevaka eller hans afsägelse har enahanda betydelse som uppfyllelsen af ett resolutivt vilkor med retroaktiv värkan: arfvingen har varit subjekt för kvarlåtenskapen, han upphör att vara det, och då blifver rättsläget sådant som om arfvet alls icke tillfallit honom. Med denna konstruktion,

¹⁾ Jfr *Juel*, Om danaarf, (akad. disp. Uppsala, 1851) sid 95 ff.; det i Univ. bibl. förvarade exemplaret är emellertid ofullständigt så att förfs mening ej kan tillfullo inhämtas. Förf synes böjd att betrakta danaarf såsom res derelicta.

som synes gifva en med allmänna rättsgrundsatser förenlig och med lagens stadganden öfverensstämmande förklaring af saken, undgås det romerskrättsliga hereditas jacens, ett herrelöst bo; men glömmas bör emellertid icke, hvad förhållandet under och efter bevakningstiden beträffar, att arffallet icke uppstår af någon vilkorlig privaträttslig viljeförklaring utan följer af dödsfall, en händelse, som för det allmännas skull påkallar inskridande af offentlig myndighet: de rättsatser, som bestämma dess följder, bero icke blott af privaträttsliga principer utan äfven af hänsyn till det allmänna.

Om arfvingen under bevakningstiden aflider, så slocknar naturligtvis icke hans arfsrätt med honom utan den öfvergår på hans arfvinge. Hvilken bevakningstid har då denne? Lagen stadgar härom intet, och det kunde, då ju den domstol, som har vård om det förra arfvet, icke behöfver sträcka sin efterforskning utöfver tidpunkten för arflåtarens död och således ej är skyldig att åt arfvingens arfvinge gifva ny underrättelse om dödsfallet, synas, som om denne egde tillgodonjuta endast den tid, som återstått för hans arflåtare. Men den arfsrätt, hvilken han bör bevaka, ingår i ett arf, för hvars bevakning han har sin egen tid, och före denna tid utgått synes han icke böra anses hafva försuttit sin rätt: ¹⁾ bevakningen är icke ett vilkor af samma slag, som de, hvilka utsättas uti privaträttsliga viljeförklaringar och böra af de vilkorligt berättigades arfvingar fullgöras så som af desse sjelfve, om de lefvat. — Där arfvingen gör konkurs innan hans bevakningstid utgått, så kunna hans borgenärer i hans ställe värkställa bevakningen; detta synes framgå af stadgandet uti Konkursstadgans § 46 mom i, att borgenärer, då någon, hvars arfvinge konkursgäldenären är, genom testamente eller gåtva förnärmat dennes rätt, ega utföra klandertalan i gäldenärens ställe. Men borgenärerne njuta icke någon särskild bevakningstid; det måste antagas, att konkursförvaltningen omedelbart får kännedom om arfvet.

Då arfvinges rätt i följd af underlåten bevakning upphör, så tillfaller arfvet den, som skulle varit arfvinge, om

¹⁾ Detta stadgas ock uti tyska civillagen, § 1952.

den förre ej funnits (14: 2 ÄB). Skyldskapen beaktas sådanne den var vid dödsfallet; arfsberättigad blifver således icke en därefter tillkommen person, som är närmare släkt än någon, hvilken lefde då arflåtaren dog, t. ex. arflåtarens efter hans död födde¹⁾ sonson, då sonen underlåtit bevakning. Om däremot arflåtarens sonson redan vid dödsfallet var född (eller aflad) och sonen förlorat sin arfsrätt, så tillfaller arfvet sonsonen; underlåtenhet att bevaka är ej ett sådant *förvärande* af arfsrätt, hvarigenom, såsom vid dråp, alla de skiljas från arfvet, hvilka kunde komma att ärfva genom den, som förlorat sin rätt; (jfr 6: 1 ÄB). Att rättigheten att taga arf bestämmes vid arflåtarens död, icke vid någon senare tidpunkt, stadgar ock tyska civillagen (§ 1953).

Den skyldeman, hvilken arfvet tillfaller då inländsk arfvinge försummat sin bevakning, eger i sin ordning bevaka sin rätt; om han är finsk man njuter han natt och års tid efter erhållen kännedom därom, att den andres rätt upphört. Att tiden bör för honom så beräknas, stadgas visserligen icke uttryckligen, men tyckes vara klart, ty han kan icke bevaka arfsrätt innan han blifvit arfvinge,²⁾ och emellertid bör äfven han visa om han vill taga arfvet eller icke: detta kan icke huru länge som helst stå för hans räkning, om han är frånvarande. Då arfvingen genom underlåtenhet att uppfylla bevakningsvilkoret förlorat sin rätt, så värkar detta ingalunda så, att denna utan vidare ändgiltigt tillfaller den dödes fjärmare frände, hvilken måhända icke haft yetskap om vare sig dödsfallet eller försummelsen, utan följderna blifver, att

¹⁾ Äfven här gäller emellertid: *nasciturus pro nato habetur*; 5: 1 ÄB.

²⁾ Jfr *Nehrman*, ÄB ad 15: 2, sid 185. *Nordling*, ÄB, sid 161, yttrar härom: „Fjärmare inländsk arfvinge eger rätt att under den löpande präskriptionstiden anmäla sig att eventuellt öfvertaga arfvet“. Det synes som om *Nordling* icke velat gifva den fjärmare fränden någon egen bevakningstid. — *Juel*, Om danaarf, sid. 91, anser, att närmaste fjärmare inländsk arfvinge har rätt att inom tre månader „efter det obegagnade årets förlopp“ tillträda arfvet.

fjärmare frände nu ställes så, som om han vid arflåtarens död varit dennes arfvinge. Hans tid bör således, om han är finsk man, löpa a tempore scientiae och han bör af domstol underrättas om arfvet.¹⁾ Det ankommer på den, som enligt domstols förordnande har boet omhänder, att, sedan arfvinsgens bevakningstid utgått, meddela domstolen att han icke bevakat.

Där arfvinge försummat bevakning, torde utlänning, som näst honom är närmast skyld, hafva bevakningstid af natt och år från det den förres bevakningstid upphörde, oafsedt om han vetat däraf eller ej; honom gifves icke underrättelse. Om åter utländning har försummat sin bevakningstid, så stadgar lagen en särskild tid af tre månader för inhemsk frände, som vill bevaka efter honom. Detta stadgande kunde synas stå i strid mot det ofvan sagda, då ju den inländske frändens skilda bevakningstid här icke är ett år och det icke säges, att den löper a tempore scientiae. Men märkas bör, att domstolen, hvilken ej egt taga någon hänsyn till utlänningen, har bort från början betrakta den inhemske fränden såsom rätt arfvinge och omedelbart efter dödsfallet ex officio gifva honom underrättelse i enlighet med 4 § 15 cap ÄB, hvilket lagen icke haft nödigt stadga i 2 § ibid. Är detta riktigt, så måste han, äfven om det icke funnits skäl att gifva honom underrättelse, likasom hvarje annan inhemsk arfvinge kunna efter huru lång tid som helst göra gällande, att han ej känt arffallet och således ej kunnat bevaka sin rätt: att underrättelse skall gifvas, beror ju däraf att bevakningstiden löper a tempore scientiae. Den inhemska fränden kan tydligen bevaka omedelbart efter dödsfallet under det bevakningstiden löper för utlänningen, om hvilken han måhända icke har någon vetskap. Men skulle han veta af en närmare skyld utlänning, så har det ansetts oskäligt att nödgä honom att bevaka innan han sett hvad denne gör, och där-

¹⁾ Af annan mening är *Nordling*, ÄB sid 161, Han yttrar: „Ej heller erhålla fjärmare arfvingar, som ega eventuel rätt till arfvet, någon sådan“ (sc. officiell underrättelse om dödsfallet).

för njuter han den skilda förmonen af en tilläggstid af tre månader, som löper från det utländingens bevakningstid tagit slut¹⁾ men värkar blott därest natt och år a tempore scientiae äfven har förflutit.

III.

Den handling, hvarigenom arfvingen lagligen bevakar sin rätt, betecknas uti de stadganden i 15 cap ÄB, som also frånvarande inländske arfvingar, endast genom uttrycket „kommer“; om utländing säges, att han skall komma och med fulla skäl visa, att han är rätter arfvinge (15: 2 ÄB). Fordra dessa stadganden af arfvingen en förklaring, som skall afgifvas inför rätta? Hvad inländsk arfvinge vidkommer, bör denna fråga säkerligen besvaras nekande: lagens text gifver icke någon anledning till annat svar, och utan uttrycklig föreskrift kan viss form icke anses vara för en viljeförklaring nödvändig. Framhållas bör ock, att tyska civillagen icke fordrar någon form eller ens någon särskild förklaring af viljan att taga arvet. Den anses hafva omfattat den romerskrättsliga grundsatsen om arfäkt genom *pro herede gestio*: det är nog, att arfvingen afsiktligen betar sig så att hans vilja beträffande arvet gifver sig tillkänna, t. ex. genom förfogan-

¹⁾ Angående detta stadgande inhämtas af förarbetena till ÄB endast, att vid 1731 års riksdag förslag väcktes, att 2 § 15 cap ÄB skulle affattas så, att utländsk arfvinges bevakningstid räknades a tempore scientiae; enligt detta förslag skulle uttryckligen stadgas, att näste inländske arfvinge hade en skild tid af „3 à 6 månader a tempore notitiae“. Lagkommissionen anförde i anledning häraf, att det vore svårt att pröfva de bevis, som arfkräfvaren kunde förebbringa om tidpunkten när han fick del af arffallet, då dessa skulle hämtas utrikes ifrån. Detta kommissionens yttrande afsåg således beräkningen af utländingens bevakningstid. Hvad anginge frågan om förlängd frist för inländsk arfvinge att väcka talan sedan den utländske försuttit sin rätt, fann kommissionen den tid af ett år och 3 månader, som den förre i själfva verket hade till sitt förfogande, alldeles tillräcklig. Lagkommissionen har således icke uttalat sig om det moment, från hvilket den inländske frändens tid börjar löpa. Östergren, Till historien om 1734 års lagreform II sid 79, 80.

den om kvarlåtenskapen; detta tillkännagifvande är icke en sådan förklaring som för att värka måste riktas till någon viss person; ej håller är det nog, att viljan uttalas för hvem som helst, t. ex. någon, som intel har med arfvet att skaffa, men om den åter meddelas sådan, hvars rätt kan däraf bero, medarfvinge, testamentstagare eller den dödes borgenär, så synes förklaringen anses bindande, och icke blott gentemot denne utan i allmänhet.

Dessa romerskrättsliga satser ega, åtminstone i viss mån, tydligen sin tillämplighet äfven enligt finsk lag, ty genom uttrycket „kommer“, ställes på arfvingen det minsta möjliga anspråk; därmed afses blott att han skall, själf eller genom fullmäktig, i sin egenskap af arfvinge uppträda där, hvarest kvarlåtenskapen finnes. Har nu domstol dragit försorg om arfvets vård, så kan arfvingens förvaltning icke vidtaga innan domstolen ställt egendomen till hans fria förfogande, hvartill naturligtvis fordras anmälan antingen af arfvingen själf eller af den, hvilken godset ombetrotts. I sådana fall synes anmälan hos domstol emellertid icke vara nödig för själfva arfsbevakningen utan denna bör anses lagligen fullbordad så snart arfvingen visat sin vilja för den, som har egendomen omhänder;¹⁾ af denne bör domstolen här om erhålla kunskap. Omhänderhafves kvarlåtenskapen af någon, som icke förordnats af domstol, så är det nog, att arfvingen gentemot honom gör anspråk på arfvet. Har engång arfvingen förelagit sådant,²⁾ så kan han icke därefter göra gällande att hans bevakning varit betydelselös, utan bevakningen är oåterkallelig, hvilket ock i tyska lagen uttryckligen stadgas; huruvida arfvingen må göra gällande, att hans handling varit ogiltig, t. ex. därför att den berott af villfarelse, pröfvas enligt allmänna grundsatser. Men kan

¹⁾ Nordling, ÄB sid 161, som opponerar sig mot Nehrman's yttrande, att bevakningen sker hos domaren, säger själf därom, att lagen förutsätter endast „det faktiska framställandet af anspråket i sterbhuset d. v. s. hos den, som har egendomen om händer eller i vård“.

²⁾ Om arfvinges befogenhet att förfoga om arf, som enligt domstols beslut innehafves af tredje man, se uppsatsen „Om domstols vård af arf“, Jurid. förens. tidskr. 1904, häft 2.

sådan betydelse tillmätas äfven en förklaring, som arfvingen riktat till enskild person, hvilken ej omhänderhar boet, t. ex. i bref till en arflåtarens borgenär? Då lagen fordrar, att arfvingen skall „komma“, så synes den alse, att han bör till kvarlåtenskapen förhålla sig så, att icke blott någon intresserad person. utan hvem som helst, som träder i beröring med boet. kan af den, som har detta omhänder, få veta att han velat taga arfvet.

Är, å andra sidan, anmälan hos domstol nog för arfsbevakning, om arfvingen i själfva verket icke vändt sig till den, som innehar arfvet. Det synes böra antagas, att en sådan till vederbörlig myndighet riktad bestämd förklaring eger denna värkan. Sannolikt är lagens mening icke att tvinga arfvingen att taga vård om sin egendom — han må likasom andra om han så vill lämna den vind för våg — utan arfsbevakningens ändamål är att utrönas må, om arfvingen vill behålla hvad honom tillfallit. Kunskap härom behöfver i främsta rummet domstolen, ty den skall ju, där arfvingen ej tager kvarlåtenskapen, om arffallet underrätta den af lidnes näst honom närmast skyld frände eller, om sådan icke finnes, kronans rättsbevakare. Visserligen har bevakningen betydelse äfven för tredje man, som kommer i rättslig beröring med dödsboet, och denne erhåller, då arfvingen endast hos domstol gjort anmälan, som ej kungöres, icke vetskap om hans beslut; men häraf har han icke håller behof så länge en af domstolen anordnad förvaltning eller arfsvård varar, och då sådan ej finnes eller har upphört må han taga reda på hvem som eger rätt att förfoga om kvarlåtenskapen.

Stadgandena om inländsk arfvinges arfsbevakning i 15 cap ÄB afse endast de fall, då arfvingens vistelseort är okänd eller han är utrikes eller bor inom landet så fjärran att han ej kan hafva kunskap om arfvet. Men det är alldeles klart, att bevakning fordras jämväl i sådana fall, då domstolen icke gifver arfvingen underrättelse utan antager, att han känt arffallet: äfven då underrättelse af domstol meddelats arfvingen, så är det ju icke denna, som gifver upphof åt hans bevakningsskyldighet, utan bevakningstiden löper, där arf-

vingen redan förut fått vetskap om arffallet, såsom ofvan framhölls, a tempore scientiae och icke först från det domstolens underrättelse meddelades. Af hvarje arfvinge, som icke finnes tillstådes, kan med lika skäl fordras, att han skall komma och bevaka sin rätt, och det är tydligt, att hvarje inländsk arfvinge, vare sig domstol gifvit honom underrättelse eller icke, härför åtnjuter ett års tid från det han fått kännedom om dödsfallet: där domstolen icke finner skäl att gifva underrättelse, må den, som har intresse af saken, på enskild väg ombesörja sådan.

Tillstådes är endast den arfvinge, som bor i arflåtarens hem; hvarje annan kan och bör komma, bodde han ock i samma stad nära intill, ja i samma hus uti annan bostad. Det är icke nog, att arfvingen uppehåller sig i närheten af arflåtarens hemvist; han måste genom arftäkt, tillträde af arvet (jfr 15: 2 ÄB), visa, att han vill behålla det; annars går han sin rätt förlustig. Den arfvinge åter, som efter dödsfallet bor kvar i arflåtarens bostad, tager arvet helt enkelt genom att fortsätta dennes hushållning; af honom kan icke något mera fordras och har ej håller veterligen fordrats.

Angående utländings arfsbevakning stadgar lagen (15: 2 ÄB) likasom angående inländings, att han skall komma; men den tillägger, att han skall med fulla skäl visa, att han är rätt arfvinge. Innebär nu detta tillägg, att utländings bevakning bör, med bilagd släktutredning, värkställas genom anmälan hos domstol? Pröfningen af arfsrätt är visserligen domstolssak, men det kan dock icke antagas, att 1734 års lag för fataljebevakning fordrat framställande af fullt bevis om den materiella rätten; eller vore enligt lagens mening den utländske arfvingens bevakning ogiltig, om han föreställt utredning, som gjorde hans påstående sannolikt men hvori någonting bruste — detta ehuru hans utsaga icke bestredes af någon? Vida sannolikare är, att lagen, hvad själfva bevakningen vikdommer, likställt utlänning med finsk man, och att dess till utländsk arfvinge riktade uppmaning att förse sig med bevis afser hans anspråk att få kvarlåtenskapen

omhänder. Då utländing kommit och yrkar, att åtgärd, som domstol angående denna vidtagit, skall upphävas och godset ställas till hans fria förfogande, så måste han visa sin arfsrätt, ty denna har icke förut pröfvats: honom har ju icke gifvits någon underrättelse om arfvet, och domstolen kan naturligtvis icke lämna dödsbo åt förste bäste, hvilken anmäler sig såsom arfvinge. Den bör af utländingen fordra sådan utredning, som den skulle ansett nödig för att, därest han varit inländing, gifva honom underrättelse om arffallet.

IV.

Någon arfvingens viljeförklaring, hvarigenom han afsäger sig arfvet, omtalas, såsom tidigare framhölls, icke i finsk lag; enligt tyska civillagen kan sådan förklaring afgifvas endast genom anmälan hos domstol. Om nu förklaring, att arfvet tages, kan enligt finsk rätt afgifvas till domstol, så måste arfvingen ock kunna för domstol oåterkalleligen förklara, att han afslår arfvet. Detta synes vara så klart, att det icke behöft i lag uttalas, och det följer i själfva verket af lagens allmänna grundsats, att den, som eger någon rätt, kan, om han så vill, afstå därifrån. Hvarför skulle domstolen, då sådan förklaring afgifvits, vara nödd att låta med vidare åtgärd beträffande arfvet anstå till dess bevakningstiden utgått? Man vet ju redan, att arfvingen icke tager arfvet, och då finnes intet skäl att låta fjärmare frände eller kronan vänta längre. Genom arfvingens afsägelse vinnes i själfva verket om hans vilja en säkrare kunskap än därigenom att han underlåter arfsbevakning, ty detta kan bero af hinder, som är laga förfall.

Arfsafsägelsen bör naturligtvis icke betraktas såsom gäfvad: genom anmälan hos domstol kan arfvinge förklara endast, att han för sin del icke tager arfvet, men han kan icke bestämma, att detta skall tillfalla någon annan person; härtill fordras en till denna riktad öfverlåtelseförklaring, hvilken får sin värkan blott om och först sedan arfvet tagits antingen af arfvingen

själf eller af den, åt hvilken han öfverlåtitt sin rätt: denne njuter den för arfvingen bestämda bevakningstiden till godo. Genom förklaring till domstol kan arfvingen icke åstadkomma annat än att han själf så att säga borttager sin person ur arfsförhållandet, hvilket då bedömmes så som om han alls icke hade funnits.

Att afsägelse af arf genom anmälan hos domstol hvarken i lagen omtalats eller i litteraturen uppmärksamrats, beror naturligtvis däraf, att arfvinge, som tagit befattning med boet, i allmänhet finner sig betjänt af urarfvagörelse och annan arfvinge för att blifva arfvet kvitt endast behöfver låta bevakningstiden utlöpa; det naturligaste och med allmänna uppfattningen mest öfverensstämmande sätt att afslå arf är att lämna det orördt.

Gällande stadganden om urarfvagörelse påkalla emellertid uppmärksamhet från arfsbevakningens synpunkt.

Urarfvagörelse är enligt 1868 års förordning till vinnande af frihet från personligt ansvar för gälden nödig, om arfvinge, då bouppteckningen skedde, vistats på orten, eller därefter tagit någon befattning med boet eller njutit någon förmån af arfvet. Inlämnar han nu, utan någon annan förklaring, ansökan om urarfvagörelse, så måste detta anses innebära, att han tillträdt arfvet, och han är då berättigad att erhålla det öfverskott, som konkursen möjligen kan gifva.

Det kunde synas som om lagen, då den gjort urarfvansökan nödig för hvarje arfvinge, hvilken vistats å orten då bouppteckning skedde, hade därmed antydtt, att denne arfvinge borde behandlas så som om han kände arffallet, äfven om han därom icke särskildt underrättats, och att således i denna händelse arfsbevakningstiden alltid löpte från bouppteckningen. Men 1868 års förordning har uppenbarligen likasom 1 § 9 cap. ÄB förutsatt, att arfvinge, hvilken icke bor i sterbhuset, skall underrättas om uppteckningen. Att arfvinge, hvilken i verkligheten icke känt arflåtarens dödsfall, skulle drabbas af personlig ansvarighet för dennes gäld blott därför, att han vid tiden för bouppteckningen, hvarom han vetat intet, råkat vistas i den stad där dödsboet funnits, kan icke hafva varit förordningens mening; ej håller lärar

det varit 1734 års lags, att arfvinges bevakningstid i detta fall skall löpa äfven om han i själfva värket ej vetat af dödsfallet. Det kan icke antagas, att arfvingen då blefve personligen ansvarig för boets gäld samt därjämte förlorade sin arfsrätt och därmed sin rätt till den behållning, som boet möjligen kan gifva då gälden guldits. För öfrigt är begreppet orten, hvad förhållandena på landsbygden beträffar, så obestämdt, att det icke kan anses vara af 15 cap ÄB afsedt i stadgandena om arfsbevakning: omöjligt är att afgöra, om det bör fattas i betydelse af hemman, by eller kanske socken eller tingslag; om en gång den, som bor i gransocken, hvilken tillhör samma tingslag, bör underrättas om dödsfallet, så finnes det icke något skäl att annorlunda ställa den, som bor på annat hemman i samma by, hvilket kanske är längre borta beläget¹⁾. — Om åter arfvinge, som icke inlämnat urarfvaansökan, vetat, att bouppteckningen skedde medan han vistades på orten, så är han personligen ansvarig för gälden men kan då ock göra sin arfsrätt gällande blott han bevakar den inom natt och år a tempore scientiae mortis²⁾.

Då arfvinge, som icke vid dödsfallet haft kvarlåtenskapen omhänder, därefter har tagit befattning med boet eller njutit förmån af arfvet men ej har gjort sig urarfva, så blir han personligen ansvarig för arflåtarens gäld. I sådana fall borde väl arfvingen, oaktadt han varit frånvarande, anses hafva tillträdt arfvet och sålunda ega rätt enligt 1868 års förordning; om han en gång är nödsakad att göra sig urarfva, så kan han icke gärna anses hafva försummat sin arfsbevakning. Det kan emellertid ifrågasättas, om denna

¹⁾ Se Jurid. förens tidskr. 19 (1883) s. 318. Vid förhandling om om betydelsen af uttrycket „orten“ i 22 § F. 9 nov. 1868 hafva meningarna delat sig mellan tingslag och kommun. En åsikt har ansett att ordet alls icke afsäge något judiciellt eller administrativt område utan lämnat det att tolkas i *casu*, och denna åsikt synes hafva bästa skäl för sig.

²⁾ Under år 1902 har Juridiska föreningen behandlat frågan, inom hvilken tid arfvinge, som är bosatt å den ort, där arfvet fallit, skall göra sitt anspråk på detsamma gällande. Diskussionen har ännu icke offentliggjorts.

uppfattning, som afser 1868 års förordning, öfverensstämmer med 15 cap. ÄB; har enligt dess stadganden arfvingen bevakat sin rätt, om han t. ex. af någon samarfva, som har boet omhänder, af dettas medel fått något mindre belopp sig tillsändt och sålunda njutit förmån af arfvet? I bokstaflig mening kan arfvingen i sådana fall icke sägas hafva „kommit“; men han visar emellertid genom att njuta förmon af arfvet sin vilja att taga detta, och denna vilja måste, för att någon förmon skall ernås, ådagaläggas för den, som har boet omhänder. Då så är, synes han hafva lagligen bevakat sin rätt enligt 15 cap. ÄB. Detsamma torde gälla i de fall, då arfvingen „tagit befattning med boet“. 1868 års förordning bör icke tolkas så, att en åtgärd, hvilken ej innebär arfsbevakning, skulle medföra personlig ansvarighet för gälden. Förordningens uttryck „befattning“ är ytterst obestämdt, och då detsamma tydligen ej kan anses omfatta hvarje tillgörande, som på ett eller annat sätt berör boet, så synes det böra genom tolkning begränsas så att det afser endast handlingar, hvilka i 1734 års lags mening utgöra arftäkt.

V.

Stadgandena om bevakning af arfsrätt hafva genom K. Förkl. d. 14 maj 1805 kommit att utöfva ett visst inflytande på grundsatserna om klander i jordafång, men i 1734 års lag stå stadgandena om viss tids häfd af fastighet på helt annan principiell grund än bestämningarna i 15 cap. ÄB.

Häfd vinner enligt JB den, som efter ett formelt laga fång besitter en fastighet, så snart hans förvärf blifvit lagståndet; då gifves honom fastebrof, och därefter kan fastigheten icke af någon genom klander frånvinnas honom, utan hans besittning består så som vore den uttryck för eganderätt. Stadgandena i 15 cap. ÄB däremot afse icke, att den, som innehar ett dödsbo, skall tryggas vid sin besittning; tvärtom taga de alls ingen hänsyn till innehafvaren utan afse endast den, som vill göra sin arfsrätt gällande. Den, hvilken utan rätt

innehar arf, saknar nämligen det, som är häldens förutsättning, ett formelt laga fång, tack vare hvilket en i sig själf orättmätig besittning kan vinna skydd mot angrepp; en, som icke är arfvinge, har icke något fång, och hans besittning blifver således icke häfd. Denna principiella skillnad emellan klander och arfsbevakning visar sig uti institutens olika praktiska anordning. Arfsbevakningstiden löper icke, såsom klandertiden enligt 1734 års lag, från ett objektvt bestämmt moment gemensam för samtliga pretenderer oafsedt laga förfall (6: 4 JB), utan den räknas skildt för hvar och en från det han fått kännedom om arfvet, och han eger räkna sig laga förfall till godo (15: 4 ÄB). Arfsbevakningen är icke klander af annans åtkomst; den utföres ej genom rättegång utan sålunda, att arfvingen i denna sin egen skap uppträder och gör sin rätt kunnig.

Då arfvinge vill tillträda bo, hvilket omhänderhafves af god man enligt domstols förordnande eller med dess samtycke af fjärmare skyldeman, så eger arfvingen, såsom ofvan antydts, vända sig till domstolen och af denna i anmälningsväg anhålla om att egendomen må ställas till hans fria förfogande: detta kan icke förvägras, om domstolen, som efter arflåtarens död bör hafva granskat dennes skyldskapsförhållanden, gifvit arfvingen underrättelse om arffallet, där nämligen icke kunskap om närmare frände senare vunnits. Då domstol besluter att gifva frånvarande frände underrättelse om dödsfall och sedan att öfverlämna kvarlåtenskapen åt honom, så äro dessa dess beslut emellertid förvaltningsåtgärder, icke rättskipning; domstolen har sålunda på grund af en prima facie utredning förordnat om tillträde af kvarlåtenskapen, men den har därmed icke dömt om arfsrätten: sådana dess beslut vinna icke laga kraft utan kunna af domstolen själf återkallas eller ändras efter omständigheterna.

Om nu flere göra anspråk på samma arf, så måste arfsfrågan pröfvas under rättegång och afgöras genom dom. Angående sådan rättegång stadgar lagen i 1 § 14 cap ÄB: Tvista män om arf, vilken ther till närmare är; tago then arf, som viser sig skyldast vara.

Att lagen sålunda i AB meddelat särskild bestämmning om arfstvist, får sin förklaring då närmare uppmärksamhet egnas arfsanspråket (hereditatis petitio). Detta skiljer sig i vår rätt likasom i den romerska från de sakrättsliga och obligationsrättsliga anspråken kort sagdt däri, att det afser antingen ett helt bo eller del i ett sådant, således icke någon eller några vissa saker eller prästationer. Denna arfsanspråkets beskaffenhet beror däraf, att arfsrätt innebär s. k. universalsukcession: de rättigheter, hvilka ingå i dödsboet, förvärfvas icke genom skilda fång utan såsom en enhet under en gemensam rättstitel¹⁾. Finnas flera arfvingar, så kan man icke ens vid dödsfallet veta hvilka egodelar som tillhöra den ene eller den andra; detta bestämmes först vid bodelningen, och före denna åtnjuter arfvingen jämte sina samarfva en rätt, hvilken omfattar boet i dess helhet: de hafva tillsamman jure universali trädtt i den dödes stad och förvalta förmögenheten gemensamt, under samnad hand. Ensam arfvinge förvärfvar ock den dödes hela förmögenhet i ett, icke hvarje dess beståndsdel för sig. Vare sig en eller flera arfvingar finnas, så är förmögenheten ännu efter dödsfallet en enhet, ett bo.

Då den, som gör arfsrätt gällande och yrkar att gods, som annan har omhänder, må ställas till hans fria förfogande så eger denna hans talan någon likhet med sakrättsligt klander. Men medan klandertalan kan riktas endast emot den, som omhänderhar en viss sak, hvilken är talans föremål, så riktas arfsanspråket mot någon, som satt sig i ett bo, vare sig den, som omedelbart efter arflåtarens död omhändertagit egendomen eller, om denne redan dött, hans universalsukcessor, och frågan är således icke, om svaranden vid rättegångens början innehar mera eller mindre af boets tillhörigheter, utan, om han suttit i boet så som hade han öfvat arftäkt. Käromålet går ut därpå, att kâranden må förklaras vara arfvinge och denna egenskap

¹⁾ En följd häraf är att fastighetsförvärf genom arf icke behöfver lagföljas och att forum för tvist om arf, hvari fastighet ingår, bestämmes enligt 2 §, icke enligt 14 §, 10 cap. RB.

frånkännas svaranden. Sådan talan kan riktas äfven mot den, som i själfva verket ännu icke fått kvarlåtenskapen omhänder utan endast hos domstol anhållit, att den skall åt honom utgifvas af god man eller annan, i hvars vård den är.

Enär arfsanspråket icke afser några vissa särskilda rättigheter utan innebär, att kâranden skall förklaras vara rätt arfvinge, så varder han, om detsamma godkännes, insatt såsom subjekt för hela sfären af arflåtarens rättigheter så vidt dessa bestått efter dödsfallet; domen gifver fullständig legitimation för utöfning af dessa rättigheter gentemot tredje man, och således är den, som vunnit rättegången, befogad att indrifva fordringar, utöfva aktierätt o. s. v. Han blir då jämväl skyldig att fullgöra den allidnes förpliktelser och bör således omhänderfå ej blott hvad denne egt utan äfven, för att kunna undgå ersättningsskyldighet, tredje man tillhörigt gods, hvilket vid dödsfallet funnits i boet utan att arflåtaren därtill egt någon rätt, t. ex. sådant, som denne stulit eller haft såsom inlagsfä.

Den, hvilken gör arfsanspråk gällande, behöfver, såsom redan sades, icke bevisa, att svaranden vid processens början besitter något af dödsboets egodelar: om ock svaranden styrker, att så icke är fallet, så bör käromålet upptagas så snart det utredts, att svaranden tagit arfvet; om han icke längre omhänderhar kvarlåtenskapen, så skall han emellertid därför ansvara och således svara i saken. Men äfven om mot honom icke föres någon ersättningstalan, så är det, att han tillträdt boet och uppträdt såsom arfvinge, nog att göra honom till rätt svarande i arfstvist; kâranden kan gentemot honom yrka fastställelse genom dom af sin arfsrätt änskönt något förmögenhetsrättsligt intresse icke behöfver omedelbart tillgodoses; möjligt är ju, att kâranden framdeles kan hafva sådan dom nödig för att göra gällande förmögenhetsrätt, hvilken löpte fara om svaranden tillåtes att fortfarande uppträda såsom arfvinge. En sådan karaktär har den romerskrättsliga hereditatis petitio, hvilken egentligen afsett blott utgifvande af själfva kvarlåtenskapen,

öfverhufvud fått uti den moderna rätten, och att finsk lag icke betraktar arfstalan såsom ett enbart förmögenhetsrättsligt anspråk, framgår tydligt däraf, att Strafilagens stadgande om sviklig arftäkt (18: 3) icke införts bland bestämningarna om brotten mot förmögenhetsrätter utan behandlats såsom brott emot familjerättighet. Arfsanspråket innebär i själfva verket en statustalan, ty domen däröfver måste afgöra, om part stått i visst skyldskapsförhållande till den döde.

Medan parterna i klanderprocess kunna fritt förfoga om tvistens föremål utan att domstolen *ex officio* undersöker deras rätt, bör sådan undersökning i arfstvist ega rum likasom vid domstolens förfoganden om boets förvaltning. Dom i arfstvist kan icke grundas enbart på det, som parterna påstått och bevisat, utan hänsyn måste tagas jämväl till den utredning om arflåtarens släktförhållanden, som domstolen bör hafva själfmant förskaffat sig. Om af denna utredning eller af det, som i rättegången förelupit, framgår, att någon, som icke tagit del i rättegången, är med arflåtaren närmare skyld än parterna, så skall, om hans vistelseort är känd, underrättelse gifvas honom och, där så sker eller åtgärd om hans underrättande redan vidtagits, utgången af hans bevakningstid afbidas; till dess vårdas arfvet enligt domstolens förfogande och därförinnan kan anhängiggjord arlstvist icke slitas. Denna tvist måste likaså lämnas beroende, om den frånvarandes vistelseort är okänd; hans rätt bevaras då enligt 5 § 15 cap. ÄB.

Men äfven där domstolen icke erhållit någon upplysning om tredje mans arfsrätt, hafva parternas förklaringar här icke samma värkan som i annan tvist om förmögenhetsrätt. Arfvet kan icke tilldömmas käranden på svarandens blotta erkännande, och lika litet kan det, om käranden brister i sin bevisning, på svarandens blotta påstående tilldömmas denne, utan part måste, för att vinna, med fulla skäl visa att han är rätt arfvinge. Svaranden kan icke genom erkännande af kärandens anspråk förfoga öfver egendom, hvilken ju, om käranden ej är rätt arfvinge och sådan ej finnes, bör tillfalla kronan. Den omständigheten åter, att svaranden tillträdt och innehar arfvet, har, såsom ofvan

framhölls, icke håller, där kâranden misslyckas i sin bevisning, samma betydelse som besittningsförhållandet uti klander af jordafång. Det i rättegångsväg väckta arfsanspråket är enligt finsk lag icke en talan, hvarigenom man klandrar annans åtkomst till ett dödsbo; i arfstvist söker man af domstol fastställelse af påstådd men bestridd arfsrätt, hvilken bör styrkas oberoende däraf om part i rättegången är kârande eller svarande.

Ofvan antydda uppfattning synes lagen hafva velat uttala, då den i 1 § 14 cap. ÅB betecknat arfstvisten så, att män tvista om arf „hvilken ther til närmare är“; detta angilver nämligen, att svaranden icke kan inskränka sig till att endast bestrida och möjligen motbevisa kârandens påstående utan själf måste utreda sin skyldskap. Att skyldskapen bör af svaranden ej blott angifvas utan äfven bevisas — änskönt kâranden måhända alldeles misslyckats i sin bevisning — detta synes ock framgå då lagen vidare säger, att den tager arfvet, som visar sig vara skyldast. En liknande uppfattning af arfstvisten återfinnes i den äldre tyska rätten. *Laband* framhåller i sitt utmärkta arbete, *Die vermögensrechtlichen Klagen nach den sächsischen Rechtsquellen des Mittelalters* (s. 381), att enligt saxisk rätt svarandens ställning varit hvad bevisningen beträffar enahanda som kârandens: „Es stehen sich, säger han, gleichsam zwei Erbschaftsklagen einander gegenüber. Beide Parteibehauptungen sind völlig parallel, und es ist für die Beurtheilung des Rechtsstreites indifferent, welcher von beiden Theilen die Klägerrolle, welcher die Beklagtenrolle hat“.

Frågas kan emellertid huruvida domstol eger ex officio söka underrättelse om alla de omständigheter, af hvilka arfsrätt kan bero, således äfven därom huruvida arfspretendent tilläfvventyrs förvärvat sin rätt. Arfsrätts förlust genom viljadråp, enligt 6 cap. ÅB, synes, då brottet pröfvats af domstol, utan tvifvel böra ex officio beaktas i arfstvisten äfven om den icke af motpart framhållits; antydda stadgandens tillämpning påkallas nämligen för det allmännas skull, och detta gäller jämväl uti de i sagda kapitel afsedda fall, (§§ 3, 5) då dråpet skett af groft vållande. Ex officio torde

äfvén arflösgörelse enligt 6 cap. GB böra beaktas, så vidt nämligen domstolen själf kunnat få kunskap om det förordnande, hvarigenom den döde gjort part arflös, och domstolen lärar, då bouppteckning med uppgift om därtill hörande handlingar dit öppen ingifvits, böra själfmant taga kännedom om de urkunder, i hvilka arflåtaren uttalat sig om kvarlåtenskapen. Har åter uppteckningen inlämnats förseglad, så kan sådant arflåtarens förfogande beaktas endast om urkunden af part företes för domstolen; att denna blott ryktesvis förnummit något om arflösgörelsen, synes icke föranleda att den borde på embetets vägnar af part eller annan enskild person infordra utredning därom.

Arfsanspråket kan själfallet icke göras gällande af någon, som underlåtit sin arfsbevakning och sålunda förlorat sin rätt; om den, som därförinnan tagit arfvet, förfarit straffbart, så har visserligen arfvingens rätt blifvit kränkt, men då denne försummat sin bevakning, så är han ej längre arfvinge och således icke målsegande: talan tillkommer då den, som näst honom träder till arfvet och, om sådan ej finnes, kronan. Äfvén arfrättens förlust genom försummad bevakning synes böra af domstolen ex officio beaktas.

Då arfvet utan borgen tagits af någon arflåtarens frände, som vetat annan inhemsk man vara närmare skyld, och denne försummat sin arfsbevakning, så förlorar usurpatorn enligt 2 § 14 cap. ÄB arfvet, och detta tillfaller andre arflåtarens fränder eller kronan. Strafflagen har visserligen icke upptagit men har ej håller upphäft detta stadgande. Det innebär tillämpning af en, äfvén i andra afseenden af Strafflagen oberörd, grundsats i 1734 års lag, som fått sitt uttryck jämväl uti stadgandet i 7 § 9 cap. ÄB, att den, hvilken uppsåtligen undandöljer något af dödsbo, som han har omhänder, eller falskeligen uppgifver egendom till uppteckning, har förbrutit sin andel däri och dock skall utgifva så mycket, som undandolts. Äfvén den i 2 § 14 cap. ÄB stadgade förlusten af arfsrätt bör, om usurpationen är för domstolen skönjbar, ex officio beaktas änskönt den icke af part framhållits.

Tillämpningen af 2 § 14 cap. ÄB kan gifva anledning till tvekan då arfvingen varit utländing, som försummat bevakning. 3 § 15 cap. *ibid.* innebär tydligen, att fjärmare inländsk arfvinge, som tagit kvarlåtenskapen omhand, icke behöft ställa borgen. Nehrman ¹⁾ anser emellertid den inländske fränden berättigad att omhändertaga arvet endast om han är i god tro, d. v. s. icke vet, att närmare skyld utländing finnes. Vet han detta, så eger 2 § 14 cap. enligt Nehrman's mening sin tillämpning. Men denna mening synes icke kunna biträdas. 3 § 15 cap. ÄB, som tydligen velat göra ett undantag från de allmänna grundsatserna, har icke på något sätt antydtt, att inländsk frändes rätt att omhändertaga arvet uteslötes af hans vetskap om utländsk arfvinge. Känner han denne, så har han allt skäl att icke förskingra egendomen, hvilken han ju, om den andre bevakar, skall ersätta, utan bevara den till dess det visar sig om utländingen kommer eller ej. Men att den inländske fränden förlorade sin arfsrätt blott därför att han kan visas hafva känt en närmare utländsk, hvilken emellertid försummat sin bevakning, detta synes ej kunna antagas, ty därmed skulle stor svårighet beredas samvetsgranna personer, hvilka ju än mindre än domstol hafva tillgång till säkra underrättelser om utländsk släkt; en hörsägen om sådan skulle då nödga dem att låta arvet ligga under ett års tid. Om en gång inländsk frände, såsom ofvan antagits, ehuru han vet att utländsk arfvinge finnes, kan för egen del bevaka genast efter dödsfallet, så synes detta innebära, att han då äfven får taga kvarlåtenskapen omhänder.

VI.

För arfstalan finnes ingen präskriptionstid bestämd; har arfvinge i laga tid bevakat sin rätt, så kan han sedan huru länge som helst göra den gällande genom rättegång.

¹⁾ ÄB sid. 136. Jfr uppsatsen „Om domstols vård af arf“ i denna tidskrift, 1904, hft 2.

K. Förkl. 14 maj 1805 afser endast fastighetskländer, icke arfsanspråk; ej håller skulle detta omtattas af stadgande om tid för kländer af lösöre därest sådant funnes.

Utredning om arfvets tillstånd vid dödsfallet erhålles genom bouppteckningen, hvilken, där boet uppgifvits af svaranden, skall af denne med ed bekräftas (9: 1 ÄB). Angående sådan ed har uttalats, att den vore att betraktas såsom värjemålsed, och att edgång således kunde åläggas svaranden endast om mot honom förebragts halft bevis; men det har äfven gjorts gällande, att den, som yrkar edgång, ej behöfver åberopa, än mindre styrka, något förhållande, som antyder att bouppteckningen är mindre riktig¹⁾. Den senare meningen synes böra föredragas; till stöd härför må anföras 3 § 10 cap. ÄB, som ålägger arfvinge att med svornom ede återbära arfvet.

Angående talan om ersättning för arfvegods, som ej finnes i behåll, gälla, då den riktas mot någon, som åtkommit egendomen genom straffbar handling, de allmänna grundsatserna om skadestånd i brottmål. Framhållas må emellertid, att kåranden af den, som gjort sig saker till sviklig arftäkt (18: 3 Straffl.), kan fordra icke blott egendomens värde sådant detta var då den tillgreps, utan det högre värde, som kvarlåtenskapen kunde haft, om den till dess dom faller stått under god förvaltning: svaranden har usurperat ej blott vissa saker utan förvaltningen af ett bo och skall utgifva det, som kunnat genom denna förvaltning vinnas.

Hvad präskeption beträffar, så synes arfvingen så länge han har sin arfstalan ock kunna göra gällande anspråk på ersättning för arfvegods, som ej finnes i behåll anspråket är, ehvad svaranden gjort sig skyldig till straffbar arftäkt eller ej, icke en från själfva arfsanspråket särskild skadeståndsrätt utan ingår i detta. Om ersättningsanspråk såsom skild fordran ansåges underkastadt tio års präskeption, så blefve det mycket vanskligt att bestämma präskeptionstidens början. Då ju sådant anspråk icke kan

¹⁾ Så Nordling, ÄB ad 9: 1.

uppstå så länge godset finnes i behåll, så borde tiden skildt för hvarje egodel, som skall ersättas, beräknas från det denna gått ur boet; men detta kan naturligtvis icke antagas. Att åter bestämma en gemensam tidpunkt, från hvilken alla ersättningsanspråkens präskription började löpa, vore alldeles godtyckligt. Det enda moment, som kunde komma ifråga, vore arfsbevakningen, men därmed skulle talan om ersättning för gods, som förskingrats på det tionde årets sista dag, vara präskriberad på första dagen af det elfte¹⁾.

Då arfsanspråk göres gällande mot någon, som enligt domstols förordnande omhänderhaft kvarlåtenskapen, så svarar denne enligt förmynderskapsrätt eller, om godset endast varit hos honom nedsatt (12: 11 HB), såsom för inlagsfä. För att erhålla godset af god man har arfvingen, såsom ofvan framhållits, emellertid icke nödigt att genom stämning anhängiggöra talan mot denne utan han kan vända sig till domstol med anhållan om uppdragets återkallande: om denna anhållan bifalles, ålägger domstolen kurator att afgifva redogörelse, och det står sedan arfvingen fritt att genom klander af denna göra sin rätt gällande. Enahanda är förhållandet, då fjärmare frände med domstols tillstånd omhändertagit arfvet²⁾.

Om åter någon annan i god tro tillträdtt arfvet³⁾, så kunna grundsatserna om skadestånd i brottmål icke tillämpas, utan har måste ledning sökas af de grundsatser, hvilka i allmänhet gälla då man skall restitueras en förmögenhet.

¹⁾ Till stöd för ofvan anförda mening må åberopas 3 § 10 cap. ÄB. För arfvingens där stadgade skyldighet att återbära värdet af sin egen arfslott utsättes icke någon präskriptionstid. Ett — resp. två års tidens utgång medför endast, att arfvingars *solidariska* återbäringskyldighet upphör.

²⁾ Se „Om domstols vård af arf“, Jurid. förns tidskrift, 1904, häft 2.

³⁾ Innehafvarens goda tro upphör då anspråket emot honom göres gällande. Nödgar han, medveten om den andres bättre rätt, denne till rättegång, så svarar han, atminstone för tiden från stämningens delgifvande, enligt straffrättsliga grundsatser. Under rättegången kan egendomen, om domstolen finner därtill skäl, sättas under vård af god man eller depositarie, därest svaranden icke ställer borgen (18: 3 ÄB).

som åtkommits utan brottslig afsikt. Dessa grundsatser uttalar vår lag uti 3 § 10 cap. ÄB, hvarest bestämmes om arfvingars skyldighet att återbära arf när okänd gäld yppar sig efter skifte: i arfstvist kan bonae fidei possessors ansvar icke bedömmas strängare än desses, men å andra sidan kan väl af honom fordras detsamma som af dem. I anförda lagrum stadgas nu, att, om arfvet förskingrats, arfvingarna skola återbära dess värde, vare sig sådant skett genom deras åtgärd eller egendom tilläfsventyrs gått under at våda, och således oafsedt om de däraf haft gagn eller icke. Uttrycket „om thet förskingradt är“ uti 3 § 10 cap. ÄB innebär nämligen endast, att godset ej finnes i behåll. Då här är fråga om arfvinge, hvilken ej känner arflåtarens gäld, så kan ordet „förskingra“ ej syfta på något dolost förfarande och det gifver således ingen antydan därom, att ersättningsplikten berodde af skuld: arfvingen har ej ålegat att vårda egendomen för annans räkning. Att äfven gods, som af våda gått under, skall ersättas, framgår tydligt däraf, att, om någon af arfvingarna förskingrat sin lott, de andra ändock (under ett resp. två års tid) skola betala gälden så långt deras arf räcker: då en arfvinge skall ersätta hvad en annan förslösat, så är det klart, att han icke kan fritaga sig om t. ex. hans eget arfvegods förstörts af vådeld.

Denna återbäringsskyldighet bestämmes närmare sålunda, att ränta skall erläggas å egendomens kapitalvärde, men blott om sådan verkligt har uppburits. Under uttrycket ränta torde inbegripas icke blott s. k. fructus civiles, ränta på utlånta medel, aktievinst, landboafrad, o. d. utan äfven s. k. fructus naturales, sådant som saker enligt sin bestämmelse afkasta, således t. ex. afvel af djur. Ränta på ränta erlägges icke, ej håller det, som svaranden med „försiktighet och flit“ har förtjänat, således ej den vinst, som uppstått genom hans arbete. Gränsen emellan arbetsvinst och ränta är emellertid icke alltid lätt att uppdraga. Uttrycket „försiktighet“, hvilket betyder detsamma som förutseende, omfattar utan tvifvel handel, och det kan då frågas, huruvida, där ett ärfdt varulager blifvit omsatt, svaranden

bör utgifva endast det värde, som lagret hade vid boupp-teckningen eller om han bör därutöfver betala ränta på kapitalvärdet och får behålla endast så mycket, som motsvarar det belopp, hvarmed vinsten öfverstiger räntan. Det senare synes böra antagas; hade kapitalet bestått uti utlånta medel, så skulle käranden haft anspråk på ränta, och lagens ordalydelse gifver icke skäl att här ställa honom sämre: handelsvinst är här endast det, som verkligt förvärfvats genom arbete, och således bör allt det utgifvas, som egendomen skulle afkastat om den förvandlats till penningar och dessa på vanligt sätt förvaltats. På fastighet tillämpad vidhandenger denna uppfattning, att käranden bör jämte själfva fastigheten erhålla så mycket, som denna skulle afkastat utan arbete, således på trakten vanligt landboafrad.

Dessa 1734 års lags grundsatser afvika från dem, som romerska rätten tillämpade vid hereditatis petitio: enligt romersk rätt kändes nämligen svaranden, om han varit i god tro, skyldig att utgifva ersättning för gods, som ej fanns i behåll, endast så vidt han däråf ernått och fortfarande åtnjöt någon förmögenhetsfördel (Bereicherung). Enligt finsk lag finnes det således icke något skäl att, såsom den romerskrättsliga doktrinen, tillerkänna käranden rätt till det, som inkommit i boet i stället för sådant, som därur föryttrats (preteum succedit in locum rei). En sådan substitutionsprincip, hvilken hos oss beträffande makes enskilda egendom stadgats i 1889 års lag, torde varit främmande för den äktenskapliga förmögenhetsrätten i 1734 års lag, och 3 § 10 cap. ÄB visar tydligen, att den i där afsedda fall icke eger sin tillämpning¹⁾.

Lagen tillerkänner i 3 § 10 cap. ÄB arfvinge, hvilken nödgas återbära arf, som han mottagit, rätt till skäligen vederläggning för all nödig och nyttig kostnad, som han gjort på arfvet. Härmed tillämpas en grundsats, som gifvit sig uttryck bl. a. uti det i 11 § 5 cap. JB meddelade stadgandet,

¹⁾ Då lagen säger, att förskingrad egendoms „värde“ skall återbäras, så kan uttrycket *värde* icke fattas så, att därmed skulle förstås endast det vederlag, som svaranden förvärfvat i utbyte mot sådant, som föryttrats ur boet.

att bördeman, som anstält klander och vunnit, skall innan godset afträdes till köparen betala all den nödiga kostnad, som denne gjort å godset eller för dess skull; detta stadgande innebär, att köparen icke är skyldig afträda fastigheten om han ej först erhåller kostnadsersättningen. Detsamma torde gälla äfven vid restitution af arf; svaranden synes nämligen hvad kostnadsersättningen vidkommer, icke kunna gentemot kâranden ställas ofördelaktigare än fastighetsköparen gentemot bördemannen. För arfvets skull gjord kostnad, hvilken bör svaranden ersättas, är den utgift, som han af egna medel gjort till betalning af arflåtarens gäld.

Lagen af den 23 april 1901 om försvunnen persons förklarande för död stadgar (§18), att den, hvilken i enlighet med dödsförklaring tillrädt egendom, som sedermera, emedan förklaringen icke motsvarat verkliga förhållandet (§§ 16, 17), skall afträdas, bör, om han icke varit i god tro, gälda den ränta eller afkomst, som fallit af egendomen. Var han vid egendomens tillträde i god tro, skall han alls ej gälda vare sig ränta eller afkomst för längre tid än sedan han erhöi kunskap om verkliga förhållandet. För nödig och nyttig kostnad, som nedlagts å egendomen, erhålles ersättning. Detta stadgande om arf, som tillträds i god tro, har meddelats med hänsyn till det genom dödsförklaringen uppkomna säregna rättsförhållandet och synes icke afsedt att träda i stället för 1734 års lags ofvan anförda bestämmingar.

1901 års lag om dödsförklaring (§ 16 mom. 2) stadgar vidare, att, om den, hvilken enligt dödsförklaring tillrädt arf, men sedan befinnes skyldig att utgifva detta till rätt arfvinge, emellertid har öfverlåtit eller pantsatt arfvegods, denna öfverlåtelse eller pantsättning skall stå fast där egendomen eller panten af innehafvaren åtkommit i god tro; den, åt hvilken arvet skall utgifvas, har i sådant fall ersättningsanspråk mot den, som öfverlät eller pantsatte godset.

Äfven detta stadgande har sin tillämpning endast där dödsförklaring egt rum. Då arf utan dödsförklaring tagits af någon, som varit därtill oberättigad och sedan kännes skyldig att utgifva boet, så kan tredje man, som inlåtit sig med sådan arftagare, i allmänhet lika litet anses njuta skydd

som om han annars ingått aftal med innehafvare af egendom, hvaröfver denne ej egt förfoga. Skydd njuter han endast om domstolen förordnat, att egendomen skolat af god man eller annan, som haft den omhänder, utgifvas åt arftagaren. Därmed synes denne hafva legitimerats att förfoga därom såsom egare; alla de rättsärenden, hvilka han ingått, ega bestånd äfven om arfvet sedan i rättegång fränkännes honom¹⁾. På sådan legitimation kan tredje man naturligtvis icke åberopa sig, om han vetat, att den, som omhänderhaft godset, icke varit rätt arfvinge.

VII.

1734 års lag stadgar intet om arftäkt efter utländsk man, som aflidit i Finland, och det ankommer således på tolkningen att afgöra, om sådan arflåtare ärfves enligt finsk eller utländsk rätt och om finsk eller utländsk domstol är forum för tvist om arfvet efter honom. Denna fråga kan icke besvaras enligt de international-privaträttsliga teorier, som voro gängse då lagen stiftades, utan det är anledning att antaga, att lagstiftaren, som öfverhufvud — och på goda skäl — afhållit sig sig från den internationella privaträtten, lämnat frågan öppen att besvaras enligt de grundsatser, som för tiden hyllas af doktrinen. Skall af lagens tystnad någon slutsats dragas, så kan det icke vara annan än den, att utlänning ärfves enligt sin egen lag; ty en motsatt uppfattning hade, afsedd att följdriktigt tillämpas, kraft uttryckligt stadgande. Om det, för att taga ett exempel, varit lagens mening, att utlänning, som aflidit under ett tillfälligt uppehåll i landet och här medhaft endast litet resgods, skulle ärfvas enligt finsk rätt, så hade sådant bort antydvas. Lagens mening synes tvärtom vara den, att finsk domstol i sådant fall (och naturligtvis oafsedt kvarlåtenskapens storlek) alls icke skall pröfva arfsrätten. Är finsk man arffallen efter utlän-

¹⁾ Förhållandet blifver då enahanda som det, hvilket enligt tysk rätt inträder där domstol på grund af prima facie undersökning utfärdad s. k. Erbschein. (DBG. §§ 2365—6.)

ding, som här aflidit, så må han föra sin talan utomlands vid den domstol, som enligt utländingens personliga rätt (personalstatut) eger dömma om arvet efter honom. Detta öfverensstämmer med nutida doktrin och lagstiftning ¹⁾.

Om arfvinge efter utländsk man, som aflidit i Finland, vill här göra sin rätt gällande mot någon, som bestrider densamma, så kan finsk domstol emellertid icke afvisa hans talan; för att åtkomma arfvegods, som finnes i Finland, kan han hafva nödigt att anlita exekutionsmyndighet, och densnas åtgärd måste sig stöda på finsk domstols utslag ²⁾. Men det synes icke kunna antagas, att finsk domstol då vore nödd att pröfva arfsfrågan enligt utländsk lag; äfven i detta fall bör arfvingen föra sin talan vid utländsk domstol, och han eger, försedd med dess utslag, vända sig till den finska domstolen, hvilken sålunda undgår pröfningen af arfsrätten och endast har att utlåta sig därom, huruvida kåranden i sin redan fastställda egenskap af arfvinge eger utbekomma den egendom, som är hans talans föremål. Den finska domstolen gifver då icke värkställighet åt den utländska domstolens utslag i arfstvisten, utan den gifver rättskydd åt ett under utländsk lag uppkommet rättsförhållande.

¹⁾ Af den nyare doktrinen må här anföras endast ett yttrande af *rBar*, Lehrbuch des internationalen Privat- und Strafrechts, 1892, sid. 157 f.: Nach der in der deutschen Rechtswissenschaft jetzt unbedingt herrschenden Ansicht, welche auch in der französischen Wissenschaft mehr und mehr zur Anerkennung gelangt und z. B. im italienischen Gesetzbuche (Prölim. Art. 8, 9) im Königh. sächsischem Gesetzbuche (7 17) ausdrücklich recipiert ist, entschieden über das Erbrecht sowohl in Ansehung der Immobilien wie der Mobilien das (letzte) Personalstatut des Erblassers. In der französischen Praxis, in dem oesterreichischen Rechte, in der englisch-nordamerikanischen Jurisprudenz gilt dagegen für die Immobiliärerfolge noch die Lex rei sitae. — Tysklands borgerliga lag (Einfges. z. BG. §§ 24, 25) stadgar: Ein Deutscher wird, auch wenn er seinen Wohnsitz im Auslande hatte, nach den deutschen-gesetzten beerbt. Ein Ausländer, der zur Zeit seines Todes seinen Wohnsitz im Inlande hatte, wird nach den Gesetzen des Staates beerbt, dem er zur Zeit seines Todes angehörte. — Jfr emellertid Montgomery, Privaträtt I sid. 164 samt 199 ff.

²⁾ Ang. värkställighet af rysk domstols utslag se F. d. 19. februari 1898.

Det är, noga taget, icke arfsrätt, utan eganderätt eller annan förmögenhetsrätt, som käranden gör gällande: hans talan afser vissa egodelar, icke ett bo, saken är icke arfstvist utan tvist om gods eller gäld.

Det kan emellertid ifrågasättas, om ofvan antydda uppfattning enligt 1734 års lag eger sin tillämpning äfven då utländsk undersäte haft bo och hemvist i Finland¹⁾; i olika länder råda, såsom känt, olika meningar därom huruvida det s. k. personalstatutet är lagen i den stat, hvilken man tillhör, eller i den, där man är domicilierad, och denna fråga har icke af 1734 års lag besvarats. Emellertid torde i Finland likasom i Sverige statsborgarskapet åtminstone numera anses bestämmande, och om denna åsikt godkännes, så finnes det intet skäl att göra undantag för arf. Gäller utländsk lag, så bör den omfatta hela arvet och således äfven fastighet, som den utländske arflåtaren egt i Finland²⁾.

¹⁾ Att äfven den, som icke är finsk medborgare, bör, om han verkligen har bo och hemvist i Finland, åtnjuta förmonen af forum domicilii, synes knappast kunna betviflas.

²⁾ *v. Bar. a. a. sid. 158*: „Die ausschliessliche Herrschaft des Personalstatutes des Erblassers entspricht allein der Auffassung des Erbrechts als einer *Universalsuccession* — — —“. Denna uppfattning gäller i fråga om utländska makars rätt: samma makars förmögenhetsförhållanden kunna icke bedömmas delvis efter ett och delvis efter ett annat lands lag. — Emot det ofvan sagda kan icke åberopas, att tvist om fastighet enligt RB hör till forum rei sitae, ty här är fråga icke om fastighets- utan om arfstvist. Frågan, när rättsanspråk, hvilka icke i stöd af arfsrätt utan jure singulari göras gällande beträffande utländings i Finland befintliga kvarlätenskap, skall upptagas af finsk domstol, bör i hvarje fall, med hänsyn till sådant anspråks beskaffenhet, prövas enligt allmänna international-privaträttsliga grundsatser.

Nordling, ÄB sid. 154—5, anser, „att arfsförhållandena efter en person skola rätta sig efter det lands lag, hvars undersäte den döde vid dödstimman var“. Dock bör, enligt *Nordlings* mening, beträffande fast egendom det lands lag tillämpas, hvarest egendomen är belägen. — *Montgomery* (o. a. st.) hyllar beträffande fastighet samma mening. — Att hemlandet bestämmes af nationaliteten, uttalar *Winroth* såsom svensk rättsuppfattning (Förmynderskap och kuratel s. 411).

Däraf, att rätten till arf efter utlänning, som aflidit i Finland, bedömmes enligt utländsk lag, följer, att finsk lags stadganden om arfsbevakning här icke hafva någon tillämpning; dessa stadganden gälla endast arf, som tages enligt finsk lag. Om finsk domstols vård af utländings kvarlåtenskap har på annat ställe talats¹⁾. Där domstol icke eger vidtaga åtgärd, synes Kejsarens Befallningshafvande kunna, och äfven, då behof föreligger, böra draga försorg om sådan egendoms vård intill dess den omhändertages af någon, som han finner vara därtill berättigad. Hos oss har veterligen icke utfärdats någon allmän föreskrift om förvaltningsmyndigheters skyldighet att draga försorg därom, att utländings dödsfall meddelas hans stats sändebud²⁾, hvilket emellertid synes vara af comitas nationum påkalladt; men klart är, att intel hindrar lokalmyndighet att till öfverordnad göra anmälan om dödsfallet, en åtgärd, hvilken helt visst är med god förvaltningspraxis öfverensstämmande.

F. d. 6 nov. 1843 har meddelat bestämningar därom, „huru den lösa egendom skall ärfvas, som af ryska undersåtare vid deras frånfalle under vistelse i detta land, eller af finska innevånare vid enahanda fall i Ryssland efterlemnas“. Förordningen tillämpar personalstatutet. Den stadgar (mom, 1, 3, 5 och 6) att, då rysk arflåtare „någon tid“ vistats uti Finland, eller finsk i Ryssland, han ärfves enligt

¹⁾ Jurid. förens tidskr., 1904, hft 2. „Om domstols vård af arf.“ Sedan denna uppsats offentliggjordes, har frågan om kuratel för utlänning varit föremål för öfverläggning uti Juridiska föreningen, och Centralafdelningen har omfattat den af undertecknad framställda meningen, att finsk domstol bör för utlänning utse god man endast om den icke vet, att ställföreträdare för honom, med befogenhet att sköta hans angelägenheter i Finland, blifvit förordnad af myndighet i det land, hvilket han tillhör. Finner af finsk domstol utsedd god man, att sådan ställföreträdare utsetts, så bör han därom underrätta domstolen och denna upphäfva hans förordnande. Centralafdelningen har vidare omfattat den mening, att domstol, då den utser god man för utlänning, bör meddela detta åt Kejsarens Befallningshafvande på det att myndighet i utländingens hemstat må kunna sättas i tillfälle att taga vard om hans angelägenheter i Finland.

²⁾ Sådant påbud synes i Sverige hafva utfärdats först år 1817, Juel, Om danaarf sid. 76.

sitt hemlands lag, hvilken sålunda bör tillämpas vid skifte af hans bo, samt att tvist om arf efter honom och om hans testamente utföres vid domstol i hemlandet.

Huruvida detta eger sin tillämpning äfven om rysk man haft bo och hemvist i Finland eller finsk i Ryssland, är icke alldeles klart. Beträffande embets- och tjänstemän stadgas uttryckligen (mom. 2), att förhållandet icke förändras däri- genom att de i och för sina tjänstebefattningar vistas utom det land, i hvars tjänst de äro stadde, „så framt de ej å tjänstgöringsorten förvärfvat stadigt bo och hemvist med alla de rättigheter ortens egne innebyggare i samma ställ- ning, stånd och villkor åtnjuta eller därest icke själfva em- betet eller tjänsten är af den beskaffenhet, att dess beklä- dande, enligt de i orten gällande lagar, redan innebär full- komlig naturalisation inom densamma“. Då här beträffande tjänsteman stadgas, att lagen i det land, där han aflidit, tillämpas blott om han därstädes blifvit naturaliserad eller förvärfvat alla s. k. ståndsrättigheter¹⁾, hvilket synes enligt förordningens mening vara att likställas med naturalisation, så tyckes domiciliering ensam för sig icke utesluta tillämp- ning af hemlandets lag. Någon tvekan kunde emellertid föranledas däraf, att förordningen (mom. 1) betecknar dem, på hvilkas arf finsk lag skall tillämpas, såsom sådana, hvilka „haft sin egentliga bosättning och varit inskrifne i Finland men någon tid uppehållit sig inom själfva Kejsaredömet“²⁾. Men äfven här har icke bosättningen ensam för sig afgö- rande betydelse utan därjämte erfordras „inskrifning“, hvarmed väl afsetts åtgärder, hvilka ansetts innebära eller ersätta naturalisation. Mera skäl att anse domi- cilet vara enligt förordningens mening bestämmande gif- ver stadgandet (mom. 8), att sådana, som hvar- ken i grund af innehafvande tjänst eller andra omstän- digheter kunna anses vara egentligen uti någotdera landet bofastade, skola med afseende å alla dispositioner, som af

¹⁾ Sådana rättigheter, i fngns mening, finnas icke i Finland.

²⁾ På enahanda sätt betecknar fngn i mom. 1 dem, på hvilkas arf rysk lag skall tillämpas.

dem i lifstiden „för inträffande dödsfall eller eljes vidtagas rörande kapitaler, eller annan lösegendom, som de antingen å vistelseorten eller å den ort, dit de rätteligen höra, kunna besitta och innehafva,“ vara underkastade det lands lag, från hvilket de hafva sin härkomst, samt att samma lag skall lända till efterföljd i frågor rörande skifte af deras kvarlåtenskap. Sannoligt är emellertid, att förordningen, då den här för korthetens skull talar endast om bosättning, därmed afser detsamma som tidigare med uttrycket „bosatt och inskrifven“. Stadgandet säger då endast, att den aflidnes personalstatut är lagen i det land, därifrån han härstammar, därest han icke visas hafva varit i det andra landet så bofast, att han kunnat betraktas såsom därstädes naturaliserad.

Angående den, som från annat land inflyttat till Ryssland eller Finland, stadgas (mom. 8), att, därest han blifvit naturaliserad, beträffande hans lösöre skall gälla rysk arfslag, om han naturaliserats i Ryssland, och finsk, om han naturaliserats i Finland. Om han icke naturaliserats, så skall den lag tillämpas, „som i hänseende till utlänningar i allmänhet finnes gällande å den ort, där den aflidne vid dödsfallet vistats“. Således pröfvas frågan, hvilken lag som bestämmer arfsrätten, då han dött i Ryssland enligt rysk rätt och då han dött i Finland enligt finsk.

Förordningen uttalar uttryckligen (mom. 9), att dess stadganden ej äro „att till de författningar, hvilka bestämma arftäkt uti fast egendom, i någon måtto hänföras“. Den synes härmed antyda, att lagstiftaren afsett, att beträffande fastighetsarf *lex rei sitae* skulle tillämpas. Men denna mening har icke uttalats, utan förordningen har endast velat lämna rum för densamma. Förordningen hindrar därmed icke rättsskipningen i Finland att enligt ofvan anförda grundsats på rysk mans i Finland egda fastighet hvad arf beträffar tillämpa hans personalstatut.

Angående bouppteckning stadgar förordningen (mom. 4), att finsk domstol skall draga försorg därom, då rysk man aflidit i Finland, och att enahanda skyldighet åligger rysk domstol; här afses naturligtvis den rätt, inom hvars domvärjo dödsfallet timat. Domstol skall, därest den döde

icke hört till den församling, inom hvilken han aflidit, i stad af polismyndighet och på landet af kronobetjäningen om dödsfallet och lösöre kvarlåtenskapen underrättas genast eller sist inom tre månader. Om egendomens vård stadgas, att polismyndighet eller kronobetjäning skall draga försorg därom, att godset sättes under försegling. Om det är okänt huruvida och på hvad ort den aflidne efterlämnat arfvingar, skola nämnda myndigheter ofördröjligen om dödsfallet anmäla hos länestyrelsen på det genom dess åtgärd anstalt om deras efterforskning och inkallande må kunna vidtagas. Jämväl domstol åligger att taga nödiga mått och steg till förekommande af egendomens förskingring, detta uppenbarligen äfven då den aflidnes arfvinge är känd och således i fall, då 15 cap. ÄB och Förmynderskapslagen icke stadga sådan skyldighet ¹⁾).

Wilhelm Chydenius.

¹⁾ Jfr uppsatsen „Om domstols vard af arf“ i denna tidskrift, 1904, hft 2.

Juridiska föreningens i Finland förhandlingar öfver de för år 1901 godkända allmänna öfverläggningsämnena.

Vasa filialafdelning.

4:de frågan.

Sedan diskussion i denna fråga försiggått vid ett af afdelningens möten och olika åsikter i saken därvid uttalats äfvensom frågans slutbehandling lämnats beroende till ett följande sammanträde, har vid sistnämnda sammanträde en medlem af afdelningen i trågan afgifvit följande yttrande:

„Bland de argument, hvilka vid senaste möte under diskussionen i ämnet anfördes emot medgifvandet af en rätt för borgenär, som efter konkursens början förvärfvat sig fordran hos konkursgäldenären, att mot denne väcka talan för bankruttbrott, var det isynnerhet ett, som åtminstone under diskussionen blef framhållet, nämligen att köpare af sådan fordran redan vid åtkomsten af densamma bort taga i beräkning den risk han löpte och att han bland annat på grund af stat m. m. vore i tillfälle att öfverskåda sagda risk, hvarför någon kränkning inom hans rättssfär ej egt rum. Ett sådant skäl kunde anföras mot beviljandet af den återvinningsrätt, § 46 i konkursstadgan omförmåler, för nyinträdande borgerär, men har intet med den kriminella talan att göra. Alla de i sagda § nämnda fall, då egendom skall återgå till konkursboet på grund af att den genom gäldenärens större eller mindre svek frångått detta, sammanfattas uti tysk rätt ännu med det från romersk rätt öfverförda namnet „Pauliana“, såsom grundade på „actio Pauliana“. I själfva verket omnämner äfven den tyska doktrinen fler-

städes, att en stark mening yppat sig emot beviljandet af de i „Pauliana“ liggande fördelarna åt borgenär, som träder in i konkursmassan efter konkursens början. Men såvidt ag funnit framhållas dock enhälligt, att detta icke är rätt, utan till och med att „Pauliana“ rent af är att betrakta såsom en „extra säkerhetsrätt“ för borgenären, hvilken rätt följer fordringen åt likasom dylika vindikationsrätter knytas vid en vanlig deliktsobligation. — Annorlunda kan man icke håller gärna tänka sig fallet i vår rätt.

Men godkännes öfverföringen af den civila talan på grund af gäldenärens svek, så är därmed äfven medgifvet att denna talan grundas därpå att ett intrång skett i den nya borgenärens rättssfär, och då vore det ju absurdt att icke bevilja honom äfven den kriminella talan, där en sådan öfverhufvud taget finnes. Det är ju tydligt att den blir lidande på gäldenärens sak, i hvars hand fordringen sist och slutligen stannar och som realiserar densamma. Att låta den kriminella åtalsrätten för detta svek förfalla till följd däraf, att en civil fordran blifvit öfverförd på en ny hand, vore meningslöst och lika principvidrigt som att tänka sig en direkt tradition af en sådan åtalsrätt genom privataftal. Den nye fordringsinnehafvarens rätt måste fotas helt och hållet på själfständig kriminalrättslig grund, därpå att han likaväl som den förste innehafvaren af fordringen blir på brottet lidande. Det kan mycket väl hända att ett sådant svek först långt efter konkursens början och till och med efter inställedagen blir uppenbart eller befinnes mycket mera graverande än först tyckts. Om man vid köpet af en fordran haft större eller mindre skäl att förmoda ett sådant svek, kan ju icke spela någon roll i afseende å åtalsrätten för detta svek.

Emellertid behöfver man alls icke denna omväg för att komma till det resultat att den, som eger fordran i konkursen, äfven måste hafva åtalsrätt för gäldenärens bankruttbrott, oafsedt när han kommit sig till sin fordran. Bankruttbrottet är enligt sin natur i första rummet riktadt mot konkursborgenärerna såsom en komplex, „die Gläubigerschaft“, men tillika emot enhvar af dem för sig betraktad.

Mot „alla och enhvar“. Hvem är konkursborgenär? Den som bevakat i konkursen. Det är ju äfven han som med sin ed fäster fordringens riktighet, åtager sig det moraliska ansvaret för dess hederliga grund. Redan en viss reciprocitet synes därför tala för att det skall vara hans rätt att åtala hvad som därförinnan å motpartens sida brutits mot tro och heder. Icke i konkursens början, men väl i bevakningen torde därför det viktiga moment böra ses, efter hvilket en öfvergång af åtalsrätten till ny hand ej bör kunna ske. Skulle nämligen en civil cession af fordran ske senare, bör den med mesta skäl kunna betraktas blott såsom en öfverlåtelse af en inkasseringsrätt och åtalsrätten fortbestå för bevakaren. Man kommer således äfven här därtill att det är i fordringsinnehafvarens, bevakarens, rättssfär som det ingrepp skett, hvilket föranleder åtal för bankruttbrott. Den tidpunkt, då borgenär, som på inställedagen anmäler sig såsom fordringsinnehafvare, kommit sig därtill, synes ej rimligen härför hafva inflytande, likasom ju frågorna om gäldenärens möjliga svek i allmänhet först därefter komma till utredning och öfverhufvud till tals“.

Afdelningens öfriga vid sammanträdet närvarande medlemmar instämde uti förestående yttrande och besvarade sålunda frågan därhän, att den, som bevakat fordran i en konkurs, vore berättigad att emot gäldenären väcka åtal för konkursbrott, oafsedt om han blifvit innehafvare af fordringen före eller efter konkursens början.

5:te frågan:

En medlem af afdelningen refererade frågan på följande sätt:

„Stadgandena om forum i lagsökningsmål förekomma hufvudsakligast i 3 § 2 kap. U. L., hvarest föreskrifves, att lagsökningsmål upptagas af öfverexekutor i den ort, där gäldenär har sitt bo och hemvist eller någon tid sig uppehåller, eller, då betalning sökes allenast ur fast egendom, där egendomen ligger; att den, som ingenstädes eger stadigt hem-

vist, lagsökes där han finnes eller, om han icke bor i landet, där han inom landet senast var boende; att utländsk man sökes där han träffas eller gods i landet eger; samt att för löpande förskrifning gäldenären ock må sökas hvar han träffas. Denna paragraf vidhandengifver sålunda icke, lika litet som U. L. i öfrigt, att stadgandena om forum hereditatis i 2 § 10 kap. R. R. och om forum continentiae causarum i 6 och 7 §§ samma kap. skulle gälla äfven i lagsökningsmål. I sina anmärkningar och förklaringar till U. L. uttalar visserligen E. Forsman såsom sin åsikt, att nyssberörda stadganden skulle ega tillämpning äfven i lagsökningsmål, men hans skäl härför synas mig fullkomligt ohållbara. Han stöder nämligen sin åsikt därpå att, hvad R. B. uti ifrågavarande afseende stadgar, icke blifvit genom U. L. upphäfdt. Detta är ju i och för sig riktigt, men Forsman förbiser att 10 kap. R. B. handlar om *laga domstol* i hvarjehanda *rättegångsmål* och ej om *forum i lagsökningsmål*. hvarför och då U. L. ej afsett att ändra stadgandena om laga domstol, naturligt är att dessa stadganden i R. B. icke blifvit upphäfda genom Utsökningslagen.

I rättegångsmål är det nödvändigt att, när tvist uppstår om riktigheten af en skuld, för hvilken flere personer ansvara, eller om enhvars andel i sådan skuld, samtliga gäldenärer instämmas till en och samma domstol, men i lagsökningsmål föreligger icke slik nödvändighet, i ty att endast en klar och ostridig fordran kan af öfverexekutor i lagsökningsväg utdömas. Är fordringen tvistig, så måste ju saken förvisas till upptagande och afgörande af vederbörlig domstol.

Med hänsyn till hvad ofvan anförts och då U. L:s stadganden om forum, på sätt jämväl R. A. Wrede i sina föreläsningar öfver utsökningsväsendet framhållit, tydligen äro afsedda att vara uttömmande, besvarar jag för min del frågan nekande.“

Om detta svar förenade sig afdelningens öfriga närvarande ledamöter.

6:te frågan:

Flertalet af de närvarande afdelningsmedlemmarne ansågo det ankomma å delegarene i ett öppet bolag eller, vidkommande ett kommanditbolag, å de icke-tyste bolagsmännen däri att *gemensamt* utse ombud, som vid rådhusstämma egde föra talan för bolaget, och att således ej enskild bolagsman och ännu mindre prokurist vore behörig att utan särskildt bemyndigande företräda bolaget vid sådan stämma; och borde den persor, som vid rådhusstämma ville föra talan för bolaget, genom protokollsutdrag eller på annat sätt visa att han blifvit därtill i behörig ordning utsedd.

Skiljaktig var en medlem, som fann enhvar delegare i öppet bolag eller icke-tyst bolagsman i kommanditbolag vara berättigad att vid rådhusstämma själf företräda bolaget eller befullmäktiga annan person att göra det, då ju hvarje bolagsman egde ikläda bolaget förbindelser och handla för detsamma.

7:de frågan:

Enär Utsökningslagen i allmänhet afsåge att såvidt möjligt förhjälpa borgenär till hans rätt; enär äfven vid värkställighet af dom, som icke vunnit laga kraft, gäldenär vore pliktig att för utmätningssmannen uppgifva all sin egendom; samt enär uti den ifrågavarande paragrafen undantag ej gjorts för dom, som ej vunnit laga kraft; för den skull och då det icke förefunnes skäl att vid värkställighet af sådan dom befria gäldenär från skyldigheten att afslägga manifestationsed, besvarade flertalet af afdelningsens närvarande medlemmar frågan *jakande*.

Två afdelningsmedlemmar ansågo däremot för sin del frågan böra besvaras nekande i betraktande däraf, att dom, som icke vunnit laga kraft, möjligen kunde genom slutlig dom i högre instans upphävas eller ändras, att lagen i allmänhet föreskrefve det edgång icke finge svarandepart åläggas utom i nödfall och då skäl förekomme, som förringade

den persons utsaga, hvilken edgången ålades, samt att i ett med denna fråga analogt fall borgenär, enligt 6 § i konkursstadgan af den 9 november 1868, såsom samma paragraf lyder i kejsrerliga förordningen den 3 december 1895, icke kunde förpliktiga gäldenär att afträda sin egendom till konkurs och följaktligen med ed bekräfta riktigheten af förteckningen öfver sina tillgångar, utan att ega „klar och ostridig fordran“.

8:de frågan:

Frågan refererades af en afdelningsmedlem på följande sätt:

„Förre delen af förevarande fråga synes mig afse det fall, att den aflidna maken efterlämnat endast omyndiga barn, för hvilka den efterlevande maken har förmyndare. Finnas därjämte andra arfvingar, ankommer å dem enligt 2 § 11 kap. Å. B. att påyrka boskifte eller låta därmed anstå.

Någon viss tid, inom hvilken afvittring bör hållas, är icke i 1734 års lag föreskrifven. Enligt 1 § 12 kap. Å. B. ega delegarene i dödsbo öfverenskomma om tiden och stället för boskiftets värkställande; och förelägger 1 § 12 kap. G. B. efterlevande make att värkställa afvittring endast förrän han eller hon träder i annat gifte. Icke håller innehåller lagen angående förmynderskap af den 19 augusti 1898, om hvilken särskildt här är fråga, någon föreskrift för enkling eller enka, som är sina omyndiga barns förmyndare, att inom viss tid efter andra makens död värkställa afvittring, utan tillåter fastmera 44 § i nyssagda lag fader eller moder, som är sina barns förmyndare, att utan tillstånd af rätten för den eller de omyndiges räkning fortsätta eller öppna handel eller annan rörelse, ingå bolag och besluta om sammanlefnad i oskift bo, jämte det han eller hon enligt 52 § icke är pliktig att till förmyndarenämnden afgifva fullständig räkning öfver förvaltningen af förmynderskapet, utan endast en sådan öfversikt öfver förvaltningen, att boets förändring under redovisningsåret därur framgår.

På grund häraf anser jag enkling eller enka, som är förmyndare för sina omyndiga barn, icke vara enligt ofvannämnda lag angående förmynderskap, lika litet som enligt äldre lag, skyldig att „omedelbart“ värkställa afvittring efter sin aflidna make. Huru länge med afvittringen får anstå eller om densamma får uppskjutas till dess han eller hon träder i annat gifte beror af omständigheterna. Finner vederbörande myndighet att den af fadern eller modern fortsatta eller öppnade rörelsen eller vidare sammanlefnad i oskift bo länder pupillen eller pupillerna till skada, kan och bör naturligtvis åtgärd vidtagas därhän att rörelsen eller sammanlefnaden i oskift bo upphör och att afvittring således värkställes äfven tidigare än nytt äktenskap af enkling eller enka tillernas.

Hvad angår senare delen af förevarande diskussionsfråga eller huruvida det i 39 § af förberörda lag af den 12 augusti 1898 förekommande uttrycket „rörelse“ innefattar äfven jordbruk, anser jag detta spörsmål böra obetingadt besvaras med ja, enär samma skäl som tala för att enkling eller enka, som är förmyndare för sina omyndiga barn, må ega frihet att för de omyndiga öppna eller fortsätta t. ex. fabriks- eller handtverksrörelse, som är för dem fördelaktig, äfven gälla i fråga om jordbruk“.

Uti detta referentens yttrande instämde afdelningens öfriga närvarande medlemmar.

9:de frågan:

Emedan enligt allmänna processuella rättsgrundsatser olika tider för sökande af ändring uti ett och samma utslag icke kunde förekomma, äfven om i utslaget meddelats utlåtande rörande olika rättsanspråk, ansåg afdelningen enhälligt, att frågan borde besvaras *nekande* samt att besvärstiden, då utslaget gifvits efter anslag, genom hvilket parterne måste anses hafva erhållit kännedom om utslaget, skulle beräknas från dagen, till hvilken utslaget anslagits; och torde sådant förfarande äfven i praxis iakttagits af öfverexekutorerna å denna ort.

10:de frågan:

Till grund för diskussionen lades ett referat af det utlåtande, som i saken afgifvits af den för frågan utsedde referenten i centralafdelningen; och enades de närvarande medlemmarne af filialafdelningen enbälligt om att på de af nämde referent angifna grunder och med fästadt afseende jämväl å kongl. brefvet af den 29 mars 1682 besvara frågans förra del *jakande* och den senare delen *nekande*.

11:te frågan:

Frågan refererades af en medlem på följande sätt:

„Enligt 15 § 7 kap. U. L. skall skyldighet att afflytta för legotagare eller hyresman hafva inträdt för att öfverexekutor skall kunna upptaga ansökning om hans afhysande. Utredning i detta afseende bör sålunda företes vid ansökan om afhysning. Men enligt 16 kap. J. B. upphör, med undantag af det i 14 § af sagda kap. omförmälda fall, såväl jordlega som hushyra endast i kraft af uppsägning, och sker ej sådan uppsägning fortfar aftalet till nästa eller laga fardag. För att öfverexekutor skall kunna kontrollera om skyldighet att afflytta inträdt, måste därför i regeln bevis om uppsägning bifogas afhysningsansökning. Ett undantag härifrån utgör dock det fall att vid aftal om jordlega eller hushyra på viss tid, öfverenskommelse träffats om att aftalet skall upphöra vid legostämmans slut *utan särskild uppsägning*. Presteras i detta fall vid ansökan om afhysning utredning om att legostämman tilländagått, torde väl ansökningen kunna upptagas till pröfning utan att bevis om uppsägning företes.

Återstår sedan frågan huruvida utredning äfven bör föreställas därom, att legotagare *vägrat* att på anmaning afflytta. Då utredning engång förebragts om att uppsägning, där sådan är erforderlig, skett och att den tidpunkt, vid hvilken legotagare är skyldig att afflytta, inträdt, torde ytterligare bevis om att legotagaren vägrat att afflytta ej påkal-

las för att ansökning om afhysning skall kunna af öfver-exekutor upptagas. Ty det kan ej gärna förutsättas, att legogifvare skulle anhängiggöra afhysningsansökning i fall legotagaren verkligen redan afflyttat; och skulle framdeles under sakens behandling sådant komma i dagen, så blefve sökanden naturligtvis skyldigkänd att godtgöra svaranden de kostnader, som ansökningen kunnat för denne föranleda. Att gentemot legotagare, som tredskar att afflytta, betunga legogifvare med anskaffande af utredning i nyssberörda af-seende förefaller ock obilligt, och torde näppeligen sådan skyldighet för legogifvare kunna härledas ur 15 § 7 kap. U. L.“

Uti detta yttrande instämde afdelningens öfriga när-varande ledamöter.

12:te frågan:

Den för frågan utsedde referenten afgaf följande ytt-rande:

„De så kallade prästarättigheterna, hvarmed menas de aflöningsbidrag, som af enskilda skola till prästerna erläg-gas, hafva i främsta rummet reglerats genom stadganden från förra hälften af 1500-talet, hvarjämte en mängd än-drande och kompletterande författningar under de följande årbundradena emanerat. Dessa stadganden, hvilka i många afseenden visat sig synnerligen oändamålsenliga, hafva seder-mera ersatts genom k. f. af den 5 augusti 1886, angående reglering af prästerskapets aflöning i landets evangelisk-lutherska församlingar.

Enligt denna förordning skulle lönerregleringskomitéer församlingsvis uppgöra förslag till prästaflöningsens utgörande, hvilken till sitt belopp icke finge minskas och framdeles borde utgå i spannmål och pänningar samt, undantagsvis, jämväl i hafve, smör och fisk. — Om man undantager sport-ler för särskilda prästerliga förrättningar samt det bidrag, som staten utbetalar, bestämdes angående prästerskapets aflöning i korthet följande:

1:o att den aflöning, som komme att motsvara tertial-tionen, förvandlades till en ren jordskatt;

2:o smör-, fisk- och kvicktiondena skulle utbytas mot bestämda årliga afgifter, hvilka jämväl fingo karaktär af jordskatt;

3:o i stället för påskpenningar, likstol, dagsvärken och matskatt skulle införas en personell afgift uti penningar; samt

4:o från bärgvärk, bruk och andra industriella inrättningar samt af landthandlande och personer utan fast egen- dom borde, jämlikt 4 § i 1886 års förordning, prästarättig- heter jämväl utgöras, och skulle vid afgiftens bestämmande afseende fästas å sådana inrättningar och personer påförda kommunala utskylder.

Detta sistanfödda stadgande återfanns delvis i den äldre rätten. Genom särskilda resolutioner på prästerskapets be- svar från 1600- och 1700-talet var egare af bruk, hammar- värk och skattlagda kvarnar ålagdt att erlägga afgifter till prästerskapet, men skulle dessa afgifter emellertid utgå en- tigt andra grunder än ofvan nämdes.

Af förenämnda 4 § framgår således icke direkt, huru- vida äfven fastighetsegare böra till prästerskapets aflöning erlägga bidrag för sådan inkomst, som icke härrör från fastighet, industriell verksamhet eller handel. Man kunde förty möjligen antaga, att fastighetsegare vore från sådan skyldighet befriade, då ju ifrågavarande förordning innehå- ler offentligrättsliga föreskrifter, hvilka i regeln böra tolkas „strictissimi juris“. En dylik tolkning skulle emellertid i detta fall leda till uppenbart orättvisa resultat. Å ena sidan vore det väl att anse såsom ett oberättigadt förvärf, om en fastighetsegare kunde frikalla all sin inkomst, som icke här- rör från fastigheten, industriell verksamhet eller handel, från ifrågavarande aflöningsbidrag, medan däremot en icke-fastig- hetsegare för enahanda inkomst bör erlägga sådant; å an- dra sidan kunde en handlande, industriidkare eller tjänste- man genom att blifva fastighetsegare undandraga sig den honom enligt merberörda 4 § eljes åliggande förpliktelse. Om en person således, förutom inkomst från fastighet, in- dustriell verksamhet eller handel, åtnjuter annan däraf obe- roende inkomst, torde dessa inkomstkällor uti förhanden-

varande fall höra betraktas såsom skilda så att säga skatteobjekt.

Ur den diskussion, som vid 1885 års landtdag i anledning af den i ämnet utfärdade propositionen egde rum, kan någon närmare ledning vid frågans besvarande ej hämtas, emedan änsagda § icke gaf upphof till diskussion i det syfte, hvarom nu är fråga. Dock torde man af särskilda andraganden i ridderskapet och adeln finna stöd för den åsigten, att frågan borde jakande besvaras.“

Sedan härå diskussion i ämnet försiggått, hvarunder olika åsikter uttalats, beslöts att uppskjuta frågans slutbehandling till ett följande möte.

Vid detta möte voro samtliga närvarande medlemmar, hvilka förutsatte att frågan afsåge endast landsförsamlingar och icke stadsförsamlingar, ense om att besvara frågan *nekande*, enär den ifrågavarande paragrafens ordalydelse icke medgafve en motsatt tolkning och enär 1886 års förordning ej afsåge att öka prästerskapets aflöning utan endast att reglera densamma.

Rättsfall.

5.

Eger domstol uttala sig angående giltigheten af verkställd utmätning?

Den 6 mars 1901 utmätte kronofogden i Jockas härad Ludvig Hjelmman, till gäldandet af en vicehäradshöfdingen Otto Åkessons, från Viborgs stad, och advokatfirman Jansson & Sundmans, från Helsingfors, domfästa fordran, hos egaren af Lehtoniemi verkstad i Jorois socken, ingenjören Albert Krank en under byggnad varande lastångbåt samt utlyste auktion å båten till den 16 påföljande april.

Öfver denna utmätning klagade bönderne Johan och Matts Wilhelm Itkonen, från Warkaus by i Leppävirta socken, hos guvernören i S:t Michels län och anförde såsom grund för sitt yrkande på utmätningens upphäfvande, att de af ingenjören Krank tillhandlat sig berörda ångbåt. I anledning häraf anvisade guvernören dem att vid vederbörande domstol tvista om eganderätten till ångbåten.

Emellertid inlämnades den 18 mars sagda år till vederbörande domare ansökan om ingenjören Kranks försättande i konkurs; och förordnade i anledning häraf guvernören i S:t Michels län på anhållan af kronoläusmannen Richard Hypén, hvilken tills vidare ombetrotts vårdnaden af ingenjören Kranks egendom, den 13 april 1901, att berörda utmätning skulle inställas tills häradsrätten meddelat utlåtande öfver konkursansökningen.

Då sedan häradsrätten i Jorois socken vid sammanträde den 11 oktober 1901 företog till behandling omförmälda af Johan och Matts Wilhelm Itkonen anhängiggjorda tvist om eganderätten till berörda ångbåt, instälde sig för rätta jämväl friherre Carolus Wrede och anhöll under uppgift att häradsrätten den 24 därförutgångne maj försatt ingenjören Krank i konkurs och att Wrede vore godman i konkursen, att den å merasagda ångbåt verkställda utmätning blefve upphäfd.

Medels den 11 oktober 1901 afsagdt utslag fann *häradsrätten*,

jämte det Johan och Matts Wilhelm Itkonens talan på anförda skäl icke upptogs till pröfning,

i anledning af friherre Wredes omförmälda anhållan utredt vara, att auktion å ifrågavarande ångbåt utlysts först efter det ansökan gjorts om ingenjören Kranks försättande i konkurs,

hvarför och då konkurs följt på sagda ansökan,

häradsrätten, i stöd af 10 § i konkursstadgan, förordnade, att vederbörande utmätningmans befattning med utmätningen skulle upphöra.

Öfver detta utslag klagade vicehäradshöfdingen Åkesson i Wiborgs hofrätt under framhållande att utslaget meddelats utan att Åkesson blifvit i målet hörd.

Uti utslag den 3 februari 1903 faststälde *hofrätten* häradsrättens utslag.

Vicehäradshöfdingen Åkesson besvarade sig till k. senaten; och då målet föredrogs i justitiedepartementet utlät sig *senaten* genom utslag den 24 november 1903, att

enär till häradsrättens befogenhet lagenligt icke hört att meddela utlåtande beträffande inställandet af ifrågavarande utmätningssåtgärd,

k. senaten pröfvade rättvist, med upphäfvande af hofrättens och häradsrättens utslag i denna del, undanröjda sagda utlåtande.

Till utslaget bidrogo senatorerne *Kumlin, Forssell* och *Zitting*.

Skiljaktig var senatorn *Liljeblad*, som gillade hofrättens utslag.

6.

Är hyresgäst i stad berättigad att af husvärd, som föryttrat huset utan förbehåll om hyresaftalets bestånd, fordra ersättning för den skada, som brytandet af hyresaftalet tillskyndat honom?

Efter stämning å gårdsegaren Fredrik Ahlstrand anförde innehafvaren af firman „Efraim Falckin Ajokalutehdas“ vid rådstufvurätten i Helsingfors stad, att nämnda firma medels skriftligt kontrakt af den 20 mars 1900 utaf Ahlstrand för en tid af fem år, räknadt från den 1 nästpåföljande juni, hyrt en lokal i honom då tillhöriga gården n:o 13 vid Lappviksgatan i Helsingfors för en öfverenskommen årlig hyra af 3,000 mark; men emedan Fredrik Ahlstrand sedermera i november månad sagda år försålt berörda gård till stenhuggaren K. V. Bergman utan att vid försäljningen förbehålla firman rätt att under den aftalade tiden få innehafva lokalen, ty och då Bergman därpå uppsagt hyreskontraktet samt nödgat firman att den 15 april 1901 till hans förfogande upplåta lägenheten, yrkade Ida Amanda Falck Fredrik Ahlstrands förpliktande att godtgöra firman ej mindre kostnaden för de ändringar och förbättringar af lokalen, firman under förutsättning att få under den kontraherade tiden tillgodonjuta hyresaftalet emellertid å densamma nedlagdt, med 513 mark 8 penni än utgifterna för afflyttningen därifrån med 438 mark 45 penni eller således till firman utgifva sammanlagdt 951 mark 53 penni jämte 5 procents årlig ränta därå från berörde 15 april 1901 tills full betalning följde äfvensom att godtgöra firman för rättegångsumgälderna.

Efter det Fredrik Ahlstrand, i saken hörd, motsagt käromålet, afkunnade rådstufvurätten den 10 december 1901 utslag i målet:

och som Ida Amanda Falck icke gittat styrka, att Fredrik Ahlstrand förbundit sig att, i fall af försäljning utaf ifrågavarande gård, göra förbehåll om att det emellan nämnda firma och Ahlstrand upprättade hyreskontraktet skulle gälla gentemot den nye egaren af gården,

ty underkände rådstufvurätten käromålet.

Ida Amanda Falck väjdade under *Äbo hofrätt*, som genom dom den 31 januari 1903 fastställde rådstufvurättens utslag.

Ida Amanda Falck sökte ändring i k. senatens justitiedepartement; och utlät sig *senaten* i dom af den 7 mars 1904, att

emedan stadgandet i 15 § 16 kap. J. B. därom att köp bryter legostämman icke tillika innehölle, att för sådant fall hyresgäst i stad vore i likhet med landbo berättigad till ersättning för honom genom legoaftalets brytande tillskyndad skada,

samt Ida Amanda Falck icke ådagalagt några särskilda förhållanden, på grund hvaraf hon i sin ofvanberörda egenkap borde uti nu föreliggande fall tillerkännas ersättning,

k. senaten pröfvade rättvist låta bero vid det slut, hvori domstolarne i saken stannat.

7.

Är utmättningsman berättigad att hos gäldenär påbörja utmätning af gäldenärs lön innan densamma förfallit till betalning?

Den 27 oktober 1902 utmätte kronolänsmannen Aleksius Kortela, till gäldande af en skräddaren O. H. Turunens af guvernörsämbetet i Kuopio län medels utslag den 31 juli 1902 fastställda fordran, hos folkskolläraren O. J. Helander i Nykälä by af Haukivuori socken tredjedelen af den Helander utaf kronan tillkommande och den 1 december 1902 till betalning förfallna lön för sagda års sista kvartal eller 61 mark 66 penni och tecknade i protokollet förbud för ordföranden i folkskoldirektionen kyrkoherden Otto Magnus Hahl att till någon annan än kronolänsmannen Kortela utgifva sistsagda belopp.

Häröfver klagade folkskolläraren Helander hos guvernören i S:t Michels län och anhöll att utmätningen blefve upphäfd, bland annat, på den grund att Helander vid tiden för utmätningstillfället icke varit berättigad att lyfta den utmätta lönen.

Sedan skräddaren Turunen och kronolänsmannen Kortela afgifvit affordrade förklaringar samt Kortela i sin förklaring anmält, att han den 2 december 1902 slutfört ifrågavarande utmätningsförrättning genom att tillställa kyrkoherden Hahl utdrag ur protokollet öfver utmätningen, meddelade *guvernörsämbetet* den 13 februari 1903 utslag i ärendet; och enär utmätning af gäldenärs lön, jämlikt 18 § 4 kap. och 2 § 9 kap. U. L., vore att anses slutförd först när löngifvaren genom utdrag ur protokollet öfver utmätningen meddelats förbud att lönen utbetala,

samt utmätning hemma hos gäldenär af dennes lön förty kunde ega rum redan innan han varit berättigad att densamma lyfta,

förkastade *guvernörsämbetet* klagomålet och förordnade, att utmätningen skulle i laga ordning till slut befordras.

Folkskolläraren Helander besvärade sig till *Viborgs hofrätt*, som genom utslag den 23 oktober 1903 fann kronolänsmannen Kortela väl hafva förfarit felaktigt därutinnan att han redan den 27 oktober 1902, då folkskolläraren Helander ännu icke varit berättigad att lyfta sin ifrågavarande lön, underkastat densamma utmätning,

dock som kronolänsmannen Kortela likväl påföljande 2 december, då lönen redan förfallit till betalning, tillställt löngifvaren kyrkoherden Hahl utdrag ur protokollet öfver utmätningen,

ty och då tredjedelen af ifrågavarande lön genom sagda åtgärd blifvit lagligen utmätt,

faststälde hofrätten det slut, hvori *guvernörsämbetet* i saken stannat.

Till hofrättens utslag bidrogo utan skiljaktighet assessorerne *Hackzell*, *Elfvingren* och *v. Weissenberg* samt adjungerade ledamöterna *Wiskman* och *E. A. Sopanen*.

Folkskolläraren Helander sökte ändring i k. senatens justitiedepartement; och då målet föredrogs därstädes i öfvervaro af senatorerne *Kumlin*, *Liljeblad*, *Forssell* och *Zitting* pröfvade *senaten* rättvist, på de af *guvernörsämbetet* anförda skäl, låta bero vid hofrättens utslag.

Senatens utslag är af den 21 mars 1904.

Några processrättsliga grundbegrepp.

Richard Schmidt, *Lehrbuch des deutschen Civilprozessrechts* (1898).

Hellwig, *Lehrbuch des deutschen Civilprozessrechts*, I (1903).

Kohler, *Civilprozess- und Konkursrecht* (i *Holtzendorffs* Encyclopädie der Rechtswissenschaft in system. Bearbeitung, 6 uppl., utg. af *Kohler*, bd. II (1903).

Hagerup, *Föreläsningar over Den norske Civilproces*, I (2 uppl. 1903).

För enhvar, som sysselsatt sig med rättsvetenskapen, är det känt huru ofantligt långt processrätten ännu står efter privaträtten i fråga om verkligt vetenskaplig behandling och uppfattning. Medan de privaträttsliga instituten under århundraden varit föremål för en ingående vetenskaplig forskning, hvilken, åtminstone i hufvudsak, avslöjat deras rättsliga betydelse, var behandlingen af processen ännu för föga mer än ett kvart sekel sedan nästan helt och hållet deskriptiv. Till och med de processrättsliga grundbegreppen hafva först under de senaste årtiondena gjorts till föremål för en strängt rättvetenskaplig undersökning, och äfven denna har hittills lämnat endast få säkra resultat.

Vid sådant förhållande bör det icke väcka förvåning att, såsom en af den tyska processrättsvetenskapens stormän nyss påpekat,¹⁾ oaktadt redan ett fjärdedels århundrade förgått sedan Tysklands civilprocesslag trädde i gällande kraft, den tyska civilprocessrätten ännu ej har att uppvisa ens så många systematiska arbeten som den nya tyska civillagen (Bürgerliches Gesetzbuch) hade redan innan den blef gällande. *Wach's* af äkta vetenskaplig forskarande och en glänsande framställningskonst uppburna, med monografisk noggrannhet utförda „*Handbuch des deutschen Civilprozessrechts*,“²⁾ hvaraf första bandet utgafs redan år 1883, är tyvärr fortfarande ofullbordadt. *Planck's* äfvenledes tämligen omfattande „*Lehrbuch d. d. Civilprozessrechts*“³⁾ hvaraf första bandet utkom 1887 och som fullbordades 1896, var ett i

¹⁾ *Bülow*, Die neue Prozessrechtswissenschaft u. das System des Civilprozessrechts (i Zeitschrift f. d. Civilprozess. 1900).

²⁾ Anmäld i denna tidskrift, 1886, s. 68 ff.

³⁾ Likaledes anmäld i J. F. T. 1897, s. 497 ff.

hög grad förtjänstfullt arbete, men hade ställt såsom sin viktigaste uppgift att visa den nya processrättens sammanhang med den gamla, och kunde därför, hållst förf. i vetenskapliga tvistefrågor intog en mycket reserverad ståndpunkt, icke i nämnvärd grad bidraga till att genomföra de nya, till stor del ännu icke fullt utredda, processrättsliga begreppen i civilprocessrättens system. Att uppbygga systemet på dessa begrepp och härigenom ådaga-lägga deras föremåga att förklara de processuella instituten såsom rättsinstitut eller, med andra ord, visa den *rättsliga* betydelsen af ifrågavarande institut, är däremot den stora uppgift, som författarna af de under rubriken upptagna systematiska arbetena i tysk civilprocessrätt, fastän påolika vägar, sökt fullfölja, och hvilken förlämnar deras arbetenett så stort intresse.

De processrättsliga begrepp, hvilka ej blott mer än andra varit föremål för undersökning utan äfven mest blifvit använda vid processrättens konstruktion och därvid tillagts en central ställning, äro å ena sidan det processuella rättsskyddet och i samband därmed det s. k. rättsskyddsanspråket samt å den andra processrättsförhållandet och processförsättningarna.

Begreppet anspråk fattades tidigare uteslutande från privaträttslig synpunkt, såsom en egenskap hos privaträttigheten, på grund hvaraf den berättigade kunde fordra något af en annan person ¹⁾. Endast ett sådant anspråk ansågs utgöra föremål för pröfning och afgörande i civilprocessen. Att saken ej förhåller sig så, att tvärtom parten, förutom det privaträttsliga anspråket mot vederparten, jämväl gör gällande ett offentligt-rättsligt anspråk, som är riktadt emot staten, är det varaktiga resultatet af *Degenkolb's* och *Plosz'* undersökningar i ämnet ²⁾. Detta anspråk i processrättslig mening fattades dock af nämnda forskare tämligen obestämdt, såsom en allmän rätt att processa eller anlita statens domstolar. Det var först *Wach*, som, i samband med sin uppfattning att civilprocessen hade till ändamål att meddela statens rättsskydd till förmån för privaträttsliga intressen, äfven gaf ifrågavarande anspråk ett bestämdt innehåll, nämligen såsom ett anspråk på rättsskydd ³⁾. Då begreppet rätts-

¹⁾ Så bestämdes detta begrepp af *Windscheid*, i hans epokgörande arbete: *Die Actio des röm. Civilrechts vom Standpunkte des heutigen Rechts* (1856).

²⁾ *Degenkolb*, *Einlassungszwang u. Urtheilsnorm* (1877); *Plosz*, *Beiträge zur Theorie des Klagerechts* (1880).

³⁾ *Wach*, *Handbuch* I, s. 19; *Der Feststellungsanspruch* (1888).

skyddsanspråk för icke länge sedan varit föremål för en redogörelse i denna tidskrift,¹⁾ skola vi ej här vidare utveckla det, utan endast se till på hvad sätt det användts för den vetenskapliga behandlingen af civilprocessrätten.

R. Schmidt har i sin lärobok gifvit begreppen *rättsskydd* och *rättsskyddsanspråk* en central ställning i civilprocessrätts system. Såsom han riktigt anför, måste den objektiva processrätten (processlagen), för att fylla sin uppgift, reglera organen för statens rättsskydd (domstolarnas organisation), de handlingar, genom hvilka detta rättsskydd åvägabringas, samt villkoren för dess meddelande. Till processhandlingar räknas endast de handlingar af domstolen och parterna, hvilka medvetet hänföra sig till processens ändamål. Bland dessa skiljer han mellan sådana handlingar, som innebära en omedelbar uppfyllelse af processens ändamål (dom och värkställighet), och öfriga handlingar, hvilka endast förbereda dessa. Sammanfattningen af alla dessa handlingar bildar civilprocessen i trängre mening eller rättegångsförfarandet.

Emellertid är det icke nog att processrätten reglerar domstolsorganisationen och förfarandet. Den måste äfven bestämma de villkor och förutsättningar, under hvilka statens rättsskydd öfver hufvud kan meddelas. Härvid framställa sig likväl olika frågor till besvarande.

Å ena sidan måste visshet vinnas därom, när det yttre (utom processen liggande) sakläget är sådant att parten kan för detsamma göra anspråk på statens rättsskydd och således hafva utsikt att genom processen erhålla detta skydd. Dessa *villkor för rättsskyddet* (Rechtsschutzbedingungen) bestämmas visserligen i väsentlig mån af privaträtten. Men processrätten har dock att fastställa de särskilda betingelser, som måste vara för handen för enhvar af densamma medgifven form af rättsskydd. Sålunda kan den, som har ett privaträttsligt anspråk mot en annan, under olika omständigheter erhålla rättsskydd i form af fastställelse-dom eller fullgörelsedom, och vidare i form af värkställighet eller provisoriska säkerhetsåtgärder²⁾. Och den som ej har något dylikt anspråk kan dock under vissa förutsättningar erhålla rättsskydd i form af negativ fastställelse-dom. Genom fastställandet af villkoren för dessa olika slag af rättsskydd gifver processrätten för domaren tillkänna hvilken hans uppgift i hvarje särskildt fall är. Men därigenom blir det än vidare klart att under vissa omständigheter den enskilde har rätt att af staten fordra en viss form af rättsskydd och att staten är *förpliktad* att gifva honom

¹⁾ Se Wrede, Till frågan om fastställsetalan enligt finsk rätt (J. F. T. 1902, s. 364 ff.).

²⁾ Se härom anf. uppsats ang. fastställsetalan, sid. 373 ff.

sådant rättsskydd. Detta är nu, enligt *Schmidt*, innehållet af den enskildes rättsskyddsanspråk emot staten, hvilket anspråk således hänför sig ej blott till hans statsrättsliga förhållande med afseende å statens rättsvård, utan ock till hans ställning i den enskilda processen. Villkoren för rättsskyddsanspråket äro tillika förutsättningar för att parten skall vinna processen.

Å andra sidan måste processrätten bestämma hvilka omständigheter böra vara för handen för att frågan om det begärda rättsskyddet skall kunna afgöras i en viss rättegång. Dessa omständigheter, hvilka kunna härföra sig dels till domstolen (t. ex. territoriell behörighet) och parterna (t. ex. processuell habilitet) dels till själfva saken (t. ex. att den ej är anhängig vid annan domstol) kallas lämpligen *processförutsättningar*. De äro oberoende af villkoren för rättsskyddsanspråket. Äfven om alla processförutsättningar i det enskilda fallet föreligga, är därmed intet afgjort beträffande frågan huruvida det begärda rättsskyddet skall gifvas eller vägras. Saknas åter en sådan förutsättning (t. ex. om domstolen är obehörig), så följer däraf endast att det begärda rättsskyddet ej kan meddelas i detta rättegångsförfarande, men ingalunda att anspråket därpå vore i sig själf obefogadt. Tvärtom kommer i sådant fall denna sistnämnda fråga alls icke till afgörande.

Det förhållande, som, då alla processförutsättningar äro för handen, uppstår genom väckandet af en talan vid domstol och på grund hvaraf domstolen är pliktig att afgöra själfva saken, betecknas lämpligen såsom *processrättsförhållandet*.

Af dessa begrepp kommer det sist anförda endast i ringa mån till användning såsom grund för civilprocessrättens system. Däremot äro de öfriga af väsentlig betydelse icke blott för systemet utan äfven med afseende å ordningen för förf:s framställning. Efter en inledande öfversikt öfver civilprocessrättens betydelse och föremål redogör han i första boken för den tyska civilprocessrättens uppkomst och ledande grundtankar, äfvensom för dess källor. Den andra boken handlar om domstolsorganisationen, den tredje om processhandlingarna och den fjärde om villkoren för rättsskyddet samt processförutsättningarna. Ehuru förf:s säkra rättsvetenskapliga metod i alla delar af arbetet gör sig gällande, erbjuder dock den sista boken ett särskildt intresse genom den utredning, som där lämnas af de nämnda processrättsliga grundbegreppen. Af villkoren för rättsskyddet lämnar förf. dem, som tillhöra privaträtten, här å sido och behandlar endast dem, hvilka äro af processuell natur, isynnerhet intresset af rättsskydd. Men dessa betingelser undersökas särskildt för hvarje form af rättsskydd, för hvarje art af förfarande. Och denna undersökning är desto intressantare, som den är den för-

sta från sådan synpunkt gjorda sammanställning af betingelserna för rättsskyddet.

Då *Schmidt's* lärobok är det första arbete, som genomfört den nya rättsvetenskapliga metoden på alla delar af processrättens system, vore det icke förvånande, om det skulle innehålla en del systematiska oegentligheter och mindre hållbara påståenden. I förstnämnda hänseende må här endast nämnas att läran om parterna fått sin plats i den afdelning af värket, som handlar om civilprocessrättens källor, samt att betingelserna för rättsskyddet och processförutsättningarna behandlas till sist i arbetet, efter hela rättegångsförfarandet. Bland de talrika frågor åter, i hvilka man kan känna sig uppfordrad till motsägelse mot förf:s påståenden, vilja vi blott nämna den om vissa partshandlingars rättsliga struktur (processuella rättsärenden § 57). Emellertid är det på processrättens nuvarande ståndpunkt helt naturligt att beträffande en mängd frågor olika åsikter kunna hysas. Och äfven där de resultat, till hvilka förf. kommit, kunna erfordra revision har han genom sin grundliga forskning i hög grad befordrat en riktig uppfattning af de processrättsliga instituten.

Genom det mål *R. Schmidt* förelagt sig med ifrågavarande arbete och det sätt, hvarpå han framfört arbetet till detta mål, genom den fullständighet och kritiska skärpa, hvarmed han tillgodogjort sig resultaten af sina föregångares forskningar och den forskning han själf egnat de processuella rättsinstituten, har hans arbete blifvit epokgörande på sitt område. Förvånande är i sanning den rikedom på nya synpunkter detta arbete innehåller. Dessutom har förf. öfver alt ställt sig på historisk grund och i fråga om de viktigare processinstituten städse uppvisat deras historiska utveckling. Då likväl hela arbetet icke omfattar mer än ett enda band af måttliga dimensioner, har följden häraf blifvit att framställningens form är tämligen koncentrerad. Med afseende härpå och då framställningssättet icke alltid är fullkomligt klart och lättfattligt, kan arbetet möjligen vara i någon mån svårt för studerande. Men om ock så vore, minskar detta icke dess eminenta betydelse i vetenskapligt hänseende.

Om *R. Schmidt* gjort begreppet rättsskyddsanspråk till ett af de centrala eller i alla fall grundläggande begreppen i civilprocessrättens system, kan man säga att *Hellwig* i sin lärobok helt och hållet uppbygger systemet på detta begrepp. För ett sådant företag hade han väl förberedt sig genom sin omfattande monografi *Anspruch und Klagerecht* (1900), däri han åt alla sidor utvecklat ifrågavarande begrepp och undersökt förutsättningarna för rättsskyddet. Dessutom har han i ett annat arbete af liknande omfång och grundlighet sökt tillämpa sin uppfattning

på ett af processrättens viktigaste institut, domens rättskraft¹⁾. Den förstnämnda monografin skall ock i det följande beaktas jämte läroboken.

Ehuru af föreliggande arbete endast första bandet utkommit, är det dock lätt att på grund däraf bilda sig en förställning om förf:s system, ty de grundläggande läroarna ingå utan undantag i denna del, medan den ännu ej utgifna senare delen, enligt förordet, skall innehålla en framställning af själfva förfarandet, såväl det som föregår domen, som det, hvilket afser att bringa domen i värkställighet. Af första bandet upptagas icke mindre än två tredjedelar af framställningen om förutsättningarna för det rättsskydd, som gifves genom domen, eller såsom förf. benämner dem „Die Klagvoraussetzungen.“

Med „Klagrecht“²⁾ förstår *Hellwig* rättigheten att erhålla en dom af visst innehåll. Denna rättighet är riktad uteslutande mot staten, såsom bärare af domsrätten. Den innebär en processuell (offentligrättslig) befogenhet att af staten fordra den rättsskyddshandling (dom), som är nödig för tillfredsställandet af den sökandes behof af rättsskydd. Begreppet Klagrecht är således icke lika vidsträkt som begreppet rättsskyddsanspråk: det hänför sig endast till det rättsskydd, som meddelas genom domen.

Denna Klagrecht eller talan är bunden vid vissa förutsättningar, die Klagvoraussetzungen. Genom dem blir det bestämt hurudant partens konkreta rättsläge i materiellt och processuellt hänseende skall vara, för att han skall kunna erhålla det begärda rättsskyddet. De äro således förutsättningar för en framgångsrik talan. Då de hänföra sig till omständigheter, som falla utom den förevarande processen, följer häraf att partens Klagrecht finnes till redan före processen. Den omständighet, som i materiellt hänseende utgör förutsättning för en talan, är förhandenvaran af ett privaträttsligt anspråk eller rättsförhållande eller ock (vid anspråk på konstitutiv dom) en rätt till rättsförändring. De processuella förutsättningarna åter äro: partshabilitet, att saken hör till landets domstolar, rätt att processa, saklegitimation samt „Rechtsschutzgrund,“ d. ä. intresse af rättsskydd, hvartill ock hör att saken ej är anhängig vid annan domstol eller hänskjuten under skiljemän (§ 23 och ff).

¹⁾ *Hellwig*, Wesen u. subjektive Begrenzung des Rechtskraft (1901). I detta sammanhang bör nämnas att fragorna om rättsskyddsanspråket och förutsättningarna för detsamma under senaste tid behandlats och utvecklats bl. a. i en uppsats af *Wach*, Der Rechtsschutzanspruch (i Zeitschr. f. d. Civilproz. 1903) och en afhandling af *Stein*, Ueber die Voraussetzungen des Rechtsschutzes, insb. bei der Verurtheilungsklage (1903).

²⁾ Se *Hellwig*, Lehrbuch I § 22.

Emot *Hellwig's* behandling af die Klagvoraussetzungen kunna vägande anmärkningar göras från tvänne synpunkter. Å ena sidan skiljer han visserligen processförutsättningarna från dessa förutsättningar för rättsskyddsanspråket. Men gränsen mellan båda är, såvidt vi förstå, icke rätt uppdragen. Han hänför till processförutsättningarna endast att karendens talan är framställd i rätt form och i den processart, som för det enskilda fallet är tillämplig, vidare domstolens behörighet samt processhabilitet och processlegitimation för parterna, medan öfriga omständigheten, som plägat hit hänföras, betraktas som Klagvoraussetzungen. Att sålunda af de omständigheter, hvilka medföra afvisandet af karendens talan utan pröfning, en del behandlas såsom brister i processförutsättningarna och andra såsom brister i förutsättningarna för rättsskyddet, är otvifvelaktigt ett systematiskt felgrepp, som kan vara egnadt att medföra förvirring. Kriteriet för skillnaden mellan dessa båda slag af förutsättningar synes sakenligt böra sökas däri, huruvida bristen på en förutsättning har till påföljd att karendens talan icke kan upptagas till pröfning, eller att den väl pröfvas, men underkännes. I förra fallet föreligger en brist i processförutsättningarna, i det senare hänför sig bristen till förutsättningarna för rättsskyddsanspråket.

Å andra sidan är det väl riktigt att en för parten gynnsam dom förutsätter en viss beskaffenhet hos det rättsläge, hvari parterna i privaträttsligt hänseende befinna sig. Men då förf. företager sig att med stor grundlighet undersöka hurudant detta rättsläge i olika fall bör vara, kommer hans framställning af die Klagvoraussetzungen att till betydande del upptagas af frågor, hvilka hittills och det med rätta behandlats inom privaträtten, såsom om privaträttsliga rättsförhållanden, rättigheter och anspråk. Detta förhållande, hvilket ju måste gifva ett arbete i civilprocessrätt en för detsamma onödig tyngd, är tillika i hög grad egnadt att undanskymma den del af processrätten, som dock är den viktigaste, nämligen rättegångsförfarandet. Begreppet rättsskyddsanspråk är utan tvifvel af stor betydelse för civilprocessrätten och frågan om förutsättningarna för detta anspråk en viktig fråga. Men att göra dessa frågor till de allena dominerande i systemet är att förtrycka förhållandet mellan processrättens olika delar.

Med afseende å dessa omständigheter och då den vidlyftiga utredning förf. gifver af de processrättsliga grundbegreppen delvis torde vara för nybörjaren något svårsmält, hyser undertecknad tvifvel om arbetets lämplighet såsom lärobok. Emellertid har förf. genom allvaret och grundligheten af den forskning, hvaraf hans arbete framgått, gifvit synnerligen värdefulla bidrag till belysningen af flere bland de viktigaste frågor på processrättens om-

råde. Och den i ämnet något mer inkomne skall läsa hans arbete ej blott med nöje, utan ock med stor nytta.

Begreppet rättsskyddsanspråk förkastas afgjort af *Kohler*, äfvensom *Bülow*,¹⁾ hvilka däremot grunda sitt system helt och hållet på ett annat begrepp, nämligen *processrättsförhållandet*. Äfven om detta har undertecknad visserligen förut uttalat sig²⁾. Men då teorin härom, som först uppställdes af *Bülow*,³⁾ sedermera varit föremål för mycken diskussion och omfattats af de flesta processualister, kan det vara skäl att änyo upptaga den till granskning.

Enligt den allmännast rådande uppfattningen torde processrättsförhållandet närmast kunna betecknas såsom det rättsliga band, som sammanhåller rättegången och de handlingar, af hvilka denna består, så att de bilda en enhet. Det är äfven på grund af detta rättsförhållande, som parterna äro berättigade att få dom samt pliktiga att underkasta sig domen. Slutligen är man ense därom att detta förhållande är af offentligrättslig art.

Såsom man lätt finner, har denna konstruktion af processen sin förebild i den romerska processens *judicium* eller rättegången inför *judex*, hvilken föregicks af förhandlingen inför *pretor* (in *jure*). Detta *judicium*, som grundade sig på en särskild processakt, det s. k. *litis contestatio*, framställes nämligen af de romerska juristerna såsom eller åtminstone snarlikt ett kontraktsförhållande, genom hvilket parterna förpliktas att underkasta sig domen af den utsedda *judex*⁴⁾.

För öfrigt råder angående uppkomsten och betydelsen af detta rättsförhållande ingen samstämmighet. Medan några författare i öfverensstämmelse med hvad som gälde i fråga om det romerska *judicium*, låta processförhållandet uppstå först då svaranden inlåter sig i rättegången med kändan, anse numera de flesta att sagda förhållande uppkommer genom en ensidig akt från kändans sida, den, genom hvilken han först väcker sin talan vid domstolen. Denna akt skulle således utgöra ett rättsärende. Af ännu större bärvidd är emellertid att ifrågavarande rättsförhållande af en del författare (*Bülow*, *Wach* m. fl.) upp-

¹⁾ *Kohler*, Der Prozess als Rechtsverhältniss (1888) § 3 m. fl., Civilprozess u. Konkursrecht § 8. Detsamma gör *Bülow*, a. a. samt *Klage und Urtheil* (i Z. f. d. Civilprozess 1902).

²⁾ I afhandlingen om Processinvändningarna, § 6.

³⁾ *Bülow*, Die Lehre von den Prozessinreden und die Prozessvoraussetzungen (1868).

⁴⁾ L. 3 § 11 D. de peculio, XV, 1 (Ulpianus). Jfr. t. ex. *Bethmann-Hollweg*, Der Civilprozess des gem. Rechts, II s. 487 ff.

fattas såsom ett förhållande såväl mellan domstolen och hvardera parten som mellan desse senare inbördes, således såsom ett tredidigt rättsförhållande, enligt andra åter (främst *Kohler*) anses omfatta endast parterna, icke domstolen. Och medan de fleste, enligt den häfdvunna uppfattningen af begreppet rättsförhållande, anse äfven processförhållandet innebära ett förhållande af rättigheter och förpliktelser för de däri delaktiga rättssubjekten, har upphofsmannen till hela denna teori med stor bestämdhet uttalat sig mot en sådan uppfattning¹⁾.

Frågan om det berättigade i att konstruera processen såsom ett rättsförhållande och om det vetenskapliga värdet af en dylik konstruktion sammanhänger i väsentlig mån med den, hurvida parterna hafva rättigheter och förpliktelser af processuell, d. ä. offentligrättslig art. I det juridiska språkbruket förekomma uttryck, som tyda härpå, synnerligen allmänt. Man talar om kärandens rätt att af domaren utfå stämning, om rättigheten för part att anställa käromål eller afgifva svaromål, att blifva hörd öfver motpartens påståenden, att framställa bevis, att erhålla dom i saken o. s. v. Och å andra sidan talar man om förpliktelse för part att efter kallelse inställa sig vid domstolen, att tala sanning, att förklara sig öfver motpartens påståenden och öfver hufvud medvärka till sakens utredning, att underkasta sig rättens dom o. s. v. Vid närmare undersökning af förhållandet skall man dock finna att här i de flesta fall icke kan blifva fråga om rättigheter och förpliktelser i juridisk mening.

Hvad först beträffar förhållandet mellan parterna inbördes framgår detta redan af den omständigheten att parts förklaringar i processen, åtminstone enligt vår rätt, äro riktade icke till motparten, utan till domstolen. I själfva verket gifver processen icke upphof åt rättigheter och förpliktelser mellan parterna. Den ena parten har icke någon annan rätt mot den andra än den som härrör af deras privaträttsliga förhållande. Man har i sådant afseende åberopat parts plikt att ersätta motpartens kostnader i rättegången²⁾. Denna förpliktelse uppstår dock icke genom processen, utan först genom rättens dom eller utslag. Dessförinnan torde det icke ens vara riktigt att tala om en eventuell plikt för den tappande att ersätta motpartens kostnad, ty den vinnande är icke alltid berättigad till kostnadsersättning. För öfrigt är frågan om rättegångskostnaden och dess ersättande af så sekundär betydelse med afseende å processens ändamål att en konstruktion af processen icke kan byggas på en sådan skyldighet. Betecknande är ock att den den författare, som framför andra sökt genomföra uppfattningen af processen såsom

¹⁾ Se äfven *Bilow*, *Das Geständnisrecht* (1899) s. 39 ff.

²⁾ *Kohler*, *Civilprozess* § 64.

ett rättsförhållande mellan parterna, karakteriserar detta förhållande såsom ett kampförhållande, en andlig tvekamp¹⁾. Men om en strid mellan två personer skall kunna utgöra innehållet af ett rättsförhållande, hvilket i regeln icke torde vara fallet, så bör den åtminstone vara bestämd genom ett föregående afstal mellan de kämpande. Detta kan ock i viss mån sägas hafva varit förhållandet med det romerska iudicium, ty detta bestämdes såsom sagdt genom *litis contestatio*. Men något, som skulle motsvara denna akt, finnes icke i vår tids process, hvilken tvärtom tager sin början genom en ensidig handling från karendens sida, nämligen väckandet af talan, som hos oss sker genom stämningens meddelande åt svaranden²⁾.

Om vi nu vända oss till förhållandet mellan domstolen och parterna, skola vi finna att detsamma, ehuru af annan beskaffenhet än förhållandet mellan parterna inbördes, icke håller karakteriseras af ömsesidiga rättigheter och förpliktelser. Hvad man kallar rättighet för part att förklara sig, att kära, svara o. s. v. är nämligen ingenting annat än en befogenhet att handla med rättslig värkan i processen, eller att företaga processhandlingar. Och denna befogenhet kan lika litet betecknas såsom en rättighet som t. ex. den privaträttsliga befogenheten att sluta köp eller att upprätta testamente själf utgör en subjektiv rättighet. Å andra sidan är visserligen domstolen under vissa förutsättningar pliktig ej blott att gifva en dom af visst innehåll, utan äfven att meddela stämning, att höra parterna, upptaga bevis m. m. ty sådant hör till meddelandet af processuellt rättskydd. Men detta härrör af domstolens tjänsteplikt, hvilken åter grundar sig på statens plikt att gifva rättsskydd, och själf utgör en förpliktelse mot staten, icke mot den enskilda parten. Skulle man af dessa skyldigheter skapa subjektiva rättigheter för parterna, vore man tvungen att för hvarje fall, då den enskilde, hvilken anlitar offentlig myndighet, kan af denna fordra en viss handling, bilda en rättighet emot myndigheten och ett rättsförhållande mellan denna och den enskilde, hvilket vore att göra våld på verkligheten. Ty, såsom redan antyddes, staten har väl förpliktelser mot den enskilde medborgaren, men statens organ eller myndigheten, som den enskilde anlitar (här domstolen), är förpliktad endast mot staten, icke mot den enskilde.

Hvad särskildt beträffar anspråket på rättsskydd, kan detta, äfven om det vore en subjektiv rättighet, icke utgöra grund för det s. k. processrättsförhållandet. Ty utom att detta anspråk är riktadt mot staten, icke mot domstolen, uppstår det ej i och med

¹⁾ Kohler, Civilprozess §§ 31 och 47.

²⁾ Jfr Wrede, Om begreppet *litis contestatio* och dess betydelse för den nyare processrätten (J. F. T. 1883 och 1884).

processen, utan eger rum redan före processen, så snart förut-sättningarna för detsamma äro för handen, således på en tid, då det ej kan blifva fråga om ett dylikt rättsförhållande. Äfven i sådant fall skulle därför väckandet af talan från kärandens sida icke innebära ett rättsärende, som gifver upphof åt ett rättsförhållande, utan endast utöfningen af en rättighet.

I fråga åter om parternas förpliktelser i processuellt hän-seende kan man redan däraf, att civilprocessrätten öfver hufvud behärskas af dispositionsprincipen, draga den slutsats att den icke såsom en plikt af parterna fordrar någon positiv värksamlet för sakens fullföljande och utredning. Enligt denna ståndpunkt är det nog att tillfälle beredes parterna att handla i rättegången och därigenom tillvarataga sina intressen. Men då dessa intressen äro deras enskilda, bör icke någon skyldighet i detta afseende uppställas. Underlåter parten att handla, är följden däraf endast den att han går miste om den fördel i processuellt hänseende, som hans handling hade medfört.

Att äfven finsk rätt, åtminstone i hufvudsak, står på denna ståndpunkt kan icke vara tvifvelaktigt. Särskildt kommer härvid i betraktande att lagen icke uppställer någon plikt för parten att förklara sig eller öfver hufvud handla i processen. Däremot är part, om han förklarar sig, visserligen skyldig att i sina förklaringar hålla sig till sanningen; lagen traffar nämligen uppsätlig osanning inför rätta med böter¹⁾. Men utom att uppfyllelsen af denna s. k. sanningsplikt icke kan genom något medel framtvingas, innebär den ej någon förpliktelse att handla eller vara positivt verksam för uppnående af processens syfte. Lika litet utgör den s. k. bevisskyldigheten någon verklig förpliktelse; den är intet annat än en norm, som bestämmer hvilkendera parten skall lida följden däraf att ett visst faktum blifvit obevisadt²⁾. Hvad åter beträffar editionsplikten eller skyldigheten att utgifva sakliga bevismedel, så åligger den icke blott part, utan ock tredje person, som står utom rättegången, och hänför sig hufvudsakligen till sådana fall, då motparten oberoende af den mellan parterna anhängiga rättegången kunde fordra att få taga del af urkunden³⁾.

Så tillvida står vår lag visserligen på en annan ståndpunkt än de flesta nyare processlagar att den icke blott utsätter böter för parts utevara från rätten efter stämning, utan äfven gifver domstolen makt att genom vite tvinga part att inställa sig vid dess sammanträde⁴⁾. Härvid bör dock till en början beaktas att ifrågavarande böter uppenbarligen hafva karaktären af ord-

¹⁾ R. B. 14: 8.

²⁾ Jfr *Wrede*, *Bevisrätten* § 3.

³⁾ Se *Wrede*, a. a. § 8 och där anförda författare.

⁴⁾ R. B. 12: 2 och 24: 1; Jfr ock 15: 1, sista satsen.

ningsstraff, hvilket framgår däraf att de stadgats (ehuru de i praktiken ej tillämpas) jämväl för sådana fall, då till följd af kändens eller båda parternas utevara någon process alls icke kommer till stånd. Och ehuru väl vite kan användas såsom tvångsmedel mot uteblifven part, har lagen dock såsom den yttersta utvägen i sådana fall tänkt sig målets afgörande i partens frånvara, hvartill kommer att den i vidsträckt mån tillåter att tvistemål afdömas, oaktadt svaranden uteblifvit och utan att något försök behöfver göras att tvinga honom till inställelse¹⁾. Det torde således kunna sägas att lagen visserligen principiellt uppställt en plikt för part att inställa sig, men icke strängt genomfört denna ståndpunkt. Då likväl själfva inställelsen icke innebär någon förpliktelse att positivt medvärka för uppnående af processens ändamål och en sådan plikt icke uppställas af vår rätt, synes det icke vara rådligt att uteslutande på grund af denna inställeseplikt konstruera processen såsom ett rättsförhållande.

Slutligen torde det vara klart att hvardera partens plikt att underkasta sig rättens dom icke beror på något rättsförhållande mellan parterna och domstolen, utan på det förhållande, hvari parterna stå till staten, såsom underkastade statsmakten. Ty det är statsmakt, som domstolen utöfvar genom sin domsrätt²⁾.

Det anförda kan sammanfattas därhän att några rättigheter och förpliktelser af processuell natur icke ega rum mellan parterna inbördes, och att de plikter, som part kan hafva emot domstolen, icke äro sådana att de skulle förutsätta ett särskildt rättsförhållande mellan parterna och domstolen.

Visserligen kan begreppet rättsförhållande tagas jämväl i annan betydelse än här skett, och tänkbart är till följd häraf att förhållandet mellan de särskilda process-subjekten kunde i någon mening betecknas såsom ett rättsförhållande³⁾. Men härpå kommer det i främsta rummet icke an, utan därpå, om det med denna uppfattning af processen är möjligt att förklara, huru den kan uppfylla sin funktion att meddela rättsskydd, samt på detta sätt belysa processens rättsliga natur.

Svaret på denna fråga framgår icke med säkerhet af *Bülow's* arbeten, emedan denne förf., så mycket han än värkat för gestaltningen af såväl detta begrepp som begreppet processförut-

¹⁾ R. B. 12: 3.

²⁾ Jfr äfven *Laband*, Das Staatsrecht des deutschen Reiches, III § 84, sid. 351 ff.

³⁾ Begreppet rättsförhållande har här fattats såsom ett förhållande af rättigheter och plikter. Se för öfrigt angående detta begrepp t. ex. *Montgomery*, Privaträtt I s. 252; *Regelsberger*, Pandekten I § 13; *Gierke*, Deutsches Privatrecht I § 28.

sättningar, icke tillämpat dessa begrepp på en fullständigt utförd framställning hela civilprocessrättens system¹⁾.

Vi skola därför taga i betraktande *Kohlers* arbete öfver civilprocessen, hvilket mera konsekvent än något annat genomfört konstruktionen af processen såsom ett rättsförhållande. Huru litet denna konstruktion i själfva verket är egnad att förklara processens rättsliga funktion framgår redan af *Kohlers* definition af civilprocessen. Han säger (§ 4): „Civilprozess ist ein (zwischen Zwei Personen) obschwebendes Rechtsverhältniss, welches den Zweck verfolgt, auf dem Wege des Verfahrens (Rechtsganges) unter richterlicher Beihilfe vorhandene Privatrechtsansprüche zu verwirklichen oder vorhandene Rechte oder Rechtsverhältnisse privater Art festzustellen“. Man förstår att detta ändamål kan uppnås genom ett rättsligt förfarande, som innefattar handlingar af domstolen och parterna, men man förstår ej huru det kan ernås genom ett rättsförhållande, ty ett sådant kan ju icke utöfva någon personlig värksamhet.

Låtom oss nu se till huru förf. vidare genomför sin konstruktion.

Processen såsom rättsförhållande är tillika ett förhållande mellan tvänne i strid med hvarandra befintliga parter. Den är en andlig tvekamp. Liksom andra rättsförhållanden uppstår processen genom ett rättsärende. Detta är käromålets väckande, die Klage (§§ 31, 37, 48).

Det sagda gäller partsprocessen. Jämte denna gifves det en undersökningsprocess (hufvudsakligen då myndig person skall göras omyndig). Äfven den är ett rättsförhållande, ehuru icke mellan två parter, ty sådana känner den ej, utan mellan staten och en eller flere däri delaktiga personer (§§ 45, 46, 78).

Såsom rättsförhållande är processen bunden vid vissa förutsättningar. Utom dessa förutsättningar för processförhållandet finnas andra förutsättningar för domen. Däremot ges det icke några „Klagvoraussetzungen“ (§ 47).

Processrättsförhållandet utgör en enhet, hvilket visar sig i de rättsföljder, som pläga sammanfattas under benämningen sakens anhängighet. Men detta förhållande är tillika underkastadt förändring och utveckling. Det utvecklar sig genom processhandlingar af parterna och domstolen. Det förändras genom ändring af käromålet och genom succession. Det upplöses på naturligt sätt, då det når sitt mål, en rättskraftig dom (§§ 51, 53, 66, 67, 70, 72 ff.).

¹⁾ Uppsatsen *Die neue Processrechtswissenschaft etc.* innehåller visserligen ett skema för en sådan tillämpning, men detta är dock något ennat än den genomförda tillämpningen.

Användandet af rättsmedel framkallar icke ett nytt rättsförhållande. Väl är förfarandet i högre rätt ett nytt förfarande, men processen är densamma (§§ 79, 81). Huru detta sammangår med det förhållandet att förutsättningarna för processen i högre rätt notoriskt äro delvis andra än för processen i första instans, lämnas emellertid oförklaradt.

Lika litet synes det låta förena sig att på ena sidan den viktigaste handlingen i processen, genom hvilken dennas mål uppnås, är en handling af *domstolen*, medan å den andra processen utgör ett rättsförhållande *mellan parterna*, i hvilket domstolen ej är delaktig, och själfva rättegångsförfarandet till följd häraf är ett partsförfarande, därvid domstolens roll inskränkes till en medhjälpande (se definitionen).

Förevarande arbete af *Kohler* utgör icke någon utförlig lärobok i civilprocessrätt, utan endast en sådan kortare framställning af de ledande principerna i ämnet, att den kunnat ingå i den af *von Holtzendorff* grundlagda, numera af *Kohler* ånyo utgifna encyklopädin öfver rättsvetenskapens system. Men det förtjänar uppmärksamhet icke blott för det goda anseende ifrågarivande encyklopädi med rätta åtnjuter, utan äfven och framför allt för förf:s vidsträckt forskning och häpnadsväckande produktion på de mest olika områden af rättsvetenskapen.

Liksom andra arbeten af *Kohler* kännetecknas äfven detta af en stor rikedom på idéer, ofta framställda mot en bakgrund af jämförande rättsforskning, samt en liflig, medryckande stil. Men såsom flere gånger tillförene utför förf. äfven här sina idéer med en viss ensidighet och öfverdrift, som länder hans arbete till skada. För att belysa detta må ytterligare ett exempel här anföras.

Emedan den nuvarande tyska civilprocessrätten har sina rötter dels i romersk rätt dels i germanisk, delar förf. sin framställning i trenne delar: romanisk-kanonisk-modern process (största delen af det ordinarie förfarandet till och med domen), öfvervägande germanisk process (värkställighet af dom och konkursförfarandet) samt rent germaniska rättsbildningar (åtskilliga slag af exekutiv process m. m.). Emellertid torde det vara uppenbart att en indelning af rättsinstituterna efter deras historiska ursprung aldrig kan blifva fullt exakt, enär flere institut hafva ett blandadt ursprung. Vidare måste en dylik indelning medföra ett åtskiljande af institut, som höra tillsammans och därmed ett sönderstyckande af systemet, till men för öfverskådligheten. Isynnerhet blir detta fallet, om man fördelar samma rättsinstitut, på grund af dess olika ursprung, på skilda delar af arbetet, såsom förf. gör, då han t. ex. behandlar läran om domens rättskraft såväl i första afdelningen (såvidt rättskraften hän-

för sig till parterna) som i den tredje (såvidt den sträcker sig till andra personer).

Oafsedt de anmärkningar mot ifrågavarande arbete, som från rent systematisk synpunkt här framstälts, skall detsamma, på grund af dess nyss påpekade framstående egenskaper och då förf. gjort sig känd genom tidigare forskningar äfven på detta område, af den för ämnet intresserade läsas med tillfredsställelse och stor nytta.

De arbeten, med hvilka vi här sysselsatt oss, tillhöra alla den tyska rättsvetenskapen. Också är det tillsvidare nästan uteslutande inom denna, som den nya rättsvetenskapliga metoden vunnit tillämpning på civilprocessrätten. I de öfriga stora kulturfolkens rättsvetenskap behandlas detta ämne ännu i hufvudsak enligt den gamla, deskriptiva metoden¹⁾.

Om detta förhållande påminnes man, då man gör bekant-
skap med det stora arbete öfver den franska civilprocessrätten, på en gång det nyaste och det bästa i detta ämne, hvars andra upplaga nyss fullbordats. År 1897 hade *Garsonnet* slutfört sin „*Traité théorique et pratique de procédure*“ i sju band, och redan det följande året såg han sig föranledd att påbörja utgifvandet af en ny, öfversedd och förbättrad upplaga af samma arbete. Från detta värf bortryktes förf. emellertid, sedan tre band af den nya upplagan utkommit, af en plötslig död genom olycksfall, men uppgiften öfvertogs af *César-Bru*, hvilken fullföljde den enligt samma plan och sistlidna april månad utgaf sista bandet af det numera till åtta band vuxna arbetet. Oaktadt den grundlighet, som utmärker detta arbete, samt dess klara stil och den öfverskådliga anordningen af materialet, står detsamma dock i hufvudsak på kommentarliteraturens ståndpunkt. Medan det eftersträfvat den största möjliga fullständighet i enskildheter och söker gifva svar på de flesta i praktiken förekommande spörsmål, har det nästan icke alls att uppvisa någon juridisk konstruktion af de processuella rättsinstituten.

I motsats härtill uppfyller *Hagerup's* arbete öfver den norska civilprocessen väl de anspråk, som från den nutida processrättsvetenskapens ståndpunkt kunna ställas på ett sådant arbete. Förf., hvilken med afseende å mångsidig produktion i den skandinaviska rättsvetenskapens litteratur intager en liknande ställning som *Kohler* inom den tyska, utgaf år 1895 första bandet af ifrågavarande arbete, hvilket 1899 efterföljdes af bd II samt

¹⁾ Detta omdöme gäller icke Österrikes rättsvetenskap, hvilken kan betraktas såsom en gren af den tyska.

sedermera ytterligare af III och IV (1901), de två sistnämnda handlande om „Skifte- og arvebehandling“ samt „Konkurs og akkordforhandling“. År 1903 utkom första bandet i ny, omarbetad upplaga. Då detta arbete i dess första upplaga redan varit föremål för en kort anmälan i denna tidskrift¹⁾, skola vi in-skränka oss till att meddela förf:s ståndpunkt i de frågor af principiell betydelse, som här förut blifvit berörda.

Hagerup förkastar obetingadt begreppet rättsskyddsanspråk (§ 1 n. 3). Naturligtvis erkänner han tillvaran af ett anspråk (retskrav) i processuel mening (§ 56), men detta går icke ut på meddelande af rättsskydd, utan på „retsnydelse af en vis art“. Då förf. emellertid mot rättsskyddsanspråket anmärker att äfven svaranden har anspråk på rättsskydd genom en rättvis dom, så är detta visserligen riktigt, men står enligt vår uppfattning ej i strid med antagandet af ett dylikt anspråk å karendens sida. Af större vikt synes oss anmärkningen att man, genom att grunda hela processinstituten på ett individuellt anspråk, fördunklar dess betydelse för rättsordningen öfver hufvud. Processen har nämligen till uppgift att i det enskilda fallet praktiskt genomföra den objektiva rättsordningen (§ 3).

Däremot anser äfven *Hagerup* att processen skapar ett särskildt rättsförhållande. Redan genom stämningens meddelande uppstår mellan parterna ett rättsförhållande, hvilket visar sig bl. a. däri att karenden genom att uteblifva å inställedagen blir skyldig att ersätta svarandens af inställelsen förorsakade kostnader. Likaledes uppstår genom sakens anhängiggörande ett rättsförhållande mellan parterna och domstolen. Denna blir förpliktad att afgöra de tvistefrågor, som föreläggas den af parterna, samt gifva dessa tillfälle att uttala sig och framställa bevis, en förpliktelse, hvilken motsvaras af rättigheten för parterna att fordra dom, att få uttala sig o. s. v. Däremot åligger parterna icke någon plikt att handla i processen. Emellertid är domstolens plikt att afgöra saken bunden vid vissa betingelser. Dessa, hvilka således utgöra förutsättningar för processrättsförhållandet, kallas processförutsättningar (§§ 5, 67, 68).

I hvad mån nu anförda satser afvika från vår uppfattning torde framgå af det föregående. Anmärkningsvärdt är att dessa och flere andra principfrågor i förf:s framställning upptaga ett mycket ringa utrymme. Då man vet att *Hagerup* med förkärlek och på det mest framstående sätt uttalat sig angående flere af rättsvetenskapens grundfrågor, är denna knapphet tydligen afsiktlig. Den beror otvifvelaktigt på arbetets närmaste ändamål, hvilket åter framgår däraf att det, såsom äfven titeln angifver, yt-

¹⁾ 1898, s. 169 ff. Andra bandet är omnämndt i årg. 1899, s. 335 ff.

terst grundar sig på en föreläsningskurs. Förf. har tydligen ansett att i ett arbete, som skall läsas jämväl och företrädesvis af studerande, vidlyftiga begreppsutredningar af rent teoretisk art icke äro fullt lämpliga.

Härmed sammanhänger att i arbetet egnas stor uppmärksamhet åt de för en riktig uppfattning af rättssatsernas praktiska betydelse och ändamålsenlighet så ytterst viktiga s. k. processmaximerna, dispositionsprincipen, förhandlingsmetoden, skriftlighet och muntlighet, m. fl., hvilka alla framställas med största klarhet och åskådlighet.

Det bör tilläggas att arbetet i förevarande andra upplaga framträder såsom delvis omarbetadt af förf., hvilken härvid bl. a. äfven tagit hägsyn till den sedan dess första utgifvande utkomma litteraturen i ämnet. Tillika har han i viktigare frågor beaktat det nyss utarbetade förslaget till reform af den norska civilprocessen.

Då arbetet å ena sidan är prägladt af grundlig vetenskaplig forskning, och å den andra utmärkes genom ett synnerligen klart och anslående framställningssätt, egnar det sig till studium lika väl för yngre som för äldre jurister. Att det är det enda arbete på nordiskt språk och öfver nordisk rätt, som tillämpat den nya rättsvetenskapliga metoden på civilprocessen, bör ytterligare vara egnadt att gifva arbetet spridning äfven i Finland.

R. A. Wrede.

Litteratur.

*F. Osk. Lilius, Testamentin muodosta Suomen oikeuden mukaan, Akademisk afhandling. Helsingfors, 1903.*¹⁾

Afhandlingen innehåller först en kort rättsfilosofisk inledning, sedan en historik, som sträcker sig till pag. 138 samt därefter, å sidorna 138—221, en systematisk framställning af gällande finsk rätt.

Historikens föremål är testamentsformens uppkomst och utveckling i romerska rätten samt dess utveckling på kontinenten under den tidigare medeltiden och uti den svensk-finska rätten till 1734 års lag. Den stora tidrymd, som sålunda omfattas af framställningen, å ena sidan, och å den andra dennas begränsning till endast testamentsformen, vidhandengifva, att man, hvad den utländska rätten vidkommer, icke af historiken bör vänta betydande nya forskningsresultat, och i själfva verket kan denna del af afhandlingen, hvilken icke grundats på författarens egna källforskningar, ej göra anspråk på annat än att vara en sammanställning af de uti litteraturen tillgängliga upplysningarna i ämnet. Den vittnar om beläsenhet och förmåga att kritiskt behandla utländsk rättshistoria. Anmärkningsvärdt är emellertid, att författaren icke visat sig känna Fickers stora och betydelsefulla arbete „*Erbenfolge der Ostgermanen*“ (1891 ff.). Af detta arbete skulle författaren säkerligen haft gagn då han uti sin historik till utgångspunkt tagit det fornariska samhällstillståndet; han har vid dess teckning, å sidorna 24 och 25, tillerkänt en mycket stor betydelse åt släkten, hvilken framställts såsom korporativt subjekt för all förmögenhet, men han har icke gifvit någon antydning om släktens omfattning, hvartill skulle kräfts undersökning af begreppen agnation och kognition, och han har alldeles förbisett familjegemenskapen, en brist, som tydligt framträder vid jämförelse med till exempel Sjögrens uppsats om förhistorisk privaträtt i Sveriges medeltidslagar uti *Nordisk tidskrift*, 1898, där det, sid. 656, framhålles, att den äldsta typiska samhällsformen är familjen.

¹⁾ Ex officio opponentens utlåtande meddelas här till hufvudsakliga delar.

För utredningen af gällande finsk rätt eger författarens framställning af utländsk rättshistorie ej någon synnerlig betydelse, och den synes icke håller hafva blifvit i sådant syfte sammanställd; författaren, som ganska omständligt dryftat hypoteserna om de äldsta romerska testamentsformerna, har nämligen mycket knapphändigt affärdat den senromerska rätten och alls ej angifvit dennas gestaltning uti den, efter romerska rättens reception i Tyskland, därstädes utbildade doktrinen, den s. k. *usus modernus pandectarum*; ej håller han han uppmärksammat annan under sextonhundratalet gällande utländsk rätt, hvilken kunnat utöfva inflytande på 1686 års testamentsstadga och testamentsrätten i 1734 års lag.

För tolkningen af 1 § 16 kap. Å. B. har författaren icke håller kunnat vinna upplysning af den svenska rättshistorien, hvilken han behandlat å sidorna 82—137. Historiken vidhandgifver nämligen, att praxis under nyare tiden och särskildt på sextonhundratalet varit, hvad testamentsformen beträffar, så vacklande, att däraf icke kan hämtas någon ledning för tolkningen af gällande rätt. Framställningen får emellertid vetenskapligt värde genom författarens noggranna studium af de i urkundssamlingarne bevarade testamentena, hvilket ådagalagt den kanoniska rättens inflytande på praxis under medeltiden.

Vid framställningen af gällande finsk rätt har författaren haft att tillgå jämförelsevis rikliga litterära förarbeten. Särskildt må nämnas Palméns värdefulla afhandling om testamentens form uti hans rättshistoriska bidrag till tolkningen af 1734 års lag, hvilken afhandling i hufvudsak följts af Olivecrona uti dennes arbete om testamentsrätten enligt svensk lagstiftning. Palmén har, delvis i polemiskt syfte, anført Calonii uti handskrifven föreläsningskurs utvecklade åsikter i ämnet, hvilka torde påverkats af den under sjuttonhundratalet i Sverige och Finland förhärskande s. k. naturrättsliga doktrinen; gentemot denna har Palmén såsom känt gjordt gällande en, om man så får säga, strängare eller mera formalistisk uppfattning. Lili framställning, hvilken, dock med fasthållande af testamentets egenskap af formalakt, i viktiga frågor träder i opposition mot Palméns, skulle måhända hafva vunnit i djup, om författaren meddelat en sammanhängande dogmhistorie för tiden efter 1734 års lag eller åtminstone egnat en ingående granskning åt Palméns doktrin, hvilken, dels omedelbart, dels genom Olivecronas förmedling, utöfvat stort inflytande på praxis. För litteraturen i ämnet erhåller läsaren nu endast knapp redogörelse. Såsom en stor förtjenst bör däremot framhållas, att judikaturen i Sverige och Finland blifvit af författaren omsorgsfullt studerad och att han genom anförande af typiska rättsfall satt läsaren i tillfälle att taga kännedom om de

åsikter, som under olika tider gjort sig gällande vid rättsskipningen.

Författarens tolkning af gällande rätt är, äfven där han anslutit sig till tidigare uttalade meningar — och han har uti många stycken kunnat taga stöd af Nordlings och Wredes föreläsningar öfver Å. B. — själfständigt motiverad, i systematiskt afseende väl framställd och i allmänhet till innehållet följdriktig. Hans slutsatser hafva icke ofta hos mig väckt betänklighet, och mina anmärkningar hafva företrädesvis afsett motiveringen, hvilken jag, hvad särskildt dess teoretiska grund vidkommer, icke funnit i allo tillfredsställande.

Författaren har (sid. 142) i motsatts mot Palmén och Olivecrona, såsom mig synes med rätta, gjort gällande, att testamentsinstitutet enligt vår lag icke bör anses såsom undantag från den legala arfsordningen utan såsom med denna likställdt. Men han motiverar (sid. 139) denna sin mening därmed, att den i 17 cap. Å. B. stadgade begränsning af testamentsfriheten, som afsåge endast närmaste släktingars bästa („lähempien sukulaisen eduksi“), vore från lagens ståndpunkt sedd en anakronism, ett, såsom orden fallit, „jäännösmuisto“ af ättens tidigare, vidsträckta rätt, hvilket klarligen är oriktigt. Vid sin utläggning af testamentsrättens förhållande till arfsrätten, där han, hvad finsk rätt vidkommer, synes hafva tagit alltför mycket intryck af en uti Tidsskrift för Retsvidenskab år 1890 publicerad uppsats af Morgensjerne om testamentsfrihetens begränsning, har författaren alls icke antydtt, att 1734 års lag i 17 cap. af Å. B. vid sammangjutning af lands- och stadsrätterna upptagit två alldeles olika system, nämligen det, som bestämmes af arfvejordsinstitutet, och det som grundas å laglottsprincipen.

Såsom misslyckadt bör äfven betecknas författarens försök att draga gräns emellan testaments- och gåfvobegreppen (sid. 143); det senare af dessa begrepp har nämligen affärdats med endast en bristfällig antydning, och gåfvans form har icke ens berörts. En närmare jämförelse emellan testamente och gåfva hade, synes det, bort leda författaren till frågan, om testamentet, hvilket ju enligt vår lag medför sin värkan äfven utan att hafva kommit till testamentariens kännedom, öfverhufvud är en viljeförklaring, som alls icke kräver någon adressat, eller om viljan att upprätta testamente bör vid själfva rättsärendets företagande förklaras för någon. Antages det senare, så följer däraf testamentsvittnenas nödvändighet både vid skriftliga och muntliga testamenten, medan det s. k. holografa testamentet kommer att från principiell synpunkt sedt framstå såsom undantag.

Författaren anser testamentsvittnena vara nödvändig form — fränset de undantagsfall, då det holografa testamentet gäller.

Denna uppfattning af 1 § 16 kap. Ä. B. såsom ett verkligt formstadgande, hvilken jag för min del tidigare från katedern uttalat, torde emellertid icke hafva blifvit af författaren på fullt tillfredsställande sätt motiverad då han för densamma åberopat endast 1686 års testamentsstadga samt förarbetena till 1734 års lag, hvilka icke synas härom gifva säker upplysning. Såväl i frågan, om testamentsvittnena verkligen äro form, och icke endast bevismedel, som ock för tolkningen af 1 § 16 kap. Ä. B., fattad såsom formstadgande, hade det varit nödigt att egna en grundlig, på rättshistorisk undersökning stödd behandling åt de öfriga formföreskrifterna uti 1734 års lag; af dessa har författaren emellertid endast i förbigående berört 1 § 8 kap. G. B., till hvars närmare skärskådan Palméns anförda arbete dock hade bort gifva honom anledning, samt alls icke uppmärksammat 2 § 1 cap. J. B., hvars sammanhang med äldre rätt ligger för öppen dag och som, då ju testamente kan omfatta fastighet, har med ämnet nära sammanhang. Att formstadgandet uti 2 § 1 cap. J. B. icke uppmärksamrats, är särskildt därför anmärkningsvärdt, att 9 § 5 cap. J. B. angifver, att skyldeman, som eger börsrätt, kan vara vittne vid fastighetsföryttring, och sålunda synes hafva betydelse för frågan om solennitetsvittnens jäf. Vid antydt förhållande värkar författarens behandling af denna fråga i dess tillämpning på testamentsvittnen icke fullt öfvertygande. Då han, som härutinnan tillämpar 17 cap. R. B., anser (sid. 153) den, hvilken står i sådant förhållande till testator, att han i rättegång, hvari denne vore part, icke sinne vittna, såsom jäfvig att vara testamentsvittne, så synes detta icke framgå såsom slutsats af författarens egna premisser, ty testator själf kan ej blifva part i rättegång angående testamentet, hvars värkan inträder först vid hans död. Ej håller har författaren funnit säker utgångspunkt för besvarandet af frågan, om kvinnor duga till testamentsvittnen.

Mera uppmärksammande af gällande utländsk rätt, hvilken författaren endast genom knappa hänvisningar berört, hade säkerligen varit för läsaren välkommet och skulle måhända, särskildt hvad det holografa testamentet vidkommer, i någon mån bidragit till ämnets belysning.

Författaren har med sin uppfattning af testamentsvittnena såsom form icke funnit anledning att behandla bevisningen i testamentstvister, utan nöjer sig med den allmänna antydning, att i sådana mål de vanliga bevisreglerna äga sin tillämpning. Emellertid har tidigare tolkning i lagen funnit skäl att antaga, att i fråga därom, huruvida testamente gjorts med sundt och fullt förstånd och af fri vilja, bevisbördan hvilat på den, som gör testamentets giltighet gällande. Om så är fallet, så hade väl

redan denna afvikelse från allmänna regler, hvilken författaren icke ens ifrågasatt, bort gifva honom anledning att något ingå på läran om bevisningen. Dennas behandling hade i allmänhet varit nödig för bemötande af Palméns uppfattning, enligt hvilken formtvånget i själfva värket af lagen åstadkommits medelbart genom dess angående testamente gifna särskilda bevisregler. Äfven om detta förnekas, så hade frågan, huruvida den omständigheten, att praxis frångått den s. k. legala bevisteorin, eger betydelse för tolkningen af 1 § 16 cap. Ä. B., kräft någon utredning. Sådan författarens framställning nu är, eger den icke fullt anspråk på att öfvertyga dem, hvilka omfattat Palméns mening.

Wilhelm Chydenius.

Ösels rätt i sjuttonde århundradet.

Pommersk eller romersk ?

af

D:r P. A. Östergren.

(Lund).

De orsaker, som beredde den romerska rätten insteg och till sist herravälde i Tyskland, voro verksamma äfven i den tyska kulturens yttersta utpost mot öster, den livländska ordensstaten. Bekantskapen med denna rätt främjades tvifvelsutan genom den andliga styrelse, som till en början herskade i förevarande länder, i det att romerska rätten betraktades som kyrkans och de andliges personliga rätt. Dess införande befordrades genom de tyska kejsarne, som ville anses som de romerske kejsarnes efterföljare. År 1366 annullerade kejsar Karl IV alla livländska stadgar och förordningar, som stredo mot romersk eller kanonisk rätt. I samma riktning verkade tidens juridiska undervisning och de genom denna utbildade domare och ämbetsmän. Romerska rätten, som framgått ur en tusenårig utveckling hos historiens om rättens utbildning högst förtjänta folk, och genom en tusenårig bearbetning af det mänskliga skarp-sinnet nått den högsta grad af fulländning, var jämte den kanoniska det enda eller nästan det enda, som vid rättsskolorna studerades; de torftiga och bristfälliga inhemska rättskällorna ställdes helt och hållet i skuggan. De jurister, som fått en sådan utbildning, sökte naturligtvis bringa den till användning i praxis, hvilket gick så mycket lättare, som de mestadels kommo att intaga viktiga och inflytelserika ställningar. Vid tiden för ordensländernas delning mellan grannstaterna hade ock den romerska rätten vunnit en betydande användning i praxis. Ordensländernas nya behärsrare läto denna utveckling fortgå och skänkte den i enstaka fall sitt godkännande. Staden Reval tillförsäkrades af konungarne Johan III (genom privilegier af 11 Febr. 1570) Sigismund (1594) och Karl XI (1675) bruket af das kaiserliche Recht ¹⁾, hvarmed som bekant förstås den af kejsar Justinianus kodifierade. Rigas reviderade statuter samt Estlands riddare- och landsrätt medgäfvos ock att denna rådfrågades, när de själfva

¹⁾ *Bunge*, Liv. Csth. u. curländische Rechtsgeschichte, s. 225, 240, Die Quellen des Revaler stadtrecht II s. 173, 188.

voro svarslösa, och öfverhufvud synes den romerska rätten under sjuttonde århundradet i Livland och Estland haft åtminstone subsidiär giltighet.

För ön Ösel del har man emellertid trott sig äga skäl att antaga en annan lagstiftning som rättesuöre — pommersk lag. Ett blott genom Schmedemanns aftryck (Justitieverket sid. 1412) känt k. bref af 26 Juni 1695 påbjuder nämligen efter en af landshöfdingen å Ösel gjord förfrågan, huruvida å denna ö „Sveriges Lag och Process, eller om then Pommerske Lagen ther practiceras och brukas skal, som här til wanligt varit“, att svensk lag skulle tjäna till efterrättelse i dömande.

Att pommersk lag varit gällande å Ösel har emellertid ej någon annan hemul och strider uppenbart mot historisk rimlighet. Östersjöprovinsernas rättshistoriker, Fr. G. v. Bunge betecknar¹⁾ saken ock som gåtfull och är benägen att antaga ett tryckfel hos Schmedemann. I stället för „pommersk“ borde där läsas „romersk“. Med hänsyn till den romerska rättens dåvarande utbredning i Östersjöprovinserna var ju denna förmodan sannolik nog.

För att vinna klarhet i denna sak har förf. å svenska riksarkivet efterforskat det hos Schmedemann aftryckta k. brefvets lydelse. I riksregistraturet fanns brefvet icke upptaget, i vederbörande conceptbok icke heller. Den omständigheten, att det utfärdats till svar å en ingången förfrågan, lemnade emellertid ett uppslag. Besked i ämnet kunde ännu sökas i landshöfdingens skrifvelse till Kong. Maj. Dess bättre befanns denna i behåll, försedd med påskrift: „res. d. 26 junii 1695“ och till den del densamma rör föreliggande sak lydande sålunda:

1. Såsom Eders Kongl. Maj:tt allernådigst behagat förändra Landt Rätten, och uthi des ställe på Ösel insatt en Land Richter och tvänne Assessorer, såm Justitien administrera skola, Ty förfrågas i djupaste underdånighet; om man Swerges laag och Process i det måhlet herefter följa skall eller ej, eller om den Romerske lagen practiseras skall, såm hertils want varit.

Peer Örneklow.

Antagandet, att pommersk lag tillämpades å Ösel, innan Karl XI i sammanhang med den stora lagrevisionen skred till införandet af svensk rätt i Östersjöprovinserna, grundar sig alltså blott å ett tryckfel hos Schmedemann eller kanske snarare å ett skriffel i den afskrift af det k. brlvet, som Schmedemann haft till sitt förfogande. Den rätt som dessförinnan tillämpades å Ösel var romersk.

¹⁾ Rechtsgeschichte, s. 243.

Juridiska föreningens i Finland förhandlingar öfver de för år 1902 godkända allmänna öfverläggningsämnen.

1:sta frågan:

Kan dom i brottmål på ändringssökande parts besvär i något afseende ändras till nackdel för honom?

Centralafdelningen.

Den för frågan utsedde referenten berörde inledningsvis frågan från teoretisk synpunkt samt framhöll i sådant afseende bl. a. den olikhet, som beträffande det i frågan uppställda spörsmål egde rum vid pröfning af ändringsansökningar i civila mål och i brottmål. Ett orättmätigt straffanspråk blef icke rättmätigt därigenom att den tilltalade vare sig uttryckligen eller tigande godkände det utslag, som fastställt detsamma, såsom fallet kunde anses vara med ett domfäldt privat rättsanspråk, hvarmed part åtnjöts. Ty part i brottmål hade ingen rätt att förfoga öfver statens straffanspråk liksom part i civila mål öfver sin enskilda rätt. Häraf följde, att öfverrätten komme att fastställa ett olagligt straffanspråk, om den blott skulle förkasta besvären i de fall, då den funne att domen bort ändras till fördel för den, som icke sökt ändring.

En sträng tillämpning af denna princip skulle dock leda därhän, att den tilltalade ej sällan kunde få straffet skärpt på sina egna besvär och således afskräckas från att söka

ändring. I många länders lagstiftning var därför öfverdomstols ändringsrätt begränsad såtillvida att en ändring af straffdom till nackdel för den tilltalade på hans egna besvär förbjudits. Däremot kunde i dessa länder en ändring af domen till nackdel för åklagaren ega rum, enär statens intresse, som representerades af åklagaren, talade för en sådan ändring.

Hvad finsk rätt beträffade, saknade 1734 års lag hvarje bestämmning i ämnet. Däremot kunde kongl. resolutionen den 28 juli 1683 åberopas till stöd för grundsatsen att hofrätt *ex officio* egde efter lag rätta underdomstols straffdom i besvärsmål, oberoende af parternas yrkanden. I betraktande af det anförda besvarade referenten frågan sålunda att öfverrätt kunde på åklagarens eller målsegarens besvär rätta underdomstols utslag i brottmål till nackdel för besväranden, i fall underrätten oriktigt tillämpat lagen, d. v. s. dömt efter ett för strängt lagrum eller såsom brott rubricerat en handling, hvilken rätteligen icke vore det. Däremot ansåg referenten öfverrätt ej böra ingå i pröfning däraf, huruvida underrätt inom den af lag utstakade strafflatituden valt för strängt straff. Vidkommande åter den tilltalades besvär, fann referenten öfverrätt i allmänhet icke kunna ändra underrätts utslag till nackdel för den tilltalade. Om dock brottet blifvit oriktigt rubricerad och en rättelse kunde ske utan ändring af straffet, vore öfverrätt enligt referentens tanke befogad att vidtaga en sådan rättelse, såvidt den tilltalade ej härigenom tillräknades ett brott, som vid återfall medförde särskildt förhöjdt straff.

Under diskussionen i ämnet, hvarvid några medlemmar omfattade referentens åsikt i alla delar, biträdde flertalet af de närvarande referentens mening, i hvad densamma hänförde sig till allmänna åklagarens och den tilltalades besvär. Däremot ansåg pluraliteten en så vidsträckt rättelse till nackdel för målsegaren, som af referenten förordats, icke kunna — emot veterligen allmän praxis — på målsegarens besvär vidtagas, enär målsegaren enligt gällande brottmålsprocess främst bevakade ett partsintresse, som var stridigt emot den tilltalades, och ej i samma grad representerade

statens rätt som åklagaren. En så kallad reformatio in pejus på målsegarens besvär kunde därför enligt flertalets tanke icke föranleda till en nedsättning af den tilltalades straff, utan endast till en olika rubricering af den brottsliga handlingen till nackdel för målsegaren.

En minoritet ansåg reformatio in pejus ej heller på åklagarens besvär kunna ifrågakomma i vidsträcktare omfång än vid målsegarens och den tilltalades besvär. Slutligen var en medlen beträffande åklagarens besvär ense med referenten och i afseende å målsegarens med majoriteten, men fann reformatio in pejus på den tilltalades besvär alldeles icke kunna ega rum.

Åbo filialafdelning.

Referenten för frågan framhöll, att frågan berörande lagrum helt och hållet saknades i vår rätt. I flere andra länders lagstiftning, exempelvis Tysklands, förekomme bestämning därom att öfverrätt på den tilltalades besvär icke egde ändra utslaget till nackdel för denne, hvaremot på åklagarens besvär en ändring däri kunde ske till förmån för den tilltalade.

För ett riktigt bedömande af förevarande fråga, såvidt den angick åklagaren, borde den ställning denne intoge i straffprocessen klargöras. Enligt referentens uppfattning var åklagaren representant för statens intressen och såsom sådan skyldig icke allenast att, då ett brott blifvit begånget, beifra detsamma och tillse att den skyldige därför fälldes till straff, utan ock att, därest underdomstolen, enligt åklagarens mening, afgjort målet orätt, besvara sig öfver utslaget för för att få detsamma rättadt, äfven om hans besvär vore till förmån för den tilltalade. Ty det stridde lika mycket emot statens intresse om den tilltalade pålades ett alltför strängt straff som om honom ådömdes ett för lindrigt sådant. Att hofrätt på åklagarens besvär ex officio vore befogad att rätta ett utslag, som tillkommit genom oriktig tillämpning af lag, ansåg referenten framgå af stadgandena i 1 §

8 kap. R. B. och kongl. brefvet af den 10 december 1756. Helt annat vore däremot förhållandet om den tilltalade eller målseganden sökte ändring i utslaget. Dessa bevakade ju endast sina egna intressen, af hvilka isynnerhet den förstnämndes vanligen vore stridande mot statens. Om den princip skulle fastslås att öfverrätt på den tilltalades eller målsegandens besvär vore berättigad att ändra utslaget till nackdel för den ena eller andra parten, ledde den ovillkorligen därhän, att dessa skulle afskräckas från att söka ändring däri, till stort men för rättskipningen i landet. Endast i händelse underdomstolen oriktigt rubricerat brottet och en rättelse i utslaget kunde ske utan att straffet ändrades, egde öfverrätt befogenhet att vidtaga en sådan rättelse däri till nackdel för den tilltalade eller målseganden, under den förutsättning likväl att den tilltalade icke tillräknades ett brott, som vid återfall medförde högre straff. Ett fall kunde dock förekomma då utslaget på parts besvär möjligen kunde ändras till nackdel för honom, nämligen det då öfverrätt, för något fel i rättegången eller då vissa strafförsättningar befunnas brista, upphäfde utslaget och antingen återförvisade målet till underdomstolen i och för ny behandling eller förvisade detsamma till annan udderrätt. I sådant fall kunde nämligen målets förvisning föranleda till såväl att den tilltalade på egna besvär blefve fäld till högre straff än honom tidigare ådömts som till att han, i följd af åklagarens eller målsegandens besvär, dömdes till lindringare straff eller helt och hållet frikändes.

På grund af det anförda besvarade referenten frågan *jakande* ej mindre för det fall att öfverrätt i följd af domvilla eller då vissa strafförsättningar befunnas brista upphäfde utslaget och antingen återförvisade målet till underdomstolen i och för ny behandling eller förvisade detsamma till annan udderrätt, än, såvidt det angick åklagarens besvär, för den händelse att underdomstolen fält den tilltalade till straff, som enligt lag icke kunnat honom ådömas; men besvarades frågan af referenten vidkommande den tilltalades och målsegandens besvär *nekande*, med den modifikation likväl att därest underdomstolen oriktigt rubricerat brottet

och en rättelse i utslaget kunde ske utan att straffet ändrades, öfverrätt vore berättigad att vidtaga en sådan rättelse däri till nackdel för den tilltalade eller målseganden, förutsatt att den tilltalade ej tillräknades ett brott, som vid återfall medförde högre straff.

Sedan en medlem anmärkt, att frågan i anseende till dess ordalydelse icke vore af den omfattning att densamma kunde hänföra sig till det fall, då åklagaren var ändrings-sökande, hvilket allaredan år 1897 varit föremål för öfverläggning inom föreningen, beslöt filialen att, ehuru frågan icke syntes hafva afseende å aktors besvär, i sammanhang härmed dock upptaga äfven detta spörsmål till besvarande, alldenstund också föreningens centralafdelning vid diskussionen om förevarande fråga afgifvit svar härutinnan.

Under den härefter fortsatta diskussionen, hvarvid samtliga närvarande medlemmar biträdde referentens mening såvidt angick åklagarens besvär och de fall att domvillan förelåg eller vissa strafföresättningar saknades, ville en medlem, som ansåg att en såkallad reformatio in pejus i afseende å det öfverklagade domslutets motivering vore öfverrätt tillåten i utslag på målsegandens och den tilltalades besvär blott under förutsättning att vid själfva domslutet i afseende å straffpåföljder och ersättningar finge bero och att ändringen rörande det brott, som tillräknats den tilltalade, icke heller finge infatta tillräknande af förbrytelre, som vid iteration medförde ådömande af svårare straff, hafva till det af referenten i denna del afgifna nekande svaret uttryckligen tillagdt, att reformatio in pejus på målsegandens och den tilltalades ändringsansökning kunde hänföra sig endast till domskälen, men ej till själfva slutet af domen.

Vid värkställd omröstning anslöto sig tretton medlemmar af filialen till denna formulering af svaret, hvaremot två medlemmar i allo instämde i referentens uttalade mening jämväl beträffande målsegandens och den tilltalades besvär.

Vasa filialafdelning.

Afdelningens närvarande medlemmar ansågo enhälligt, att enligt hos oss allmänt gällande rättsgrundsatser utslag icke kunde på ändringssökande parts egna besvär ändras till nackdel för denne, dock måhända med sådant undantag, att på allmän åklagares besvär en „reformatio in pejus“ kunde ifrågakomma i afseende å rubriceringen af den brottsliga handlingen, men ej beträffande straffutmätningen.

2:dra frågan:

Omfattar uttrycket „lösöre“ i 17 kap. Giftermålsbalken jämväl penningar och fordringar?

Centralafdelningen.

Referenten för frågan anförde följande:

I hvardagsspråket förstår man med „lösören“ ungefär detsamma som husgeråd; äfven nutida lagspråk antyder en viss benägenhet att taga ordet lösören i en inskränkt betydelse. I 1734 års lag är däremot „lösören“ den tekniska termen för den egendom, som icke är „jord eller fast“. Stadgandena i 10 kap. G. B. känna icke andra kategorier än fast egendom och lösören. G. B. 16: 1 omnämner gifvande till full ego af „penningar, eller andra lösören“, och räknar sålunda uttryckligen penningar till lösören. Då G. B. 9: 4 föreskrifver, att arfvingarna skola förse enkan „af lösören med så stor ränta eller inkomst, som för henne brister“, inbegripes här under lösören ränta eller inkomstgifvande kapital; jfr ock Ä. B. 10: 3. Under lösören räknas enligt G. B. 10: 2, 11: 2 årlig ränta och afrad af fast egendom. G. B. 9: 4 uttalar ock uttryckligen, att lösören är detsamma som „löst“ i motsats till „fast“ i en persons bo. Ä. B.

9: 1 inbegriper åter fordringar under lösören. Visserligen skiljer U. B. 5: 1, emellan „lösören“ och „reda penningar“, „guld eller silfver“; i U. B. 5: 6 talas om „lösören, som snarast kunna vändas till penningar“. Men denna motsättning finner sin förklaring däri, att ifrågavarande stadganden hafva att fastställa den inbördes ordning, i hvilken olika slag af egendom och jämväl olika slag af lösören skola gå i mät, och tillika angifva utmätningens ändamål att förskaffa borgenären betalning i reda penningar: från nämnda synpunkt måste penningar framhållas såsom något skildt i förhållande till lösören af annat slag. Det allmänna lösörebegreppet upphäffes således icke härigenom.

Då föreskrifterna om fördel meddelas i 17 kap. G. B., hvilken balks öfriga stadganden uteslutande använda „lösören“ för att beteckna all lösegendom, måste ordet lösören i åberopade lagrum utan tvifvel hafva samma betydelse. Emellertid bör bemärkas, att frågan synes afse, huruvida vid beräkning af fördelens storlek äfven penningar och fordringar få tagas i betraktande. Närmast utsäger likväl lagen blott det, att fördel får uttagas i lösören af bo oskifto; storleken af fördelen är åter så angifven, att den ej får öfverstiga „tjugundelen theraf“. Frågans hufvudsyfte är sålunda icke, i hvad egendom fördel får uttagas, utan hvilken egendom bestämmer fördelens storlek; och i den formulering frågan erhållit, uttalar den indirekt antagandet, att det är lösöreboets storlek, som angifver fördelens.

Denna åsikt har såsom bekant uttalats af Palmén i hans rättshistoriska bidrag och tidigare af Calonius m. fl. Däremot hyllar Nehrman, Westdahl och Tengvall den mening, att ordet „theraf“ hänför sig, icke till „lösören“, utan till „bo oskifto“. Grammatikaliskt har Nehrman's tolkning vida vägnar större skäl. Beaktar man nämligen 1734 års lags sätt att komnatera, så säger det ifrågavarande lagrummet: tage fördel sin af bo oskifto, i det han eller hon helst vill af lösören, dock ej mera än tjugundelen däraf. Ordet „theraf“ hänför sig språkligt till ett ord i singularis, och åtminstone har jag ej funnit detsamma i 1734 års lag använt i sådan sammanställning, att hufvudordet skulle stå i pluralis. I den

följande meningen hänföres slutligen tjugundedelen otvetydigt till „boet“. Jfr ock ordalydelsen i G. B. 9: 4; 5.

Men äfven de rättshistoriska skälen afgöra till förmån för Nehrmans mening. Ifrågavarande lagrum lyder nämligen i

1690 års förslag.¹⁾

När mannen eller hustun dör, bör den som öfverlefver, undfå sin fördel af oskifto, sedan gäld gulden är, mannen sina == vapen. Hustrun == dock intet till högre värde än till tjugundedelen af sådan egendom i bo oskifto, som till delning gå bör.

1692 och 1694 års förslag hvardera.

När = dör, då bör den som öfverlefver undfå sin fördel af boet, uti det som densamma själf af lösören önskar behålla, allenast det intet öfverstiger tjugundedelen af egendomen som till delning gå bör; men är boet alltför ringa == fast än det något öfver tjugundedelen af boets behållna egendom bestiga skulle ==.

1713 års förslag.

Dör == tage då den som öfverlefver fördel sin af bo oskifto uti allo thy som han eller hon helst vill af lösören hafva; dock så att det ej stiga må öfver tjugundedelen af egendomen i löso godse och aflinga jorde, som till skilte bör gånga: Är bo fattigt == ändock de något öfver tjugundedelen af boets behållna egendom stiga kunna. ==.

Det älsta af 1723—30 års förslag.

Dör == tage Då den som lefver efter fördel sin af bo oskifto, uti det han eller hon helst vill af lösören; dock må det ej vara mera, än tjugundedelen af de lösören och aflinge jord, som ega till skiftes gånga. Är bo == (lika med lagtexten).

¹⁾ Ortografin är icke återgifven, men väl kommateringen.

De två senare förslagen af 1723—30, det 1731 framlagda förslaget och den slutliga redaktionen

likalydande med lagtexten, utan att kommat framför „af lösören“ saknas.

Enligt lagkommissionens protokoll för den 25 februari 1725 „discurerades om delning i ett bo, att fördeln skulle först uttagas, och sedan morgongåfva, skolandes fördel vara tjugunde delen af lösören och aflinge, men intet af arfvejord, och morgongåfvan blifver tiondedelen som uti 7 Cap. om morgongåfva vidare förklaras;“ och i anledning af anmärkning att ingen fördel borde bestås „resolverades, att såvida härom är tillförene mycket disputeradt, så kan Kongl. Lag Commissionen ej göra däruti någon ändring“.

Etter nämnda dag har, såvidt protokollen utvisa, frågan om fördelen icke afhandlats i lagkommissionen. Då emellertid de ofvannämnda förslagen innehålla den nuvarande lagtexten, sluter Palmén, att kommissionen dock omsider funnit en inskränkning af fördelens maximum nödvändig, nämligen till $\frac{1}{20}$ af lösören. Emellertid måste slutsatsen blifva alldeles motsatt. Enär protokollen icke vidhandengifva, att någon ändring i de redan fastslagna grundsatserna om fördel vidtagits, kan den formella affattningens ändring icke hafva afsett att vara annat än redaktionell.

Palméns argumentering att vid en annan än den af honom häfdade tolkning fördelen komme att beräknas efter värdet af all makarnas egendom är icke riktig. Bo *oskift* för makar är nämligen blott samfälda boet, den samfälda egendomen, icke makarnes enskilda. Visserligen användes ordet „bo“ äfven i den vidsträcktare betydelsen af både samfäld och enskild egendom. Men där så sker, förekommer tillika städse något, som tydligt framhäfver denna vidsträcktare mening. Så exempelvis i 9 kap. G. B. som bestämmer i 3 § att morgongåfva skall tagas af mannens enskilda lott i boet, och i 4 och 5 §§ utsätter maximum af morgongåfva i visst förhållande till mannens „behållna lott i löst och fast“. Att „bo“ här i motsats mot vanligheten betecknar all makarnes egendom uttryckes tydligt genom

ordet „enskilda“ (lott), hvilket icke eljes begagnas utom i fråga om den enskilda egendomen i motsats till den samfälda eller lotten däri (jfr G. B. 11: 3, 4, 5; 13: 1, 4, 5), och hvilket uttryck ersätter de tidigare förslagens „jord och lott i det fasta“, „then giftorätt, som här theruti (= i lösörena) eger“. Så ock i G. B. 15, där motsatsen mellan den vidsträcktare och den inskräntare betydelsen af bo oöfverträffligt betonas genom orden: „Finnes ej annat i boet än väntan af mannens odalgods“, hvori ligger att själfva odalgodset ej hör till boet. „Bo oskifto“ kan icke heller i förhållandet mellan makar utsägas om annat än det samfälda boet. Den enskilda egendomen står ju utom delningen, och blott hustruns rätt att få morgongåfva indrager mannens lott däri. Vederlagsanspråk skola visserligen göras vid skiftesförrättning och kunna medföra att af den ena eller andra makens enskilda egendom måste afträdas något till den andra; men en delning af den enskilda egendomen innefattar detta icke.

Jag besvarar frågan därför sålunda, att fördel får tagas i lösören till ett värde af tjugundedelen af behållningen i makarnas samfälda bo, och att fördelen i fattigt bo får tagas endast i där nämnda slag af lösören, då den ock får något öfverstiga tjugundedelen af behållningen, men i öfriga fall i lösören af hvad slag som helst och således äfven i penningar eller fordringar.

I detta svar instämde efter försiggången diskussion flertalet af de närvarande.

Minoriteten var äfven i öfrigt ense med referenten, utom att fördelens storlek borde beräknas endast efter lösegendomens storlek, inklusive penningar och fordringar, men icke till en tjugundedel af hela det samfälda boet. Den motsatta åsikten medförde ett allt för stort förfång för den allidnas arfvingar samt kunde leda därhän att, om till det samfälda boet hörde mera betydande fastigheter, men lösegendomen vore jämförelsevis ringa, den efterlevande i fördel finge uttaga måhända hela lösöreboet eller åtminstone största delen däräf. Enligt stadgandets lydelse hänförde sig ordet „däraf“ till det närmaste substantivet „lösören“,

hvarjämte stadgandets förhistoria enligt minoritetens åsikt jämväl gaf stöd för dess mening, som veterligen i praxis följts hos oss och äfven godkänts i Sverige genom en lagförklaring af den 15 juni 1818.

Åbo filialafdelning.

Den utsedde referenten ville för besvarande af föreliggande fråga, kasta en kort återblick på fördelsinstitutets historiska utveckling. Man funne därvid, att detta rättsinstitut — om ock ej under sitt nuvarande namn — förekomme nämdt redan i de flesta landskapslagarna. Enligt dessa innefattade institutet rätt för efterlevande äkta make, att vid den andras fränfälle från det gemensamma boet, sedan möjligen förefintlig gäld blifvit gulden, uttaga vissa uttryckligen bestämda lösörepersedlar, nämligen enkan sina bästa kyrkokläder, sitt „fingergull“ samt säng och allt hvad därtill hörde, — enkligen åter sin bästa häst, sina vapen och kyrkokläder samt säng med tillbehör. Från landskapslagarna hade stadgandena om „fördel“, åtminstone hvad persedlarna beträffade, hufvudsakligen oförändrade öfvergått till lands- och stadslagarna.

På 1600-talet hade det emellertid inträffat, att ehuru fördelens belopp funnits i lagarna uttryckligen bestämdt, det blifvit brukligt att i mån af boets förmögenhet göra betydligare egendomsundantag i omförmäldt hänseende. Detta torde dock stundom hafva ledt till missbruk och förfång för den aflidnes arfvingar; och därför hade en annan, efter tiden lämpad, bestämning af fördelens högsta belopp befunnits nödig, då ny allmän lag stiftats. Sedan åtskilliga förslag inom lagkommissionen blifvit framställda — däribland ett, hvarur för besvarande af den nu uppställda frågan följande citat torde vara tillräckligt, nämligen: „dock må thet ej vara mera än tjugunde delen af the lösören och aflingejord, som ega till skiftes gånga“, — hade lagkommissionen stannat vid den i 1734 års lag ingående formuleringen. Den slutsats, som af lagkommissionens ifrågava-

rande tillvägagående torde få dragas, vore att kommissionen ville återföra innebörden af institutet till det, som detta af ålder varit, nämligen till att omfatta endast *lösören*. Fäste man sig nu vid, att enligt de gamla lagarnas bestämmelser i ämnet dessa lösören voro sådana, vid hvilka för den efterlevande maken ett visst affektionsvärde kunde sägas vara förknippadt, och jämförde man därmed bestämmelsen i 1734 års lag, att den efterlevande maken ur bo oskiftot finge uttaga sin fördel „i thet han eller hon hälst vill, af lösören“, ansåg referenten den slutsatsen ligga nära till hands, att jemväl 1734 års lagstiftare tänkt sig att fördelen skulle utgå ur föremål, hvilka åtminstone kunde tänkas hafva något affektionsvärde för den efterlevande maken. Penningar, såsom varande fungibla saker kunde ej gärna anses hafva slikt affektionsvärde och fordringar kunde ej alls hänföras under begreppet „lösören“, hvarför referenten för sin del ansåg frågan böra besvaras nekande.

I motsats härtill ansåg en medlem uttrycket „lösören“ i 17 kap. G. B. innefatta såväl egentliga lösören som penningar och fordringar; och ville denne medlem såsom sin mening dessutom uttala att fördelen borde beräknas till tjugundedelen endast af den lösa egendomen, penningar och fordringar däri inbegripna, men icke till sådan del af hela boet.

Under diskussionen understöddes sistberörda åsikt af en annan medlem, som i sådant afseende påpekade, att ordet lösöre på flere ställen i G. B. åsyftade jemväl pennningar samt framhöll hurusom ur förhistorien till 17 kap. G. B. icke borde kunna dragas några slutsatser därhän att fördelens belopp skulle beräknas efter hela boet, fastigheterna deri inbegripna, och att en dylik tolkning numera gentemot sekelgammal stadgad praxis icke kunde komma i fråga.

Referentens upplattning vann icke understöd, hvaremot förestående afvikande mening omfattades af filialens öfrige närvarande medlemmar och besvarades frågan af dessa alltså *jakande*.

Enär föreningens centralafdelning vid diskussionen om förevarande fråga äfven ingått i öfverläggning därom huru fördelens storlek borde beräknas, upptogs detta spörsmål,

ehuru liggande utom frågan, jämväl af filialafdelningen till besvarande, hvarvid filialen utan meningsskiljaktighet anslöt sig till den härutinnan ofvan uttalade åsikten.

Vasa filialafdelning.

Frågan refererades af en medlem på följande sätt.

„För att kunna besvara denna fråga är det nödvändigt att närmare granska det rättsinstitut, nämligen fördel, hvarom det i frågan omnämnda lagrum talar. Med fördel förstås sådan egendom, som den efterlevande maken vid den andra makens död får uttaga före boskiftet. Detta rättsinstitut förekommer redan i Sveriges äldre lagstiftning; och finner man flertalet af Sveriges äldre lagar öfverensstämma däri, att ifrågavarande förmån egde rum endast i afseende å lösören. Då det i de olika äldre lagarna uppräknas, hvilka persedlar den efterlevande maken får uttaga, synes det att hela motivet till detta institut är just det, att åt den efterlevande maken tillförsäkra sådana lösören, som för denne kunde hafva ett naturligt affektionsvärde.

Hvad nu beträffar fördelen enligt gällande lag, så stadgas i 17 kap. G. B. uttryckligen, att denna förmån utgår af behållningen i oskiftadt bo och att föremålet för denna rättighet utgör boets lösören. Då man tager i betraktande motivet för detta institut, finner man att lagens mening tydligen är den, att efterlevande make skulle ega uttaga vissa persedlar ur boet, nämligen sådana som uteslutande tjänat till hans personliga behof. Och när han uttagit alla sådana persedlar, måste han anses hafva fått full fördel, äfven om det ej skulle stiga till tjugundedelen af behållna lösöreboet. Då efterlevande make gifvits rätt att taga fördel „i det han eller hon hälst vill“, men det tillika uttryckligen uppräknas, i enlighet med äldre lagars bestämmelser, hvilka de persedlar äro, de där få undantagas om boet är fattigt och ringu, så anser jag gällande lag äfven hafva afsett med fördel endast rättigheten att undantaga lösören, som för den efterlevande kunna hafva särskildt affektionsvärde. Och att icke

penningar och fordringar kunna hänföras till sådana lösören torde vara klart. Visserligen har praxis i vårt land utbildat sig i den rikningen, att fördel vid arfskifte uttages, icke i vissa persedlar (då boet icke är fattigt och ringa), utan i en penningsumma, som belöper sig till tjugundedelen af behållna lösöreboet, men synes dock detta tillvägagående icke vara öfverensstämmande med hvad ifrågavarande lagstadgande afsett. I betraktande af hvad ofvan framhållits, anser jag mig böra besvara denna fråga nekande“.

Afdelningens öfrige närvarande medlemmar voro väl ense med referenten därom, att lagstiftarens mening torde varit att den efterlevande maken skulle i fördel bekomma sådana husgeråd och därmed jämförliga lösören, som för den efterlevande kunde vara behöfliga eller hafva särskildt afpekationsvärde, men ansågo dock dessa medlemmar, att ifrågavarande stadgande borde, med fästadt afseende å stadgandets ordalydelse samt på de rättshistoriska grunder, som af Johan Philip Palmén anförts uti hans i „Rättshistoriska bidrag till tolkning af 1734 års lag“ ingående afhandling „Om fördel af bo oskifte“, förstås sålunda, att fördelens belopp i regeln finge uppgå till tjugundedelen af det behållna lösöreboet, penningar och fordringar däri inberäknade.

3dje frågan:

Bör den, som blifvit dömd till straff enligt sista mom. 1 § 17 kap. Strafflagen, på grund däraf anses såsom menedare i den bemärkelse, hvori detta uttryck förekommer i 7 § 17 kap. Rättegångsbalken?

Centralafdelningen.

Frågan refererades af en medlem sålunda:

Nödvändigheten af att säkerställa rättsskipningens resultat i de fall då sakens utredning är beroende på uppgifter af personer, som höras inför rätta, har föranlett lagstiftaren att söka uppställa vissa garantier för att icke den,

hvars utsaga skall bibringa domstolen visshet angående någon omständighet, må af en eller annan orsak föranledas att ej afgifva sin utsaga fullt sanningsenligt. I sådant syfte har försäkringen om sanningspliktens iakttagande bundits vid en religiös formalitet, afläggandet af ed, hvarhos åsidosättandet af skyldigheten att på grund af det afgifna högtidliga löftet tala sanning af lagen betraktas såsom ett nesligt brott. I följd af den stora betydelse eden såsom bevismedel intog i det älsta svenska rättssystemet, utsatte redan landskapslagarna straff för mened, men det egentligt straffbara i detta brott ansågs ännu ligga i den kränkning af gudomen meneden innebar. Såsom ett brott mot religionen behandlades meneden i de kyrkliga balkarna och straffet därför var böter till biskopen samt botöfningar. Men på landslagarnas tid begynner jämväl en uppfattning af menedsbrottet såsom riktadt mot den världsliga rättsordningen att framskymta. Stadgandena om mened fingo nu sin plats i rättegångsbalkarna, ehuru likväl med bibehållande af böter till biskopen och kyrkliga straff. I Chr. L. L. finner man därjämte stadgandet att den, som vittnat falskt, aldrig vidare skulle vara vittnesbär. Under den följande tiden sökte man ytterligare skärpa föreskrifterna rörande mened, i hvilket afseende må erinras om beslutet å Upsala möte die Petri & Pauli 1538, enligt hvilket, bland andra, alla menedare sägas vara ärelöse och måge ej lag gå eller vittne bära. I sin stadfästelse på landslagen förklarade Carl IX att i högmåls- och andra grofva saker såsom mened skulle dömas efter Guds d. ä. Mose lag, ehuru osäkert är, i hvad mån de stränga straffen i denna kommo till tillämpning. De tvänne författningarna angående eder och sabbatsbrott, som utfärdades åren 1665 och 1687 beteckna ej något framsteg i rättsutvecklingen hvad förevarande fråga beträffar, i det att dessa författningar, med åberopande af religiösa motiv för otillåtna eders straffbarhet i allmänhet, likställa mened inför rätta med eder, som någon öfvertygats att eljes hafva svurit mot sitt samvete. Af stadganden från tiden före utfärdandet af 1734 års lag, som hafva tillämpning å menedsbrottet, synes däremot förtjäna omnämnas

det af Flintberg under 17: 19 R. B. anförda kgl. brefvet till Svea hofrätt af den 17. december 1700 med påminnelse om att domarene ej skola vara alltför hastige att döma äran från någon, särdeles i sådana mål, som kunna admittera någon billig ursäkt.

Först i 1734 års lag erhöll begreppet mened en bestämd begränsning. Bestämningarna härom ingå 18 och 19 §§ 17 kap. R. B. Enligt dessa lagrum kan mened betecknas såsom en af vittne eller part inför rätta afgifven och med ed bekräftad medvetet falsk utsaga rörande ett faktum, som invärkar på utredningen af målet. Huruvida uttalandet skett före eller efter edens afläggande synes icke förändra saken. Straffet är böter 40 daler och inhabilitet att vittna resp. ärelöshet, hvartill ytterligare kommer stadgandet i 17: 7 R. B. att menedare ej må vittna. I först-sagda lagrum hänvisas slutligen till 60: 1 M. B., som förmår att den, hvilken aflägger falskt vittnesmål i sak, som går å lif eller ära, skall stånda samma straff som det hvartill den aflidne varit förfallen, i händelse han förklarats skyldig.

Ofvanberörda stadganden, at hvilka det sistsagda redan genom 5 § i k. f. den 26 november 1866, angående falsk angivelse och annan ärekränkning, undergått ändring, äro numera ersatta genom särskilda föreskrifter i 17 kap. Strafflagen. I 1 § 1 mom. af sagda kap. förekommer en karaktäristik af menedsbrottet, hvilken upptager samma väsentliga kännetecken för detsamma som 18 och 19 §§ 17 kap. R. B. innebålla, ehuru endast något mera utvecklade, bland annat däri att med afgifvande af osann edlig utsaga likstälts förtigande af förhållande, som menedaren veterligen skulle tjänat till upplysning i saken. Straffet är urbota och alltid förenadt med förlust af medborgerligt förtroende. Af affattningen af omförmälda stadganden i 17 kap. R. B. och Strafflagen kunde man synas berättigad att draga den slutsats att den edspliktige, så snart han afgifvit sin falska berättelse, vore underkastad samtliga de påföljder lagen utsätter för menedaren, således äfven den att enligt 17: 7 R. B. ej vidare vara vittnesbär. Jämför man

emellertid de påföljder, 1 § 17 kap. Strafflagen utsätter, frihetsstraff och förlust af medborgerligt förtroende, med det straff, endast böter, som är stadgad i sista mom. af samma §, så kan man enligt min mening icke undgå att finna att lagstiftaren tillagt det i nästsagda moment berörda fall en väsentligt annan karaktär. Och detta med all rätt. Den möjlighet, att domstolen genom den falska utsagan skulle blifvit förd på villospår, hvilket enligt efter hvad jag tidigare framhållit måste anses vara det principala i menedsbrottet och som betingar dess egenskap af nesligt brott, föreligger ej vidare. Af större vikt är äfven att sanningen upptäckes och att därigenom en oskyldig undgår straff, än att menedaren drabbas af infami för framtiden, hvarför lagstiftaren ansett sig böra törmå menedaren att återkalla sin falska utsaga genom att ställa för honom utsikten att därigenom slippa annan påföljd för sitt brott än böter. Att strafflagen uti ifrågavarande moment kallar den brottslige menedare kan vid sådant förhållande icke tilläggas betydelse, lika litet som den omständigheten att brottet behandlas i 17 kap. Strafflagen, enär i detta kap. t. o. m. omnämnas sådana fall af osann edlig utsaga inför rätta, som kan medföra fullständig strafffrihet. Här af synes mig framgå att enligt nu gällande lag en person, som blifvit dömd till straff enligt sista mom. 1 § 17 kap. Strafflagen, icke kan på grund af 17: 7 R. B. vara utestängd från rättigheten att gå vittnesed.

Stöd för denna uppfattning lämnar äfven 2: 14 Strafflagen, jämförd med 4 § i förordningen om strafflagens införande, hvilka lagrum gifva vid handen, att endast i de fall, då brott enligt lag medför förlust af medborgerligt förtroende, den skyldige skall vara utestängd från de rättigheter och förmåner, för vilkas tillgodonjutande erfordras god fräjd.

För den af mig nu uttalade mening har jag hämtat de afgörande skälen från strafflagen. Men man kan, synes mig, sätta i fråga, huruvida ens den före strafflagens tillkomst gällande lagstiftningen ger stöd för en annan uppfattning åtminstone hvad vittne vidkommer. Jag ber att i

sådant afseende få åberopa 17: 27 R. B. I 18 och 19 §§ 17 kap. R. B. säges väl ej att förtigande af sådant, som kan tjäna till upplysning i saken, skulle innefatta mened. Men då domstolen jämväl härigenom kan vilseledas, föreligger därvid i alla fall ett brott af enahanda slag som vid den positiva falska utsagan, något som ju numera är i 17 kap. Strafflagen utsagdt. Ehuru enligt 17: 27 R. B. icke ens fordras, såsom i sista mom. 1 § 17 kap. Strafflagen är fallet, att vittnet skall innan dom i saken går hafva af egen drift uppenbarat det förtegade, utan endast att han därförinnan af omständigheterna öfvertygats om sin brottslighet, betraktar lagen likväl icke brottet i fråga såsom nesligt, knappt svårare än osanning inför rätta af icke edspliktig part enligt 14: 8 R. B. Slutligen ber jag att få omnämna kgl. br. till Svea hofrätt af den 6 oktober 1772, enligt hvilket en dräng, som med ed friat sig ifrån att vara skyldig till ett lägersmål, men strax efter edens gående ångrat sig och frivilligt bekänt fick behålla äran men dömdes till 16 dagars fängelse vid vatten och bröd.

På anförda skäl besvarar jag frågan *nekande*.

Om detta svar förenade sig samtliga närvarande.

Åbo filialafdelning.

Den utsedde referenten androg till protokollet följande:

„Beträffande frågan om det rättsgoda, mot hvilket menedsbrottet kunde vara riktadt, hafva under tidernas lopp olika åsikter gjort sig gällande. Den romerska rätten kände icke till något särskildt menedsbrott. Meneden ansågs innefatta en kränkning af gudomen, och medförde ej något kriminelt straff, hvaremot den kanoniska rätten uppfattade meneden såsom ett synnerligen groft brott, bestående i missbruk af religionen och Guds namn, som hade till påföljd kyrkligt straff. Uti den äldre svensk-finska rätten be-

traktades meneden jemväl företrädesvis från kyrklig synpunkt. Sålunda ingingo stadgandena om detta brott i landskapslagarnas kyrkobalkar, men redan i landslagarna infördes straff för mened i tingsmålsbalkarna, hvilket utvisade att man numera begynt betrakta karaktären af sagda brott såsom en kränkning, begången mot den rättsliga ordningen. Den omständighet att bestämningarna rörande menedsbrotten fått plats i Rätttegångsbalken (kap. 17 §§ 18 & 19) utvisar att jämväl stiftarene af 1734 års lag hänfört desamma till brotten mot rättsordningen.

Uti 1875 års förslag till strafflag inleades motiveringen till 20:de kap., som handlar om „mened och osanning inför Rätta“, med den allmänna anmärkning att „till brotten emot den allmänna rättsordningen inom staten ansluta sig äfven de förbrytelser, hvilka ske derigenom, att någon genom falsk uppgift inför Rätta vilseleder eller söker vilseleda domstolarnes lagskipning“; och denna uppfattning, att objektet för brottet är rättskipningens gilla gång, genomgår ej mindre 1884 års strafflagsförslag än strafflagen.

Gällande stadganden om mened ingå uti 17 kap. Strafflagen, hvilket kapitel omfattar icke blott mened i egentlig mening utan äfven andra med detta brott likställda. Hvad nu beträffar § 1 och särskildt de däri utsatta straffen, så finner man att, medan i de uti mom. 1 och 2 omnämnda brotten följer frihetsstraff och förlust af medborgerligt förtroende, straffas enligt sista mom. den, som återkallar osann utsaga eller uppenbarar det förtegade af egen drift, förr än dom i saken fallit eller annan däraf lidit skada, endast med böter. Denna ganska betydande skilnad i påföljderna betingas uppenbarligen däraf att i sistnämnda fall brottet har en annan karaktär, ity att den brottslige här af egen drift upphäft verkan af angreppet på rubbning i förvärkligandet af rättsordningens intressen och sålunda själfmant utplånat det nesliga i förbrytelsen, som bestod däri att domstolen eller myndigheten i annan händelse blifvit vilseledd. Såsom absolut jäf, hänförande sig till *viljan* att afgifva ett tillförlitligt vittnesmål, upptager 7 § 17 kap. R. B. vanfräjd, och bland personer, som på denna grund äro jäf-

viga, omnämnes *menedare*, hvilket uttryck jämväl förekommer uti nu ifrågavarande mom. 4 af 1 § 17 kap. Strafflagen. Af den omständighet att lagstiftaren med afseende å det nära förhållande, hvori särskilda andra brott stå till mened, gifvit dem en plats i 17 kap. Strafflagen under den gemensamma rubriken „om mened“ och således på visst sätt betraktat dem såsom arter af detta brott, får likväl, med hänsikt till hvad otvånför framhållits, icke dragas den slutsats att förlust af rättigheten att vittna inträdde i alla här förekommande fall. Utom allt tvifvel står att dylik förlust icke kan inträffa i de händelser, då strafflagen medger frihet från straff (§ 2 mom. 2 samt § 3) och lika uppenbart torde, med afseende å det otvansagda vara, att den, som, på sätt i § 1 mom. 4 förutsättes, återkallar osann utsaga eller uppenbarar det förtegade, af egen drift, förr än dom i saken fallit eller annan däraf lidit skada, oafsedt att den brottslige här kallas „menedare“, icke är underkastad den påföljd 7 § 17 kap. R. B. utsätter för menedaren nämligen att ej vara vittnesbär.

På grund häraf besvarar jag förevarande fråga *nekande*“.

Filialens närvarande medlemmar instämde i referentens yttrande, hvarjämte sexton medlemmar såsom ytterligare stöd därför ville åberopa stadgandet i 27 § 17 kap. R. B., enligt hvilket vittne, som, innan dom i saken fallit, uppenbarade hvad han vid afgifvandet af vittnesmål förtegat, endast straffades med böter, medan falskt vittnesbörd i annat fall, jämlikt 18 § samma kap., dessutom varit belagt med påföljden att aldrig vara vittnesbär.

Vasa filialafdelning.

Enligt afdelningens åsikt kunde det i frågan omnämnda brott, för hvilket endast bötesstraff vore utsatt, icke betraktas såsom ett sådant nesligt brott, att föröfvaren af det samma skulle icke vidare vara vittnesgill. Brottet medförde

icke förlust af medborgerligt förtroende och den brottslige vore förty ej utestängd från de rättigheter och förmåner, för hvilkas tillgodonjutande erfordrades god fräjd. I betraktande häraf besvarade afdelningen enhälligt *frågan nekande*.

4:de frågan:

Om genom dom solidarisk betalningsskyldighet fastställts för flere gäldenärer, meh en af dem, som ensam dragit saken under öfverrätts pröfning, frikallats från betalningen, undergår till följd häraf de öfrigas betalningsskyldighet ändring?

Centralafdelningen.

Den för frågan utsedde referenten anförde följande:

Ett svar på den föreliggande frågan *kan* gifvas utan synnerlig svårighet, om man tänker sig blott en förbindelse med solidarisk ansvarighet af det slag som omnämnes i 4: 12 Utsökningsbalken eller numera 15 § i förordningen om Utsökningslagens införande. Utmärkande för de i detta lagrum omnämnda fall är, å ena sidan att, oaktadt en förbindelse genom sin rättsgrund uppkommer såsom enhetlig för flere, delning af förbindelsen efter hufvudtalet — och icke solidarisk ansvarighet — inträder, såframt icke förbindelsen ingås med uttryckligt åtagande att ansvara en för alla och alla för en, å den andra sidan åter att, då genom sådant uttryckligt åtagande solidarisk ansvarighet uppkommit, en inbördes delning af förbindelsen emellan gäldenärerne efter hufvudtalet omedelbart i kraft af lag och städse eger rum, hvilken yttrar sig i en icke allenast *lagbestämd* utan ock *borgenären bindande* regressrätt. Regressrättens normering medför här för borgenären den värkan, att han icke får gifva eller ens låta någon af gäldenärerna blifva fri, vid äfventyr att de öfriga icke äro skyldige att gälda

den del af gälden, som efter hufvudtalet belöper sig på den sålunda frigjorde.

Föreligger vid en på uttryckligt åtagande beroende solidarisk ansvarighet ett sådant fall, som förutsättes i frågan, så att denna måste besvaras, erbjuder en tillämpning af den anförda grundsatsen i regeln en möjlighet att gifva ett åtminstone följdriktigt svar. Om nämligen samtliga gäldenärer genom underrätts dom ålagts betalningsskyldighet och öfverrätten, såsom frågan synes förutsätta, pröfvat saken endast såvidt angår den gäldenär enskildt, hvilken söker ändring, blir underrättens dom giltig för de öfriga. Men på grund af sin äfven för borgenären bindande regressrätt ega dessa ännu vid värkställighetsförfarandet — alldeles såsom där borgenären under tionde året fått sin fordran utdömd hos en af gäldenärerne men försummat bevaka den hos de öfriga, och utslaget bringas till värkställighet först under det elfte, då de öfriga äro fria — göra gällande, att de förlorat sin regressrätt mot den medgäldenär, hvilken genom öfverrettens dom befriats. Såvidt jag kan förstå, återstår i detta fall icke heller någon annan möjlighet än att bedöma förhållandet så som om borgenären skulle låtit den befriade gäldenären blifva sin ansvarighet kvitt. I motsatt händelse nödgas man välja mellan alternativen att medgäldenärerne förlora sin regressrätt och måste bära jämväl den befriades andel i gälden — hvilket upphäfver grundsatsen om den lagbestämda inbördes delningen — eller att den befriade gäldenären likväl är regresspliktig mot medgäldenärerne för sin kvotdel i gälden — hvarigenom förmånen af den befriande domen omintetgöres för honom. För tillämpningen af sagda grundsats talar ock, att densamma ju utan tvifvel kommer till användning, om en af de genom uttryckligt åtagande solidariskt ansvarige gäldenärerne, vare sig i det i frågan förutsatta fall eller då han ensam sökes, befrias af domstolen på en endast för honom personligen värkande rättsgrund, exempelvis den att han vid förbindelsens ingående var omynsig. Med så mycket större skäl måste då borgenären vidkännas förlusten af den befriade gäldenärens bortfallande, då grunden till hans befriande är sådan, att densamma be-

hörigen beaktad, bort föränleda samtliga gäldenärers befriande.

Väsentligen annorlunda är emellertid förhållandet vid en solidaritet af annat slag. Man behöfver endast tänka sig några konkreta fall för att finna att ett enhetligt svar på den förelagda frågan icke kan gifvas. Till belysande af förhållandet har jag sammanställt några exempel tagna från olika områden.

1:o A och B åtaga sig gemensamt att åt X uppföra ett bygge, vare sig α med sådan inbördes öfverenskomelse, att A tager del till två tredjedelar och B till en tredjedel, eller β att A härjämte skildt förpliktat sig gentemot B att ensam svara för risken. På yrkande af X ålägger sedan underdomstol A och B gemensamt att, enär bygget icke vore kontraktsevenligt utfördt, försätta detsamma i fullgodt skick, vid äfventyr att X eljes eger värkställa arbetet på deras bekostnad. Vad emot domen erlägges af A och B gemensamt, men fullföljes af A ensam, vare sig att B försummat att bilägga fullmakt eller att A, i likhet med B, på ofvan angifna grund, anser fullföljandet ankomma på honom allena såsom gentemot B ansvarig för det hela och i sin ändringsansökan jämväl framhåller denna omständighet. Öfverrätten finner utredt, att bygget var kontraktsevenligt utfördt, hvaraf altså borde följa att käromålet ogillas.

2:o Sedan X:s fartyg skadats genom sammanstötning med ett A tillhörigt, af B fördrft fartyg, förklarar underdomstol i anledning af X:s ersättningstalan B hafva vållat sammanstötningen och ålägger förty honom och A att gemensamt eller den som tillgång eger, A dock blott till värdet af fartyg och frakt, ersätta skadan med 10,000 mark. Det af A och B gemensamt erlagda vadet fullföljes af A ensam, eller af B ensam, under anförande att icke B utan tvärtom X allena vållat sammanstötningen, hvilket öfverrätten ock finner utredt.

3:o Sedan A och B i bolag, däri A hade två och B en tredjedel, handlat med hudar, men senare upplöst bolaget, hvarvid A öfvertagit alla bolagets tillgångar och tillika ansvarigheten för dess alla förbindelser, åläggas A och

B gemensamt att till X återbära köpeskillingen 10,000 mark för ett af bolaget såldt parti oberedda hudar, hvilka pröfvas hafva haft fel. Det af A och B gemensamt tagna vadet fullföljes af A ensam, med eller utan omnämnande af den af honom vid bolagets upplösning öfvertagna ansvarigheten mot B; och öfverrätten finner utredt att, på sätt A såsom grund för sitt ändringssökande framhållit, allmän handels-sed är, att oberedda hudar säljas i parti endast under vilkoret „tel quel“.

4:o Såsom samarfva i ett gäldbundet oskift bo hafva A och B ålagts att gemensamt till X gälda 10,000 mark, hvilka X försträckt arflåtaren. A, som någon timme före utgången af tiden för vads erläggande påträffat ett af X utfärdadt kvitto öfver gäldens betalande, men icke hunnit anskaffa fullmakt af B, erlägger och fullföljer vad, vid hvars pröfvande öfverrätten finner utredt, att A redan fått full betalning.

5:o A och B, hvilka tillsammans ega en ko eller af hvilka B å foder innehafver en A tillhörig ko, åläggas att gemensamt till X gälda 50 mark i ersättning för beteskada, som kon skulle orsakat, A såsom egare och B enär han anses hafva vållat skadan. Såsom utfattig kan B icke söka ändring, men A erlägger vad, eller omvänt söker endast B ändring, och öfverrätten finner utredt, att beteskadan orsakats, icke af förberörda, utan af en X tillhörig ko.

6:o Sedan A och B tillsammans slutit köp om ett tröskvärk med lokomobil, att levereras senast den 1 juli, åläggas de gemensamt att till X gälda tröskvärkets pris 10,000 mark, men öfverrätten, hvarest A söker ändring, finner såväl utredt vara att, på sätt af A och B framhållits, tröskväcket ankommit först den 1 augusti och icke emottagits af A och B, hvilka ock redan den 2 juli meddelat X att de på grund af leveranstidens försummande frångingo aftalet, som ock A och B hafva varit berättigade att på sätt som skett frångå aftalet.

7:o A, B, C, D, E, F, G, H och I, som bestält af X en kyrkbåt, men vägrat mottaga den erbjudna båten af orsak att den vore oduglig, åläggas att gemensamt till X gälda

båtens pris med 300 mark, men öfverrätten, hvarest A ensam fullföljt det af svarandene gemensamt tagna vadet, finner utredt vara, att den af X såsom fullgörande erbjudna båten var alldeles oduglig. En upplysande variation af detta fall är, att beställarene äro A, B och C, af hvilka A enligt inbördes öfverenskommelse skall gälda $\frac{8}{10}$ delar samt B och C hvardera en tiondedel af priset.

8:o A och B, hvilka tillsammans ega och i gemensamt hushåll bruka en jordlägenhet, hafva å dennas mark gemensamt uppfört ett gärde så, att ett hörn däraf sträcker sig nästan intill yttre kanten af diket vid den förbiledande landsvägen. I följd af svårt regn kommer landsvägen just emot sagda hörn att slutta starkt nedåt diket. Genom att en med åkdon mötande af öfvermod i full fart håller midten af vägen nödgas X med sin vagn hastigt vika åt sidan, med påföljd att hjulen å vagnens högra sida komma å den nedåt sluttande kanten af diket och vagnen synbarligen skulle stjälpit om ej det på andra sidan af diket befintliga hörnet af hägnaden skulle häjdat den, hvarvid emellertid vagnens bur söndrades af hägnadens störrar. Underrätten finner visserligen den mötande Y genom sitt förfarande men också A och B genom att uppföra hägnaden så nära vägen hafva vållat skadan å kuren, och ålägger, jämte Y, äfven A och B att gemensamt gälda densamma; hvaremot öfverrätten, där A sökt ändring, finner ett vållande till skadan icke kunna härledas af den omständigheten att hägnaden var uppförd på sätt som skett och således ett ersättningskraf på sådan grund vara obefogadt.

9:de Sedan underrätten ålagt A, B och C, den förstnämde såsom gäldenär samt B och C i egenskap af solidariska proprie löftesmän, att till X gälda 10,000 mark, finner öfverrätten, där X ensam fullföljt det af alla gemensamt tagna vadet, A hafva förebragt full bevisning därom, att han redan en gång betalat X:s fordran.

Frånsedt det sistanförda fallet är för de öfriga gemensamt, att hvarken *lagbestämd* inbördes delning mellan gäldenärerne eller *lagbestämd* regressrätt föreligger. Huruvida och i hvad mån inbördes delning eger rum bestämnes för

hvarje fall olika af det särskilda rättsförhållande som genom öfverenskommelse eller annat rättsfaktum stiftats mellan gäldenärerne. Den inbördes ansvarigheten kan vara delad såväl efter lika som efter olika kvoter eller jämväl så ordnad, att en gentemot de öfriga svarar för det hela. Men vare sig att sagda rättsförhållande vidhandengifver regressrätt för gäldenärerne inbördes eller icke, är detsamma alldeles betydelselöst för borgenärerne. Han kan frigifva en af gäldenärerne, utan att detta invärkar på hans rätt mot de öfriga. Omvänt värkar åter den omständigheten, att borgenären frigifver en af gäldenärerne, icke håller på de öfriges regressrätt mot denne; däraf att han blir fri mot borgenären beröres icke det särskilda förhållandet mellan honom och medgäldenärerne. Den ställda frågan utgår nu från antagandet, att öfverrätten förklarar underdomstolens utslag lända till efterrättelse för B men friar A eller upphäver underdomstolens utslag såvidt A angår.

I fallet 1 är det, som skall fullgöras, något odelbart: ett visst opus kan endast åvägabringas eller icke, däremot icke åvägabringas till en viss kvotdel. Då man säger, att arbetet fortskridit exempelvis till en tredjedel, uttrycker man blott en jämförelse emellan mängden af de arbets- och ämnesenheter, som redan användts, och den mängd, som fordras till åstadkommandet af resultatet, resp. dessas värde. A:s friande kan sålunda hafva till följd, antingen att B ensam skall åvägabringa det bestämda opus, eller att icke håller han numera behöfver göra det, däremot icke det logiskt omöjliga att han borde åvägabringa en kvotdel af opus. Inskjutes i stället för den ursprungliga prestationen dess penningevederlag, erhålles visserligen en prestation. Men om två eller flere ålägges en förbindelse till något odelbart, kunna de väl icke genom att underlåta fullgörande bereda sig förmånen, att en delning af förbindelsen gentemot borgenären inträder, såvidt det gäller vederlag, som i stället skall gifvas. Och hvilken borde delningsgrunden i sådant fall vara? Fullkomligt godtyckligt är, att antaga kvotdel efter hufvudtalet. I ingen händelse kunde denna antagas af annan grund än att densamma gäller emellan gäldenärerne

inbördes. I förevarande fall gäller emellertid en helt annan delningsgrund, resp. alls icke regressrätt för A utan tvärtom för B mot A för det hela. Resultatet borde altså blifva, att B måste ensam åstadkomma det föreskrifna opus, resp. gälda hela kostnaden för detsamma. Men å andra sidan skall A gentemot B taga del med två tredjedelar, resp. ensam bära hela ansvaret. B borde förty vara berättigad att af A, oaktadt han befriats, fordra deltagande i arbetet efter två tredjedelar eller hela arbetets utförande, resp. ersättning härför. Men i sådant fall har han icke vunnit något, oaktadt arbetet redan var fullgjordt och han på denna grund befriats. Betriar åter domen honom jämväl från hans ansvarighet mot B, har domen ingripit i ett förhållande som alls icke förebragts i rättegången och icke kunnat blifva föremål för afgörande i densamma; och genom att underlåta att söka ändring kan väl B icke någonsin hafva förvärvat sin på aftalet med X grundade rätt mot denne. Borde B således öfverklaga domen inom natt och år efter det han därom veta fick, och till hvad borde en sådan klagan föranleda?

Förhållandet i 3:e fallet blir enahanda. I fallet 2:o kunde möjligen en eller annan slå sig till ro med det resonemang, att B, oaktadt han icke vållat skadan, får skylla sig själf, då han ej sökt ändring. Men om omvänt B sökt ändring, och icke A, skall A då förlora sin rätt att hålla sig till B? Och huru är det möjligt att A skall betala skadan, ehuru grunden till en sådan skyldighet, eller det att B vållat densamma, gentemot B förklarats icke existera, och B åter, om den existerade, ovilkorligen är ersättningsskyldig till A? Det sagda gäller om fallet 5, då A:s ersättningsskyldighet visserligen icke i och för sig skulle förutsätta vållande af B, men under de antagna omständigheterna B hade varit ersättningsskyldig till A.

Yttermera inveckladt blir förhållandet i 4:e fallet. Här möta icke blott frågorna om B skall gälda hela gälden eller blott viss del, och hvilken del, samt huruvida gälden skall utgå ur boet före delningen mellan A och B eller först ur B:s lott. Antages nämligen att kvarlåtenskapen jämväl förslår till betalande af boets gäld med undantag af den ifråga-

varande, hvilken A och B på grund af den aflidnes anteckningar ansågo gulden, skall då B numera afträda boet med ansökan om urarvförvärfvån? Om så skett, tillkommer X betalning ur boet för hela sin fordran eller för viss del, eller bör han möjligen för det hela eller sagda del åtnjuta betalning i proportion af B:s arfslott? Och om A vill tillträda egendomen, skall han då ställa borgen äfven för X:s fordran och sedan gälda den? Om ej håller A tillträdt, men öfverskott skulle uppstå, där ej X:s fordran gälde, får A då lyfta så stor del af öfverskottet, som efter hans arfslott belöper sig på honom, medan B:s del skall gå i betalning till X? Enahanda olösliga spörsmål uppstå i 8 fallet.

6:e och 7:e fallen uppvisa samma svårigheter som det första. Men dessa framträda här i en ytterligare skärpt form därigenom, att det särskilda förhållandet mellan A och B var afsedt att fortbestå för en längre tid framåt. Förstår A:s befriande öfver hufvud beröra detta särskilda förhållande, så är följden, att detsamma därmed är upplöst i allo, och att B sålunda icke blott i fråga om köpeskillings betalning utan äfven i öfrigt kommer i ett väsentligen försämradt rättsligt och ekonomiskt läge.

I det 9:e fallet skulle väl samma nödfallsutväg tillgripas som då en af flere solidariska medgäldenärer med lagbestämd inbördes delning efter hufvudtalet genom öfverrättens dom befrias, nämligen den att i exekutionsförfarandet göres gällande, att hufvudgäldenären emellertid gått fri. Men det måste väl erkännas vara ytterst egendomligt — för att icke begagna ett skarpare uttryck — att ett sakförhållande, som redan förelåg klart för öfverrätten vid dess dom, kan i exekutionsförfarandet återopas och med framgång återopas, ehuru öfverrättens dom oaktadt detta sakförhållande medvetet fått en affattning, som afskrä proprietäresmännens rätt att återopa sagda förhållande. Ovilkorligen tvingar sig här fram det spörsmål, huruvida icke ett fel föreligger i själfva domen. Och härpå tyda likaledes samtliga öfriga ofvan anförda fall.

Tydligast framträder detta i fallen 1 och 7. Huruvida den odelbara prestationen, frambringandet af ett bestämdt

opus, fullgjorts, därom kan logiskt utsägas blott ja eller nej. Detta gäller lika, ehvad förbindelsen åligger endast en person eller flere. Konstaterar omdömet, att prestationen behörigen fullgjorts af A, är därmed uteslutet, att prestationen kunde vara ofullgjord af B. Ett uttalande, som förklarar det förra och samtidigt fastslår att prestationen skall anses icke fullgjord af B, är en själfmotsägelse, är logiskt omöjligt. Men det orimliga, det logiskt omöjliga kan ej häller rätten dekretera. Detta gör emellertid öfverrätten, om den å ena sidan förklarar A hafva fullgjort prestationen och förty förkastar käromålet mot honom, å den andra i samma andetag föreskrifver att underrättens dom, hvarigenom prestationen förklarats icke vara fullgjord och käromålet bifallits, skall lända till efterrättelse emot B. Det enda logiskt möjliga och enda riktiga är, att domstolen, med utelämnande af yttrandet att underrättens utslag såsom laga kraft egande mot B länder för honom till efterrättelse, pröfvar saken på grund af A:s ändringsansökan, förklarar utredt att prestationen fullgjorts och förty, med upphälvande af underrättens utslag, förkastar käromålet. Med andra ord, saken måste på grund af A:s ändringsansökan pröfvas och afgöras i sin helhet, för alla. Likasom saken icke kan i underrätten pröfvas utan hörande af B, likaså företräder A, om han ensam söker ändring, i öfverrätten B.

I fallet 7 är visserligen den prestation, som utsökes, delbar. Men käranden X är berättigad att erhålla denna prestation endast mot det att han fullgör eller redan fullgjort den honom åliggande motprestationen, hvilken åter är odelbar. Och liksom i förra fallet kan det icke häller pröfvas och afgöras, huruvida den odelbara prestationen är behörigen fullgjord, annorlunda än enhetligt för alla.

Emellertid är solidarisk ansvarighet icke annat än uttrycket för det att, oaktadt prestationen i en flera åliggande förbindelse är delbar, en delning dock icke eger rum mot borgenären, utan de för förbindelse med odelbar prestation gällande reglerna komma till användning. Äfven i detta fall är förbindelsen blott *en*, ehuru de förpliktade äro flere, och åligger dem odeladt. Häraf följer, att jämväl i det afseende,

hvarom här är fråga, måste förfaras lika vid en förbindelse med solidarisk ansvarighet — tagen i den inskräntare betydelsen, att förbindelser med odelbar prestation icke därunder inbegripas.

En viktig begränsning måste dock göras. Satsen att ändringsansökan af en bland de solidariske gäldenärerne skall pröfvas och afgöras med värkan för alla har giltighet blott i det fall, att den grund, på hvilken ändringen sökes och beviljas, är af beskaffenhet att föranleda äfven de öfrigas friande. Värkar grunden blott för ändringssökanden personligen, kan icke håller pröfning i dess vidare omfång ega rum. Men i sådant fall kan domen icke håller någonsin värka vidare än mot borgenären. Vare sig att den förre friats på grund af preskription, omyndighet eller villfarelse vid aftalets ingående, eftergifvande eller annan omständighet, frias han icke därmed från den regressplikt mot medgäldenärerne, hvartill det särskilda rättsförhållandet mellan dem gifver upphof, så framt icke samma grund föreligger äfven gentemot detta skilda förhållande — hvilket ingalunda behöfver vara fallet.

Strängt taget borde samma grundsats gälla solidariska förbindelser med *lagbestämd inbördes delning*. Men med afseende å den värkan, som inbördes delningen vid sådana förbindelser tillerkänts äfven gentemot borgenären, kunna ganska vägande skäl från praktikabilitetssynpunkt anföras för att tillämpa den motsatta principen, hvilken inom detta område kan följdriktigt och utan nämnvärd olägenhet genomföras. Härmed vinnes ock öfverensstämmelse med praxis.

Slutligen bör, till förebyggande af missuppfattning, anmärkas, att i detta sammanhang alldeles frånses den solidariska ansvarighet som är reglerad för visst slag af förbindelser, exempelvis växel eller warrant.

Ett fall af den i frågan angifna beskaffenhet bör således enligt lag icke förekomma under andra förutsättningar än att antingen den solidariska ansvarigheten beror på skildt åtagande af gäldenärerne att ansvara en för alla och alla för en, eller ändringssökanden befrias på en grund, som vär-

kar blott för honom personligen, enär öfverrätten eljes bör på hans ändringsansökan afgöra målet med värkan för samtliga gäldenärerne.

Beror den solidariska ansvarigheten på skildt åtagande, har befrielse, som en af gäldenärerne vinner i öfverrätt, samma betydelse som en konfusion, därigenom att borgenären blifvit dennes ende arfvinge, skulle ega. Befrias åter vid en solidaritet af annat slag den ändringssökande gäldenären på en blott för honom personligen värkande grund, har hans bortfallande icke någon betydelse för borgenären, hvilken fortfarande eger sin fulla rätt emot enhvar af de öfrige. Huruvida och i hvad mån den sålunda befriade emellertid kan tagas i anspråk af medgäldenärerne för hvad de till borgenären erlagt, det beror på det särskilda emellan dem bestående rättsförhållandet; och på detta värkar domen å andra sidan icke håller.

Under diskussionen i ämnet förenade sig de närvarande om referentens åsikt, så vidt frågan gälde sådan solidarisk ansvarighet, som hvilade på uttryckligt åtagande. Var detta däremot icke fallet, utan berodde den solidariska ansvarigheten på andra i lag grundade skäl, såsom att den prestation, som borde fullgöras, var odelbar, så ansågo öfriga närvarande att, om såsom befrielseskäl i öfverrätt åberopades sådan grund som rätteligen var egnad att värka befriande för samtliga gäldenärer, ändringsansökan af en bland de solidariska gäldenärerne borde pröfvas och afgöras med befriande verkan för alla, blott i fall det rättsförhållande, som skapade solidarisk ansvarighet, var så beskaffadt att detsamma måste anses förläna den ändringssökande behörighet att draga rättsförhållandet i dess helhet under öfverrettens pröfning, men eljest icke. När detta vore händelsen, måste bero på pröfning i hvarje särskildt fall. Om åter vid en solidarisk ansvarighet af förevarande slag den ändringssökande gäldenären befriades på en blott för honom personligen värkande grund, voro de närvarande ense med referenten därom att den ändringssökande gäldenärens bortfallande icke kunde hafva någon betydelse för borgenären, hvilken således fortfarande egde sin fulla rätt mot en hvar af de öfriga gäldenärerne.

Åbo filialafdelning.

Referenten anförde att i frågan förutsattes det under rättens dom eller utslag åkommit laga kraft emot öfrige gäldenärer utom den ene, som underkastat saken öfverrätts pröfning. Häraf kunde man draga den slutsatsen att, då solidarisk betalningsskyldighet genom den laga kraft åkomna domen var de öfrige gäldenärerne ålagd och desse därmed åtnöjts, någon ändring i betalningsskyldigheten i följd af öfverrättens dom för dem icke borde ifrågakomma. Enligt 18 § i Kejserliga förordningen den 3 december 1895 om införande af ny utsökningslag och hvad i afseende därå skall iakttagas, borde emellertid gäldenär uti ifrågavarande fall ega rätt att hos sina medgäldenärer utfå hvad han öfver sin andel betalt, men då den ändringssökande gäldenären genom öfverrättens dom frikallats från all betalning, hade alla hans medgäldenärer förlorat sin rätt till godtgörelse hos den ändringssökande för hvad de å hans del utlagt. Vid sådant förhållande och då borgenär, som försummat att bevaka sin fordran hos någon af flere gäldenärer, de där, en för alla och alla för en, betalningsskyldighet sig iklädt, jemlikt 3 § i Kejserliga förordningen den 9 november 1868 om preskription i fordringsmål och om årsstämmning, förlorat rätten att af sin fordran utfå hvad efter hufvudtalet skulle belupit sig å den hvilken borgenären sålunda låtit blifva ansvarigheten kvitt: kunde referenten ej komma till annat resultat än att borgenären, och icke medgäldenärerne, jämväl borde vidkännas förlusten i följd af en medgäldenärs bortfallande, då denne befriats genom öfverrätts utslag; och besvarades frågan af referenten sålunda jakande.

I motsats härtill uttalades under diskussionen den mening att, enär underrättens utslag vore bindande för de gäldenärer, hvilka icke genom öfverrättens dom frikallats från den dom allaredan ålagda betalningsskyldigheten, desse gäldenärer borde uti det i frågan afsedda fallet fortfarande solidariskt ansvara för hela gälden, hvarför frågan enligt nysberörda åsikt vore att besvaras *nekande*.

Vid härefter värkställd omröstning biträdde tio medlemmar nästnämnda mening, medan nio voro ense med referenten.

Vasa filialafdelning.

Enligt afdelningens mening kunde något generelt svar på frågan icke gifvas, enär det kunde förekomma såväl fall, då flere personer ålagd solidarisk betalningsskyldighet genom en af gäldenärernes frikallande från betalningen underginge ändring jämväl beträffande de öfrige, som ock fall, då slik ändring icke egde rum, beroende i de olika fallen på grunden för fordringsanspråket, skälen för en af gäldenärens befriande från betalningsskyldigheten med flere omständigheter. Frågan borde således prövas in kasu.

5:te frågan:

Om en person själf tagit sig rätt under sådana omständigheter, att återställande af besittningen eller det förhållande, som rubbats, enligt 14 § 7 kap. Utsökningslagen ej eger rum, så frågas huruvida personen är förfallen till straff enligt 14 § 16 kap. Strafflagen?

Centralafdelningen.

Frågan refererades af en medlem på följande sätt:
Såsom bekant hade en sakesgare fordom befogenhet att i vidsträckt omfång själf taga sig rätt i fall den skyldige vägrade att fullgöra sina förbindelser. Den åtgärd, hvarigenom målsegaren själf ombesörjde värkställigheten af anspråk, kallades ursprungligen nam, och var sedermera bekant under benämningen själfpantning. I äldsta tid erfordrades därtill icke tillåtelse af domstol, men senare blef sådant tillstånd nödvändigt. Dock innehöllo redan landskapslagarna vissa stadganden, som gingo i en annan rikt-

ning, i det de öfverlämnade domens värkställighet åt domaremakten. Med samhällsförhållandenas utveckling och ordnande inskränktes den enskildes befogenhet att med förbigående af de offentliga myndigheterna själf tillvarata sin rätt därefter alltmera. Och i 1: 4: U. B. af 1734 års allmänna lag var själfpantning förbjuden och belagd med straff, hvilket stadgande i praxis tillämpats ej blott vid verklig själfpantning utan öfver hufvud då någon olofligen själf tagit sig rätt genom rubbade af ett faktiskt bestående förhållande, utan att den egenmäktiga handlingen i annat lagrum var belagd med straff. I anslutning härtill betecknas i 16 kap. 14 § 1 mom. Strafflagen främst själfpantning såsom ett särskildt slag af egenmakt eller själfägt. Men tillika angifves i allmänhet självilligt tagande af rätt såsom det för förbrytelsen i fråga utmärkande.

Af det anförda framgår, att det är den s. k. aggressiva egenhandsrätten, som i 16: 14 Strafflagen är med straff belagd. Till skilnad från s. k. defensiv egenhandsrätt, som utgör ett egenmäktigt afvärjande af ett rättsvidrigt angrepp, innefattar den aggressiva egenhandsrätten ett egenmäktigt genomdrifvande af rättsanspråk, som gärningsmannen verkligt eger eller åtminstone i god tro anser sig ega. Allt efter den rättighets olika beskaffenhet, som egenmäktigt genomföres, kan förbrytelsen antaga olika former. Dock utgör det ett väsentligt vilkor för nyss åberopade lagrumms tillämplighet, att det självilliga rättstagandet icke innefattar en gärning, som i annat lagrum är belagd med straff, såsom t. ex. nödgande, misshandel, skadegörelse, hemfridsbrott m. m. Enligt strafflagen utgör sålunda själfägt en själfständig förbrytelse, som är upptagen i rättsvårdens intresse för att förebygga sådana tillgöranden från enskild persons sida, hvilka i ett ordnad samhälle ankomma å offentlig myndighet. Härutinnan skiljer sig vår lagstiftning från hvad uti ifrågasvarande afseende gäller i vissa andra länder, t. ex. Tyskland, hvarest enkel själfägt ej är belagd med straff, utan endast sådana former däraf, som innefatta andra brott.

Från den allmänna enligt finsk lag gällande regeln att egenhandsrätt är vid straff förbjuden, förekomma dock sär-

skilda undantag. Under sådana förhållanden, då den berättigade utan ett ögonblickligt ingripande löper fara att förvärligandet af hans befogade anspråk skulle tillintetgöras eller väsentligen försvåras, medgifver lag sjäftägt. Dylka undantag utgöra t. ex. det i 12 § af förordningen om strafflagens införande omnämnda själfvilliga återtagandet af brottsligen afhändt eller tappadt gods från lös eller okänd person eller af den, som misstänkes vilja rymma, eller å försk gärning från förbrytare. Vidare nämnas fall af tillåten egenhandsrätt i 7 och 8 §§ af k. f. ang. egors fredande mot skada af husdjur den 19 december 1864, i 45 § af fiskeristadgan den 4 december 1865, i 47 § af skogslagen den 3 september 1886 och 37 § i jaktstadgan den 20 oktober 1898 o. s. v. Förutom uti dessa i lag uttryckligen medgifna fall af sjäftägt, måste egenhandsrätt ock vara tillåten i sådana händelser då, i betraktande af de intressen som stå på spel, enligt de allmänna reglerna om nød förbudet mot sjäftägt får anses lida ett undantag.

Men så vidt nu antyddas straffrihetsgrunder icke kunna åberopas, utgör sjäftägt en straffbar handling. Särskildt innehåller strafflagstiftningen icke någon antydning om att egenhandsrätt till genomförande af en aldrig så uppenbar rätt vore enbart på denna grund tillåten, om ock naturligtvis straffbarheten i sådana fall kan vara ganska ringa. Äfven för återtagandet af det, som genom stöld eller annat brott är någon fränhändt, anvisar 12 § i förordningen om strafflagens införande likasom tidigare 52: 1: M. B. i 1734 års lag den berättigade att anlita polismyndighet eller domstol, såvidt icke ofvan omförmälda undantagsförhållanden äro för handen.

Emellertid kunde, såsom i förevarande fråga äfven är fallet, det spörsmål framkastat, huruvida genom den nya Utsökningslagens stadganden i 7. kap. 14 § någon förändring härutinnan inträdt. Ut i åberopade lagrum stadgas nämligen att, om man egenmäktigt pantat något till sig eller skilt annan från det han innehar eller eljest själf tagit sig rätt, öfverexekutor eger genast besittningen eller annat förhållande, som är rubbadt, återställa såframt ej svarandens,

d. v. s. själfpantarens, rätt är så uppenbar, att utsöknings- eller polismyndighet varit behörig att honom därtill förhjälpa.

Spörjer man sig angående syftemålet med nyssnämnda stadgande i Utsökningslagen, så finner man att detsamma tillkommit i ändamål att sätta den, hvars rätt uppenbarligen blifvit kränkt, i tillfälle att omedelbart erhålla handräckning för återställande af besittningen eller annat förhållande, som rubbats. Motivet till stadgandet är sålunda att trygga den, mot hvilken en egenmäktig åtgärd utan sken af rätt vidtagits, vid förmånen att med biträde af exekutiv myndighet omedelbart få besittningsförhållandet återställt och att således kunna tillgodonjuta besittningen så länge icke motparten lagligen visat sig därtill ega bättre rätt. Men emedan det åter å andra sidan icke synts skäligt att den, som tidigare utan sken af rätt innehaft något och genom en egenmäktig åtgärd af den *värkligen* berättigade skiljts från sin besittning, borde af öfverexekutor förhjälpas tillbaka till besittningen, blott på den grund att den berättigade för besittningens ernående anlitat själfhjälps och icke exekutiv myndighets biträde, ehuru hans rätt var så klar att han med dylik myndighets bistånd skulle omedelbart kunnat insättas i besittningen, har i 7: 14: U. L. för sådant fall gjorts undantag från regeln om öfverexekutors skyldighet att återställa besittning eller annat förhållande, som rubbats. Ty i slik händelse vore öfverexekutors åtgärd gagnlös, enär den värkligen berättigade genom att i sin tur anlita exekutiv myndighets bistånd ändock genast finge träda tillbaka i besittningen.

Det är sålunda främst af praktiska skäl och för att icke gynna tydliga rättskränkningar som lagstiftaren i dessa fall låtit den berättigade få behålla hvad han med förbigående af offentlig myndighet olofligen tagit i besittning. Men att lagstiftaren utöfver denna förmån skulle velat så att säga legalisera egenmäktiga åtgärder genom att yttermera tillförsäkra den berättigade en straffri egenhandsrätt i alla de fall då hans anspråk är uppenbart, kan så mycket mindre förutsättas som ifrågavarande lagrum äfven innehåller en tydlig antydning om motsatsen. I slutet af paragrafens 1 mom.

stadgas nämligen uttryckligen: „och svare den som sig förgrep vid domstol“. Såsom resultat af det föregående kvarstår sålunda, att genom utskökningslagens ifrågavarande stadgande någon förändring i strafflagens grundsatser angående egenhandsrätt ej inträdt i så måtto att själfägt vore strafffri i alla de fall, då den berättigades rätt är så uppenbar att han med vederbörande myndighets biträde omedelbart skulle kunnat förhjälpas till sin rätt. En annan sak är att brottsligheten i sådana fall kan vara ytterst ringa och handlingen eljest af billighetsskäl måhända betinga strafffrihet, särskildt om den egenmäktiga åtgärden vidtagits under sådana omständigheter, som närma sig fallen af tillåten själfhjälp. Men såsom en allmän straffuteslutningsgrund kan enbart den omständigheten att den egenvillige inkräktarens rätt är fullkomligt uppenbar ej uppställas. Frågan måste därför besvaras i allmänhet *jakande*.

Detta svar omfattade efter försiggången diskussion öfriga närvarande, utom en medlem, som ansåg att då civilrättsligt skydd gentemot den egenmäktigt handlande icke kunde af motparten göras gällande, äfven det straffrättsliga skyddet borde bortfalla och frågan således böra besvaras nekande.

Åbo filialafdelning.

Referenten ansåg sig, utan att vidare fördjupa sig uti den historiska utvecklingen af egenhandsrätten i vår äldre lagstiftning, kunna leda sig till ett riktigt besvarande af förevarande fråga genom att fästa afseende vid det rättsskydd, som vår nu gällande lagstiftning tillerkänner ej mindre besittningen eller det omedelbara faktiska herraväldet öfver en sak än andra existerande faktiska förhållanden. Detta rättsskydd bestode hufvudsakligast däri att en possessor af lagen tryggades vid sin besittning intill dess densamma af vederbörlig offentlig myndighet blifvit honom frändömd samt att ändring i andra faktiska förhållanden icke finge af enskild person själfvilligt vidtagas gentemot annan person, äfven om besittningen eller det faktiska förhållandet hvilade

på olaglig grund. Den som hade eller trodde sig hafva bättre rätt till en sak än possessorn och därtör utan anlitan- de af myndighet beröfvade honom besittningen likasom ock den som annorledes själf rubbade ett emellan honom och annan person existerande faktiskt förhållande, låt vara att detsamma icke egde rättslig betydelse, underkastade sig straff enligt 14 § 16 kap. Strafflagen, såvida ej handlingen kunde hänföras till de i senare delen af 12 § i förordningen om införande af ny strafflag omförmälda fallen, i hvilka straffrihet undantagsvis stadgades, dels emedan ett underlåtande att omedelbart återställa det förhållande som rubbats, kunde hafva till påföljd att förvärkligandet af den berättigades anspråk för all framtid omöjliggjordes, dels på grund af nödvärn, hvarvid besittningen knappast kunde anses hafva varit den berättigade beröfvad. Enligt strafflagen vore således enhvar enskild person, utom i nyssnämnda undantagsfall, förbjudet att själf taga sig rätt, utan att strafflagen gjorde skillnad mellan de fall, då angriparens rätt vore alldeles uppenbar och de i hvilka densamma vore stridig. I 14 § 7 kap. Utsökningslagen däremot uppställdes en sådan skilnad såvidt anginge exekutiv myndighets meddelande af handräckning för återställande af det rubbade förhållandet. Nästnämnda lagrum stadgade nämligen att, där någon själf tagit sig rätt, öfverexekutor egde genast återställa det rubbade förhållandet utom i de fall då angriparens rätt vore så uppenbar att utsöknings- eller polismyndighet varit behörig att honom därtill förhjälpa. Föreliggande fråga gällde alltså huruvida den angripande, som trots sin egenmäktiga åtgärd egde rätt att i sin besittning kvarhålla det han själfvilligt tilllegnat sig, jämväl borde undgå straff för egenhandsrätt, d. v. s. huruvida själfpantningen på grund af det uppenbara i den rättighet, som genom själfpantarens åtgärd förvärkligades, vore jämväl ur straffrättslig synpunkt legaliserad. Då det emellertid låge i rättsordningens intresse att själfpantning under inga omständigheter finge ega rum samt undantag från denna regel medgifvits endast i ofvanberörda, uti 12 § af förordningen om införande af ny strafflag omförmälda fall, så och då motivet

till stadgandet att handräckning för det rubbade förhållandets återställande icke finge meddelas, då den angripandes rätt vore alldeles uppenbar, låge endast däri att det slutliga resultatet af en tvist vid domstol om besittningen till den sak själpantaren tillegnat sig blefve detsamma som genom själpantningen redan uppnåts och handräckningen förty skulle sakna berättigande, så ansåg referenten frågan böra besvaras *jakande*, hälst det i 14 § 7 kap. Utsökningslagen ingående stadgandet: „svare den, som sig förgrep vid domstol“, med afseende å satsställningen kunde hänföra sig till såväl det fall att den angripandes rätt vore stridig som det, då den vore uppenbar.

Filialens öfriga närvarande ledamöter instämde i referentens yttrande.

Vasa filialafdelning.

Enligt 14 § 16 kap. Strafflagen vore det vid straffpåföljd förbjudet att taga sig själl rätt, äfven om denna rätt vore hur uppenbar som helst. Undantag härifrån utgjorde endast några i lag särskildt uppräknade fall, t. ex. de som omförmäldes uti 12 § af kejsrerliga förordningen af den 19 december 1889 om införande af ny allmän strafflag. En ändring af berörda stadgande i strafflagen hade ej skett genom utsökningslagen, om ock sistnämnda lag för undvikande af onödiga omgångar icke medgäfvit återställande af ett genom egenvilligt ingrepp rubbadt förhållande, för den händelse att den egenmäktigt handlandes rätt vore fullkomligt uppenbar. I anseende härtill besvarade afdelningen frågan *jakande*.

6:te frågan:

Är utmätningssökande borgenär berättigad att klandra arfskifte, som tillkommit i anledning af 11 § 4 kap. Utsökningslagen?

Centralafdelningen.

Referenten för frågan anförde följande:

Enligt romersk rätt voro de saker, af hvilka kvarlåtenskapen bestod, ipso jure delade emellan arfvingarna i mån af en hvars arfslott. En hvar hade en ideel del i hvarje kroppsligt ting, och fordringar och skulder voro delade efter sitt belopp, så att de upplöste sig i af hvarandra oberoende rättigheter och förpliktelser. En utmätning i den enskilde arfvingens andel kunde sålunda utan svårighet försiggå. En alldeles motsatt uppfattning har varit betecknande för den germanisk-skandinaviska rätten. Enligt denna upplöses genom dödsfallet kvarlåtenskapen icke i en oafhändig delrätt i de enskilda sakerna och i fordringar och skulder; detta kunde så mycket mindre komma i fråga som sammanlefnad emellan arfvingarna i det äldsta tidskedet hörde till regeln och till och med rättigheten att begära skifte var utesluten eller inskränkt. I den gällande finska rätten beror den rättsliga bundenhet, hvori arfvingar med hänsikt till arfvet stå till hvarandra, ytterst af principen att kvarlåtenskapen främst skall användas till den vid densamma häftande gäldens betalning. En följd häraf är att, om ock en hvar arfvinge genom arfsfallet antages erhålla del i hvarje sak, hvaraf kvarlåtenskapen består, rättigheten till denna dock icke är oafhändig utan inskränkt genom samtliga arfvingars rätt att fordra att egendomen främst skall användas till gäldens betalning. Huru denna arfvingarnas sameganderätt skall rättsligen konstrueras, kan för nu föreliggande fråga vara likgiltigt, hufvudsaken är att enligt det sagda arfvinge i bo, där flere arfvingar finnas, icke eger rätt att förfoga öfver sin del i de skilda sakerna. Hvad åter beträffar arfvinges rätt till kvarlåtenskapen i dess helhet, har denna fattats olika dels såsom en sameganderätt till ideella delar af boet, dels såsom en fordringsrätt, med andra ord såsom en rätt gentemot medarfvingarna att fordra skifte af boet. Men huru man än fattar denna rätt, har det i praxis ansetts giltigt att arfvinge öfverlåter sin rätt i samboet till

annan person, naturligtvis utan att vara befriad från sin ansvarighet för boets gäld och med skyldighet för förvärfvaren att låta boets egendom användas till gäldens betalning. Särskildt hafva sådana fall ofta förekommit då någon arfvinge föryttrat hela sin lott i boet till en annan arfvinge.

Man hade nu vid detta förhållande kunnat vänta att lagstiftaren, då han skred till att ordna frågan om hvilken rätt arfvinges enskilde borgenär kunde hafva att vinna utmätning i den tillgång arfvingen genom arf tillfallit, hade utgått från sistantydde förhållande, från förhållandet att arfvinges hela arfslott i dödsbo ansetts kunna föryttras. Lagstiftaren hade sålunda kunnat tillgodose borgenärens rätt genom att tillåta utmätning af gäldenärens arfslott i boet, hvarigenom köparen vid den exekutiva auktionen trädte i gäldenärens stad och ställe gentemot dennes öfriga medintressenter. Analogi hade härvid äfven lagstiftningen angående det öppna bolaget erbjudit, ty ehuru föryttring af bolagslott mot öfriga bolagsmäns vilja till och med är utesluten, är det dock tillåtet att utmäta bolagsmans andel i bolaget. Denna ståndpunkt har ock såväl praxis som numera äfven lagstiftningen i Tyskland intagit. Det måste i själfva verket anses vara inkonsekvent att låta utmätning af vissa saker i samboet för bodelegares enskilda gäld under vissa förutsättningar vinna rättslig giltighet, om det dock är honom förbjudet att genom frivilligt aftal föryttra samma saker till sin enskilda nytta. Att vår lagstiftning icke inslog samma riktning som den tyska beror väl till väsentlig del därpå att utmätning af hel arfslott icke plägar i rätts-tillämpningen förekomma, hvaremot i Östra Finland, hvarest sammanlefnad i oskiftadt bo är bland allmogen mycket vanlig, praxis gestaltat sig i den riktning att viss egendom ansetts kunna utmätas för bodelegares enskilda gäld, såframt skifte icke före utmätningens slutförande begärdes.

I följd däraf att arfvinges rätt till hvarje sak af det gemensamma boet är inskränkt genom öfriga samegares lika rätt uppstå åtskilliga egendomligheter vid utmätning i sambo för enskild bodelegares gäld. Det kan sålunda hända att den utmätta egendomen måste tillgripas för betalning

af boets gäld, hvilken ju måste vara gulden innan skifte får ske. Då måste själfallet utmätningen återgå. Vidare kan det inträffa att den utmätta egendomen vid skifte tillfaller annan än gäldenären; också då måste utmätningen återgå. Lagen säger visserligen: „undantaga så stor del af den i mät- tagna egendomen som vid laga skifte af boet kan tillfalla honom“; men afsikten härmed kan icke vara att det utmätta skulle utgöra en särskild skiftesmassa, uti hvilken meddelegare endast erhöle andel efter sin arfslott. Det vore ju i många fall omöjligt då boets gäld häftar vid kvarlåtenskapen i dess helhet, och äfven eljest kunde ett dylikt förfarande laedera öfriga bodelegares rätt. Möjlighet måste sålunda kunna uppstå att en större del, ja hela den utmätta egendomen antingen åtgår till gäldens betalning eller tillfaller medarfvinge. Slutligen kan det hända att den utmätta egendomen måste förvandlas i penningar af orsak att den icke annars bekvämligen kan skiftas. Huruvida detta bör ske genom utmätningsmannen eller får föranstaltas genom bodelegare, kunna vi här lämna åsido, emedan denna fråga närmast berör utmätningsmannens ställning.

Af hvad nu anförts om utmätning i oskiftadt bo under i frågan angifna förutsättningar och om arfvingsars rätt gentemot hvarandra synes framgå, att stadgandets hufvudsakliga ändamål är att framtvinga skifte, så att sedan detta skett ny utmätning kan ega rum i det, som gäldenären därvid tillfaller, och att utmätningsens slutförande ifall icke skifte begäres är att anse såsom ett slags straff för det medarfvinge inom utsatt tid ej sökt skifte. Borgenären har visserligen genom utmätningen erhållit panträtt i det utmätta, men icke en ovilkorlig sådan, utan beroende däraf att egendomen väckligen tillfaller gäldenären vid skiftet eller att skifte inom utsatt tid icke begäres. Af det sagda skulle jag för min del anse följa att borgenär icke eger arfvinges rätt att klandra eller söka jämkning i arfsskifte. Alldeles utan rättsskydd är borgenären emellertid icke. Om genom arfsskiftet borgenärens rätt förnärmas sålunda att egendom svikligen undanhålles och gäldenärens lott på detta sätt borgenären till förfång göres mindre än den borde vara, eller om gäldenären

eljest vid artskifte afhänder sig egendomen under sådana omständigheter att återvinning utom konkurs enligt 29 § i förordningen om utskökningslagens införande kan ega rum, så måste borgenären anses halva rättighet att utföra sådan talan. Frågan besvarades sålunda af referenten *jakande*.

I detta svar instämde efter skedd diskussion öfriga närvarande.

Åbo filialafdelning.

Den för frågan utsedde referenten anförde att, såvidt referenten hade sig bekant, gällande lag icke, förutom bestämmelserna i § 11 4 kap U. L., innehölle några stadganden, som skulle gifva omedelbar ledning för besvarandet af förevarande fråga, hvars lösning således hufvudsakligast komme att hvila på principiella grunder.

Vid genomläsandet af ofvannämnda § förekommer genast i början uttrycket „oskiftadt bo“. Hvad innebure detta uttryck? Utan att dess vidare inlåta sig på vidlyftigare utläggningar af denna fråga, ville referenten i enlighet med flertalet af våra rättslärde framhålla, att begreppet „oskiftadt bo“ innefattade att hvarje delegares rätt till boets egendom vore begränsad: till det yttre af boets borgenärers rätt och i förhållande till annan delegare af dennes lika rätt i boet.

Utmätning i oskiftadt bo åter afsåge att till sin goda rätt förhjälpa enskild delegares borgenär, men borde densamma äfven principiellt vara anordnad sålunda, att utmätningensförfarandet tillbörligen tryggade öfriga bodelegares rätt mot faran att ur boet uttages mer än gäldenärens andel däri.

Ytterligare utvisade ordalagen i tidigare nämnda paragraf: „vill man — — — undantaga — — — så stor del af den i mät tagna egendomen, som vid laga skifte af boet kan tillfalla honom“ det vissa egendomsföremål, således icke en viss kvot eller ideel andel af det oskiftade boet, vore föremål för utmätningen. Denna kunde omfatta uteslutande sådan egendom, som vid skifte tillfölle gäldenären ensam, eller också, uteslutande eller delvis, sådan egendom, som

tillfölle annan bodelegare eller borde användas till gäldande af boets skulder.

Det förstnämnda fallet vore utan betydelse för frågans afgörande.

I de sistnämnda fallen måste utmätningen enligt de i § 9 1 mom. 4 kap. U. L. uttalade principerna återgå. Denna hade sålunda medfört åt borgenärerna endast en eventuell panträtt, nämligen för den händelse att de egendomsföremål, hvilka utmätningen omfattade, vid skeende skifte komme att tillskiftas gäldenären, eller att den, som undanskifta ville, uraktlåtit att fullgöra lagens i detta afseende gifna föreskrifter om stämning och utredning, i hvilket sistnämnda fall, den försumlige, liksom städse vid bristande iakttagande af fataljer, finge skylla sig själf „för det han sig ej bättre föresåg“.

Jämförde man de ofvan uttalade principerna om delegares rätt i oskiftadt bo med de nyssnämnda praktiska resultat, till hvilka utmätning i oskiftadt bo synes leda, kunde såsom slutsats fastställas, att ändamålet med stadgandena i oftanämnda § 11 i 4 kap. U. L. vore att i afseende å förhjälpande af borgenär till hans goda rätt tvinga delegare i oskiftadt bo till snarast möjliga skifte, på det att ny utmätning kunde ske i det, som i verkligheten komme att tillfalla gäldenären som bodelegare. Denna uppfattning syntes äfven lagutskottet, som handhaft den närmaste granskningen af U. L., hafva hyst, då det i motiven till sagda lag yttrat: „Det kraf måste dock gifvetvis ställas på lagstiftningen i ämnet, att densamma tillbörligen tryggar öfriga bodelägars rätt mot faran att ur boet uttages mera än gäldenärens andel däri. Och i sådant afseende erbjuder sig såsom en naturlig utväg för dessa att i vederbörlig ordning upphäfva gemenskapen genom föranstaltande af skifte“.

Då sålunda den utmätningssökande i oskiftadt bo genom utmätningen tillfördes hufvudsakligast en rätt att tvinga till skifte och endast under vissa förutsättningar panträtt i det utmätta, ansåg referenten honom icke tillkomma delegares i skiftadt bo rätt att klandra skedt arfskifte.

Mot „in mala lide“ värkställda skiften och gäldenärs brottsliga tredska att klandra ett synbarligen oriktigt arfskifte, innefattade enligt referentens mening gällande stadganden om återvinning såväl utom som under konkurs samt strafflagen nödiga korrektiv.

För sin del besvarade alltså referenten med hänsyn till det ofvan anförda frågan *nekande*.

Referentens uttalande omfattades utan meningsskiljaktighet af filialens närvarande medlemmar.

Vasa filialafdelning.

Afdelningen ansåg att uti det i frågan afsedda fall borgenär visserligen icke hade lika oinskränkt rätt som gäldenären att klandra arfskiftet, men om vid arfskiftet gäldenärens rätt trädts för nära sålunda, att hans lott i boet blifvit kvantitativt mindre än vederborde, samt äfven borgenären därigenom lede intrång i sin rätt, så kunde enligt afdelningens mening borgenären icke förvägras att söka rättelse i skiftet, hvilket skifte ju invärkade på möjligheten för borgenären att utfå den fordran, till hvars gäldande utmätning värkstälts. I händelse gäldenären däremot vid skiftet t. ex. underlåtit att begagna sig af den rätt, som honom tilläfsventyrs tillkomme enligt 6 § 12 kap. Ä. B., så kunde i afdelningens tanke borgenären icke medgifvas rätt att klandra sådant, lika litet som borgenären kunde förmena gäldenären att öfverenskomma om att dela arfvet utan lottning och att därvid å sin andel taga hvad slags egendom som helst, om blott arfsandelens värde icke otillbörligen minskades.

(Forts.)

Konrad von Maurer.¹⁾

Under sistlidet år afled i München en man, hvars namn icke är främmande i något land, där germanisk rätt råder och germanisk rättsvetenskap idkas. Jag menar förre professorn i juridiska fakulteten vid Münchens universitet, geheimerådet Konrad von Maurer, som den 16 september 1902 gick ur tiden i den höga åldern af 79 år. En rad af betydande arbeten öfver forngermaniskt samhällsskick, forngermanisk rätt och historia ådagalägga hvilken storman rättsvetenskapen förlorat i Maurer. Samma arbeten visa ock att förlusten af Maurer närmast drabbar den nordgermaniska rätten. Ty Konrad von Maurers rättshistoriska verksamhet var förnämligast forskning i sagda rätts källor, och de verk, som skapat hans rykte, behandla rättens ursprung och rättsordningens utveckling hos de nordgermaniska folken.

Konrad von Maurer föddes den 29 april 1823 i Frankenthal i Rhenphalz. Hans fader var den såsom rättshistoriker och statsman bekante Georg Ludvig von Maurer. Student år 1839 idkade Konrad von Maurer rättsvetenskapliga studier i München, Leipzig och Berlin. Han aflade juridisk examen år 1844 och tog därefter anställning såsom „rättspraktikant“ vid landsdomstolen i Au. På grund af sin afhandling „Über das Wesen des ältesten Adels der deutschen Stämme“ promoverades Maurer i slutet af år 1845 till jurisdoktor och kallades kort därpå (1847) till extra ordinarie professor i juridiska fakulteten vid universitetet i München. År 1855 blef Maurer ordinarie professor i tysk privaträtt,

¹⁾ Föredrag hållet vid Juridiska föreningens årsmöte den 18 december 1903.

tysk riks- och rättshistoria samt statsrätt. Från skyldigheten att föreläsa befriades Maurer år 1888.

Maurers håg för rättshistorisk forskning, ett arf af fadern, väcktes under hans vistelse såsom student i Leipzig och Berlin. I Leipzig verkade den tiden *Albrecht*, „die Geweres“ berömda författare, och i Berlin funnos män sådana som *Homeyer*, *Karl von Richthofen* och *Jakob Grimm*. Särskildt von Richthofen och hans föreläsningar öfver gammalfrisiskt språk och rätt utöfvade inflytande på Maurers val af disciplin. Till en början inskränkte sig Maurers rättshistoriska studier till den sydgermaniska rätten. Hans första vetenskapliga arbete, hvilket här ofvan nämndes, rörde sig ock på detta rättsområde. Likaså behandlade de föreläsningar, som höllas af Maurer, den närmaste tiden efter hans anställning vid universitetet i München, tysk rätt. Men det dröjde icke länge innan Maurer började egna sin verksamhet jämväl åt den nordiska rätten, och efter någon tid finna vi att denna rätts historia och källor utgöra det hufvudsakliga föremålet för Maurers arbete i rättsvetenskapens tjänst. Tiden var ock synnerligen lämplig för sådan forskning. I Danmark hade *Kolderup-Rosenvinge* utgifvit de gamla danska lagarne, af Norges gamla lagar voro tvänne band tillgängliga, Islands *Grågås* var utgifven, och i Sverge hade af *Schlyters* stora *Corpus juris Sueo-Gotorum antiqui* redan åtta volymer sett dagen. Det fanns för forskaren ett material att granska och bearbeta.

Det första resultatet af Maurers nordgermaniska studier var hans arbete „Die Entstehung des isländischen Staates und seiner Verfassung“, som framträdde år 1852 och senare öfversattes till isländskan. I denna afhandling, som vittnar om djup insikt i det fornnordiska språket och de nordiska folkens gamla historia och rättsförfattning, skildrar Maurer till först förhållandena i Norge, som förde till Islands kolonisation, framställer sedan öns besittningstagande och den rättsåskådning, som därvid gjorde sig gällande, samt slutar med en öfversikt af rätts- och tingsförfattningens första utveckling. På detta arbete följde, utom smärre rättshistoriska uppsatser, „Die Bekehrung des norwegischen Stam-

mes zu Christenthum“ i tvänne band (1855—56). Första bandet behandlar dock icke endast Islands och Norges utan hela Nordens omvändelsehistoria från vikingatidens begynnelse till kyrkoförfattningens ordnande i slutet af 11:te århundradet. I den andra delen, hvilken en af Maurers norske häfdatecknare kallar Maurers största litterära bedrift, framställes åter den inre omvändelsehistorien. Maurer skildrar här det andliga tillståndet i Norden, de psykiska motiv, som verkade till förmån för omvändelsen.

I sistnämnda arbete hade Maurer gifvit sig in på historiens fält. På samma område finna vi honom vidare i en mängd uppsatser och afhandlingar, af hvilka hans till Islands tusenårsfest år 1874 utgifna festskrift „Island von seiner ersten Entdeckung bis zum Untergange des Freistaates“ är mest betydande. Maurers historiska författarskap är dock för oss af mindre intresse än hans verksamhet till förmån för juridiken och kan därför med detta omnämnande förbigås. Af samma anledning uteblir också en redogörelse för Maurers arbeten öfver *sagalitteraturen*.

Men vi återgå till Maurers rättshistoriska verksamhet. Här möter oss till en början en rad af betydande *publikationer*: År 1864 utkom Maurers afhandling öfver Grågåsen, under hvilket namn Islands gamla lagar från frihetstiden äro kända. År 1872 och 1876 publicerade Maurer studier öfver Norges gamla lagar: „Die Entstehungszeit der älteren Gulathingslog“ och „Die Entstehungszeit der älteren Frostuthingslog“ äfvensom „Studien über das sogenannte Christenrecht K. Sverrirs“, hvarjämte Maurer i anledning af Uppsala universitets 400-års fest utgaf „Das älteste Hofrecht des Nordens“, hvarom längre fram. För Holtzendorffs rättsencyklopedie hade af Maurer tidigare (1872) utarbetats en „Überblick über die Geschichte der nordgermanischen Rechtsquellen“, till hvilket arbete jag jämväl längre fram skall återkomma.

Dessa arbeten, som utgöra skildringar af de nordiska och närmast de norsk-isländska rättskällornas ålder och uppkomst, motsvaras icke af något arbete öfver de forn-nordiska rättsinstituten, m. a. o. Maurer har icke för de

nordiska folken skrivit någon sammanhängande *inre rätts-historia*. Men han har dock varit i tillfälle att i *monografier* öfver enskilda rättsinstitut i den nordiska rätten låta oss få kännedom om sin uppfattning om rättsinstitutets ålder och utveckling. Dock mer än i sina monografiska arbeten har Maurer i sina *anmälningar af juridiska arbeten* låtit sin djupa kunskap i forntida rätt och kultur framträda. Till en del inskränka sig dessa anmälningar till korta omnämnanden af arbetet i fråga, till en annan del åter utgöras de af ett kort referat af arbetet jämte anmärkningar. Men detta referat är i sin korthet så mästerligt gjort och de anmärkningar, Maurer framställer, så intressanta och träffande, att Maurers anmälan, särskildt genom de jämförelser han anställer med germanisk rätt i öfrigt, framstår för läsaren såsom ett själfständigt studium af de rättsförhållanden, som utgöra föremål för det anmälda arbetet. Dessa Maurers anmälningar af nordisk juridisk litteratur äro icke få. Under den tid Maurers arbetsförmåga var som störst utkom icke i Norden ett enda mera betydande rättsvetenskapligt arbete utan att detsamma af Maurer anmäldes i någon af de tidskrifter, hvori Maurer brukade skriva.

En tredje form, om jag så får uttrycka mig, för Maurers inlägg i arbetet till förmån för den nordgermaniska rätten bilda hans *föreläsningar*. Väl inledde Maurer sin föreläsareverksamhet vid universitetet i München med framställningar af tysk rätt, men det dröjde icke länge innan Maurer behandlade från kateden vid sidan af eget lands rätt ämnen från det nordgermaniska rättsområdet. Från sommaren 1868 föreläste Maurer endast fornnordisk rätt. Universitetsprogrammen för sagda sommar och för den följande tiden upptaga: inledning till den fornnordiska rätthistorien, fornnordisk privaträtt, isländsk process- och straffrätt, fornnordisk kyrkorätt o. s. v. Men Maurers föreläsareverksamhet blef ej inskränkt till München. Maurer kallades nämligen att vid universitetet i Kristiania hålla föreläsningar öfver norsk rätthistoria. Följande kallelsen föredrog Maurer under vårterminen år 1875 i Kristiania fornnorska rättskällor, den offentliga rättens historia och

fornisländsk rätt. Maurers föreläsningar äro icke utgifna och osäkert är om anteckningar öfver desamma finnas i behåll. Maurer själf hade för vana att endast på en papperslapp anteckna framställningens hufvudpunkter och de lagställen, som därunder kommo till användning.

Af nu meddelade redogörelse för Maurers vetenskapliga verksamhet framgår att föremål för densamma är Islands och Norges äldsta historia och rätt. Maurers första bekantskap med fornnordiska förhållanden förmedlades genom läsning af Snorre Sturlesons skrifter. Islands gamla guda- och hjältesagor väckte Maurers intresse för den underbara ön i höga Norden. Detta intresse förde honom till undersökning af landets sagopoesi, som redan var till hälften historia, till studium af Islands historia och till forskning i källorna för dess rätt. Från Island var vägen sedan icke lång till Norge, hälst Islands historia var ett stycke Norges historia, dess samhällsförfattning byggd på norsk rättsåskådning och dess lag utveckling af Norges gamla rätt. Men öfver Kölen gick Maurer icke. Dock få vi icke förstå detta såsom om den fornsvenska rätten varit främmande för Maurer eller han likgiltig för företeelserna på området för Sverges rättslif. Maurers kunskap i den fornsvenska liksom i den gammaldanska rättens källor är ådagalagdt genom de uppsatser i svensk och dansk rättshistoria, som flutit ur hans penna, och hans kärlek till nordisk rätt yttrade sig icke endast i anmälningar af norsk juridisk litteratur, utan jämväl i redogörelser för arbeten i svensk rätt. Jag skall i det följande redogöra för denna, som jag tror, hittills föga uppmärksammade sida af Maurers verksamhet.

I anledning af att sista delen af Schlyters här redan nämnda stora verk: „Samling af Sverges gamla lagar“ utkommit (1869) och Schlyter nästan samtidigt (1870) kunde fira sitt jurisdoktors jubileum publicerade Maurer i Kritische Vierteljahrsschrift en uppsats under titeln: „Über die altschwedischen Gezetse und deren Ausgaben“. Med ledning af Schlyters förord och glossarier till ifrågavarande verk skildrar Maurer till först den äldsta svenska samhällsförfattningen, omnämner de fyra folk, Svear, Göter, Dan-

skar och Norrmän, mellan hvilka det nuvarande Sverge var deladt, samt de landskap, i hvilka landet sönderföll. Därefter öfvergår Maurer till de svenska provincialrätterne eller landskapslagarne med Bjærköarätten och Visby stadslag, angifver deras ålder och hurusom Upplands- och Södermanlagen försetts med kunglig stadfästelse och till efterlefnad anbefalts. Sedan framställles rättens kodifikation genom landslagarne och stadslagen samt skildras den förvirring i rättskipningen, som förekomsten af den s. k. mellanlandslagen medförde, hvarför lagarnes befordran till tryck blef en trängande nödvändighet. Följer så omnämmandet af Schlyters och Collins företag att ånyo utgifva Sverges gamla lagar. Maurer finner arbetets uppställning förträfflig och de uppgifter Schlyter i förord och glossarier meddelar af oerhörd vikt för den fornsvenska rättens och de svenska rättskällornas historia. Den enda anmärkning Maurer gör mot Schlyter är att han till Gottlandslagens text fogat öfversättning, om ock en utmärkt sådan, „ty hvarje lag-öfversättning är, trots öfversättarens konst, en åsnebygga för den late arbetaren“. Därefter återgår Maurer till rättskällornas uppkomst och den rättsbildande verksamhet, som enligt den gamla samhällsförfattningen tillkom lagmännen. Hans framställning af ämnet, för hvilket han jämväl åberopar Schlyters afhandling om Sverges älsta indelning i landskap och landskapslagarnes uppkomst, är fullt af intressanta detaljer och af jämförelser med fornorsk- och isländsk rätt. Genom talrika citat ur rättsböckerna visar han att de äro uppteckningar af rätt, som gälde i och för de skilda landskapen och ej för hela riket. Likaså uppsöker och anför Maurer ur lagarne bevisen för deras uppkomst ur lagmännens framställning af den gällande rätten, deras *laghsaga*, hvilket förfarande Maurer finner erbjuda den största likhet med den Urtheilsfindung, som enligt tysk rätt kom i fråga i de fall, då ingen känd lag fanns. Ty den af *Schöffen*, till hvilken domaren riktade sin fråga om huru i det gifna fallet skulle dömas, kom i sitt svar att uttrycka hvad som i detta fall var lag. Slutligen konstaterar Maurer med fägnad, att de fornsvenska lagarnes uppkomst ur lagmännens föredrag af hvad som var

lag i landet lämnar stöd för hvad Maurer i fråga om de isländska rättskällornas historia uttalat och hvad Norges gamla lagar vidkommer förmodat.

Uppsatsen slutar med några ord till Schlyter, „den högt förtjänte utgifvaren och berömde rätthistorikern“. ¹⁾

Mycket af denna uppsats, om ock i sammandrag, ingår i den redogörelse för de svenska rättskällornas historia Maurer meddelar uti sin i Holtzendorffs encyklopedie intagna „Überblick über die Geschichte der nordgermanischen Rechtsquellen“. Men denna redogörelse för svensk rätts-historia slutar icke med landslagarne, utan sträcker sig ända till tiden för utgifvandet af 1734 års lag, hvars innehåll angifves och om hvilken Maurer säger att den väl förtjänar det beröm, den svenska jurisprudenten älskar att slösa på detta lagverk.

Ett annat arbete af Maurer, som berör fornsvensk rätt, är hans athandling „Das älteste Hofrecht des Nordens“, som ingår i den festskrift universitetet i München utgaf år 1877 till firande af Uppsala universitets 400-års jubileum. I detta arbete söker Maurer visa att de svenska *gårdsrätter*, som äro bekanta under namn af Magnus Eriks-sons gårdsrätt och Erik af Pommerns gårdsrätt, samt de norska och danska borgrätterna hafva samma ursprung och att detta är att söka uti i Sverge under konung Magnus Ladu-lås' tid tillkomna, numera försvunna uppteckningar, som högst sannolikt varit privat arbete.

Hvad Maurer om den fornsvenska rättens källor och historia meddelat i Holtzendorffs rättsencyklopedie och i das Hofrecht, återfinnes i utvidgad form uti hans i Kristia-nia år 1878 tryckta „Udsigt over de nordgermaniske Ret-skilders Historie“ pag. 157—213. Af särskildt intresse för oss är författarens i kapitlet angående området för den sven-ska lagens giltighet gjorda påstående att för Finland Hel-singo lagen var gällande rätt tills den aflöstes af landslagen.

¹⁾ Då Schlyter den 24 dec. 1888 afled publicerade Maurer i Krit. Viert. 1889 en varmt skriven nekrolog öfver honom.

Svensk rättshistoria och, om man så vill, nyare svensk rätt har Maurer vidare behandlat i talrika anmälningar af svenska författares arbeten på jurisprudensens område. Utförligast synes mig Maurers anmälan af Olivecronas „Makars giftorätt i bo“. Sagda arbetes historiska del underkastas en ingående granskning, som icke alltid är gynnsam för dess författare (Krit. Viert. IX, XI och XXII). Utförlig är jämväl Maurers anmälan af Naumanns „Sverges Statsförfattnings Historia“ (Krit. Viert. XXII), af Vinroths afhandlingar om „Arfvingars ansvarighet för arflåtarens förbindelser“ (Krit. Viert. XXII) och om „Tjenstehjonsförhållandet“ (Krit. Viert. XXII). Mindre vidlyftig, men dock mer än ett omnämnande är Maurers anmälan af Vinroths „Ur mina föreläsningar“ (Krit. Viert. XXXIII) och af Nordlings Servituter (Krit. Viert. XVII), i hvilken senare anmälan Maurer bland annat mot Nordlings påstående att de europeiska folken först af romarne erhållit en teknisk term för begreppet servitut påminner om att den äldre isländska rätten hade ett sådant uti sitt „itak“. Slutligen har Maurer omnämnt och refererat Hagströmers granskning af förslaget till strafflag för Storfurstendömet Finland (Krit. Viert. XXII). Där emot har jag icke i förteckningen öfver Maurers skrifter funnit någon anmälan af Nordströms stora arbete: Den svenska Samhällsförfattnings historia. Denna underlåtenhet af Maurer är ganska märkvärdig och kan knappast förklaras af att arbetet i fråga utkom förr än Maurer tog ihop med sina nordgermaniska studier.

I nu meddelade redogörelse för Maurers rättshistoriska arbeten har jag beträffande de viktigaste af dem inskränkt mig till ett blott omnämnande. Detta af orsak att sagda arbeten, som behandla den norska och isländska rättens källor och uppkomst, för de flesta af oss äro kända endast till namnet. Men också en ytlig bekantskap med ifrågasvarande publikationer tillåter en påstå, att ingen af dem utgör hvad man kunde kalla ett epokgörande arbete. I själfva verket låg Maurers styrka icke i uppförandet af höga byggnader på rättsvetenskapens fält utan i samlandet af materialet för en sådan byggnad. Men i detta samlande

var Maurer en mästare. Så t. ex. utgöra Maurers undersökningar af de isländska och norska källskrifterna en tolkning af dessas text, som i noggrannhet och *pålitlighet* icke lämnar någonting öfrigt att önska. Maurer var den första rättshistoriker, som till fullo insåg *filologins* betydelse af *hjälpvetenskap* åt juridiken. Innan Maurer inlät sig på studiet af de fornuordiska lagarne förskaffade han sig grundlig kännedom om det gamla lagspråket. Af sådan orsak och i följd af Maurers *metod* att vid sina undersökningar gå så detaljeradt till väga som möjligt vardt resultatet af omnämnda undersökningar liksom af Maurers källforskningar öfverhufvud det bästa. Maurer var en banbrytare på detta område och en auktoritet hvad beträffar tolkningen och kännedomen af nordiska rättskällor.

Det blefve för vidlyftigt att vidare söka karaktärisera Maurers rättsvetenskapliga verksamhet. För att emellertid bilden af Maurer må framstå fullt tydlig vill jag till hvad här ofvan anförts tillägga, att Maurer visat sin förkärlek för Island icke allenast genom arbeten öfver isländska sagor, Islands historia och rätt utan äfven genom en flere månader varande vistelse på ön och genom publicerandet af särskilda politiska artiklar till förmån för Islands författningskamp;¹⁾ att Maurer var en utmärkt kännare icke endast af den äldre rätten i Norden utan jämväl af den sydgermaniska och den engelska rättens historia; samt att antalet af de arbeten Maurer utgifvit uppgår till flere hundra.

Oaktadt Maurer för sin verksamhet i rättsvetenskapens tjänst skördat ära och anseende såsom få, ansåg han själf sig hafva förfelat sin kallelse i lifvet, då han på önskan af sin fader öfvergaf den praktiska juridiken och blef vetenskapsman. Tanken härpå, som, ju äldre Maurer blef, dess mer trängde sig in på honom, förbittrade de sista åren af hans lefnad och var hufvudorsaken till den enslighet, i hvilken Maurer tillbrakte sin sista tid. Såsom jag redan nämde befriades Maurer redan år 1888 från skyl-

¹⁾ Samlade i bokform under titeln: „Zur politischen Geschichte Islands“ (1880).

digheten att föreläsa, men Maurers litterära verksamhet afstannade icke därmed. Maurers sista arbete är från år 1899 och är egnadt Island. Efter nämnda år var Maurer oförmögen till allt arbete. Hans sorg häröfver skall hafva varit obeskriflig. Ty för Maurer, som under de tio första åren af sin verksamhet vid Münchens universitet arbetat från kl. 4 på morgonen till aftonen, var lifvet detsamma som arbete. Utom arbete fanns det ej lif för Maurer. Med längtan säges Maurer därför motsett den stund, då döden befriade honom från en tillvara, hvilken han ej kunde erkänna såsom lif. Under denna overksamhet blef tanken att det lif, han en gång lefvat, varit förfeladt allt mer påträngande och tvang Maurer till den enslighet, i hvilken han slutade sina dagar.

Dock, hvad frågar världen efter den enskildes åsikt om sin verksamhet när den för vetenskapen burit sådana frukter, som här ofvan uppvisats. Af Nordens folk må särskildt Norges prisa sig lyckligt att Maurer egnat sitt lif åt rättsvetenskapen, men jämväl Skandinaviens öfriga länder och vårt undanskymda land, som också byggt och ännu bygger sin rättsordning på germanisk grund, känna sig tacksamma öfver att det område, Maurer valde för sin rika begåfring och sin oerhörda arbetsförmåga, var Nordens rättshistoria. Visserligen är det direkta utbytet för den svensk-finska rätten ringa, men den indirekta behållningen är desto större. Forskare i svensk-finsk rättshistoria måste, för att lyckas, känna Maurers skrifter, han måste studera dem icke så mycket för deras innehåll som fast mera för att lära sig metoden för rättsvetenskaplig forskning. Den svensk-finska rättshistorikern är vidare Maurer tack skyldig att det för närvarande på den svensk-finska rättshistoriens område finnes det monumentala verk, som går under namnet Nordgermanisches Obligationenrecht. Ty detta verks berömde författare *Karl von Amira* är en af Maurers lärjungar och har, såsom jag tror, af Maurer inspirerats till arbetet i den nordiska rättens tjänst. Men också den svensk-finska rättsvetenskapen i gemen har Maurer att tacka för att intresset för svensk rätt och svenska institutioner i Tyskland i våra dagar är

hvad det är. Så länge Maurer hade sin fulla arbetskraft höll han Tysklands jurister à jour med hvad den nordiska och icke minst den svenska juridiska litteraturen frambrakte. I denna sida af Maurers verksamhet ligger måhända hans lifsgärnings största betydelse.

Hvad särskildt Finland vidkommer anträffas Maurers namnteckning i verket „Pro Finlandia“.

Axel Charpentier.

Rättsfall.

8.

Twist angående rätta sträckningen af rågång. Storskifteskartas vitsord, motsagdt på grund af skiljaktighet emellan kartans visning och råerne å marken.

På anhållan af bönderne Adam och Ville Hynninen förordnade guvernören i S:t Michels län den 28 maj 1898 vicelandtmätaren Albin Gustafsson att uppgå rån emellan sökandene tillhöriga hemmanet n:o 10 i Kontionmäki by af Pieksämäki socken och hemmanet n:o 2 i Pyhitty by af samma socken, hvilket egdes af medicine- och kirurgiedoktorn Theodor Tigerstedt. Vid förrättningen yppade sig emellertid stridighet angående råns rätta läge och riktning. Adam och Ville Hynninen yrkade, att emedan den för rå emellan sakegarenes lägenheter hållna skiljelinjen icke var rörlagd i öfverensstämmelse med storskifteskartan af år 1795, rån blefve utstakad i den riktning sagda karta utvisade. Doktorn Tigerstedt åter motsatte sig förrättningen, enär ifrågavarande lägenheter skildes från hvarandra genom en tydlig och rörlagd rålinje.

Vicelandtmätaren Gustafsson uppgick därpå rån i samma riktning som den hållits för egoskilnad emellan lägenheterna och bestämde i sitt utlåtande att den uppgångna skiljelinjen, som å den vid förrättningen tillkomna kartan angafs leda från råmärket n:o 2 till märket n:o 11 och därifrån till råmärket n:o 7, skulle såsom skiljerå emellan parternes lägenheter anses. Sedermera uppgick vicelandtmätaren Gustafsson jämväl den af Adam och Ville Hynninen påyrkade sträckningen för rån

emellan lägenheterna samt utmärkte densamma å förrättningskartan med bokstäfverna A-B-C.

Missnöjde med förrättningen besvärade sig Adam och Ville Hynninen hos guvernören, som anvisade dem att vid domstol fullfölja sin talan.

I anledning häraf instämde Adam och Ville Hynninen doktorn Tigerstedt till häradsrätten i Pieksämäki sockens tingslag och yrkade därstädes, att enär vicelandtmätaren Gustafsson bestämt den öfver två kilometer långa skiljelinjen emellan parternes lägenheter att gå h. o. h. på Adam och Ville Hynninens sida om den vid storskiftet tillkomma rån samt Adam och Ville Hynninen därigenom beröfvades ett betydligt område af sin lägenhet vicelandtmätaren Gustafssons vid ifrågavarande rågångsförrättning utsatta rålinje blefve förklarad ogiltig samt rån emellan parternes lägenheter bestämd att gå efter storskifteskartan.

Doktorn Tigerstedt återhämtade hvad han i saken anfört samt ingaf till rätten, utom andra handlingar, utdrag ur en karta öfver hemmanet n:o 10 i Kontionmäki by, tillkommen vid en år 1823 på begäran af hemmanets dåvarande egare och „enär ingen charta deröfver fans i Provinco Landtmäteri Contoiret“ verkställd geometrisk afmätning af hemmanet vid storskiftet 1795 tilldelade egor. Och befanns rålinjen emellan sagda hemman och hemmanet n:o 2 i Pyhitty by å nämnda karta innehafva samma läge som å vicelandtmätaren Gustafssons förrättningskarta, samt å kartan för öfrigt vara antecknad ej mindre att de med Litt. a tecknade råpunkter, som motsvarades af punkterna 7 och 11 å vicelandtmätaren Gustafssons karta, befunnits vid afmätningen vara med rårosen försedda än äfven att egaren till hemmanet n:o 10 påyrkat en vidsträktare mätning, enär egobeskrifningen tillade hans hemman „större egovidd än inom den nu uppgångna periferin finnes“ men att förrättningslandtmätaren ansett mätningen, som för hemmanet utvisade en brist i egor af 6 tunnland 22 kappland, icke kunna mot frånvarande rågrannars vilja „vidare sträckas“.

Häradsrätten afkunnade den 25 oktober 1900 utslag i målet och

enär doktorn Tigerstedt gittat visa hvarken att ifrågavarande rå emellan parternes hemman efter storskiftet lagligen blifvit ändrad eller att de råmärken, som å den af vicelandtmätaren Gustafsson upprättade kartan betecknats med siffrorna 2, 11 och 7, utsatts vid storskiftet,

ty och i betraktande af den utredning, som för öfrigt i saken vunnits,

upphäfde häradsrätten den öfverklagade rågångsförrättningen och förordnade, att rån emellan parternes skattehemman n:o 10 i Kontionmäki by och n:o 2 i Pyhitty by skulle utsättas å marken i öfverensstämmelse med storskifteskartan och således enligt vicelandtmätaren Gustafssons karta ledas från punkten A till punkten B och därifrån till punkten C.

Doktorn Tigerstedt vädjade under *Viborgs hofrätt*, som genom dom af den 14 december 1901 utlät sig, att

som egarene till hemmanet n:o 10 i Kontionmäki by lagenligt voro berättigade att häfda och såsom sina behålla de egor, hvilka i grund af storskiftet tillhörde sagda hemman,

men till nämnda hemman, i händelse egoråerne leddes uti den af vicelandtmätaren Gustafsson föreslagna riktning, icke komme att höra så stort jordområde, som detsamma ostridigt vid storskiftet tilldelats,

hofrätten lät bero vid häradsrättens utslag.

Domen uttryckte den mening, som uttalats af hofrättsrådet *Homén*, assessorn *Späre* och adjungerade ledamöten vicehäradshöfdingen *Sarlin*.

Skiljaktig var assessorn *Richard Elfvengren*, som ansåg den med n:ris 2, 11 och 7 betecknade rålinjen vara densamma som vid storskiftet bestämdes att vara egoskildnad emellan parternes lägenheter, hvarför assessorn på detta och andra skäl förordnade, att rån emellan ifrågavarande lägenheter fortsättningsvis skulle gå genom punkterna 2, 11 och 7.

Doktorn Tigerstedt sökte ändring hos H. K. M:t och framböll i sin deduktion, bland annat, att den af vicelandtmätaren Gustafsson föreslagna rålinjen 2, 11 och 7 redan

år 1823 utgjorde skilnad emellan parternes lägenheter samt att inga rösen eller råstenar påträffats i de trakter, dit Adam och Ville Hynninen ville förlägga rån. Den å storskifteskartan utsatta rån afskiljde dessutom från doktorn Tigerstedts hemman tomten och större delen af åkern till ett torp, som likväl å samma karta var angifvet såsom beläget på hemmanets n:o 2 sida af gränsen och uti skiftesinstrumentet icke omnämndt bland de hemmanet n:o 10 tilldelade egor. Visserligen häfdades för närvarande under berörda hemman 6 tunnland 22 kappland mindre egor än det samma vid storskiftet tilldelats, men det egoområde, som genom hofrättens dom frånginge doktorn Tigerstedt, utgjorde icke mindre än 17,364 hektar eller 35,176 gamla tunnland.

Efter det öfverstyrelsen för landtmäteriet uti affordradt utlåtande funnit, det vid storskiftet fel begåtts vid utpålningen af den stridiga skiljerån och att felet synbarligen uppkommit däraf att läget af tvänne torp vid egornas affattande på karta oriktigt angifvits å kartan, i följd hvaraf förrättningslandtmätaren, för att få rån att likväl gå emellan torpen, uppgått och utpålat densamma i dess nuvarande sträckning utan hänsyn till de fel, som uppstått i råvinklarna och med afseende å hemmanens egovidd, utlät sig *senaten*, efter skedd föredragning i dess justitiedepartement, genom dom den 11 april 1904 och

fann det väl vara utredt, att den tvist underkastade rån emellan hemmanet n:o 10 i Kontionmäki by och hemmanet n:o 2 i Pyhitty by icke blifvit utmärkt på marken i öfverensstämmelse med storskifteskartan samt att förstnämnda hemmans egomassa inom dess nuvarande omkretsraår var 6 tunnland 22 kappland mindre än hvad vid storskiftet enligt det därvid tillkomna skiftesinstrumentet tilldelats samma hemman;

men alldenstund af under målets behandling företedda handlingar framginge att, i händelse rån emellan sagda hemman, hvilkas öfriga omkretsraår icke håller öfverensstämmelse med storskifteskartan, blefve å marken bestämd efter storskifteskartans visning, hemmanet n:o 10 i Kontionmäki by erhöle 35,176 tunnland tillskottsegor och således

mera egor äro hvad hemmanet tillborde, jämte det en del af de egor, som storskiftesinstrumentet tillade hemmanet n:o 2, komme att ligga inom gränserna af hemmanet n:o 10, i följd hvaraf rån i sagda sträckning icke kunde hållas för rätt skilnad emellan de egor, som vid storskiftet tilldelats ifrågavarande hemman;

fördenskull och emedan vid år 1823 företagen geometrisk mätning af hemmanets n:o 10 egor å rån emellan detta hemman och hemmanet n:o 2 i Pyhitty by redan funnos de med n:ris 7 och 11 betecknade råmärken på samma ställen, där de vid den af vicelandtmätaren Gustafsson utförda rågångstörättningen påträffats,

samt af denna omständighet äfvensom däraf att ifrågavarande hemmans innehafvare alltsedan sagda mätning hållit den genom råpunkterna 2, 11 och 7 ledande rålinjen för hemmanens rätta skiljerå och i öfverensstämmelse därmed häfdat sina egor, med sannolikhet antagas kunde, att denna linje vore densamma som vid storskiftet utpålats till skiljerå emellan hemmanen n:o 10 i Kontionmäki by och n:o 2 i Pyhitty by,

pröfvade senaten rättvist, med upphäfvande af hofrättens dom och häradsrättens utslag, förkasta Adam och Ville Hynninens i saken förda talan.

Till domen bidrogo senatorerne *Hjelmman*, *Andersin* och viceordföranden *Sohlman*, senatorn *Andersin* dock med yttrande, hvori senatorn på delvis andra skäl än här ofvan anförts, förordnade att skiljerån emellan ifrågavarande hemman också framdeles skulle sträcka sig genom de å vicelandtmätaren Gustafssons rågångskarta med n:ris 2, 11 och 7 betecknade rårösen.

Senatorerne *Bärnlund* och *Gummerus* gillade däremot på de af häradsrätten anförda skäl, det slut, hvori hofrätten i saken stannat.

9.

Skall proprielöttesman, som åtagit sig ansvarighet för skuld med viss betalningstid samt efter det skulden förfallit förnyat sin borgen, sökas inom tolf månader från förfallodagen?

Efter bonden Anders Johansson Svartti, från Storå by i Storå socken, ågången stämning yrkade kommerserådet

Alfred Carlström, från Kristinestad, vid häradsrätten i Storå och Bötom socknars tingslag, att Anders Svartti, som den 19 oktober 1898 iklädt sig proprieborgen för gäldandet af innehålllet af en utaf bonden Isak Kamppi sistsagde dag till kommerserådet Carlström uthändigad skuldsedel å 3,800 mark jämte ränta och sedermera den 27 maj 1899 ytterligare förklarar sig ansvara för nämnda fordran såsom för egen skuld, måtte åläggas att till kommerserådet Carlström utbetala berörda belopp med 6 procents ränta därå från dagen för skuldsedelns utfärdande.

Öfver käromålet hörd genmälte Anders Svartti, att ifrågavarande skuld, som förfallit till betalning sex månader efter skuldsedelns utfärdande, icke utsökts hos honom inom tolf månader efter förfallodagen, hvarför och då Svartti förty blifvit sin berörda borgen fri samt Isak Kamppi för öfrigt genom till kommerserådet Carlström levererade trävaror, öfver hvilka afräkning gifvits den 3 maj 1899, guldit sin omförmälda skuld, Anders Svartti anhöll om förkastande af kommerserådet Carlströms talan.

Efter det kommerserådet Carlström härtill anmärkt, att priset för de af Isak Kamppi levererade trävaror, utgörande enligt berörda afräkning 4,034 mark 16 penni, afkortats å annan hans till omkring 20,000 mark uppgående skuld till Carlström, afkunnade *häradsrätten* den 24 februari 1901 utslag i målet;

och jämte det Anders Svarttis påstående, att kommerserådet Carlströms talan i saken vore sentida väckt, förkastades, emedan Anders Svartti iklädt sig borgen för ännämnda skuld efter det densamma varit till betalning förfallen,

så när Anders Svartti erkänt riktigheten af omförmälda borgensförbindelse samt kommerserådet Carlström måste anses hafva varit berättigad att efter eget godtfinnande använda priset för de levererade trävarorna till afkortning å sina fordringar hos Kamppi,

ålade häradsrätten Anders Svartti att mot bekommande af originala skuld- och borgensförbindelsen kvitterad till kommerserådet Carlström utbetala skuldsedelns innehåll,

3,800 mark jämte 6 procents ränta från den 29 oktober 1898 tills full betalning följde.

Anders Svartti sökte i vadväg ändring i *Vasa hofrätt*, som genom dom af den 26 maj 1903 (assessorn *Cajanus* samt adjungerade ledamöterna *Kihlman* och *Cederberg*) utlät sig, att

emedan ifrågakomna skuldebref varit förfallet till betalning, då Anders Svartti den 27 maj 1899 förnyat sin förbindelse att ansvara för betalningen af detsamma såsom för egen skuld,

samt Svartti icke inom tolf månader därefter blifvit därför lagligen sökt,

hofrätten, i stöd af 24 § i förordningen den 3 december 1895 angående införande af ny utsökningslag, med upphäfvande af häradsrättens utslag, förkastade kommerserådet Carlströms fordringsanspråk såsom sentida väckt samt frikallade Anders Svartti från den honom af häradsrätten ålagda betalningsskyldighet.

Skiljaklig var assessorn *Hasselblatt*, som enär lagens bestämning rörande den tid, hvarinom gäld, för hvilken viss betalningstid funnes bestämd, borde utsökas, icke vore å förevarande fall tillämplig, gillade häradsrättens utslag.

Kommerserådet Carlström sökte på nedsatt revisions-skilling ändring i k. senaten; och då målet föredrogs i justitiedepartementet utlät sig *senaten*, att

emedan Anders Svartti, som gått i proprieborgen för betalningen af Isak Kamppis ofvanberörda, den 29 oktober 1898 till kommerserådet Carlström uthändigade, sex månader därefter till inlösen förfallna skuldebref, den 27 maj 1899 och således efter nämnda förfallotid iklädt sig fortsatt borgen såsom för egen skuld för gäldandet af Carlströms ifrågavarande fordran,

samt Anders Svartti icke påstått och det icke håller af Svarttis nästnämnda förbindelse framginge, att denne borgat för betalningen af sagda skuldebref å viss tid,

ty och då vid sådant förhållande den förmån, som uti det af hofrätten åberopade lagrum för däri angifna fall vore löftesman medgifven, icke tillkomme Svartti,

och Svartti icke håller gifvit skäl för påståendet, att kommerserådet Carlström för nu ifrågavarande fordran erhållit betalning af Isak Kamppi,

pröfvade senaten rättvist, med upphälvande af hofrättens dom, låta bero vid det slut, hvori häradsrätten i saken stannat.

Till denna dom bidrogo viceordföranden *Sohlman* samt senatorerne *Kumlin*, *Andersin*, *Gummerus*, *Hjelmmann*, *Bärnlund* och *Zitting*, de tre sistnämde dock med ett något annorlunda formuleradt yttrande.

Senatorerne *Forssell* och *Liljeblad* ansågo det icke vara styrkt, att Anders Svartti genom sin förbindelse af den 27 maj 1899 afsett att utsträcka sin löftesmannans ansvarighet utöfver den i hufvudförbindelsen, skuldebrevet, utsatta tiden, och funno förty kommerserådet Carlström icke hafva anført skäl till ändring i det slut, hvori hofrätten i saken stannat.

Senatens dom är af den 15 april 1904.

10.

Utgör förordningen den 20 juni 1864 angående olämpliga förbehåll vid fastighetsköp hinder för stad att vid föryttring af obebyggd tomt uppställa sådant vilkor att tomten inom viss tid skall bebyggas vid äfventyr att den eljes återfaller till staden?¹⁾

Vid rådstufvurätten i Viborgs stad anförde drätselkammaren i sagde stad, efter stämning å aktiebolaget Torkel, att drätselkammaren på grund af stadfullmäktiges i Viborg den 28 januari 1898 därom fattade beslut medels salubref den 31 mars 1898 till aktiebolaget Torkel i afseende å bebyggande försålt staden tillhöriga obebyggda tomten n:o 9 i Pansarlaks stadsdel af nämde stad med i köpebrevet intaget vilkor att den försålda tomten borde inom tre år efter nästnämnda dag vara bebyggd vid äfventyr att tomten i annat fall skulle utan ersättning tillfalla staden; och som aktie-

¹⁾ Jfr. Juridiska föreningens förhandlingar 1875—1876 5:te frågan i J. F. T. 1877 sid. 335 ff.

bolaget Torkel underlätit att inom sålunda öfverenskommen tid bebygga ifrågavarande tomt, yrkade drätselkammaren aktiebolagets förpliktande att till stadens ego och besittning öfverlåta sagda tomt.

Efter det aktiebolaget Torkel, öfver käromålet hört, motsagt detsamma, afkunnade rådstufvurätten den 11 december 1901 utslag i målet; och

som stadens tomter enligt stadfästad byggnadsordning kunde säljas endast för fastställda ändamål, och ifrågakomma tomt i enlighet därmed försåts för att af köparen bebyggas ty och då det af Viborgs stad i salubrefvet af den 31 mars 1898 uppställda vilkor således icke kunde anses olämpligt,

men aktiebolaget Torkel försummat att fullgöra detsamma,

förklarades ifrågakomma köp återgången och ålades aktiebolaget Torkel att till Viborgs stads fria begagnande och egande återlämna förenämnda tomt.

Aktiebolaget Torkel sökte på nedlagdt vad ändring i *Viborgs hofrätt*, som genom dom den 28 februari 1903, utlät sig, att

emedan ifrågakomma af Viborgs stad vid försäljning af omförmälda tomt uppställda och i ofvannämnda salubref jämväl intagna vilkor utgjorde ett förbehåll att i framtiden under vissa i salubrefvet bestämda förutsättningar till staden få återvinna sagda tomt,

men dylikt förbehåll jämlikt förordningen den 20 juni 1864 vore utan kraft och värkan,

hofrätten, med upphäfvande af rådstufvurättens utslag, förkastade Viborgs stads i målet utförda talan.

Drätselkammaren sökte ändring i k. senatens justitiedepartement.

Genom dom den 11 maj 1904 utlät sig *senaten*, att alldenstund Viborgs stad genom förenämnda salubref af den 31 mars 1898 till aktiebolaget Torkel i afseende å bebyggande försålt ifrågavande obebyggda tomt med ofvan omförmälda, i enlighet med stadgandet i 10 § af den för staden

den 19 december 1871 fastställda byggnadsordning gjorda vilkor, samt sagda vilkor, enär åberopade förordning af den 20 juni 1864 icke kunde å förevarande fall tillämpas, icke var olagligt,

fördenskull och då aktiebolaget Torkel ej fullgjort ännu nämnda vilkor,

k. senaten pröfvade rättvist, med upphäfvande af hofrättens dom, låta bero vid det slut, hvari rådstufvurätten genom dess utslag i saken stannat.

Till domen bidrogo viceordföranden *Sohlman* samt senatorerne *Kumlin*, *Andersin*, *Liljeblad*, *Hjelmman*, *Bärnlund* och *Zitting*.

Skiljaktig var senatorn *Gummerus*, som yttrade, att emedan Viborgs stad, jämlikt stadsfullmäktiges därstädes den 27 januari 1898 fattade beslut, medels omförmälda salubref af den 31 mars samma år åt aktiebolaget Torkel för en till fullo erlagd och kvitterad köpeskillning försålt ifrågavarande tomt, och öfverenskommelsen därom att tomten inom tre år från sagda dag borde vara bebyggd vid äfventyr att den eljes skulle utan ersättning tillfalla staden innefattade ett sådant för staden gjordt förbehåll om återvinning af berörda tomt, som enligt 2 § i ofvan åberopade förordning af den 20 juni 1864 vore utan kraft och värkan,

ty fann senatorn Viborgs stad icke hafva anført skäl till ändring i det slut, vid hvilket hofrätten i saken stannat.

11.

Är bestämningen i 5 § 15 kap ÄB därom att försvunnen person tillfallet arf får af fjärmare arfvinge mot borgen lyftas upphäfd genom lagen af den 23 april 1901?

Sedan i Helsingfors stad bosatte urmakaren Fredrik Vilhelm Hartikainen den 28 augusti 1901 aflidit samt vicehärads höfdingen Ernst Carlson, från samme stad, af rådstufvurätten därstädes den 12 därpåföljande december förord-

nats att vid skeende arfskifte efter Fredrik Vilhelm Hartikainen iakttaga och bevaka ej mindre Hartikainens å okänd ort vistande modernefränder Adolf Fredrik, Josefa Karolina och Johanna Vilhelmina Sjöbloms än äfven andra till namn och vistelseort okände modernearfvingars af sagda förrättning beroende rätt samt omhändertaga och förvalta dem tillfallande medel, så yrkade inhyseskarlen Sipi Hartikainen, från Kuopio socken, jämte öfrige syskon till Fredrik Vilhelm Hartikainens aflidne fader, efter stämning å vicehäradshöfdingen Carlson till rådstufvurätten, Carlsons förpliktande att till dem mot borgen utgifva de medel, som vid arfskifte efter Fredrik Vilhelm Hartikainen den 17 februari 1902 tilldelats dennes ofvannämde modernearfvingar, utgörande 22,059 mark 71 $\frac{1}{2}$ penni jämte å desamma sedermera möjligen uppkommen tillväxt.

Efter det vicehäradshöfdingen Carlson blifvit i saken hörd, afkunnade rådstufvurätten, under ordförandeskap af borgmästaren *Palmgren*, utslag den 28 mars 1903; och

emedan, utöfver hvad i 5 § 15 kap ÄB stadgades, numera genom lagen om försvunnen persons förklarande för död, gifven den 23 april 1901, utväg funnes att vinna vissnet om hvilka personer kvarlåtenskapen efter Fredrik Vilhelm Hartikainen i arf slutligen komme att tillfalla,

samt Sipi Hartikainen och hans medparter anhållan att få lyfta en del af arvet mot borgen således vore opå kallad,

ty och som hvarken i lag föreskrefves eller af Sipi Hartikainen och hans medparter uppgifvits, af hvem och huru den af dem inlämnade borgensförbindelse borde förvaras och vid makt hållas,

afslog rådstufvurätten ifrågavarande ansökan.

Sipi Hartikainen och hans medparter besvärade sig till *Åbo hofrätt*, som genom utslag den 23 november 1903 lät vid rådstufvurättens utslag bero.

I detta utslag anhöllo Sipi Hartikainen och hans medparter om ändring i k. senaten; och då målet föredrogs i justitiedepartementet utlät sig *senaten*, (viceordföranden

Sohlman samt senatorerne *Kumlin*, *Andersin*, *Liljeblad*, *Hjelmmann* och *Bärnkund*) genom utslag den 25 maj 1904, att

som lagen af den 23 april 1901, hvilken angifver under hvilka förutsättningar och vilkor försvunnen person kunde af domstol för död förklaras, icke upphäft bestämmningen i 5 § 15 kap ÄB därom att sådan person tillfallet arf finge af fjärmare arfvinge mot borgen lyftas,

k. senaten fann domstolarne hafva saknat anledning att på anförd grund afslå *Sipi Hartikainens* och hans medparterers omförmälda anhållan,

hvarföre och då k. senaten icke ville omedelbart ingå i pröfning af densamma,

ärendet, med upphäfvande af hofrättens och rådstufvurättens utslag, vardt förvisadt tillbaka till rådstufvurätten, som egde detsamma på anmälan ånyo upptaga och därmed laglikmätigt förfara.

**Juridiska föreningens i Finland förhandlingar
öfver de för år 1902 godkända allmänna
öfverläggningsämnen.**

(Forts.)

7:de frågan.

Huru bör den straffas, som oloftigen tillegnar sig en af sparbank för annan person utfärdad motbok och på grund däraf hos banken uppbär penningar samt sedermera ur motboken utplånar den af sparbankens tjänsteman om värkstäld uttagning gjorda anteckningen.

Centralafdelningen.

Frågan refererades af en medlem på följande sätt.

Sedan gammalt har frågan därom, huru tillgrepp af skuldsedlar och andra fordringsbevis samt tillgodogörande af desamma sig till nytta skall ur straffrättslig synpunkt betraktas, utgjort föremål för olika åsikter såväl i teorin som i rättspraxis. Endast i afseende å olofligt tillegnande af innehafvarepapper råder så godt som enstämmighet i uppfattningen därom att tillgreppet bör betraktas såsom tjufnad, emedan en sådan urkund i och för sig ansetts utgöra ett värdeföremål i förbrytarens hand, hvilket utan vidare omgång kan af honom realiseras. Men beträffande öfriga slag af fordringsbevis är det i hufvudsak två olika betraktelsesätt som gjort sig gällande. Detta är fallet ej mindre i fråga om vanliga förskrifningar till viss man än rörande såkallade legitimationspapper, hvarmed som bekant förstås sådana urkunder, hvilka väl innefatta en förpliktelse att full-

göra en prestation till viss person, men tillika af hänsyn för borgenärens och gäldenärens bekvämlighet innehålla rättighet för gäldenären att giltigen fullgöra förbindelsen till en hvar, som företer urkunden. Borgenären behöfver sålunda icke personligen infinna sig för att uppbära betalning och icke håller förse den, som han i sådant afseende anlitar, med fullmakt, och gäldenären åter är frikallad från att företaga en ofta ganska besvärlig pröfning af den urkunden företeendes legitimation. Till detta slag af handlingar hör enligt finsk rätt bl. a. sparbanksmotbok, på sätt af 21 och 27 §§ i gällande förordning om sparbanker af den 19 juni 1895 jämväl framgår.

Hvad särskildt tillgrepp af sparbanksbok beträffar, så anses detsamma, liksom tillgrepp af andra legitimationspapper och förskrifningar till viss man, af en meningsriktning inom doktrinen icke kunna stämplas som tjufnad, emedan en sparbanksbok icke funnits utgöra ett värdeföremål af den beskaffenhet att egaren i följd af dess förlust genom tjuvhand redan kunde anses hafva gått miste om egendom eller förbrytaren ernå någon ekonomisk vinning. Ty det vore möjligt att fordringens riktighet styrktes på annat sätt eller att skulden betalades godvilligt sedan sparbanksboken blifvit dödad o. s. v. Det kunde således lätteligen inträffa att hvarken den tillgripande vunne eller egaren förlorade något annat än fordringsbevisets pappersvärde, hvilket naturligtvis icke kunde läggas till grund för bedömande af tillgreppets straffrättsliga betydelse. Om åter egaren ginge miste om sin fordran, vore därmed icke sagdt att gärningsmannen komme sig till sparbanksbokens innehåll, och äfven om detta lyckades, skedde sådant genom en annan brottslig handling än tillgreppet, till hvilken handling det sistnämnda endast utgjorde en förberedelse. I många fall kunde dessutom tillgreppet af sparbanksboken spela en underordnad roll, såsom då endast en obetydlig del af de insatta medlen olofligen lyftades och boken sedermera praktiserades tillbaka till egaren. Den ur straffrättslig synpunkt afgörande vikten borde således fästas vid den handling, hvarigenom gärningsmannen med tillhjälp af den olofligen tillgripna

sparbanksboken tillskansade sig insatta medel ur banken. Med hänsikt till de omständigheter, under hvilka medlen sålunda åtkommas, anses gärningsmannen af denna meningsriktning vanligen hafva gjort sig skyldig till bedrägeri. Af en del författare tillräknas brottet honom dock såsom förskingning af de på sparbanksboksegarens räkning uppburna medlen.

Ofvanbeskrifna betraktelsesätt, som visserligen erbjuder beaktansvärda synpunkter, har dock på senare tid begynt alltmera frångås i teori och praxis. I själfva verket synas också öfvervägande skäl kunna anföras till stöd för att såsom tjufnad stämpla olofligt tillägnande af fordringsbevis, vare sig att de äro utfärdade till innehafvaren eller icke. Ty tillgrepp af ett sådant bevis i tjufsk afsikt utmärkes af alla de väsentliga kännetecken, som karaktärisera tjufnadsbrottet. Till dettas begrepp hör icke att gärningsmannen skall tillgodogöra sig den stulna egendomens värde lika litet som att egaren varaktigt skall gå miste om sin egendom. Den, som i tjufsk afsikt tillgripit lösegendom af en annan, straffas för tjufnad äfven om han genast ertappas och egendomen fråntages honom samt återställles åt egaren eller dess värde eljest ersättes honom. Att åter ett fordringsbevis i och för sig ej hade annat penningvärde än papprets kan icke erkännas såsom riktigt. Tvärtom måste detta endast undantagsvis vara händelsen, och i hvarje fall utgöra en pröfningsfråga in kasu. I regel representerar en sparbanksbok liksom hvarje annat fordringsbevis ett bytesvärde, som kan ganska noggrant uppskattas med ledning af den förskrifna penningesummans storlek och gäldenärens vederhäftighet m. m. Sedan numera efter strafflagens utfärdande den tillgripna egendomens penningvärde endast i fråga om åtskilnaden mellan stöld och snatteri eger samma betydelse för straffutmätningen som förut, har ett fullkomligt noggrant fastställande af det stulnas värde för öfrigt icke längre enahanda straffrättsliga intresse som tillförene då böterna utattes efter den tillgripna egendomens penningvärde.

Vidare kan ett i tjufsk afsikt värkställt tillgrepp af en sparbanksbok eller annat fordringsbevis icke förlora sin egen-

skap af tjufnad därigenom att gärningsmannen i regel först genom ett annat brott är i tillfälle att tillgodonjuta frukterna af gärningen. Detsamma gäller vid en mängd andra fall af tjufnad, och den efterföljande handlingen förlorar då i stället sin straffrättsliga betydelse såsom själfständigt brott, såvidt handlingen, såsom t. ex. vid försäljning af stulen egendom, utgör ett regelbundet sätt att tillgodogöra sig det stulna. Ur enahanda synpunkt måste saken betraktas vid tillgrepp af fordringsbevis och desammas vändande i penningar. I fråga om innehafvare- och legitimationspapper är i sådant afseende den närmast till hands liggande utvägen för tillgriparen den att hos gäldenären uppbära betalning med företeende af det tillgripna pappret, hvilket ju i dessa fall formelt legitimerar honom därtill. I hvardera händelsen är han dock materielt oberättigad att erhålla valuta, och vid företeende såväl af ett legitimationspapper som af ett innehafvarepapper i syfte att utbekomma dess innehåll gör gärningsmannen sig skyldig till ett svikligt förfarande, ehuru han måhända icke positivt behöfver företaga något annat för att framkalla villfarelse hos gäldenären. Den ofta uppställda skillnaden i princip mellan tillgrepp af innehafvarepapper och andra fordringsbevis i så måtto att gärningsmannen vid de förra omedelbart blefve borgenär och herre öfver fordringen men icke vid de senare, visar sig vid närmare granskning således icke hållbar. Ty rättmätig borgenär blir den, som brottsligen åtkommit ett innehafvarepapper, icke, och någon förpliktelse för gäldenären att betala till den orättmätige besittaren af en sådan urkund föreligger icke, om gäldenären vet att innehafvaren åtkommit pappret genom stöld. Det erfordras följaktligen äfven för tillgodogörande af ett stulet innehafvarepapper ett svikligt förhemligande af åtkomsten för att tjuften må kunna af gäldenären uppbära valuta. Men detta svikliga förfarande ansluter sig vid tillgrepp ej mindre af innehafvarepapper än af legitimationspapper endast såsom ett i sakens natur liggande sätt för tillgriparen af pappret att tillgodogöra sig desammas penningvärde och bör därför icke särskildt straffas vid sidan af själfva tillgreppet, om ock sagda förfarande

i och för sig kunde uppvisa bedrägeribrottets kännetecken. Begår gärningsmannen däremot tillika något annat brott, exempelvis förfälskning, kan han naturligtvis ej undgå ansvar därför.

För öfrigt är det mycket väl tänkbart att den, som i tjufsk afsikt tillgripit en sparbanksbok eller ett vanligt fordringsbevis, kan skaffa sig valuta därför utan något svek genom att exempelvis sälja urkunden åt någon villig köpare, som sedan uppbär det förskrifna beloppet, eller ock åt en mindre hederlig gäldenär själf, hvilket i fråga om en skuldsedel till viss man i många fall måhända kan ske utan svårighet. Skulle i sådan händelse tillgreppet af urkunden icke kunna straffas såsom tjufnad, ginge gärningsmannen vanligen fullkomligt straffri, hvilket ock i sin mån utgör ett talande skäl emot förstbeskrifna uppfattningssätt.

Å andra sidan är det klart att en förutsättning för att tillgrepp af sparbanksbok eller annat fordringsbevis skall kunna bestraffas såsom tjufnad är att tillgreppet, liksom vid hvarje stöld, skett i afsikt att tillägna sig det stulna, eller med andra ord i syfte att faktiskt införlifva detsamma med sin egendom. Har detta icke varit händelsen, kan gärningen med afseende å omständigheterna i hvarje särskildt fall hemfälla under olika straffbud. Ett undanhållande eller undanskaffande af slik urkund endast i afsikt att skada är t. ex. straffbart enligt 38: 4 strafflagen. Likaså är det möjligt att gärningen kan innefatta allenast ett olofligt brukande af annans lösegendom, och sålunda böra bestraffas jämlikt 38: 6 strafflagen.

Särskild uppmärksamhet förtjänar det ej sällan förekommande fall att en person olofligen sätter sig i besittning af annans sparbanksmotbok och därefter från vederbörande bank lyftar endast någon del af de å boken insatta medlen samt sedan smyger boken tillbaka till egaren. Såvida annan utredning ej föreligger, måste i regel gärningsmannens afsikt i sådana fall anses redan från början ej hafva gått ut på att göra sparbanksboken till sin egendom utan endast att tillvälla sig nyttjanderätten därtill i syfte att åtkomma en del af de insatta medlen. Straff för tjufnad synes i slik

händelse ej böra ifrågakomma, utan träder den handling, hvarigenom gärningsmannen med tillhjälp af sparbanksboken tillskansar sig insatta medel från banken, här ur straffrättslig synpunkt i förgrunden. Och denna handling framstår i regel såsom ett bedrägeribrott. Ty äfven om gärningsmannen vid företeende af sparbanksboken ej positivt försäkrade eller med falskt bevis styrkte att han vore bokens egare eller af denne betrodd att lyfta medlen, framkallar han likväl genom förhemligandet af sin olagliga åtkomst till boken och genom att uppträda såsom dess rättmätige innehafvare villfarelse hos vederbörande banktjänsteman. Denna villfarelse är orsaken till att tjänstemannen utlämnar valuta åt den orättmätige innehafvaren af sparbanksboken, och denne gör sig sålunda skyldig till bedrägeri.

Tillgrepp af sparbanksbok och andra fordringsbevis i tjufsk afsikt betraktas numera allmänt af teori och rättspraxis exempelvis i Tyskland, Danmark och Norge såsom tjufnad. I Sverige synes däremot uppfattningen öfver hufvud vara en annan att döma af särskilda rättsfall, enligt hvilka förskrifningar till viss man och särskildt äfven sparbanksbok icke ansetts kunna vara föremål för stöld, men ett brukande af den tillgripna urkunden för att vända sig det utfästade beloppet till godo efter omständigheterna bestraffats såsom bedrägeri eller förfalskning (Se Naumanns tidskrift 1864 s. 286, Holms arkiv 1894 s. 386).

Enligt finsk rätt hafva åsikterna i ämnet varit delade. I teorin har den uppfattning företrädesvis framträdt att tillgrepp af fordringsbevis, som ej äro ställda till innehafvaren, således ock sparbanksbok, icke kunna vara föremål för tjufnad. Däremot har i den äldre lagstiftningen och i rättspraxis en annan mening i allmänhet gjort sig gällande. I Kongl. förbudet af den 27 april 1695 stadgades t. ex. att borttagande, skingrande eller försäljande af kronans dokumenter i kollegierna skulle straffas såsom kronotjufnad. Kongl. brefvet af den 16 november 1796 föreskref åter att en skuldsedel till viss man skulle, i fall dess riktighet ej ifrågasattes, anses ega samma värde som den penningsumma, på hvilken den lydde, och tillgrepp af skuldsedeln således

bestraffas såsom stöld af den summa, på hvilken förskrifningen lydde. Särskilda i Juridiska föreningens tidskrift införda rättsfall ådagalägga äfven att tillgrepp af skuldsedlar till viss man, pantsedlar m. fl. handlingar betraktats och bestraffats såsom tjufnad. (Se Jur. för:s tidskr. 1870 s. 83 och 1886 s. 47). Vid en öfverläggning inom föreningen år 1870 ansågo dock centralafdelningen samt pluraliteten af Åbo filial tjufskt tillgrepp af skuldsedel till viss man icke kunna betraktas såsom tjufnad, hvaremot Vasa filialafdelning omfattade en motsatt åsikt. Rättsfall från senare tid visa emellertid att praxis i allmänhet vidblifvit den uppfattning att fordringsbevis såsom sådana kunna vara föremål för tjufnad.

I betraktande af det anförda synas öfvervägande skäl tala för att den, som olofligen i tjufsk afsikt tillägnar sig en af sparbank för annan person utfärdad motbok och på grund däraf hos banken uppbär penningar, bör straffas för stöld, såvidt bokens värde med hänsikt till de inestående medlens belopp pröfvas öfverstiga tjugu mark, men eljest för snatteri, hvaremot något särskildt ansvar för det svikliga tillvägagåendet vid medlens lyftande i sådant fall ej eger rum. Hvad åter utplånande af den om värkställd uttagning gjorda anteckningen af vederbörande tjänsteman beträffar, beror dess bestraffande såsom förfalskning däraf om gärningsmannen efter förfalskningen gjort bruk af boken eller icke. I senare fallet kommer straff för förfalskning ej i fråga. Men om gärningsmannen gör bruk af falsifikatet vare sig genom att ånyo söka utbekomma medel ur banken eller på annat sätt, gör han sig jämte tjufnad skyldig äfven till förfalskningsbrott.

Om detta svar förenade sig efter försiggången diskussion öfriga närvarande.

Emedan frågan kunde anses omfatta äfven det ej sällan förekommande fall att gärningsmannen, efter att olofligen hafva satt sig i besittning af en sparbanksbok och lyftat någon del af dess innehåll, återställt boken till egaren, upptog ref. till besvarande jämväl ett sådant fall. Enär den brottsliges afsikt i sådan händelse, under förutsätt-

ning att omständigheterna ej vidhandengåfve annat, icke finge anses hafva gått ut på att införlifva sparbanksboken med sin egendom utan endast att tillvälla sig nyttjanderätten därtill i syfte att åtkömma en del af de insatta medlen, ansåg ref. utredning om tjufsk afsikt i slikt fall ej i och för sig föreligga. Den handling, hvarigenom gärningsmannen med begagnande af sparbanksboken och förhemligande af sitt olofliga omhänderhafvande af densamma svikligen förskaffade sig penningar från banken, trädde sålunda här i förgrunden framför den öfvergående besittningen af boken. Den skyldige borde förty i antydt fall i regel bestraffas för bedrägeri och, om han dessutom utplånat anteckningen om värkstäld uttagning, därjämte för förfalskning, emedan han genom att återställa den förfalskade boken till egaren gjort bruk af densamma i syfte att vilseleda egaren.

Denna åsikt omfattades af ett antal medlemmar.

Flertalet af de närvarande ansågo dock att jämväl i sådan händelse tillgreppet af boken måste anses hafva skett i tjufsk afsikt och således ansvar för tjufnad jämte förfalskning, där utplånande tillika egt rum, böra ådömas.

Åbo filialafdelning.

Referenten framhöll hurusom här ifrågasattes på hvilket sätt tre uppgifna handlingar borde uppfattas i förhållande till vår strafflag, nämligen: 1:o olofligt tillagnande eller tillgrepp af sparbanksbok utfärdad för annan person; 2:o lyftande af penningar från sparbanken på sålunda öfverkommen sparbanksbok; samt 3:o utplånande ur sparbanksboken af däri af sparbankens tjänsteman införd anteckning om den å sparbanksboken gjorda penningeuttagningen.

Denna sammanställning af handlingar syntes vidhandengifva att den sistnämnda af dem eller utplånandet ur sparbanksboken af sparbankstjänstemannens anteckning om penningeuttagningen skett i afsikt att för sparbanksbokens egare eller rättmätige innehafvare dölja uttagningen och tycktes förutsätta att sparbanksboken, efter penningeuttagningen och utplånandet af sagda anteckning, af tillgriparen återställdes i dess förre innehafvares värjo.

Vidkommande karaktäriseringen af den första af ofvannämnda handlingar eller det olofliga tillgreppet af annans sparbanksbok, hvarom från hvarandra afvikande åsikter gjort sig gällande i rättspraxis, så föreläge ju däruti ett tillgrepp icke af en sak, som i och för sig hade något egentligt värde, utan af en urkund, som vore afsedd att tjäna till bevis för en rättighet, nämligen: sparbanksboksegarens på insättning i sparbanken af det eller de i boken upptagna penningebeloppen grundade rätt att under iakttagande af de utaf sparbanken föreskrifna villkoren därifrån åter utfå de insatta penningarna. Visserligen egde enligt sparbankernas stadgar den som vore innehafvare af sparbanksboken, om ock boken vore utfärdad på annan persons namn, att disponera öfver sparbanksbokens innehåll, men endast under den uttryckligen utsagda förutsättningen att icke något misstänkligt förkomme mot denne innehafvare, då han upptedde boken för att därå lyfta penningar. Boken kunde således icke betraktas såsom något innehafvarepapper, med hvilket den däri föreskrifna prestationens värde vore oskiljaktigt förenadt så att detta värde städse följde pappret åt från hand till hand, utan vore sådan bok att hänföras till de såkallade legitimationspappren, de där utgjorde visserligen svårigen umbärliga urkundsbevis om rätt till åtnjutande af de däri utfästa prestationerna, men hvilka dock icke såsom innehafvarepappren, finge identifieras med de rättigheter, å hvilka de lydde.

Vid ofvan antydda förhållande och då sålunda tillgripande af sparbanksbok icke kunde anses innefatta tillgripande af de insatta medel, å hvilka boken lydde, kunde det väl icke komma i fråga att anse olofligt tillgrepp af sparbanksbok såsom stöld, utan höll referenten före att strafflagens 38 kapitel 4 §:s 1. mom vore å fallet tillämpligt; och borde således slikt tillgrepp af sparbanksbok enligt detta lagrum bestraffas.

Med en sådan uppfattning som utgångspunkt framträdde den ofvan under 2:o nämnda handlingen, eller lyftandet från sparbanken af penningar på olofligen tillgripen sparbanksbok, osökt såsom ett svikligt förhållande från penningeutta-

garens sida i afsikt att bereda uttagaren orättmätig fördel och med påföljd att tillskynda annan, vare sig sedan sparbanksbokseparen eller sparbanken, förlust af hvad från sparbanken till uttagaren utgifvits under den af uttagaren hos sparbanken framkallade villfarelsen att uttagaren vore rättmätig innehafvare af sparbanksboken. Denna handling framstode således såsom bedrägeri, hvilket borde bestraffas jämlikt 1 § 36 kap. strafflagen.

Med hänsikt till de uppfattningar, som sålunda framhållits i afseende å handlingarna omnämnda under 1:o och 2:o, måste enligt referentens åsikt den under 3:o omnämnda handlingen, bestående i utplånandet ur sparbanksboken af anteckningen om ifrågakomna penningeuttagning, betraktas såsom en förfalskning af sparbanksboken, hvilken borde bestraffas enligt 5 § 36 kap. strafflagen. Då detta utplånande utförts i afsikt att dölja den brottsliga penningeuttagningen, hvarom anteckningen gjorts, hade sådant skett för att bereda utplånaren nytta och annan d. v. s. sparbanken eller sparbanksbokens rätte egare skada; och föreläge alltså därmed de omständigheter, som erfordrades för att förfalskning skulle kunna anses vara för handen.

Den uppställda frågan vardt fördenskuil besvarad så, att de däri uppgifna tre brottsliga handlingarna vore att bestraffas enligt 1 mom 4 § 38 kap. samt 1 och 5 §§ 36 kap. strafflagen, jämförda med stadgandet i dess 7 kapitel 3 §.

Under den härå följande öfverläggningen uttalades olika meningar rörande frågans besvarande.

En medlem, understödd af fem andra, ansåg olofligt tillagnande af för annan person af sparbank utfärdad motbok och lyftande af penningar å en på detta sätt åtkommen sparbanksbok vara en brottslig handling, hvilken borde bestraffas såsom olofligt tillgrepp af det penningebelopp, som sålunda hos sparbanken uttagits.

Tretton af filialens närvarande medlemmar biträdde referentens åsikt att lyftandet af penningar från sparbank utgjorde bedrägeri, men bland nyssnämnda medlemmar yppades meningsolikhet därom huruvida särskildt straff för tillgripandet af boken städse borde ifrågakomma; och befanns

vid värkstäld omröstning bland dessa medlemmar, att fyra af dem äfven härutinnan vore ense med referenten, medan nio medlemmar deremot omfattade den åsikt, att det olofliga tillgripandet af motboken endast i det fall att dess rätta egare upptäckt tillgreppet och vetat sakna sparbanksboken, vore att bestraffas på sätt referenten utsagt, men att tillgripandet af boken i annan händelse utgjorde blott en förberedelsehandling till det därå följande bedrägeribrottet och såsom sådan icke kunde, jämlikt gällande strafflag, med straff beläggas.

Beträffande slutligen den af referenten sist berörda handlingen eller utplånandet ur motboken af anteckningen om värkstäld penningeuttagning, framhölls, i afvikelse från referentens uppfattning, under diskussionen af en medlem, att straff för förfalskning därvid kunde tillämpas endast ifall den person, som värkställt utplånandet, genom särskild handling gjort bruk däraf sålunda att han antingen återställt boken i sådant skick i dess egares värjo eller för lyftande af penningar ånyo företett densamma hos sparbanken. Denna mening vann understöd af en annan medlem, hvaremot sexton medlemmar i likhet med referenten ansågo straffbar förfalskning af motboken föreligga, såsnart utplånandet af onordade anteckning egt rum.

Vasa filialafdelning.

Flertalet af afdelningens närvarande medlemmar ansåg, att ett olofligt tillgrepp af en utaf sparbank utfärdad motbok borde, om föröfvaren af tillgreppet haft för afsikt att tillgodogöra sig motbokens innehåll, betraktas såsom stöld eller snatteri, beroende på beloppet af de motboken *innehållande* medlen, samt att utplåning af en utaf sparbankens tjänstemän gjord anteckning om värkstäld uttagning borde särskildt straffas såsom förfalskning endast i det fall att gärningsmannen sedermera gjort försök att ånyo lyfta de redan utbekomna medlen.

Två af afdelningsmedlemmarna voro i så mätto skiljaktiga, att de ansågo föröfvaren af tillgreppet kunna blott i det fall, att han från sparbanken uttagit någon del af mot-

bokens innehåll, straffas för stöld eller snatteri beroende på det *lyftade* beloppet.

Hvad åter anginge det fall att gärningsmannen olofligen satt sig i besittning af motboken och, efter att hafva från sparbanken uttagit någon del af motbokens innehåll, utplånat anteckningen om medlens uttagning samt därå återställt boken till egaren, så fann flertalet af afdelningsmedlemmarne gärningsmannen, som i tjufsk afsikt tillgripit motboken, böra straffas för stöld eller snatteri, beroende på storleken af den *lyftade* summan, äfvensom tillika för förfalskning, enär gärningsmannen genom motbokens återställande åt egaren gjort bruk af förfalskningen i syfte att vilseleda egaren af boken.

Två afdelningsmedlemmar ansågo att i nyssagda fall tillvägagåendet vid penningemedlens lyftande borde betraktas såsom bedrägeri och att gärningsmannen förty borde straffas för bedrägeri och förfalskning.

8:de frågan.

Inom hvilken tid skall arfvinge, som är bosatt å den ort, där arfvet fallit, göra sitt anspråk på detsamma gälande?

Centralafdelningen.

Referenten framhöll till först, att af 4 § 15 kap. ÄB syntes tydligen framgå, att lagen äfven i de fall, som icke uttryckligen berördes i detta stadgande, velat hafva för arfvinge utsatt en bevakningstid af natt och år. Tvifvel kunde egentligen uppstå blott därom, huruvida denna tid äfven för arfvinge, som vore bosatt på den ort, där arfvet fallit, borde anses löpa först från det han fick kännedom om arslåtarens död eller tilläfventyrs redan från dödsfallet. Det senare hade antagits af Nordling i hans föreläsningar öfver ÄB, och det måste ju medgifvas, att, där arfvingen varit nära boende, han kunde antagas hafva haft kännedom om arslåtarens död. Men möjligt vore emellertid, att han i själfva verket härom saknat vetskap, och lagen gäfve i sådana fall icke någon anledning att behandla honom annorlunda än andra arfvingar;

om han haft vetskap eller icke vore en bevisfråga, som kunde besvaras endast med hänsyn till omständigheterna i det enskilda fallet. Säkra st gjorde den, som näst honom hade anspråk på arfvet, att äfven i sådana fall draga försorg där- om, att arfvingen blefve bevisligen underrättad om dödsfallet.

Emot denna mening kunde icke anföras, att lagen uti 3 § 15 kap. ÄB för utländsk arfvinge låtit tiden löpa från arffallet oberoende däraf om arfvingen känt detta eller ej; skälet härtill vore klarligen det, att hvarken fjärmare inländsk skyldeman eller inhemsk myndighet kunde med anlitan- de af vanliga medel erhålla kunskap om utlän- dingars släktförhållanden till den afli- dne.

Ej håller kunde såsom skäl för en annan åsikt åberopas 22 § i 1868 års förordning om gälds betaltning vid dödsfall, hvarest arfvinge, som då bouppteckning skett icke visats å orten, fritages från personlig ansvarighet för arflåtarens gäld churu han icke gjort sig urarfva. Detta stadgande hade nämligen icke någon motsvarighet i 1734 års lag och kunde således ej tjäna till ledning vid lagens tolkning. För öfrigt vore, såsom tidigare vid diskussion uti Juridiska föreningen framhållits, uttrycket „orten“ uti detta stadgande synnerligen otydligt; hvad landsbygden vidkomme kunde man icke veta om detsamma afsåge hemmanet, byn, socknen eller tilläfsven- tyrs tingslaget, eller om det endast vore likabetydande med närhet eller granskning, i hvilken obestämd betydelse det må- ste gifva anledning till betänkelig osäkerhet.

Referenten besvarade därför frågan sålunda att arfsan- språket uti det i frågan afsedda fall borde göras gällande inom natt och år efter det arfvinge erhållit kännedom om arflåtarens död.

Om detta svar enades efter försiggången diskussion flertalet af de närvarande.

Minoriteten ansåg: åter att tiden af natt och år alltid borde i förevarande fall, särskildt med afseende å åbero- pade stadgande i 1868 års förordning samt öfriga lagrum i 15 kap. ÄB., räknas från arflåtarens död.

En medlem var slutligen af den mening att tiden i re- gel borde räknas från dödsfallet, men, därest arfvingen kunde

styrka att han ej haft kännedom om dödsfallet, från det han därom fått kunskap.

Åbo filialafdelning.

Den utsedde referenten androg till protokollet:

Besvarandet af frågan står i närmaste samband med den uppfattning man har af stadgandena i 1734 års lag om preskription af arfsrätt öfver hufvud. I största korthet anholder jag förty att få i minnet återhämta lagbuden härom. Med en persons död öfvergår hans bo åt arvingen, hvilken därvid blir så att säga egare af kvarlåtenskapen. Det osäkerhetstillstånd i samtliga rättsförhållanden efter en afsidan, som vore eu följd om kvarlåtenskapen under obegränsad tid skulld sammanhållas för arvinges räkning, har emellertid nödsakat lagstiftaren att såväl i det allmänna som i den enskildes intresse införa bestämningar, hvarigenom arvinge under vissa förutsättningar beröfvas den rätt till förmögenhetsrättigheterna i boet han redan förvärfvat i och med arslåtarens död. Utan att här inlåta mig på spekulationer angående det berättigade eller icke att individen på grund af stadganden i lag beröfvas en honom ensam tillhörig ostridig rätt, hvilken fråga, ehuru af stort intresse, skulld föra oss för långt från ämnet, kan jag ej underlåta att i förbigående nämna hurusom jag såsom saksförare särskilda gånger nödgats konstatera, att stadgandena i lag om preskription af arfsrätt synas stå i strid med den folkets rättsuppfattning om arfsrätten, som tagit sig uttryck i den ofta upprepade frågan „eihän kuitenkaan perintö koskaan vanhene“? — — Redan i den nordiska rättens morgonvukt uti landskaps- och landslagarna samt allmänna stadslagen finna vi stadganden om preskription af arfsrätt. Af dessa stadganden synes mig i detta sammanhang särskildt anmärkningsvärda bestämningarna i landslagen och allmänna stadslagen att arfvet skulld stå för inländsk arvinges räkning, som man visste af, såsom i detta fall, tills han kommo samt att inländsk arvinge, hvars vistelseort var okänd, borde göra sin arfsrätt gällande inom natt och år. 1734 års lags stad-

gunden om preskription af arfsrätt återfinnas uti 15 kap. ÄB. Vid jämförelse af §§ 1, 2, 3, 4 och 5 sagda kap. synes att arfsrätt i regeln bör af arfvinge bevakas inom natt och år, undantag göres enligt § 5 endast för inländsk arfvinge, hvars vistelseort är okänd, i hvilket fall en preskriptionstid af tjugu år finnes utsatt. Att den allmänna preskriptionstiden af natt och år gäller beträffande arfvinge bosatt å den ort, där arfvet föll, är förty klart och bör dylik arfvinge således göra sitt anspråk på arfvet gällande inom sagda tid af natt och år, räknadt antingen från dödsfallet eller a tempore scientiae därom. — Om man jämför stadgandena i 15 kap. ÄB med förhandlingarna under 1734 års riksdag vid lagens antagande, framstår uppenbart att lagstiftaren ansett att den, som ville taga arf, äfven var skyldig att själf skaffa sig underrättelse om arflåtarens död och att därefter inom stadgad tid bevaka sin arfsrätt efter honom. Sålunda erhåller utländsk arfvinge icke officiel underrättelse om dödsfallet, men förlorar enligt 15: 2 och 3 ÄB sin arfsrätt om han ej anmäler sig inom natt och år därefter. Fjärrmare inländsk arfvinge, hvilken ej håller erhåller särskild underrättelse om arflåtarens död, får träda till arfvet, endast om han anmäler sig och bevakar sin rätt inom tre månader efter natt och år efter dödsfallet, sedan den närmaste utländska arfvingen gått förlustig sin arfsrätt Särskild underrättelse om dödsfallet erhåller enligt 15: 4 ÄB blott rätter d. v. s. närmaste inländske arfvinge och detta endast i det fall att han är så fjärran boende att han om arfvet ej kunskap hafva kan eller är utrikes och kunnigt är hvar han vistas. Men däraf att närmaste inländske arfvinge, under uti 15: 4 ÄB angifna villkor, tillerkänts rätt att undantagsvis erhålla särskild underrättelse om arfvet, kan enligt mitt förmenande ej dragas den slutsats att hvarje inländsk arfvinge och således äfven den, som ej bor fjärran samt förty ej är att anse såsom okunnig om dödsfallet, skulle särskildt underrättas om arfvet och än mindre att om dylik underrättelse icke skett, arfsanspråket skulle stå öppet utöfver den i lag såsom regel utsatta tiden för preskription af arfsrätt nämligen natt och år från dödsfallet.

På anförda grunder anser referenten frågan böra besvaras sålunda att arfvinge, som är bosatt å den ort, där arvet föll, bör göra sitt anspråk på detsamma gällande inom natt och år räknadt från dödsfallet.

Filialens samtliga närvarande medlemmar instämde i referentens yttrande.

Vasa filialafdelning.

Afdelningen ansåg enhälligt, på grund af stadgandena i 4 § 15 kap, ÅB, att arfvinge, äfven om han vore bosatt å den ort, där arvet fallit, borde göra sitt anspråk på detsamma gällande inom natt och år efter det han erhållit kännedom om arflåtarens död. I många fall måste det visserligen förutsättas, att sådan arfvinge fått kunskap om arflåtarens död genast efter dödsfallet, men detta vore en bevisfråga, som borde prövas „in casu“.

9:de frågan.

Kunna lån till spanmålsmagasin fortfarande utan vidare omgång af utmättningsman indrifvas blott på grund af bestämning därom i vederbörande magasinsreglemente?

Centralafdelningen.

Frågan refererades af en medlem sålunda.

Från den allmänna regeln i utsökningslagen att utmätning skall grunda sig på dom eller utslag och från de närmare föreskrifterna därstädes beträffande utmättningsförfarandet gör, såsom bekant, förordningen om utsökningslagens införande i 26 och 27 §§ afvikelser gällande.

Dessa stadganden eller särskildt stadgandet i 26 § torde nu, att döma af den uppställda frågan, hafva föranlett tvifvelsmål, huruvida lån, som utgifvits från socknemagasin med vederbörligen fastställt reglemente, borde få af utmättningsman blott på grund af bestämning därom i detta reglemente eller således utan föregående dom eller utslag indrifvas eller icke.

Jag bör därför erinra om hvad författningarna rörande socknemagasinen innehålla uti ifrågakomna afseende.

Utfärdandet af uppmaning till inrättande af socknemagasin med ändamål att bevara sädesförråd för jordbrukarenes behof under dåliga år blef redan vid 1756 års riksdag tillstyrkt af Riksens Ständer, som tillika godkände ett uppgjort projekt till reglemente för dylika magasin, uti hvilket — sedermera bekantgjordt genom Kungl. brefvet af 9 februari 1757 — det säges: „Förbehålles uti kraftigaste mätto att detta förrådshus skall till evärdliga tider stå och förblifva under socknemännens och deltagandenas egen särskilte och oinskränkte disposition, så att hvarken kronobjekte, eller eho det vara må, skall på något sätt dem däruti hinderliga vara.“ Längre fram, genom Kejs. kungörelsen den 7 aug. 1810 anmodades åter landets inbyggare, „likväl utan något tvång för fullgörandet däraf“, att öfverallt där det ej redan skett, men sig möjligen göra läte, inrätta socknemagasin, och förklarades det, att sedan vederbörande vid socknestämma på öfverenskomna grunder träffat förening om magasininrättningen och denna förening blifvit af landshöfdingen insänd, komme nådig stadfästelse af inrättningen att lämnas, med tillåtelse bl. a. — såsom orden lyda: — „att magasinet genom dess egne föreståndare och förvaltare eger rätt att med biträde af tvänne nämde- eller andra gode män indrifva dess utestående fordringar, utan att i annat fall än då vederbörande det själfve nödigt finna därtill behöfva anlita landshöfdingarne eller kronans embets- och tjänstemän.“ — Sedermera genom Kejs. kung. den 23 maj 1857 förordnades, utom annat, att socknarnes invånare skulle vid socknestämmor af guvernörerne eller desses ombud „genom tjenliga föreställningar“ uppmanas att socknevis eller för del af socken ingå förening om inrättande af socknemagasin, hvari skulle sammanbringas tvänne fonder, den ena — utsädesfonden — medelst utgörande från hvarje lägenhet af visst spanmålsbelopp efter mantal, och den andra — undsättningsfonden — medelst taxering enligt de i förordningen om fattigvården af den 22 mars 1852 stadgade grunder till ett utsatt minsta spanmålsbelopp å hvarje person af fattigvårdssamhällets hela befolkning; och skulle dylik förening, jämte det den vore underkastad de i kun-

görelsen nämnda „skyldigheter och kontroller“ få i öfrigt tillgodonjuta „de förmåner nådiga kungörelsen af den 7 augusti 1810 tillförsäkrar slika inrättningar“, eller således äfven förmånen i afseende å indrifning af magasinets fordringar. Slutligen blef det, genom förordningen af den 12 december 1864, efter det ständernas yttrande i ämnet inhämtats, tillåtet delegarene i socknemagasin att, om de ansåge skäl därtill förekomma, efter beslut vid allmän socknestämma ansöka om bifall till upplösning af magasinet eller förändring i bestämmelserna om dess tillgångars användande; och ankomme å senatens ekonomiedepartement att pröfva och afgöra dylik ansökning. Dock som sädesförråden i dessa magasin blifvit sammanskjutna under förutsättning af deras användande till det allmännas gagn, finge ej till socknemagasinets upplösning och sädesförrådets omsättning till penningar under annat vilkor bifallas, än att magasinens tillgångar eller de vid försäljning af dem influtna medel åtminstone till deras hufvudsakliga belopp fortfarande komme kommunen till godo vid bestridande af dess gemensamma behof. Därjämte tillerkändes delegarene i magasinerna rätt att, där de sådant önskade, själfständigt och utan all inblandning från styrelsens sida förvalta dessa inrättningar samt att i de för dem fastställda reglementen vidtaga tilläfväntys nödigansedda ändringar, hvarom likväl skulle hos ekonomiedepartementet anmälas; och egde departementet att, i fall vid reglementets förändring, den i kungörelsen af den 23 mars 1857 föreskrifna kontroll från styrelsens sida ej vidare bibehölles, efter omständigheterna bestämma, huruvida af kronan lämnadt bidrag till magasinets grundfond borde återbäras.

I öfverensstämmelse härmed stadgades ock i förordningen angående kommunalförvaltningen på landet (§ 6), att i kommunalstämma skulle till behandling och afgörande upptagas ärenden om låne- och understödsmagasiners inrättande och förvaltning, utan att stämmas beslut i dylika ärenden behöfde underställas högre pröfning; och enahanda stadgande ingår uti nu gällande förordning i ämnet af den 15 juni 1898 (§ 6).

Emellertid lära ännu socknemagasin finnas, hvilka ega öfverhettligen fastställda reglementen, tillförsäkrande dem, jämlikt kungörelserna af den 7 augusti 1810 och 23 maj 1857, rättigheten till omedelbar utmätning för sina utestående förfallna spanmålslån; och är det väl om dessa inrättningar som den uppfattning sports att nämnda rättighet fortärande vore gällande, ty vidkommande de kommunerna tillhöriga spanmålsmagasin, hvilka icke erhållit styrelsens stadfästelse eller underkastats dess kontroll, utan anordnats och förvaltas uteslutande af kommunerna själfva, finnes icke någon författning, som skulle tillerkänt desamma sagda rättighet, och saknas således all anledning att ifrågasätta det en sådan skulle bestå också för dem.

Men tämligen starka skäl synas tala emot, att det otvan oberopade stadgandet i 26 § af förordningen om U. L:s införande skulle inbegripa ens de nyss omordade socknemagasinen, som äro utrustade med öfverhettligen fastställda reglementen. Sagda § är i allt öfrigt lika lydande med lagberedningens förslag därtill, utom att i §:en orden „särskilda författningar“ ersatt den i förslaget begagnade lokutionen „allmän civillag“. Med detta uttrycks användande i förslaget afsågs, såsom af motiven inhämtas, de fall, där civillagen tillåter utmätningens företagande utan föregången dom, såsom för utgifter, de där egt rum till bättrande af bristfällig väg eller till fullgörande af försummad skjutnings-skyldighet o. s. v., men följaktligen ingalunda sådant, som socknemagasins fordringar på grund af utlåning af spanmål. Det anförda utbytet af sagda uttryck mot orden „särskilda författningar“ var gjordt redan uti propositionen i ämnet till 1894 års landtdag, och landtdagshandlingarna upplysa icke om af hvad orsak det skett. Sannolikast synes det dock att man, utan att åsyfta någon ändring i sak, endast velat begagna en så vidsträckt ordalydelse, att den inbegrepe ej blott de till civillagens område hörande författningarna, som innehålla medgifvande af omedelbar utmätning, utan äfven de öfriga författningar, hvari talas om utmätning utan dom eller utslag af de i den nästföljande 27 §:en afsedda afgifter; d. v. s. de fall af dylik utmätning, hvilka

förutsättas i 26 och 27 §§, vore då identiska: 26 § fastslog principen att den förut i författningarna medgifna rättigheten i dessa fall till slik utmätning fortfarande består, och 27 § bestämde om värkställigheten af denna utmätning och hvad därmed sammanhänger. Riktigheten af nu antydda uppfattning kunde äfven anses i viss mån bekräftad däraf att förordningen af den 31 oktober 1896, angående hvad vid tillämpning af utsökningslagen i vissa fall skall iakttagas, åberopar både 26 och 27 §§ i förordningen om utsökningslagens införande såsom behandlande den utmätning utan dom eller utslag, hvilken skall ega rum för „utskylder, allmänna afgifter, expeditionslösen eller annat dylikt“; samt vidare däraf, att förordningen af den 27 februari 1897, innefattande särskilda föreskrifter om utmätning för dylika prestationer, som nämdes, icke afser — så vidt af förordningens ordalydelse och motiv kan finnas — socknemagasinetns fordringar hos sina låntagare. Skulle likväl äfven sådana fordringar vara inbegripna under oftanämnda § 26, så saknades följaktligen föreskrifter om värkställigheten af utmätning för dem, utöfver hvad själfva författningarna rörande magasinier därom innehålla. Slika fordringar skulle alltså fortfarande få utmätas af magasinens föreståndare med biträde af två nämndemän eller två andra gode män, men detta vore väl nästan omöjligt. — Dessutom är att märka, att lagstiftaren väl icke haft lika skäl att numera bibehålla så beskaffade, på privatsrättslig grund hvilande *lånefordringar* vid samma rätt till omedelbar utmätning, som förbehållits nu ifrågavarande *afgifter*, af hvilka de flesta äro af offentligt rättslig natur och ätven de öfriga (såsom atgifterna till de allmänna brandstodsbolagen) i viss mån hafva offentligt rättslig karaktär.

Då jag här kanske alltför vidlyftigt framhållit de enligt min tanke vägande skälen för ett nekande svar å frågan har jag gjort så, emedan jag, oaktadt allt detta, icke kunnat undgå att stanna vid ett motsatt resultat. Lagstiftaren har i 26 §:en uttryckligt förklarat, att genom nya lagen ej sker ändring i hvad genom särskilda författningar är stadgadt angående rätt till utmätning i vissa fall utan dom eller

utslag, och har icke håller inskränkt dessa författningar till dem, som stadga dylik rätt för utskylder, afgifter m. m. dyl., hvarom nämnes i 27 §. Vid sådant förhållande anser jag samma rätt ej håller kunna fränkännas socknemagasinen för deras fordringar hos låntagare, så vidt för dessa magasin finnas fastställda reglementen grundande sig å öfverhetlig författning, som tillförsäkrat magasinet ifrågavarande rätt. Under förutsättning att den föreliggande frågan angår endast dylika magasin besvarar jag alltså densamma *jakande*.

I detta svar instämde efter försiggången diskussion flertalet af de närvarande, med framhållande, att utmätningens värkställighet dock städse ankomme på vanlig exekutiv myndighet.

Minoriteten fann åter utmätning utan dom numera kunna medgifvas endast för utskylder, afgifter m. m., som hvilade på offentligträttslig grund, samt besvarade altså frågan nekande.

Åbo filialafdelning.

Den för frågan utsedde referenten anförde hurusom, sedan Sveriges ständer på riksdagen år 1756 beslutit inrättande af socknemagasiner såvidt möjligt i hvarje landets kommun, socknemagasinerna och utlåningen af spannmål från desamma redan under Finlands förening med Sverige utgjort föremål för en omhuldande värksamhet från regeringens sida. Efter Finlands förening med Ryssland bestämdes genom Kejsrerliga kungörelsen den 7 augusti 1810, hvilken i hög grad sökte uppmuntra inrättandet af socknemagasiner, att „förvaltare och föreståndare af socknemagasin må, med biträde af två nämndemän eller andra gode män, indrifva magasinets utestående fordringar, utan att i annat fall än då vederbörande det själfve nödigt finna, därtill behöfva anlita guvernörer eller andre kronans tjänstemän“. Sedermera hade i ämnet emanerat Kejsrerliga kungörelsen den 23 maj 1857 och Kejsrerliga förordningen den 12 december 1864, men de i 1810 års kungörelse uttalade bestämningarna om indrifningen af socknemagasiners fordrin-

gar hade genom dessa förfoganden undergått ingen förändring. Kejsrerliga förordningen om införande af ny utsökningslag i Finland, gifven den 3 december 1895, stadgade åter i § 26 att genom den nya lagen ej skedde ändring i hvad genom särskilda författningar vore stadgadt angående rätt till utmätning i vissa fall utan dom eller utslag.

Såsom af nyss anförde lagrum syntes, stälde icke utsökningslagen något hinder för det i 1810 års kungörelse medgifna förfaringssättet vid indrivandet af lån från sockne- eller — hvilket vore detsamma — spanmålsmagasiner. Referenten besvarade därför frågan *jakande*, såvidt gälde enligt 1810 års kungörelse med vederbörligen fastställda reglementen tillkomma spanmålsmagasiner, dock med den modifikation att utmätningsman äfven i nu föreliggande fall borde iakttaga bestämmelserna i § 3 uti Kejsrerliga förordningen den 27 februari 1897, innefattande särskilda föreskrifter om utmätning för utskylder m. m., nämligen att gäldenären, innan utmätning finge ske, genom utmätningsman borde hafva erhållit uppmaning att betala.

Filialens samtliga närvarande medlemmar voro ense med referenten.

10:de frågan.

Är jordtorpare skyldig att erlägga utskylder till presterskapet för den inkomst, som han erhåller genom bebrukande af den till torpet hörande andel i mantal satt jord?

Centralafdelningen.

Frågan har ej varit föremål för diskussion inom centralafdelningen.

Åbo filialafdelning.

Referenten för frågan framhöll hurusom de bebrukare af jord åliggande afgifterna till presterskapet numera, efter utfärdandet af förordningen af den 5 augusti 1886, angående

reglering af presterskapets aflöning i landets evangelisk-lutherska församlingar, icke erlades efter jordens afkastning utan vore, enligt 7 och 8 §§ i sagda förordning, hvad anginge tertial- eller tiondespanmålen, hvilken bibehållits såsom ett jordlägenheterna åliggande lönebidrag till presterskapet, fastställd till visst belopp samt beträffande all annan tionde utbytt mot bestämda årliga afgifter från hvarje lägenhet. Häraf framginge, att utskylderna till presterskapet för bebrukande af jord uteslutande hvilade å de själfständiga lägenheterna och borde utgöras af desses innehafvare, hvarför referenten ansåg jordtorpare icke vara skyldiga att erlägga afgifter till presterskapet för ifrågavarande inkomst; och vore jordtorpare att beträffande prestarättigheternas utgörande hänföras till de i § 4 af berörda förordning åsyftade personerna utan fast egendom, hvilkas bidrag till presterskapets aflöning bestämdes med fäst afseende å dem för annan inkomst än sådan från fastighet påförda kommunala utskylder. Frågan borde förty enligt referentens mening besvaras *nekande*.

Det af referenten afgifna svaret å förevarande fråga omfattades utan meningsskiljaktighet af filialens närvarande medlemmar.

11:te frågan.

Böra 2 § 13 kap. Ärfdabalken och 1 § 11 kap. Jordbalken anses innebära, att underlåtande af stämning å medarfvingar eller säljare afskär för arfvinge, resp. köpare, som tappat i klanderprocessen, rätt att utföra regresstalan emot desse? Och om frågan besvaras jakande, böra sagda lagrum anses uttrycka en allmän regel för vår rätt, eller äro de undantagsstadganden för i dem särskildt omförmälda fall?

Centralafdelningen.

Referenten framhöll, att frågan afsåge endast sådana fall af klander uti egentlig mening som omförmälas uti 1 § 11 kap. J. B. och således icke de uti 7 § samma kapitel

och balk berörda, då genom egotvist endast en del af köpt fastighet frångår förvärfvaren, ej håller sådana fall, då fastigheten är besvärad med sakrätter, hvilka varit förvärfvaren okända.

Hvad då köparens eviktionsanspråk vidkommer, så har detsamma enligt romersk rätt, såsom denna tolkats af bl. a. Dernburg (Pandekten, 1889, II 264), kunnat göras gällande först sedan köparen genom klander förlorat den köpta saken och endast om han genom s. k. *litis denuntiatio* satt säljaren i tillfälle att deltaga i klanderprocessen. Nyare lagstiftning och doktrin hafva emellertid intagit en annan ståndpunkt. Både Preussens Landrecht och Frankrikes Code civil förutsätta visserligen, att klanderprocessen skall hafva föregått eviktionsprocessen, men enligt båda dessa lagar kan eviktionsanspråket göras gällande ehuru säljaren icke blifvit kallad till klandertvisten; Code civil, § 1640 stadgar, att det i sådant fall åligger säljaren att gentemot eviktionsanspråket bevisa, att det skulle funnits tillräckliga medel att afvärja klandret. Den nyare doktrinen, hvarpå hithörande stadganden uti Tyska rikets Bürgerliches Gesetzbuch, §§ 320—327 (jfr § 440), äro grundade, ser däri, att föryttraren af en sak icke varit dess egare, en s. k. ursprunglig omöjlighet, hvilken har den betydelse, att förvärfvaren eger rätt att återfå hvad han för saken prästerat oafsedt om han blifvit utsatt för klander eller ej, och där klander egt rum, äfven om han icke satt föryttraren i tillfälle att deltaga i försvaret. Denna mening har äfven, vid tolkning af dansk och norsk rätt, gjorts gällande af Lassen och Hagerup. Den förre yttrar uti sin handbok i obligationsrätten (Almindelig Del s. 354), att, om förvärfvare, som genom klander förlorat saken, underlåter att om processen underrätta sin fångesman, så går han därigenom icke miste om sin eviktionsstalan: i sådant fall medför domen, äfven om den icke vunnit laga kraft, en preliminär präsumption för eviktionskrafvet, emot hvilket fångesmannen emellertid kan göra gällande att domen i klanderprocessen berott af felaktig processföring från svarandens sida eller annars är oriktig.

Hvad finsk rätt vidkommer, så synes både 1 § 11

kap. J. B. och 2 § 13 kap. Ä. B. tydligt vidhandengifva, att eviktionstalan mot fångesman kan göras gällande först då klander egt rum och blott om fångesmannen genom litis denuntiatio satts i tillfälle att deltaga i klanderprocessen. Så har ock stadgandet tolkats. (Se Serlachius, Sakrätt, sid. 129, 131, Chydenius, Försök till kort framställning af läran om köp enligt finsk rätt, sid. 418.) Referenten fann icke anledning att frångå denna tolkning af anförda lagrum, hvilken hade stöd uti rättshistorien (Serlachius, Klander å jord, sid. 129 ff) och hvilken tycktes öfverensstämma med vår lags allmänna grundsatser om rättsärendens ogiltighet, hvilka icke kunde anses tillåta förvärfvaren af en tredje man tillhörig sak, att innan denne gjort sin rätt gällande, gentemot fångesmannen yrka föryttringsaftalets ogiltighet. Men detta borde antagas ifall man tillåte den evincerade förvärfvaren att föra eviktionstalan utan att fångesmannen haft tillfälle att deltaga uti klandertvisten: därmed gjorde man nämligen det judiciella bedömandet af förhållandet emellan förvärfvaren och fångesmannen oberoende af den dom, som gifvits angående förhållandet emellan förvärfvaren och klandraren. Men möjligheten af olika civilprocessuel pröfning af dessa båda rättsförhållanden synes icke kunna enligt finsk rätt medgifvas.

Frågans förra del besvarades således *jakande*.

I hvad mån den uti 1 § 11 kap. J. B. och 2 § 13 kap. G. B. uttalade grundsatsen kunde ega sin tillämpning utöfver de i dessa lagrum afsedda fall, vore ett spørsmål, som visserligen uti föreliggande programfråga antydts men som däri blifvit så obestämdt formuleradt, att referenten föreslog, att detsamma för denna gång icke skulle till behandling upptagas.

Tilläggsvis ville referenten framhålla, att den mening han uttalat icke omfattade de fall, då fångesmannen genom föryttringsaftalet begått ett brott emot förvärfvaren, t. ex. ett bedrägeri. Då kan förvärfvaren omedelbart och utan att afbida klander föra kriminell talan mot fångesmannen och följaktligen mot denne göra anspråk på skadestånd, hvilket innebär yrkan att återfå köpeskillingen. Och i en-

lighet härmed kan, om klanderprocess, genom hvilken saken förlorats, redan egt rum och fångesmannen icke kallats till denna rättegång, han dock därefter på sådan kriminell grund sökas för skadestånd.

Om detta svar förenade sig efter föregången diskussion öfriga närvarande, utom en medlem, som besvarade frågans första del nekande, dels på grund af den uppfattning i ämnet, som enligt vittnesbörd af äldre författare t. ex. Abrahamson, gjort sig gällande vid tiden före 1734 års lag, och dels med stöd af den lydelse 2 § 13 kap. Å. B. egt i ett tidigare förslag till sagda lagrum.

Åbo filialafdelning.

Referenten uppläste ett sålydande skriftligt andragande:

„Enligt äldre svensk rätt ålåg det vid klander, som där icke gälde eganderätten, utan endast rättigheten att besitta, innehafvaren af den sak, som utgjorde föremål för klander, att öfverlämna eller leda försvaret af rättigheten till sin fångesman. Detta skedde genom att besittningen öfverlämnades åt fångesmannen, hvilken därigenom inträdde i klanderprocessen såsom svarandepart i stället för köparen, som därifrån skiljdes. Man ansåg nämligen köparen vara obehörig att i saken svara, då tvisten egentligen rörde den rätt, som fångesmannen haft till saken.

I 1734 års lag har väl vid klandertalan besittningens öfverlämnande åt hemulsmannen bortfallit, hvaraf åter följer att besittaren icke genom hemulsmannens inträdande i rättegången upphör att vara part. Vid klander af lösöre, som påstås vara genom stöld eller därmed likstäldt brott rätte egaren afhändt, kvarstår dock den gamla grundsatsen så till vida, att föremålet för klandret skall nedsättas i rätten eller hos hofast man. Detta är stadgad i 2 § 49 kap. M. B. och oaktadt sagda lagrum är upphäfdt, gäller den däri uttalade principen fortfarande. Att 1734 års lag i annat afseende skulle hafva frångått den äldre rättens uppfattning af hemulsmannens ställning i klanderprocessen är ej skäl att antaga. Hemulsmannen, som i rättegången instämts

och icke afböjt att värja fångtet, är en med besittaren lika berättigad part i rättegången.

Detta framgår tydligt af ordalagen uti de i frågan omnämnda lagrummen. I 13: 2 Ä. B. talas om klander å i arf gånget gods och närmast att värja detta vore arflåtaren, men då denne är död, äro samtliga hans arfvingar därtill pliktige. Det senare lagrummet 11: 1 J. B. afser klander af genom köp öfverlåten fastighet och hemulsman är härvid säljaren. Hvarldera lagrummet föreskrifver att vid klander innehafvaren af godset skall värja detsamma genom hemulsmannen. Emellertid stadgas i 11: 3 J. B.: „Hafver hemulsmannen medarfvingar, them han med sig til hemul binda vil, tå skal han them siälf tilsäga“, och af påbudets affattning framgår att det står i hemulsmannens fria skön att för fångets värjande antingen instämma sina medarfvingar eller sådant underlåta, i hvilket senare fall följden dock blir den att medarfvingarna ej blifva till hemul bundna. Samma princip, som i sistsagda lagrum är tydligt uttalad, ligger äfven till grund för stadgandena om medarfvingars, respektive hemulsmannens, instämmande i 13: 2 Ä. B. och 11: 1 J. B., d. v. s. berörda påbud måste förstås såsom gifna utslutande i medarfvingarnas och hemulsmannens eget intresse på det dem måtte beredas tillfälle att gentemot klandraren visa sin rätt till godset och till fångets värjande anföra allt hvad de förmå och vilja. Uraktlåtenhet att i klanderprocessen instämma medarfvingar eller hemulsman måste vid sådant förhållande såsom påföljd medföra att besittarens rätt till återgångstalan emot desse går förlorad.

Frågans förra alternativ besvaras alltså *jakande*.

Enligt vår rätt är allmän regel att den, som genom att något honom fränhändts, lidit skada eller förlust, hvartill han ej själf varit vållande, är berättigad att därför erhålla ersättning af sin fångesman; och då i 13: 2 Ä. B. och 11: 1 J. B. en särskild åtgärd, som i gällande lag icke är stadgad för andra liknande fall, är föreskrifven för bevarandet af rätten till sådan talan, kunna de i frågan afsedda påbuden icke anses uttrycka en allmän regel för vår

rätt, utan måste de vara undantagsstadganden för de i sagda lagrum omförmälda fallen.“

Filialens närvarande medlemmar instämde i referentens yttrande.

12:te frågan.

Får invändning om preskription af fordran framställas i hofrätt, ehuru parten i underrätt på annan grund sökt fria sig från krafvet?

Centralafdelningen.

Frågan refererades af en medlem på följande sätt.

Svaret på frågan vinner i klarhet, om jag med några ord angifver min uppfattning om preskription af fordran.

Preskriptionens värkan angifves i f. d. 9 nov. 1868 om preskription i fordringsmål vara den att borgenären förlorar sin *talán* emot gäldenären. Härmed skulle efter ordalydelsen förstås förlust af befogenheten att genom tvång utfå fordringen. Emellertid skiljer vår rätt icke befogenheten att göra en rättighet gällande från själfva rättigheten. Det finnes icke ett från rättigheten fristående anspråk på densammas erkännande, hvilket kunde särskildt angripas och förintas. Det materiella anspråket inrymmer i sig den formella befogenheten att få detsamma erkändt. När våra domstolar, i anledning af framställt yrkande om utbekommande af visst fordringsbelopp, på upptagna skäl bifalla eller förkasta kärandens „i saken förda talan“, gifva de därmed ett uttalande icke allenast om kärandens formella befogenhet att få sitt fordringsanspråk pröfvadt utan ock beträffande existensen af det materiella anspråket. Och hvad särskildt beträffar betydelsen af uttrycket talan i 1868 års f., så gifves det icke något skäl att här taga detsamma i romerskrättslig mening. Detta uttryck talan förekommer för öfrigt icke uti äldre författningar om preskription utan användes först af 1734 års lagstiftare; och från 12 § 9 kap. H. B. kom uttrycket att ingå i f. d. 13 juni 1800 och i 1868 års f. om preskription. Däremot heter det i fråga

om preskription af borgen såväl i gällande rätt eller 24 § i f. d. 3 dec. 1895 om införande af ny utsökningslag som i f. d. 28 juni 1798 att löftesman genom preskription blir för sin borgen fri. Den förlust af talan, som i 1868 års f. angifves vara preskriptionens värkan, kan enligt min mening icke förstås annorlunda än såsom en förlust af själfva fordringsrätten, och i enlighet härmed måste preskription af fordran definieras såsom fordringsrättens upphörande på den grund att densamma icke under viss i lag utsatt tid utöfvats.

Med denna upptattning af preskriptionens väsen finna vi, att invändning om preskription, som vid domstol göres i anledning af ett framställt fordringsanspråk, är ett påstående att fordringen upphört på grund af att den icke gjorts gällande under viss tid. Ett sådant påstående är en *sakinvändning*. Ty det afser anspråkets förkastande och förutsätter således anspråkets pröfning af domstolen¹⁾. När svarandepart invänder om preskription gör han det i ändamål att därigenom blifva befriad från krafvet, i ändamål att få ett utlåtande af domstolen, hvarigenom anspråket förkastas. Godkänner domstolen invändningen, medgifver den därmed riktigheten af svarandens påstående om fordringens icke-existens. Underkännes invändningen utsäges därmed, att det af svaranden anförda sakförhållande icke upphäftar fordringsrätten. I hvardera fallet har dock fordringsanspråket blifvit pröfvadt. Domstolens godkännande eller förkastande af preskriptionsinvändningen är resultatet af en undersökning, hvarvid alla af käranden till förmån för sitt anspråk anförda omständigheter tagits i betraktande, underkastats värkningarna af det utaf svaranden anmärkta sakförhållande. Därför medför ock ett godkännande af preskriptionsinvändningen anspråkets förkastande, därför har ett underkännande af samma invändning, i händelse icke andra omständigheter än preskription åberopats af svaranden, till påföljd ett godkännande af kärandens anspråk.

Då invändning om preskription således är påstående i sak och domstols utslag häröfver utlåtande i sak, borde en-

¹⁾ R. A. Wrede. Processinvändningarna, s. 5.

ligt allmänna regeln sagda invändning kunna framställas under hvarje skede af rättegången och således ock i hof-rätt. Detta är ock min mening. Emellertid gifves det, att döma, bland annat, af ett i första häftet af detta års tidskrift intaget rättsfall och hvad jag ur rättstillämpningen inhämtat, en ganska stark domstolspraxis för en motsatt uppfattning, hvarför jag ber att i korthet få beröra de betänkligheter, som enligt min mening förmå domstolarne att afvisa i ett senare skede af processen framställd invändning om preskription. Härvid skall jag alldeles lämna å sido de olyckligt valda uttryck, hvari praxis' uppfattning af preskriptionsinvändningen ikläder sig och som komma en att tänka på att här vore fråga om processinvändning: sentida väckt, enär svarats i hufvudsaken, missnöje öfver utslag i anledning af preskriptionsinvändning anvisas att fullföljas i sammanhang med hufvudsaken, återförvisning för att pröfva själfva saken o. s. v.

Enligt min mening kan mot ett jakande svar på frågan åberopas den olikhet, som förefinnes emellan invändning om preskription och annan sakinvändning och vidare förutsättningen att part, som underlåter att i rättegångens början invända om preskription, därigenom afsagt sig denna förmån.

Den antydda olikheten är den, att medan en sakinvändning i regeln, i motsats till bestridandet, erkänner *grunden* för karendens anspråk, men anför någon omständighet ss. t. ex. betalning, hvilken låter sagda anspråk framstå ss. oberättigadt, lämnar invändning om preskription frågan om riktigheten af sagda grund oafgjord. Svaranden, som gör invändning om preskription, uppehåller sig alls icke vid det faktum, som gifvit upphof åt fordringsrätten. Han framhåller endast, att *om* karenden haft en rättighet, så har denna, enär viss tid förflutit, upphört att finnas till. Af sådan orsak anser praxis, att om svaranden engång gjort *grunden* för anspråket till föremål eller utgångspunkt för sitt genmåle och sålunda nödgat domstolen att pröfva „själfva saken“ denna grund, han icke mer kan tillåtas att komma med påstående, däri samma grund lämnas obeak-

tad. Påståendet är sentida väkt. Häremot kan nu anmärkas att vår rätt icke uppställer några regler för den ordning, i hvilken svaranden skall afgifva sina påståenden. Svarandepart, som till en början bestridt käromålet, kan i högsta instans invända om betalning.

Hvad beträffar antagandet att svarande, som underlåter att i rättegångens början invända om preskription, därigenom skulle afsagt sig rättigheten att göra denna invändning, så frågas, hvad berättigar till detta antagande. Ingalunda den omständigheten, att gäldenär, som betalar preskriberad skuld, anses hafva afsagt sig preskriptionsförmån och icke håller reglerna för erkännande i rättegång. Afsägelsen af preskriptionsförmån är väl närmast att jämföra med under rättegången af part gjordt medgifvande angående ett visst faktum, att tiden icke gått till ända. Men enligt 17: 36 R. B. måste medgifvande af part vara uttryckligt. Parts tystnad får icke i civilprocessen tagas för ett erkännande, om det ock kan anses utgöra *bevis* mot honom. På grund häraf anser jag att man icke af svarandens underlåtenhet att göra preskriptionsinvändning kan härleda ett tyst uppgifvande af sagda förmån och skäl därför icke finnas att lämna en sådan t. ex. i hofrätt gjord invändning obeaktad.

Frågan besvaras sålunda af mig *jakande*, hvarmed dock ej är sagdt, att icke fall kunna förekomma då svaranden synbarligen mala fide uppskjutit med preskriptionsinvändnings framställande i underrätt och således bör anses hafva förvärvat sin rätt därtill i hofrätt.

Sedan under diskussionen i ämnet frambållits bl. a., att spörsmålet om fordringspreskriptionens natur icke vore af afgörande betydelse för frågans besvarande, enär äfven med den romersk-rättsliga upplattningen däraf invändning om preskription dock icke kunde betraktas såsom en processinvändning i egentlig mening, å hvilken de i 16: 5 R. B. uttalade grundsatser egde tillämpning, förenade sig flertalet om referentens svar på frågan.

Minoriteten ansåg åter att, emedan preskriptionsinvändning till sin natur afvek från öfriga sakinvändningar

genom att lämna grunden för fordringen oberörd, sådan invändning borde framställas och prövas innan svaranden gjorde andra sakliga jäf i målet gällande, hvarför svarande, som på annan grund sökt i underrätt fria sig från krafvet, ej vidare kunde tillåtas att i hofrätt framställa invändning om preskription. Frågan besvarades alltså af minoriteten nekande.

Åbo filialafdelning.

Referenten anförde att då invändning om preskription af fordran hänförde sig till det materiella rättsförhållandet emellan parterna och således utgjorde en del af svaromålet i hufvudsaken, så kunde de i 16: 5 R. B. uttala grundsatserna om processinvändningarna icke ega tillämpning å invändning om preskription. Och enär gällande rätt icke uppställde några andra regler för den ordning, i hvilken svaranden borde afgifva sina påståenden i själfva saken eller framställa sina försvarsgrunder, än det allmänna stadgandet i 14: 3 R. B. samt underlåtenhet att i rättegångens början framställa en sakinvändning hvarken enligt nästnämnda lagrum eller lagens grundsatser eljes kunde betraktas såsom ett medgifvande af att fordran ej vore preskriberad eller såsom en afsägelse af förmånen att begagna sig af berörda invändning, ansåg referenten att invändning om preskription borde kunna framställas under hvarje skede af processen och således äfven i hofrätt; hvarför frågan af referenten besvarades *jakande*.

Filialens samtliga närvarande medlemmar förenade sig om referentens uttalade mening.

Juridiska föreningens i Finland förhandlingar öfver de för år 1903 godkända allmänna öfverläggningsämnena.

1:sta frågan:

Om en lägenhet utgör underpant för ogulden köpeskilling, men fordringsegaren utsökt köpeskillingen vid domstol eller hos öfverexekutor utan att i sistnämnda fall äska yttrande angående lägenhetens förklarande för utmätt, kan utmätningsman vid befordrande af utslaget till värkställighet utmäta och försälja fastigheten? Och förändras förhållandet däraf att fastigheten vid tiden för utmätningen innehafves af tredje man, som redan å fastigheten fått uppbud?

Centralafdelningen.

Frågan refererades af en medlem på följande sätt:

Frågan förutsätter, att köpare af fastighet på säljarens yrkande ålagts skyldighet att gälda ogulden köpeskilling för fastigheten, och att säljarens talan, där den gjorts gällande i lagsökningsprocess, utförts endast mot köparen personligen, utan att innefatta köpeskillingens utsökande ur fastigheten. Svaret på förra delen af frågan synes nu vara omedelbart gifvet i U. L. 4: 2, som föreskrifver, att väl i allmänhet lös egendom bör vid utmätning först tillgripas innan fastighet får utmätas, men att, om fordringen, för hvilken utmätning skall ske, är in-tecknad i gäldenärens tillhörig fastighet, denna bör främst tagas i mät och, där annan fordran vid utmätningen konkurrerar, jämväl måste främst tillgripas. Visserligen omnämner lagen här endast in-tecknad

panträtt, icke panträtt på grund af köp; men då U. L. i allmänhet underordnat den sistnämnda samma regler, som gälla för intecknad panträtt, och U. L. 4: 26, hvilken enligt sin ordalydelse afser just af utmättningsman värkstäld utmätning, uttryckligen likställer dessa två slag af panträtt, kan något tvifvel icke råda därom, att åberopade föreskrift i U. L. 4: 2 omfattar äfven panträtt för ogulden köpeskilling. Utmättningsmannen är således icke blott befogad utan ock pliktig, så vidt ej den utmätningssökande säljaren begär annat, och vid konkurrens med annan till utmätning anmäld fordran till och med mot säljarens begäran taga den sålda fastigheten i mät.

Svaret på frågans senare mom. vidhandengifves åter af U. L. 4: 1, 2, jmfda med 2: 2. Enligt dessa lagrum är utmättningsmannens befogenhet att värkställa utmätning inskränkt till egendom, som finnes *hos den betalningsskyldighet ålagde*, till fast egendom, som är *gäldenärens*. Ett undantag från denna regel göres väl i U. L. 4: 26, där öfverlåtelse af fast egendom förklaras icke hindra utmätning för öfverlåtarens gäld, om ej förvärfvaren sökt lagfart. Men detta genom sina konsekvenser rent drakoniska stadgande, som föga nog kan rättfärdigas genom dess syftsmål att framtinga lagfart, är singulärt, ett undantag, som icke får extenderas. Om än enligt sagda lagbud utmättningsman eger utmäta öfverlåtten fastighet, så länge lagfart å öfverlåtelsen icke sökts, och sådan utmätning, oaktadt lagfart emellertid inom den i lagbudet utsatta tid sökes, blir bestående, om panträtt i fastigheten eger rum för den utsökta fordringen, så får icke häraf härledas, att utmättningsmannen, om lagfart å den af utmätningssökanden till gäldenären försälda och sedan af denne vidare föryttrade fastigheten sökts redan före utmätningen, vore befogad att på grund af utmättnings-sökandens panträtt taga fastigheten i mät hos förvärfvaren. Detta är så mycket tydligare, som fastighetens utmätande hos förvärfvaren eljes kunde *genom utmättningsman* ernås utan hans hörande, medan sådan utmätning icke ens hos öfverexekutor kan vinnas med mindre nye egaren blifvit hörd.

Detta svar omfattades af öfriga närvarande.

Åbo filialafdelning.

Referenten framhöll, att frågan måste afse sådan lag-sökning, som varit riktad emot köparen endast personligen utan att säljaren däri yrkat, att den oguldna köpeskillingen blefve jämväl ur den öfverlåtna fastigheten utdömd. Svaret på frågan torde ingå i 4: 2 U. L., enligt hvilket lagrum vid utmätning af fordran, som vore i fastighet in-tecknad, den in-tecknade fastigheten borde gå i mät förr än lösegendom. I §:n omnämndes visserligen endast in-tecknad fordran, men skäl finnes ej för antagandet att andra stadganden gälde vid utmätning af fordringar, för hvilka fastigheten eljes på grund af lag vore underpant. En sådan fordran vore enligt 11: 2 J. B. ogulden köpeskillning, ända till dess laga stånd åkommit. Utsökningslagen innehölle för öfrigt på flere stäl-len enahanda stadganden om panträtt på grund af in-teckning och panträtt för ogulden köpeskillning t. ex. 2: 2 och 17 samt 4: 26. Vid utmätning af ogulden köpeskillning, hvarför fastigheten häftade, vore utmätningsmannen förty icke endast berättigad utan ätven pliktig att, förrän annan egendom tillgreps, imätta fastigheten. Frågans förra del besvarades alltså af referenten *jakande*.

Då fastigheten redan kommit i tredje mans hand och denne därmed lagfarit, vore fastigheten egendom, som hörde annan till och borde jämlikt den i 4: 9 U. L. ingående allmänna principen icke imättas. 4: 26 U. L. innehölle visserligen en från denna regel afvikande grundsats, men af andra momentet framginge det där förutsatts, att uppbud å fastigheten erhållits först efter utmätningen, och syntes häraf den slutsats kunna dragas, att utmätningsmannen, för den händelse med fastigheten lagfarits före utmätningen, icke vore berättigad att taga densamma i mät. Stöd för denna åsikt finnes jämväl i 2: 2 U. L., som föreskrefve att, då fastighet, hvarur ogulden köpeskillning utsöktes, öfvergått till tredje man och denne med fastigheten lagfarit, jämväl den nye egaren borde i saken höras. — Om utmätningsmannen utan vidare kunde imätta fastigheten, oaktadt den nye egaren därå erhållit uppbud, hade utmätningsmannen större

befogenhet än öfverexekutor, hvilket icke vore med lagens anda öfverensstämmande.

Utmåtningsmannen vore således icke berättigad att utmäta fastigheten, ifall tredje man därå redan erhållit uppbud, och besvarade referenten frågans senare del vid sådant förhållande jämväl *jakande*.

Filialens samtliga närvarande medlemmar voro ense med referenten.

2:dra frågan:

Är stadgandet i 25: 22 Rättegångsbalken tillämpligt jämväl i utsökningsmål?

Centralafdelningen.

Referenten för frågan anförde följande:

En väsentlig förutsättning för en giltig rättegång är att den, mot hvilken rättegången inledes, beredes tillfälle att få kännedom därom. För detta ändamål åligger det käranden att låta kalla svaranden till domstolen, hvilket enligt 11 kap. R. B. sker genom stämning, som i regel skall tillställas svaranden personligen. I vissa af lagen närmare omnämnda undantagsfall anses käranden dock ha fullgjort sin skyldighet att delgifva motparten stämningen genom åstadkommande af en utaf lagen godkänd presumption för att svaranden fått kännedom om den å honom utfärdade kallelsen till domstolen. Har käranden icke fullgjort dessa skyldigheter, men domstolen det oaktadt upptagit och afgjort saken, stadgar 25: 22 R. B. att domslutet icke medför preklusion af svarandens rätt att däri söka ändring, så länge han är okunnig om domen. Detsamma gäller om det andra i anförda lagrum berörda fallet att under rättegång mellan tvänne parter det visar sig att saken jämväl rör tredje persons rätt, men domstolen emellertid afgjort målet utan att denna tredje person blifvit inkallad för att bevaka sin rätt. I 25: 22 R. B. medgifves nu åt den, som genom ett under antydda förhållanden meddeladt utslag förfördelats,

rätt att sist inom natt och år från den dag han fick veta af domslutet i fråga, däri söka ändring i hofrätten. Då grunden för ändringssökandet är ett i rättegången förelupet fel, gifver en jämförelse med 25: 21 R. B. tydligen vid handen att rättsmedlet i detta fall är besvär.

Civilprocessen har till uppgift att bereda rättsskydd åt anspråk, som har sin grund i ett privaträttsligt förhållande parterna emellan, genom att ej blott fastställa rättsförhållandets existens utan ock i regel, förplikta den, som ej presterat hvad motparten i följd af rättsförhållandet haft anspråk på, att fullgöra detta. I sådant syfte anordnar lagen ett kontradiktoriskt förfarande mellan parterna, hvarunder de äro i tillfälle att anföra och styrka hvad de för bevakandet af sin rätt anse nödigt. Genom domen förpliktas sedan den, som befinnes hafva brustit i hvad honom ålegat, att fullgöra sin skyldighet vid äfventyr af exekution. Vid besvarandet af den nu uppställda frågan gäller det först att tillse huruvida de nyss angifna, för civilprocessen kännetecknande egenskaperna i väsentligare delar återfinnas i utsökningsförfarandet. Härvid skola att börja med blott afseende fästas vid de s. k. lagsökningsmålen, som utgöra föremål för bestämningarna i 2 kap. U. L. Jämför man bestämningarna här med lagsökningsförfarandet, sådant det i U. B. i 1734 års lag var ordnad och genom utsökningslagen vidare utbildats, återfinner man i hvardera vissa af hufvudmomenten i civilprocessen, nämligen ett privaträttsligt anspråk samt tvänne parter borgenären och gäldenären, som söka och svara. Det för lagsökningen väsentliga består däri att det anspråk, hvarpå lagsökningen grundas, finnes upptaget i en urkund, samt att lagsökningen icke direkte har till ändamål att slutligen reglera rättsförhållandet mellan parterne, utan närmast att förskaffa sökanden utmätning. I följd häraf kan lagsökningen försiggå i mera summariska former än rättegången vid domstol. Förfarandet är kontradiktoriskt, ehuru såväl i fråga om ansökning som svaromål och bevisning helt och hållet skriftligt. Gäldenärens hörande tillägges sådan vikt att, vid tredska att möta med svar, honom enligt 2: 2 U. B. skulle två gånger föreläggas vite, hvarom sökanden borde låta honom få kunskap,

innan sökanden fick njuta sin rätt efter de skäl han företett. Bifölls sökandens yrkande, ålåg det honom enligt 9: 1 U. B. att genom tvänne gode män tillställa vederparten afskrift af utslaget, hvarefter besvärstiden för denne först begynte löpa.

Genom Utsökningslagen har lagsökningens egenskap af urkundsprocess ytterligare stadgats. Enligt 2: 26 U. L. skall den, mot hvilken lagsökning anhängiggöres, föreläggas att inom viss tid efter det lagsökningshandlingarna blifvit honom delgifna, svara å ansöknigen. Visas gäldenären hafva varit af laga förfall hindrad att afgifva svar, skall öfverexekutor enligt 9 § i samma kapitel förelägga honom ny tid därtill. I betraktande häraf bör det icke kunna råda tvifvel därom att, i händelse i ett lagsökningsärende förelupit så väsentligt fel att öfverexekutor utlåtit sig om någons rätt utan att honom lämnats tillfälle att bli i saken hörd, sådant icke bör minska hans rätt att begagna sig af rättsmedel mot beslutet. I lagsökningsmål räknas besvärstiden för saksägarene från det utslaget kungjorts genom anslag. För tredje man, som icke haft kännedom om lagsökningen, men om hvars rätt genom utslaget däri förfogats, skulle möjligheten att söka rättelse i utslaget genom besvär oftast bli illusorisk, om han jämväl vore bunden af berörda tidsbestämning. Att hans rätt sålunda skulle afskräas kan ej vara med andan och meningen i U. L. öfverensstämmande. Man måste därför i annat lagstadgande söka ersättning härför. Att 25: 22 R. B. i detta fall bör komma till användning, bör genom hvad ofvan anförts angående lagsökningsförfarandet vara gifvet. Härtill kan man sluta jämväl däraf att U. L., äfven om densamma i vissa fall, såsom i fråga om forum i utsökningsmål, uppställer egna normer, lika litet som U. B. afsett att uttömmande reglera lagsökningsförfarandet. Äfven i många andra hänseenden måste nämligen vid behandlingen af lagsökningsmål Rättegångsbalkens stadganden tagas till hjälp. I fråga om jäf mot konungens befallningshafvande och utmätningsman var man vid tillämpning af Utsökningsbalken hänvisad till Rättegångsbalken utan att lagen innehöll stadgande härom. En dylik hänvisning innehåller visserligen U. L. numera i 1: 8, 9. Men t. ex. i

fråga om fullmäktig i lagsökningsmål, bevisskyldigheten m. m. suppleras U. L. med nödvändighet af stadganden i R. B.

Går man sedan till stadgandena angående värkställighet af dom, så tjäna dessa, såväl de, som angå afskiljandet af det gods, som skall tagas i anspråk för domens fullgörande, som de, hvilka angå försäljningen af detsamma och likviden därom, ändamålet med processen i så måtto att därigenom det rättstillstånd, som rätttegången afsett att åstadkomma, faktiskt förväckligas. De utgöra så att säga processens slutmål.

Värkställigheten af dom omfattar en hel serie af åtgärder, som ankomma dels på öfverexekutor dels på utmätningsman, men lagstiftaren har varit angelägen om att i hvarje stadium af detta förfarande sakägarnes rätt tillvaratas och i sådant syfte stadgat ej blott att hvarje åtgärd får öfverklagas vid äfventyr att den vinner laga kraft utan äfven att sakägarene skola underrättas om förestående åtgärder, då sådant kan vara nödigt för bevakandet af deras rätt. I 3: 26 U. L. uppräknas de fall, då gäldenären bör få underrättelse om utmätning. Hvad tiden för klagan öfver utmätning beträffar, så skall gäldenären enligt 9: 2 U. L. anföra sådan inom viss tid efter förrättningen. Huruvida denna tid skall beräknas efter enahanda grunder äfven i de fall, som uppräknas i anförda 3: 26 U. L. säges ej, i händelse han icke blifvit på sätt där stadgas underrättad, men det vore väl obilligt om besvärstiden det oaktadt skulle löpa från en förrättning, som timat å annan ort och hvarom han ej kunnat få kunskap. Saknaden af bestämning i detta fall måste alltså genom rättstillämpningen afhjälpas. Det vore väl ändamålsenligast att härvid taga dies scientiae till utgångspunkt och sedan räkna enligt 9: 2 U. L. tjugu dagar framåt, men det synes mig kunna ifrågasättas om åt rättstillämpningen kan tillmätas så stor frihet att ersätta positiv lag. Långt mera skäl synes det vara att härvid använda 25: 22 R. B.

Men kanske oftare än af sakägarene anföres klagan i utsökningsmål af tredje person, som ej varit part däri, men hvars rätt blifvit för nära tradd genom utmätningen. För

det allmännast förekommande tallet att utmätning skett å gods, som finnes i gäldenärens besittning, men hvartill tredje man vill taga i anspråk äganderätt, stadgar 4: 10 U. L. att han efter utmätningen kan väcka talan för fastställande af sin äganderätt till det utmätta godset, utan att han härvid är bunden af någon tidsbestämning. Men andra fall kunna inträffa då vid utmätning träffats förfogande öfver en persons rätt utan att U. L. lämnar honom tillfälle att däröfver klaga. Så innehåller 6. 6 U. L. den bestämningen att, då lösöre skall fördelas mellan flere fordringsägare och fördelningslängd i anledning däraf upprättats, underrättelse om att sådan upprättats och hos utmätningssmannen framlagts icke behöfver offentligen kungöras, utan kan meddelas hvarje sakägare direkte. Klagan öfver fördelningen skall enligt 9: 4 U. L. ske senast å tjugonde dagen från den, då fördelningslängden framlades. Har nu underrättelse af en eller annan orsak icke tillställts någon af sakens ägare och han i förväntan på densamma icke vändt sig till utmätningssmannen, så skulle han, om 9: 4 U. L. det oaktadt borde tillämpas, fullkomligt oförskyldt gå miste om sin rätt att anföra klagan. Äfven i detta fall borde 25: 22 R. B. äga tillämpning.

Återstå de säkerhets- och handräckningsåtgärder, som nämnas i 7 kap. U. L. Har öfverexekutor i dylika mål beslutat angående en persons rätt utan att han blifvit i saken hörd, så äger han själfallet rätt att däröfver anföra besvär.

För att i korthet sammanfatta det föregående, som icke afsett att uttömmande beröra alla de fall, då 25: 22 R. B. kan ifrågasättas böra komma till användning, så innebär offentlig myndighets afgörande i utsökningssmål visserligen icke ett fastställande af rättsförhållanden med kraft och verkan af res judicata. Men oberoende häraf kunna fall förekomma, då exekution af ett eller annat slag, vare sig lagsökning eller utmätning eller afhysning m. m., eger rum mot eller berör en person, som därom icke erhållit underrättelse, ehuru sådan bort honom meddelas, och hvilken härigenom utan egen förskyllan skulle lida rättsförlust, om han icke finge söka ändring senare än inom den i U. L. utsatta tiden

af tjugu resp. trettio dagar efter det åtgärden vidtogs. I sådana händelser och ehuru fråga ej är om att söka ändring i dom utan i exekutiv myndighets åtgärd synes, såvidt rättelse i åtgärden öfver hufvud mera är möjlig, det för den allmänna civilprocessen afsedda rättsmedlet i 25: 22 R. B. kunna analogivis tillämpas jämväl i utsökningsmål. Ty att i sådana fall låta den vanliga besvärstiden af tjugu resp. trettio dagar räknas från det personen fått kännedom om åtgärden torde i saknad af positivt stöd i Utsökningslagen ej kunna ifrågakomma. Lika litet kan det vara öfverensstämmande med grundsatserna i allmän lag att medgifva en obegränsad tid för ändringssökande så länge blott rättelse i åtgärden kunde vinnas. Då sålunda tillräckliga skäl blifvit anförda för att fall kunna gifvas då ifrågavarande stadgande kan och bör finna användning, besvaras frågan af mig *jakande*.

Om detta svar förenade sig efter försiggången diskussion flertalet af de närvarande.

En afvikande mening uttalades af en medlem, hvarmed en annan förenade sig, på följande efteråt skriftligen affattade skäl.

För att kunna afgöra huruvida R. B. 25: 22 eger tillämpning i utsökningsmål måste man i första rummet göra klart för sig hvad sagda lagrum innehåller och under hvilka förutsättningar det är afsedt att tillämpas. Beklagligtvis har detta i flere afseenden märkliga stadgande icke varit föremål för ingående granskning. Dock finner man lätt att här är fråga om ett fall af klagan öfver domvilla, hvarom för öfrigt stadgas i näst föregående paragraf. För att belysa stadgandets betydelse bör jag erinra om att denna klagan eller som den vanligen kallades, querela nullitatis, före 1734 års lag icke var bunden af någon tidsfrist utan kunde väckas huru lång tid som helst efter det domen fallit. Då detta förhållande emellertid medförde en högst betänkelig osäkerhet, när den, som vunnit dom å sin vederpart, aldrig kunde veta om den blefve bestående eller komme att upprivas, beslöt lagkommissionen, där frågan först behandlades år 1712, att införa en begränsning af tiden för nullitetsklagan

och stannade i sådant afseende till en början vid den i förevarande paragraf utsatta tiden af natt och år a tempore scientiae, hvilken tid skulle blifva gemensam för alla hit-hörande fall. Sedermera gick man ännu längre i sin ifver att inskränka tiden för användandet af detta rättsmedel och fastställde såsom regel i detta hänseende den snart sagdt onaturligt korta besvärstiden i R. B. 25: 21. Endast för de fall af säregen beskaftenhet, som nämnas i R. B. 25: 22 medgafs en längre tid, hvilken i stället utsträcktes så mycket rundligare.

Såsom referenten framhållit hänför sig R. B. 25: 22 till tvänne särskilda fall, hvilka dock stå hvarandra ganska nära. Gemensamt för båda fallen är nämligen att den gifna domen berör en sådan persons rätt, som icke varit i tillfälle att i saken försvara sig, emedan han hvarken blifvit stämd eller på annat sätt erhållit kunskap om rättegången. Det egendomliga för detta stadgande är nu att domen i dessa fall öfverhufvud erhåller rättskraft emot den, som ej blifvit i saken hörd. I de flesta processlagar gäller nämligen den från romerska rätten härstammande regeln att domen vinner rättskraft endast emot parterne, icke emot tredje person, som ej varit i tillfälle att göra sin rätt gällande i processen. Den svensk-finska rätten låter emellertid domen vinna rättskraft äfven mot tredje person, såframt denne icke inom den tid, som här stadgas, söker domens upphäfvande eller ändrande.

Af hvad nu anförts om uppkomsten och innehållet af ifrågavarande lagrum torde tydtigt framgå att det rättsmedel, som lagen genom detsamma erbjuder, har karaktären af ett extra ordinärt rättsmedel i motsatts till de besvär, som omtalas i R. B. 25: 21, och hvilka äro att anses såsom ett ordinärt rättsmedel. Stadgandet i R. B. 25: 22 bär därför helt och hållet prägeln af ett undantagsstadgande, hvilket icke får tillämpas under andra förutsättningar än de i samma paragraf angifna. Låtom oss nu se hvilka dessa förutsättningar äro.

I paragrafen omtalas att en person dömes frånvarande ostämd eller att en dom fälles, genom hvilken tredje person

lider förfång. Den första förutsättningen för stadgandets tillämpning är således att en dom föreligger, d. ä. ett afgörande i en rättstvist, hvilket kan vinna ej blott laga kraft i formell mening, utan äfven hvad man kallar materiell rättskraft. Stadgandets syfte är nämligen att angifva en utväg, hvarigenom den ostämde kan hindra domen från att vinna rättskraft emot honom, och detta sker genom att honom anvisas ett särskildt rättsmedel, som icke omtalas i andra fall än detta. Det är fördenskull icke riktigt att säga att här endast utsättes en annan besvärstid än den vanliga. Att här ej är fråga om vanliga besvär, utan om ett särskildt rättsmedel framgår såväl af detta rättsmedels extraordinära karaktär, som däraf att lagen här icke alls begagnar uttrycket besvär, utan „söka theri ändring“, hvilket uttryck mig veterligen aldrig af lagen användes om besvär. Också synes det vara uppenbart, med afseende å den långa tid, som kan förflyta mellan domen och rättsmedlets användande, att en så grundlig behandling af målet kunde i öfverrätten vara påkallad att den icke kunnat värkställas under de former som i lagen vore bestämda för besvärsförfarandet. En slutsats, som ytterligare kan dragas af detta stadgande är den att, då här talas om ändringssökande i hofrätten, ehuru på den tid, då stadgandet tillkom, funnos tvänne underinstanser, det är klart att, i händelse detta rättsmedel kan användas i utsökningsmål, det endast får brukas i hofrätt, icke hos öfverexekutor.

Vi skola nu se till huruvida nyss angifna förutsättningar för tillämpningen af ifrågavarande stadgande ega rum jämväl i utsökningsmål. Vi finna då till en början att i dessa mål i allmänhet icke förekomma sådana afgöranden af offentlig myndighet, som innebära ett fastställande af rättsförhållanden med kraft och värkan af res judicata. Ett undantag från denna regel eger dock såtillyvida rum att det utslag, hvarigenom öfverexekutor i lagsökningsmål ålagt gäldenären betalningsskyldighet, i händelse denne hvarken besvarar sig eller inom stadgad tid söker återvinning vid domstol, vinner kraft af res judicata i afseende å den lagsökta fordran. Till detta fall skall jag därför längre fram åter-

komma. I öfriga fall föreligger icke något behof af ett särskildt rättsmedel för att skydda sig mot värkan af de exekutiva myndigheternas åtgärder, enär dessa ej vinna materiell rättskraft. Också uppställer utsökningslagen i allmänhet så noggranna regler för förfarandet, att ett förfördelande af tredje mans rätt redan på denna grund knappast kan komma in fråga. Dessutom är i ett stort antal fall förhållandet sådant att den, emot hvilken exekutionen är riktad, icke als behöfver därom underrättas, hvarför en tillämpning af R. B. 25: 22 till hans förmån är utesluten. Grunden härtill ligger åter dels däri att gäldenären redan till följd af den föregående lagsökningen eller domen hade skäl att vänta exekution, dels däri att de exekutiva åtgärderna till sin natur äro sådana att de icke lätt blifva obekanta för den, emot hvilken de riktas. Dessa förhållanden, jämte utsökningsförfarandets summariska karaktär, påkalla slutligen att fataljetiderna för anförande af rättsmedel i utsökningsmål måste vara korta i förhållande till de i civilprocessen förekommande samt att äfven på denna grund ett rättsmedel med så långt utsträckt fatalietid, som det i R. B. 25: 22 omnämnda, icke vore öfverensstämmande med detta förfarandes natur. Förutsättningarna för en tillämpning af stadgandet i nästnämnda lagrum återfinnas således icke i utsökningsmål.

Emellertid kunna undantagsvis fall inträffa, då exekution af ett eller annat slag eger rum emot en person, som icke därom erhållit underrättelse, ehuru sådan bort honom meddelas, och hvilken härigenom utan egen förskyllan skulle lida en rättsförlust, om han icke finge besvära sig senare än inom den i U. L. utsatta korta besvärstiden af 20, resp. 30 dagar efter det åtgärden vidtogos. För sådana fall har man nu velat tillämpa den i R. B. 25: 22 utsatta fataljetid. Och har man härvid åberopat det förhållandet att flere af rättegångsbalkens stadganden måste tillämpas i utsökningsmål för att komplettera stadgandena i U. L. Denna tillämpning af reglerna för förfarandet i den ordinära civilprocessen är dock i själfva verket mycket begränsad, beroende på det exekutiva förfarandets från nyss nämnda förfarande väsentligen afvikande karaktär. Sålunda kan man i

utsökningsprocessen ej ens tala om ett kontradiktoriskt förfarande i egentlig mening. En följd häraf åter är att den exekutiva myndigheten eger ex officio pröfva åtskilliga omständigheter, som i den vanliga civilprocessen pröfvas endast på grund af anmärkning från partens sida. Vidare medför utsökningsförfarandets summariska karaktär en stark begränsning såväl af rättigheten att använda bevismedel, i det t. ex. vittnesbevis ej alls är tillåtet, som äfven af rättigheten att framställa invändningar. Särskilda andra olikheter hafva redan förut påpekats. Man måste därför iakttaga stor varsamhet i fråga om tillämpningen af stadganden i R. B. på utsökningsförfarandet. Och allra minst kan det komma i fråga att tillämpa ett stadgande, som helt och hållet har karaktären af ett undantagsstadgande, baserad på förutsättning, hvilka ej återfinnas i den exekutiva processen.

Riktigheten af det anförda bekräftas ytterligare vid en granskning af de tvänne hufvudfall, i hvilka en tillämpning af R. B. 25: 22 kan ifrågasättas. Taga vi först i betraktande det fall att förfarandet ännu icke är afslutadt och rättelse sålunda kunde vinnas, om frågan drages till högre exekutiv instans, men att tid för besvärs anförande antingen icke är i U. L. utsatt eller ock den utsatta tiden redan utgått, då den förorättade erhöll kännedom om saken, så är det ju klart att R. B. 25: 22 här icke kan tillämpas, enär detta lagrum tvärtom förutsätter att förfarandet redan är afslutadt. Visserligen synes det vara klart att den förorättade måste hafva någon tid för besvärs anförande efter det han fick kännedom om saken. Men att på grund af R. B. 25: 22 bestämma denna tid till natt och år efter erlåtten kunskap om saken är både teoretiskt ohållbart och praktiskt olämpligt, enär en så lång tid, såsom sagt, ej sammangår med utsökningsförfarandet. En tillämpning af R. B. 25: 22 står dessutom i uppenbar strid med de bestämmingar om rätt för tredje man att föra klagan i utsökningsmål, som återfinnas i U. L. 4: 10 och 7: 13, och hvilka bestämmingar ss. omfattande de viktigaste fallen af utsökning väl måste anses innehålla regeln.

Om åter förfarandet redan är avslutadt och — för att taga det vanligaste fallet — den utmäta egendomen försäld samt auktionen vunnit laga kraft, kan det ännu mindre komma i fråga att tillämpa R. B. 25: 22. Egendomen har lagligen kommit i annan hand, ja kan t. o. m. hafva gått genom flere händer. Frågan huruvida dessa öfverlåtelse skola förlora sin värkan och egendomen återvinnas, kan icke bedömas enligt stadgandet i R. B. 25: 22, utan måste besvaras med ledning af privaträttens stadganden om klander af fast och lös egendom. Den exekutiva försäljningen afskrämligen icke rätt till klander, där sådan rätt skulle hafva egt rum efter frivillig försäljning, utom i vissa fall (se t. ex. U. L. 4: 26). Där åter en sakrättslig klandertalan icke mera står den förorättade öppen, måste han nöja sig med en talan på ersättning för skadan.

Ett annat förhållande eger i viss mån rum i det fall att en fordran blifvit fastställd till betalning i lagsökningsväg, enär denna fastställelse, ehuru icke håller den utgör någon dom, dock erhåller materiell rättskraft under de förutsättningar jag nyss nämde. Om nu den, mot hvilken fordran fastställts, icke fått del af eller annars haft kännedom om lagsökningen eller ock en tredje person skulle af utslaget lida förfång — fall, hvilka knappt någonsin torde inträffa — kan det ifrågasättas, huruvida icke en sådan person borde tillerkännas rätt att använda det rättsmedel, som nämnes i R. B. 25: 22. Härvid bör dock å andra sidan tagas i betraktande att öfverexekutors utslag innehåller ej blott åläggande af betalningsskyldighet, utan äfven förordnande om utmätning. Då nu utmättningsförfarandet alltid är riktadt emot visst gods, eger tredje person, hvars rätt till äfventyrs blifvit kränkt genom detta förfarande, utvägen att däröfver klaga enligt U. L. 4: 10. Och därjämte hafva, på grund såväl däraf att lagsökningsförfarandet är förenadt med utmätning som af dess exekutiva karaktär i öfrigt, de synpunkter, som tidigare anförts emot tillämpningen af R. B. 25: 22 på utsökningsmål i allmänhet, sin giltighet äfven med afseende å lagsökningsmål.

Jag stannar således, ehuru med en viss tvekan i frågan om lagsökningsmål, vid det slut att R. B. 25: 22 icke är tillämpligt på något slag af utsökningsärenden.

Slutligen ansåg en medlem att, om lagsökning eller värkställighet öfvergått någon eller berört hans rätt utan att han blifvit i saken hörd, en sådan person egde rätt att söka ändring i hofrätt, så länge rättelse i åtgärden var möjlig, oberoende af tiden då han fått kännedom om åtgärden.

Åbo filialafdelning.

Den utsedde referenten framhöll, hurusom frågans besvarande hufvudsakligast berodde af den tolkning man gäfvade det uti sagda lagrum förekommande uttrycket „dömes“. Att lagstiftaren närmast tänkt sig det stadgandet skulle hafva sin tillämpning i civilprocessen, framginge af ordalydelsen i paragrafen och särskildt af orden: „domare“, „östämnd“ och „tvist“, hvilka icke hänförde sig till utsökningsmål, ty i Utsökningsbalken af 1734 års lag gjordes skarp åtskilnad mellan utsökningsmål, hvilka underlydde Konungens befallningshafvande, och judiciella ärenden, som handlades af respektive domare. Detta framginge till exempel af 2 § 1 kap. Utsökningsbalken, hvari stadgades; „Ej må Konungens Befallningshafvande befatta sig med thet som Domareembetet tillhör“, samt „Ej måge ock Domare befatta sig med utmätning“. Om man likväl närmare betraktade förfarandet i utsökningsmål, sådant det framställdes uti Utsökningsbalken, funne man dock, att detsamma hade stor likhet med förfarandet uti civilprocessen. Sålunda var ett hufvudvilkor för erhållande af Konungens befallningshafvandes utslag att den, som söktes, blifvit satt i tillfälle att afgifva svaromål. Om han icke erhållit del af ansökningen på sätt stadgades i Utsökningsbalken och hvarom föreskrifterna i hufvudsak voro desamma, som borde iakttagas för delgifning af stämning, så kunde ett bindande utslag af Konungens befallningshafvande icke gifvas. Äfven vid värkställighet af domstolsutslag, vid kvarstad och bysättning

utgjorde gäldenärens hörande en förutsättning för åtgärdens giltighet, förutsatt att det icke kunde styrkas att han afsiktligt rest bort eller höll sig undan. Hufvudsakligast samma förfarande i utsökningsmål återfunnes uti Utsökningslagen. På grund häraf och då äfven utsökningsmål i sista hand ginge ut på en förmögenhetsprästasjon samt det förefölle obilligt och mot lagens rätta anda stridande, att i utsökningsmål en person, som på grund af Utsökningslagens stadganden bort erhålla del af en mot honom riktad åtgärd eller hvilken lede förfång af ett utslag, icke vore berättigad att åtnjuta längre tid för sökande af ändring i utslaget än den i Utsökningslagen medgifna jämförelsevis korta besvärstiden af tjugu, respektive trettio dagar efter det åtgärden vidtagits, ansåg referenten att ifrågavarande lagrum borde analogt hafva sin tillämpning jämväl å utsökningsmål och besvarade referenten således frågan *jakande*.

3:dje frågan:

Om afgörandet af en tvistefråga hänskjutits till skiljemäns pröfning utan att därvid öfverenskommit något om skiljemännens arvode, ega desse bestämma beloppet af arvodet med den värkan att skiljedomen jämväl i denna del blir exigibel? Och gestaltar sig förhållandet möjligen annorlunda ifall tvistefrågans hänskjutande till skiljemän ej berott på aftal utan på föreskrift i lag (t. ex. 96 § i förordningen om kommunalförvaltning på landet) utan att i sistnämnda händelse finnes bestämdt huru med arvodesfrågan skall förfaras?

Centralafdelningen.

Referenten för frågan framhöll i hufvudsak att enligt stadgandet i 3 kap. 16 § utsökningslagen, hvilket var grundläggande för skiljemannaförfarandet, skiljemännen egde afgöra endast de frågor, som uttryckligen hänskjutits till dem. Vid sådant förhållande och då spörsmålet om skiljemännens arvode icke egde ett sådant samband med den tvistefråga,

som öfverlämnats till deras pröfning, att arvodesfrågan utan vidare finge anses ingå i själfva hufvudsaken, fann referenten skiljemännen icke vara befogade att utan särskildt uppdrag därom med exekutiv värkan utlåta sig om beloppet af dem tillkommande ersättning för förrättningen, om ock spörsmålet hos oss ej sällan i praxis besvarats annorlunda. Den fråga, som genom skiljemannaaftalet öfverlämnades till skiljemännens afgörande, vore nämligen rättsförhållandet mellan parterne, medan däremot spörsmålet om arvodet för förrättningen vore ett förhållande mellan parterne och skiljemännen. Beaktas borde äfven att skiljemännen sålunda utan något uppdrag komme att slutligt döma i egen sak samt att tänkbart vore att aftalet hvilade på den förutsättning att något skiljemannaarvode ej skulle ifrågakomma. Till stöd för sin åsikt åberopade referenten äfven den enahanda uppfattning, som uti förevarande afseende gjort sig gällande i svensk teori och rättspraxis. Frågans förra del besvarades således af referenten *nekande*, under förutsättning att, i händelse arvode ej godvilligt erlades och tvist därom uppstod, domstol egde pröfva saken och bestämma arvodet.

Någon skilnad fann referenten ej håller föreligga i det fall att tvistefrågans hänskjutande till skiljemän icke berodde på aftal utan på föreskrift i lag. Ty det kunde ej förutsättas att en så beskaffad fråga, som bestämmande af arvode åt skiljemän, skulle af lagstiftaren öfverlämnats åt en obligatorisk kompromiss, bestående af samma personer som de hvilka arvodet tillkomme, och de där sålunda egde så att säga i egen sak fälla dom, som jämväl härutinnan blefve inappellabel. Senare delen af frågan besvarades följaktligen äfven af referenten *nekande*.

Härom förenade sig efter försiggången diskussion flertalet af de närvarande.

En afvikande åsikt uttalades af minoriteten hufvudsakligen på nedannämnda, af en medlem efteråt skriftligen affattade grunder.

Besvarandet af den föreliggande frågan beror väsentligen af den rättsliga innebörden af det som betecknas med en tvistefrågas öfverlämnande till skiljemän. Uppfattar man

förhållandet så, att hvardera parten, genom att för den på föreskrifvet sätt angifna tvistefrågas afgörande å sin sida välja skiljemän och därom underrätta andra parten, utan befo-genhet till återkallande bemyndigat den af honom valda skiljemannen samt den, hvilken den andre utser, och den af desse tillsammans valde skiljemannen att afgöra den be-skrifna tvisten, så synes man icke kunna undgå slutsatsen, att lagstadgandena om tvists öfverlämnande till afgörande af skiljemän utgå från och i sig upptaga samma uppfattning om hvad *en tvist* innefattar, som lagen i rättegångsbalken uttalar. Häraf följer att under det, hvarom skiljemännen, såvidt ej motsatsen uttryckligen förbehållits, äro icke blott behörige utan ock pliktige att döma, jämlikt R. B. 10: 12 och 21: 1 inbegripes parternes rättegångskostnad.

Härmed uteslutes visserligen icke möjligheten, att skiljemännen icke ega makt att bestämma sitt arvode med värkan att bestämmandet har kraften af dom. Men erkänner man en gång, att lagens tystnad beträffande skiljemännens arvode icke innebär att ett dylikt bestämmande med antydda värkan öfverhufvud icke kan till skiljemän öfverlämnas, så åtminstone *kan* en sådan befogenhet för skiljemännen uppfattas såsom ett enahanda *naturale contractum* som befogenheten att afgöra om rättegångskostnaden. Då obestridt städse i skiljemannaförfarande dömts äfven om skiljemännens arvode, kan således med fog sägas vara häfdvunnet, att med tvistefrågas hänskjutande till skiljemän af parterne tacite öfverlämnas åt dem att afgöra om detta arvode.

Emellertid finner man vid klargörande af hvad ett afgörande om rättegångskostnaden i skiljedomsförfarandet faktiskt innehåller, att en både fullständig och värkställbar dom härom måste omfatta äfven den del af kostnaderna som utgöres af skiljemännens arvode, så snart icke hela denna del kan formelt alldeles afskiljas från frågan om rättegångskostnaden. Detta är väl möjligt, där domen sakligt skall föreskrifva blott att hvardera parten har att gälda sin egen skiljomans arvode och hälften af arvodet åt den, som desse gemensamt utsett. Skall däremot sakligt den ena parten bära exempelvis två tredjedelar och den andra blott en

tredjedel af skiljemännens sammanräknade arvode, äro endast två utvägar tänkbara, nämligen antingen att åhvälfva parterna att direkt till skiljemännen gälda sagda delar eller ock, jämte uttalande att hvardera parten har att utbetala skiljemans arvode såsom tidigare förutsatts, ålägga den förstnämde att ersätta motparten skilnaden mellan hälften och en tredjedel.

Genom ett afgörande i den förra riktningen överskrida skiljemännen likväl utan allt tvifvel sitt uppdrag, om de ej ega bestämma sitt arvode; ty därmed är utsagdt, icke blott att de icke ega bestämma arvodets belopp, utan ock att de icke heller kunna föreskrifva, om och af hvem arvode skall gäldas. Anlitas åter den senare utvägen, så står man för alternativen, att skiljedomen icke utsäger det belopp, som den ena parten skall gälda till den andre, och således icke är värkställbar i denna del, — i hvilket fall domen icke i sin helhet håller är sådan den enligt U. L. 3: 16 borde vara samt enligt samma stadgande borde anses ogild — eller ock att den i åläggandet ingående bestämningen om arvodet har värkan af dom, medan bestämningen af arvodet i öfrigt icke har sådan värkan.

Det sista alternativet måste väl auses uteslutet; under det gjorda antagandet likaså anlitan af den förstnämnda utvägen. Då endast den senare utvägen ined uteslutande af dess andra alternativ återstår, vore altså lag att så förstås, att den betraktar ett afgörande af skiljemän om rättgångskostnaden, hvilket icke angifer utmätbart belopp, såsom icke blott lagligt utan ock under alla omständigheter tillräckligt, så att den vinnande parten öfverhufvud måste åtnöjas med att icke få beloppet pröfvadt af skiljemännen utan i denna del städse vara hänvisad till domstol. Där skyldighet att öfverlämna tvistefråga till skiljemän är stadgad genom aftal eller i lag, skulle själfallet denna skyldighet icke kunna extenderas till öfverlämnande i större omfattning än nyss sagts. En sådan inskränkning torde emellertid omöjligt kunna inläggas i lagens bud; den kan antagas, endast där parterna uteslutit befogenhet för skiljemännen att bestämma sitt arvode och därigenom själfva åtnöjts

med den däraf nödvändiga begränsningen af afgörandet om rättegångskostnaden.

Anmärkas bör måhända, att skiljemännens afgörande om sitt arvode icke är eller får vara en debitering af hvarje enskild skiljeman, utan ett gemensamt bestämmande för en hvar af hvad honom *skäligen* tillkommer.

Jag besvarar således frågan jakande. Härmed är dock ingalunda sagdt, att hvarje remedium mot skiljemännens afgörande i arvodesfrågan är uteslutet. Där arvodet är alldeles omåttligt, är dess bestämmande icke blott objektivt godtyckligt, utan har ock, då det skedde, måst för skiljemännen subjektivt framstå såsom utöfvande af godtycke. Då helt visst med en tvistefrågas hänskjutande till skiljemän åt dem öfverlämnas att pröfva och afgöra saken efter hvad de finna vara skäl och rätt, men ingalunda efter rent godtycke, har med bestämmandet af ett alldeles omåttligt arvode ett fel vid ärendets handläggning hos skiljemännen förelupit. Talan mot skiljedomen kan förty föras vid domstol på nämnda grund; men då felet hänför sig uteslutande till arvodesfrågan, kan på grund af detsamma domen upphävas endast i denna del.

Till stöd för det gifna svaret kan yttermera hänvisas till analogin af å ena sidan rättegångsfullmäktigs rätt att kvarhålla rättegångsskrifter, å den andra hufvudmannens befogenhet att, ehuru han för utfående af rättegångsskrifterna betalat det af fullmäktigen fordrade arvodet, begära domarens afgörande om detsammas rätta belopp.

En annan medlem af minoriteten har likaledes efteråt affattat sin mening sålunda:

Öfverlämnandet af en tvistefråga till skiljemäns pröfning innebär enligt sakens natur och med anledning af stadgandena i 21 kap. R. B. befogenhet för skiljemännen att jämte afgörande af hufvudsaken jämväl bestämma, hvem af parterna skall ersätta den andras kostnader för tvistefrågas anhängiggörande vid kompromissen. Bland dessa kostnader ingår såsom en icke oväsentlig del kompromissarernas arvoden. Följaktligen eger kompromissen rätt att bestämma beloppet af detta arvode och hvem gäldandet af

detsamma skall drabba. Dock som parterna icke böra lämnas rättslösa gentemot en måhända öfverhöfvan dryg debitering af arvodet, måste de anses vara befogade att i detta arvode underkastadt bedömande af domstol. I denna del har kompromissrättens utslag sålunda ej vunnit laga kraft, innan parterna godkänt utslaget beträffande arvodet eller detsammes belopp, i fall af tvist, blifvit genom domstols utslag bestämdt.

Dock som en icke laga kraft vunnen dom under det i 7 § 3 kap. U. L. angifna vilkor kan värkställas, bör jämväl kompromissrättens utslag i nyssantydnda del vara under samma vilkor exegibel.

Frågan besvaras alltså af mig jakande, dock sålunda att vid värkställigheten bör iakttagss hvad i nyssagda lagrum stadgas.

4:de frågan:

Skall vid försök till brott det maximistraft, som enligt 46 § i förordningen om strafflagens införande är bestämmande för frågan huruvida underrätts utslag angående visst brott bör hemställas eller icke, beräknas enligt det för fullbordadt brott utsatta straffmaximum eller efter det för försöket enligt lag härledda maximum?

Centralafdelningen.

Frågan refererades af en medlem på följande sätt:

En blick på hemställningsinstitutets historiska utveckling ådagalägger att de grundsatser, som varit bestämmande för frågan, huruvida underrätts utslag angående ett visst brott bör hemställas öfverrätts pröfning eller icke, under tidernas förlopp väsentligen växlat. Som bekant hade hemställningen sitt ursprungliga upphof i konungens benådningsrätt och det härpå grundade förfarandet att domar i lifsaker hemställdes monarkens pröfning innan de värkställdes. Härom påträffas redan antydningar i landslagen och Skenningestadgan af år 1335 samt uttrycklig föreskrift i gårds-

rätten af 1554. I patentet om sakören den 3 mars 1609 stadgades hemställning af högmålssaker i allmänhet, hvar efter dylika bestämningar ingingo i rättegångsordinantien 1614 och rättegångsprocessen 1615. Tillika föreskrefs i nästnämnda lagstadganden att hofrätten borde genomgå och granska underrätternas domböcker, hvilka föreskrifter snart förändrades därhän, att underrätternas utslag i dylika och andra gröfre brottmål skulle, innan exekutionen skedde, hemställas hofrättens pröfning. Därefter fastställdes i resolutionen af den 4 november 1651 att alla mål, som angå lif, förgöring, vidskepelse, tångars bortsläppande, andra grofva missgärningar, edsörebrott eller högmålssaker, skulle underställas; och enahanda bestämningar ingingo i straffordningen af den 18 maj 1653 och landshöfdingeinstruktionen den 28 januari 1687. Dessa grundsatser inflöto sedermera i 5 § 25 kap. R. B. af 1734 års lag jämte därtill hörande författningar.

Utmärkande för den allmänna ståndpunkt i fråga om hemställning som i anförda lagstadganden gjort sig gällande, var att underställningen gjordes beroende af det *brott*s beskaffenhet, hvilket utgjorde föremål för ransakningen och domen. Ehvad denna var fällande eller triande, skulle underställning ega rum, om blott någon gifvits skuld för ett brott af hemställningsnatur. Det var sålunda ej allenast i den tilltalades intresse utan äfven i syfte att skapa en garanti för rättsvårdens behöriga handhavande ur samhällets synpunkt som underställning af grofva brottmål påbjöds i lagstiftningen. Också karakteriserar t. ex. Nehrman i sin *Processus criminalis* (sid. 242) grunderna för hemställningsinstitutet på följande sätt: „Ehuru väl inga andra än skickliga män till domare förordnas — — — kan det likväl stundom hända att underdomaren, som merendels med mycket arbete är öfverhopad, förser sig, och friar den saker är, eller fäller den oskyldige, eller ock pålägger annat straff än ogärningen förtjänar, större eller mindre“.

I dessa grundsatser inträdde med ständerlagstiftningens återupplifvande på 1860-talet delvis en väsentlig förändring. Genom förordningarna om fridlysning af landets järnvägar,

kanaler och telegrafinrättningar af den 24 november 1864 samt om falsk angivelse och annan ärekränkning af den 26 november 1866 vann den nya princip för underställning insteg, att hemställan af ransakning och dom om brott, som omtalas i sagda författningar, skulle ske ej med hänsyn till det åtalade brottets art utan på grund af det in concreto ådömda *straffets* beskaffenhet, nämligen när någon dömts att mista sin tjänst eller att undergå tukthusstraff i två år eller längre tid, eller förklarades ovärdig medborgerligt förtroende. Var domen frikännande eller lydde den å lägre straff, egde således hemställning i dessa fall ej rum. Enahanda grundsats upptogs sedermera i 1875 års strafflagsförslag för hemställning i allmänhet, såsom 55 § i förslaget till förordningen om strafflagens införande vidhandengifver, och motiveras denna ståndpunkt (sid. 361) på följande sätt: „Då föreskrifterna om hemställan till högre rätt afse en dels i de tilltalades intresse påbjuden öfvervakning af underdomstolens rättsskipning i gröfre brottmål, men de offentlige åklagarene äro skyldige att bevaka det allmännas rätt, icke blott genom åtal vid underdomstol, utan ock, när skäl förefinnes, genom besvär till högre rätt, medan däremot någre offentlige försvarare icke finnas i landet tillsatte för bevakande af de tilltalades rätt, har det — — — ansetts vara mera skäligt att för framtiden å alla brottmål tillämpa den i nyssnämnda två nyare författningar stadgade grund för hemställan, än att bibehålla de i äldre lag meddelade föreskrifter, enligt hvilka hemställan bör ske redan på det skäl att en angilvare — ej sällan af okunnighet — sökt gifva den angifne skuld till ett svårare brott, än han verkligt föröfvat“.

Däremot stälde sig 1884 års strafflagsförslag uti ifrågasvarande afseende åter på en annan ståndpunkt, utan att motiven innehålla några närmare upplysningar om de synpunkter, som härvid varit bestämmande. Enligt 58 § i 1884 års förslag till promulgationsförordning borde nämligen hemställan ega rum då någon blifvit *tilltalad* för brott, som är belagdt med dödsstraff, eller tukthus på lifstid eller viss tid, eller med tukthus efter pröfning på lifstid eller viss tid, eller *dömd* till straff för brott, som är belagdt med frihetsstraff

i sex år eller däröfver. Först och främst var det sålunda icke längre det in konkreto ådömda straffets storlek utan det i lag in abstrakto utsatta straffet som var bestämmande för frågan om underrätts ransakning och dom i brottmål skulle hemställas eller icke. Och vidare hade för de med svårare straff belagda brotten den tidigare grundsatsen åter upptagits att äfven frikännande dom om sådana brott borde hemställas. På samma principiella ståndpunkt i ämnet som 1884 års förslag hvilat äfven den nu gällande allmänna strafflagstiftningen, på sätt 46 § i förordningen om strafflagens införande utvisar.

För besvarande af det i förevarande fråga uppställda spörsmålet, huruvida vid försök till brott det i lag utsatta maximum at straffet för brottet såsom fullbordadt eller det för försöket härledda högsta straffet skall vara afgörande i afseende å målets hemställning, är det upplysande att erinra sig huruledes ett analogt spörsmål kan uppstå äfven i andra fall, då enligt strafflagen det svåraste straffet in abstrakto är bestämmande i fråga om vissa straffrättsliga och processuella förhållanden, såsom t. ex. preskription, häktning m. m. Äfven i dessa händelser föreligger ej sällan till besvarande spörsmålet, efter hvilken grund det svåraste straffet skall beräknas då den ordinära strafflatituden af en eller annan orsak i ett gifvet fall skall undergå en extraordinär ökning eller minskning.

Enligt strafflagens allmänna system utmätas straffet efter en på enahanda sätt förminskad latitud i åtskilliga fall, såsom då brott begåtts af den, som fyllt femton, men ej aderton år, då gärningsmannen befinner sig i ett psykiskt svaghetstillstånd samt vid försök och medhjälp till brott. En särskild skärpning af strafflatituden eger åter rum vid återfall i vissa brott. Dessutom förekommer vid en mängd förbrytelser en särskild latitud för synnerligen försvårande och förmildrande omständigheter i allmänhet. Och slutligen angifver lagen ej sällan någon bestämd brottet karaktäriserande omständighet såsom grund för straffets skärpande eller nedsättande.

Huru skall „svåraste straffet“ i dessa fall beräknas? I sådant afseende är man till en början allmänt ense om att då ett lagbud innehåller en särskild latitud för synnerligen försvårande eller förmildrande omständigheter i allmänhet, utan att dessa omständigheter äro bestämdt angifna, den ordinarie strafflatituden måste betraktas såsom utvidgad t. ex. i fråga om preskriptionstidens beräkning. Angifver lagen däremot någon bestämd omständighet såsom grund för straffets nedsättande eller skärpande, är man likaledes ense om att maximum för denna straffbestämning bör vara afgörande, oberoende däraf om den är lägre eller högre än den ordinarie latituden. Olika åsikter hafva åter uttalats därom, efter hvilken grund exempelvis preskriptionstiden skall beräknas då gärningsmannen är under aderton år eller befinner sig i ett psykiskt svaghetstillstånd eller återfall eger rum. Stundom hafva dylika subjektivt personliga förhållanden icke ansetts böra komma i betraktande vid „svårare straffets“ bestämmande. Andra åter, t. ex. Forsman, hafva hållit för att, enär i slika fall en konkret, med särskildt straff fixerad form af brottet föreligger, bör maximum af det straff, som för dessa händelser finnes utsatt, vara afgörande. Men allmänt är man slutligen i teorin ense om att vid försök och medhjälpt till brott preskriptionstiden bör beräknas efter högsta straffet för dessa handlingar och icke efter straffet för den fulländade gärningen eller hufvudhandlingen.

På samma sätt synes förhållandet böra betraktas äfven beträffande hemställning af dom angående försök till brott. Strafftiden för försök bildar en objektivt själfständig latitud, hvars maximum måste vara afgörande för frågan, huruvida ransakningen om brottsförsöket bör hemställas eller icke. Då ett fullbordadt brott alls icke föröfvats eller varit föremål för åtal kan någon hänsyn till straffet härför rimligtvis ej håller ifrågakomma; och denna omständighet bör likasom vid preskriptionstidens beräkning för försök äfven vara normgifvande i afseende å målets hemställning. Utslag, hvarigenom någon exempelvis dömts till straff för försök till rån eller frikänts från åtal för försök till mord, bör

således icke hemställas o. s. v. Förra alternativet af frågan bör därför besvaras *nekande* och det senare *jakande*.

Om detta svar förenade sig efter försiggången diskussion öfriga närvarande.

5:te frågan:

Bör öfverexekutors utslag på klagan af tredje man öfver utmätning kungöras genom anslag eller delgiftvas? Och eger tredje man rätt att besvara sig öfver öfverexekutors utslag, hvarigenom saken förvisats till domstol?

Centralafdelningen.

Den för frågan utsedde referenten framhöll följande:

Frågan synes afse ett sådant fall, som omförmäles i U. L. 4: 10 mom. 2, såsom särskildt framgår af densammas senare moment. Det torde därför icke vara opåkalladt att inledningsvis klargöra innehållet af sagda lagrum, helst formuleringen af frågans senare moment i själfva verket innehåller en oegentlighet, hvaraf oriktiga slutsatser i antydt afseende kunna dragas.

Före utsökningsslagen var det praxis, då utmätning öfverklagades på den grund att det utmätta icke vore gäldenärens utan annans egendom, att målet, om ej klagan ansågs alldeles klart obefogad, förvisades såsom tvistigt till domstol. Huruvida detta förfarande hade särskildt stöd i lag må lämnas därhän. Särskilda i Juridiska föreningens tidskrift anförda rättsfall utvisa emellertid, att enahanda förfarande fortfarande af en del öfverexekutorer iakttages, ehuru utsökningsslagen icke tillåter sådant, utan afsiktligt brutit med dittills varande praxis.

Enligt U. L. 4: 9 får hos gäldenär icke utmätas annan tillhörig egendom. Men för att egendom, som finnes i gäldenärens värjo, skall vara frikallad från utmätning för hans gäld, bör vid utmätningen genast styrkas, att egendomen tillhör annan. I motsatt fall skall egendomen utan vi-

dare tagas i mät. Bjuder dock den, som gör anspråk på egendomen, därför sannolika skäl, skall utmätningssmannen låta med värkställighetens fortgång anstå och hänvisa honom att inom viss tid stämma borgenären och gäldenären till domstol i orten, där godset finnes. Anspråk, som icke anmälts vid utmätningen, kan sedan göras gällande endast hos öfverexekutor. Är anspråket alldeles klart, upphäfves utmätningen; finner öfverexekutor icke ens sannolika skäl för detsamma föreligga förkastas det. Där åter sannolika skäl förebragts, har öfverexekutor att meddela först provisoriskt inhibitorial och sedan, i slutligt afgörande, enahanda anvisning, som utmätningssman enligt det ofvan sagda bör för slik händelse gifva vid utmätning.

Såväl utmätningssmans som öfverexekutors förlogande i nu nämnda fall skall och får altså innefatta blott dels det, att med värkställighetens slutförande anstår intill dess tvist om eganderätten till det utmätta hunnit anhängiggöras och, så vidt så skett inom laga tid, äfven afgöras, dels en anvisning för den, som gör anspråket, att utföra sådan rättsegång. Lagen är vidare tydlig däri, att föremålet för denna rättsegång icke är utmätningen, och den talan, som däri utföres, icke går ut på utmätningens upphäfvande. Tvistefrågan är blott, hvem egendomen tillhör, och rättsegången hvarken kan eller får väckas mot utmätningssmannen, utan skall föras mot borgenären och gäldenären. Käromålet i densamma skall lyda å fastställande att egendomen tillhör käranden och icke gäldenären.

Den talan, hvartill anvisas, är sålunda en ren fastställelsetalan. Godkännes den, återgår utmätningen utan vidare, i motsatt fall slutföres åter värkställigheten. Domstolen har blott att yttra sig om eganderätten och kan icke i någondera händelsen ingå på frågan om utmätningen, hvilken ankommer uteslutande å forum executivum.

Nämnda talan skall, såsom ock följer af dess angifna natur, utföras mot *gäldenären* och borgenären. Det är just gäldenären, hvilken skall förklaras icke vara ägare. Häraf följer ock att *gäldenären* enligt U. L. alls icke kan öfverklaga utmätning på den grund, att det utmätta skulle

vara annan tillhörigt. I själfva verket har U. L. genom formuleringen af 10 § 4 kap. just velat förebygga det tidigare ofoget, att en gäldenär vid utmätning af egendom i hans bo kunde genom åberopande af ett simuleradt eller eljest ogiltigt öfverlåtelseafstal om egendomen göra dennas utmätningsgildhet tvistig samt sålunda både uppehålla borgenären i hans rätt och tillskynda honom kostnader, för hvilka godtgörelse sedan icke utficks.

Det är visserligen gäldenären obetaget att vid utmätningen, om han förmenar någon i hans värjo befintlig egendom tillhöra annan, göra utmätningssmannen uppmärksam härpå. Men finner utmätningssmannen den uppgifna rätten icke vara klar och tager han förty egendomen i mät, så har gäldenären gjort alt hvad han kunnat och den andre egt fordra, om gäldenären yttermera blott underrättar honom om det skedda. Vill denne taga egendomen i anspråk såsom sin och skydda den mot utmätningen, ankommer det på honom själf att hos öfverexekutor göra anspråket gällande och visa sannolika skäl för detsamma. Han måste göra detta i eget namn och med egen risk och ansvarighet för ersättandet af den kostnad, som väckandet af sådant anspråk tillskyndar borgenären; den talan, hvartill öfverexekutor kan anvisa, måste ju ock föras mot gäldenären och altså af någon, som tillskrifver sig rätt. Gäldenären åter har hvarken anledning eller befogenhet att göra en *annans* rätt gällande hos öfverexekutor och kan förty icke öfverklaga utmätningen på grund af dennes rätt. Ej håller tillkommer det gäldenären att utan fullmakt föra talan för den andre såsom dennes syssloman.

De nu anförda grundsatserna äro ock tydligt godkända i en senatens dom, införd såsom rättsfall n:o 1 i Juridiska föreningens tidskrift för 1901.

Utan vidare är klart, att ett sådant kommande med anspråk, hvarom U. L. 4: 10 talar, icke faller under U. L. 9: 2. Till sin formella natur är detsamma en intervention och närmare bestämdt en principal intervention. Borgenären och gäldenären äro de gentemot hvarandra stående parterne i utmätningsförfarandet och sålunda i detta förfarande „delo-

män". Det påstående, som af tredje mannen göres, går åter ut därpå, att den utmätta egendomen hör honom till och af sådan orsak icke fått utmätas och att utmätningen förty skall återgå. Denna innebörd har tredje mannens påstående städse och alldeles oberoende däraf huruvida gäldenären erkänner eller bestrider hans anspråk på den utmätta egendomen. Formelt kan tredje mannen förty aldrig i utmätningensförfarandet göra ett med någondera delomannen, utan han klandrar bägges rätt.

Men med allt detta kan tredje mannens påstående icke föras under något annat allmänt begrepp än utmätningsskagan: dess slutyrkande är alltid utmätningens upphäfvande. Där tredje mannens anspråk icke är alldeles klart — hvilket väl är ett ganska sällsynt undantag — utsäger visserligen öfverexekutors utslag eller behöfver åtminstone icke omedelbart utsäga annat än dels att med värkställighetens fortgång skall anstå dels att tredje mannen eger inom viss tid utföra föreskrifven fastställelsealan, och målet kommer icke håller eller fastställelsealan afgörande vidare under öfverexekutors pröfning. Men af detta afgörande följer på grund af lag att, om fastställelsealan fullföljes och godkännes, utmätningen upphäfves och att omvänt, om det ena eller andra icke inträffar, värkställigheten slutföres; och den exekutiva pröfningen försiggår i såväl det ena som det andra fallet omedelbart genom utmätningssmannen, alldeles såsom där denne själf meddelat tredje mannen anvisning att utföra fastställelsealan. Något tvifvel synes därför icke skäligen kunna råda därom, att öfverexekutors utslag i anledning af tredje mannens omförmälda påstående är utslag på skagan öfver utmätning, och att således den i U. L. 10: 3 uttalade regeln att öfverexekutors utslag på utmätningsskagan utgifves efter anslag gäller äfven i nu ifrågakvarande fall.

Såsom af det sagda framgår eger vid en intervention af anförd beskaffenhet aldrig ett förvisande af målet såsom tvistigt rum. Fullkomligt klart och obestriddligt är därför, att U. L. 10: 1 mom. 2 icke har någon tillämpning på utslag, som öfverexekutor i anledning af dylik intervention meddelar. Men icke håller i öfrigt gifver U. L. stöd för an-

tagande af en inskränkning i vare sig parternes eller tredje mannens formella befogenhet att söka ändring i utslaget. I regeln har denna befogenhet dock blott teoretisk betydelse. U. L. vidhandengifver nämligen å andra sidan icke håller någon inskränkning i den allmänna regeln, att besvär öfver utmätningsskuggan icke hafva suspensiv verkan. Äfven om tredje mannen eller gäldenären anført besvär öfver utslaget, kunna de icke, där borgenären själf anhängiggör negativ fastställsetalan, på sådan grund undandraga sig hufvudsakligt svaromål å denna, likalitet som omvänt ändringssökande af borgenären gifver honom befogenhet att vägra hufvudsakligt svaromål, innan besvären pröfvats. Men yttermera gäller ock det, att tredje mannen, om han än söker ändring i öfverexekutors utslag, hvarigenom honom anvisats att utföra fastställsetalan, det oaktadt måste anhängiggöra sådan talan inom föreskrifven tid, vid äfventyr att utmätningsskuggan efter densammas utgång slutför värkställigheten utan afseende å besvären — för såvidt ej hofrätten intermistiskt förordnat annat.

Frågans senare del besvaras förty af mig *jakande*.

Om detta svar förenade sig efter försiggången diskussion öfriga närvarande.

6:te frågan:

Hafva man och hustru, som båda jämte andra personer underskrifvit en förbindelse, innefattande åtagande om solidarisk proprie borgen för ett skuldebrefs innehåll, därigenom iklädt sig borgensansvarighet gemensamt eller hvardera för sig?

Centralafdelningen.

Referenten, som funnit frågans syfte icke rätt klart framgå ur dess ordalydelse, ville, under förutsättning att någon annan upplysning om fakta än den, som texten innehöller, icke föreläge, besvara frågan med hänsyn till beskaffenheten af makarnas ansvarighet för borgensförbindelsen.

Om makarna ansåges ansvara „gemensamt“, så komme, då äktenskapet ingåtts efter år 1890, klarligen 2 § 4 kap. af 1889 års lag om makars egendoms- och gäldsförhållanden här till tillämpning. Hade åter äktenskapet ingåtts tidigare, så blefve ansvarigheten att bedömas enligt sista momentet af 3 § 11 kap. G. B., och i båda fallen häftade således all makarnas egendom för deras borgensförbindelse likasom för annan deras gemensamt gjorda gäld.

Om åter makarna ansvarade „hvardera för sig“ så vore hvarderas förbindelse alldeles sådan som hade andra maken alls icke gått i denna borgen. Mannens ansvarighet borde då enligt en uppfattning, hvilken ref. trodde vara ganska allmänt hyllad och som han för sin del omfattat, anses vara sådan som om gälden tillkommit af hans vållande eller förgörelse, och följaktligen häftade endast hans giftorätt och hans enskilda egendom för hans förbindelse. Borgen voro nämligen ett rättsärende, som icke hänförde sig till makarnas gemensamma förmögenhetsförhållanden.

Detta gälde enligt refs mening äfven angående hustruns borgen. Då det af 1734 års lag åt mannen ensamt anförtrodda målsmanskapet omfattade endast de gemensamma förmögenhetsförhållandena, så skulle, därest intet särskildt stadgats om hustrus borgensförbindelse, denna varit giltig och belastat henes giftorätt och enskilda egendom. Nu hade lagen emellertid tydligen för att, likasom romerska rätten, skydda kvinnan för olyckor, som kunde föranledas af hennes goda hjärta och oerfarenhet, i 13 § 10 kap. H. B. meddelat särskildt förbud för hustru att ingå borgen utan mannens ja och samtycke. Gåfve då mannen sitt samtycke till hennes borgensförbindelse, så innebure detta enligt 1734 års lag icke att han äfven inginge borgensförbindelsen, och detsamma kunde jämväl autagas enligt 1889 års lag; då denna i 2 mom. 2 § 4 kap. stadgat gemensam ansvarighet för gäld, som hustrun med mannens samtycke gjort under äktenskapet, så hade den nämligen härmed afsett endast sådan gäld, som gjorts „för boets räkning“, och till denna hörde icke borgen.

Nu läte det nämligen tänka sig, att mannen, då han jämte hustrun tecknat en borgen, velat, jämte det han själf ingick sin förbindelse, endast meddela sitt ja och samtycke till hustruns för hennes egen del ingångna, särskilda borgen. Men ref. trodde icke, att man i allmänhet borde på detta sätt tolka dessa makarnas viljeförklaringar, utan syntes det honom vida antagligare, att makar, som båda undertecknat samma borgensförbindelse, velat förbinda sig till gemensam ansvarighet.

Ref. hade emellertid lämnat å sido de uti frågan icke särskildt afsedda undantagsfall, då gift kvinna enligt 5 § 2 kap. 1889 års lag kunde göra gäld; spörsmålet om detta stadgande omfattade äfven borgen, syntes kräfvä sin skilda behandling.

Frågans förra alternativ besvarades därför af ref. *jakande* och det senare *nekande*.

Under härpå följande diskussion framhölls, att makarnas gemensamma ansvarighet för ifrågavarande borgensförbindelse borde antagas äfven med hänsyn till preskription, konkursbevakning och regressrätt. Hvad särskildt regressrätten vidkommer, så kunde — fränsedt de fall, då boskildnad egt rum — sådan rätt i egentlig mening icke ega rum emellan makar. Dessas borgen borde därför betraktas såsom en, icke såsom två borgensförbindelser.

7:de frågan.

Om delegare i fastighet sig emellan uti skriftlig afhandling och medels uppgången sämjord, i afseende å häfdande särskildt, skiftat fastighetens egor och öfriga tillhörigheter, så frågas huruvida sådan öfverenskommelse kan af någondera delens innehafvare ensidigt återkallas medels uppsägning af densamma? Och eger i sådant fall den andra intressenten rätt att först efter åtnjuten laga fardag upplåta dess hufdeegor till sambruk?

Centralafdelningen.

Frågan refererades af en medlem på följande sätt:.

Förestående fråga afser, såsom af dess lydelse framgår, icke sådana i särskilda författningar omnämnda sämjoskiften, hvilka värkställas af för ändamålet tillförordnad landtmätare. Dylika sämjoskiften skola enligt Kongl. brefvet den 14 april 1791 och landtmäterireglementet den 15 maj 1848 § 175, lända till efterrättelse så länge delegarene därmed åtnöjas eller tills vidare; och eger naturligtvis den, som är med skiftet missnöjd, att till dess upphäfvande söka *laga* skifte, men en befogenhet för honom att af egen makt bryta sämjodelningen lär icke förefinnas; ty man kan svårigen antaga, att lagstiftaren med tillåtandet af sämjo- eller provisoriska skiften skulle velat medgifva en delegare att, utan sättande af *laga* skifte i stället, ensidigt upphäfva dem och sålunda påtvinga annan delegare återigen *sambruk*. Frågan om dessa af landtmätare värkställda sämjoskiften synes dock ej vara utan all betydelse för föreliggande fråga, efter hvad nedan framhålles.

Däremot gäller frågan ett emellan samegare till fastighet ingånget aftal om nyttjande af fastigheten på det sätt, att hvardera får, med uteslutande af den andre, nyttja en del af densamma. Hvardera atstår således från sin i sameganderätten grundade befogenhet att jämte den andre nyttja *hela* fastigheten och inskränker sig till att göra detta med blott en del däraf; eller, med andra ord, hvardera förbehåller sig uteslutande nyttjanderätt till sin del, emot att han såsom vederlag härfor tillerkänner den andra enahanda förmån beträffande dess del.

Ett dylikt aftal kan väl icke uppfattas såsom lega, men torde man dock få ifrågasätta, om ej detsamma med hänsyn till den ene kontrahentens ställning till den andre, erbjuder sådan likhet med jordlegoaftalet att de för det sistnämnda gällande rättsregler redan på sådan grund borde anses äfven här ex analogia tillämpliga.

Emellertid har man först att från ämnets behandling eliminera vissa spörsmål såsom icke dithörande. Då det

nämligen i frågan förutsättes, att aftalet är skriftligt och att det skifte, som medels uppgången sämjorå förevarit, har till föremål „fastighetens egor och öfriga tillhörigheter“, föreligger nu ej till besvarande vare sig huruvida äfven *muntligt* aftal här kunde vara bindande eller huru förhållandet stälde sig, om *endast vissa slag* af egor på anfördt sätt skiftats. Ej håller torde frågan påkalla svar beträffande annan sämjodelad fastighet än jordbruksfastighet.

Hvad nu angår den förra af de delar, hvori frågan sönderfaller, eller den, huruvida sådan öfverenskommelse, som däri förutsatts, kan af någondera delens innehafvare ensidigt återkallas medels uppsägning, så är det väl främst klart, att om dessa innehafvare fortfarande äro de samme, som slutit öfverenskommelsen, så finnes intet skäl att frågå den gamla regeln „*pacta sunt servanda*“, då ju öfverenskommelsen, såsom hänförande sig till nyttjande af jord, är i allo loflig. Icke ens om den i något fall kunde anses innebära en minskning af skattskyldig jord, torde kontrahent som själf ingått densamma, ega tala därå för att få den upphäfd. Ej håller lärar lagens stadgande om vederlag vid lega här vara tillämpligt, då i detta fall föreligger, icke en sådan, utan ett inställande tillsvidare af sameganderättens utöfning. Såsom exempel på ett af lagsiftningen uttryckligt erkänt enahanda aftal kan tjäna den i § 8 af skogslagen medgifna befogenheten för delegare i oskiftad skogsmark, undantagande sockneallmänning och s. k. skogsallmänning, att sig emellan öfverenskomma om skogens nyttjande så till husbehof som afsalu.

En öfverenskommelse af förenämndt innehåll bör således gälla under den stipulerade tiden — så framt tid därför finnes angifven — eller får icke af delegare, som ingått den, under samma tid ensidigt återkallas. Härmed sammanstår det väl, att han städse är berättigad att oberoende af slikt aftal påyrka *lega skifte* af lägenheten, ty för ett sådant måste naturligtvis aftalet vika. Fråga kan väl uppstå, huruvida och i hvad mån han må varda ansedd skyldig att ersätta den skada han genom aftalets brytande åsamkar den andra parten, -- vidkommande hvilken fråga skifteslikvi-

den erbjuder en god utväg till jämkning och till förebyggande af rättegång —, men detta hör ej hit.

Finnes åter ej tid för aftalets bestånd angifven, gäller detsamma blott tills vidare, d. v. s. hvardera kontrahenten är berättigad att uppsäga det. Hvilken verkan uppsägningen har sammanfaller med svaret på senare delen af frågan.

Följer nu att skärskåda, huru saken gestaltar sig, om i stället för endera af dem, som slutit sänjoaftalet, kommit annan samegare till fastigheten. Svaret på detta spörsmål är naturligtvis utan vidare gifvet i det fall, att den nye egaren är ansvarig för sin företrädares förbindelse att fullgöra ifrågavarande aftal. Har den nye egaren åtagit sig dylik ansvarighet, gäller om honom hvad ofvan sagts angående den, hvilken själf slutit aftalet. Har åter inteckning till säkerhet för detta, såsom ingånget på *viss* tid, blifvit i kraft af 1 § i inteckningsförordningen faststæld, så är aftalet äfven för nye egaren bindande. Men har intetdera skett, så framställer sig till besvarande just det, som i den förra delen af föreliggande fråga torde hafva ansetts tvifvel underkastadt.

Finnes det tillåtligt att, såsom ofvan eventuellt förutsattes, också i detta fall tillämpa stadgandet i 15 § 16 kap. J. B. att „köp bryter legostämma“, så är saken klar. Den nye delegaren i fastigheten är då berättigad att uppsäga aftalet och ernå återgång till sambruk — den andre delegaren naturligtvis obetaget att åvägabringa laga skifte.

Emot antagandet af en dylik uppsägningsrätt kunna dock beaktansvärda skäl anföras. Berörda stadgande i 15 § 16 kap. J. B. innebär, att *legotagaren* skall vika för *jordegaren*, i öfverensstämmelse med den gamla maximen i Uplandslagen: „illa är med ägandia dela“. Men i förevarande fall är det fråga om den ena jordegarens rätt emot den andra. Fördenskull och då *sambruk* öfver hufvud af vår lagstiftare ansetts mindre önskvärdt, såsom däraf visar sig, att skiftesvitord städse tillerkänts hvarje delegare, eller ej blott pluraliteten af dem, så kunde man ifrågasätta, om ej det af tidigare delegare öfverenskomna och äfven ut-

förda sāmjoskiftet borde gälla tills vidare eller intill dess ett *laga* skifte fått till stånd. I synnerhet kunde i de fall, där sāmjodelningen varit aftalad att bestå för en längre tid framåt och den ena delens innehafvare, i förlitan på aftalets vidhållande äfven af den andra kontrahenten, under sagda tid afpassat sitt jordbruk med arbeten och byggnadsföretag därefter, ett ensidigt frångående af sāmjodelningen tillskynda den förstnämde stor skada. Till och med om denne genast efter emottagandet af uppsägningen anhölle om laga skifte, kunde slik skada drabba honom, enär möjligt vore att många år förginge förrän skiftet hunne fullbordas, och blefve han då under mellantiden tvungen till sambruk med sin kanske håglösa och overksamma granne. Ett sådant betraktelsesätt kunde därför för nu förutsatta fall synas plausibelt, att då sakegarne öfverenskommit om sāmjodelning af hel jordbrukslägenhet, utan att de därvid bestämt tiden för aftalets giltighet samt sedermera värligen utfört denna sāmjodelning, man borde antaga, det de ock velat att densamma skulle ersätta ett af landmätare värkstält sāmjoskifte och således gälla med samma värkan som ett sådant eller följakligen intills det sistnämnda ersättes af ett laga skifte. Godkändes detta betraktelsesätt, så kunde aftalet i fråga möjligen anses bindande jämväl för därefter tillkommen ny egare, med rätt för denne att när som helst påkalla och få till stånd ett *laga* skifte. — För den händelse åter att aftalet om sāmjodelning skulle gällt blott enskilda egor — hvilket fall dock, såsom förut sagts, knappt afsetts i frågan — göra sig dock dessa skäl icke, eller åtminstone icke i lika grad gällande, som vid fråga om hel lägenhet.

Ehuru visserligen tillmätande ofvan antydda synpunkter ej ringa betydelse för frågan, har jag likväl ansett dem icke kunna invärka på dess besvarande. I nu afsedda fall föreligger ju blott ett obligatoriskt aftal emellan sāmegarene om rätt för dem att enskildt nyttja hvar sin del af lägenheten och i öfverensstämmelse därmed kan väl aftalet enligt allmänna grundsatser icke blifva för ny delegare bindande, såvida icke ansvarighet för det-

samma å honom öfvergått eller af honom öfvertagits eller ock aftalet säkerställt genom inteckning. För öfrigt kan det påpekas, att delegare, som ingått aftalet, haft för sig öppet att få viss tid för nyttjandet utsatt och inteckning därför således fastställd, samt följaktligen, om han underlåtit sådan, haft sig själf att skylla för den skada, som i förenämnda måtto tilläfventyrs drabbat honom — icke ens i det fall att de ursprungliga kontrahenterna fortfarande kvarstå och aftalet träffats utan angifvande af någon giltighetstid borde berörda synpunkter kunna föranleda ett frångående af den allmänna principen, enligt hvilken det såsom redan ofvan nämndes borde stå hvardera kontrahenten fritt att när som helst uppsäga aftalet. Till förebyggande af eventualiteten af dylik uppsägning och därmed förenad nödvungen återgång till sambruk hade de kunnat öfverenskomma att det af dem själfva utförda samskjiftet skulle gälla såsom ett af landtmätare värkställt sådant, hvaraf hade följt, att detsamma på sätt förut framhållits hade fått ensidigt brytas allenast genom ett laga skifte.

Den förra delen af frågan besvarar jag således jakande, naturligt frånsedt de fall, att däri nämnda öfverenskommelse ingåtts af delegare i fastigheten eller ansvarigheten för den därigenom åtagna förbindelsen öfvergått till eller öfvertagits af den nya delegaren, eller ock inteckning till säkerhet för denna förbindelse är i fastigheten gällande.

Hvad åter angår den senare delen af frågan, eller den huruvida den andra intressenten eger rätt att, för upplåtande af sina häfdeegor till sambruk, åtnjuta laga fardag, bör väl härvid hänsyn tagas till grunden och ändamålet för nämnda institut. Ty lagens stadganden om fardag äro ju byggda därpå, att den hvilken lofligen brukar annans fastighet, eger för afträdande af densamma njuta uppsägning och fardag, på det han icke må gå miste om frukterna af det arbete och den kostnad brukaren i fastigheten nedlagt. Fardagen är väl i lag olika bestämd för skilda fall. Sålunda stadgas i 12 § 5 kap. J. B. att då jord dömes i börd, köparen skall träda därifrån „nästa fardag“ därefter. Enahanda fardag anses hemföljdstagare böra få åtnjuta, när hemföljd, som

gifvits i fastighet, enligt 16 kap. G. B. skall återbäras. Likaså, då morgongåfva enligt 4 § 9 kap. G. B. gifvits i fastighet och skall återgå, samt då förläning af lägenhet enligt 1 § 8 kap. J. B. egt rum och förläningen sedermera upphört, anses morgongåfvo- eller förläningshafvaren ega åtnjuta fardag efter nyss antydda grund. Men intet af dessa fall eger likhet med det förevarande. Däremot måste, beträffande jordlega, af stagandena i 2, 3 och 5 §§ 16 kap. J. B., om ock sådant i fråga om listidsstädja ej säges uttryckligt för alla fall, slutas, att både vid listids- och viss tids städja vederbörande nyttjohafvare skola få tillgodonjuta uppsägning och „laga fardag“. Och i anseende till beskaffenhet af nu ifrågavarande aftal anser jag analogi häraf böra hämtas för bedömande af senast afhandlade spörsmål. Förbigående förhållandet i förevarande del med annan än jordbruksfastighet, enär detsamma synes mig, såsom ofvan framhölls, ej falla under frågan, besvarar jag således äfven dennas senare del jakande.

Under diskussionen i ämnet uttalades till först nedanstående, efteråt skriftligen affattade mening.

Besvarandet af den föreliggande frågan synes främst kräfva utredandet af hvad sämjodelning teoretiskt är. Något tvifvel tyckes mig icke föreligga därom, att en sämjodelning ingalunda kan uppfattas såsom ett aftal om nyttjande. Ett sådant betraktelsesätt tager likheten i effekt, som eger rum mellan sämjodelning och aftal om nyttjande, såsom det väsentliga, medan denna likhet likväl är blott yttre. Att dessa rättsärenden i sitt väsen alldeles skilja sig från hvarandra, det framgår klart däraf, att hvardera samegaren efter sämjodelningen nyttjar sitt område såsom egare, icke såsom nyttjorättshafvare. Och vore sämjodelningen ett aftal om nyttjande, vare sig obligatoriskt eller sakrättsligt, skulle af detsamma, där det är ingånget för viss tid, oundvikligt följa, att icke ens laga skifte kunde rubba kontrahenternes häfd under nämnda tid, utan hvardera ega tillgodonjuta sin besittning till dess tiden tilländalupit, hvilket emellertid väl ingen antager vara fallet.

Till sitt väsen är sämjodelning en ren *delning mellan samegarene af de befogenheter*, hvilka i följd af sameganderättsförhållandet tillkomma dem gemensamt (se Serlachius, Sakrätt I s. 59 ff. och J. F. T. 1890 s. 296 ff.), en *delning af eganderättens innehåll*. Delningen sker genom en *indelning* af fastigheten, genom hvilken åt hvardera anvisas ett visst område till enskildt nyttjande. Detta sämjodelningens väsen har ock i språkbruket fått sitt pregnanta uttryck i benämningen *sämjoskifte*. Och detsamma förklarar jämväl orsaken till att „nyttjanderätten“, på sätt jag finner otvifvelaktigt, icke ens kan intecknas, nämligen enligt gällande inteckningsstadga.

En sämjodelning kan väl tänkas hafva skett för viss tid och äfven tillsvidare. För såvidt det sistnämnda är fallet, synes nu delningen kunna när som helst uppsägas, i hvilken händelse väl hvardera samegaren bör anses tillkomma fardag i enlighet med hvad referenten uttalat. Men för att en sämjodelning, vid hvilken tidsbestämning saknas, skall antagas gälla blott tillsvidare, synes mig böra fordras förhandenvaran af sådana omständigheter, hvilka antyda att kontrahenterne värligen velat så begränsa delningen — såsom om exempelvis sed vore på orten att ingå sämjodelning på viss tid. Ett i hufvudsak odeladt sameganderättsförhållande är nämligen i regeln möjligt endast där samegarene tillika lefva samman i ett bo. Är ej detta händelsen, måste någon slags delning ske, om ej samegarenes förhållande skall vara en oafbruten tvist. I sakens natur ligger därför, att den lösning, sämjodelningen åvägabringar, vill vara stabil. Detta bestyrkes yttermera, om man tager i betraktande värkningarna af ett plötsligt häfvande af sämjodelningen. Hvad den ena förbättrat eller sparat skulle utan vidare komma den andra till godo, och att den förre vore berättigad att för hvad han sparat åtnjuta ersättning af den andre är lindrigast mycket tvifvelaktigt.

Enligt min mening kan förty sämjodelning, för hvilken viss tid ej bestämts, i regeln — eller såvidt icke framgår, att den skett blott tillsvidare — af kontrahent brytas allenast genom begärandet af laga skifte. Någon skilnad be-

tingas icke däraf, huruvida sämjodelningen utförts af landtmätare eller annan, och i förra fallet om landtmätaren värkställt delningen efter eller utan behörigt förordnande. Frågan är blott, huruvida en icke af förordnad landtmätare utförd sämjodelning kan uppsägas af en senare samegare, till hvilken någondera af kontrahenterna öfverlätit sin rätt, eller m. a. o. om en sämjodelnings värfkan mot sådan egare är beroende däraf, att den utförts af landtmätare efter eller utan behörigt förordnande.

För denna frågas besvarande är det nödig att först se förhållandet från 1734 års lags ståndpunkt. Såsom bekant kände äfven lagen ett laga och ett provisoriskt skifte. 3 kap. 1 och 2 §§ B. B. stadga nämligen, att om en delegare i ödesby vill upptaga sitt hemman, men de öfrige icke vilja bygga eller täppa med honom, så skall häradshöfdingen nämna några af nämnden att med honom dit fara och lägga honom så mycket af egorna till, som svara mot hans hemman; och har den anvisning af egor åt den förre, hvilken sker genom de sålunda utsedda, den värfkan, att hans häfd kan brytas blott genom laga skifte, hvilket dessutom icke får begäras, innan äfven de öfrige brukat upp och rödjat såsom den förstnämnda. De åberopade lagrummen innehålla icke, att omförmälda värfkan af den provisoriska delningen skulle hafva förutsatt eller berott just därpå, att delningen värfkstälts af nämndmän, utsedde af häradshöfdingen. Då häradshöfdingens befattning med delningen omnämnes, ses tvärtom därmed att framhålla, att enskild delegare är berättigad att äfven mot de öfriges vilja begära provisorisk delning. Själfva delningen däremot kan med laga värfkan ske utan häradshöfdingens medvärfkan, om delägarene frivilligt vare sig utsett delningsförrättaren eller själfve värfställa delningen.

Af synnerlig vikt är bestämningen i B. B. 3: 1, att samegare kan hos domstol begära delning af eganderättens innehåll. Ehuru härmed utan allt tvifvel uttalats en allmän grundsats, hvilken äfven för det föreliggande spörsmålet har en icke ringa betydelse, skulle det föra för långt att nu ingå på densamma. Endast det må betonas, att

sagda grundsats, hvilken framgår jämväl ur B. B. 17: 1. ingalunda bortfallit med det att B. B. 3: 1 förlorat sin omedelbara tillämpning, utan fortfarande eger giltighet, hvaran hvarken liberum veto eller majoritetsvälde af lagen godkännes. Omedelbart i detta sammanhang intresserar däremot, att en sänjodelning enligt lagen kunde häfvas blott genom det laga skifte, lagen kände. Det åberopade lagrummet antyder icke, att nämnda värkan skulle förutsätta, att de ursprungliga skifteskontrahenterne eller deras arvingar fortfarande äro egare. Icke håller ur lagens innehåll i öfrigt kan härledas, att en senare samegare, hvilken förvärfvat sin andel genom köp, skall hafva bättre rätt än den ursprunglige skifteskontrahenten. Riktigheten af denna slutsats kan väl så mycket mindre bestridas, som å ena sidan inteckning af sänjodelningen icke var möjlig, å den andra lagen kände åtskilliga rättsförhållanden beträffande fastighet, hvilka gällde mot senare förvärfvare, såsom exempelvis morgongåfvo- eller hemföljddagares nyttjorätt, rätt till kolfångst, nyttjande af fiskevärk i gemensamt vatten m. fl.

Svaret på frågan är härmed gifvet, för så vidt icke visas, att lagens uppfattning ändrats genom senare stadganden. Men att så skett, därom finner jag icke ringaste antydan vara förebragt. De af ref:n anförda stadganden i landtmäteriförfattningarna uttala icke annat eller mera, än att landtmätare *kan* förordnas att värkställa äfven sänjodelning, dock med den inskränkning att icke ens sålunda utförd sänjodelning hindrar laga skifte. Däremot antyda de icke på något sätt, att sänjodelning bör utföras af landtmätare, om den skall binda andra än skifteskontrahenterna.

I det föregående har berörts, att sänjodelning icke enligt inteckningsförordningen kan intecknas. Men antaget ock, att en sådan inteckning enligt förordningen kunde ske, så uttalar sig denna öfver hufvud alls icke därom, när inteckning af ett rättsförhållande är behöflig för dess värkan mot tredje man. Och såsom jämväl ofvan antydts, har icke visats och kan icke håller visas, att sänjodelningsvärkan af lag skulle gjorts beroende af dess intecknande.

Helt visst är det absolut oriktigt att antaga, att lag skulle innehålla, att alla aftal om fastighet, hvilka icke inefatta föryttring, böra vara intecknade för att gälla mot tredje man. Ett sådant stadgande finnes icke i lag. Hvad lag stadgar är blott, att vissa aftal af nämnda beskaffenhet fordra inteckning för att ega sådan giltighet. Och om ände sistnämnda äro de i afseende å numerären talrikaste, så följer däraf icke, att sagda grundsats är den allmänna principen, som eger användning, så vidt ej uttryckligt undantag i lag påvisas.

På grund häraf och då frågan icke föranleder att utreda, om och i hvad mån jämkning i sämjodelning kan begäras, besvarar jag frågans förra del: nekande, i följd hvaraf svaret på senare delen förfaller.

Vidare uttalades en endast i så måtto från referentens afvikande mening att inteckning till säkerhet för ett aftal om sämjodelning enligt gällande lag ej kunde meddelas, samt slutligen den åsikt att, ifall aftalet ingåtts utan någon närmare bestämning om tiden, det borde anses vara avslutadt för kontrahenternas lifstid, men icke vidare förplikta ny delegare, så vidt han ej på särskild grund vore bunden af aftalet, samt att inteckning för dylikt aftal ej kunde ega rum.

Dessutom framhölls till stöd för referentens uppfattning af sämjodelningens natur och emot riktigheten af ofvan utvecklade åsikt att sämjodelningen till sitt väsen utgjorde en delning af eganderättens innehåll, det ostridiga förhållande att sämjodelning äfven kunde ega rum mellan åbor å kronohemman, i hvilken händelse öfverenskommelsen själfallet ej gällde eganderätt utan nyttjanderätt till fastighet. Också på denna grund syntes den uppfattning sakenligare, som betraktade all sämjodelning såsom en öfverenskommelse om nyttjande af fastighet. Att en privat sämjodelningsåtgärd enligt lagens grund och mening endast skulle kunna häfvas genom laga skifte förefölle äfven af det skäl föga antagligt att i sådan händelse — särskildt tidigare då vilkoren för jorddelning voro vida strängare än för närvarande — orättvisa och utan sakkunnigt biträde olämpligt

utförda sämjodelningar kunde få en såväl för de ursprungliga som kommande rättsegare högst menlig varaktighet i de fall då bristande besuttenhetsvilkor satte hinder i vägen för hvarje möjlighet att utverka laga skifte.

Efter anställd omröstning framgick såsom resultat af densamma att flertalet närvarande var ense med referenten därom, att ny delegare i fastighet vore berättigad att uppsäga ett af tidigare lottegarer ingånget aftal om sämjodelning, såvidt han ej på särskild grund vore bunden af aftalet, samt att den andra kontrahenten egde åtnjuta laga fardag för upplåtande af sina häfdegor till sambruk, hvaremot pluraliteten ansåg inteckning till säkerhet för dylika aftal ej kunna meddelas. Beträffande åter de ursprungliga kontrahenternes rättsställning framgick af omröstningen att, såvidt ej aftalet uttryckligen vidhandengåfve annat, kontrahenterne enligt flertalets mening måste anses bundna af detsamma under sin lifstid och således oberättigade att uppsäga aftal om sämjodelning, hvilket förty af dem ensidigt kunde fås upphäfdt endast genom laga skifte.

8:de frågan:

Skall vid taxering af inkomsten från landsfastighet, enligt 82 § i förordningen angående kommunalförvaltning på landet, värdet af dagsvärken, som af fastighetens underhåfvande utgöras, upptagas såsom ren inkomst, eller bör detta värde, såvidt dagsvärkena användts till egendomens „underhåll och drift“, anses såsom arbetslöner och annan driftkostnad, hvilken får från inkomsten afdragas?

Centralafdelningen.

Den för frågan utsedde referenten anförde följande:

Tästä kysymyksestä on ensiksikin huomattava, että „puhtaalla tulolla“ siinä nähtävästi ei tarkoiteta puhdasta tuloa kansantaloudellisessa, muuten vielä lopullisesti vakautumattomassa, merkityksessä; sillä vaikka nyt voimassaole-

vassa kunnallislainsämnössämme yleensä onkin tavoiteltu puhtaan tulon verotusta, niin siitä on kuitenkin tehty poikkeuksiakin, esim. sikäli että kiinnitetyn velan korkoa ei saa verotettavista tuloista vähentää. Mainittua lauseparttia on tässä käytetty, niinkuin tuloverotuksesta puhuttaessa toisinaan tehdään, osoittamaan sitä tuloa, joka asetuksissa myönnettyjen vähennysten jälkeen jää verotettavaksi; ja kysymys voitaisiin siis lausua niinkin, että onko päivätöiden arvo kokonaisuudessaan verotettava vai saako verotettavasta tulosta lukea pois ne päivätyöt, jotka on käytetty tilan kunnossapitoon ja käyttöön.

1865 vuoden kunnallisasetuksen voimassa ollessa ei tällaisella kysymyksellä voinut olla sanottavaa merkitystä, sillä kun veroa oli säädetty otettavaksi kunkin „yhteiskunnallisen tilan ja varojen“ mukaan, niin kunnilla oli melkein rajaton vapaus menetellä verotuksessaan miten parhaaksi näkivät. Mutta 1899 vuoden alusta lähtien, nykyisen 15 p:nä kesäkuuta 1898 annetun asetuksen noudatettavaksi käytyä, on täytynyt tulla ratkaistavaksi, miten päivätöihin nähden on käsitettävä ja sovellettava niitä seikkaperäisiä säännöksiä, joita asetuksen 82 §:ssä on verotettavasta tulosta.

Nämä säännökset, jotka valtion tulosuostuntaa koskevista asetuksista ensin 1882 vuoden valtiopäivillä otettiin kaupunkien kunnallisasetukseen, mutta, kun samalla puheena ollut maalaiskuntain verotuksen uudistus raukesi, vasta nykyiseen maalaiskuntain asetukseenkin, järjestävät asian siten, että määräävät, mitä tuloja yleensä verotuksessa on huomioon otettava ja mitä määriä niistä on lupa verovapaaksi vähentää.

Päivätyöt ovat vuokramaksua eli vuokranantajalle tulevaa korvausta hänen kiinteistönsä nautinnasta. Tulevan vuoden alusta noudatettavan, 19 p:nä kesäkuuta 1902 annetun maanvuokralain 13 §:n mukaan voidaan vuotuinen vuokramaksu määrätä rahassa, luonnontuotteissa tahi työssä suoritettavaksi ja tuo työ suoritus taas voi olla joko luvultaan määrättyjä päivätöitä taikka muita laadultaan ja paljoudeltaan määrättyjä tehtäviä.

Rahassa ja luonnontuotteissa saatava vuokramaksu on ilmeisesti sellaista tuottoa kiinteimistöistä, kuin kunnallisasetuksessa tarkoitetaan; ja sama merkitys vuokranantajan taloudessa on myöskin päivätöiden — ynnä muiden työsuoritusten — arvolla. Tässä ei ole minään esteenä se, että päivätyöt eivät ole rahatuloa, sillä kunnallisasetus puhuuakin „rahaksi arvioidusta tuotosta“, eikä sekään, että ne eivät tuota suoranaista varallisuuden lisäystä, sillä verotettavaan tuloon on nimenomaan säädetty luettavaksi sellaistaakin, joka vaikuttaa talouden tulokseen välillisesti, muuten tarvittavia menoja säästämällä, esim. asunto omassa talossa. Verotettavaa säästöä haettaessa on siis vuokranantajan bruttotuloihin luettava myöskin hänen vuokramiestensä päivätöiden arvo.

Mutta toiselta puolen mainittu arvo myöskin saattaa tulla kuulumaan niihin vähennyksiin, jotka asetus myöntää bruttotuloista tehtäväksi. Siihenkin nähden on päivätöitä arvosteltava samaten kuin rahassa ja luonnontuotteissa saatua vuokramaksua ynnä muista lähteistä johtuneita tuloja. Jos ja mikäli niitä käytetään sellaisiin tarkoituksiin, joihin käytetyt tulot kunnallisasetuksen mukaan saa verotettavista tuloista vähentää, niin ja sikäli ne eivät ole verotettavia, mutta mikäli niistä käytetään muihin tarkoituksiin, sikäli niiden tulee joutua verotuksen alaisiksi.

Samaten kuin esim. 10 p:nä lokakuuta 1896 annettujen senaatin ennakkopäätöksien mukaankin, maanviljelyksestä saatua, karjan ruokkimiseen käytettyä viljaa ei saa erikseen verottaa, vaan se on verotettavasta tulosta vähennettävä, samaten ei voine olla mitään epäilystä siitä että, jos vuokramaksuna saadut rahat tai jyvät käytetään työpalkoiksi maanviljelyksen harjoittamista eikä sen laajentamista varten, niin ei niitä suorastaan veroteta, vaan vasta maanviljelyksen tulosta. Mutta silloin puheenalainen kunnallisasetuksen 82 §:n 1 momentin säännös myöskin johdonmukaisesti vaatii, että kaikki päivätyöt, jotka käytetään tilan „tarpeelliseen, vuotuiseen kunnossapitoon ja käyttöön“, pitää saada verotettavasta tulosta vähentää. Sitä vastoin ei ole lupa lukea pois niiden päivätöiden arvoa, jotka käy-

tetään liikkeen laajentamiseksi esim. uudisrakennuksiin, uudisviljelyksiin ynnä muuhun sellaiseen, eikä myöskään niitä, jotka käytetään vuokranantajan persoonalliseen palvelukseen, koska viimeainittu on hänen itseään varten pitämänsä palvelusväen palkkaukseen ja elatukseen „verrattavaa“.

Saako ja mikäli päivätöiden arvoa kunnallisverotuksesta vähentää, riippuu siis kokonaan niiden käyttämisestä, samaten kuin on muiden tulojenkin laita. Että päivätöiden arvo sekä bruttotulojen laskemiseen että niistä myönnettäviin vähennyksiin nähden pidetään aivan muun vuokramaksun veroisena, on sitä luonnollisempi kun usein jo vuorakirjassa on määrätty raha-arvo, mihin päivätyöt voidaan vaihtaa, ja kun ilman sellaista määräystäkin vuokramiehen päivätoita usein korvataan rahalla, rahamaksua päivätoilla. Vuokranantaja voi edelleen palkata päivätoita muistakin tulolähteistä saamallaan rahoilla ja päinvastoin, jollei vuokrasopimus sitä estä, rahasta luovuttaa hänelle tulevia päivätoita syrjäisillekin.

Verotusta toimeenpantaessa on epäilemättä selvyiden vuoksi paras, että sekä kaikkien suoritettujen päivätöiden että verotuksesta vähennettävään päivätöiden arvot otetaan huomioon, vaikka luonnollisesti tullaan samaan tulokseen silloinkin, jos verotettavina otetaan lukuun ainoastaan ne päivätyöt, joita ei ole lupa verottavasta tulosta vähentää, ja jätetään muut päivätyöt kokonaan sikseen. Mikäli päivätyöt joutuvat verotuksen alaisiksi, ovat ne luonnollisesti samaten kuin rahassa ja luonnontuotteissa saatu vuokramaksukin, pidettävät kiinteimistötulona. Niistä on vero siis aina suoritettava sille kunnalle, jonka aluetta kiinteimistö on, vaikkapa vuokranantaja asuisikin toisessa kunnassa; ja jos kiinteimistö vuoden kuluessa siirtyy toiselle omistajalle, niin kumpaakin omistajaa on verotettava siltä osalta vuotta, jonka kiinteimistö on hänellä ollut.

Kaikki se, mitä tässä on sanottu päivätoista, koskee myöskin muita vuokramaksuna saatuja työsuorituksia, esim. kaupunkimatkoja tai muita määrättyjä ajoja, niityn heinien korjuuta, metsän vartioimista j. n. e.

Sen nojalla, mitä edellä on esiintuotu, on siis puheena olevaan kysymykseen, niin käsiteltynä kuin alussa huomautettiin, vastattava sen edelliseen osaan *kieltävästi*, jälkimäiseen osaan *myöntävästi*.

Om detta svar på frågan förenade sig efter försiggången diskussion öfriga närvarande.

Rättelse.

Å sid. 251 rad 5 uppiifrån står „*jakande*“; bör vara „*nekande*“.

Om boskillnadsskälen.

Genom äktenskaps ingående uppkommer enligt lag för hvardera maken giftorätt uti boets kommunikabla egendom. Äktenskap medför alltid egendomsgemenskap, ehuru visserligen icke i den bemärkelse, att nödvändigtvis all egendom skulle vara för makarna gemensam. Enligt lag är egendom af viss beskaffenhet förbehållen ena maken till enskild ego och genom äktenskapsförord kan omfånget af enskild egendom ytterligare i någon mån utvidgas, men uti den egendom, som sålunda återstår, eger egendomsgemenskap alltid rum. Genom äktenskapsförord kan enligt finsk rätt egendomsgemenskapen icke fullständigt häfvas. Där således icke fullständig egendomsgemenskap herskar, råder åtminstone en partiel egendomsgemenskap. Lagstiftaren har nämligen gått ut från, att ett sådant sätt att ordna makarnas inbördes förmögenhetsförhållanden i boet mest harmonierar med äktenskapets ide. Det mest naturliga är också, att hvarje tillgång, som af makarna förvärfvas skall blifva gemensam och att hvarje förlust, som under äktenskapet åsamkas, skall likaså gemensamt bäras. Makarnas förening är af så innerlig beskaffenhet, att i regel åtminstone ingendera maken bör få undandraga sig att med den andra dela ljuft och ledt. Med denna uppfattning af äktenskapet såsom utgångspunkt kommer man ovillkorligen till den slutsats, att ett upphäfvande af egendomsgemenskapen under bestående äktenskap antingen alls icke bör kunna komma ifråga eller att det bör få ske endast uti undantagsfall. Finsk rätt har valt det senare alternativet. Man har fullkomligt riktigt insett, att ett fasthållande under alla omständigheter af egendomsgemenskapen lätt kunde leda till orättvisor af betänkligaste slag. Att egendomsgemenskapen betingas af äkten-

skapets idé, beror nämligen därpå, att densamma efter vår lagstiftares sätt att se på saken mer än något annat system för ordnandet af makarnas inbördes förmögenhetsförhållanden är egnad att tillgodose familjens, familjemedlemmarnas sanna intressen och väl. Men omständigheterna i det enskilda fallet kunna gestalta sig så, att familjen eller någondera makens sanna intresse icke tillgodoses af en makarna emellan rådande egendomsgemenskap. Då detta förhållande undantagsvis eger rum, måste egendomsgemenskapen såsom saknande berättigande kunna häfvas. När ett sådant undantagsförhållande föreligger, har emellertid icke ansetts kunna öfverlämnas åt domstol att i hvarje fall pröfva och ännu mindre har bestämmanderätten härutinnan kunnat öfverlåtas åt makarna själfva. Lagstiftaren betraktar egendomsgemenskapen såsom ett så naturligt postulat af ett bestående äktenskap, att alla undantag härifrån böra i lagen noggrannt förutses. Boskillnad — häfvande under bestående äktenskap af egendomsgemenskapen — kan därför ega rum endast, då ett i lagen erkändt boskillnadsskäl föreligger. Finnes sådant boskillnadsskäl icke, kan boskillnad af domstol icke beviljas.

I det följande afses att lämna ett försök till en kortfattad framställning af de i finsk lag upptagna boskillnadsskälen.

I. Såsom boskillnadsskäl uppräknar Lagen angående makars egendoms och gäldförhållanden af den 15 April 1889¹⁾ uti 5 kap. 1 § till först den omständigheten, att make ådragit sig så stor gäld, att den icke kan betalas med egendom, som enligt 4 kap. af samma lag därtill får användas. Detta boskillnadsskäl återfinnes äfven i 1868 års förordning.

Genom att boskillnad af denna anledning kan sökas beredes makarna en i flere afseenden tryggad ställning gentemot hvarandra. Om t. ex. mannen före äktenskapet gjort så stor gäld, att till återbetalning af densamma icke förslår det, som af honom i boet införts, hans enskilda egendom och giftorätt i boets öfriga egendom, då kan hustrun genom att i tid söka boskillnad ireda sin giftorätt

¹⁾ Citerad i det följande: Lagen.

såväl uti den af henne sjelf i boet införda egendomen, som i den af makarna under äktenskapets bestånd gemensamt förvärfvade. Vid utmätning för sådan gäld kan hon utan vidare undantaga sin enskilda egendom, men för att freda sin giftorätt därför står henne endast ett medel till buds, nämligen ansökan om boskillnad. Likaså kan på grund af detta boskillnadsskäl, om mannen *under äktenskapet* gjort gäld, utan att hustrun till dess återbetalning sig förbundit, boskillnad komma ifråga, om denna gäld stiger till sådant belopp, att den icke kan gäldas med den egendom, som därför bör ansvara. För detta slag af gäld svarar såsom bekant först och främst den af mannen förvaltade samfälda egendomen, därpå mannens enskilda egendom och sist den af hustrun förvaltade samfälda egendomen¹a). Hvilken egendom är det då som är från ansvarighet för denna gäld undantagen? Endast och allenast hustruns enskilda egendom. Men denna är ju hustrun allaredan vid utmätning för mannens gäld berättigad att undantaga²) och man kunde därför fråga sig: hvartill gagnar då boskillnaden i detta fall? Det förfaller nämligen vid första påseendet såsom om hustrun här vore fullt lika mycket eller lika litet säkerställd äfven boskillnaden förutan. Så är emellertid icke fallet. Ty om hon t. ex. eger enskild fast egendom, så blir afkomsten af denna egendom gemensam egendom och kan successivt, eftersom den vinnes, tillgripas för betalningen af den gäld, hvarom fråga varit. Genom att söka och vinna boskillnad åstadkommer hustrun, att afkastningen af det henne enskildt tillhör framdeles blir hennes enskilda egendom, som icke vidare kan för samma gäld tillgripas. Likaså blir hvad hon genom eget arbete kan förtjäna eller annorledes förvärfva samfäld egendom, som endast genom att hustrun vinner boskillnad, kan räddas från att, i den mån densamma förvärfvas, tillgripas för af mannen gjord gäld³).

¹ a) 4: 3 Lagen.

²) 4: 6 mom. 1 Lagen.

³) Uppstår konkurs i makarnas bo, är hustrun — för så vidt fråga är om dylik af mannen gjord gäld — berättigad att utan vidare undantaga endast sin enskilda fasta egendom, samt sådan sin enskilda

Såväl mannen som hustrun hafva på grund af det nu ifrågavarande boskillnadsskålet vidare anledning att söka boskillnad, om gäld blifvit under bestående äktenskap af endera maken genom dess särskilda vållande eller förgörelse, gjord till sådant belopp, att den gäldbundnes lott i boet icke förslår till densammas betalning. I detta fall skall, heter det, den saklösas lott i boet icke gå till gäldens betalning ⁴⁾. Om sålunda t. ex. mannen blifvit dömd till 500 marks böter och dessutom att utgifva ett skadestånd på 6,000 mark, men i boet finnes endast gemensam egendom till ett värde af 4,000 mark, kan hustrun genom att söka boskillnad rädda undan från betalningen af dessa böter och detta skadestånd sin giftorätt, hvilken, om hon icke söker boskillnad, måste gå till denna gälds betalning. Ty, såsom sagdt, bör visserligen för gäld, som tillkommit genom den ena makens särskilda vållande eller förgörelse den saklöses lott i boet, icke gå i betalning, men stadgadt är också ⁵⁾, att make vid utmätning för andra makens så beskaffade gäld icke får undantaga annat, än sin enskilda egendom. För att således kunna rädda sin giftorätt måste den saklösa uti det anförda fallet, då den andra maken genom sitt vållande ådragit sig en gäld på 6,500 mark, ovillkorligen söka boskillnad.

Huru förhåller det sig då, om hustru utan mannens medvärkan eller samtycke gjort gäld i äktenskapet till sådant belopp att för densammas betäckande icke förslår den af hustrun förvaltade samfällda och enskilda egendomen ⁶⁾. Kan också mannen då för sin del söka boskillnad? Lagen stadgar ⁷⁾ nu visserligen, att make öfverhufvudtaget eger söka boskillnad, då den andra maken har så stor gäld, att

lösegendom, som är från mannens förvaltning undantagen (4:6 mom. 2 Lagen). I händelse af konkurs vinner således hustrun genom boskillnaden yttermera den förmänen att hon får undanskifta [från att gå i betalning för gäld af nu ifrågavarande beskaffenhet] äfven sådan henne enskildt tillhörig lösegendom, som af mannen förvaltas.

⁴⁾ 4: 5 Lagen.

⁵⁾ 4: 6 mom. 1 Lagen.

⁶⁾ 6: 4 Lagen.

⁷⁾ 5: 1 Lagen.

den ej kan till fullo betalas med den egendom, som enligt 4 kap. uti Lagen får därtill användas. Tolkadt strängt efter ordena skulle detta stadgande gifva äfven mannen rätt att påkalla boskillnad, då hustrun gjort så stor gäld, att densamma icke kan betalas med den egendom, hvaröfver hon råder. Emellertid kunna vägande skäl anföras för ett nekande svar på den uppställda frågan. Jämföras nämligen §§ 4 och 6 kap. 4 med 18 § 5 kap. i Lagen, så framgår däraf, att mannen får vid utmätning för af hustru under äktenskapet utan mannens samtycke gjord gäld, undantaga all den egendom, som underligger hans förvaltning⁹⁾. Han behöfver således icke söka boskillnad för att trygga den egendom, hvaröfver han råder. Någon fara hotar icke mannen genom att hustrun gör större gäld, än att den med af henne förvaltrad egendom kan betäckas. Genom utvärkande af boskillnad kommer mannen i förhållande till gäld af nu ifrågavarande beskaffenhet icke att erhålla en mera betryggad ställning, än han redan förut innehade. Boskillnaden kommer tvärtom, om den i detta fall af mannen kunde sö-

⁹⁾ I 4 kap. 6 § förklaras make icke vara berättigad att vid utmätning för sådan den andra makens gäld, som i 1, 3 och 5 §§ af samma kapitel anförmåles undantaga annat, än sin enskilda egendom. Den gäld, för hvilken make endast eger undantaga sin enskilda egendom utgöres således af före äktenskapet gjord gäld och under äktenskapet af mannen utan hustruns medverkan gjord gäld, samt under äktenskapet af hvardera maken genom dess särskilda vållande eller förgörrelse åsamkad gäld. Däremot förklaras det icke i § 6, att mannen vid utmätning för sådan gäld, som i 4 § omtalas d. v. s. hustrus under äktenskapet utan mannens samtycke gjorda gäld skulle vara berättigad att undantaga *endast* sin enskilda egendom. Detta hänvisar allaredan på, att lagstiftaren velat hafva medgifven åt mannen en rätt att vid utmätning för sådan gäld undantaga mera än sin enskilda egendom. Fullt tydligt blir hvad lagstiftaren åsyftat, om man härmed jämför stadgandet i § 18 kap. 5. Ut i detta lagrum förutsättes uttryckligen, att make vid utmätning kan undantaga egendom såväl på grund af 6 § som på grund af 4 § i 4 kap. Men om mannen på grund af 4 § kan undantaga egendom vid utmätning, så kan, då någon inskränkning uti denna rättighet att undantaga egendom icke finnes, meningen icke vara annan än att make d. v. s. mannen i detta fall eger undantaga all den egendom, som enligt lagrummet icke bör ansvara för gälden d. v. s. all den egendom, hvaröfver han råder.

kas att representera ett slag i luften, en åtgärd utan ändamål⁹⁾). Att emellertid boskillnad är något, som lagstiftaren velat hafva medgifvet endast i undantagsfall, då densamma motiveras af trängande orsaker, har redan framhållits. Likaså har påpekats, att sådana trängande orsaker anses vara förhanden endast, där egendomsgemenskapen uti det enskilda fallet förlorat sitt berättigande genom att den här icke tillgodoser makarnas eller åtminstone den ena makens sanna intresse. Närmare bestämdt åsyftar boskillnaden att bereda den ena maken förmögenhetsrättsligt skydd för det fall, att den andra maken missbrukar sin ställning i boet till skada för den förra. Men där antingen de af den ena maken vidtagna åtgärderna icke sträcka sina verkningar öfver till den andra¹⁰⁾ eller där andra medel än boskillnad förmå i det enskilda fallet gifva samma skydd som den-

⁹⁾ Icke heller kan det påstås, att boskillnaden i detta fall skulle lämna mannen ett medel att på ett hustruns sanna intresse tillgodoseende sätt stälfjande ingripa uti en af henne möjligen missbrukat frihet att ingå förmögenhetsrättsliga aftal, ty, om boskillnad engång beviljas, blir hennes frihet härutinnan ännu större, hvarutöfver verkningsarna af hennes manipulationer blifva efter boskillnaden ännu ödesdigrare därigenom att den kreditbas, öfver hvilken hon nu förfogar, i regel kommer att vara vida större, än den hon opererar med före boskillnaden.

¹⁰⁾ Kan man öfverhufvudtaget tänka sig sådana fall? Så särdeles ofta läser det väl icke förekomma, att en (förmögenhetsrättslig) åtgärd, företagen af den ena maken alls icke skulle sträcka sina verkningar till den andra maken. Men otänkbart är icke, att så ske kan. Man kunde tänka sig detta t. ex. om hustru, som råder öfver enskild lösegendom af sådan beskaffenhet, att densamma icke lämnar någon afkastning, bortskänker sådan egendom. Ännu mera sällan kan man emellertid tänka sig att en åtgärd, som består i upptagande af gäld, icke skulle sträcka sina verkningar till den andra maken, men också detta är undantagsvis möjligt t. ex. om hustru, som råder öfver enskild fast egendom, men däremot icke öfver någon samfällid egendom, gör gäld. Då emellertid all afkastning af enskild egendom blir samfällid (1: 6 Lagen) och hustru, som förvaltar enskild fast egendom också alltid är berättigad att råda öfver denna egendoms afkastning (2: 3 Lagen) kan man endast uti ytterst sällan förekommande undantagsfall tänka sig, att hustru råder öfver enskild fast egendom, utan att samtidigt råda öfver samfällid egendom.

na ¹¹⁾ ¹²⁾, bör boskillnad, denna nödfallsutväg, hvarigenom ett definitivt upphäfvande af egendomsgemenskapen åstadkommes, icke kunna tillgripas. I det fall hvarom här nu är fråga har mannen till följd af den honom förunnande rätten att vid utmätning undantaga den egendom, hvaröfver han råder alls icke något behof af boskillnad och därför bör han icke heller i detta fall få påkalla sådan ¹³⁾ ¹⁴⁾. Helt annorlunda är mannen ställd till gäld, som tillkommit genom hustruns särskilda vållande eller förgörelse, hvarom redan varit fråga. För sådan gäld kan mannen vid utmätning undantaga endast sin enskilda egendom ¹⁵⁾. Emellertid

¹¹⁾ T. ex. om hustru, som råder såväl öfver samfällad egendom, som enskild egendom, gör utan mannens medverkan eller samtycke gäld till större belopp, än att den kan betäckas med hennes förvaltningsgods.

¹²⁾ Om hustru för slöseri eller annan orsak visar sig icke kunna vårda sin egendom, kan rätten förordna mannen eller god man att den egendomen förvalta (2: 7 Lagen).

¹³⁾ Annorlunda Chydenius. (Hustrus förmögenhetsrättsliga förhållande till mannen och hans arfvingar, sid. 12), som dock endast i förbigående uttalat sig i frågan.

¹⁴⁾ För den motsatta uppfattningen skulle möjligen kunna anföras, att en samvetsgrann make så länge boskillnad icke blifvit sökt eller beviljad i högre grad kan känna sig moraliskt förpliktad att ansvara för af hustru gjord gäld, än då boskillnad egt rum. Att emellertid detta skäl icke kan tillerkännas afgörande betydelse, synes oss vara uppenbart, ty äfven den boskilda maken kan känna moralisk förpliktelse att ansvara för af hustru gjord gäld. Och föröfrigt hvilket skäl har egentligen make att, då boskillnad icke vunnits, känna sig i högre grad moraliskt förpliktad att infria hustruns förbindelser, än efter vunnen boskillnad. Också före boskillnaden gör han ju icke annat än sina lagliga rättigheter gällande, då han vägrar att för sin del ansvara för gäld, som hustru allena gjort, och någonting mera, än sina lagliga rättigheter åberopar han icke heller, då han påstår frihet från sådan gäld efter vunnen boskillnad. Om makarna fortsätta med sammanlefnaden efter boskillnaden, hvilket är det vanliga, så gör boskillnaden icke gränsen mellan den egendom, som för af hustru gjord gäld ansvarar och den som därför icke bör ansvara, tydligare skönjbar utåt i förhållande till borge-närerna, så att mannen, däraf skulle kunna taga sig anledning att med lugnare samvete efter boskillnaden vägra betalning för hustruns gäld, än före densamma.

¹⁵⁾ 4: 6 mom. 1 Lagen.

bör för gälden i betalning gå endast den gäldbundna makens rättighet i boet, men däremot ej den saklösa¹⁶⁾ och därför har mannen här ett verkligt behof af boskillnad. Endast genom boskillnad kan han nämligen skydda sin giftorätt uti det gemensamma boet. Det är också uppenbarligen på detta fall lagstiftaren tänkt, då han gifvit 5 kap. 1 § i Lagen en sådan affattning, att detsamma hänför sig såväl till mannen, som hustrun¹⁷⁾.

¹⁶⁾ 4: 5 Lagen.

¹⁷⁾ Riktigheten af det resultat, hvartill vi sålunda kommit bekräftas ytterligare om man tager följande omständigheter i öfvervägande. Förrän 1889 års lag trädde i gällande kraft, kunde hustru öfverhufvudtaget alls icke göra gäld. Förvaltningsrätt uti boet tillkom under inga förhållanden henne och rättighet att drifva näring förutsatte alltid en af mannen lämnad förbindelse att ansvara för den gäld hon i och för näringen kunde komma att göra. 1899 års Lag har i vissa fall tillagt hustru förvaltningsrätt, samt i sammanhang därmed tilldelat henne rätt att göra gäld, då uti den af henne förvaltade egendom ingår fastighet. För att vinna näringsrätt och därmed rätt att göra gäld behöfver åter hustru numera icke till anmälan föga annat, än bevis öfver att mannen samtyckt till att hon i och för näringens utfövande egnar sig åt verksamhet utom hemmet, men däremot icke förbindelse att ansvara för hennes skulder [att detta är riktigt framgår med full tydlighet ur 2 kap. 5 § i 1889 års Lag, där hustrun uttryckligen förutsättes kunna utan mannens samtycke göra gäld, då hon drifver däring. Skulle alltid till hustrus näringsanmälan fordras förbindelse af mannen att ansvara för skulderna skulle all gäld, som hustru vid näringens utfövande adraget sig blifva samfäll. Jämf. äfven Chydenius a. a. sid. 108]. Då således hustru enligt den tidigare gällande rätten icke kunde utan mannens uttryckliga eller tysta bifall göra gäld [såvida mannens målsmanskap icke hvilade. Jämf. 11: 6 G. B.], kan det alls icke blifva fråga om att mannen enligt 1868 års förordning skulle hafva haft rätt till boskillnad på grund af gäld kontrahera af hustru utan mannens samtycke. Om man nu vilje påstå, att endylig rätt tillkommer mannen enligt 1889 års Lag, så skulle man göra gällande, att sistnämnda lag utvidgat mannens rätt att erhålla boskillnad. Detta är emellertid i och för sig föga sannolikt och får i alla händelser icke utan trängande orsaker antagas, ty det legislativa syftemålet med 1889 års lagstiftning var icke att yttermera kringgärda den äkta mannens rätt utan „att med bibehållande af egendomsgemenskapen såsom regel dels bereda större frihet än härintills att genom förord öfverenskomma om såväl eganderätten till, som förvaltningen af gods, hvilket af makarna införes i boet, *dels att sätta gift kvinna i tillfälle att äfven då dylikt förord icke träffats i möjligaste måtto skydda sin*

Gentemot de skäl, som sålunda blifvit framställda för riktigheten af den utaf oss omfattade meningen, synes den omständigheten, att ordalydelsen i 5 kap. 1 § i Lagen såsom redan framhållits skenbart pekar åt annat håll, icke kunna tillerkännas vitsord; detta så mycket mindre som den affattning 1889 års lag erhållit i mer än ett afseende nödgar den på grundvalen af de ledande principerna stående tolkaren att frånga en sträng bokstafsutläggning.

Kan då boskillnad komma i fråga, om båda makarna under bestående äktenskap gemensamt gjort gäld¹⁸⁾ till så stort belopp, att densamma icke kan gäldas med i boet förefintlig egendom. Här föreligger visserligen ett fall, där så stor gäld finnes, att den egendom, som för densamma bör ansvara, icke räcker, till och vid ett flyktigt betraktelsesätt kunde man därför möjligen komma till den slutsats, att också här boskillnad på yrkande af den ena maken skulle kunna erhållas. Emellertid är detta icke riktigt. 5 kap. 1 § uti Lagen stadgar: har make så stor gäld o. s. v. då eger den andra maken rätt till boskillnad. Alltså endast om den ena maken allena ådragit sig större skulder, än som med den egendom, hvilken enligt lag därför bör ansvara, kan betäckas, får boskillnad beviljas och detta därför att befaras måste att för sagda gäld eller för ny tillkommande skulder af samma beskaffenhet äfven den egendom, hvilken enligt lag icke hade därför behöft ansvara, skall, den andra maken till skada, blifva tillgripen. Boskillnaden afser således såsom också redan framhållits att skydda den ena maken för handlinger vidtagna af den andra maken. Men då, såsom uti det nu föreliggande fallet, gäld gjorts af makarna tillsammans och de således därför böra ansvara gemensamt med all den egendom de ega, gå hvardera makarnas intressen sida vid sida och icke mot hvarandra. Här kan icke blifva fråga om att skydda den ena maken gent.

egendom mot missbruk af mannens målsmanskap". (Jämf. propositionen.) Att hustru i den nya lagen tillades rätt att förvalta viss egendom i boet och under vissa eventualiteter förklarades kunna göra gäld, betingade rätt för mannen att vid utmätning få freda sitt förvaltningsområde, men ingalunda en utvidgad rätt att erhålla boskillnad.

¹⁸⁾ Enligt 4: 2 Lagen.

emot den andra. Båda stå i detta fall såsom en man gent emot borgenärerna. Vid gäld af nu ifrågavarande slag har således endera maken icke några intressen, som genom boskillnaden skulle kunna tillvaratagas, och till följd däraf bör, om ingen annan anledning att erhålla boskillnad kan påstås och styrkas, ansökningen om boskillnad icke bifallas.

II. Dessutom hafva såväl mannen som hustrun rätt att påkalla boskillnad, om den ena till den andra är skyldig vederlag till sådant belopp, att den förres giftorätt och enskilda egendom ej förslår därtill. Detta boskillnadsskäl fanns icke i 1868 års förordning, utan utgör en af den nya lagens stora företräden framför den tidigare gällande lagstiftningen. Vederlagsanspråk kan nämligen likasåväl som gäld innebära ett hot eller en fara för den berättigade och kan dessutom endast gäras gällande vid boskifte, hvarför ett behof af boskillnad här lika så väl som på grund af gäld kan föreligga. Om den till vederlag berättigade icke genom vinnande af boskillnad skulle kunna framkalla boskifte, skulle hans eller hennes rättsläge, utan möjlighet för honom eller henne att förekomma det, kunna allt mer och mer försämräs ända tills slutligen ingen egendom återstår, ur hvilken vederlagsanspråket skulle kunna tillgodoses.

Att vid beräkningen, när vederlagsanspråket uppnått den storlek, att den berättigar make till boskillnad från den vederlagskyldige makens lott bör frånräknas den å samma lott häftande gälden, är själfallet¹⁹⁾.

På grund af detta boskillnadsskäl kan nu om t. ex. mannen under äktenskapet betalat sin före äktenskapet gjorda gäld ur samfälda boet och sålunda blifvit skyldig hustrun vederlag till så stort belopp att hans enskilda egendom och giftorätt uti det återstående boet icke härtill förslår, hustrun söka boskillnad. Men har också mannen rätt till boskillnad, om hustrus före äktenskapet gjorda gäld blifvit betald ur samfälda boet och mannens därigenom uppkomna vederlagsanspråk icke kan tillgodoses ur hustruns enskilda egendom och hennes giftorätt i boet? Härtill måste uppenbarligen svaras jakande, ty mannen,

¹⁹⁾ Så äfven Chydenius a. a. sid. 37.

som i regel innehar förvaltningen af boets samfällda egendom, kan visserligen vägra att godvilligt betala gäld af ifrågavarande beskaffenhet, men han kan icke hindra, att gälden tvångsvis utsökes och uttages ur boets egendom, ty vid utmätning för sådan gäld kan han icke undantaga gemensam egendom, utan endast sin enskilda egendom.

Vederlagsanspråk kan för make uppkomma äfven af annan orsak, än då före äktenskapet gjord gäld betalas ur samfällda boet ²⁰). Boskillnadsanspråket är emellertid lika grundadt, af hvilken anledning än vederlagsanspråket må hafva uppkommit.

En fråga som i detta sammanhang bör till besvarande upptagas är, huruvida alltid, då boskillnadsskäl på grund af ena makens gäld förelegat, boskillnadsskäl fortfarande kommer att förefinnas, efter det gälden blifvit betald. Med andra ord gifver sådan gäld, som utgör boskillnadsskäl, alltid, då den betalas, upphof åt ett vederlagsanspråk, som är så stort, att den vederlagsskyldige makens enskilda egendom och giftorätt i den samfällda icke förslå till fyllande af det-samma. För de återstående boskillnadsskälen d. v. s. för de återstående fall, där gäld kan af make åberopas såsom boskillnadsskäl, skall denna fråga senare besvaras. För den gäld, hvilken såsom boskillnadsskäl allaredan sub. I blifvit behandlad, gäller att, om densamma betalas, så uppstår alltid i och med betalningen boskillnadsskäl på grund af det därigenom uppkomna vederlagsanspråket ²¹) ²²).

²⁰) Jämf. 4: 7, 8, 9 Lagen.

²¹) Härmed står icke i strid ett uttalande af Chydenius, (a. a. sid. 28) som dock icke haft anledning att närmare ingå på frågan. Härom närmare nedan, särskildt i not 27.

²²) Det sagda må genom några exempel förtydligas. Antag t. ex. att i boet finnes enskild mannen tillhörig egendom till ett belopp af 5,000 m., samfälld under äktenskapet förvärfvad egendom 10,000 m. och enskild hustrun tillhörig egendom 6,000 m., samt att mannen har en före äktenskapet gjord gäld uppgående till 11 000 m. Nu betalas denna gäld så, att hela samfällda boet och af mannens enskilda egendom 1,000 m. därtill användas. Härigenom uppkommer för hustrun ett vederlagsanspråk på 5,000 m., men mannens återstående enskilda egendom utgör endast 4,000 m., som då samfälld egendom ej vidare finnes,

Förutom dessa fall, där således i regeln såväl mannen, som hustrun kunna påkalla boskillnad känner lagen ett antal fall, där endast hustrun eger rätt därtill. Dessa fall äro följande:

III. Hustru eger rätt att erhålla boskillnad, då mannen har så stor gäld, att den ej kan betalas med den samfällda egendom, hvaröfver han råder och hans enskilda egendom. Att förvaltningsrätten i makarnas bo tillkommer mannen, utgör fortfarande regeln. Från denna regel utgör hustruns förvaltningsrätt endast ett undantag. Denna hustru undantagsvis tillkommande rätt att råda öfver gods i boet hvilat nu såsom bekant antingen på legal grund eller på konventionell. På grund af lagens stadgande eger hustru råda öfver hvad hon genom eget arbete kan förväfva. Genom äktenskapsförord kan hon dessutom förbehålla sig rättighet att förvalta sin enskilda fasta och lösa egendom, hvarvid förordet äfven kommer att omfatta denna egendoms afkastning ²³⁾ ²⁴⁾. Hustrus förvaltning kan således omfatta såväl samfälld, som enskild egendom. Den mannen i regel tillkommande förvaltningsrätten har dock ansetts betingad stadgandet, att för gäld, som af mannen ensam gjorts, häftar äfven den af hustrun förvaltade samfällda egendomen. Att således denna af hustrun förvaltade samfällda egendom får tillgripas för af mannen ensam gjord gäld, utesluter emellertid icke pliktvidrighet hos mannen, om han verkligen låter hustrus förvaltningsgods gå till betalning af gäld, som han ensam gjort. Tvärtom måste ett missbruk af mannens

icke förslår till vederlagsanspråkets fyllande. Samma är förhållandet om den uti exemplet antagna gälden tillkommit under äktenskapet genom mannens särskilda vållande eller förgörelse. Har mannen åter annorledes under äktenskapet gjort gäld till ett belopp af 16,000 m. och betalas denna uti det nu anförda exemplet med det samfällda boet, mannens enskilda egendom och med 1,000 m. ur hustruns enskilda egendom, så saknas också i detta fall egendom ur hvilken hustruns härigenom uppkomna vederlagsanspråk skulle kunna tillgodoses.

²³⁾ 2: 3 Lagen.

²⁴⁾ Hustrus förvaltningsrätt kan äfven bero därpå, att hon erhållit egendom genom gåfva eller testamente med villkor, att densamma skall henne enskildt tillhöra och af henne förvaltas (2: 4 Lagen).

målsmanskap anses föreligga icke blott då mannen utan att den af honom ensam kontraherade gälden är så stor att densamma icke skulle kunna betalas med den samfällda och enskilda egendom, hvaröfver han råder, likväl anvisar utmättningsman att uttaga sådan gäld ur den af hustru förvaltade samfällda egendomen, i stället för ur den af honom förvaltade egendomen ²⁵⁾, utan äfven då han bringar den af hustrun förvaltade samfällda egendomen i fara genom att han gör gäld till sådant belopp, att den af honom förvaltade egendomen icke förslår till densammas betalning. Meningen är ingalunda, att mannen genom att göra skulder skall få utan alla inskränkingar illudera hustruns förvaltningsrätt. Skuldsätter han sig till den grad, att hustruns förvaltningsgods af samfälld natur och därigenom hennes förvaltningsrätt hotas, har hon rätt att söka boskillnad. Då nu således hustrus förvaltningsrätt i detta fall tages af lagen i skydd, skulle, tycker man, konsekvensen hafva fordrat, att hustru hade tillagts rätt till boskillnad äfven i det nyss antydda fallet, då mannen utan att vara skuldsatt till större belopp än att gälden ur den af honom förvaltade egendomen hade kunnat betalas, dock låter uttaga af honom gjord gäld ur hustruns förvaltningsgods af samfälld natur. Emellertid uppkommer härigenom i och för sig icke boskillnadsskäl för hustrun ²⁶⁾. Ja, hustrun vinner icke ens ett vederlagsanspråk.

Har den gäld, som enligt det sagda för hustrun utgör boskillnadsskäl blifvit betald, så kvarstår i regeln boskillnadsskäl. Genom gäldens betalning har med andra ord ett vederlagsanspråk för hustrun uppstått, som i de flesta fall

²⁵⁾ Exempel: i makarnas ho finnes endast samfälld egendom till ett belopp af 10,000 m. hvaraf hustrun förvaltar 2,000 m. och mannen har en före äktenskapet gjord gäld uppgående till 1,000. Vid utmätning för denna gäld uttages beloppet (antingen till följd af mannens direkta tillskyndelse eller genom hans försummelse att förekomma sådant) ur den af hustrun förvaltade egendomen.

²⁶⁾ Såvida man icke skulle vilja beteckna mannens tillvägagående i detta fall såsom innebärande jämväl en försummelse eller vanvård af boets angelägenheter. Hans skyldighet var ju att tillse, det gälden blef betald ur den egendom, hvaröfver han råder, och denna förpliktelse försummade han i själfva verket.

är så stort, att äfven det berättigar henne till erhållande af boskillnad. Men undantagsvis kan det motsatta förhållandet ega rum, nämligen om hustrun har en i förhållande till makarnas öfriga tillgångar betydande samfälld egendom under sin förvaltning ²⁷⁾ ²⁸⁾.

IV. Hustru eger vidare vinna boskillnad, om mannen kan anses hafva försummat eller vanvårdat boets angelägenheter ²⁹⁾. Ut i 1868 års boskillnadsförordning heter det, att hustru är berättigad till boskillnad, då mannen kan anses hafva missbrukat sitt målsmanskap genom försummelse eller vanvård af boets angelägenheter. Mellan 1868 års förordning och nya Lagen existerar således den skillnad, att den senare icke uttryckligen framhåller, att försummelsen eller vanvården af boets angelägenheter för att gifva upphof åt boskillnadsskäl tillika skall innebära ett missbruk af målsmansskapet. Emellertid beror olikheten i uttryckssättet en-

²⁷⁾ Det är just detta undantagsfall, som, ehuru icke nämnt af Chydenius uti hans redan (här ofvan not 21) berörda uttalande (a. a. sid. 28), motiverar den af honom dödsammastädes gjorda åtskillnaden. Med hänsyn till att detta undantagsfall i verkligheten så ytterst sällan förekommer, synes oss en något utförligare hållen stilisering hafva varit egnad att tydligare klargöra bärvidden af den utaf den nämnda författaren gjorda åtskillnaden, sådan den af honom får antagas hafva varit åsyftad.

²⁸⁾ Antag t. ex. att mannen ingen enskild egendom har, att han råder öfver samfälld egendom till 3,000 marks värde samt att vidare hustrun råder öfver samfälld egendom till ett värde af 12,000 mark. Om nu mannen ådömmes skadestånd till ett belopp af 4,000 mark så har hustrun rätt till boskillnad, emedan mannen ådragit sig gäld till sådant belopp, att densamma icke kan gäldas ur honom enskildt tillhörig egendom och af honom förvaltd samfälld egendom. Men denna rätt till boskillnad existerar för hustrun endast sålänge mannen är *skyldig* detta skadestånd. Såsnart det har blifvit ur boet betaldt, har hustrun i det anförda exemplet icke vidare något boskillnadsanspråk, ty genom betalningen af denna mannens enskilda gäld ur samfällda boet uppkommer för hustrun ett vederlagsanspråk på 2,000 mark, men mannens giftorätt uti de i boet återstående 11,000 mark d. v. s. 5,500 m. är mer än tillräcklig för betryggandet af hustruns vederlagsanspråk.

²⁹⁾ 5: 2 mom. 2 Lagen.

dast därpå att man velat förkorta affattningen³⁰⁾. Att gifva uttryck åt en saklig olikhet har icke legat i lagstiftarens afsikt. Icke hvarje vanvård eller försummelse skall således enligt lagstiftarens mening få begrunda boskillnadsskäl för hustrun, utan endast sådan vanvård eller försummelse, som tillika innebär ett missbruk af målsmanskapet.

När ett missbruk af målsmanskapet rätteligen skall anses föreligga, måste naturligtvis blifva beroende på en pröfning af omständigheterna i det enskilda fallet.

Med anledning af det nu ifrågavarande boskillnadsskället kunde och har äfven³¹⁾ uppkastats den frågan, huruvida hustru har rätt till boskillnad endast, då mannen gjort sig skyldig till vanvård eller försummelse af samfällid egendom, eller om hustru är berättigad att påyrka boskillnad äfven på grund af vanvård af enskild egendom. Af så särdeles stor praktisk betydelse är denna fråga icke, ty i de flesta fall skall väl en vanvård af enskild egendom äfven taga sig uttryck i vanvård af samfällid egendom, men fall kunna tänkas, där frågan icke saknar betydelse. Om makarna t. ex. förutom enskild egendom hafva endast obetydligt samfällid egendom, kan det nog blifva svårt att med hänsyn till denna samfällida egendom påvisa vanvård, äfven om den enskilda egendomens vanvård [som ingalunda alltid behöfver innebära en genast inträdande minskning af afkastningen, så att därigenom vanvården skulle sträcka sig jämväl till samfällid egendom] vore uppenbar. Ty då den samfällida egendomen, är obetydlig utgöres den oftast af den i dagligt bruk varande lösegendomen, vid hvars handterande och bevarande ju faktiskt i allmänhet hustrun tager större del, än mannen. Det kan således hända, att det är hardt när omöjligt för hustrun att positivt ådagalägga, det mannen gjort sig skyldig till vanvård af samfällid egendom, medan hon däremot med största lätthet skulle kunna göra detta beträffande den enskilda egendomen. Hvad nu själfva svaret på

³⁰⁾ Detta har Chydenius (Hustrus förmögenhets rättsliga förhållande, sid. 2—3) till fullo ådagalagt.

³¹⁾ Chydenius a. a. sid. 27.

den uppställda frågan beträffar, så synes man oss för undvikande af all otydlighet böra göra en åtskillnad för det fall, att den af mannen förvaltade enskilda egendomen tillhör honom eller hustrun. I förra fallet kan hustrungifvetvis icke på grund af den enskilda egendomens vanvård påyrka boskillnad, ty genom boskillnaden erhåller hon icke någon rätt till den vanvårdade egendomen och ej heller kommer densamma genom boskillnad under en annan förvaltning, än tillföre. Tillhör däremot den enskilda egendomen hustrun, ställer sig saken helt annorlunda. Hustrun skulle då genom boskillnaden få denna egendom under egen förvaltning och således undanryckt från den af mannen härintills öfvade otjänliga förvaltningen och det inses icke hvarför lagstiftaren skulle hafva velat förmena hustrun detta, då han engång öppnat möjlighet för henne att erhålla boskillnad på grund af vanvård af samfälld egendom. Ratio legis synes oss här vara alltför uppenbar. Boskillnaden skall ju just vara ett medel för hustrun att göra sin rätt gällande, då mannen icke på ett hustruns intressen motsvarande sätt fyller sin uppgift såsom vårdare och förkofrare af sin och hennes egendom och af detta medel har hustru om någonsin behof, då mannen vanvårdar eller försummar hennes enskilda egendom, hvartill äktenskapet gifvit honom förvaltningsrätten. Alltså hustrun måste uti det nu ifrågavarande fallet ovillkorligen tilläggas rätt att erhålla boskillnad ³²⁾ ³³⁾.

³²⁾ Till resultatet öfverensstämmande Chydenius a. a. sid. 27.

³³⁾ Det har påståtts (Chydenius a. a. sid. 26), att 5 kap. 2 § 2 mom. Lagen skulle, om man hölle sig till ordalydelsen, gifva stöd för en motsatt uppfattning. Därpå att uttrycket boet i momentets senare del skulle hafva användts för att beteckna endast den samfällda egendomen, vore man, har det framhållits, berättigad att draga den slutsats, att ordet äfven i momentets föregående del skulle förekomma i denna betydelse och att således vanvård eller försummelse för att verka såsom boskillnadsskäl alltid borde hänföra sig till samfälld egendom. Emellertid kunna vi för vår del icke finna, att uttrycket boet i momentets senare del skulle beteckna endast massan af den gemensamma egendomen, ty en sådan slutsats berättigas ännu icke däraf, att mannen enligt 1889 års Lag icke utan hustruns medvärkan kan göra gäld, som skulle påhvila jämväl hennes enskilda egendom. När mannen under

Särskildt framhållas må i detta sammanhang ytterligare att, om hustru råder öfver samfälld egendom och hon vid förvaltningen häraf gör sig skyldig till vanvård eller försummelse, detta icke berättigar mannen att söka boskillnad ³⁴⁾.

V. Hustru eger ytterligare söka boskillnad, då mannen belastar boet med gäld utan motsvarande nytta ³⁵⁾ ³⁶⁾. Också

äktenskapet gör gäld belastar han därmed det samfällda boet och *sin enskilda egendom*. Man skulle således snarare vara böjd att tillägga uttrycket bo i momentets senare del betydelsen af att beteckna massan af den samfällda egendomen och mannens enskilda egendom, men som nu denna egomassa i allmänhet icke i lagen benämnes bo, får man antaga, att med uttrycket uti nu ifrågavarande stadgande afses hela boet inklusive all enskild egendom. Så alldeles oegentligt synes detta i själfva verket icke heller vara, ty det som träffar en del af det hela, måste ju äfven sägas träffa det hela själf, med andra ord den gäld, som belastar en närmare bestämd del af boet, påhvilat i själfva verket samtidigt boet i sin helhet, ehuru icke all boets egendom kan användas till den sammans betalning. Likaså måste uttrycket boet i momentets förra del anses beteckna hela boet, men här under särskildt framhållande af den samfällda egendomen och hustruns enskilda egendom. Till någon alltför stor språklig oriktighet gör man sig ju icke heller skyldig, om man säger, att den som vanvårdar en del af ett helt samtidigt gör sig skyldig till vanvård af det hela själf. Vi medgifva gärna, att uttrycksättet uti nu ifrågavarande lagrum hade kunnat vara concisare och bättre valdt. Att emellertid lagrummet fått just denna affattning beror uppenbarligen därpå, att detsamma med endast helt oväsentliga förändringar fått inflyta från 1 § 2 mom. i 1868 års förordning, där uttrycket boet på grund af lagstiftningens dåvarande ståndpunkt verkligen lämnade ett mycket adekvatare uttryck för hvad därmed menats, än fallet blef, då ordalagen uti 1889 års lag bibehöllos, utan afseende däraf, att lagstiftningen i viktiga stycken undergått ändring. Enligt den tidigare gällande lagstiftningen (11: 3. G. B.) belastade verkligen af mannen under äktenskapet gjord gäld hela boet således äfven hustruns enskilda egendom (ehuru endast till en del däraf), och det var därför uti denna förordning fullkomligt på sin plats att säga, det mannen genom att göra gäld under äktenskapet *belastade boet*. Också förvaltdes enligt den före 1889 års lag gällande rätten all boets egendom af mannen, hvarför det jämväl på denna grund var concisare att i 1868 års förordning tala om boets vanvårdande, då i själfva verket vanvården hänförde sig till endast vissa delar af boet.

³⁴⁾ Härom närmare Chydenius a. a. sid. 12.

³⁵⁾ 5: 2 mom. 2 Lagen.

³⁶⁾ Härom närmare Chydenius a. a. sid. 4 o. 5.

här föreligger ett missbruk af målsmanskapet och detta fall hör således rätteligen tillsammans med det närmast föregående. Båda äro också i själfva verket upptagna i samma moment af 5 kap. 2 § uti Lagen. I 1868 års förordning hette det, att hustru var berättigad till boskillnad, om mannen gjorde onyttig gäld. Någon saklig skillnad utmärkte emellertid icke heller denna olikhet i uttryckssättet.

VI. Än vidare eger hustru söka boskillnad, då mannen använt hennes enskilda egendom till betalning af den gäld, som han ensam gjort. Hustrus enskilda egendom, äfven om den af mannen förvaltas, ansvarar icke för den gäld, som mannen, utan hustruns medvärkan gjort och hustrun har gent emot mannen ett anspråk på att hennes enskilda egendom icke får tillgripas för betalningen af sådan gäld. Mannen handlar således pliktvidrigt, om han detta oaktadt använder hustrus enskilda egendom till betalning af gäld, som han allena gjort. Hustrus rätt, till sin enskilda egendom äfventyras därigenom på det betänkligaste och en farhåga å hustruns sida, att mannen icke heller framdeles på ett mera hänsynsfullt sätt skall handhafva den honom anförtrodda förvaltningen i boet framstår i detta fall såsom fullt berättigad. Detta är orsaken, hvarför hustrun här tillerkänts rätt att söka och vinna boskillnad. Likgiltigt är därför äfven, huruvida i boet tilläventyrs finnes tillräckligt egendom af sådant slag, som rätteligen bort för denna gäld ansvara. Likgiltigt är vidare, om den hustru tillhöriga enskilda egendom, som af mannen för antydt ändamål användts, utgjorts af lösegendom eller fast egendom, om densamma förvaltats af mannen eller af hustrun eller om det af mannen vidtagna förfogandet öfver den enskilda egendomen berättigar hustrun att påfordra rättshandeln återgång eller icke. Hustru enskildt tillhörig lösegendom skall mannen alltid lättare kunna använda till betalning af gäld, som han allena gjort, men också fast egendom kan af honom för sådant ändamål tillgripas. Visserligen fordras för att sådan

³⁷⁾ 2: 2 Lagen.

egendom skall kunna säljas, hustruns frivilliga ja och underskrift i tvänne vittnens närvaro, hvarför en annorledes af mannen företagen afhändelse, om hustru därå inom behörig tid talar, är ogild ³⁷), men hustruns rätt att vinna boskillnad är, såsom sagdt, fullkomligt oberoende däraf, huruvida den af mannen vidtagna dispositionen är oåterkallelig eller kan af hustrun bringas att återgå. Erforderligt är däremot för att boskillnadsskäl för hustru skall uppkomma, att den hustru enskildt tillhöriga egendomen blifvit af mannen använd just till det ifrågakomna ändamålet, nämligen till betalning af gäld, som han allena gjort. Har han för annat ändamål förfogat öfver hustru enskildt tillhörig lös- eller fast egendom, har hon icke rätt att söka boskillnad såvida icke tillika boskillnadsskäl på grund af stadgandet i 5 kap. 2 § 2 mom. uti Lagen föreligger.

En fråga, som gemensamt bör besvaras för de sub IV, V och VI upptagna boskillnadsskälen är, huruvida hustru äfven i det fall eger söka boskillnad, att hon samtyckt eller medvärkat vid företagandet af de åtgärder med afseende å boet, hvilka senare af henne åberopas såsom skäl för boskillnadsansökningen? Härvid hafva vi då först att observera, att då mannen ensam gjort gäld och hustrun senare jämte mannen förbinder sig att återbetala gälden, så förvandlas denna gäld till samfälld gäld, för hvilken hela boet, således äfven hustruns enskilda egendom svarar. Sedan hustrun sålunda gjort den af mannen kontraherade eller åsamkade gälden till sin, kan hon icke vidare på grund af denna gäld söka boskillnad. Likaså kan hustru icke söka boskillnad på grund af gäld, som hon allaredan vid densammas upptagande förbundit sig att jämte mannen återbetala. Häraf måste då den slutsats vara berättigad, att då hustru öfverhuvudtaget jämte mannen med tredje man ingått ett rättsärende eller företagit en åtgärd, kan denna sedermera icke af henne åberopas såsom skäl för erhållande af boskillnad. Ty om engång gemensamt med mannen gjord gäld beröfvar hustru rättighet att på grund af denna gäld söka boskillnad, så måste också en gemensamt vidtagen åt-

gård af annan beskaffenhet medföra denna verkan. Boskillnad afser ju att skydda make mot följderna af den andras handlingar, men däremot icke för påföljderna af egna handlingar. Vid de fall, hvarom nu varit fråga, har ju hustrun själf målmedvetet uppträdt jämte mannen handlande och aftalande med tredje man, samt bör förty jämväl underkasta sig påföljderna af sitt handlande. Men huru förhåller sig saken, om hustrus medvärkan icke tagit sig uttryck uti en till tredje man afgifven viljeförklaring, utan inskränkt sig till ett endast åt mannen yttradt gillande, begifvande eller samtycke till hvad han företagit eller förklaradt sig ämna företaga? Här kan hustrun icke på samma sätt, som i det föregående fallet sägas själf hafva medvärkat till åstadkommande af den åtgärd, på hvilken hon senare grundar sin anhållan om boskillnad och i detta fall torde lagstiftarens afsikt icke halva varit att förmena henne boskillnad på grund af det utaf henne gifna samtycket. Ty om förhållandet mellan mannen och hustrun är sådant det bör vara, så företager väl i allmänhet mannen icke någon väsentligare åtgärd, utan att rådfråga hustrun, men det oakadt har, ehuru således ett gifvande af råd å hustruns sida af lagstiftaren måste hafva betraktats såsom någonting normalt och ofta förekommande, lagstiftaren icke förklarat, att boskillnad skulle af hustrun kunna sökas endast, om hon icke gifvit mannen råd med afseende å den åtgärd, som åberopas såsom boskillnadsskäl. Hustrun måste således anses vara berättigad att söka boskillnad såsnart ett af lagen erkänt boskillnadsskäl föreligger utan afseende därå, om hon gifvit mannen råd eller icke. Men mellan råd, som af hustru gifvits åt mannen, och samtycke lärers någon bestämd gränslinie icke kunna uppdragas. Samtycke, som af hustru gifves är alltid också ett råd, förutsatt att det gifves åt mannen, icke till tredje person, och råd är alltid ett samtycke. Mannen kan därför icke gent emot boskillnadsansökningen göra gällande ett af hustrun gifvet samtycke till den eller de åtgärder, som läggas till grund för ansökningen. Detta synes man så mycket mera vara berättigad att antaga, som mannen påhvar förpliktelse att på eget ansvar

handhafva boets förvaltning ³⁸). Att hustru ansett en åtgärd böra företagas fritager icke mannen från förpliktelsen att i boets intresse pröfva, huruvida åtgärden verkligen är egnad att gagna boet. Försummar han denna pröfning, så träffar ansvaret honom och får icke åhvälfvas hustrun endast och allenast på den grund att hon förordat den ifråga-varande åtgärden.

VII. Sist och slutligen eger hustru söka boskillnad, då mannen blifvit ställd under förmynderskap ³⁹).

Genom att mannen blifvit ställd under förmynderskap har blifvit fastslaget, att mannen uti detta enskilda fall icke är lämplig att vidare innehafva målsmanskap öfver hustrun eller förvaltningsrätt uti boet. Då nu hustru principiellt taget enligt finsk rätt är att betraktas såsom myndig, i det att inskränkningarna uti hennes handlingsfrihet betingas endast och allenast af de rättigheter mannen i boet tillkomma, följer häraf med nödvändighet, att, då denna, hustruns befogenheter kringskärande, mannen tillkommande rätt i det enskilda fallet upphäfves, hustrun bör vara i tillfälle att ernå samma handlingsfrihet som myndig ogift kvinna. Detta har lagstiftaren erkänt genom att vid mannens ställande under förmynderskap medgifva hustrun rätt till boskillnad. Hon behöfver således icke foga sig däri, att egendom, hvari hon har giftorätt eller som tillhör henne enskildt skall från att hafva förvaltats af mannen öfvergå till en alldeles främmande persons förvaltning. Hon behöfver icke heller för sin person komma i något som helst beroendesförhållande af en utomstående. Anledning för hustrun att söka boskillnad förefinnes emellertid ej, om icke en främmande person, utan hon själf varder förordnad till mannens förmyndare ⁴⁰). Förvaltningen och målsmanskapet öfvergår nämligen i detta fall från mannen till hustrun. Ur lagutskottets betänkande vid 1888 års landtdag framgår äfven med full tydlighet, att

³⁸) Jämf. Chydenius, a. a. sid. 7.

³⁹) 5; 1 mom. 4 Lagen.

⁴⁰) Hustru har enligt § 25. i Förm. lagen, ifall hon annars är därtill lämplig, företrädesrätt att varda till mannens förmyndare utsedd.

lagstiftaren icke afsett att bereda hustru rätt till boskillnad, då hon själf blifvit till manneus förmyndare utsedd ⁴¹⁾.

Uttrycket, att hustru är berättigad att söka och vinna boskillnad, då mannen blifvit ställd under förmynderskap kan måhända vid första påseendet synas vidhandengifva, att lagstiftaren tänkt sig att förmynderskapet, för att verka såsom boskillnadsskäl, bör hafva anordnats under bestående äktenskap och att således ett förmynderskap, som för mannen består allaredan vid äktenskapets ingående, icke skulle berättiga hustrun till erhållande af boskillnad. Sannt är äfven, att lagstiftaren i främsta rummet tänkt på att bereda hustru, hvars man under *bestående äktenskap* blifvit ställd under förmynderskap rätt att erhålla boskillnad, men det torde icke få antagas hafva legat i lagstiftarens afsikt att förmena hustru rätt till boskillnad på grund af ett allaredan före äktenskapet för mannen bestående förmynderskap. Icke heller synes 5 kap. 1 § 4 mom. lagen, då detsamma underkastas en närmare granskning innehålla en i sådan riktning gående begränsning för sin tillämplighet. Det enda som här fordras för att hustru skall vara berättigad att erhålla boskillnad är, att mannen „blifvit ställd under förmynderskap“, men detta är ju fallet äfven om mannen blifvit ställd under förmynderskap före äktenskapet. Det har påståtts ⁴²⁾, att kvinna, som ingått äktenskap med en under förmynderskap ställd man, icke bör hafva rätt att vinna boskillnad på grund af mannens förmynderskap, alldenstund det stått henne fritt icke blott att genom äktenskapsförord förbehålla den egendom, som hon i boet infört och som under äktenskapet kunde henne tillfalla genom arf, gåfva eller testamente, till enskild ego, utan äfven att förordna om denna egendomens förvaltning, samt att för så vidt hon icke gjort detta eller detta medel icke efter hennes förmenande medfört ett hennes intressen tillbörligen motsvarande skydd,

⁴¹⁾ Utskottet säger nämligen (sid. 21), „— — — — — då hustrun ej bör ställas i beroende af *mannens förmyndare* måste rättighet medgifvas henne att själf förvalta sin andel af boet och sitt enskilda gods, där hon det önskar“.

⁴²⁾ Winroth, Äktenskaps rättsverkningar. St:holm 1901, sid. 549.

hon genom att ingå äktenskapet måste antagas hafva åtnöjts med att sedermera icke få boskillnad. Nu kan emellertid försummelse att före äktenskapet upprätta äktenskapsförord bero på oerfarenhet, okunnighet eller oförmåga att bedöma situationen och dess kraf, och först efter äktenskapets ingående kan kvinnan komma till insikt om de tryckande olägenheterna af det för mannen bestående förmynderskapet. Skall det då icke vara obilligt att straffa oerfarenheten och det bristande förutseendet med att förvägra hustrun rätt till boskillnad? Icke så sällan kan man ju också förebrå den hustru en viss oerfarenhet och ett visst bristande förutseende, som ingått äktenskap med en person som efter äktenskapets ingående blir ställd under förmynderskap, ty hade hon bättre vårdat sig om att vinna kännedom om hans anlag, vanor och lefnadssätt hade hon i de flesta fall redan före äktenskapet bort kunna upptäcka hos sin blifvande make egenskaper, som låtit äktenskapsförords upprättande för henne framstå såsom en lika bjudande nödvändighet, som ett allaredan för honom bestående förmynderskap. Om man engång i det förre fallet d. v. s. då mannen var under förmynderskap ställd allaredan vid äktenskapets ingående, skulle vara berättigad att om hustrun säga: hon har valt en sådan man och må nu hålla till godo med honom, hvarför skulle man då icke kunna säga detsamma äfven i det senare fallet, där mannen blifvit ställd under förmynderskap under bestående äktenskap. Någon olikhet synes oss icke heller betingas däraf, att försummelsen att göra äktenskapsförord tilläfventyrs icke berott på nu antydda orsaker, utan i stället på okunnighet om det för mannen bestående förmynderskapet. Winroth framhåller⁴³⁾, att det i detta fall är hustruns skyldighet att i tid skaffa sig härom kännedom vid äfventyr, att, om hon sådant uraktlåter, hon sedermera ej på grund af förmynderskapet kan påfordra boskillnad. Ett sådant äfventyr för försummelse att göra sig underrättad om att mannen blifvit ställd under förmynderskap har emellertid lagen ingenstädes ut-

⁴³⁾ a. a. sid. 549.

tryckligen uttalat och kan icke heller implicite anses hafva kommit till uttryck i densamma. Oriktigt är det äfven att påstå, det kvinnan genom att ingå äktenskap, utan att göra förord skulle hafva förklarat sig nöjd med att senare icke på grund af förmynderskapet kunna påfordra boskillnad, ty hustrun kan bl. a. vid äktenskapets ingående med större eller mindre skäl hafva hoppats på förmynderskapets snara upphäfvande. Också kan det hända, att den person, som är mannens förmyndare vid äktenskapets ingående åtnjuter kvinnans förtroende och att hon, sålänge han handhar sysslan, icke känner olägenhet af förmynderskapet. Men denna person kan senare falla undan eller af annan orsak upphöra att vara mannens förmyndare och en annan person varda i hans ställe förordnad till förmyndare. Om nu denna nya förmyndare icke åtnjuter hustruns förtroende, utan låter henne på ett pinsamt sätt känna trycket af en främmande förvaltning i boet, skall det icke då vara obilligt att förmena hustrun rätt till boskillnad på grund af de i boet existerande förhållandena d. v. s. på grund af det för mannen bestående förmynderskapet. Korteligen vi kunna icke komma till annat resultat än, att hustru icke kan förmenas rätt att erhålla boskillnad jämväl då mannen allaredan före äktenskapets ingående blifvit ställd under förmynderskap.

Beträffande detta boskillnadsskäl bör ytterligare påpekas, att det icke är nog, att mannen vid tiden för ansökningens inlämnande står under förmynderskap, utan fordras det därutöver, att han vid tiden för boskillnadens beviljande fortfarande står under förmynderskap. Om ansökning om förmynderskapets häfvande blifvit gjord, men frågan härom ännu icke blifvit slutligen afgjord, så torde väl boskillnadsdomstolen vara berättigad att pröfva, huruvida med boskillnadens beviljande bör anstå, tills förmynderskapsärendet blifvit slutbehandladt ⁴⁴). Själffallet är för öfrigt, att hustrun på grund af mannens ställande under förmynderskap i ingen händelse kan påyrka boskillnad, förrän utslaget, hvarigenom detta skett, vunnit laga kraft.

⁴⁴) Så äfven Winroth a. a. sid. 550.

Härmed hafva alla boskillnadsskäl blifvit uppräknade. Flere boskillnadsskäl känner finsk rätt icke. Ett mannens eller hustruns egenvilliga förlöpande kan därför icke i och för sig berättiga den andra maken att söka boskillnad. Ej heller kan, såsom också tidigare redan antydts, hustru på den grund, att mannen störande ingripit uti hennes förvaltningsområde, söka boskillnad under andra förutsättningar, än att det störande ingreppet bestått däri, att mannen använt hustruns enskilda egendom till betalning af den gäld, som han ensam gjort. Lika litet kan hvarje missbruk af målsmanskapet i och för sig grundlägga rätt för hustrun att söka och vinna boskillnad. Om således mannen t. ex. oskäligen och utan anledning inskränker hustruns handlingsfrihet i hemmet, förringar hennes auktoritet gent emot tjänarne eller gör sig skyldig till ärekränkning eller misshandel gent emot henne, så begrundar detta icke rätt för hustrun att söka boskillnad, utan har hon, om hon vill beifra sådant, att anlita andra utvägar. Sist och slutligen bör påpekas, att enligt finsk rätt ömsesidig öfverenskommelse makarna emellan icke berättigar dem till erhållande af boskillnad ⁴⁵⁾. Uti den proposition till lag angående makars egendoms- och gäldförhållanden, som afgafs till 1888 års ständermöte, var föreslaget, att makar skulle kunna erhålla boskillnad blott och bart på grundvalen af därom träffad öfverenskommelse. Lagutskottet, som behandlade propositionen afstyrkte likväl detta ⁴⁶⁾ och ständerna godkände utskotts-betänkandet.

⁴⁵⁾ Så äfven Chydenius a. a. sid. 220.

⁴⁶⁾ Lagutskottet yttrade i sitt betänkande, att Utskottet fann det „särdeles betänkligt, att boskillnad kunde beviljas endast på grund af makarnas ömsesidiga samtycke. Utskottet håller nämligen före, att endast der hustruns eller familjens sanna intresse fordra ett upphäfvande af förmögenhetsgemenskapen, detta bör med lätthet kunna vidtagas. Skulle det emellertid öfverlemnas åt makarnas godtycke att öfverenskomma om boskillnad kunde lätteligen den första äktenskapliga meningsolikhet, som inträffar, gifva upphof till en förhastad ansökan af hustrun, och då i slikt fall mannen ofta skulle kunna finnas benägen att gifva sitt samtycke, komme den gemenskap i materiella intressen, som derförrinnan existerat, möjligen till framtida skada för icke allenast familjen,

Emellertid synes af en och annan den åsikt fortfarande hysas, att makar enligt nu gällande rätt skulle vara berättigade till boskillnad, så snart båda därom äro ense. De, som anslutit sig till denna uppfattning, hafva härvid gjort gällande, att lagstiftarens afsikt visserligen var att utesluta inbördes öfverenskommelse såsom boskillnadsskäl, men att Lagen angående makars egendoms- och gäldförhållanden vid sin slutliga redigering icke erhållit en emot denna afsikt svarande affattning. Detta skulle framgå däraf, att från propositionen i lagen fått inflyta uti 5 kap. 8 § 3 mom. följande stadgande: *Bestrides ej ansökningen — — — förordnar rätten någon sin ledamot — — — att uppteckna — — — samt utförde offentlig stämning.* Emellertid utgör denna bestämning ett stadgande, som endast och allenast hänför sig till förfarandet i boskillnadsprocessen, samt innebär, att domstolen uti detta stadium, nämligen vid förhöret, icke har att, då ansökningen lämnas obestridd, ingå på pröfning af frågan, huruvida ett i lag godkänt boskillnadsskäl föreligger eller icke. Ett icke bestridande af ansökningen betraktas såsom om sannolika skäl för den-

utan äfven hustrun att upphävas. Och detta skulle onekligen äfven i sin mån verka upplösande på de äktenskapliga banden. Då makarne vidare kunde efter godtfinnande upphäva boskillnaden, samt återgå till egendoms- och förvaltningsgemenskap, för att ånyo vid första äktenskapliga tvist genom ömsesidigt samtycke upplösa densamma, skulle möjlighet vara gifven att under äktenskapet gång efter annan helt och hållet omgestalta de förmögenhetsrättsliga förhållande makarna emellan, hvilket vore egnadt att åstadkomma mycken oreda och för borgenärerna medföra svarighet att behörigen bevaka sin rätt. På dessa grunder har utskottet ansett, att mannens samtycke ej borde vara en tillräcklig grund för hustrun att erhålla boskillnad“.

Uti en till betänkandet fogad reservation yttras: „då vi icke kunna anse det rätt, att nödgä hustru, som söker boskillnad, att införa rätta uppgifva orsaker, som måste i mer eller mindre grad vara nedläggande för mannen; samt då man slutligen kan förutse, att den tillgifna hustrun i det längsta måste tveka, att åstadkomma en skandal af antydd art, och denna tvekan förty afhålla henne att i tid genom vinnande af boskillnad säkerställa sin enskilda egendom, — så kunna vi ej förena oss med utskottets flertal i afseende å den nämnda uteslutningen, utan föreslå: att Ständerna måtte godkänna § 2 i 5:te kapitlet sådan den lyder i propositionen“.

samma skulle hafva blifvit förebragta och detta är det enda, som fordras för att domstol vid förhöret skall vara förpliktad att skrida till utfärdande af den offentliga stämningen och att vidtaga öfriga förberedande åtgärder i saken. Först å inställelsedagen förekommer till slutligt afgörande frågan, huruvida boskillnadsskäl föreligger eller icke. Vid detta tillfälle (nämligen vid inställelsedagen) verkar icke den andra makens bifall till ansökningen, att domstolen skulle vara fritagen från vidare pröfning af ansökningens befogethet, utan bör domstolen också i sådant fall fordra bevis af sökanden. Här är alldeles på samma sätt som i äktenskapskillnadsmål parternas dispositionsrätt på grund af målets beskaffenhet, utesluten, något som fullt tydligt framgår äfven däraf, att i 5 kap. 4 § uttryckligen stadgats angående med konkurs förenad boskillnad, att ansökningen bör efter lag pröfvas, ehvad jäf däremot framställes eller ej. Att föröfrigt ständerna vid behandlingen af propositionen icke blott hade för afsikt att borttaga den boskillnad på makarnas öfverenskommelse medgifvande rättsatsen, utan också verkligen gjorde det, framgår däraf, att vid den slutliga redigeringen af 5 kap. 2 § uteslutna blefvo följande i propositionen omedelbart framför det sista momentet i §:n stående ord: *eller till boskillnaden lämnat sitt samtycke*. Vid sådant förhållande bör man väl icke kunna påstå, att rättsatsen i fråga blifvit i lagen kvarlämnad. Vi kunna således icke komma till annat resultat än att, om ett i lagen erkänt boskillnadsskäl icke föreligger, makarna icke kunna erhålla boskillnad genom att den ena anhåller därom och den andra lämnar ansökningen obestridd.

Till sist bör ännu med några ord påpekas, i hvilka afseenden 1868 års boskillnadsförordning i fråga om boskillnadsskäl innehåller afvikelser från hvad sålunda enligt 1889 års lag i detta afseende förklarats böra gälla. Frågan är af stor praktisk betydelse, ty 1868 års förordning är fortfarande, för så vidt fråga är därom, huruvida boskillnadsskäl föreligger eller icke, gällande lag beträffande äktenskap, som ingåtts före den 1 Januari 1890. I kap 5 §

19 uti 1889 års lag stadgas nämligen, att lagen träder i gällande kraft från den 1 Jan. 1890, men att den i afseende å makar, hvilkas äktenskap ingåtts tidigare, skall tillämpas endast beträffande rättegången i boskillnadsmål och verkningarna af vunnen boskillnad. Här af följer då, att, såsom nämndes, för tidigare ingångna äktenskap fortfarande gälla bestämmelserna i äldre rätt angående boskillnadsskäl.

Olikheterna mellan 1868 års förordning och 1889 års lag bestå hufvudsakligem däri, att den förra icke tillerkände makarna, vare sig mannen eller hustrun, rätt att vinna boskillnad på grund af vederlagsanspråk öfverhufvudtaget, medan den senare medgifver make denna rättighet, då den ena är den andra *skyldig vederlag* till sådant belopp, att den förras giftorätt och enskilda egendom ej förslår därtill, samt vidare därigenom, att 1868 års förordning icke såsom 1889 års lag tillade hustrun rätt till boskillnad, då mannen blifvit ställd *under förmynderskap* och då han *användt hennes enskilda egendom till betalning* af den gäld, som han ensam gjordt. Tillagdt uti 1889 års lag har äfven blifvit stadgandet i 5 kap. 2 § 1 mom. därom, att hustru eger vinna boskillnad, då mannen har så stor gäld, att den ej kan betalas med den samfälliga egendom, hvaröfver han råder och hans enskilda egendom. Detta stadgande hade i betraktande af den bestämmelse, som uti 1 § ingår, alls icke erfordrats, därest icke genom 1889 års lag hustru i motsats till hvad fallet var förut i vissa fall tillagts rätt att råda öfver samfällig egendom i boet. Att däremot mom. 2 i § 2 kap. 5 af 1889 års lag icke innehåller någonting, som icke redan tidigare varit gällande, har allaredan oivan⁴⁷⁾ blifvit påpekadt. En något närmare redogörelse kräfer det förhållande, i hvilket 1 §:s 1 mom. och första meningen i samma §:s andra moment i 1868 års förordning^{47 a)} å ena sidan, samt 5 kap.

⁴⁷⁾ Sub. V.

^{47 a)} De ifrågakomna lagrummen i 1868 års förordning lyda:

Är ena maken skyldig till betalning, för hvilken den andra makens giftorätt eller enskilda egendom enligt 11 kap. Giftermålsbalken ej svara bör, och kan sådan betalning icke fullgöras, utan att den gifto-

1 § mom. 1 och samma kapitel 2 § 1 mom.^{47 b)} å andra sidan stå till hvarandra. Enligt paragraf 1 i 1868 års förordning kunna såväl mannen som hustrun söka boskillnad, då den andra maken har så stor före äktenskapet tillkommen eller genom särskildt vållande eller förgörelse under äktenskapet åsamkad gäld, att i det förra fallet den andra makens giftorätt uti den af denna make i boet införda egendomen och den under äktenskapet gemensamt förvärfvade kommunikabla egendomen eller denna makes enskilda egendom och i det senare fallet, den andra makens giftorätt öfverhufvud eller enskilda egendom därigenom hotas. Detta inrymmes också i 5 kap. 1 § Lagen, men sistnämnda lagrum innehåller dessutom, att om mannen har så stor under äktenskapet gjord gäld, att densamma icke kan betalas med den samfällda egendom, hvaröfver han råder, hans enskilda egendom och den samfällda egendom, hvaröfver hustru råder, så har hustru rätt till boskillnad. Detta innehålls icke i 1 § af 1868 års förordning och sammanfaller icke heller med stadgandet i första meningen af förordningens 2 §, ty enligt detta sistnämnda lagrum kunde hustrun icke ovillkorligen söka boskillnad, om mannen under äktenskapet gjort gäld till sådant belopp, att densamma icke kunde betalas med samfälld egendom och mannens enskilda egendom, utan endast om denna gäld icke kunde betalas med boets samfällda egendom och *sådan enskild egendom, som för denna gäld ansvarade*. Enligt 11

rätt eller enskilda egendom tillgripes; då må den make, som giftorätt eller enskild egendom undanskifta vill, boskillnad söka.

Hustru ege ock söka boskillnad, då makarnas gemensamma bo finnes belastadt med så stor gäld, att den ej kan betalas med det gods, som i boet samfäldt är, och den enskilda egendom, som för samma gäld svara bör; — — —

^{47 b)} Dessa lagrum i 1889 års lag lyda:

§ 1 mom. 1. Har make så stor gäld, att den ej kan tillfallo betalas med den egendom, som enligt 4 kap. får dertill användas — — — —; då ege den andra maken rätt till boskillnad.

§ 2 mom. 1: Hustru ege ock vinna boskillnad då mannen har så stor gäld, att den ej kan betalas med den samfälda egendom, hvaröfver han råder och hans enskilda egendom.

kap. 3 § G. B. ansvarade för af mannen under äktenskapet gjord gäld förutom boets samfällda egendom och mannens enskilda egendom dessutom hustruns enskilda egendom, visserligen icke i sin helhet, utan endast efter den andel hustrun „i gälden och bolaget eger“ d. v. s. antingen till $\frac{1}{3}$ eller till $\frac{1}{2}$ af gäldens belopp. Alltså bör af mannen under äktenskapet allena gjord gäld för att utgöra boskillnadsskäl enligt 1868 års förordning stiga till sådant belopp att för densammans betalning icke förslår boets samfällda egendom, hans enskilda egendom och af hustruns enskilda egendom den del däraf, som för gälden svarar. I ett annat afseende innehåller emellertid första meningen af 2 momentet i 1 § af 1868 års förordning mera, än 5 kap. 1 § i 1889 års Lag, nämligen därutinnan, att enligt det förstnämnda lagrummet hustru kan söka boskillnad icke blott då mannen under bestående äktenskap allena utan hennes medvärkan gjort gäld i nyss omförmäld utsträckning, utan äfven om hon *jämte mannen* under äktenskapet gjort gäld till sådant belopp, likväl i detta fall under förutsättning, att hon icke jämte mannen „begge för en och en för begge sig till gäldens betalning förskrifvit“⁴³⁾. Ty endast i detta sistnämnda fall häftade hela hennes enskilda egendom för gälden, men annars, om hon, utan att ikläda sig solidarisk ansvarighet, tillsammans med mannen kontraherat gäld, stod hon i ansvar med sin enskilda egendom icke obegränsadt, utan endast till så stor del, som hennes „andel i bolaget utgör“.

⁴³⁾ 11: 3 G. B.

En suspenderad hofrätt.

Episod från 1808.

Den af konung Gustaf III inrättade Wasa hofrätt hade icke mycket öfver ett qvart århundrade utöfvat sin verksamhet såsom öfverdomstol för de tre nordliga länen i Finland då kriget emellan Ryssland och Sverige 1808 utbröt. Detta krig lemnade icke hofrätten och dess embetsmän oberörda utan förorsakade tvärtom att hofrättens verksamhet därunder för en tid helt och hållet upphörde. En närmare redogörelse därom torde i närvarande tid icke sakna intresse, hvarföre en sådan här meddelas.

Redan i början af kriget utfärdade ryska härens general en chef grefve Fredrik Wilhelm von Buxhoewden den 18 februari 1808 en proklamation, riktad till Finlands inbyggare, hvori de underrättades att ryska kejsaren beslutit att tillsvidare taga Finland i besittning. I manifest af den 28 mars förklarades att det „nu eröfrade finska området“ (hvilket dock utgjorde endast en mindre del af landet,) för alltid skulle vara förenadt med ryska riket, hvarföre tro- och huldhetsed skulle affordras inbyggarna. I en några dagar senare, den 31 i samma månad, utfärdad proklamation utlovades att sedan Finlands invånare aflagt tro- och huldhetsed skulle finska armén utan förändring bibehållas på gammal fot. Vid hot af strängt straff (landsförvisning och förlust af alla medborgerliga rättigheter) tvangs befolkningen att vid tingen, i kyrkorna eller på andra offentliga platser svära trohetsed åt kejsaren. Order om edens afläggande utfärdades af von Buxhoewden i skrivelser till särskilda myndigheter den 20 och 24 maj. På många ställen vägrade dock bönderne att svära den af de ryska myndigheterna fordrade trohetseden. Däremot voro de bildade klasserna eller adeln, prästerskapet och större delen af tjenstemännen mera benägna att med resignation underkasta sig ett öde, som syntes oundvikligt¹⁾. Åtgärden att midt under kriget aftvinga Finlands invånare trohetsed åt ryska kejsaren väckte dock mycken förbittring öfver allt i landet.

¹⁾ Jmfr *M. G. Schybergson Finlands historia*, 2:a uppl., senare del. sid. 298, 312 o. 316.

Vidkommande trohetsedens afläggande i Wasa stad, så omnämner *H. Em. Aspelin* i *Wasa stads historia*, sid. 663 och 664, att redan i slutet af maj trivialskolans lärare och de flesta medlemmar af öfriga embetsverk i staden hade aflagt eden. På den allmänna edgångsdagen, den 5 juni, „sökte ryssarne i Wasa att genom en mängd krigiska demonstrationer injaga hälsosam skräck hos befolkningen. Kanoner med brinnande luntor släpades ut på torget, hopar af kosacker färdades af och an på gatorna och infanteristerne läto sina horn och trummor skrälla. Utan tvifvel gjorde också dessa anstalter åsyftad verkan på den stora mängden, men flere af borgerskapet blefvo ståndaktige“. Advokatfiskalen i hofrätten, lagmannen A. J. Bergvall uppträdde med mycken säkerhet och förklarade, att „så länge han hade en bloddroppe kvar i sina ådror, skulle han blifva den ed trogen, som han svurit sin konung och sitt fädernesland“. Han jämte stadens förnämste köpman, kommerserådet Abraham Falander, som äfven nekat att aflägga eden, fördes därefter, såsom misstänkte, till Åbo, förhöordes och blefvo dömda till döden, men förskönades på vänners förböner och sändes till Sverige, där bägge adlades med namnet *Wasastjerna*¹). Församlingens kyrkoherde, den 75 årige prosten Jacob Chydenius vägrade upprepade gånger att gå ifrågavarande ed samt afled året därpå till följd af den misshandel, som tillskyndades honom i anledning af hans vägran.

Då Sverige efter de framgångar den finska armén i flere slaktningar tillkämpat sig icke ville uppgifva besittningen af Finland, så var det att förutse att den svenska regeringen icke skulle lemna de statens tjenstemän, hvilka aflagt tro- och huldetsed åt kejsar Alexander, obesträffade. I sådant afseende utfärdade också greve Klingspor till Wasa hofrätt en sålydande skrifvelse:²)

„Högvälborne Herr Baron, President och Kommendeur af Kongl. Maj:ts Nordstjerne orden, så ock Herrar HofRättsRåd och Assessorer!

Kongl. Maj:t har under den 29:de sistledne Junii i Näder anbefalt mig, att genast suspendera de Högre Embetsmän, hvilka svurit Hans Maj:t Kejsaren af Ryssland trohetsed, äfvensom de tjenstemän, som på något mindre fördelacktigt sätt sig utmärkt Till underdånigste följte deraf, får jag härmedelst förklara det

¹) Bergvallska grenen utdog dock med lagman B., som kvarstannade i Sverige såsom tjensteman vid Kongl. nummerlotteriet; från hans tjenst i hofrätten hade Buxhoevden afsatt honom.

²) Skrifvelsen förvaras i original uti Wasa hofrätts arkiv bland till hofrätten under 1808 ankomna kongl. bref och densamma finnes åtecknad: „Praesent: d. 9 Julii 1808 af Herr Generalen m. m. Aminoff“, hvaraf synes att skrifvelsen ansågs vara af den vikt att densammas frambefodrande icke öfverlemnades at den vanliga posten.

högvälborne Herr Baron och Presidenten, såsom ordförande, och alle de samtlige Hof Rätts Råd och Assessorer, som denna ed aflagt, varda ifrån denna dag från förvaltningen af innehafde Embeten och tjenster tillsvidare skillede; och at Kongl. Wasa Hofrätt kommer, till all verksamhet at uphöra, tills Kongl. Mjt derom närmare Nådigst förordnande täckes meddela.

Höggvarteret NyCarleby den 7:de Julii 1808.

Mauritz Klingspor.

Fältmarschalk och Högste Befälhafvare i Finland.

I. Unonius.“

Enligt den förteckning öfver Wasa hofrätts ordförande och ledamöter, som finnes bifogad presidenten *S. Ekboms „Berättelse angående Wasa hofrätts stiftelse, öden och verksamhet 1776—1876“* sid. 53—62 och enahanda förteckning i *Aspelins a. a. pag. 518—524* innehades ifrågavarande tid presidentembetet i hofrätten af friherre Anders Christian Reuterholm, hofrättsråd voro då Erik Johan Bergenheim, som dock tillika var ledamot uti högsta domstolen i Stockholm och således icke kunde inbegripas i ofvanomförmälda suspension, Carl Carp och Leonhard Hedman samt assessorer Bror Marc. Stierwald, Olof Langenstein och Johan Gustaf Holmberg, hvarutom i ledigheten efter assessorn Jon. Lundmark, som den 26 februari 1808 undfått afsked, såsom adjungerad ledamot i hofrätten tjenstgjorde häradshöfdingen i Korsholms norra domsaga, lagmannen Herman Ross.

Till följd af det utaf fältmarskalken, grefve Klingspor på kunglig befallning meddelade förbudet för hofrätten att utöfva sina åligganden äfvensom i anledning af krigsoroligheterna, nödgades hofrätten sålunda afbryta sin verksamhet. Presidenten Reuterholm, som vid den plundring och blodsutgjutelse, som den 25 juni 1808 öfvergick Wasa stad och hvarvid ej ens hofrätten och presidentens lokal i hofrättshuset förskonades, med knapp nöd undgick att blifva nedstucken ¹⁾, öfverreste till Sverige och flertalet af hofrättens embets- och tjenstemän hade äfven lemnat orten.

Efter ryska vapnens framgångar och finska arméns återtag norrut inträdde dock förändrade förhållanden. I skrivelser af den 21 oktober från general en chef grefve v. Buxhoewden anbefaldes hofrättens på orten varande ledamöter hofrättsrådet Carp, assessorerne Stierwald och Langenstein jemte lagmannen

¹⁾ Se *Aspelins a. a.* sid. 655.

Ross, sekreteraren Carl Arvid Krabbe och viceadvokatfiskalen Carl Gerhard, Hising (att ofördröjligen träda i tjensteutföring i hofrätten, af dem Carp såsom ordförande samt Ross, Krabbe och Hising i egenskap af adjungerade ledamöter. Då emellertid krigstillståndet allt vidare fortfor och stridens slutliga utgång ännu ansågs tvifvelaktig samt för att undvika de påföljder en alltför snabb undfallenhet för ryska befälets förordnanden befarades komma att medföra i händelse af landets möjliga bibehållande under Sverige, hade de sålunda af grefve Buxhoewden konstituerade hofrättsledamöterna funnit sig föranlätne att hos grefven, som då vistades i staden, vid begärdt och beviljadt företräde emot den erhållna befallningen framställa skäl, som förmenades utgöra hinder för densammas hörsammande, men därtill erhållit det kategoriska svar, att sagda befallning borde ofelbart efterkommas och sammanträde i hofrätten genast börjas. Så skedde ock samma dag på eftermiddagen, då likväl endast beslöts att ytterligare till grefve v. Buxhoewden ingå med skriftlig framställning, hvilken skrift genast uppsattes och underskrefs af hofrättens tjänstgörande ledamöter.¹⁾ I sagda vidlyftiga skrift, hvilken ingår i nämnda berättelse pag. 33—37, framhölls bland annat den prekära ställning, hvari hofrättens ledamöter befunno sig och att Hans Maj:t konungen befallt emot dem aktion, hvarom justitiekanslens embetet äfven ingifvit memorial, för det de aflagt ofvan omförmälda trohetsed; att konungen af Sverige utsträckt Svea hofrätts jurisdiktion till de län, som lydt till Wasa hofrätt, och att hofrätten saknade all ordinarie betjening förutom tvänne notarier; hvarutom hofrättsrådet Carp ansåg sig af hälso-skäl icke kunna påtaga sig en ordförandes ansvarighet och lagmannen Ross af ekonomiska skäl utbad sig att blifva förskonad från vidare adjunktion.

Uti en den 29 oktober 1808 aflåten „Pro memoria“ föreskref grefve v. Buxhoewden dock att utan afseende å omförmälda uttalade betänkligheter de af honom under den 21 i samma månad tillförordnade *Kejsertlige* Wasa hofrätts ledamöter ägde vid lif och egendoms förlust ofördröjligen verkställa befallningen om fortsättande af öfverdomare göromålen i berörde hofrätt.

Denna stränga hotelse afklippte all vidare tvekan och för hofrätten återstod ej annat än att genast ställa sig den erhållna befallningen till efterrättelse, helst som den var meddelad på grund af den vidsträckta makt och myndighet, generalen en chef hade sig af kejsaren ombetrodd; till följd hvaraf hofrättens verksamhet åter vidtog ännu samma dag genom tillförordnande tillsvidare af den oundgängligaste betjeningen såvidt omständig-

¹⁾ Presidenten *Ekboms* ofvanäberopade „berättelse“ sid. 33.

heterna medgäfv, hvarjämte det beslöts att härom i bref under-
rätta grefve Buxhoewden.

En tillökning i hofrättens ledamotspersonal erhöles därige-
nom att notarien i Åbo hofrätt friherre Axel Mellin den 31 ok-
tober inställde sig och på grund af förordnande af v. Buxhoew-
den intog säte såsom adjungerad ledamot i hofrätten, hvaremot
presidenten Reuterholm uteblef och i bref anmälde sig hafva
af kejsaren undfått tjenstledighet för skötande af sin hälsa. Hof-
rättsrådet Hedman hade redan den 26 september afslidit och
hofrättsrådet Bergenhem fortfor att tjenstgöra såsom ledamot i
högsta domstolen intill den 9 september 1809, samtidigt som
Sverige genom freden i Fredrikshamn afstod från sina anspråk
på Finland.

Ernst Tegengren.

Juridisk bibliografi (inhemsk och svensk) för åren 1901, 1902 och 1903.

Å r 1901.

Finland.

- Aikakauskirja**, Suomen maanmittariyhdistyksen. 10:s vuosik. 1901. 8:o. H:ssä, Yhdistys. (6 n:roa) 5 mk.
- Anteckningar** enligt Professor *B. F. Hermansons* föreläsningar i folkrätt. Med tillstånd af föreläsaren utg. af *Hjalmar Nyqvist*. 8:o, IX, 371 s. H:fors, Juridiska studentfakultetens förlagsrörelse. Akademiska bokh. i distr. 9 mk.
- Asetuskokoelma**, Otavan. 8:o. H:ssä. Otava.
5. Osuustoimintalaki ynnä siihen kuuluvia otteita osakeyhtiölaista ja asetus kaupparekisteristä sekä toiminimestä ja prokurasta. 45 s: (Pain. Kuopiossa.) Kans. 60 p.
- Asetus** maalaiskuntain kunnallisballinnosta. Selityksillä varustettuna. Toim. *K. J. Ståhlberg*. 8:o, 348 s. H:ssä, Otava. (Pain. Kuopiossa.) Kans. 8 mk.
- Bidrag** till Finlands officiella statistik. 4:o. H:fors, Edlundska bokh. i distr.
XII. Fångvården. Fångvårdsstyrelsens berättelser för åren 1897—1899. 77 s. o. XIII tab. å 1 mk.
Samma arbete på finska.
XIV. Landtmäteriet. Öfverstyrelsens för landtmäteriet berättelse för år 1899. 1 mk.
XXIII. Rättsväsendet. Justitieexpeditionens i Kejserliga Senaten berättelse för år 1899. 2: 50.
Samma arbete på finska.
- Ekonomiska samfundet** i Finland. Föredrag och förhandlingar. II bandet Häft. 1—5. 8:o. 87 + 91 + 107 + 130 + 111 sid. H:fors, Ekon. samf. G. W. Edlund. 1 h. 1: 50, 2 h. 1: 50, 3 h. 2: —, 4 h. 2: —, 5 h. 2: 50.
- Estlander, Ernst**, Undersökning af bedrägeribrottets kännetecken och begrepp enligt finsk straffrätt. 8:o, 207 s. H:fors, Förf. 7 mk.

- Författningssamling**, Storfurstendömet Finlands för 1900. N:o 1—42 jämte kronologiskt och alfabetiskt register. 4:o. H:fors, Edlundska bokhandeln i distr. 7 mk.
Utg. äfven på finska.
- Författningssamling**, Storfurstendömet Finlands för 1901. H:fors. Tidningsexpeditionen. Prenumerationspris 3: 50.
Äfven utkommit på finska.
- Förslag** till reform af rättegångsväsendet. Utarbetade af en därtill förordnad komité. 8:o. H:fors, Edlundska bokhandeln i distr.
- I. Förslag till lag om domstolarna jämte motiv. 262 s. 1: 65.
 - II. Förslag till lag om rättegången i tvistemål jämte motiv. IV, 330 s. 2 mk.
 - III. Förslag till lag om rättegången i brottmål jämte motiv. IV, 326 s. 2 mk.
 - IV. Bihang, innehållande förslag till judiciell inledning af Finland samt beräkning af kostnaderna för reformen m. m. 8:o, 191 s. planritning och karta. 1: 50.
Samma arbete på finska.
- Förslag**, Lagberedningens, till lag om förlagsinteckning och till därmed sammanhängande författningar jämte motiv. 8:o, 71 s. H:fors. Kejs. Senatens tryckeri.
- Förslag**, Lagberedningens, till särskilda författningar, innefattande ändring af gällande föreskrifter om världsliga kungörelsens uppläsande från predikstolen, med motiv. 8:o, 34 sid. H:fors. Kejs. Senatens tryckeri.
- Förslag** och betänkande, Lagberedningens, i fråga om revision af vissa delar af landtdagsordningen för Finland jämte bilaga. 8:o, 77 o. 108 s. H:fors. Kejs. Senatens tryckeri.
- Gebhard, Hannes**, Maaseudun yhteiskuntaolojen parantamisesta muutamissa Euroopan maissa. Erityisesti silmällä pitäen kysymystä maan hankkimisesta tilattomalle väestölle. 1—2 vihko. 8:o, 240 s. H:ssä, Edlundin kirjakaupan jaett. å 1: 50.
- Handlingar**, tillkomna vid landtdagen i Helsingfors år 1900. 5 band. 8:o. H:fors, Ständerbiblioteket. (Tr. 1900). 8 mk.
Äfven på finska.
- Helenius, Matti**, Rusdryckslagstiftningen i Europa. 8:o, 20 s. H:fors, Folkupplysningssällskapet. 25 p.
Samma arbete på finska.
- Hermanson, Robert**, Om straffet. Föredrag. 8:o, 35 s. H:fors, Förf.
- Juridisk handbok** och firmakalender för Finland 1900. 8:o, 255 LXVII s. H:fors, G. Hornborg i distr. 3: —, inb. 4 mk.
Äfven på finska.

- Kantele, Juho**, Väkijuomain vaikutus rikollisuuteen Suomessa. Esitelmiä. 8:o, 31 s. Rahtiuden ystävien kustantama. H:ssä, Kansanvalistusseuran jaett. (Pain. Mikkeliissä). 50 p.
- Klockars, Johannes**, Formulärbok för hvar man. Handledning vid uppsättandet af de vanligaste skriftliga handlingar jämte förklaringar och lagbestämmelser. Tredje tillökade uppl. 8:o, 96 s. H:fors, G. W. Edlund. 90 p.
- Komitean mietintö**. N:o 1. Keis. Majesteetille komitealta, joka on saanut toimekseen muutamien merilain säännösten tarkastamiseen. 8:o. Keis. Senaatin kirjapaino.
- Komitöbetänkande**. N:o 5. Till Hans Kejs. Majestät, från komitén för revision af en del stadganden i sjölagen m. m. 8:o. Kejs. Senatens tryckeri.
Äfven utkommit på finska.
- Lagen** om andelsverksamhet med anvisningar till dess begagnande. Utgifven på föranstaltande af styrelsen för sällskapet Pellervo. 8:o, 86 s. H:fors, W. Hagelstam. (Tr. i Kuopio). 1: 75
- Lag, J. N.** Om delningsgrund i by. Akademisk inbjudningsskrift. 8:o, 54 s. H:fors, Akademiska dokh. i distr. 2: 50.
- Lönnbeck, F. Vald.**, Rusdryckslagstiftningen. Ett inlägg i nykterhetsfrågan. 8:o, 64 s. Ekenäs, Ekenäs Tryckeri A. B. i distr. 50 p.
- Meddelanden**. Fångvårdsmannaföreningens i Finland. XVI, XVII. 1901. 8:o, 98 + 67 s. (Svensk-finsk). Åbo, Fångvårdsm. fören.
- Nemo**. (Gripenberg, Lennart.) Alla med! Betraktelser. 8:o, 44 s. H:fors, Otava. 75 p.
Har äfven utkommit på finska.
- Paasikivi, J. K.**, Kyydinpito ja kestikievarilaitos Suomen lain mukaan. 1:n vihko. 8:o, 80 s. H:ssä, Akateemisen kirjak. jaett. 2 mk.
- Paasikivi, J. K.**, Lainkäytön kehittymisestä veronkanto- ja finanssikontrollasioissa, vanhemman ruotsalais-suomalaisen oikeuden mukaan. Kompetenssikysymys. 8:o, VII, 240 s. Yliopistollinen väitöskirja. H:ssä, Tekijä. 1: 50.
- Pellervon kirjasto**. 8:o. H:ssä, Pellervo.
5. Osuustoimintalaki. 8:o, 90 s. 1: 50.
- Protokoll**, Borgareståndets vid landtdagen i Helsingfors år 1877 —1878. 3 och 4 häftet. 8:o, 1,244 s. H:fors.
- Pöytäkirjat**, Suomen talonpoikaissäädyn, valtiopäivillä v. 1877 —1878. 3 vihkoa. 8:o, 2,224 s. H:ssä, Säädyn kirjasto.
- Pöytäkirjat**, Suomen talonpoikaissäädyn, valtiopäivillä v. 1882. 2 vihkoa. 8:o, 1,355 s. H:ssä, Säädyn kirjasto.

- Sakregister** till Finlands författningssamling 1890—1899. (Utarbetadt af G. Cajanus.) 4:o, XIV, 112 s. H:fors, Edlundska bokhandeln i distr. 3 mk.
- Serlachius, Allan**, Straff och skadestånd. 8:o, 185 s. H:fors, Akademiska bokh. i distr. 3 mk.
- Studier** och examina i juridiska fakulteten. 8:o, 43 s. Akademiska bokhandeln. 50 p.
Har äfven utkommit på finska.
- Tegengren, Ernst**, Sakregister till Tidskrift utg. af Juridiska föreningen i Finland för åren 1885—1899. (Årg. XXI—XXXV.) 8:o, 92 s. H:fors, Juridiska föreningen. 3 mk.
- Tidskrift** utg. af Juridiska fören. i Finland 1901. 37 årg. 8:o. H:fors, Red. (6 hftn) 10 mk.
Bilaga: Kort redogörelse för Kejs. Senatens justitiedepartements utslag och domar för 1900.
- Vaasan läänin** kunnalliskalenteri. 8:o, 234 s. Vaasa. R. O. Stén. 1 mk.
- Årsberättelse**, afgifven af Fängelseföreningen i Finland 1900. 8:o. Kejs. Senatens tryckeri.
- Årsbok**, Statistik för Finland, utgifven af Statistiska Centralbyrån. 22 årg. 1901. 8:o, 7 o. 216 s. H:fors, Finska litteratursällskapet tryckeri. 4: 50, inb. 5 mk.
Samma arbete på finska.

Sverige.

- Acta** universitatis Lundensis. Lunds universitets årskrift XXXVI. 4:o. Lund, C. W. K. Gleerup i distr.
8. Inbjudning till jurisdoktors promotion af promotor (*Gustaf Knut Hamilton*) med af honom bifogad skrift: Statsreglering för krigstid. 21 s.
- Arkiv**, Nytt juridiskt, utg. af G. B. A. Holm. 1901. 28:e årg. 8:o. Sthlm, Svensk författningssamlings expedition.
Afd. I. Tidskrift för lagskipning. För årg. (12 hftn) 12 kr.
Afd. II. Tidskrift för lagstiftning m. m. 26:e årg. För årg. (4 hftn) 5 kr.
- Bergström, P. W. A. o. Carlborg, A.**, Advokaten. Fullständig juridisk rådgifvare och formulärbok för hvar man i staden och på landet. 4—32 hft. 8:o, s. 73—768. Sthlm, Fröleen & k. För häfte 25 öre.
- Betänkande** och förslag, afgifna af den för behandling af frågan om inrättande af förliknings- och skiljenämnder i tvister mellan arbetsgifvare och arbetare i näder tillsatta komité. 4:o, 182 o. 126 s. Sthm, Nordiska bokh. 1: 50.

Betänkande och förslag till bestämmelser om inkomstskatt och obligatorisk själfdeklaration, afgifvet den 15 okt. 1901 af därtill förordnade komiterade. 4:o, 142 s. Sthm, Nord. bokh. 1: 50.

Bidrag till Sveriges officiella statistik. 4:o. Sthm, Nordiska bokh.

B) Rättsväsendet: Ny följd XLII: 1, 2. Chefens för Kongl. justitiedepartementets embetsrättelse för år 1899, xxiiij, 50 vj o. 44 s. 1 kr.

G.) Fångvården. Ny följd. XLI. Fångvårdsstyrelsens und. berättelse för 1899. xxxiiij o. 40 s. 1 kr.

V) Bränvinstillverkning och försäljning samt hvitbetssocker tillverkningen. XVII. Underdånig berättelse af finansdepartementets kontroll- och justering-byrå för tillverknings-året 1899—1900. XIX o. 15 s. 1 kr.

Bolagalagarne och firmalagen jämte dithörande författningar med hänvisningar, formulär och sakregister, utgifna af *Hugo E. G. Hamilton*, 3:e uppl:n. 8:o, 232 s. Sthm, P. A. Norstedt & Söner. Clb. 2: 75.

Borgström, A., Kongl. Hofrätten öfver Skåne och Blekinge 1821—1900. Biografiska anteckningar. 8:o, XVIII o. 93 sid. Kristianstad. Förf. 3 kr.

Boström, Christoffer Jakob, Grundlinier till filosofiska stats-
lärans propædeutik. 3:e uppl. 12:o, 93 s. Sthm, Adolf Johnson. (Tr. i Norrköp.) 1: 25.

Fahlbeck, Pontus, Grunddragen af Sveriges författning. (Särtryck ur statsvetenskaplig tidskrift.) 8:o, 40 s. Lund, C. W. K. Gleerup i distr. 50 öre.

Fliesberg, Carl o. Stjernström, Karl M:son, Svensk växellära. 8:o, 151 s. Sthm, Fahlcrantz & K. 1: 50, inb. 2 kr.

Förarbetena till Sveriges rikets lag 1686—1736. Efter offentligt uppdrag utgif. af *Wilh. Sjögren*. I. Lagkommissionens protokoll 1686—93. Stor 8:o, VIII o. 509 s. Upsala, Almqvist & Wiksells boktr. aktieb. 6: 50.

II. Lagkommissionens protokoll 1694—1714. V o. 379 s. 5 kr.

III. Lagkommissionens protokoll 1715—35. IV o. 413 s. 5: 50.

Författningssamling, Sveriges, för 1901. N:o 1—127. Bihang, kronologisk och alfabetiskt register. Sthm, Kongl. boktr. Prenum. pris 8 kr.

Förordningen, Kongl., angående bevillning af fast egendom samt af inkomst d. 3 dec. 1897 med däri af 1898, 1899 o. 1901 års riksdagar vidtagna förändringar jämte dithörande författningar och sakregister. 8:o, 198 s. Sthm, P. A. Norstedt & Söner. Clb. 1: 25.

- Förelag** till förändrade straffbestämmelser för mord, kroppslig misshandel, fridsbrott, ärekränkning, lögn och mened, förfalskning och bedrägeri, stöld och försnillning, mordbrand och annan skadegörelse af egendom, åverkan, olofligt jagande och fiskande samt för äktenskapsbrott, sedlighetsbrott och brott af embetsmän eller Omredigering af 1864 års Strafflag kap. 11—25 med kort inledning motiverande nödvändigheten af antagandet af ett nytt straffsystem, tillagnadt lagkomitén och lagberedningen. (På omslaget: Ny Strafflag.) 8:o, 57 s. Sthm, Nordin & Josephson i distr. 75 öre.
- Förelag** till lag om vissa arbetsaftal afgifvet af de därtill i nåder utsedde kommitterade. 4:o, 96 o. 24 s. Sthm, Nordiska bokh. 1: 50.
- Hagströmer, J.**, Svensk straffrätt. Föreläsningar utgifna dels efter anteckningar af studerande, dels som manuskript. 1:a häft. 8:o, VII o. 264 s. Upsala, Almqvist & Wiksell i distr. 1: 75.
- Handels-** och sjöfartskomitén. 4:o. Sthm, Nord. bokh.
III. Underdånigt utlåtande af d. 28 nov. 1898 i fråga om medgifvande af rätt till inteckning i fartyg. 84 s. 1 kr.
- Handlingar** rörande tillsättandet af extra ordinarie professors embetet i national ekonomi och finansrätt vid universitetet i Lund. Lund, Malmströms boktr. 8:o, 56 s.
- Handlingar** rörande tillsättandet af professors embetet i civilrätt vid universitetet i Lund. Lund, Malmströms bokh. 8:o, 33 s.
- Handlingar** angående lediga e. o. professuren i romersk rätt, juridisk encyklopedi och internationell privaträtt vid Upsala universitet. 8:o. Upsala, Almqvist & Wiksells boktr. 110 s.
- Handlingar** till frågan om inrättande af en stats- och rättsvetenskaplig fakultet vid Stockholms högskola. (Nordisk universitets tidskrift I. 3. s. 201—228.)
- Hedrén, Gustaf**, Om fosterförföring från rättsmedicinsk synpunkt särskildt med hänsyn till svenska förhållanden och svensk lagstiftning. 8:o, 91 s. Sthm, Nord. bokh. i komm. 2:50.
- Hjärne, Harald**, Helsingelif under Helsingelag. Föreningen Heimdals folkskrifter, 68. Sthm, P. A. Norstedt & Söner. 8:o, 30 s. 20 öre.
- Kalender**,! Kongl. Göta hofrätts, år 1901. 12:o, 24 s. Jönköping, Emil Bergmans bokh. 75 öre.
- Kompendium** i svensk förmögenhetsrätt. Anteckningar efter ett af prof. A. O. Winroth hållet enskildt kollegium, utan medverkan af föreläsaren utgifna af Juridiska föreningen i

- Lund. (Tryckt som manuskript.) 8:o, 216 s. Lund, Juridiska föreningen. 5 kr., interfol. 5: 75.
- Lag**, Sveriges rikes, antagen på riksdagen år 1734, af Konungen gillad och stadfästad d. 23 jan. 1736. Med tillägg af de stadganden, som utkommit till d. 1 jan. 1902, jämte Bihang, innehållande författningar, hvilka ansetts icke lämpligen böra i lagboken införas. 23:e uppl:n, utgifven af *R. Skarin*. 8:o, XX, 526, 765 o. CVIII s. samt 16 opag. s. Sthm, P. A. Norstedt & Söner. Inb. 6: 50.
- Lag**, Sveriges rikes etc. — — jämte förordningar och stadganden, som utkommit till början af januari 1901. Utgifven af *W. Uppström*, 18:e uppl. 8:o, XI o. 1,375 s. Sthm, Beijers bokförlagsaktieb. Clb. 6: 50.
- Lag**, Sveriges rikes etc. — — jämte förordningar och stadganden, som utkommit till slutet af dec. 1901. Utgifven af *W. Uppström*. 19:e uppl:n. 8:o, XII o. 1,395 s. Sthm, Beijers bokförlagsaktieb. Clb. 6: 75.
- Lagsamling**, Svensk, omfattande åren 1885—95, utgifven af *R. Skarin*. Forts. af G. R. Lilienbergs Lagsamling. III. Grundlagarne, Giftermåls, Ärfta-, Jorda- och Byggningsbalkarna 1894—95 äfvensom Författningar rörande försvarsväsendet. 4:o, s. 967—1,211. Sthm, P. A. Norstedt & Söner. 8 kr.
- Land och folk**, Sveriges. Historisk statistisk handbok på offentligt uppdrag utgifven af *Gustav Sundbärg*. 8:o, IX o. 1,028 s. Sthm, P. A. Norstedt & Söner. 10 kr. clb. 12 kr.
- Leffler, Johan**, Försäkringsväsendet. 8:o, 20 s. Sthm, J. Looström & k. 1 kr.
- Lindskog, Sven**, En hvar sin egen lagkarl! Praktisk juridisk handbok för menige man med en mängd råd och upplysningar i juridiska frågor, talrika prejudikat och formulär till inlagor, skrivelser, rättsliga dokument m. m. 3:e rättade o. tillökade uppl:n. 8:o, XVI o. 692 s. Sthm, C. E. Fritzes k. hofbokh. 3: 50, kart. 4 kr., inb. 4: 50.
- Lundborg, Ragnar**, Handbok i allmän statskunskap. Populär framställning. Redogörelse för staternas nuvarande och förutvarande regeringssätt, folkrepresentation, förvaltning, domstolar, tidningspress, härväsen, finanser m. m. jämte statistiska uppgifter och stamtaflor. 8:o, 288 s. Sthm, Gustaf Lindströms förlagsexp. 2: 75.
- Nyström, J. Fr.**, Lärobok i Sveriges statskunskap. Utgör 11:e uppl:n af C. G. Malmströms statskunskap. 8:o, 109 s. Upsala, W. Schultz. Inb. 1 kr.
- Nyström, J. Fr.**, Sveriges statskunskap på grundvalen af W. E. Svedelius handbok. 8:o, 231 s. Upsala, W. Schultz. 2: 50, inb. 3: 50.

- Reuterskiöld, C. A.**, Statskunskap eller historia? Några ord om den Skytteanska lärostolens i Upsala ämnen och forne innehafvare. 8:o, 16 s. Upsala, Almqvist & Wiksells bokh. aktieb. 30 öre.
- Reuterskiöld, C. A.**, Strödda uppsatser. I. Statsrätt och politik. 8:o, 80 s. Upsala, Almqvist & Wiksells boktr. aktieb. i distr. 1: 20.
- Reuterskiöld, C. A.**, Vägledning rörande examensfordringar och kurser i juridisk encyklopedi, romersk rätt och privat internationell rätt till tjänst för juris studerande vid Upsala universitet. 8:o, 13 s. Upsala, Almqvist & Wiksells boktr. i distr. 30 öre.
- Riksdagsprotokoll**, Sveriges ridderskaps och adels, från och med 1719. 15:e delen: 1746—47, 3:e häft. 8:o, s. 572—732 o. 15 s. Sthm, P. A. Norstedt & Söner. 2: 25.
- Rudbeck, Joh. G.**, „Arfskiftaren“. Om fordringsegares, efterlevande makes, testamentstagares och arvingars rättigheter uti dödsbo samt om arfskifte, giftorätt, gemensam och enskild egendom, ansvarighet för gäld i makars bo samt fast och lösegendom m. m. — En hjälpredda för menige man. 2:a omarb. uppl:n. 8:o, 80 s. Sthm, Lars Hökerberg. 90 öre.
- Rudin, Arthur**, Om villkorlig dom. Studentföreningen Verdandis småskrifter. 102. 8:o, 48 s. Sthm, Alb. Bonnier. 35 öre.
- Samling** af kongl. bref, resolutioner och utslag angående tillämpningen af kommunal förordningarne. 12:e häft., omfattande åren 1897—99, utgif. af *Aug. Alströmer*. 8:o, 170 s. Sthm, P. A. Norstedt & Söner. 2: 25.
- Samlingar** i landtmäteri. 1:a samlingen: Instruktioner och bref 1628—1699. (Utg. af Viktor Ekstrand.) 8:o, 264 s. Sthm, C. E. Fritzes k. hofbokh. i distr. 3 kr.
- Statistik**, Sveriges officiella, i sammandrag. 1901. 8:o, 96 s. Sthm, P. A. Norstedt & Söner. 1: 25.
- Tidskrift** för Sveriges landsting, städer och hushållningssällskap, utg. af *C. E. Ljungberg*. Med tabeller öfver landstingens och städernas finansiella förhållanden m. m. 33:e årg. 1901. 8:o, 256 s. Sthm, Aktieb. Nordiska bokh. i distr. 4: 50.
- Tidskrift**, Statistisk, utgifven af Statistiska centralbyrån. 1901. 8:o. Sthm, P. A. Norstedt & Söner. För årg. (3 häft.) 2: 75.
- Tidskrift**, Statsvetenskaplig, för politik, statistik, ekonomi. Utgifven af *Pontus E. Fahlbeck*. 4:e årg. 8:o. Sthm, Expd. För årg. (5 hfn = 20 ark.) 6 kr.
- Tidskrift**, Ekonomisk, utg. af *David Davidson*, 3:e årg. 8:o. H. Geber i dist. (12 häft.) 10 kr.

- Trygger, Ernst**, Kommentar till Lag om handräckning åt utländsk domstol m. m. 8:o, 54 s. Upsala, Almqvist & Wiksells boktr. aktieb. i komm. 1: 75.
- Trygger, Ernst**, Kommentar till utsökningslagen. 5:e häft. 8:o; s. 317—384 o. XXVIII s. Upsala, Almqvist & Wiksells boktr. aktieb. i komm. 1: 75.
- Wicksell, Knut**, Föreläsningar i nationalekonomi. 1:a delen: Teoretisk nationalekonomi. 1:a hft. 8:o, VI o. 219 s, Sthm, C. E. Fritzes k. hofbokh. i distr. (Tryckt i Lund.) 4: 50.
- Winroth, (prof.)** Strödda uppsatser. 8:o. Sthm. P. A. Norstedt & Söner i distr.
I. Juridiska artiklar skrifna för Nordisk familjebok. 2:a öfvers. uppl. 100 s. 1: 75.
- Winroth**, Svensk civilrätt. II. Äktenskaps rättsverkningar. 2:a häft. 8:o, XXXVI s. o. s. 511—881. Sthm, P. A. Norstedt & Söner i distr. (Tr. i Malmö.) Pr. kompl. 15 kr.
- Winroth**, Svensk civilrätt. III. Föräldrarätt. 8:o, XV o. 188 s. Sthm, P. A. Norstedt & Söner i distr. (Tr. i Upsala.) 2: 50.
- Växellagen** osh cheklagen med hänvisningar, formulär och sakregister utgifna af *G. B. A. Holm*. 3:e uppl'n. 8:o, 57 s. Sthm, P. A. Norstedt & Söner. Clb. 75 öre.
- Växellagen** och förordningen om densammas införande af Kongl. Maj:t stadfästade d. 7 maj 1880 samt Cheklagen, stadfäst d. 24 mars 1898. Nytt aftryck. 16:o, 60 s. Sthm, Alb. Bonnier. Clothästad 50 öre.
- Yttrande** af Juridiska fakulteten i Upsala, rörande tillsättandet af e. o. professuren i romersk rätt, juridisk encyklopedi m: m. 8:o, 16 s. Upsala, Almqvist & Wiksells boktr. aktieb.
- Årsskrift**, Upsala universitets, 1900. 8:o, Upsala, Akad. bokh. 2. Svenska statsrådets protokoll i frågan om förbundet med Ryssland 1812, utgifna af *Oscar Alin*. 54 s. 50 öre.

Å r 1902. .

Finland.

- Aikakauskirja**, Suomen maamittariyhdistyksen. 11:s vuosik. 1902. 8:o: H:ssä, Yhdistys. (6 n:roa.) 5 mk.
- Anteckningar** enligt prof. *Jaakko Forsmans* föreläsningar öfver de särskilda brotten enligt strafflagen af den 19 dec. 1889. Utg. af Juridiska studentfakultetens förlagsrörelse genom *L. Aspegren*. H:fors, Akademiska bokhandeln i distr.

- IV. Brotten mot individens egendom. 2:a uppl. 8:o, s. 399—487. 2: 20.
- V. Brotten mot individens rättsgebit. — Brotten mot samhällets rättsgebit. 2:a uppl. 8:o, s. 489—684. 5: 20.
- Anteckningar** enligt prof. *R. A. Wredes* föreläsningar öfver ut-sökningsväsendet. Med tillstånd af föreläsaren utgifna af Juridiska studentfakulteten genom *Hjalmar Nyqvist*. 1 o. 2:a häft. 8:o, 326 s. H:fors, Akademiska bokh. i distr. å 3: 60.
- Asetuskokoelma**, Rauman kirjapaino O. Y.
2. Vekselisääntö, annettu maalisk. 1858. 37 s. — 85, kans. 1 mk.
- Bergh, Edv.**, Sakföraren. Handledning i rättegångs- och ekonomiska ärenden enligt under de senaste åren utkomna författningar. 1—3 häft. 8:o, 240 s. H:fors, G. W. Edlund. å 2: 50.
Af detta arbete har 1:a häft. utkommit i finsk öfversättning af Samuli Koski med titeln „Asianajaja“ 80 s. 2 mk.
- Betänkande** och förslag, afgifna af den utaf 1898 års kyrkomöte tillsatta kyrkolagskomité. 8:o, 117 s. H:fors, O. J. Dahlberg. 40 p.
- Bidrag** till Finlands officiella statistik. 4:o. H:fors, Edlundska bokh. i distr. o. resp. embetsverk.
XII. Fångvården. Fångvårdsstyrelsens berättelse för år 1900. 81 s. o. XIII tab. — 50 p.
XIV. Landtmäteriet. Öfverstyrelsens för landtmäteriet berättelse för år 1900. 203 s. 1 mk.
XXIII. Rättsväsendet. Justitieexpeditionens i Kejsrerliga Senaten berättelse för år 1900. 79 + 207 s. 2: 50.
Alla dessa „Bidrag“ hafva äfven utkommit på finska.
- Blåfield, V.**, Käsikirja kihlakunnanlautamiehille ja haastomiehille. 12:o, VII, 167 s. H:ssä, Otava. (Pain. Kuopiossa.) Kans. 2: 50.
- Danielson, Joh. Rich.**, I hvilken riktning? Med anledning af Nemos „betraktelser“. Öfversatt från finskan och med förord af A. M. 8:o, XIII, 90 s. Borgå, V. Söderström. 1: 50.
- Ekonomiska samfundet** i Finland. Föredrag och förhandlingar. Band III. 1 o. 2. 8:o, 75 + 89 s. H:fors, Ekon. samf. å 1: 50.
- Furuhjelm, Elis**, Ur Finlands kulturhistoria under 1840—1870 talen. I. 8:o, 132 s. H:fors, G. W. Edlund. 3 mk.
- Författningssamling**, Storfurstendömet Finland för 1901. N:o 1—50 jämte kronologiskt och alfabetiskt register. 4:o. H:fors, Edlundska bokhandeln i distr. 7 mk.
Utg. äfven på finska.

Författningssamling, Storfurstendömet Finlands för år 1902.

H:fors, Tidningsexpeditionen. Prenumerationspris 3: 50.

Utkommit äfven på finska.

Författningssamlingen, lilla. 12:o. H:fors, G. W. Edlund.

47. Lagen om lega af jord på landet jämte därmed i sammanhang stående författningar. Gällande från 1 januari 1904. 32 s. 30 p. kart. 45 p.

Äfven på finska.

48. Lagen om vattenrätten jämte därmed i sammanhang stående författningar. Gällande från 1 mars 1903. 89 s. 80 p. kart. 1 mk.

Utgif. också på finska.

49. Fiskeristadgan jämte därmed i sammanhang stående författningar. Gällande från 1 mars 1903. 35 s. 35 p. kart. 50 p.

Gide, Charles, Nationalekonomins grunddrag. Med författarens begifvande öfversatt och delvis bearbetad af *Georg Schau-man* och *Axel v. Christerson*. 2:a omarb. uppl. 8:o, X, 623 s. H:fors, G. W. Edlund. 10 mk.

Helenius, Matti, Alkoholikysymys. Sosioloogis-tilastotieteellinen tutkimus. 1 o. 2 vihko. 8:o, 176 s. Porvoossa, W. Söderström. à 1: 20.

Häggman, Ossian, Om allmänna upplag och warrants. 8:o, 33 s. H:fors. Förf. 50 p.

Har äfven utkommit på finska.

v. Ihering, Rudolph, Taistelu oikeudesta. Suomennos alkuteoksen 14 painoksesta. 8:o, V, 62 s. H:ssä, Eero Erkko. 1 mk.

Kansataloudellisen yhdistyksen esitelmä. Sarja III. 8:o. H:ssä, Otava.

11. *Renwall, Heikki*, Austraalian työväen-lainsäädäntö. Esitelmä. 24 s. (Pain. Kuopiossa.) 60 p.

12. *Stenroth, Otto*, Taloudellinen asema Suomessa v. 1901. Esitelmä. 12 s. (Pain. Kuopiossa.) 50 p.

13. *Neovius, Ernst*, Ruotsin tuloverolaki vuodelta 1902. Esitelmä. 39 s. (Pain. Kuopiossa.) 75 p.

Komitébetänkande af den för uppgörande af förslag till arbetsordning för hofrätterne tillförordnande komité. 8:o, 45 s. H:fors, Kejs. Senatens tryckeri.

Kommunalkalender för Nylands län 1902. Redigerad af *G. Mernander*. 8:o, 199 s. Pernå, Sarvlaks, Frih, V. M. von Born. (Tr. i Lovisa.) 1: 25.

Finnes äfven på finska.

Kunnallis-kalenteri 1902. I osa. Turun ja Porin lääni. — II osa. Hämeen lääni. Koonnut *J. G. Toivonen*. 8:o, XLV,

- 384, 180, 78 s. Turussa, Antti Mikkola. Jakaja: Turun lakiasiaian toimisto. 4: —, kans. 5: — sid. 6 mk.
- Kunnallis-kalenteri** v. 1902, Viipurin läänin. Toim. *Kaarlo Renström*. 8:o, 208 s. Viipurissa, Toim. 1: 25.
- Lag, 1734 års.** I Storfurstendömet Finland gällande delar af Sveriges rikes lag, gillad och antagen på riksdagen år 1734 med tillägg af stadganden, som utkommit intill år 1902 jämte Bihang. Första upplagan utg. af *Richard Idestam*. 8:o, XXIX, 421 o. 637 s. H:fors, Weilin & Göös. Inb. 20 mk.
- Lagen** om lega af jord på landet af den 16 juni 1902. Med förklaringar af *Alarik Hernberg*. 8:o, 79 s. H:fors, Akademiska bokh. 3 mk.
- Lagberedningens** förslag och betänkande i fråga om städerna tillkommande afgifter å trafiken. 8:o, 98 o. 69 s. H:fors, Kejs. Senatens tryckeri.
- Lagberedningens** förslag till förordning innefattande närmare föreskrifter huru finsk tjensteman må i vissa fall för disciplinära förseelser rättas. 8:o, 29 o. 32 s. H:fors, K. Senatens tryckeri.
- Lagberedningens** förslag till förordning om utbetalning af arvoden förskottsvis ur allmänna medel åt vittnen i brottmål, läkare, grekisk ryska prester och tolkar samt om indrifning och redovisning af statsverket därför tilldömda ersättningar. 8:o, 35 s. o. 1 tabell. H:fors, Kejs. Senatens tryckeri.
- Lagberedningens** förslag till Lag om samverkan mellan finska och främmande myndigheter vid rättegångar och verkställighet af dem i vissa fall och till förordning om ömsesidigt biträde af sådana myndigheter för delgifning af handlingar i vissa fall. H:fors, Kejs. Senatens tryckeri. 8:o, 52 s.
- Landslagens** konungs balk. Capp. I—VIII. 8:o, 15 s. H:fors, Hagelstams bokh. i distr. 5 mk.
- Lang, J. N.**, Om eganderätten till Finlands vatten. Akademisk inbjudningsskrift. 8:o, IV, 112 s. H:fors, Akademiska bokhandeln i distr. 5 mk.
- Meddelanden**, Fångårdsmannaföreningens i Finland. XVIII. 1901 o. XIX 1902. Red. af Viktor Nybergh. 8:o, 154 s. (Svensk-finsk.) Åbo, Fångårdsm. fören. å 4: 75.
- Nemo** (Lennart Gripenberg,) Ännu några ord. 8:o, 51 s. H:fors, Otava: (Tr. i Uleåborg.) 75 p.
Har äfven utkommit på finska.
- Nordström, Väinö**, Semasiologiska bidrag till den fornromerska rätts- och religionshistorien. (Ur Öfversigt af finska veten-

- skaps soc. förhandlingar XLIV.) s. 71—90. H:fors, F. Vet. soc.
- Pellervon** kirjasto. 8:o. H:ssä, Pellervo.
5. Osuustoimintalaki. 2:n pain. 88 s. 1 mk.
6. *Gebhard, Hannes*, Osuustoiminnan keskittämisestä ja sen edellytyksistä. 32 s. 25 p.
10. *Paasikivi, J. K.*, Osuustoimintalain pääkohdat. 36 s. 50 p.
- Sistnämnda äfven på svenska.
- Qvis**, Villkoret för enighet. Några ord med anledning af Nemos och prof. Danielsons broskyrer. 1 o. 2 uppl. 8:o, 15 s. Viborg, Clouberg & C:o. 50 p.
- Seriahius, Julian**, Lärobok i obligationsrättens allmänna del enligt finsk rätt. 1 o. 2 h. 8:o, 232 s. H:fors, Akadem. bokh. I. 3: 75. II. 2: 75.
- Tidskrift** utg. af Juridiska föreningen i Finland 1902. 38 årg. 8:o. H:fors, Red. (6 hftn) 10 mk.
- Bilaga: Kort redogörelse för Kejs. Senatens justitiedepartementets utslag och domar.
- af Ursin, N. R.**, Työväenkysymys Suomessa. (Yhteiskunnallisia kysymyksiä 20.) 8:o, 80 s. H:ssä, Otava. (Pain. Kuopiossa.) 1: 25.
- v. Willebrand, W.**, Den romerska delegationsläran. En romerskrättslig studie. Akademisk afhandling. 8:o, III, 201 s. H:fors, Förf. 1: 40.
- Årsberättelse**, Fängelseföreningens i Finland 1901. 8:o. H:fors, K. Senatens tryckeri.
- Årsbok**, Statistisk, för Finland. Utg. af Statistiska centralbyrån. 23 årg. 1902, med fransk parallelltext. 8:o, 234 s. H:fors, Finska litteratursällskapets tryckeri. 4: 50, inb. 5 mk.
- Har äfven utkommit på finska.

Sverige.

- Alin, Oscar**, Den svensk-norska unionen. II. Frågan om norska grundlagens „normalexemplar“. Ny uppl. utg. efter förf:s död. Folio 11 s. o. 74 s. facsimil. Upsala, Akad. bokh. i distr. 10 kr.
- Andersson, Harald**, Vilkor och bruk vid sjöförsäkring. 8:o, 60 s. Sthm, C. E. Fritzes k. hofbokh. i komm. 1: 50.
- Arkiv**, Nytt juridiskt, utgifvet af G. B. A. Holm. 27 årg. 1902. 8:o. Sthm, Svensk författningssamlings exped.
- Afd. I. Tidskrift för lagskipning. För årg. (12 hfn) 12 kr.
- Afd. II. Tidskrift för lagstiftning. För årg. (4 hfn) 5: 50.

- Ask, John**, Föreläsningar i svensk förvaltningsrätt. Förvaltningsorganisation. I. Den allmänna centrala förvaltningen. 8:o, 136 s. Lund, Gleerupska univ. bokh. i distr. 2: 25.
- Ask, J.**, Fredsrörelsen och folkrätten. 8:o, 64 s. Sthm, Ljus. 75 öre.
- Bergström, P. V. A.** och **Carlborg, A.**, Advokaten. Fullständig juridisk rådgivare och formulärbok för hvar man i staden och på landet. 33:e—43:e hft. 8:o, s. 769—1,032. Sthm, Fröleen & k. För häfte 25 öre.
- Betänkande**, underdånigt, afgifvet d. 15 okt. 1902 af komitén för förnyad utredning af frågan om lämpligaste sättet för anordnande af en maltdrycksbeskattning. 4:o, 188 s. Sthm, Nordiska bokh. 2 kr.
- Betänkande** angående förändradt ordnande af det civila pensionsväsendet, afgifvet af den af Kongl. Maj:t för sådant ändamål tillsatta komité. 4:o, 281 s. Sthm, Nordiska bokh. 3 kr.
- Betänkande** och förslag af den af Kongl. Maj:t den 25 maj 1900 tillsatta komité för afgifvande af förslag om skärpning af vissa frihetsstraff och om vilkorlig frigifning äfvensom för utredning af frågan om vilkorlig straffdom m. m. 4:o, III o. 223 s. Sthm, Nordiska bokh. 2: 25.
- Betänkande** och förslag afgifna af den af Kongl. Maj:t tillsatta komitén för utredning af frågan om åtgärder för beredande af lämplig uppfostran dels åt minderåriga förbrytare dels ock åt vanartiga och i sedligt afseende försummade barn. II. Betänkande och förslag angående vanartiga och i sedligt afseende försummade barns behandling. 4:o, 208 s. o. 4 pl. Sthm, Nordiska bokh. 1 kr.
- Bidrag** till Sveriges officiella statistik. 4:o. Sthm, Nordiska bokh.
- B) Rättsväsendet. XLIII, 1, 2. Chefens för Kongl. justitiedepartementet und. ämbetsberättelse för år 1900. XXIX o. 94 s. 1 kr.
- G) Fångvården. Ny följd XLII. Fångvårdsstyrelsens und. berättelse för år 1900. 42 s. 1 kr.
- O) Landtmäteriet. Landtmäteristyrelsens und. berättelse för år 1901. 22 s. 40 öre.
- Q) Statens domäner. Domänstyrelsens und. berättelse rörande skogsväsendet för år 1900. XXII o. 180 s. 1: 50.
- R) Valstatistik XIV: I. Statistiska centralbyråns und. redogörelse angående valrätt till riksdagens andre kammare år 1900. XXII o. 283 s. 3: 90.
- V) Brännvins tillverkning och försäljning samt hvitbetssockertillverkningen. XVIII. Und. berättelse af finansdepartementets kontroll- och justeringsbyrå för tillverkningsåret 1900—1901. XVII o. 15 s. 1 kr.

- Blumenberg, H. G.**, Kommunalkalender för landet. Förklarande-framställning af författningarna rörande kommunalstyrelse på landet jämte månadsminneslistor för ordföranden i stämman och nämnd. 6:e tillökade uppl:n. 8:o, VIII o. 134 s. Sthm, P. A. Norstedt & Söner. Kart. 1: 75.
- Boëthius, S. J.** Om ideologisk och empirisk forskning inom statsvetenskapen. Särtryck ur Nordisk Universitets tidskrift, 2:a årg. 8:o, 15 s. Göteborg, Wettergren & Kerber. 35 öre.
- Cassel, G.** Socialpolitik. 8:o, 156 s. Sthm, Hugo Geber. 2: 50.
- Charlier, C. V. L.**, Om proportionella val. 8:o, 27 s. Lund, Gleerupska universitets bokh. i distr. 40 öre.
- Despagnet, Frantz**, Den finska frågan ur juridisk synpunkt. Öfers. från franskan. 8:o, 57 s. Sthm, Svanbäck & C:o 1: 25.
- v. Engeström, Johan**, Om jordbesittning med särskildt afseende å arrende. (Särtryck ur Landtbruksakademins handl.) Sthm, Norstedt, 88 s.
- Fahlerantz, G. E.**, Folkelementet i rättsskipningens tjänst. Lund, Berling, 59 s. 1 kr.
- Flodström, I.**, Minoriteternas representationskraft. Skrifter utg. af Föreningen för proportionella val. I. 8:o, 39 s. J. Beckman. 35 öre.
- Förarbetena till K. M:ts förnyade nåd. stadgå om skiftesverket i riket den 9 nov. 1866.** Efter offentligt uppdrag utg. af *H. Rhodin*. 8:o, VIII o. 308 s. Sthm, Alb. Bonnier i distr. 4: 50.
- Förarbeten till Sveriges rikets lag 1688—1734.** Efter offentligt uppdrag utg. af *Wilhelm Sjögren*. Stor 8:o. Upsala, Almqvist & Wiksells boktr. aktieb. IV. Lagkommisionens förslag 1686—1697. XXV o. 470 s. 6: 50.
- Författningssamling**, Svensk, 1902. N:o 1—145 med Bihang, kronologiskt och alfabetiskt register. 4:o. Prenum. pris 8 kr.
- Förhandlingar**, Nationalekonomiska föreningens. 8:o. Sthm, National ekonom. föreningen. 1900, 156 s. o. 4 tab. 5 kr. 1901, 101 s. o. 2 bilagor. 2: 50.
- Förhandlingar** vid Sveriges advokatsamfunds årsmöte i Stockholm d. 24 maj 1902. 8:o, 48, 20 o. 27 s. Sthm, Advokatsamfundet. 50 öre.
- Förordningen** om fartygs registrering och utdrag, i därå tillämpliga delar, af sjölagen och författningarna om befälet å handelsfartyg; med hänvisningar, formulär och sakregister utgifna af *Carl Malmén*. 8:o, 102 s. Sthm, P. A. Norstedt & Söner. Inb. 1: 75.

- Förordningen** om inkomstskatt den 21 juni 1902, med förklaringar och register utgifven af *Conrad Carleson*. 8:o, 96 s. Sthm, P. A. Norstedt & Söner. 60 öre, inb. 1 kr.
- Förslag** till lagar angående bankbolag med solidarisk ansvarighet för delegarene samt angående bankaktiebolag m. m. afgifna d. 4 februari 1902 af den enligt nådigt beslut den 18 oktober 1901 förordnade komité. 4:o, 92 s. Sthm, Nordiska bokh. 1 kr.
- Grundlagar**, Sveriges, med förklaringar, bihang och register. Handbok utgifven af *K. Hagman*. 8:o, VI, 607, 248 o. 43 s. Sthm, P. A. Norstedt & Söner. 12 kr., inb. 14 kr.
- Hagströmer, J.**, Svensk straffrätt. Föreläsningar, utgifna dels efter anteckningar af studerande dels såsom manuskript. 2:a hft. 8:o, s. 265—480. Upsala, Almqvist & Wiksells boktr. aktieb. i distr. 4 kr.
- Handlingar** angående förvärfvande af examensrätt och för inrättande af juridisk fakultet vid Stockholms högskola. 8:o, 70 s. Sthm, Nord. bokh. Gratis.
- Hasselroth, Berndt**, Handelsbalken jämte dithörande författningar med förklarande anmärkningar och belysande prejudikat till praktiska juristers och affärsmäns tjenst. 6:te delen (omfattande 13:e kap.) 8:o. VII o. s. 1027—1258. Sthm, P. A. Norstedt & Söner. 3 kr.
- Helenius, Matti**, Alkoholspörsmålet. En sociologisk-statistisk undersökning. 8:o, 422 s. Sthm, Hälsovännens förlag. 5: 50.
- Hemming, Anders**, Handbok i handelsrätt och sjörrätt. 8:o, 208 s. Sthm, Alb. Bonnier. Inb. 2: 25.
- Hollgren, Carl Axel**, Till frågan om lagstiftning angående de enskilda skogarne inom landet. 8:o, 110 s. Halmstad, Majjel.
- Inkomstskatteförordningen** af den 21 juni 1902 jämte en kort historik öfver dess tillkomst samt exempel och förklaringar af *C. J. Gardell*, 1:a o. 2:a upp., med sakregister. 8:o. 59 s. Sthm, P. A. Huldbergs bokförlagsaktieb. 80 öre.
- Jaktstadga**, Kungl. Maj:ts förnyade nådiga, af den 21 oktober 1864 samt öfriga gällande författningar, som beröra jakt jämte tabell öfver jakttiden och sakregister, utarb. af *C. A. T. Björkman*. 7:e uppl., genomsedd och i enlighet med de intill d. 1 juni 1902 utkomna författningar ändrad af byråchefen *E. Kinberg*. Liten 8:o, 81 s. Sthm, P. A. Norstedt & Söner. Kart. 85 öre.
- Jaktstadgan** med därtill hörande författningar och sakregister jämte tabell öfver jakttiden af *C. A. T. Björkman* i enlighet med de intill d. 1 juni 1902 utkomna författningar ändrad af byråchefen *E. Kinberg*. Med ett bihang af *Aug.*

- Emil Holmgren.* 9:e uppl, Liten 8:o, 157 s. Sthm, P. A. Norstedt & Söner. Karl. 1: 25.
- Kalender**, Kongl. Göta hofrätts, år 1902. 12:o, 25 s. Jönköp-
ping, E. Bergmans bokh. 75 öre.
- Kallenberg, E.**, Föreläsningar öfver lag om ändring i vissa de-
lar af Rätttegångsbalken d. 14 juni 1901. 8:o. Lund,
Gleerupska univ:s bokh. i distr. Del I. 115 s. 2: 25
Del II. 58 s. 1: 60.
- Kyrkolag**, Sveriges, af år 1686. Jämte dithörande stadganden,
som utkommit till slutet af 1901. Utgifven af *P. Ryd-
holm.* 8:o, 578 s. Sthm, Alb. Bonnier. Inb. 7 kr.
- Leffler, Joh.** Meddelanden angående försäkringsväsendet i Sve-
rige af år 1901, hämtade och sammanförda ur försäkrings-
bolagens officiella uppgifter för nämnda år. 4:o, 62 s,
Bilaga: *Leffler, J.*, Försäkringsmannaföreningens s. k. „stora
principstrid“. 8:o, s. 157—179. 2: 20.
- Leffler, Joh.**, Nationalekonomins grunddrag. 8:o, 109 s. Sthm,
J. Looström & C:o. 2: 25.
- Looström, Axel**, Växel- och checklära enligt svensk rätt. 3:e
omarb. och tillök. uppl:n. 8:o, 156 s. Sthm, F. Skog-
lund i distr. 1: 50.
- Lundborg, Ragnar**, Handbok i allmän statskunskap. Populär
framställning. 2:a uppl:n. 8:o, 269 s. Sthm, Gust. Lind-
ström. 2: 75.
- Platon**, Valda skrifter i svensk öfversättning af *Magnus Dalsjö.*
II delen. Staten. 2:a förbättrade uppl:n. 8:o, 547 s.
Sthm, P. A. Norstedt & Söner. 5 kr.
Utkom äfven med separat titel: Staten. 5 kr.
- Principstriden**, den stora, inom svenska lifförsäkringen. En ut-
redning verkställd på uppdrag af Försäkringsmannaföre-
ningen. 8:o, 16 s. Sthm, Nordin & Josephson. 15 öre.
- Protokoll**, Riksdagens vid lagtima riksmötet år 1902. Sthm,
P. Pahlsson. Första kammarens 3 band, 3 kr. Andra
kammarens 5 band, 3 kr.
- Reuter, Hugo**, Om proportionella riksdagsmannaval. 8:o, 30 s.
Göteb., N. P. Pehrssons bokh. i distr. 50 öre.
- Riksdagsprotokoll**, Sveriges Ridderskaps och adels. 17:e de-
len 1710, 1713—14. (Utgif. af Severin Bergh.) 8:o, XIV
o. 437 s. Sthm, P. A. Norstedt & Söner. 5: 75.
- Rydin, H. L.** Anteckningar om den norska vensterns unions-
politik och dennas statsrättsliga karaktär under åren 1891
—1902. 8:o, XVI o. 216 s. Upsala, W. Schultz. 2: 75.
- Samhällslifvet**, Det ekonomiska. Handbok i nationalekonomi
under medverkan af flere fackmän utarbetad af *Joh. Löff-
ler, Axel Raphael, Carl Rosenberg, Gustaf Sundbärg* och

- Emil Svensén.* 14:e o. 15:e (slut) hft. 8:o, 577—695. Sthm, Fahlrantz & C:o. 2 kr.
- Samling** af kongl. resolutioner och bref rörande tillämpningen af bevillningsförrordningen jämte sakregister. 7:e häft., omfattande år 1900, utg. af *Hjalmar Rettig.* 8:o, VII o. 127 s. Sthm, Isac Marcus boktr. aktieb. 2 kr.
- Samlingar** utgifna af Svenska Förskriftssällskapet. 8:o. Sthm, Sv. Förskriftssällsk.
- 122:a häft. Upplandslagen efter Ängsöhandskriften. Utg. af *Otto von Friesen.* XX o. 157 s. samt 2 facsimilie 2 kr.
- Själfdeklaration.** Praktisk handbok för skattskyldiga och beskattningsmyndigheter utg. af *Oscar Bodin o. Herman Palmgren.* 8:o, 167 s. Sthm, P. A. Norstedt & Söner. Inb. 2 kr.
- Sjölagen,** Supplement till, jämte viktigare författningar rörande sjöfarten utgifven af *I. Afzelius.* 3:e uppl. upptagande de i ämnet intill 1901 års slut utkomne författningar. 8:o, 31 s. Sthm, P. A. Norstedt & Söner. 50 öre.
- Skrifter,** utgifna af k. Humanistiska Vetenskapssamfundet i Upsala. 8:o. Upsala, Akadem. bokh. Hvarje band 10 kr.
- IV. I. *Kjellén, Rudolf,* Riksrättsinstitutets utbildning i Sveriges historia. IV o. 191 s. 2: 75.
- Stenkula, A. O.,** Om fattigvård. Studier och reformförslag. 8:o, 234 s. Lund, C. W. K. Gleerup. (Tr. i Malmö.) 3 kr.
- Stjernberg, Nils,** Till frågan om de s. k. ekonomiska kategorierna. Akademisk afhandling. 8:o, 170 s. Upsala, Akadem. bokh. 2: 25.
- Stjernstedt, Georg,** Den svenska arbetareskyddslagstiftningen. (Studentföreningen Verdandis småskrifter. 107.) 8:o, 44 s. Sthm, Alb. Bonnier. 25 öre.
- Svensén, Emil,** Allmän rösträtt och proportionella val. 8:o, 79 s. Sthm, Bohlén & C:o. 75 öre.
- Thyselius, Erik,** Kampen för allmän rösträtt. En fullständig historisk förklaring öfver rösträttsfrågan, från början till närvarande tid, utarbetad för svenska medborgare. 8:o, 470 s. Sthm, Fröleen & C:o. Inb. 6 kr.
- Tidskrift,** Ekonomisk, utg. af *David Davidson.* 4:e årg. 1902. Sthm, Hugo Geber i distr. För årg. (12 hfn) 10 kr.
- Tidskrift,** för skogshushållning. Utg. af *C. G. Holmerz.* 30:e årg. 1902. 8:o. Sthm, C. E. Fritzes k. hofbokh. i distr. För årg. (4 hfn = 16 ark.) 5 kr.
- Tidskrift,** Statistisk, utgifven af Kongl. Statistiska centralbyrån. 1902. 8:o. Sthm, P. A. Norstedt & Söner. För årg. (3 hfn = 18 ark.) 2: 75.

- Tidskrift**, Statsvetenskaplig, för politik, statistik och ekonomi, utgifven af *Pontus E. Fahlbeck*. 8:o. Lund, C. W. K. Gleerup i distr. För årg. (5 hfn = 20 ark.) 6 kr.
- Tidskrift** för Sveriges landsting, städer och hushållningssällskap, utg. af *C. E. Ljungberg*. 34:e årg. 1902. 8:o, 256 s. Sthm, Nordiska bokh. i distr. 4: 50.
- Trygger, Ernst**, Kommentar till lag om ändring i vissa delar af rättegångsbalken den 14 juni 1901. 1:a hft. 8:o, 116 s. Upsala, Almqvist & Wiksells boktr. aktieb. 2: 50.
- Trygger, Ernst**, Kommentar till Utsökningslagen. 6:e häft. 8:o, s. 385—432. Upsala, Almqvist & Wiksells boktr. aktieb. i komm. 1: 25.
- Utlåtande**, Kongl. Maj:ts och rikets kammarrätts underdåniga, öfver det af särskilda kommitterade d. 5 okt 1901 afgifna betänkande med förslag till bestämmelser om inkomstskatt och obligatorisk sjelfdeklaration. 4:o, 39 s. Sthm, Nordiska bokh. 50 öre.
- Utlåtande**, Kongl. Maj:ts och rikets kammarkollegii underdåniga, i anledning af väckt förslag om ändrade bestämmelser rörande afgäld från jordafsöndringar. 4:o, 52 s. Sthm, Nordiska bokh. 50 öre.
- Vattenrätts-förordningen**, flottningsstadgan samt därmed sammanhängande författningar med hänvisningar och sakregister utgifna af G. B. A. Holm. 2:a uppl. 8:o, 92 s. Sthm, P. A. Norstedt & Söner. Clb. 1: 50.
- Växellagen** af d. 7 maj 1880 jämte Kongl. Maj:ts förordning om dess införande och hvad i afseende därå iakttagas skall. 16:o, 43 s. Sthm, Ad. Bonnier. 40 öre.
- Östergren, P. A.**, Till historien om 1734 års lagreform. 8:o. Lund, C. W. K. Gleerup.
I. Inledning och öfversikt. XII o. 140 s. 3 kr.
II. De civilrättsliga balkarne inför 1731 och 1734 års ständer. 268 s. 4: 50.

Å r 1903.

Finland.

- Aikakauskirja**, Suomen maanmittariyhdistyksen, 12:a vuosik. 1903. 8:o. H:ssä, Yhdistys. (6 n:roa.) 5 mk.
- Anteckningar** enligt professor R. A. Wredes föreläsningar öfver giftermålsbalken. Med tillstånd af föreläsaren utgifna af juridiska studentfakulteten genom Lars Vasastjerna. 8:o, 244 s. H:fors, Akadem. bokh. i distr. 6 mk.

Anteckningar enligt professor *R. A. Wredes* föreläsningar öfver utsökningsväsendet. Med tillstånd af föreläsaren utg. af juridiska studentfakulteten genom *Hjalmar Nyqvist*. 3:e häft. 8:o, s. 327—537. VIII, IV. H:fors, Akadem. bokh. i dist. 5: 40.

Asetuskokoelma, Otavan. 16:o. H:ssä, Otava.

8. Vesioikeuslaki. — Kalastussääntö. Laki välirajasta vedessä ja vesialueen jaosta y. m. näihin kuuluvia säännöksiä. Astuivat voimaan maaliskuun 1 p. 1903. 152 s. (Pain. Kuopiossa.) Kans. 1: 25.

8. Kalastussääntö. Laki välirajasta vedessä ja vesialueen jaosta y. m. näihin kuuluvia säännöksiä. Astuivat voimaan maaliskuun 1 p. 1903. 58 s. (Pain. Kuopiossa.) Kans. 35 p.

9. Laki osakäytiöistä ynnä säännöksiä muista yhtiöistä sekä kaupparekisteristä, toiminimestä ja prokurasta. Painosta toim. *K. J. Ståhlberg*. 68 s. (Pain. Kuopiossa.) Kans. —: 60.

10. Elinkeinolaki ja työväensuojelusta koskevat asetukset. Painosta toim. *K. J. Ståhlberg*. 94 s. (Pain. Kuopiossa.) Kans. —: 85.

11. Työväenvakuumasta ja työntekijäin apukassoja koskevat asetukset. Painosta toim. *K. J. Ståhlberg*. 87 s. Kans. —: 80.

Asetuskokoelma, pieni. 12:o, H:ssä, G. W. Edlund.

48. Vesioikeuslaki ynnä sen yhteydessä olevien asetusten kanssa. 81 s. —: 80, kans. 1: —.

Asetuskokoelma, Rauman kirjapaino O. Y:n. 8:o. Rauma. Rauman kirja.

3. Kalastussääntö ynnä sen yhteydessä olevat asetukset. 40 s. —: 25, kans. —: 35.

Asetus metsästyksestä. 12:o, 24 s. H:ssä, G. W. Edlund. —: 25.

Bibliotek för fiskare och jägare. H:fors Centraltryckeri-bolag.

II. Fiskarens lagbok. Samling af i Finland rörande fiske och vattenrätt gällande författningar, utg. af *Osc. Nordqvist*. 8:o, 145 s. Inb. 2: 25.

Har äfven utkommit på finska.

Bidrag till Finlands officiella statistik, beträffande bland annat Rättsväsendet, Fångvården och Landtmäteriet 1901 i enlighet med hvad här ofvanför under 1902 upptagits; och hafva dessa „bidrag“ äfven utkommit på finska språket.

Blomqvist, T. J., Hvad husbonden hörde och tänkte om skogar. 8:o, 11 s. Prisbelönad skrift. H:fors, Forstföreningen. Tryckt i Tavastehus. —: 10.

Ekonomiska samfundet i Finland. Föredrag och förhandlingar. Band III, häft. 3. 8:o, 90 s., 1 tabell o. 1 karta. H:fors,

Ekon. samf. Häftet innehåller: Öfversikt af den ekonomiska ställningen i landet af *Leon. von Pfaler*. Om frosten och frostförsäkringen af *Gösta Grotenfell*. Några drag ur v. Böhm-Bawecks produktionsteori af *Oskar Grounstroem*. Ur det tyska bankväsendets historia af *Arthur Neovius*. Några drag ur nutidens handelspolitik af *L. Mechelin* samt årsberättelse för år 1902.

Författningssamling, Storfurstendömet Finlands, för 1902. 2 delar. 4:o, 45 n:r jämte kronologiskt och alfabetiskt register. (På ryska, finska och svenska.) H:fors, Edlundska bokhand. i distr. 7: —.

Författningssamling, Storfurstendömet Finlands, för år 1903, n:is 1—57. (Rysk, finsk och svensk.) H:fors, Tidningsexpeditionen. Prenumerationspris 3: 50.

Författningssamlingen, lilla. 12:o. H:fors, G. W. Edlund.

14. Ny upplaga. Författningar angående fattigvården och lösdrifvare. — Legostadgan. — Författningar angående flyttning från en församling till annan. Förordningen om mantalsskrifning jämte formulärer. 112 s. o. 3 tab. 1: 10, kart. 1: 30.

36. Ny uppl. Författningar angående tillverkning, denaturering och försäljning af bränvin, handel med viner o. a. svagare rusdrycker samt tillverkning och försäljning af maltdrycker. 181 s. Kart. 2: —.

Dessa två samlingar äro äfven tryckta på finska.

38. Ny utvidgad uppl. Lagen om aktiebolag. Författningarna om handelsregister, firma och prokura samt lagen om andelsverksamhet. 61 s. Kart. —: 75.

41. Ny, tillökad upplaga. Arbetarelagstiftningen. Författningar angående skydd för arbetare i industriella yrken och yrkesinspektion, arbetsgifvares ansvarighet för kroppsskada, som drabbar arbetare, fartygsredares d:o — d:o för sjömän i tjensten, äfvensom arbetareunderstöds-kassor. 116 s. Kart. 1: —.

43. Ny upplaga. Förordningarna angående kommunalförvaltning på landet, samhällen på landsbygden med sammanträngd befolkning, samt högre folkskolors inrättande i landskommunerna. 67 s. Kart. —: 65.

49 a. Fiskeristadgan jämte därmed i sammanhang stående författningar. 39 s. Kart. —: 35. Är äfven tryckt på finska.

46. Ny, utvidgad uppl. Förmynderskapslagen samt lagen om makars egendoms- och gälds-förhållanden. 58 s. Kart. —: 75.

Gripenberg, Alexandra, Reformarbetet till förbättrande af kvinnans ställning. III. 8:o, 499, 7 s. H:fors, Tidskriften Koti ja yhteiskunta. 5: —.

- Gröndahl, Hugo**, Pää-intervetsioonista Suomen oikeuden mukaan. Yliopistollinen väitöskirja. 8:o, XII, 181 s. H:ssä, Tekijä. Levittäjä Minervan kirjakauppa. 1: 10.
- Helenius, Matti**, Alkoholikysymys. Sosiologis-tilastotieteellinen tutkimus. Vihot 3—4. 8:o, 177—336. Porvoossa, W. Söderström. à 1: 20.
- Hultin, Thekla**, Fattigvården i Finland år 1899. H:fors, Edlundska bokh. i distrib.
- Juridiska meddelanden**. Notiser från rätts- och affärslivet. 1 årg. 1903. 4 o. 226 s. H:fors, Red. 5: —.
- Kansatalloudellisen yhdistyksen esitelmiä**. Sarja III. 8:o. H:ssä, Otava. 14. *Hjelt, Aug.*, Työväen tapaturmavakuutus Suomessa. 18 s. (Pain. Kuopiossa.) —: 50.
- Komitébetänkande** angående sjöfartens ordnande i isbelagdt vatten. 5 $\frac{1}{8}$ ark.
- Komitébetänkande** angående tillverkning och försäljning af margarin. 4 ark.
- Komitébetänkande** angående skjutshållningen och gästgifverierna. 16 $\frac{1}{4}$ ark.
Dessa betänkanden äro tryckta på K. Senatens tryckeri och hafva äfven utkommit på finska.
- Lagberedningens** förslag till notariatlag jämte motiv. 8:o, 58 s.
- Lagberedningens** förslag till lag om finsk tjenstemans disciplinära bestraffning jämte motiv. 8:o, 23 sid.
Bägge dessa förslag äro tryckta på K. Senatens tryckeri.
- Laki** maanvuokrasta maalla selityksillä varustettuna, toim. *K. J. Ståhlberg*. 8:o, VI, 234 s. H:ssä, Otava. (Pain. Kuopiossa.) Sid. 4: 75.
- Lakiselityksiä**. 8:o. H:ssä, Yrjö Weilin.
1. Laki maanvuokrasta maalla, kesäkuun 19 p:ltä 1902. Selitykset ja kaavat kirj. *Alarik Hernberg*. Toinen lisätty pain. 81 s. 1: 50.
2. Vesioikeuslaki ja kalastussääntö kesäkuun 19 p. 1902. Tarkastetuilla selityksillä ja kaavalla varustettu painos. 140 s. (Pain. Tampereella.) 2: —.
- Lakimies**. 1:n vuosikerta 1903. Toim. *Allan Serlachius*. 8:o. H:ssä. Toim. (12 vihk.) 6: —.
- Lang, J. N.**, Jakoperusteesta kylässä. 8:o, 56 s. H:ssä, Aka-teeminen kirjakauppa. 3: —.
- Lefnadsteckningar**, Folkupplysningssällskapets serie. 8:o. H:fors, Sällskapet.
9. *Palmén, E. G.* Anders Chydenius. Med porträtt. 175 s. (Tr. i S:t Michel.) Inb. 2: —.
11. *Schulman, Hugo*, Alexander I. Lefnadsteckning. 142 s. o. 1 porträtt. Inb. 1: 75.
Dessa hafva äfven utgifvits på finska.

- Lilius, F. Osk.**, Testamentin muodosta Suomen oikeuden mukaan. 8:o, 226 s. H:ssä, Tekijä. 1: 75.
- Om lega af jord på landet eller den så kallade torparelagen.** Utgifven på föranstaltande af Nylands och Tavastehus läns landtbrukssällskap (af V. M. von Born). 8:o, 49 o. VIII s. H:fors, Söderström & C:o. —: 75. År också utgifven på finska.
- Rösträttsfrågan** år 1903. En återblick. 8:o, 64 s. H:fors, Helios. 1: —.
- Schauman, Georg**, Anders Chydenius. Några minnesord. 8:o, 17 s. o. 1 porträtt. H:fors, Edlundska bokh. i distr. — 50.
- Sonck, J. G.**, Svensk-finsk lag- och kurial terminologi. 8:o, 8, 432 s. H:fors, Finska litteratursällskapet. 15: —.
- Studier** och examina i juridiska fakulteten. 8:o, 41 s. H:fors, Akadem. bokhandeln. —: 40.
- Ståhlberg, K. J.**, Irtolaisuus Suomen lain mukaan. Akatemialinen väitöskirja. 8:o, 207 s. H:ssä, Yrjö Weilin. 3: —.
- Tidskrift** utg. af Juridiska fören. i Finland 1903. 39 årg. 8:o. H:fors, Red. (6 h:n) 10: —.
Bilaga: Kort redogörelse för Kejs. Senatens justitiedepartementets utslag och domar för 1901 o. 1902 jämte Säkregister.
- Väkijuomain myynti** ja anniskelu. Katsaus väkijuomain myynti- ja anniskeluoikeudesta voimassa oleviin lainsäädännöksiin. Suomeenno aikakauslehestä „Juridiska meddelanden“. 8:o, 27 s. H:ssä, Helios. —: 75.
- Yhteiskunnallisia kysymyksiä.** 8:o. H:ssä, Otava.
21. *Rosengqvist, G. G.* Ehtoollispakko historiallisesti ja kriittillisesti valistu. 99 s. 1: 50.
22. *Ståhlberg, K. J.*, Työttömyysvakuutuksesta. 40 s. —: 50.
- Årsberättelse**, Fängelseföreningens för 1902. 8:o, 67 s. H:fors, K. Senatens tryckeri.
- Årsbok**, Statistisk för Finland. Ny serie. 1:a årg. 1903. Utg. af Statistiska Centralbyrån. 8:o, XXI, 389 s. H:fors, Edlundska bokh. i distr. 3: —, inb. 3: 50.

Sverige.

- Arkiv**, Nytt juridiskt, utgifvet af G. B. A. Holm. 8:o. Sthm. Svensk författningssamlingsexped.
Afd. 1. Tidskrift för lagskipning. Årg. 30 (1903) för årg. (12 hfn) 12 kr.
Afd. II. Tidskrift för lagstiftning m. m. Årg. 28 (1903) för årg. (4 hfn) 5: 50.

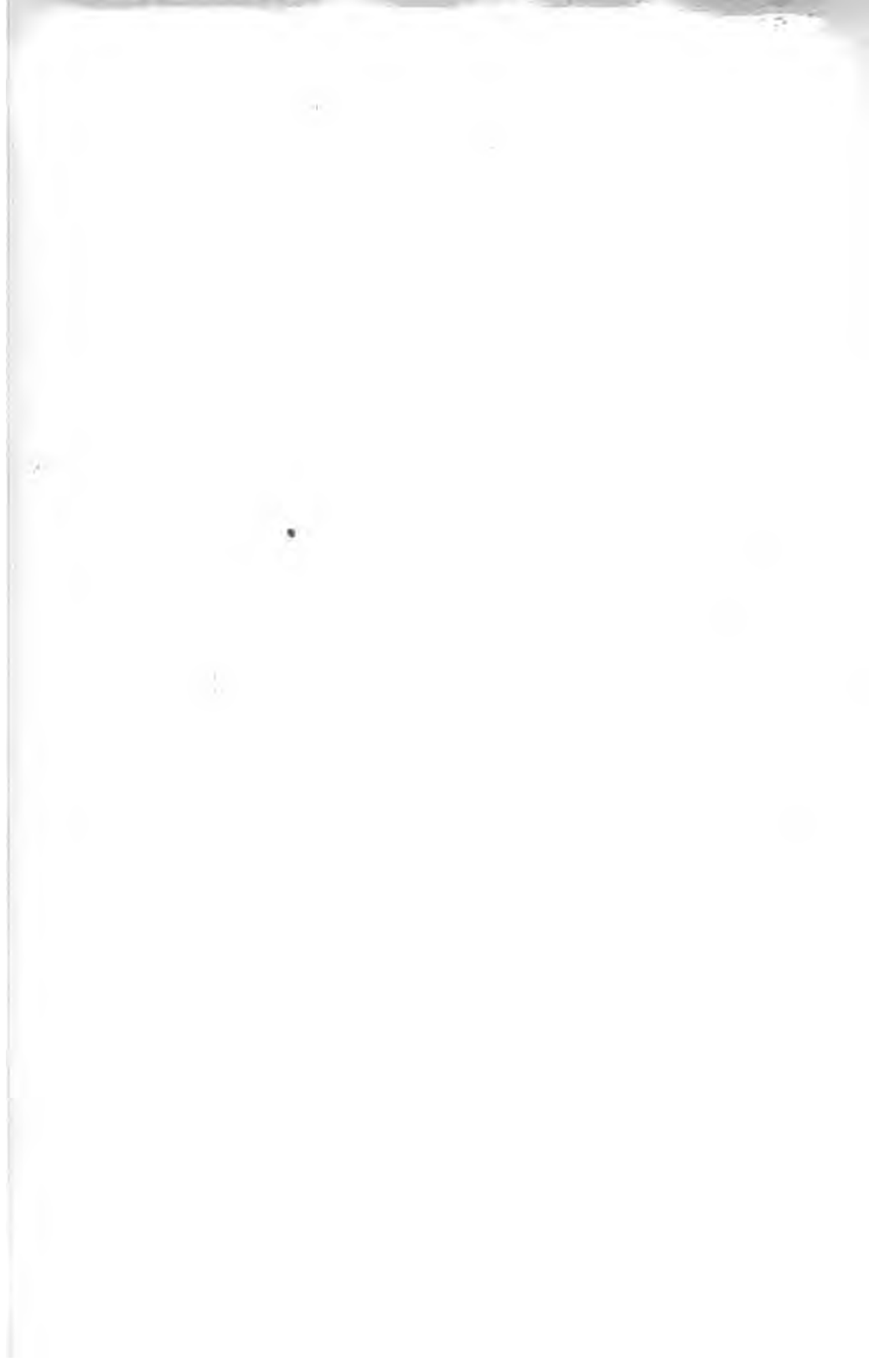
- Ask, John**, Fredsrörelsen och folkrätten. Fem föreläsningar hållna under sommarkurserna i Lund augusti 1902. 16:o, 64 s. Sthm, Ljus 75 öre.
- Ask, John**, Föreläsningar i svensk förvaltningsrätt. Förvaltningsorganisation. II. Den allmänna lokala förvaltningen. 8:o. XXII, 153, IV s. Lund, Gleerupska univ. bokh. 2: 50.
- Bankbolagslagarna** och vissa dithörande författningar jämte motiv, hänvisningar, formulär och sakregister, utgifna af *Sven Köhler*. 8:o, VI, 192 s. Sthm, Norstedt. Inb. 2: 75.
- Berättelse** angående Stockholms kommunalförvaltning år 1901 jämte statistiska uppgifter för samma och föregående tid, utgifven af stadsfullmäktiges beredningsutskott. Årg. 34. 4:o, XVII, 150, 493 s, Sthm, Nord. bokh. Kart. 4 kr.
- Betänkande** med förslag till proportionellt valsätt vid val till riksdagens andra kammare jämte vissa ändringar i regeringsformen och riksdagsordningen, afgifvet den 27 oktober 1903 af därtill förordnade kommitterade. 4:o, 182, 64, 48 s. Sthm, Haeggström. 2 kr.
- Betänkande**, Universitets examenskommitténs. 8:o. Sthm, Nord. bokh.
I. Examina samt undervisnings- och studieväsendet inom de Juridiska fakulteterna vid rikets universitet. Betänkande och förslag den 12 sept. 1903 afgifna af den af K. M:t d. 17 okt. 1902 i nåder förordnade kommitté. 147 s. 1 kr.
- Bidrag** till Sveriges officiella statistik. 4:o. Sthm, Nord. bokh.
— Beträffande bland annat Rättsväsendet, Fångvården, Statens domäner, Valstatistik samt Brännvins tillverkning och försäljning för år 1901 i enlighet med hvad här ofvanför under 1902 upptagits.
- Blomberg, Hugo**, Om svenskt statsborgerskap. II. Enligt lag om förvärfvande och förlust af medborgarrätt den 1 oktober 1894. Efter föreläsningar i svensk statsrätt. 8:o. 53 s. Upsala, Almqvist & Wiksell. 1: 25.
- Bodin, O. & Palmgren, H.**, Själfdeklaration. Praktisk handbok för skattskyldige och beskattningsmyndigheter. 2:a omarbet. och tillökade uppl:an. 8:o, 187 s., 1 formulär. Sthm, Norstedt. Inb. 2 kr.
- Cassel, G.**, Det proportionella valsättet. Populär framställning af Röstrettskommitténs förslag. 8:o. Sthm, Geber. 60 öre.
- Ernberg, Albert**, Om expropriation som rättsligt begrepp. Akad. afh. 8:o, 175 s. Lund, Gleerupska bokh. i distr. 3 kr.
- Eschelsson, Elsa**, Om civiläktenskapets framträdande i svensk och utländsk rätt. (I vår tids lifsfrågor. 31.) Sthm, Skoglund. 29 s. 50 öre.
- Fahlorantz, G. E.**, Rättfärdighet i rättsskipning. En historisk och jämförande framställning af några hufvudpunkter i vårt

- rättegångsväsende. 8:o, XXI, XV, 944, 26 s. Sthm, Förf. 15 kr.
- Flodström, I.**, Sveriges och Norges utrikesstyrelse. 8:o, 72 s. Sthm, Ljus. 1 kr.
- Flodström, I.**, Unionen och unionsdokumenten. 8:o, 64 s. Sthm, Ljus. 1 kr.
- Förarbetena** till Sveriges rikes lag 1686—1736. Efter offentligt uppdrag utgifna af *Wilhelm Sjögren*. 8:o. Uppsala, Almqvist & Wiksell. V. Lagkommissionens förslag 1698—1718. IX, 450 s. 6: 50.
- Författningar** angående tillverkning af *brännvin* 1903. 8:o, 103 s. Sthm, Norstedt. Inb. 1: 25.
- Författningar** angående tillverkning och beskattning af *malt-drycker* 1903. 8:o, 60 s. Sthm, Svensk författningssaml. exp. Klothft. 80 öre.
- Författningssamling**, Kommunal, för Stockholm 1895—1901 jämte register för 1862—1901. 8:o, 22, 943 s. Sthm, Nord. bokh. Kart. 2: 50.
- Förordning** om inkomstskatt, Kungl. Maj:ts nådiga, gifven Stockholms slott den 21 juni 1902. Med alfabetiskt sakregister. 3:e uppl. försedd med deklaraionsformulär med exempel såväl för städer som landet. 8:o, VIII, 57 s. Sthm, Ad. Johnson. Kart. 65 öre.
- Förslag** till lag om köp och byte af lösegendom äfvensom till andra därmed sammanhängande författningar, afgifna af därtill utsedda kommitterade. 4:o, 136, 71 s. Sthm, Nord. bokh. 1: 50.
- Försäkringslagarna** af den 24 juli 1903. Med ett kort sakregister till „Lag om försäkringsrörelse“ och förteckning öfver vidtagna ändringar i de med K. M:ts nåd. prop. till riksdagen framställda försäkringsförslagen (af Johan Leffler). (Försäkringsföreningens tidskrift 1903. Suppl. hft. 1.) 8:o, 72 s. Sthm, Nord. bokh. 1: 50.
- Geijer, Erik Gustaf.** Om vår tids inre samhällsförhållanden i synnerhet med afseende på fäderneslandet. Tre föreläsningar ur den hösten 1844 i Upsala föredragna historiska kursen. Med förord af S. J. Boëtius. 8:o, VIII. 121 s. Sthm, Norstedt. 1: 25.
- Grundlagar**, Sveriges och konstitutionella stadgar jämte kommunallagarna samt Norges Grundlov, utg. af *W. Uppström*. 6:te uppl. 8:o. VI, 295 s. Sthm, Beijer, 3 kr. klb. 4 kr.
- Grundlagar**, Sveriges, och riksakten. 8:o, 134 s. Sthm, Almqvist. 1 kr.
- Hagströmer, J.**, Svensk straffrätt. Föreläsningar, utgifna såsom manuskript. H. 3. 8:o, IV o. s. 481—610. Uppsala, Almqvist & Wiksell. 2: 40.

- Hammer, Bertil**, En brist i våra domares utbildning. (I vår tids lifsfrågor 33.) Sthm, Skoglund. 34 s. 50 öre.
- Hasselroth, Berndt**, Handelsbalken jämte dithörande författningar med förklarande anmärkningar och belysande prejudikat till praktiska juristers och affärsmäns tjänst. D. 7 (omfattande kap. 18). 8:o, XI o. s. 1259—1525. Sthm, Norstedt. 3:75.
- Hollgren, Carl Axel**, Till frågan om lagstiftning angående de enskilda skogarna i landet. 8:o, 110 s., 1 portr. Halmstad, Förf. 2: 50.
- Hultman, Ivar**, Praktisk handbok i bankväsendet, afsedd såväl för nybörjare på bankmannabanan som för allmänheten. 2:a omarb. uppl. 8:o, 92 s. Sthm, Alb. Bonnier. 1: 50.
- Kalender, Kungl.** Göta hofrätts, år 1903. 12:o, 26 s. Jönköping, Bergmans bokh. 75 öre.
- Kallenberg, E.**, Föreläsningar öfver lag om ändring i vissa delar af rättegångsbalken den 14 juni 1901. 8:o. Lund, Gleerupska bokh.
II: 2. Läran om de ordinära devolutiva rättsmedlen, företrädesvis med hänsyn till civilprocessen. S. 60—204. 3: 80.
- Kommunallagarna** af den 21 mars 1862 med förklaringar, prejudikat, hänvisningar och sakreg., utg. af *C. G. Hammar-skjöld*. 2:a uppl. 8:o. IV, 213 s. Sthm. Norstedt Klb. 2: 50.
- Lag**, Sveriges rikes, antagen på riksdagens 1734, af konungen gillad och stadfästad den 23 jan. 1736. Med tillägg af de stadganden, som utkommit till den 1 jan. 1903, jämte bihang, innehållande författningar, hvilka ansetts icke lämpligen böra i lagboken införas. 24:e uppl., utgifven af *R. Skarin*. 8:o, XX, 530, 798, ex. s. Sthm, Norstedt. Inb. 6: 50.
- Lag**, Sveriges rikes, etc. etc. Med tillägg af de stadganden, som utkommit till den 1 jan. 1904, jämte bihang etc. etc. 25:e uppl., utg. af *R. Skarin*. 8:o. Sthm, Norstedt. Inb. 7 kr.
- Lag**, Sveriges rikes, etc. etc. jämte förordningar och stadganden, som utkommit till början af jan. 1903. Utgifven af *W. Uppström*. 20:e uppl. 8:o, XII, 1,429, 4 s.: Sthm, Beijer. Klb. 6: 75.
- Lag**, Sveriges rikes, etc. etc. jämte förordningar och stadganden, som utkommit till början af jan. 1904. Utg. af *W. Uppström*. 21:a uppl. 8:o. Sthm, Beijer. Klb. 7 kr.
- Leffler, Johan**, Meddelanden angående försäkringsväsendet i Sverige för år 1902, hämtade och sammanförda ur försäkringsbolagens officiella uppgifter för nämnda år. 4:o, 62 s. Sthm. Förf. 2: 50.

- Lundborg, Ragnar**, Icke suveräna stater och statsfragment. En kort studie. 8:o, 31 s. Sthm, Gust. Lindström. 50 öre.
- Lundén, P.**, Ha våra motståndare rätt? Tankar i nykterhetsfrågan. 8:o. Göteborg, M. C. Aaröe.
4. Alkoholfrågan och lagstiftningen. 28 s. 25 öre.
- Mechelin, L.**, Herr von Plehve och den finska frågan. 8:o, 37 s. Sthm, Svanbäck. 75 öre.
- Mechelin, L.**, Till frågan om Finlands autonomi och grundlagar. Kritik af en under denna rubrik af professor emeritus N. D. Sergejeffsky i St Petersburg utgifven brochyr. 8:o, VIII, 136 s. Sthm, Nord. bokh. 2 kr.
- Reuterskiöld, C. A.** Vägledning rörande examensfordringar och kurser i juridisk encyklopedi, romersk rätt och privat internationell rätt till tjänst för jurisstuderande vid Uppsala universitet. 2:a ändrade och öfvers. uppl. 8:o, 11 s. Uppsala, Almqvist & Wiksell. 25 öre.
- Riksdags-protokoll**, Sveriges ridderskaps och adels, från och med 1719. D. 16 1746—1747. II. I. 8:o, 320 s. Sthm, Norstedt. 4 kr.
- Rudbeck, Joh. G.**, „Boupptecknaren“. Om förrättande af bouppteckning och beräkning af arfsskatten. En hjälpreda för menige man. 8:o, 40 s. Sthm, Hökerberg. 40 öre.
- Samling** af författningar och föreskrifter rörande svenska fångvården. Tillägg III (1898—1903). 8:o. Sthm, Nord. bokh. 50 öre.
- Samling** af Kungl. resolutioner och bref rörande tillämpningen af bevillningsförrordningen jämte sakregister. H. 8, omfattande år 1901, utgif. af *Hjalmar Rettig*. 8:o, VII o. 121 s. Sthm, Marcus boktr. aktieb. 2 kr.
- Sjölagen** jämte viktigare författningar rörande sjöfarten, med anmärkningar och sakregister utgifven af *I. Afzelius*. 4:e uppl. 8:o, VI, 160, 406 s. Sthm, Norstedt. Klb. 4: 75.
- Småskrifter**, Studentföreningen Verdandis: 8:o. Sthm, Alb. Bonnier.
9. *Sohlman, Harald*, Skatterna till staten. Kort redogörelse för deras allmänna grunder och olika former. 2:a uppl., genomsedd af Georg Stjernstedt. 24 s. 15 öre.
56. *Wicksell, Knut*, Progressiv beskattning af inkomst och förmögenhet. 2:a omarb. uppl. 44 s. 35 öre.
114. *Munch, P.*, Striden om den danska statsförfattningen 1866—1901. Från författarens danska manuskript af E. Ö. 47 s. 35 öre.
- Statistik**, Sveriges officiella i sammandrag 1903. 8:o, 99 s. Sthm, Norstedt. 1: 25.
- Stjernberg, Nils**, Den nya lagen om återfallspreskription den 30 mars 1901. 8:o, 39 s. Uppsala, Lundeqvistska bokh. 1 kr.

- Sörensen, N. G.** Skogsfrågan inför riksdagen. 8:o, 14 s. Sthm, Förf.
- Thyrén, J. C. W.** Det allmänna brottreqvisitet. Schema att använda vid föreläsningar i allmän straffrätt. 8:o. 29 s. Lund, Förf. 1: 25.
- Tidskrifter:** desamma som här ofvan under år 1902 upptagits och till samma prenumerationspris.
- Trygger, Ernst,** Kommentrar till utsökningslagen. H. 7. 8:o. S. 433—480. Uppsala, Almqvist & Wiksell i distr. 1: 25.
- Ur utlândets brottmåls annaler.** En samling kriminaltyper. 8:o, 166 s. Sthm, Ad. Bonnier. 2 kr.
- Utlåtande,** Kungl. Maj:ts och rikets kammarkollegii underdåniga, i fråga om revision af lagen angående väghållningsbesvärets utgörande på landet den 23 okt. 1891. 4:o, 263 s. Sthm, Nord. bokh. 2 kr.
- Utsökningsbolag,** Stockholms. Dess organisation och tjugofemåriga verksamhet jämte en historisk-statistisk framställning af brännvinslagstiftningen i Sverige, Norge och Finland samt göteborgssystemet. På uppdrag af bolagets styrelse af *Karl Key-Åberg*. 4:o, VI, 284 s., 30 pl. Bilagor 186 s. Sthm, Norstedt. Inb. 7: 50.
- Utsökningslagen** och dithörande författningar med förklaringar, prejudikat, hänvisningar och sakregister af *E. Herslow*. 2:a uppl., öfversedd och utvidgad. 8:o, 298 s. 4 tab. Sthm, Norstedt. Klb. 3: 50.
- Westman, Karl Gustaf,** Om delaktighet i dråp enligt de svenska landskapslagarne. (Antiquarisk tidskrift för Sverige XVII.) Sthm, Wahlström & Widstrand i distr. 53 s. 2 kr.
- Winroth, A.,** Svensk civilrätt. IV. Förmynderskap och kuratel. 8:o, X, 480 s. Sthm, Norstedt i distr. 7: 50.
- Århundrade,** Socialdemokratins. Arbetarerörelsens historia från franska revolutionen 1789 intill våra dagar i Frankrike, England, Tyskland, Sverige, Norge och Danmark under redaktion af *Hjalmar Branting*. Med flera hundra historiska illustr., porträtter, karrikatyror och fotografier. H. 1—5. 80 s. 4:o. Sthm, Ljus. För häfte 25 öre.
-

TIDSKRIFT,

UTGIFVEN AF

JURIDISKA FÖRENINGEN

I FINLAND,

1904.

FYRATIONDE ÅRGÅNGEN.

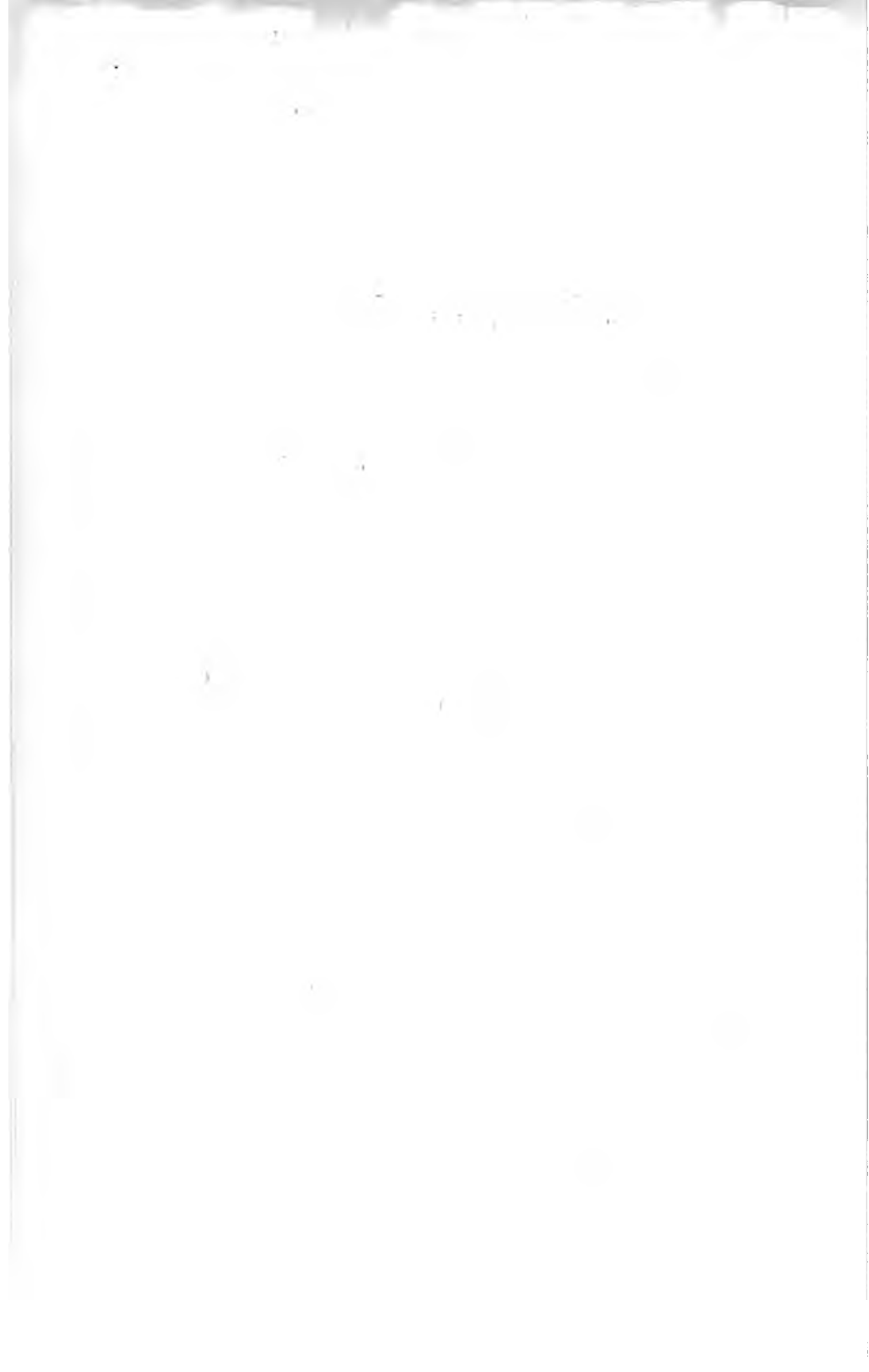
BILAGA.

Kort redogörelse för Kajsarliga Senatens Justitia-Departements utslag och domar
för år 1903.

HELSINGFORS,

J. SIMELII ARFV. BOKTRYCKERI AKTIEBOLAG

1904.

Utslag.

1903.

Januari.

Den 16:de. 1. A. Holopaisen valitus jutussa, jossa Kruununnimismies J. Holmström virkansa puolesta sekä H. J. P. ja Fredrika Tuomainen asianomistajina olivat syyttäneet vltjaa näpistämisestä ja metsänhaaskauksesta *Leppävirran p:n K. O. p.*, ²⁴/₁₀ 01: Nojautuen R. L:n 28: 1 ja 33: 1 ja 3 sekä 7: 1, tuomittiin vltja näpistämisestä ja metsänhaaskauksesta vetämään sakkoa 75 m:kaa, jonka ohessa vltja velvoitettiin asianomistajille maksamaan vahingonkorvaukseksi 5 m:kaa. *Viipurin H. O.*, johon vltja valitti, p. ³⁰/₅ 02: ei muutosta. *O. O.* ei ottanut vltjan valitusta myöhäisenä K. Senaattiin jätettynä tutkittavakseen.

2. Besvär af J. Honkanen, H. Partanen, M. Liiri och H. Syvelin, ang. af stadsfiskalen Ritz, efter angifvelse af J. Hänninen, mot klgdne utfördt åtal för fylleri och hindrande af polisman i tjänsteutöfning *R:n i Viborg*, u. ¹⁵/₃ 01: Honkanen och Liiri dömdes hvardera att, i stöd af 43: 6 och 16: 1 S. L. för fylleri böta 20 mk och för våld å polisman i utöfningen af tjensten hållas 3 m. i fängelse jemte det utlåtande meddelades om sammanläggning af dessa straff äfvensom Partanen och Syvelin att, jemlikt 43: 6 och 16: 2 S. L. hvardera böta för fylleri 20 mk och för hindrande af polisman i utöfning af tjensten 100 mk *Viborg Hfr.* dit klgdn besv. sig, u. ⁶/₁₂ 01: R:n s. gillades i öfrigt utom, att enär till förlitlig utredning icke förebragts derom att Honkanen och Liiri gjort sig skyldige till våld å polisman i tjänsteutöfning, Honkanen och Liiri af Hfr. dömdes att jemlikt 16: 2 S. L., för hindrade af polisman i utöfningen af tjensten hvardera böta 100 mk. *J. D.*: ej ändring.

3. Besvär af poliskommissarien G. Androsoff i ett mål, hvori han angifvit J. Castrén för våld mot klgdn och för förolämpning

samt för hindrande af tjensteman i hans tjensteöfning, Hagelstam för sistnämnda förbrytelse. äfvensom A. Lindberg, J. A. Törngrén och A. Lundström för försök till sådant brott, uti hvilket mål stadsfiskalen A. Mesterton i egenskap af allmän åklagare tagit sig talan och yrkat ansvar å Castrén, men emedan angifvelsen mot Hagelstam icke blifvit styrkt och Lindberg, Törngrén och Lundström angifvits endast för försök till hindrande af tjensteman, stadd i tjensteutöfning, och för försök till sådant brott enligt lag ej vore straffbart, ville Mesterton icke utföra någon talan i målet emot Hagelstam och hans nästnämnda parter. R:n i *Helsingfors* beslut ¹³/₃02: Jemte det målet i öfrigt på Castréns anhållan uppsköts till annat sammanträde, skildes Hagelstam, Lindberg, Törngrén och Lundström, enär Mesterton emot dem icke utfört någon talan, såsom svarande parter från målet. *Åbo Hfr.*, dit Androsoff besv. sig, u. ⁵/₆02: ej ändring. J. D.: Emedan genom den polisundersökning, på grund hvaraf Mesterton gjort förevarande mål anhängigt, i förening med hvad Androsoff i anledning af samma polisundersökning vid R:n förklarar, det under allmänt åtal hörande brott, hvilket Androsoff i egenskap af målsegare angifvit till beifran mot Hagelstam, Lindberg, Törngrén och Lundström, med erforderlig bestämdhet kännetecknats och den benämning Androsoff gifvit sagda brott icke varit egnad att inverka på målets behandling och utgång, ty och då domstolarne vid sådant förhållande och med hänsigt till hvad i saken inlupit icke egt laga anledning att, sedan målet af Mesterton öfverlemnats till afgörande, äfven om Mesterton undandragit sig utförande af talan emot Hagelstam och hans nästsagda medparter, på anförd grund och utan att meddela utlåtande rörande deras brottslighet skilja dem från målet, pröfvade K. Senaten rättvist, med ogillande och undanrödjande af domstolarnes härutinnan meddelade yttranden, förvisa målet tillbaka till R:n. — Derjemte öfverlemnade K. Senaten handlingarna till Prokurators-embetet i afseende å vidtagande af den åtgärd, hvartill omständigheterna kunde föranleda.

Den 17:de. 4. J. Lampela, H. E. Franzen'ia, Råfsö Ångsågs Aktiebolag'ia, Trävaru Aktiebolaget Kemiä ja H. Sandberg'ia vastaan, metsänhakuun kieltämisestä. *Oulun läänin kuvernööri* hylkäsi p:llä ²⁷/₄01 v:ltjan hakemuksen perusteettomana. *Vaasan H. O.*, johon v:ltja valitti p. ²⁹/₁₀01: ei muutosta. *O. O.*: ei muutosta.

5. Kaupunginviskaali A. Lagerstamin hakemus että menetetty aika hakea muutosta Raahen kaupungin Raastuvanoikeuden ²⁸/₁₀02 antamaan päätökseen jutussa, jossa Lagerstam oli syyttännyt varatuomari A. Grönroosia siitä että hän kutsuntatoimi-

sihteerinä oli kieltäytynyt ottaa osaa muutamien arvanheitto aluessa tapahtuviksi määrättyihin asevelvollisten kutsuntatoimintuksiin, annettaisiin hänelle takaisin. *O. O.* myöntyi ilmaantuneista erinomaisista syistä Lagerstamin puheenalaisen anomukseen.

Den 19:de. 6. T. Veikkonen Liisa Strandman'ia vastaan, lapseneläkkeestä. *Luumäen pm. K. O.*, p. ¹⁹/₄01: Viltja velvoitettiin antamaan vstjalle lapsenelätyksen apua. *Viipurin H. O.*, johon vltja valitti, p. ¹⁰/₁₂01: ei muutosta. *O. O.*: ei muutosta.

7. Besvär af J. Flander, ang. af stadsfiskalen E. Tandefelt, å tjenstens vägnar, och E. Andersson, i egenskap af måls-egande, mot klgn utfördt åtal för misshandel. *R.n i Nikolai-stad* fann g:m u. ²³/₁₀01 utredt vara, att klgn med knif tillfogat Andersson i venstra sidan af bröstet ett 3 ¹/₂ cm. långt sår, hvilket likväl icke medfört litsfarlig sjukdom eller stadigvarande svårt men å Anderssons helsa, och dömde förty med stöd af 21: 11 och 13 S. L. klgn att hållas 2 år i tukthus och ålade honom att utbetala särskilda ersättningar. *Wasa Hfr.*, dit klgn besv. sig, u. ¹⁶/₁02: Ej annan ändring än att straffet fastställdes till fängelse i 1 år *J. D.*: ej ändring.

Den 21:sta. 8. P. Uimari, J. Uimarin alaikäisten lasten holhojajana, M. Hirmua, Räfsö Ångsågs Aktiebolag'ia, Trävaruaktiebolaget Kemiä ja H. Sandberg'ia vastaan, metsänhakuun kieltämisestä. *Oulunläänin kuvernööri* p. ²⁷/₄01: Vltjan hakemus hyljättiin perusteettomana. *Vaasan H. O.*: johon vltja valitti, p. ²⁹/₁₀01: ei muutosta. *O. O.*: ei muutosta.

Den 22:dra. 9. Besvär af Olga Silvennoinen, ang. fjerde resan stöld. *R.ns i Viborg* u. hemställdes *Viborgs Hfr.*: som g:m u. ²⁰/₁₀02, jemte det klgn förklarades hafva förverkat henne vilkorligen medgifven frihet, förordnade i stöd af 16: 2 i K. F. ¹⁹/₁₂89 om verkställighet af straff samt 28: 8 och 5, mom. 3. S. L., att klgn skulle åter insättas i straffanstalt för fortsatt undergående af henne förut för 4:de resan stöld ådömdt tukthusstraff samt dömde klgn att för nu ifrågavarande brott, hvilket skulle tillräknas henne såsom 4:de resan tjufnad, hållas 3 år i tukthus och sammanlade enligt 7: 10 S. L. detta frihetsstraff med de 5 månaders tukthusstraff, som vid klgns vilkorliga frigifning af strafftiden återstod, sålunda att klgn skulle i ena bot undergå tukthus straff i 3 år och 3 m. äfvensom vara förlustig medborgerligt förtroende i 12 år utöfver tiden för frihetsstraffet. *J. D.*: ej ändring.

10. Apteekkari B. Bask'in ja piirilääkäri P. Sulinin valitut väärää ilmiantoa koskevassa jutussa. Sittenkun kruununimismies E. Lundgren oli syyttänyt Loviisa Siikanderia siitä että

hän, luvattomasta sekaannuksesta raskaana, synnytettyään elävän sikiön, oli heti synnyttämisen jälkeen tahallansa surmannut sen, oli Bask, joka Sulinin ²³/₁₀ 97 Lääkintöhallitukselle lähettämän virkakirjeen johdosta oli vedetty sanottuun lapsen murhajuttuun Lovisa Siikanderin rikoksen edistämisestä, vaikka virallinen syyttäjä kumminkaan ei ollut katsonut olevan syytä Baskia vastaan tehdä mitään vaatimusta, asiaa käsiteltäessä vaatinut että, koska Sulin mainitussa virkakirjeessä oli vastoin parempaa tietoansa väärin ilmiantanut, että muka Bask, pitämällä Lovisa Siikanderille tarjona sikiön ulosajamiseen käytettäviä lääkkeitä, oli ollut avullinen Loviisa Siikanderin sikiön murhaamiseen ja tuon rikoksen salaamiseen sekä Bask sen johdosta oli vedetty asialliseksi edelläkerrottuun juttuun, Sulin sanotusta väärästä ja todistamattomasta ilmiannosta tuomittaisiin rangaistukseen. Syyttestä kuulusteltuna oli Sulin esiintuomillaan perusteilla pyytännyt syytteen hylkäämistä, minkä ohessa Sulin oli vaatinut että, koska Baskin asian vireille panoa varten tekemässä haasteanomuksessa, jonka hänen apulaisensa oikeudenkäynnissä J. Castrén oli kirjoittanut, oli käytetty Sulinin kunniaa loukkaavia lauseita, Bask ja Castrén tästä tuomittaisiin rangaistukseen. *Kivennavan p:n K. O.* katsoi p:ssä ²⁸/₁ 01 toteennäytetyksi niin hyvin että Sulin oli edelläkerrotussa lääkintöhallitukselle lähettämässään virkakirjeessä ilmoittanut muun muassa, Baskin, kuten muka Loviisa Siikander ja hänen isänsä J. Siikander olivat Sulinille kertoneet, Loviisa Siikanderin kesällä vuonna 97 käydessä Baskin apteekissa tarkastaneen hänen ruumistaan ja sanoneen siinä olevan apteekissa annettavilla lääkkeillä häviävän pahkan, sekä anonut että, koska Bask siten oli mennyt yli oikeutensa apteekkarin ammatin harjoittaessa ja sen kautta, ettei hän ollut kehoittanut Loviisa Siikanderia hankkimaan lääkärin apua, ollut avullinen salaamaan Loviisa Siikanderin oikeaa terveyden tilaa sekä saattanut Loviisa Siikanderin siihen käsitykseen, että hänen käytöksensä oli oikea, ja niinmuodoin auttanut Loviisa Siikanderia piilottamaan ja hävittämään sikiönsä, Baskia vastaan ryhdyttäisiin niihin virkatomiin, joihin asianhaarat antaisivat aihetta, kuin myös että tämä ilmianto oli aiheuttanut, että Bask oli vedetty ylläkerrottuun lapsenmurhajuttuun; johon nähden ja koska Sulin ei ollut voinut saattaa sanottua ilmiantoansa toteen eikä sen tueksi esiintuoda todennäköisiä syitä ja se seikka, että Sulin oli perustanut ilmiantonsa muiden henkilöiden kertomuksiin, sitä vähemmin voinut vapauttaa Sulinia vastaamasta ilmiannostansa, kun hän ei edes ollut täydellisesti näyttänyt semmoisten kertomusten olleen hänen ilmiantonsa perusteena, K. O., katsoen ettei Sulin kumminkaan ollut tehnyt mainittua ilmiantoa vastoin parempaa tietoaan, nojaten R. L:n 26: 3 tuomitsi Sulinin vetämään sakkoa 400 m:kaa.

Mitä tuli Sulinin, Baskia ja Castrénia vastaan solvaavasta kirjoitustavasta tekemään rangaistusvaatimukseen, katsoi K. O., siihen nähdessä mitä asiassa oli selville käynyt ja Sulinin syyksi luettu, etteivät Baskin haasteanomuksessa käytetyt lauseet olleet sellaisia, että Bask ja Castrén olivat niistä rangaistavat, jonka tähden Sulinin mainittu vaatimus hyljättiin. *Viipurin H. O.*, johon Bask ja Sulin valittivat, p. 17/12 01: ei muutosta. O. O.: ei muutosta. — (1 jäsen harkitsi esiintuotujen perusteiden nojalla oikeaksi Sulinin valituksen johdosta, kumoamalla tuomioistuinten päätökset, hyljätä Sulinia vastaan ajetun syytteen aiheettomana kuin myös R. L. 27: 3. jälkimmäisen momentin nojassa tuomita Baskin ja Castrénin, kumpikin, julkisesti tehdystä solvauksesta vetämään sakkoa 300 m:kaa ja jäi asian näin päättyessä eri lausunnon antaminen Baskin valituksen johdosta tarpeettomana sikseen. — 1 jäsen katsoi, samalla kuin Baskin H. O:n p:stä tekemä valitus hyljättiin, mikäli Sulinin valitus koski hänelle tuomittua rangaistusta, oikeaksi, hyljäten Sulinin valituksen puheena olevassa kohdassa, jättää H. O:n p:n tältä osalta pysyväksi. Mitä sitten tuli siihen osaan Sulinin valituksesta, joka koski Baskin ja hänen apulaisensa oikeudenkäynnissä Castrén'in tuomitsemista rangaistukseen solvaavasta kirjoitustavasta, niin koska Baskin 7/1 01 päivätyssä haasteanomuksessa, jonka Castrén oli kirjoittanut, oli käytetty Sulinin kunniaa loukkaavia lauseita, harkitsi senaattori, muuttaen H. O:n p:tä tässä kohden, oikeaksi nojauten R. L. 27: 3, 2 kohtaan tuomita Baskin ja Castrénin vetämään sakkoa kumpaisenkin 200 m:kaa).

11. A. Jäntin valitus jutussa, jossa hän oli vaatinut että Maria Simonen ja Juho Simonen tuomittaisiin rangaistukseen velallisen liiallisesta kiristämisestä, liian koron ottamisesta ja väärästä kuittaamisesta sekä Maria Simonen sitäpaitsi petollisesta salautumisesta ja Juho Simonen osallisuudesta viimeksimainittuun tekoon, jonka oheessa vltja oli vaatinut Maria ja Juho Simosen velvoittamista vltjalle suorittamaan erityisiä korvauksia, kuin myös Maria ja Juho Simonen olivat vaatineet vltjalle rangaistusta väärästä ilmiannosta. *Karttulan p:n* K. O. p. 27/3 01: Hyljäten vltjan vaatimukset, tuomitsi K. O. vltjan väärästä ja todistamattomasta ilmiannosta Juho Simosta vastaan vankeusrangaistukseen ja samasta rikoksesta Maria Simosta vastaan 400 m:kan sakkoon. *Viipurin H. O.*, johon vltja valitti, vahvisti p:llä 18/12 01 K. O:n p:n mikäli sen kautta vltjan rangaistusvaatimukset oli hyljätty, mutta velvoitettiin Maria ja Juho Simonen vltjalle maksamaan 30 m:kan korvauksen. Mitä sitten tuli Maria ja Juho Simosen syytteisiin, niin H. O. katsoi että vltja kehittämällänsä kanteella oli solvannut Maria ja Juho Simosta ja tuomitsi vltjan niin hyvin Marian kuin Juho Simosen solvaamisesta, R. L.

27: 3 nojalla, vetämään sakkoa 50 m:kaa kummastakin rikoksesta eli yhteensä 100 m:kaa. O. O. katsoi että vltjalla oli ollut tosioloihin perustuvaa aihetta syytökselleen Maria Simosta vastaan ja harkitsi oikeaksi, tässä kohdin, muuttaen H. O:n p:stä, hyljätä Maria Simosen rangaistusvaatimuksen ja vapauttaa vltjan hänelle Maria Simosen solvaamisesta tuomitusta rangaistuksesta; jota vastoin vltjan valitus ei aiheuta saman päätöksen muuttamista mikäli vltja sen kautta oli tuomittu 50 m:kan sakkoon Juho Simosen solvaamisesta, jossa kohden kuin myös mitä tuli Maria ja Juho Simoselle pantuun velvoitukseen vltjalle maksamaan 30 m:kan korvauksen, H. O:n p. jätettiin pysyväiseksi — (1 jäsen vahvisti H. O:n p:n).

12. Besvär af J. Rodman i ett mål mot firman E. Alf. Tötterman, ang. skogsåverkan och ersättning. Vid *Lappfjärds m. fl. snrs Hr* hade E. A. Tötterman och efter dennes under rättegången timade fränfälle firman E. Alf. Tötterman yrkat, att emedan klgn och dennes broder V. Rodman genom skriftlig afhandling af ¹⁶/₉96 till Tötterman öfverlätit rätt att uti J. och V. Rodman gemensamt tillhöriga Rodman hemman underlydande hemskogsskifte afverka alla trän af vissa dimensioner, det oakadt olofligen frän nämnda skogsskifte tillegnat sig 15—20 trästammar af de bestämda dimensionerna, klgn blefve ådömdt straff för skogsåverkan samt ålagd ersätta firman de afverkade träna med 5 mk för hvarje stam. G:m u. ¹¹/₁₂00 förkastade Hr., firmans talen, i öfrigt utom att klgn, enär han medgifvit sig hafva uti ifrågavarande skogsskifte obehörigen afverkat ett träd som fyllt det i förberörda afhandling upptagna mått, skyldigkändes att i ersättning för detta träd till firman utgifva 3 mk. *Wasa Hfr.*, dit firman besv. sig, fann g:m u. ¹⁶/₁₁01. utredt vara, att klgn olofligen afverkat minst 3 sådana trän, som enligt ofvannämnda afhandling tillhört firman, samt dömde, med stöd af 33: 1, mom. 2 S. L. klgn, hvilken förut blifvit för skogsåverkan straffad, att för återfall i straffbar åverkan böta 100 mk äfvensom ålade klgn att ersätta firman de afverkade träna, efter beräkning af 3 mk för hvarje, med tillhopa 9 mk. *J. D.*: Påståendet om straff å klgn för skogsåverkan förkastades såsom foglöst. I öfrigt fick bero.

13. Augusta Eerola, F. Jokea vastaan lapsenelatusavusta. *Tampereen R. O.*, p. ¹/₂01: Joki velvoitettiin maksamaan Augusta Eerolalle sellaista apua. *Turun H. O.*, johon Joki valitti, p. ¹⁷/₄02: Augusta Eerolan kanne hyljättiin kokonaisuudessaan. *O. O.* koska Maria Eerolan asiamies, vastoin O. K., 15 luvun 2 § säädöstä, niinkuin tämä lainkohta muutettuna on K. A:ssa ²³/₁₁98

ei saatettu hyväksyä oikeudenkäynti asiamieksi K. Senaatissa, ei K. Senaatti ottanut tutkittavakseen Augusta Eerolan valitusta.

14. J. Lillqvist J. Raappanaa vastaan, kunnianloukkauksesta. *Oulun kaupungin R. O.*, katsoi p:ssä $27/_{2}01$ selvitetyn, että Raappana »Kaleva» nimisen sanomalehden toimittajana oli sanottuun sanomalehteen otsakkeella »Oulun kirje» painattamassaan kirjoituksessa perättömästi, ei kuitenkaan vastoin parempaa tietoansa, viittanut siihen, että Lillqvist johtaessaan rakennustyötä Oulun kaupunkiin kuuluvalla Tuiran kansakoululla oli itseänsä hyödyttääkseen käyttänyt sanottuun rakennukseen kallishintaisia ja laadultaan ala-arvoisia tiilejä, johon nähden ja kun sanottu viittaus oli omiansa saattamaan Lillqvistin halveksimisen alaiseksi sekä haittaamaan hänen elinkeinoansa ja menestystään, Raappana tuomittiin, R. L. 27: 2, 2 kohdan nojalla, herjauksesta pidettäväksi 2 kuukautta vankeudessa sekä velvoitettiin sen ohessa mainittuun sanomalehteen painattamaan R. O:n p. *Waašan H. O.*, johon Raappana valitti, katsoi p:ssä $14/_{12}01$ puheenalaisen kirjoituksen tosin sisältävän viittauksia siihen että Lillqvist oli tehnyt itsensä vikapääksi sellaisiin toimiin ja tekoihin, jotka voisivat saattaa hänet halveksimisen alaiseksi, vaan koska näiden viittauksien tueksi oli esiintuotu todennäköisiä syitä, eikä Raappana ollut vastoin parempaa tietoansa niitä saattanut julkisuuteen, sentähden ja kun kirjoituksessa käytetty kirjoitustapa kumminkin oli kunniaa loukkaava, H. O., tuomitsi Raappanan R. L:n 27: 3 nojalla solvauksesta vetämään sakkoa 75 m:kaa kuin myös palkitsemaan Lillqvistin kulut päätöksen painattamisesta johonkin paikkakunnan sanomalehteen. O. O. katsoi selvitetyn, että Raappana oli yllämainitussa sanomalehtikirjoituksessa tahallansa, ei kuitenkaan vasten parempaa tietoansa, sanonut Lillqvistin syylliseksi sellaiseen tekoon, joka oli voinut saattaa hänet halveksimisen alaiseksi ja haitata hänen menestystään, johon nähden K. Senaatti, R. O:n mainitseman lainkohdan nojalla, tuomitsi Raappanan herjauksesta vetämään sakkoa 200 m:kaa, jota paitsi Raappana velvoitettiin suorittamaan Lillqvistille hänen kulunsa K. Senaatin p:n painattamisesta paikkakunnan sanomalehteen.

Den 23:dje. 15. Kauppatoiminimi A. Ahlström, A. ja J. Selosta vastaan, vahingonkorvauksesta. *Kivennavan p:n K. O:n* p. $24/_{5}01$: Toiminimi A. Ahlströmin sahanhoitaja O. Geffert velvoitettiin A. ja J. Seloselle maksamaan heidän vaatimansa vahingonkorvausmäärän 342 m:kaa. *Wiipurin H. O.*, johon toiminimi A. Ahlström valitti, p. $29/_{1}02$: ei muutosta O. O.: ei muutosta.

16. A. Harttunen, Olga Lukkarista vastaan, lapsenelatusavustusta. *Sortavalan p:n K. O.*, p. $30/_{4}01$: Harttunen velvoitet-

tiin maksamaan sellaista apua. *Wiipurin H. O.*, johon Harttunen valitti, p. $31/102$: ei muutosta. *O. O.*: ei muutosta.

17. F. Koskela ja A. Rantala kauppatoiminimi A. Ahlströmiä vastaan, metsänpalon aikaansaattamisesta. *Ulvilan y. m. p:n K. O.*, p. $11/201$: R. L:n 34: 7 mukaan tuomittiin Koskela ja Rantala syyllisinä kysymyksessä olevaan metsän paloon vetämään sakkoa, kumpikin, 85 m:kaa, minkä ohessa he velvoitettiin yhteisesti tai se heistä, jolla varoja oli toiminimelle korvaamaan palaneen metsän arvon 1,000 m:kaa. *Turun H. O.*, johon Koskela ja Rantala valittivat p. $3/202$: ei muutosta. *O. O.*: ei muutosta.

18. J. Mänttari; M. Aholaa vastaan, huvattomasta tien sulkemisesta. *Vehkalahden y. m. p:n K. O.*, $11/201$: Mänttari velvoitettiin heti, 100 markan sakon uhalla, käytettävään kuntoon asettamaan puheenalainen tie Aholan vapaasti kuljettavaksi kunnes siitä toisin määrättäisiin. *Wiipurin H. O.*, johon Mänttari valitti, p. $13/302$: K. O:n p. vahvistettiin, kuitenkin niin että sanotun tien piti olla kuntoonpantuna viimeistään $1/702$. *O. O.* jätti H. O. p:n varaan, kuitenkin siten että aika, jolloin tie viimeistään piti olla kuntoonpantuna määrättiin heinäkuun 1 päiväksi 03.

19. M. Huisko mot G. Holmgrén, ang. misshandel. *R:n i Helsingfors* u. $7/1001$: Huisko dömdes med stöd af 21: 11 S. L. att böta 75 mk och ålades att till Holmgrén utgifva i godtgörelse för sveda och värk 40 mk. *Åbo Hfr.*, dit Huisko besv. sig, u. $13/402$: ej ändring. *J. D.*: ej ändring.

20. K. Simola, C. H. Ahlqvistia vastaan, omankädenoikeudesta ja korvauksesta. *Kuhmoisten y. m. p:n K. O.*, katsoi p:ssä $30/1000$: selvitetyn, että sittenkun Simola $12/99$ tehdyllä välikirjalla oli omistamiensa Simolan ja Kissalan talojen mestistä myynyt Ahlqvistille yhteensä 1,561 määrämittaista tukkipuuta niin oli Simola, Ahlqvistin vedätettyä ostamiensa puuta Harmoslahden rannalle, sittemmin omin lupinsa sieltä ottanut ja kotiinsa kuljettanut 20 Ahlqvistin leimalla varustettua, mitan täyttävää puuta, joiden yhteenlaskettu arvo teki 97 m:kaa 25 p:niä sekä hakkuu- ja ajokustannukset 12 m:kaa 40 p:niä, eli siis yhteensä 109 m:kaa 65 p:niä, mutta kun Simolan puolelta oli näytetty Ahlqvistin vedättäneen Simolan metsästä 1,566 tukkipuun runkoa eli siis 5 runkoa sanotussa välikirjassa sovitun lukumäärän yli ja Ahlqvist samassa välikirjassa oli sitoutunut maksamaan Simolalle sellaisista äskenmainitun lukumäärän ylimenevistä puista 10 m:kaa kappaleelta, velvoitti K. O. Simolan maksamaan Ahlqvistille vaaditut 109 m:kaa 65 p:niä, siitä

kuitenkin vähennettyä edelläsanoitujen 5 rungon hinta yhteensä 50 m:kaa, joten Simolan siis tuli Ahlqvistille suorittaa 59 m:kaa 65 p:niä, mutta koska Simola oli voinut luulla olevansa oikeutettu ottamaan kosketellut puut, hyljättiin Ahlqvistin asiassa tekemä rangaistusvaatimus. *Turun H. O.*, johon Ahlqvist ja Simola valittivat, katsoi p:llä $14/12$ 01 selvitetyn, että Simola oli kysymyksessä olevista puista ottanut ja kotiinsa kuljettanut 20 tukkia, joiden arvo hakkuu- ja ajokustannuksineen oli noussut 109 m:kaan 65 p:iin, johon nähden ja kun Simola ei ollut voinut näyttää saaneensa lupaa ensinmainituista puista ottaa enempää kuin 3 kappaletta *H. O.*, tuomitsi Simolan *R. L. 16: 14* mukaan omankädenoikeudesta vetämään sakkoo 40 m:kaa ja velvoitti hänet korvaamaan Ahlqvistille ottamainsa puiden edelläsanoitun arvon siitä kuitenkin vähennettyä mainittujen 3 puun hinta Ahlqvistin myönnytyksen mukaan yhteensä 30 m:kaa ja siis Ahlqvistille maksamaan 79 m:kaa 65 p:niä, kuitenkin jätettiin Simolalle valta, jos hän katsoi syytä siihen olevan, laillisessa järjestyksessä erittäin hakea Ahlqvistilta mitä Simolalle kosketellun välikirjan nojalla mahdollisesti vielä oli tuleva yllämainittujen 3 puun lisäksi, jotka Simola jo oli saanut vastaanottaa. *O. O.*: ei muutosta.

Den 24:de. 21. Antti, Simo ja Matti Frantsin sekä T. Kauton, viimeainittu alaikäisten Aleksanteri ja Akseli Frantsin oikeudenvallvojana, asukasoikeudesta kruunun taloon. *Wiipurin läänin kuvernööri* määräsi p:ssä $31/10$ 00 kruununluontoisen neljänneksen Frantsin taloa n:o 7 Säkkijärven pitäjän kirkonkylässä jaettavaksi kahteen osaan, joista toisen tuli olla $1/4$ ja toisen $3/4$ siitä, sekä otti livari ja Juho Frantsin ynnä Vilhelm Frantsin nuoremman, livari Frantsin isännyydellä, asukkaiksi $1/16$ osalle sekä Antti ja Simo Frantsin, oikeudella yhteensä $5/9$ osaan asukkuudesta, Matti Frantsin, oikeudella $2/9$ osaan asukkuudesta, sekä Aleksanterin ja Akseli Frantsin, oikeudella yhteisesti $2/9$ osaan asukkuudesta, Antti Frantsin isännyydellä, yhteisiksi asukkaiksi $3/16$ osalle puheenalaista taloa. *Wiipurin H. O.*, johon A. Frantsi ja hänen asiakumppaninsa valittivat, vahvisti p:llä $6/2$ 02 Kuvernöörin p:n. *O. O.*: ei muutosta.

22. S. Tolkki, S. Sinkosta vastaan, toisen peltojen luvattomasta viljelemisestä. Sitten kun Tolkki, joka omisti osuuden perintötalosta n:o 5 Sortavalan p:n Airanteen kylässä, ja saman talon osakas M. Pönkänen olivat keväällä vuonna 99 kauralla kylväneet eräitä sanotun talon peltoja sekä seuraavana syksynä korjanneet niistä lähteneen sadon oli Sinkkonen vaatinut että, koska nuo pellot kuuluivat Sinkkosen vaimonsa Inka Pönkäsen omistamaan välijaon kautta erilleen lohkaistuun kahdeksannek-

seen samasta talosta, Tolkki ja Pönkänen velvoitettaisiin korvaamaan Sinkkoselle kerrotulla omavaltaisella viljelemisellään matkaansaattettu vahinko ja siinä tarkoituksessa Sinkkoselle suoritamaan 136 m:kaa. *Sortavalan p:n K. O.* katsoi p:llä $24/1100$ mainitsemillaan perusteilla Tolkin ja Pönkäsen velvollisiksi korvaamaan Sinkkoselle kerrotulla tavalla matkaansaattamansa vahingon ja tuomitsi sentähden, lukien työkustannuksina Tolkin ja Pönkäsen hyväksi kolmannen osan kaurasadosta, Tolkin ja Pönkäsen yhteisesti suoritamaan Sinkkoselle $2/3$ osaa tämän vaatimasta rahamäärästä eli 90 m:kaa 66 p:niä. *Wiipurin H. O.*, johon Tolkki valitti, p. $10/02$: Koska selville oli käynyt että Sinkkonen, jonka vaimo $18/483$ oli saanut kiinnekirjan $1/8$ osalle yllämainitusta talosta kieltämättä pitemmän aikaa oli hallinnut puheena olevia tiluksia, jätti H. O. asian sen loppupäätöksen varaan, johon K. O. p:ssään oli johtunut, minkä ohessa Tolkki oikeutettiin, jos hän luuli syytä siihen olevan Siukkosta ja Pönkästä vastaan vireille panemaan kanne mainitun talon osanomistusoikeudesta sekä sittenkuin siitä oli lainvoimainen päätös saatu, tekemään Sinkkosta vastaan ne korvausvaatimukset, joihin saattaisi olla aihetta. *O. O.*: ei muutosta.

23. Juho Tuokilan valitus, koskeva rangaistusta konkursinrikoksesta. *Mietoisten y. m. p:n K. O.* p. $10/1000$: Nojautuen R. L. 39: 3, 3 kohtaan, tuomittiin vltja pidettäväksi 6 kuukautta vankeudessa, jonka ohessa vltja julistettiin menettäneeksi konkurssisäännön 85 §:ssä, niinkuin tämä lainkohta muutettuna on K. A:ssa $3/1295$ rehelliselle velalliselle myönnetty edut, mutta koska vltja $5/1000$ oli eläinrääkkäyksestä langetettu 50 m:kan sakkoon, oli vltja, rangaistukset R. L:n 7: 5 ja 9 mukaan yhdistettyä, pidettävä vankeudessa yhteensä 6 kuukautta ja 6 päivää. *Turun H. O.*, johon vltja valitti, katsoi p:llä $2/302$ ettei vltja ollut esiintuonut syytä muulla tavoin muuttaa K. O:n p:stä, kuin että K. O:n vltjalle konkurssi rikoksesta tuomitsema 6 kuukauden vankeusrangaistus alennettiin 3 kuukauden vankeudeksi, joten, kun tämä rangaistus sekä vltjan maksettavaksi eläinrääkkäyksestä tuomittu sakko piti yhdistettävän, vltjan oli pidettävä vankeudessa kaikkiaan 3 kuukautta ja 6 päivää. *O. O.* ei muutosta.

24. N. Jakovleff, T. Nikkasta vastaan, vahingonkorvauksesta. *Uudenkirkon p:n K. O.*, katsoi p:llä $26/401$ toteensaatuksi että Nikkanen, joka Jakovleffilta oli saanut toimeksi viedä Jakovleffin hevosen Kronstadtin kaupunkiin tarjottavaksi siellä myytäväksi oli kun hevonen ei mennyt kaupaksi ja Nikkanen sen johdosta toi hevosen takasin, matkalla hoitanut hevosta niin taitamattomasti, että se oli saanut erinäisiä vammoja, joista oli ollut

seurauksena, ettei Jakovleff voinut käyttää hevosta 29 vuorokauden kuluessa, kuin myös että hevonen oli vikaantunut vastaiseksi; mihin nähden ja kun samalla oli tullut selvitettyksi, että hevonen sen kautta oli menettänyt arvostaan ainakin 60 ruplaa, eikä sitä korvausvaatimusta, jonka Jakovleff oli tehnyt, lukien 3 m:kaa vuorokaudelta siltä ajalta jona hän ei ollut voinut hevosta käyttää, myöskään käynyt kohtuuttomana pitäminen, K. O. velvoitti Nikkasen Jakovleffille suorittamaan korvaukseksi hevosen arvon vähentymisestä 60 ruplaa tahi suomen rahassa maksun aikana käyvän kurssin mukaan sekä hyvitykseksi siitä vahingosta, jonka Jakovleff oli joutunut kärsimään sen kautta, ettei hän ilmoitettuna aikana ollut voinut hevosta käyttää 87 m:kaa. *Wipurin H. O.*, johon Nikkanen valitti, katsoi pillä 12/502 jääneen toteensaattamatta, että Nikkanen menettelyllään oli aiheuttanut sen vahingon, joka oli kysymyksessä olevalle hevoselle sattunut ennen matkalla, tahi että Nikkanen muuten oli ollut samaan vahinkoon syyppää, jonka tähden H. O., kumoten K. O., p:n ja hyljäten Jakovleffin kanteen, vapautti Nikkasen kaikesta korvausvelvollisuudesta. O. O.: ei muutosta.

Den 26:te. 25. M. Pasasen valitus jutussa, jossa vltjaa oli syytetty väkiviinajuomain myymisestä, kavaltamisesta y. m. rikoksista ja vltja oli vaatinut, että kruununnimismies A. Liljestrand ja N. Rautiainen tuomittaisiin rangastukseen väärästä ilmiannosta. *Koninkankaan y. m. kappelien K. O. p. 14/99:* Syytteet vltjaa vastaan konjakin hankimisesta, petoksesta, omankäden oikeudesta, kavaltamisesta sekä tulen valolla ruudin myymisestä ja kirja-kauppalikettä harjoittamisesta hyljättiin, mutta tuomittiin vltja R. L:n 41: 6 nojalla sapatinrikkomisesta vetämään sakkoo 30 m:kaa, nojautuen R. L:n 43: 5 ja 44: 7, teitten ja siltain tekemisestä ja kunnossa pitämisestä 15/83 annetun K. A:n 10 §:ään sekä K. Senaatin talousosaston 21/80, metsäntuotteiden lauttaamisesta erinäisissä vesistöissä Laukan kihlakunnassa antaman päätöksen 5 ja 6 §:ään vetämään sakkoo eläinrääkkäyksestä ja äkäisten koirain irtipitämisestä, kummastakin rikoksesta erittäin 20 m:kaa, tientekovelvollisuuden laiminlyömisestä 6 m:kaa ja kuorimattomien tukkipuiden lauttaamisesta 50 m:kaa, jonka ohessa Rautiainen R. L:n 26: 4 nojalla tuomittiin todistamattomasta ilmiannosta vetämään sakkoo 30 m:kaa, jota vastaan vltjan Liljestrandia vastaan nostama rangaistusvaatimus hyljättiin. *Wassan H. O.*, johon virallinen syyttäjä Liljestrand ja vltja valittivat, p. 18/01: Nojautuen paloviinan ja muiden väkiviinajuomain myymisestä 9/92 annetun K. A:n 35 §:ään sekä R. L:n 29: 1., tuomittiin vltja vetämään sakkoo ensikertaisesta väkiviinajuomain myymisestä 75 m:kaa ja kavaltamisesta 500 m:kaa sekä väki-

viinajuomain myymisestä suorittamaan Koninkankaan kunnalle 20 m:kan maksun. Muissa kohden jätettiin K. O:n p. voimaansa. O. O. katsoi ettei vltja ollut esiintuonut syytä muulla tavoin muuttaa H. O:n p:stä kuin että, koska vltjaa vastaan tehtyjä syytöksiä eläinten rääkkäyksestä ja ihmisille vaarallisten koirain irtipitämisestä ei ollut toteen saatettu sekä kun luotettavaa selitystä ei ollut olemassa siitä että vltja oli tehnyt itsensä syypääksi kavaltamiseen, vltja vapautettiin näissä kohdin tuomituista rangaistuksista. — (1 jäsen jätti H. O. p:n varaan.)

26. Besvär af J. Rundqvist, i ett mål, hvori tullförvaltare i Nikolaistad N. Estlander yrkat att, emedan klgdn hos tullkammaren i sagda stad, då han till förtullning angifvit ett parti flaskor innehållande spritvaror, uppgifvit dessa såsom likör, ehuru flaskorna vid verkställd undersökning befunnits innehålla utländskt brännvin eller så kallad whisky, klgdn blefve fäld till straff för lurendrejeri. R:n Nikolaistad u. ¹⁶/₉01: På anförda skäl frikändes kgdn från straff i saken, hvaremot de i beslagtagna spritvarorna med stöd af åberopadt lagrum förklarades förbrutna. Wasa Hfr., dit Estlander besv. sig, fann g:m u. ¹⁹/₄02 klgdn stanna till last att hafva på omförmäldt sätt sökt under namn af likör till landet införa ofvannämnda parti whisky benämnda, till införsel förbjudna sädesbrännvin samt dömde med stöd af 38: 12 S. L. klgdn att för försök till lurendrejeri böta 100 mk. J. D. fann klgdn stanna till last sådan brottslighet, som honom af Hfr., tillräknats samt dömde klgdn med stöd af det af Hfr. åberopade lagrum att för lurendrejeri böta 100 mk. — (I ledamot utlåt sig, att alldenstund utredning icke förebragts derom att klgdn då han till tullkammaren aflemnat angifnings inlaga å ifrågavarande vara, uti hvilken inlaga han såsom likör upptagit varan, hvilken likväl vid sedermera verkställd undersökning befunnits vara whisky eller utländskt, till införsel förbjudet sädesbrännvin, egt vetskap om att sagda vara, hvilken såväl uti ett till klgdn ¹³/₉01 aflåtet bref angående varans afsändande med ångfartyget Sundsvall som uti konnässementet angifvits såsom »Special Liqueur Cream» varit whisky, senatorn, med upphäfvande af Hfrs u., i stöd af det af R:n åberopade lagrum, lät bero vid det slut, hvori R:n i saken stannat.)

27. Kruununnimismies K. Jurveliusen ja I. Rovannerän valitukset kuoleman tuottavaa pahoinpitelyä koskevassa jutussa. Ylitornion p:n K. O., katsoi p:llä ¹/₄01 selville tulleen että Rovannerä useiden muiden miesten kanssa oli aseilla lyönyt O. Virtasta useampia kertoja niin että Virtanen hänelle tapahtuneesta pahoinpitelystä sittemmin kuoli, ja koskei oltu selville saatu kuka oli Virtaseen kuolettavan iskun lyönyt, mutta sitä

vastoin oli näytetty että Rovankerä myöskin oli ottanut osaa Virtasen pahoinpitelemiseen, tuomitsi K. O., R. L:n 21: 8 ja 9 nojalla Rovankerän siitä osallisuudesta Virtasen tappoon pidettäväksi vankeudessa 3 kuukautta. *Waasan H. O.*, johon Juvelius ja Rovankerä valittivat, katsoi p:llä ¹⁸/₄02 että Rovankerä oli syyppää siihen mitä K. O. oli hänen viakseen lakenut, johon nähden ja kun oli selvitetty, ettei Virtanen ollut Rovankerän hänelle antamista iskuista saanut sitä vammaa, josta hän oli kuollut, H. O., R. L:n 21: 8, 3 kohdan nojalla, tuomitsi Rovankerän pidettäväksi 3 kuukautta vankeudessa. O. O. ei ottanut Jurveliusen valitusta tutkittavakseen koska hänen valituskirjansa olivat K. Senaattiin lähetetyt päällystössä. Mitä tuli Rovankerän valitukseen katsoi K. Senaatti selvitettyksi, että Rovankerä hyökättäissään Virtasen päälle oli ottanut osaa siihen tappeluun, jossa Virtasta oli pidetty pahoin niin että hän siitä oli saanut kuoleman, ilman että oli näytetty Rovankerän käyneen käsin Virtaseen, johon nähden ja huomioonottaen mitä oli tullut ilmi Virtasen surmaajasta, K. Senaatti, R. L:n 21: 8, 4 mom. nojalla, tuomitsi Rovankerän pidettäväksi 2 kuukautta vankeudessa. — (1 jäsen tuomitsi Rovankerän vastamainitun lainkohdan nojalla pidettäväksi 1 kuukauden vankeudessa.)

Den 27:de. 28. K. Hildén blet förklarad till äran återställd.

Den 29:de. 29. T. Torniaisen valitus koskeva luvatonta eläimenrehun poisviemisestä kruununtilalta. *Mäntyharjun p:n K. O.* ¹⁸/₄01: Vltja tuomittiin vetämään sakkoa 10 talaria eli 19 mk. 20 p:niä. *Wiipurin H. O.*, johon vltja valitti, p. ¹⁹/₁₁01: Nojaten R. K:n 27 luvun 10 §:ään vahvistettiin K. O:n p. O. O: ei muutosta.

30. Besvär af A. Valo, i ett mål, hvori stadsfiskalen E. Tandefelt, å tjenstens vägnar, äfvensom särskilda fordringsägare i Valos konkurs yrkat ansvar å Valo för bankruttbrott och å dennes broder J. Nelimarkka för delaktighet i detta brott. *R:n i Nikolaistad u.* ¹⁰/₆01: I stöd af 39: 1. mom. 2, 5: 3 och 3: 2 S. L. dömdes Valo och Nelimarkka att hållas i fängelse, Valo såsom bedräglig gäldenär i 1 år och Nelimarkka i 3 m. hvarjeme ett emellan Valo och Nelimarkka ingånget köp ang. särskild Valo tillhörd lösegendom upphäfdes och den genom köpet öfverlätna, egendomen förklarades böra till Valos konkursmassa återgå utan lösen. *Wasa Hfr.*, dit parterna besv. sig, u. ³¹/₇02: I stöd af 39: 1, mom. 1., 5: 3 och 3: 2 S. L. dömdes Valo och Nelimarkka, den förstnämnda att undergå tukthusstraff i 1 år och att 3 år utöfver tiden för frihetssrffet vara med-

borgerligt förtroende förlustig samt Nelimarkka att hållas i fängelse 4 m. I öfrigt fick bero. *J. D.*: ej ändring.

Den 30:de. 31. Besvär af J. Lundqvist i ett mål, hvori stadsfiskalen A. Mesterton åtalat M. Rasmussen för förfalskning och uti hvilket mål Lundqvist blifvit inkallad för att höras i saken. *R:n i Helsingfors* afkunnade u. i förfalskningsmålet $26/302$, och jemte det Rasmussen dömdes till straff för förfalskning förkastades med afseende å hvad i saken inlupit Lundqvists anhållan om godtgörelse för sina umgälder i målet. *Åbo Hfr.*, dit Lundqvist besv. sig, u. $19/702$: Jemte det Lundqvist i besvären å Rasmussen framställda straffpåstående icke upptogos till pröfning, fann Hfr. Lundqvists besvär icke föranleda till ändring i *R:ns* u., vid hvilket förty fick bero. *J. D.*: ej ändring.

32. Maria Kuuselan, T. Leinoa vastaan korvausta koskevassa jutussa. *Kokemäen y. m. p:ien K. O.* velvoitti p:ssä $12/201$. Leinon korvaukseksi Maria Kuuselalta hävinneesta hevosesta suorittamaan 100 m:kaa. *Turun H. O.*, johon Maria Kuusela valitti p. $24/102$: ei muutosta. *O. O.*: ei muutosta.

Februari

Den 2:dra. 1. J. Pitkäranta S. Teirilää vastaan, maksetun rahamäärän takaisin suorittamisesta. *Teuvan p:n K. O:ssa* oli Teirilä vaatinut, että koska Pitkäranta oli väärin ilmoitettu erään Teirilän itselleen vaihtaman hevosen varastetuksi Pitkärannalta, saanut Teirilän Pitkärannalle maksamaan korvaukseksi hevosesta 300 m:kaa, Pitkäranta velvoitettaisiin Teirille takaisin suorittamaan sanotut 300 m:kaa, koron kanssa. Asiasta kuulustettuna oli Pitkäranta selittänyt vaihtaneensa puheeksi tulleen hevosen toiseen ja sitten, kuin viimeainittu hevonen oli huomattu varastetuksi, luovuttaneensa tämän hevosen takaisin oikealle omistajalle sekä väittänyt tämän seikan Teirilälle, joka, hyvin tietäen asian laadun, oli maksanut Pitkärannalle mainitut rahat välttääkseen oikeudenkäyntiä ja jottei hänen tarvitsisi antaa hevosta pois. Pääöksessä $15/301$ katsoi *K. O.* että Pitkäranta, asian ollen niin kuin hän oli ilmoittanut, tosin ei ollut laillisesti oikeutettu saamaan Teiriltä puheenaolevaa hevosta, mutta kun Teirilä oli Pitkärannalle vapaatahtoisesti suorittanut sanotut 300 m:kaa, vaikka hän oli tietänyt millä tavoin Pitkäranta oli luovuttanut hevosen, hylkäsi *K. O.* Teirilän asiassa tekemän vaatimuksen. *Waasan H. O.* johon Teirilä valitti, p.

²⁸/₁ 02: Koska puheenalainen hevonen ei ollut Pitkärannalta viety varkauden, ryöstön tahi kiristämisen kautta, eikä Teirilä, joka vilpittömässä mielessä oli saanut hevosen, siis ollut velvollinen lunastuksetta antamaan sitä Pitkärannalle tahi palkitsemaan Pitkärannalle hevosen hintaa, velvoitti H. O. Pitkärannan Teirilälle takaisin maksamaan mainitut 300 mk:aa 6 prosentin koron kanssa. O. O.: Kumoten H. O:n p:n, jätettiin asia K. O:n p:n varaan. — (1 jäsen jätti asian H. O. p:n varaan. — 1 jäsen katsoi selvitetyn, että Pitkäranta, oltuansa pakotettuna oikealle omistajalle antamaan pois sen hevosen, jonka hän oli vaihtanut itselleen puheenalaista hevostansa vastaan oli Teirilältä, joka sittemmin oli saanut viimemainitun hevosen haltuunsa, vaatinut sen takaisin, koska hän muutoin tuli siitä Teirilää vastaan nostamaan oikeusjutun, kuin myös että Teirilä tämän johdosta oli ilmoittanut ei voineensa Pitkärannan vaatimusta vastustaa ja sen vuoksi antanut tälle ne 300 mk:aa, joista Pitkäranta oli suostunut jättämään hevosen Teirilän omaksi; ja koska siis, kun ei ollut ensinkään todennäköistä että Teirilällä olisi ollut aikomus antaa sanottu rahamäärä Pitkärannalle lahjaksi, oli aihetta otaksua, että Teirilä mainitussa tilaisuudessa oli siinä harhaluulossa että Pitkärannalla oli laillinen oikeus saada takaisin useinmainittu hevonen, sentähden ja kun ei myöskään ollut näytetty, että Pitkäranta olisi vilpillisessä mielessä vaatinut hevostaan, vaan päinvastoin luultavaa oli että hänkin oli samanlaisen harhaluulon valtaamana, harkitsi senaattori oikeaksi jättää sen lopputuloksen pysyväksi, johon H. O. oli asiassa johtunut.)

Den 3:dje. 2. E. Saastamoinen Anna Hilasta ja E. Sustista vastaan, metsänhaaskauksesta. *Jua'n p:n K. O. p.* ²⁶/₄ 01: Saastamoisen syyte hyljättiin. *Wiipurin H. O.*, johon Saastamoinen valitti, p. ²⁰/₁ 02: ei muutosta. O. O.: ei muutosta.

3. A. Mäen ja Aliina Salomaan valitus jutussa, jossa A. Ahlgren ja J. Holmsten olivat syyttäneet vltjia solvauksesta. *Tampereen R. O. p.* ⁸/₅ 01: Nojaten R. L:n 27: 3, 2 kohtaan tuomittiin Mäki ja Aliina Salomaa vetämään sakkoo, Mäki 50 mk:aa ja Salomaa 40 mk:aa. *Turun H. O.*, johon vltjat valittivat, p. ¹³/₂ 02: ei muutosta. O. O.: ei muutosta.

4. K. ja A. Hirvelän sekä J. Hellberg'in anomus että komisionimaamittari K. Löfströmin vuonna 1886 Yli- ja Alahärmän pitäjän Naarasluoman jakokunnassa toimittama viljelysten ja metsämaan paalutus julistettaisiin mitättömäksi sikäli kuin Saiko niminen suopalsta sen kautta oli erotettu Hirvelän talosta. O. O. myöntyi hakijain anomukseen siten että heillä oli

valta ennen $\frac{1}{5}$ 03 Vaasan läänin kuvernöörille valittaa edelläsanotusta toimituksesta.

Den 4:de. 5. A. Hilosen valitus, raharikoksesta. *Suistamon p. K. O.* katsoi p:ssä $\frac{10}{5}$ 02 vltjan syypääksi siihen että hän sanotussa pitäjässä oli kaupitellut mukaamalla tehtyä Suomen pankin 20 mk:n setelirahaa vaikka hän oli tietänyt sen vääräksi, mutta kun oli ilmoitettu vltjaa aijottavan Ruskealan p:n K. O:ssa syyttää mainitun setelirahan tekemisestä, siirrettiin asia viimeksi mainitun K. O:n käsiteltäväksi, mikäli se koski viimeainittua rikosta. *Ruskealan p:n K. O.* lopetettuaan tutkimuksen, antoi p:ssä $\frac{29}{7}$ 02 lausunnon ja alisti sen *Wiipurin H. O:een*, joka p:ssä $\frac{9}{9}$ 02 katsoi selville käyneen, että vltja oli tehnyt puheena olevan otaksuttavasti vltjan kotiseudulla valmistetun setelin ja sen jälkeen toisen henkilön kautta Suistamon p:ssä kaupitellut sitä, johon nähden ja R. L:n 37: 1, 2 ja 3 momenttien nojassa vltja tuomittiin pidettäväksi 4 vuotta kuritushuoneessa ja sanotun rangaistuksen kärsittyäänkin olemaan 5 vuotta kansalaisluottamusta vaila; ja määrättiin että väärä seteli H. O:n p:n saatua lainvoiman oli hävitettävä. *O. O.:* ei muutosta.

6. Besvär af justitieborgmästaren V. Örn och justitierådsmännen S. Ingman och P. af Enehjelm i ett fiskaliskt mål. *Wiborgs Hfr.* u. $\frac{10}{3}$ 02: Klgdne tillräknades att hafva förfarit ouppmärksamt vid tjensteutöfning, men ansågs detta förfarande icke hafva varit af sådan beskaffenhet att straff därför borde ega rum. *J. D.:* ej ändring.

7. Besvär af A. Malm i ett mål, hvari han yrkat straff å A. Eklöf och B. Sundman för egenmäktig åtgärd och oloflig uppdämning af vatten samt å kronolänsmannen C. Grönholm för olaga ingrepp i klgdns eganderätt samt gjort anspråk på skadeersättning, äfvensom Eklöf och Grönholm påstått straff å klgdn för falsk angivelse. *Kyrkslätt m. fl. snrs Hr* u. $\frac{6}{9}$ 01: Klgdns talan förkastades såsom foglös jemte det klgdn dömdes för det han mot Eklöf och Grönholm utfört målet, hvilket dock icke kunde anses hafva skett emot bättre vetande, i stöd af 26: 4. S. L., att böta för falsk angivelse emot Eklöf 50 mk och emot Grönholm 100 mk. *Åbo Hfr.*, dit Malm besv. sig, u. $\frac{15}{3}$ 02: ej ändring. *J. D.:* ej ändring.

8. O. Ristolans valitus *Nastolan p:n Maanjako-oikeuden* $\frac{7}{11}$ 01 julistamasta päätöksestä Ristolans ilmoittaman tyytymättömyyden johdosta varamaamittari S. Löfqvistin toimittamaan halkaisujakoon Immilän kylässä olevalla Kalkkolan talolla Ristolans ja J. Jussilan kesken. *O. O.* katsoi, ettei Ristola ollut esiintuonut

syytä muuttaa M. O:n p:stä sikäli kuin tiluskuvion 51 d jyväluku sen kautta oli määrätty, jolta kohden sanottu p. siis jäisi pysyväksi. Mutta koska asiakirjoista kävi ilmi, että asianomaiset jaonvalmistelussa olivat hyväksyneet kotopalstan tiluksien jyvityksen kuin myös sen jakopalstain sijoituksen, niin K. Senaatti, muuttaen tässä kohden M. O:n p:stä, määräsi että toimitusmaamittarin tekemä kuvion 45 jyvitys sekä asianosaisten kotopalstan tiluksien välinen raja olivat pysytettävät semmoisinaan; ja oli muuten ne jaon muutokset, jotka M. O:n tiluskuvion 51 d jyvälukua koskevan määräämisen johdosta olivat tarpeenvaativat, tehtävät asianosaisten Syrjänlohon palstan tiluksien välisen rajalinjan kohdalla pyykkien 33 ja 34 välillä.

9. I. Rajalan valitus *Isokyrön Maanjakooikeuden* 27/9 01 julistamasta p:sestä J. Lemposen sekä M. ja H. Olikkalan ilmoittaman tyytymättömyyden johdosta varamaanmittari J. Ahlforsin valmistamaan ehdotusjakoon, jonka kautta Rajalan omistama 7/96 osaa manttaalia oli erotettu Riutaolikkalan tilasta. O. O.: Koska asiakirjoista kävi ilmi, että Rajala tulisi, jos puheenalainen halkoisjako pantaisiin toimeen M. O:n määräämällä tavalla, saamaan huonompia tiluksia kuin muut talonosakkaat, kun sitä vastoin toimitusmaamittari oli antanut Rajalalle sekä parempaa että huonompaa maata vaarinottaen muuten voimassaolevia määräyksiä tilusten sijoittamisesta, niin K. Senaatti kumosi M. O:n p:n ja vahvisti toimitusmaamittarin tekemän jakoehdotuksen.

10. T. Eerolan valitus *Oriveden Maanjakooikeuden* 17/1 02 julistamasta p:sestä E. Parpolan ilmoittaman tyytymättömyyden johdosta kommissioninmaanmittari J. Bastmanin valmistamaan jakoehdotukseen, jonka kautta Oriveden p:n kirkonkylän ja Pehulan kylän vesijättöjä oli jaettu. O. O.: Koska puheenalainen, toimitusmaamittarin ehdotuksen mukaan Eerolan talolle tuleva vesijättö Korpilammen palstalla oli samalla kulmalla kuin talon muut viljelystilukset, mutta se vesijättömaa, jonka Papula oli ehdottanut Eerolalle ensiksimmäisen vesijätön vastikkeeksi, oli päinvastaiseen suuntaan ja sitä voi soveliaammin viljellä Parpolan talon yhteydessä, niin K. Senaatti kumosi M. O:n p:n ja vahvisti jakoehdotuksen.

Den 5:te. 11. V. Jäppinen Henriika Laineen isää Kustaa Matinpoikaa vastaan, lapsenelätyksestä. *Sääksmäen p:n K. O.* p. 8/5 01: Jäppinen, joka salavuoteudessa Henriika Laineen kanssa oli siittänyt Henriika Laineen synnyttämän tyttölapsen velvoitettiin suorittamaan Kustaa Matinpojalle, joka Henriika Laineen kuoltua oli ottanut pitääkseen huolta puheenalaisen lapsen hoidosta, kuukausittain 24/11 00—24/1 01 14 m:kaa ja viimeksisa-

notusta päivästä alkaen siksi, kunnes lapsi täyttäisi 16 vuotta tahi kykenisi elättämään itsensä, 24 m:kaa. *Turun H. O.*, johon Jäppinen valitti, p. $\frac{30}{1}$ 02: ei muutosta. *O. O.* katsoi, ettei Jäppinen ollut esiintuonut syytä muulla tavalla muuttaa H. O:n päätöstä, kuin että se määrä, joka Jäppinen oli velvoitettu lapsen elatuksesta ja kasvatuksesta suorittamaan Kustaa Matinpojalle hänen pitäessään huolta sanotusta lapsesta vähennettiin 16 m:kaan kuukaudelta, alkaen $\frac{24}{1}$ 01. — (1 jäsen katsoi että vltja puheenalaisen lapsen isänä Aliina Laineen kuoltua oli velvollinen yksin pitämään huolta lapsen elatuksesta ja kasvatuksesta ja siis korvaamaan Kustaa Matinpojalle mitä tämä oli siihen kustantanut mutta koskei Kustaa Matinpoika ollut näyttänyt lapsen elatuksen ja kasvatuksen vuoden 1901 Tammikuun 24 päivän jälkeen maksaneen enempää, kuin mitä vltja oli K. Senaatissa suostunut siitä suorittamaan eli 16 m:kaa kuukaudelta, sentähden senaattori velvoitti vltjan mainittua tarkoitusta varten maksamaan Kustaa Matinpojalle 16 m:kaa kuukaudelta ylläsanotusta päivästä lukien niin kauvan kuin Kustaa Matinpoika huolehti lapsen elatuksesta ja kasvatuksesta; muissa kohdin jätti asian senaattori H. O:n p:n varaan.)

12. Kruununnismies J. Granqvist jutussa, jossa hän oli syyttänyt Kymin lauttausyhtiön lauttausesimies O. Peuraa huolimattomasta metsäntuotteiden lauttaamisesta. *Elimän y. m. p:n K. O. p.* $\frac{11}{2}$ 01: Nojaten K. Senaatin $\frac{16}{4}$ 80 metsäntuotteiden lauttaamisesta Kymin virrassa vahvistaman järjestyssäännön 11 ja 13 §:iin sekä $\frac{24}{3}$ 73 metsän tuotteiden lauttaamisesta annetun K. A:n 11 §:ään, tuomittiin Peura vetämään sakkoa 100 m:kaa, jota paitsi Peura velvoitettiin maksamaan palkkiota muutamille todistajille. *Turun H. O.*, johon Peura valitti, p. $\frac{5}{2}$ 03: Kumoten K. O. p:n vapautti H. O. Peuran sekä hänelle tuomitusta rangaistuksesta että suorittamisesta todistajapalkkioita, jotka Granqvist velvoitettiin maksamaan. *O. O.* katsoi ettei Granqvist ollut esiintuonut syytä muuttaa H. O:n p:stä muun puolesta, paitsi että Granqvist vapautettiin maksamasta edelläsanottuja todistajapalkkioita. — (1 jäsen jätti asian H. O:n p:n varaan.)

13. P. Tuovinen Osakeyhtiö Puuseppää vastaan, korvauksesta. *Maaningan p:n K. O. p.* $\frac{13}{3}$ 01: Tuovisen asiassa tekemät korvauksenvaatimukset hyljättiin. *Wiipurin H. O.*, johon Tuovinen valitti, p. $\frac{21}{11}$ 01: ei muutosta. *O. O.*: ei muutosta.

14. J. Niemen valitus konkurssirikosta koskevassa jutussa. *Uudenkaupungin R. O. p.* $\frac{13}{3}$ 01: Nojautuen R. L:n 39: 3, 2 ja 3 momenttiin, tuomittiin vltja pidettäväksi vankeudessa huolimattomasta kirjanpidosta 2 kuukautta sekä siitä, että vltja

oli viivyttänyt konkussiaan, 1 kuukauden eli, kun nämät rangaistukset R. L:n 7: 5 mukaan yhdistettiin, kärsimään vankeusrangaistusta kaikkiaan 2 kuukautta ja 15 päivää. *Turun H. O.*, johon vltja valitti, katsoi p:llä $31/12$ 01 ettei vltja ollut esiintuonut syytä muulla tavoin muuttaa R. O:n p:stä kuin että, koska vltja sen kautta, mitä R. O. oli hänen syykseen luenut, R. L:n 39: 3 mukaan oli tehnyt itsensä vikapääksi rangaistukseen huolimattomana ja kevytmielisenä velallisenä, H. O., mainitun lainkohdan nojalla, tuomitsi vltjan, joka ei ollut näyttänyt velkojansa täysin tyydyttäneensä, pidettäväksi 2 kuukautta vankeudessa. O. O. jätti asian H. O:n p:n varaan.

15. K. Koopeli O. Rajalaa vastaan luvaton karjanrehun myymistä ja palkintoa koskevassa jutussa. *Loimaan y. m. p:ien K. O.* p. $16/4$ 01: Kanne kumottiin aiheettomana. *Turun H. O.*, johon Koopeli valitti, p. $13/2$ 02: ei muutosta. O. O.: ei muutosta.

16. Kauppahuone J. W. Snellman G:son'in ja J. Korhosen valitus kiinnitysasiassa. *Sotkamon p:n K. O:ssa* oli mainittu kauppahuone anonut, että Korhosen omistama Anttilan talo kiinnitettäisiin niiden 12,000 m:kan vakuudeksi, jotka Korhonen kontrahdissa $26/4$ 00 oli sitoutunut kauppahuoneelle suorittamaan siinä tapauksessa, ettei kauppahuone syystä tai toisesta saisi hyväkseen nauttia sanotussa kontrahdissa Korhosen kauppahuoneelle luovuttamaa metsänhakkuuoikeutta. K. O. hylkäsi p:ssä $24/10$ 01 mainitsemillaan perusteilla sanotun anomuksen. *Waa-san H. O.*, johon kauppahuone valitti, p. $12/4$ 02: Koskei puheenaoleva sitoumus ollut sitä laatua, että kiinnitystä sen vakuudeksi $9/11$ 68 annetun, kiinnitystä kiinteään omaisuuteen koskevan K. A:n 1 §:n mukaan, saisi myöntää, jätettiin asia sen lopputuloksen varaan, johon K. O. p:llään oli johtunut. O. O.: ei muutosta.

Den 6:te. 17. O. Waittisen ja hänen vaimonsa Maria Jaatisen valitus asukas- ja hallintooikeutta kruununluontoiseen puoleen Särkkä nimistä taloa n:o 3 Jaakkiman p:n Pajassyjärän kylässä koskevassa jutussa. *Wiipurin läänin kuvernööri* määräsi p:ssä $11/10$ 01 mainitun talonpuoliskon jaettavaksi kahteen yhdenvertaiseen osaan sekä, kun ei kukaan ollut laillisessa järjestyksessä hakenut avoimeksi julistettua asukkuutta ja muista p:ssä esiintuoduista syistä, ottanut Simo ja Sippo Jaatisen asukkaiksi puolelle sekä Juho, Reijo ja Tuomas Jaatisen toiselle puolelle talonpuoliskoa. *Wiipurin H. O.*, johon vltjat valittivat, p. $25/6$ 02: Koska Kuvernööri, kun ei kukaan ollut kuulutetussa määräajassa hakenut avoimeksi joutunutta asukkuutta, ei ollut

estetty antamasta asukkuutta kenelle Kuvernööri hyväksi näki, jätti H. O. Kuvernöörin p:n pysyväksi. O. O.: ei muutosta.

18. N. Ollikainen Hilma Kämppiä vastaan lapsenelatusapua koskevassa jutussa. *Hirvensalmen p:n K. O. p.* ³/₁₀ 01: Ollikainen velvoitettiin suorittamaan Hilma Kämppille heidän lapsensa kasvatusta- ja elatusavuksi 60 m:kaa vuosittain kunkin vuoden alussa, luettuna lapsen syntymäpäivästä, kunnes lapsi täyttäisi 15 vuotta tahi voisi itsensä elättää. *Wiipurin H. O. p.* ²⁴/₃ 02: K. O:n p. jätettiin pysyväksi, kuitenkin siten että K. O:n määräys puheena olevan elatuksen suorittamisesta kultakin vuodelta etukäteen tarpeen vaatimattomana poistettiin. O. O.: ei muutosta.

19. E. Simola Iida Lassilaa vastaan lapsenelatusapua koskevassa jutussa. *Lammin y. m. p:n K. O. p.* ¹⁶/₁₁ 01: Sen ohessa että K. O. ei katsonut voivansa tämän asian yhteydessä ottaa käsiteltäväksi Simolan aikomaa kannetta kolmatta henkilöä vastaan, velvoitettiin Simola suorittamaan Iida Lassilalle lapsenelatusapua. *Turun H. O.*, johon Simola valitti, p. ¹⁸/₄ 02: ei muutosta. O. O.: ei muutosta.

Den 7:de. 20. K. Vilkin ja hänen vaimonsa Maria Vilkin valitus kunnianloukkausta ja pahoinpitelyä y. m. koskevassa jutussa. *Virolahden y. m. p:n K. O. p.* ¹²/₃ 01: Maria Vilkki tuomittiin vetämään sakkoa sopimattomasta esiintymisestä Oikeudessa 40 m:kaa ja luvattomasta poistumisesta Oikeudesta 5 talaria eli 9 m:kaa 60 p:nä sekä solvauksesta 60 m:kaa. Sama K. O. tuomitsi p:llä ²⁶/₇ 01, nojautuen R. L. 21 luvun 11 §:ään ja 13 §:än 2 momenttiin K. Vilkin pidettäväksi 9 kuukautta kuritushuoneessa ja Maria Vilkin vetämään sakkoa 150 m:kaa, jota paitsi K. O. tuomitsi Maria Vilkin virallisen syyttäjän solvaamisesta Oikeuden edessä vetämään sakkoa 150 m:kaa. *Wiipurin H. O.*, johon K. ja Maria Vilkki valittivat, p. ³⁰/₅ 02: H. O. ei ottanut Maria Vilkin valitusta tutkiaksensa ja vahvisti K. O:n p:n ²⁶/₇ 01, mikäli se K. Vilkkiä koski. O. O. ei ottanut Maria Vilkin valitusta tutkittavakseen ja katsoi ettei K. Vilkki ollut esiintuonut syytä muuttaa H. O:n p:stä.

Den 10:de. 21. Kruununnimismies O. Koposen ja Liperin kunnan säästöpankin johtokunnan puheenjohtajan J. Sormusen valitus jutussa, jossa he olivat syyttäneet H. Simosta väärästä tilinteosta. *Liperin y. m. p:n K. O. p.* ¹⁷/₈ 00: R. L:n 36: 5 nojalla tuomittiin Simonen väärennyksestä pidettäväksi 1 vuoden ja 6 kuukautta kuritushuoneessa sekä olemaan kansalaisluottamuksensa menettäneenä 3 vuotta sanotun vapausrangastusajan yli. *Wiipurin H. O.*, johon vltjat ja Simonen valittivat

p. ²⁸/₁₀ 01: Simonen vapautettiin hänelle asiassa tuomitusta rangaistuksesta. O. O.: ei muutosta.

Den 11:te. 22. K. Dahlströms ansökan, hvori han, som g:m u. ¹²/₄ 78 ådömts straff för 1:sta resan tjufnad, anhållit att honom måtte återgifvas den goda fräjd han genom berörda honom tillräknade brott mistat. J. D.: Emedan den vanfräjd, som tidigare varit en följd af sådant brott, som skdn medelst ofvanåberopade utslag tillräknats, numera med afseende å stadgandena i 2: 14 S. L. och 5 § i K. F. af ²⁰/₁₁ 96, innefattande föreskrifter i afseende å intyg, som af presterskapet utfärdas, icke kunde anses fortfara längre tid än 15 år från den dag, det ådömda straffet blifvit till fulla verkställt, ty och då skdn redan 78 utstått det honom ådömda straffet samt hans å sagda brott följda vanfräjd således allaredan upphört, fann K. Senaten skdns ansökan ej påkalla vidare utlåtande.

Den 14:de. 23. K. Senaatin päätös asiaan, joka koski vangittua, Uuden kirkon p:n Kaukjärven kylässä sijaitsevan Keisarillisen Halilan parantolan entistä kirjanpitäjää ja rahastonhoitajaa M. Tarasoffia. Ministerivaltiosihteerin kirjeen mukaan Helmikuun 4 (Tammikuun 22) p:ltä 03 oli Keisarillinen Majesteetti Armossa vahvistanut K. Senaatin päätöksen ¹⁸/₁₂ 02, jolla Tarasoff oli tuomittu rangaistukseen kavaltamisesta, jonka johdosta K. Senaatti määräsi että sanottu päätös oli heti toimeen pantava.

Den 16:de. 24. J. Mannelin P. Leskistä vastaan vahingonkorvausta koskevassa jutussa. *Nilsin p:n K. O.* katsoi p:llä ¹³/₄ 01 selvitetynsi että Mannelinin omistamasta haaraapteekista Juan tehtaalla oli Leskiselälle nauriinsiemeninä myyty siemeniä, joista, Leskisen kylvettyä ne eräasen halmeeseen, oli kasvanut joku Leskiselälle hyödytön kasvi, ja että Leskiselälle tämän kautta oli syntynyt 44 m:kaan arvattu vahinko; jonka tähden K. O., nojautuen K. K. 1 luvun 4 §:ssä olevaan säännökseen, velvoitti Mannelinin vahingonkorvaukseksi suorittamaan Leskiselälle vastamainitun rahamäärän. *Wiipurin H. O.*, johon Mannelin valitti, p. ¹⁴/₄ 02: ei muutosta. O. O.: ei muutosta. — (1 jäsen katsoi selitetynsi että Leskinen edellämainitusta haaraapteekista oli ostanut kysymyksessä olevat siemenet, jotka oli ilmoitettu olevan nauriin siemeniä sekä että Leskinen halmeessa, johon nämät siemenet oli kylvetty, sittemmin oli kasvanut enimmäkseen muita kasveja ja ainoastaan eräitä nauriin taimia, mutta kun ei oltu täydellisesti selvitetty että syy tähän olisi ollut sanottujen siementen kelpaamattomuus, vielä vähemmän toteen näytetty että Mannelin tahi hänen apteekinsa hoitaja olisi tiennyt sieltä myy-

dyissä siemenissä olleen vikaa, tutki senaattori oikeaksi muuttamalla K. O:n ja H. O:n päätökset, kumota Leskisen Mannelinia vastaan ajaman palkkiovaatimuksen.)

25. Kruununnimismies K. O. Vikmannin valitus jutussa, joka koskee A. Kaarlenpoikaa vastaan nostettua syytettä murhasta. *Iitin y. m. p:ien K. O:n p.* alistettiin *Turun H. O:n* tarkastettavaksi, minkä jälkeen H. O. p:ssä $\frac{8}{11}$ 01 katsoi laillista selvitystä puuttuvan siitä, että Kaarlenpoika oli ottanut vaimoltaan Eeva Liisa Aaprahamintyttäreltä hengen, ja hylkäsi sentähden Kaarlenpoikaa vastaan nostetun syytteen. O. O. katsoi enemmän kuin puolen todistetta esitetyn siitä, että Kaarlenpoika surmaamisen aikomuksessa vakain tuumin oli ottanut Eeva Liisa Aaprahamintyttäreltä hengen; mihin nähden ja koska Kaarlenpoika oli vakaasti kieltänyt sitä tehneensä, K. Senaatti, nojaten O. K. 17: 32 §:ään, sellaisena kuin tämä lainkohta on K. A:ssa $\frac{20}{1}$ 1779, jätti asian vastaiseksi, jolloin se voipi tulla ilmi. — (1 jäsen harkitsi kumoamalla H. O:n p:n, vahvistaa K. O:n mainitseman lainpaikan sekä R. L:n 2: 14 nojalla, sen lopputuloksen, johon K. O. oli asiassa johtunut; minkä ohessa senaattori katsoi tarpeelliseksi jättää jutun kirjat prokuraattorille sen toimenpiteen varalta, johon asiakirjat voisivat aiheutta antaa. — 2 jäsentä katsoi tulleen selvitetynsi että Kaarlenpoika oli surmaamisen aikomuksessa vakain tuumin veitsellä lyönyt vaimonsa Eeva Liisa Aaprahamintyttären päähän ne haavat, joista piirilääkäriin antaman attestin mukaan Eeva Liisa Aaprahamintytär oli saanut kuolemansa; minkä vuoksi senaattorit harkitsivat oikeaksi, muuttaen H. O:n p:n. R. L:n 21: 1 mukaan, tuomita Kaarlenpojan murhasta pidettäväksi elinaikassessa kuritus-huoneessa sekä ainiaksi olemaan kansalaisluottamusta vailla. — (1 jäsen vahvisti H. O:n p:n.)

26. A. Eklöf'in ja E. Kjöllnerfeldt'in valitukset, omavaltaista menettelyä ja vääryyttä ilmiantoja koskevassa jutussa. Eklöf'in tekemästä syytteenä oli *Ruoveden p:n K. O.* p:ssä $\frac{4}{10}$ 98 tuominnut B. Godtkampff'in rangaistukseen, siitä että hän oli luvattomasti, mutta kuitenkin luullen olevansa siihen oikeutettuna, Eklöf'in ostamasta sahasta poisvienyt sahaan kuuluvan ja siihen kiinnitetyn justeraussirkkelin, minkä jälkeen Eklöf, koska Kjöllnerfeldt, jota oikeudenkäynnissä oli kuulusteltu, siinä oli ilmoittanut käskeneensä Godtkampff'in sahasta irroittamaan ja haltuunsa ottamaan sanotun sirkkelin, Kjöllnerfeldt tuomittaisiin rangaistukseen osallisuudesta yllämainittuun Godtkampff'in syyksi luettuun rikokseen. Sittenkun Kjöllnerfeldt oli K. O:lle jättänyt *Turun H. O:n p:n* $\frac{7}{8}$ 99, jossa H. O., kumoten K. O. p:n $\frac{4}{10}$ 98, oli hyljännyt Godtkampff'ia vastaan ajaman kanteen, kuin myös

K. Senaatin p:n 15/11 00, jolla H. O:n p. oli vahvistettu, oli Kjöl-lerfeldt, sen ohessa että hän tähän nähden oli anonut häntä vastaan nostetun syytteen hylkäämistä, vaatinut, että Eklöf tuo-mittaisiin rangaistukseen väärästä ilmiannosta. Päätöksellä 9/3 01 lausui K. O., että koska G. Godtkampf oli K. Senaatin päätöksellä 15/11 00 vapautettu kaikesta rangaistuksesta siitä että hän oli Eklöf'in ostamasta Muroleen höyrysahasta poisottanut justeeraus-sirkkelin eikä siis mitään rikollista ollut Godtkampf'ia vastaan ilmitullut, K. O., huomioon ottaen ettei Kjöl-lerfeldt näin ollen ollut voinut tehdä itsensä syytteessä ilmoitetun rikoksen osalli-suuteen vikapääksi, hylkäsi Eklöf'in Kjöl-lerfeldt'ia vastaan aja-man syytteen; mutta koska Eklöf oli nostanut sanotun syytteen Kjöl-lerfeldt'ia vastaan sen johdosta että Godtkampf K. O:ssa oli tuomittu rangaistukseen puheenalaisen sirkkelin poisviemisestä ja että tämä poisvieminen oli ilmoitettu tapahtuneeksi Kjöl-lerfeldt'in käskystä, jätti K. O. myös Kjöl-lerfeldt'in Eklöf'ia vastaan tekemän syytteen väärästä ilmiannosta varten ottamatta. *Turun H. O.*, johon asianomaiset molemmiin puolin valittivat, p. 1/2 02: ei muutosta. *O. O.*: Sen ohessa että Eklöf'in K. Senaatissa käyttä-män asiamiehen J. Grenman'in K. Senaattiin jättämässä Eklöf'in nimellä allekirjoitetussa kirjelmässä tekemä ilmoitus, että Eklöf luopui vaatimuksistaan Kjöl-lerfeldt'ia vastaan jätettiin huomioon ottamatta, koska Grenman ei ollut näyttänyt olevansa valtuu-tettu Eklöf'in puolesta sitä K. Senaattiin antamaan, katsoi K. Senaatti, ettei Eklöf ollut esiintuonut syytä muuttaa H. O:n p:stä. Mitä tuli Kjöl-lerfeldt'in valitukseen, katsoi K. Senaatti, että Ek-löf oli ajanut Kjöl-lerfeldt'ia vastaan perätöntä syytettä, jonka nostamiseen Eklöf kuitenkin K. O:n edellämäinituun Godtkampf'ia koskevassa asiassa annetun päätöksen johdosta oli voinut luulla itsellään olevan aihetta; minkä tähden ja kun Eklöf siis ei ollut katsottava siinä toimineen vastoin parempaa tietoaansa, K. Se-naatti, nojautuen R. L:n 26: 4, tuomitsi Eklöf'in vetämään sakkoa 500 m:kaa. Sen ohessa katsoi K. Senaatti että S. Castrén, joka oli kirjoittanut Eklöf'in valituksen Senaattiin annettavaksi, ja Grenman, joka oli Eklöf'in puolesta sen K. Senaattiin tuonut, siten olivat vastoin parempaa tietoaan ajaneet väärää asiaa, jonka vuoksi Castrén ja Grenman R. L. 38: 2, 3 mom. nojalla, tuomittiin vetämään sakkoa kumpikin 100 m:kaa. — (1 jä-sen yhtyi muissa kohdin enemmistöön paitsi että Castrén ja Grenman mainitun lainpaikan nojalla tuomittiin sakkoon kumpikin 200 m:kaan. — 1 jäsen oli yhtä mieltä kuin enemmistö siitä ettei mainitulle Eklöf'in puolesta K. Senaattiin annetulle kirjoin-tukselle ollut huomiota annettava, sekä katsoi ettei Eklöf eikä Kjöl-lerfeldt olleet esiintuneet syytä muuttaa H. O:n p:stä, jonka p:sen senaattori jätti pysyväiseksi. — 1 jäsen oli muuten samaa

mieltä kuin enemmistö, paitsi että senaattori vapautti Castrén'in sakkorangaistuksesta asiassa.)

Den 17.de 27. Pressombudsmannen E. A. Wainio mot faktorn Emil Wainio, ang. straff för förbrytelse mot gällande pressförordning. *R:n i Helsingfors* fann g:m u. $\frac{4}{7}$ 01 utredt vara, att E. Österman vid inköp af makulatur från Helsingin Suomalainen Sanomalehti-osakeyhtiös tryckeri, för hvilket Emil Wainio var föreståndare, blifvit egare till ett antal exemplar af sådana tidningsnummer, hvilka icke af censurmyndigheterna godkänts, men som E. A. Wainio emot Emil Wainios bestridande icke styrkt, att dylika tidningsnummer från tryckeriet utlemnats till spridning eller att det i Östermans ego komma tryckalstret af nämnda beskaffenhet blifvit af denne utspriddt, alltså och då Emil Wainios uppgift, att meranämnda i Östermans värjo komma tryckalster varit afsedt att försäljas såsom lump till pappersbruk, af E. A. Wainio lemnats obestridd, frikände *R:n* Emil Wainio från straff i saken. *Åbo Hfr.*, dit E. A. Wainio besv. sig, u. $\frac{25}{3}$ 02: ej ändring. *J. D.*: ej ändring.

28. J. Pietikäinen ja hänen vaimonsa Gustava Pietikäinen jutussa, jossa kruununnismies J. Frostell oli syyttänyt vltjia luvattomasta lääkärinammatin harjoittamisesta. *Tuusulan p:n K. O.* p. $\frac{12}{11}$ 01: Samalla kun J. Pietikäisen tekemä väite siitä, ettei Frostell virkansa puolesta olisi ollut oikeutettu ottamaan puhevaltaa asiassa, hyljättiin, koska puheena oleva rikos oli virallisen syytteenalaisena, tuomitsi K. O., nojautuen lääkärinammatin harjoittamisesta $\frac{18}{2}$ 90 annetun K. A:n 10 §:ään vltjat kummankin vetämään sakkoa 50 m:kaa. *Turun H. O.*, johon vltjat valittivat, p. $\frac{18}{3}$ 02: ei muutosta. *O. O.*: ei muutosta. — (1 jäsen katsoi esille tulleen että Gustava Pietikäinen oli ilmoitettu aikana hänen ja hänen miehensä Juho Pietikäisen asunnossa kylvettämällä, hieromisella ja muilla lääkkeillä hoitanut sairaita, joita aviopuoliset Pietikäinen olivat maksua vastaan pitäneet kortteerissa ja ruuassa, mutta koska Gustava Pietikäinen täten harjoittamalla sairaanhoidolla sitä vähemmän voitiin katsoa ryhtyneeksi etuoikeutettujen lääkärin ammattiin, kuin hän ei ollut yllämainitun asetuksen 10 §:ssä säädettyä kieltoa vastaan vaatinut hoidokkailtaan eri lääkärinpalkkiota; sentähden ja kun Juho Pietikäistä ei ollenkaan oltu näytetty ottaneeksi osaa vaimonsa sairaanhoidotoimeen harkitsi senaattori puolestaan oikeaksi, muuttaen H. O:n p:n, kumota Pietikäisiä vastaan ajetun kanteen aiheuttamana ja vapauttaa heitä siitä rangaistuksesta, joiden alaisiksi oikeudet olivat heidät tuominneet).

29. W. Suomen valitus jutussa, jossa Kaupunginviskaali J. Karppinen oli syyttänyt vltjaa murhapoltosta y. m. *Lappeenrannan R. O:n* p. alistettiin *Wiipurin R. O:n* tutkittavaksi, minkä jälkeen H. O. p:ssä ²⁷/₁₀ 02 R. L:n 34: 1 sekä O. K:n 14: 7 ja R. L:n 27: 3, 2 kohdan nojalla tuomitsi vltjan murhapoltosta pidettäväksi 4 vuotta kuritushuoneessa ja menettämään kansalaisluottamuksen 6 vuodeksi yli vapausrangaistuksen sekä Karppista solvaamisesta ja epäkunnioittavasta kirjoitustavasta rangaistavaksi 2 kuukauden vankeudella kuin myös siitä, että vltja oli H. O:teen lähettämässä valituskirjassa käyttänyt solvaavaa ja halventavaa kirjoitustapaa, kärsimään vankeusrangaistusta 2 kuukautta, jotka rangaistukset, R. L. 7: 5:ssä määrättyjen perusteiden mukaan yhdistettyinä, olivat vltjan sovitettavat 4 vuoden ja 2 kuukauden kuritushuonerangaistuksella sekä kansalaisluottamuksen menettämisellä edellämainittuna aikana, jonka ohessa Suomi velvoitettiin suorittamaan erityisiä korvauksia. O.: ei muutosta.

30. Oulun läänin v. t. Kuvernöörin K. Senaattiin lähettämän kirjelmän johdosta määräsi K. Senaatti ettei Kemin R. O:n p. ¹⁸/₈ 02, jonka kautta F. Manninen oli tuomittu rangaistukseen juopumuksesta y. m. rikoksista, ollut pantava täytäntöön Mannista vastaan, koska oli tullut ilmi ettei Manninen ollut joutunut syypääksi mainittuihin rikoksiin, vaan että eräs toinen mieshenkilö oli tehnyt sanotut rikokset sekä ilmoittanut olevansa F. Manninen, ja sallittiin että puheeksi tullut juopumusta y. m. koskeva asia saataisiin uudelleen panna vireille R. O:ssa.

31. A. Myöhäsen armoanomus hyljättiin.

32. Besvär af förre underofficeren A. Vanninen, ang. straff för rymning ur krigstjenst. *Lifgardets, 3:dje finska skarpskyttebataljons krigsrätt* u. ⁵/₇ 02: Klgd, som jemlikt stadgandet i 81 § af S. L. för finska militären af ¹⁶/₇ 86 gjort sig förfallen till straff för rymningsbrott, dömdes med stöd af 82 § i samma lag, att för 1:sta resan rymning ur krigstjenst hållas 1 m. i fängelse. *Öfverkrigsdomstolen* dit klgdn besv. sig, u. ⁶/₁₀ 02: Alldenstund klgdn på grund af muntlig öfverenskomelse fortfarit att tjenstgöra vid gardesbataljonen och han från denna tjenstgöringsskyldighet icke blifvit af befälet befriad, utan egenvilligt afvikit bataljonen, fördenskull lät *Öfverkrigsdomstolen* bero vid krigsrättens u. J. D.: ej ändring.

33. Besvär af J. Castrén och R. Huber i ett handräckningsärende. Hos Magistraten i Helsingfors hade byggnadsaktie-

bolaget Argos anført, att sedan Åbo Hfr. g:m dom ²⁹/₁₀ 01 ålagt Argos att till Castrén utbetala särskilda af Huber å bolaget utfärdade och till Castrén för inkassering öfverlätna räkningars sammanlagda innehåll 18,376 mk 61 p:ii jemte ränta, hade bolaget tillhöriga gården och tomten n:o 1 vid Henriksgatan på ansökan af Castrén, blifvit utmätt till betäckande af berörda fordran; hvarföre bolaget för upphäfvande af utmätningen varit tvunget att inbetala beloppet åt förste stadsfogden H. Adlercreutz. Enär emellertid bolaget jemlikt R:ns u. ¹³/₃ 01 hos Huber egde en fordran å 106,569 mk 16 p:ii, hade bolaget anhållit att Adlercreutz måtte emot ansökningen bilagd borgen för kostnad och skada förbjudas att åt Castrén eller hvem det vara må utbetala förstsagda belopp intill dess bolagets fordran hos Huber blifvit genom laga kraft vunnen dom stadfästad. Sedan Magistraten i res. ²³/₁₁ 01 tillsvidare förbjudit Adlercreutz att utbetala innehållet af Hfrs dom, anmärkte Castrén och Huber, att Huber enligt R:ns u. ¹³/₃ 01 icke ensam ålagts betalningen af det deri utdömda beloppet utan gemensamt med P. Chmlewski samt att en Huber och en Chmlewski tillhörig gård, på anhållan af Argos blifvit tagna i mät till gäldandet af nästnämnda fordran; och emedan omordade gårdar oafsedt dem vidlådande inteckningar i värde uppginge åtminstone till dubbla beloppet af Argos' fordran anhöllo Castrén och Huber att det meddelade förbudet måtte upphävas. Medelst res. ¹⁸/₁₂ 01 utlät sig Magistraten att alldenstund Argos föredetd sannolika skäl för sin fordran, fördenskull och med afseende jemväl å hvad i saken för öfrigt förekommit samt enär Argos derhos ställt behörig säkerhet för kostnad och skada, förbjöd magistraten i stöd af 7: 2 och 17 U. L. Adlercreutz att, såsnart resolutionen jemte de i målet tillkomna handlingar, af hvilka vederbörande saksägare derförinnan icke undfått del, blifvit i hufvudskrift eller besannad afskrift Adlercreutz och genom vederbörande utmättingsman öfriga saksägare delgifna, vid det i 16: 18 S. L. stadgade ansvar, till hvem det vara kunde utbetala innehållet af Hfrs dom, hvilket förbud skulle ega gällande kraft intill dess Argos blifvit för sin fordran förnöjdt eller Huber för densamma ställt erforderlig säkerhet, eller ock i saken annorlunda förordnades. Dock ålæge det Argos att inom 6 veckor efter förberörda ¹⁸/₁₂ 01 hos Huber genom lagsökning utkräfa sin fordran eller sin talan derom till domstol instämma eller ock inom föreskrifven tid derstädes fullfölja vid äfventyr att förbudet, genom hvilket tredje mans bättre rätt till ifrågakomna medel i ingen händelse finge kränkas, eljest återginge. Derhos skulle det genom Magistratens res. af ²³/₁₁ 01 tillsvidare meddelade förbudet fortfarande förblifva bestående under 2 veckor och borde Ar-

gos således, derest Argos önskade att förbudsåtgärden utan afbrott skulle lända vederbörande till efterrättelse, innan utgången af nästsagda tid låta verkställa det sålunda beviljade förbudet. *Åbo Hfr.*, dit Castrén och Huber besv. sig, u. $\frac{14}{6}$ 02: ej ändring. *J. D.*: ej ändring

Den 18:de. 34. Besvär af J. och A. Öman, A. Vestervik, J. Skogman och Maria Vestervik i ett mål, hvori G. Söderling yrkat de fyra förstnämndes samt Maria Vesterviks under rättegången aflidne man V. Vesterviks åläggande att utbetala ersättning för afverkat skog. *Lappfjärd m. fl. snrs Hr.* fann g:m u. $\frac{24}{4}$ 99 det vara styrkt, att Öman och hans medparter å område, som vid $\frac{17}{6}$ 96 slutförd och sedermera laga kraft vunnen utpålning af omkretsråerna kring Ömossa samfällighet befunnits tillhöra Lillträsk hemman, afverkat skog för ett värde af 1,199 mk 14 p:i; i anseende hvartill och då Söderling, såsom egare af hälften af sagda hemman, tillkomme hälften af nämnda belopp, J. Öman och hans medparter ålades att, gemensamt eller den af dem som tillgång egde, till Söderling i fordradt afseende utgifva 599 mk 57 p:i. *Wasa Hfr.*, dit J. Öman och hans medparter besv. sig fann g:m u. $\frac{30}{4}$ 02 utredt vara att besväranda å område, som tidigare af dem i egenskap af delegare i Öman och Skogman hemman innehafts, men vid $\frac{17}{6}$ 96 slutförd och sedermera laga kraft vunnen utpålning af Ömossa samfällighets omkretsråder befunnits tillhöra Lillträsk hemman, afverkat skog för ett sammanlagdt värde af 612 mk 74 p:i; i anseende hvartill och då Öman och hans medparter vore ersättningsskyldige för omförmälda afverkning och Söderling, såsom egare af halfva Lillträsk hemman samt innehafvare af sin företrädares rätt uti nu ifrågavarande afseende, tillkomme hälften af förenämnda belopp, Hfr. ålade J. Öman och hans medparter att, enär icke ådagalagts, det de eller några af dem skulle bedrifvit afverkningen för gemensam räkning, en hvar i förhållande till sin häfdade lott utaf ofvanberörda område och den derå skedda afverkning, till Söderling erlagga, J. och A. Öman för den af dem å Öman hemmansdelegares gemensamt häfdade skogslott verkställda afverkning, hvardera, 38 mk 29 p:i samt A. Öman dessutom för å dennes enskildt häfdade skogsskifte, verkställdt hygge 68 mk 4 p:i, A. och V. Vestervik för af dem å deras gemensamt innehafda skifte företagen afverkning, hvardera, 55 mk 47 p:i, äfvensom J. Skogman för dennes å enskildt skifte fälda trän 50 mk 80 p:i. *J. D.*: ej ändring.

35. Besvär af J. H., A. och J. Öman, A. Vestervik och J. Skogman samt Maria Vestervik i ett mål, hvori F. och M.

Lillträsk yrkat de fem förstnämndes och Maria Vesterviks under rättegången aflidne man V. Vesterviks åläggande att utbetala ersättning för afverkad skog. *Lappfjärd m. fl. snrs Hr. u.* ^{8/6} 00: Alldenstund den ifrågavarande afverkningen skett å mark, hvilken af egarene till Skogman och Öman hemman ostridigt häfdats och som lagligen frångått nämnda hemman först då utstakningen af omkretsråerna kring Ömossa skifteslag vunnit laga kraft eller ^{30/} 96, fördenskull och då någon afverkning efter sagda tid icke ens påståtts än mindre visats hafva egt rum, förkastades käromålet såsom obefogadt. *Wasa Hfr.*, dit F. och M. Lillträsk besv. sig, fann g:m u. ^{30/12} 01 utredt vara att J. H. Öman och hans medparter å område, som tidigare af dem såsom delegare i Öman och Skogman hemman innehafts, men vid ^{17/6} 96 slutförd och sedermera laga kraft vunnen utpålning af Ömossa samfällighets omkretsråder befunnits tillhöra Lillträsk hemman, afverkat skog för ett sammanlagdt värde af 612 mk 74 p:i; i anseende hvartill och då J. H. Öman och hans medparter vore ersättningsskyldige för ifrågakomna afverkning samt F. och M. Lillträsk, såsom egare till halfva Lillträsk hemman, tillkomme hälften af nämnda belopp, Hfrn ålade J. H. Öman och hans medparter att i förhållande till enhvars häfdade lott af förenämnda område och å detsamma bedrifven afverkning utgifva skadestånd samt i sådant afseende till F. och M. Lillträsk erlägga, J. H. och A. Öhman för afverkning, verkstald å den af Ömans hemmans delegare gemensamt häfdade skogsslotten, hvardera, 38 mk 29 p:i samt A. Öman dessutom för å dennes enskildt häfdade skogsskifte verkstaldt hygge 68 mk 4 p., A. och V. Vestervik för af dem å deras gemensamt innehafda skifte företagen afverkning, hvardera, 55 mk 47 p:i samt J. Skogman för å enskildt skifte fälda trän 50 mk 80 p:i. Vidkommande J. Öman, så emedan utredt blifvit, att dennes fader, aflidne M. Öhman i listiden jemväl afverkat skogsalster å ofvanberörda af Öman hemmans delegare gemensamt häfdade skogsskifte för ett värde af 76 mk 58 p:i samt å en af M. Öman enskildt innehafd skogslott till ett värde af 7 mk 80 p:i, ty och som F. och M. Lillträsk tillborde hälften jemväl af sagda belopp, ålades J. Öman, som obestriddt vore M. Ömans ende rättsinnehafvare, att i ersättning till F. och M. Lillträsk utgifva för afverkningen å det gemensamma skiftet 38 mk 29 p:i samt för hygget å det enskilda skiftet 3 mk 90 p:i eller således sammanlagdt 42 mk 19 p:i. *J. D.:* ej ändring.

Den 20:de. 36. Besvär af stadsfiskalen A. Mesterton, ang. åtal mot G. Asp, L. Sonck, A. Andersin, L. Biaudet och P. Malmström för ofog m. m. Vid *R:n i Helsingfors* hade Me-

sterton yrkat ansvar å svdne för det desse hade, efter förut fattad öfverenskommelse, genom att hvissla och föra oljud föröfvat ofog å allmän gata, hvarhos Mesterton, efter det målsegandene i saken hörde förklarar sig icke erna utföra någon målssegandetalan, förbehållit sig rätt att, jemlikt 16 § i K. F. ^{19/12} 89 om införande af ny allmän strafflag, efter vunnen utredning i målet, emot de skyldige befunne tilltalade eller andra, som möjligen komme att i saken indragas, påstå straff för hemfridsbrott. G:m u. ^{22/4} 01 förklarade R:n, att enär de förseelser, för hvilka Mesterton ställt Asp och hans medparter under åtal, icke innefattade sådana handlingar, att genom dem, på sätt Mesterton påstått, flera brott blifvit utförda, 16 § i åberopade K. F. icke vara tillämplig i förevarande fall, hvarför Mesterton icke kunde tillåtas utföra åtal för hemfridsbrott, hvilket brott icke hörde under allmänt åtal, hvarefter R:n medelst slutligt u. ^{20/5} 01 i stöd af 42: 7 och 7: 2 S. L. dömde de tilltalade att böta: Asp för oljud, innefattande fortsatt brott, 75 mk samt för ofog 25 mk; Sonck för två gånger föröfvadt oljud, det ena innefattande fortsatt brott, inalles 115 mk; Andersin för två gånger föröfvadt oljud inalles 80 mk; Biaudet för oljud, innefattande fortsatt brott 75 mk, samt Malmström för två gånger föröfvadt oljud inalles 100 mk. Åbo Hfr., dit Mesterton besv. sig, u. ^{25/2} 02: ej ändring. J. D. fann Mesterton icke hafva anförst skäl till ändring i Hfrs u. såvidt R:ns u. ^{22/4} 01 af Hfrn gillats. Vidkommande saken i öfrigt pröfvade K. Senaten rättvist döma de tilltalade, jemlikt de af domstolarne åberopade lagrum, att böta: Asp för oljud å gata tre särskilda gånger, innefattande fortsatt brott, 250 mk och för ofog 150 mk; Sonck för tre gånger föröfvadt oljud, innefattande fortsatt brott 250 mk och för enahanda förbrytelse 150 mk; Andersin för två gånger föröfvadt oljud å gata för hvardera gången 150 mk; Biaudet för oljud å gata tre gånger, innefattande fortsatt brott, 250 mk; samt Malmström för oljud å gata två särskilda gånger, innefattande fortsatt brott, 200 mk och för enahanda förbrytelse en gång 150 mk.

37. Kruununnimismies E. Lundgrénin ja G. Ehrnroothin Suomen Maalaisten paloapuyhdistyksen toimeenpanevana johtajana, ja Louise von Laurentij valitukset, omaisuuden tuleen sytyttämisestä petollisessa tarkoituksessa koskevassa jutussa. Kivennavan p:n K. O: katsoi p:ssä ^{19/5} 01 selville käyneen, että puheenalainen tulipalo oli viritetty, ja enemmän kuin puolen näytöstä esitetyn siitä, että Louise von Laurentij vilpillisessä tarkoituksessa ja hankkiaksensa itselleen aineellista etua oli sanotun tulipalon matkaansaattanut, mutta kun von Laurentij oli

vakaasti tämän kieltänyt, ei K. O. voinut häntä siihen syypääksi tuomita, vaan jätettiin asia näin ollen vastaiseksi, jolloin se voisi tulla ilmi; ja hyljättiin, asian näin päättyessä, R. L. 26: 4 mukaan von Laurentijn Ehrnroothia vastaan tekemä rangaistusvaatimus perättömästä ilmiannosta. *Wiipurin H. O.*, johon virallinen syyttäjä, Ehrnrooth ja von Laurentij valittivat, p. $31\frac{1}{2}$ 02: ei muutosta. O. O. katsoi tosin epäilyttäviä asianhaaroja esitetyn siitä että von Laurentij oli tehnyt puheenalaisen rikoksen, mutta häntä ei voitavan vastoin kieltoansa ja täyden todistuksen puutteessa tuomita siihen syypääksi, johon nähden K. Senaatti hylkäsi von Laurentija vastaan tehdyn syytteen todistamattomana. Muuten jäi H. O:n p. pysyväksi. — (1 jäsen tutki oikeaksi kumota syytteen toteen näyttämättömänä ja nojautuen R. L:n 26: 4 tuomita Ehrnroothin todistamattomasta, ei kuitenkaan vastoin parempaa tietoaansa tekemästä ilmiannostaan vetämään sakkoa 500 m:kaa sekä sitä paitsi 300 m:kalla korvaamaan von Laurentijlta K. O:ssa asian tähden menneet kulut.).

Den 23:dje. 38. Besvär af prokuratorn i K. Senaten i ett fiskaliskt mål. Sedan guvernören i Åbo och Björneborgs län V. T. von Kraemer till magistraten i Nystad öfversändt ett exemplar af Storfurstendömet Finlands författningssamling n:o 26 för år 1901, innefattande Hans Kejsrerliga Majestäts nådiga manifest den $12\frac{1}{7}$ ($29\frac{1}{6}$) 01 jemte värnepliktslag för Storfurstendömet Finland af samma dag, för att genom magistratens försorg aflemnas till pastorsembetet i sagda stad i afseende å kungörande i stadens kyrka, men magistraten i skrifvelse för $1\frac{1}{2}$ 01, under förklaring att magistraten ansett sig icke böra till pastorsembetet öfverstyra nämnda nådiga manifest och lag återsändt desamma till guvernören, så hade guvernören ånyo tillsändt magistraten sagda nummer af författningssamlingen för att oförtöfvadt och vid tjensteansvar till vederbörande pastorsembete öfverlemnas i och för detsammas uppläsande från predikstolen; der magistraten till guvernören återskickat i frågavarande manifest och lag samt såsom skäl för denna åtgärd framhållit att, enär sagda manifest och lag icke tillkommit i den ordning, som för stiftande af lag i Finland är fastställd och de samma förty icke kunde ega kraft af lag, magistraten, i strid med plikt och samvete, icke kunde medverka till att åt förenämnda aktstycken genom desammas uppläsande från predikstolen förläna des sken af lag. I anledning häraf öfversände guvernören i ärendet tillkomna handlingarna till Åbo Hfr. i afseende å den åtgärd, Hfr. kunde finna godt i saken vidtaga, hvarefter Hfr. öfverlämnade handlingarna till advokatfiskalsembetet. Efter det advokatfiskalen anhållit att magistraten måtte affordra de

personer, hvilka deltagit i magistratens ofvannämnda beslut, yttrande, huruvida de ansåge sig hafva fog att å guvernören von Kraemer i anledning af ofvanberörda angivelse yrka ansvar samt prokuratorn i K. Senaten i skrifvelse för ²³/₁₂ 01 erinrat advokatfiskalsembetet att, enär magistraterna vore underkastade guvernörernes inom gällande lag gifna befallningar och dem förty äfven åläge att lemna guvernörerne handräckning till författningarnas offentliggörande, men magistraten sådant vägrat, advokatfiskalsembetet ej torde underlåta att å magistratens ordförande och ledamöter för slik vägran påstå strängt straff jemlikt 40: 20 S. L., hade G. Sandbäck, C. Vehlman och E. Sevón hvilka varit, Sandbäck ordförande samt Vehlman och Sevón ledamöter i magistraten anhållit att, enär guvernören von Kraemers angivelse emot dem saknade stöd i lag, von Kraemer blefve fäld till straff för slik angivelse. Härefter hade advokatfiskalen uti till Hfr. ingifvet embetsmemorial ansett att magistraten icke gjort sig skyldig till det af guvernören von Kraemer magistraten påbördade fel i tjensten samt yrkat att von Kraemer, som likväl torde angifvit vederbörande i magistraten mera af obetänksamhet än af uppsåtlig öfverläggning; blefve för nästnämnda tillvägagående tilldela den i 40: 21 S. L. omnämnda varning; dock som advokatfiskalen stannat i annan mening än prokuratorn, öfverlemnade advokatfiskalen målets slutliga pröfning till Hfrs afgörande. Medelst u. ¹⁶/₁₀ 02 utlät sig Hfr. och emedan ifrågavarande påbud om utgörande af värneplikt tillkommit i annan ordning än landets grundlagar föreskrefve och sagda påbud alltså lagligen icke kunnat anbefallas till kungörande i kyrkorna, fann Hfr. magistraten icke hafva förfarit lagstridigt då magistraten vägrat sin medverkan till påbudens vidare befordran till pastorsembetet i och för uppläsande af predikstolen, hvarför och då något brottsligt i saken sålunda icke stannade Sandbäck, Sevón och Vehlman till last, dessa från allt ansvar frikändes. Hvad vidkom åtalet mot guvernören von Kraemer, ansåg Hfr. von Kraemers anmälan icke vara af sådan beskaffenhet att densamma kunde ådraga honom straff, hvadan åtalet mot honom jemväl underkändes. J. D.: Alldenstund magistraterna åligger att lemna guvernörerne handräckning till författningarnas offentliggörande, men magistraten i Nystad vägrat fullgöra guvernören von Kraemers ifrågavarande föreskrift, fördenskull och då detta förfarande stannade magistratens ordförande och ledamöter till last såsom uppsåtligt tjenstefel, dömde K. Senaten i stöd af 40: 20 mom. 2 S. L. Sandbäck att böta 400 mk samt Sevón och Vehlman hvardera 200 mk. Vidkommande prokurators i besvären gjorda yrkande att Hfrs u. såvidt detsamma angick guvernören von

Den 27:de. 45. E. Valdénin valitus jutussa, jossa kruununnimismies F. Frostell oli syyttänyt vltjaa taposta ilman surmaamisen aikomusta. *Hollolan y. m. p:ien K. O:n* p. alistettiin *Turun H. O:n* tutkittavaksi, jonka jälkeen H. O. p:ssä 7/10 02, nojaten R. L:n 21: 4, 1 kohtaan ja 13 §:ään tuomitsi vltjan pidettäväksi 6 vuotta kuritushuoneessa. O. O.: ei muutosta.

Den 28:de. 46. O. Wahlbergin valitus jutussa, jossa vltjaa oli syytetty ryöstöstä ja murhasta. *Tornion K. O:ssa* olivat J. Liuska, asianomistajana, ja kaupunginviskaali W. E. Tamelander vaatineet vltjalle rangaistusta siitä että hän yhdessä erään toisen miehen kanssa oli väkivaltaisella pitelemisellä, jossa pakottava terveyden vaara oli ollut tarjona, ryöstänyt Liuskalta hopeakuorisen taskukellon ja rahakukkaron siinä olevine rahoineen, sekä Tamelander sitä paitsi siitä että vltja erehdyttääkseen viranomasta oli antanut nimestään väärän tiedon. Lopetettuaan tutkimuksen jutussa julisti R. O. siitä p.m, mutta kun vltja oli *Kurkijoen p:n K. O:ssa* ilmiannettu murhasta, josta tutkinto ei vielä ollut päättynyt, siirti R. O. jutun sanottuun K. O:teen. Viimemainituksessa K. O:ssa olivat kruununnimismies B. Tengén ja T. Pehkonen, asianomistajana, syyttäneet vltjaa siitä, että vltja oli surmaamisen aikomuksessa vakain tuumin ottanut Pehkosen pojalta E. Pehkoselta hengen sekä E. Pehkosen yllä olleiden vaatteiden taskusta anastanut nahkalompakon ynnä siinä säilytetyt ainakin 60 m:kaa rahaa, papintodistuksen ja työkirjan. Toimitettuaan tutkimuksen asiassa, alisti K. O. p:nä *Wiipurin H. O:n* tarkastettavaksi ja lähetti R. O:n tutkimuskirjat tarkastamista varten *Waasan H. O:lle*, joka p:ssä 18/7 02 katsoi epäiltäviä seikkoja ja aiheitta löytyvän siitä, että vltja oli tehnyt puheenalaisen ryöstön Tornion kaupungissa, mutta ettei vltjaa, koska hän oli vakaasti teon kieltänyt eikä täyttä todistusta siitä ollut olemassa, voitu siihen syyppääksi langettaa, vaan että vltjan viaksi sitä vastoin jäi, että hän samassa tilaisuudessa oli pidellyt Liuskaa pahoin, kuitenkin matkaan saattamatta hänelle suurempaa vammaa, sekä että hän erehdyttääkseen viranomaista oli nimestään antanut väärän ilmoituksen; johon nähden *Waasan H. O.*, R. L. 21: 12 ja 42: 4 nojalla tuomitsi vltjan vetämään sakkoa pahoinpitelystä 100 m:kaa sekä väärän nimen ilmoittamisesta myöskin 100 m:kaa. Sen jälkeen *Wiipurin H. O.* p:ssä 20/8 02 katsonut vltjan syyksi jäävän, että hän vakain tuumin oli ottanut E. Pehkoselta hengen ja anastanut Pehkoselta edellämainitun omaisuuden, johon nähden H. O., nojautuen R. L. 21: 1 ja 31: 1 tuomitsi vltjan murhasta kuritushuoneeseen elinkaudeksi sekä rangaistavaksi ensikertaisesta ryöstöstä kuritushuoneella 4 vuodeksi, joka viimeksi

[illegible]

47. J. I. ja H. Porikka F. A. Jusénista sekä A. Wöhlfin
 puolesta perään toimittajimmalla G. Stenbäckillä J. Ståhlin ja
 C. Svanbergia vastaan valtuuskorvasta koskevassa jutussa.
 Kuusamon y. m. pika K. O. p. 2, 01: Vain kanne osaksi
 hyväksytty, osaksi hyljätty. *Wassan H. O.* johon asianosai-
 set valittavat, p. 29, 02: Vltjen kanne kumottu kokonaisuude-
 ssaan. *O. O.* katsoi asian olevan ristaasianluontoinen, minkä-
 tähden B. Senaatti kumosi H. O:n p:n ja määräsi, että asian-
 omisten tuli, puhevaltuusta säälyttämiseksi K. O. p:stä vastaan,
 sumeistaan 30, 03 maksaa vetorahaa asianomaiselle kihlakunnan-
 tuomariille, joka sitten oli velvollinen neuvomaan asianosaisia
 niin heidän tääin johdosta oli noudatettava.

48. Mikko Riikosen ja hänen tyttärensä edesmenneen O. Ahtiaisen leski Saara Ahtiaisen valitus jutussa, jossa vltjat olivat syyttäneet T. Riikosta siitä että hän oli pahoinpidellyt O. Ahtiasta niin että tämä sen johdosta oli knollut. *Kivunnavan pu. K. O.*, jossa myöskin virallinen syyttäjä oli ollut läsnä asiasta tutkiessa kuitenkin yhtymättä vltjien rangaistusvaatimukseen, katsot pössä ¹⁷ OI tosin selville käyneen, että O. Ahtiaisen tuumassa hänen kuoleman jälkeen oli havaittu mustelmia ja ravyammoja, mutta koskei oltu toteennäytetty, että sanotut mustelumat ja vauumat olivat matkaan saattanut O. Ahtiaisen kuoleman ja selvitystä myöskin puuttui siitä, että T. Riikonen oli ne aikaansaattanut, niin K. O. hylkäsi vltjien asiassa ajaman syytteen. *Woparin H. O.*, johon vltjat valittivat, p. ¹³/₅ 02: ei muutosta. *O. O.* Sen oheassa että lausunnon antaminen T. Ri-

kosta vastaan tehdystä rangaistusvaatimuksesta, vltjen ylempänä mainitun ilmoituksen johdosta, raukesi, katsoi K. Senaatti etteivät vltjat ollet esiintuoneet syytä muuttaa H. O:n p:n muissa kohden, joissa sama päätös siis jäi pysyväksi.

49. En af E. von Troil till K. Senaten ingifven skrift, hvori han anhållit om ändring af *Wasa Hfrs* u. 28/102 g:m hvilket von Troils anhållan om utbekommande af styrkt afskrift utaf en af Hfr 22/402 till Militie-expeditionen aflåten svärsskrivelse afslagits, emedan von Troil icke uppgifvit till hvilket ändamål han komme att använda den begärda afskriften och Hfr vid sådant förhållande saknade grund för pröfningen af frågan huruvida sådan afskrift kunde till von Troil utgifvas, samt då i för berörda svarsskrivelse funnes ordagrant intagen en från Militie-expeditionen till Hfr. ankommen skriftelse. *J. D.* lät bero.

50. G. Villbergin valitus Turun H. O:n 7/1002 antamasta p:stä, jolla H. O. oli hyljännyt vltjan anomuksen saada takaisin hänen H. O:teen riitaasiassa tallettaman nostorahan. *O. O.*: ei muutosta.

Mars.

Den 2:dra. 1. Besvär af G. Lindholm i ett mål, hvori kronolänsmannen K. Wahlroos i egenskap af allmän åklagare samt K. Kullberg, J. Westerlund och E. Lindberg, såsom målsägande, åtalat klgdn för misshandel. *Karis sus Hr.* u. hemställdes *Åbo Hfr.*, som genom u. 18/102, med stöd af 21: 5, 11, 12 och 13 samt 7: 2 S. L. dömde klgdn att straffas för misshandel å Kullberg, hvaraf följt svår kroppsskada, som likväl icke varit åsyftad, med tukhus i 1 år och 6 m. samt för misshandel å Westerlund med fängelse i 6 m. och å Lindberg med fängelse i 1 m., hvilka straff sammanlades sålunda att klgdn skulle i ena bot hållas 1 år och 9 m. i tukthus hvarjemte klgdn ålades att utgifva särskilda ersättningar. *J. D.*: ej ändring.

2. M. Pehrman Justiina Fromia vastaan, lapsen elatus-apua koskevassa jutussa. *Tammelan p:n K. O.* p. 4/501: Vltja velvoitettiin maksamaan vstjalle lapsenelatusapua. *Turun H. O.* jonka tutkittavaksi vltja oli valituksen kautta saattanut jutun, p. 24/102: ei muutosta. *O. O.*: ei muutosta.

Den 3:je. 3. Juhana Kankaanpää E. Ollulaa vastaan, metsän haaskauksesta. *Huittisten y. m. prin K. O.* p. $28\frac{1}{2}$ 01: Nojaten R. L:n 33: 5 tuomittiin vltja ensikertaisesta metsänhaaskauksesta vetämään sakkoo 25 mk:kaa, jonka ohessa vltja velvoitettiin korvaamaan vstjalle luvattomasti hakatut puut 100 mk:alla. *Turun H. O.*, jonka tutkittavaksi vltja oli valituksen kautta saattanut jutun p. $20\frac{1}{12}$ 01: Nojaten R. L:n 33: 1 ja 6 valvistettiin se lopputulos, johon K. O. oli asiassa johtunut. *O. O.*: ei muutosta.

Den 5:te. 4. Besvär af häradsbördingen P. i ett fiskaliskt mål. Sedan *Wiborgs Hfr.* för anställande af den talan, hvartill omständigheterna föranledde, till advokatfiskals embetet öfverlemnade handlingarna rörande de besvär A. Pikkarainen anförde öfver Hrs i Idensalmi sns u. $13\frac{1}{10}$ 99 i ett af allmän åklagare vid 99 års vinterting i tingslaget emot Pikkarainen anhängigt mål ang. ansvar för försummelse att verkställa snöplogning, anmärkte t. f. advokatfiskalen i Hfr att P. i egenskap af ordförande uti bemäla Hr till Pikkarainen utfärdat utdrag af Hrs vid förenämnda vinterting förda protokoll emot den lösen, som i K. F. af $15\frac{1}{83}$, ang., bl. a., expeditions lösen, finnes utsatt för originalprotokoll, ehuru Pikkarainen, som i egenskap af svdn, jemlikt 24: 5 R. B., sådant detta lagrum lyder i K. F. $27\frac{1}{4}$ 68, icke varit skyldig att, förrän han anmält missnöje emot Hrs u., lösa protokoll i målet och ej heller vid 99 års vinterting gjort någon anhållan i antydt syfte, bort erhålla först berörda protokollsutdrag såsom afskrift emot därför bestämd lösen; och alldenstund P. derigenom af Pikkarainen i lösen för ifrågakomna expedition uppburit 2 mk 30 p:i mera än hvartill han varit berättigad, genom anmärkta förfarande gjort sig skyldig till fel i tjensten, yrkade t. f. advokatfiskalen P:s fällande till straff jemlikt 40: 21 S. L. Gm u. $18\frac{1}{12}$ 01 fann Hfr hvad å advokatfiskalsembetets vägnar anförts böra tillräknas P. såsom vårdslöshet vid domareembetets utföring; i anseende hvartill Hfr med stöd af 40: 21 S. L. dömde P. att böta 20 mk och ålade honom att ersätta Pikkarainen för den skada som tillskyndats honom med 2 mk 30 p:i. *J. D.* fann hvad emot P. anmärkts stanna P. till last såsom af oförstånd begånget tjenstefel, hvarföre K. Senaten lät i stöd af det utaf Hfr åberopade lagrum förblifva vid det slut, vid hvilket Hfr i saken stannat.

5. M. Paavilainen Helena Paavolaista vastaan, lapsenelatusavun maksamisesta. *Kivennavan p:n K. O.* p. $3\frac{1}{4}$ 02: Vltja velvoitettiin maksamaan sellaista apua. *Wiipurin H. O.*, jonka tutkittavaksi vltja oli valittamalla saattanut jutun, p. $10\frac{1}{11}$ 02: ei

muutosta. O. O. Koska valitus myöhään oli O. O:n rekistraattorinkonttoriin annettu, K. Senaatti ei ottanut valitusta tutkiaksensa.

Den 6:te. 6. Besvär af A. Grönberg, ang. af allmän åklagare efter angivelse af P. Spångberg och V. Järvi mot klgdn utfördt åtal för misshandel samt af klgdn å Järvi, A. Gröndahl och K. Holm yrkadt ansvar för hemfridsbrott och misshandel *Rn i Åbo* u. 17/102: Jemte det klgdns yrkande om straff å Järvi, Gröndahl och Holm för hemfridsbrott icke upptogs till pröfning, enär klgdn icke varit egare till den gård der omför- mällda brott skulle hafva blifvit begånget och klgdn vid sådant förhållande icke varit berättigad att taga sig talan i antydt afseende, fann Rn det utredt vara att klgdn uppsåtligen med knif tillfogat Järvi i venstra armen två sår, hvilka dock sedermera läkts utan att efterlämna något men för framtiden; i anseende hvartill Rn, med förkastande af klgdns emot Järvi, Gröndahl och Holm utförda talan om straff för misshandel såsom ostrykt, i stöd af 21: 11 och 13 S. L., dömde klgdn att för misshandel hållas 1 m. i fängelse, hvarhos klgdn ålades utgifva särskilda ersättningar. *Åbo Hfr.*, dit klgdn besv. sig u. 9/602: ej ändring. *J. D.*: Emedan det icke blifvit styrkt att Järvi stört klgdns hemfrid eller misshandlat honom, ty och då klgdn stannade till last sådan brottslighet domstolarna tillräknat honom, lät K. Senaten bero vid Hfrs u.

7. Besvär af E. Wiikari öfver *Guvernörsembetets i Åbo* resolution af 23/602, hvarigenom klgdns klagan öfver en af vice-landtmätaren A. Johansson verkställd storskiftesförrättning i Kaivola by af S:t Bertils sn lemnats utan afseende. *J. D.*: ej ändring. (2 senatorer ansågo att saken icke ankom å Justitiedepartementets handläggning, hvarföre och då Länestyrelsen anvisat Wiikari att inlemna sina besvär till K. Senatens Ekonomiedepartement senatorerne ville hänskjuta saken till sistsagda departement, men förbundna i följd af omröstningens utgång att taga saken under slutlig pröfning voro senatorerna ense med pluraliteten).

8. Simon p:n Maksniemen kylässä asuvain talonomistajien E. Kemheikin y. m. nimellä allekirjoitetun varatuomarin E. Vallinin K. Senatiin jättämä kirjoitus, joka sisälsi valituksen Vaasan H. O:n päätöksestä tuomion täytäntöön panoa koskevassa asiassa. Oulun läänin Kuvernöörille jättämässään hakemuskirjassa olivat Kemheikki ja hänen asiakumppaninsa anoneet, että koska K. Senaatti 28/694 antamallaan päätöksellä jolla kruu-

nulle oli tuomittu ainoastaan Kemin vanhalla lohikalastusyhtiöllä olleet lohen- ja taimenenkalastukset Simon joessa ja saaristossa, oli kumonnut tuomioistuinten päätökset, mikäli niiden kautta nim-sanotut yksityiset kalastukset olivat tuomitut kruunulle ja jättänyt asianomaisille vallan laillisessa järjestyksessä erittäin riidellä viimemainituista kalastuksista, sekä Kemheikki ja hänen asiakumppaninsa olivat Kuvernööriin määräyksen johdosta, tehtyään asianmukaisen vastalauseen, luovuttaneet Maksniemen kylässä olevat kalastuspaikkansa Simon joessa Simon kruununkalastusarentiyhtiölle, näin tavoin tapahtunut täytäntöönpanotoimi, sikäli kuin se koski lohenkalastuksia Laitakarissa ynnä muissa paikoissa, missä Maksniemen kylä oli hallinnut kalastuksia, kumottaisiin sekä Simon kruununkalastusarentiyhtiö velvoitettaisiin luovuttamaan samat kalastuspaikat Kemheikille ja hänen asiakumppaneilleen. *Oulun läänin Kuvernööri* p. 11/901: Mainitsemilla perusteilla hyljättiin asiassa tehty hakemus. *Waasan H. O.*, jonka tutkittavaksi Kemheikki ja hänen asiakumppaninsa olivat valittamalla saattaneet jutun p. 28/202: ei muutosta. *O. O.*: Koska Vallin, joka, näyttääkseen olleensa oikeutettu esiintymään Kemheikin ja hänen asiakumppaniensa asiamiehenä, oli K. Senaattiin jättänyt ainoastaan jäljennöksen Kemheikin ja hänen asiakumppaniensa M. Niemelälle tahi hänen määräämälleen antamasta valtakirjasta, minkä jäljennöksen Niemelä oli sen omistajalle siirtänyt, ei ollut laillisesti todistanut olleensa valtuutettu käyttämään mainittujen asianosasten puhevaltaa asiassa, sentähden K. Senaatti ei ottanut tutkittavaksensa mitä edelläsanotussa kirjoituksessa oli esiintuotu muutoksen saamiseksi H. O:n p:seen.

9. A. Palén'in valitus, koskeva asukasoikeutta kruunun-taloon. *Hämeen läänin Kuvernööri* p. 4/201: Asukkaiksi Kosken p:n Mieholan kylässä olevalle Jussilan kruununtalolle n:o 5 otettiin J. Jussila, hänen perintöoikeutensa perusteella, kolmannekselle ja vltja 5/2 ja 28/200 tehtyjen kauppojen nojalla, kahdellekolmannekselle taloa, ja tuli Jussilan ja vltjan hallitsmansa talon osuuden mukaan, mutta taloa rasittamatta, yksityisellä onaisuudellaan vastata N. Jussilalle määrättyistä eläke-eduista. *Turun H. O.* p. 24/102: J. Jussilalle myönnettiin oikeus tulla sijoitetuksi koko Jussilan taloon, samalla kun J. Jussila velvoitettiin yksin vastaamaan mainitusta eläkkeestä N. Jussilalle yksityisellä onaisuudellaan, ilman että taloa saisi eläkkeellä rasittaa. *O. O.*: ei muutosta.

Den 7:de. 10. Kruununnimismies A. Svens'in valitus jutussa, jossa hän oil syyttänyt A. Nuukanmäkeä murhasta sekä Kristiina Hakkarasta ja hänen poikiaan Risto ja Oskari Hakka-

raista osallisuudesta tähän rikokseen ja avunannosta sen salaamisessa, *Kivijärven p:n K. O:n p.* alistettiin *Waasan H. O:n* tarkastettavaksi; ja katsoi H. O. päätöksessä ²⁸/₁₀₂ selville käyneen, että M. Hakkarainen oli toisen käden kautta saanut surmansa ja myös todistavia seikkoja ja aiheita olevan esitetyn siitä että Nuukanmäki oli surmaamisen aikomuksessa vakain tuumin ottanut M. Hakkaraiselta hengen, mutta koska Nuukanmäki oli vakaasti kieltänyt rikoksen ja täyttä todistusta hänen rikollisuudesta puuttui, ei häntä voitu siihen syypääksi tuomita, vaan jätettiin O. K. 17: 32 nojalla, sellaisena kuin tämä lainkohta on Kunink. A:sen ²⁰/₁₇₇₉, asia vastaiseksi, jolloin se voisi tulla ilmi. Mitä sitten tuli syytteeseen Kristiina, Risto ja Oskari Hakkarasta vastaan, katsoi H. O., ettei vastoin heidän kieltoaan oltu voitu toteennäyttää että he tai joku heistä oli ollut osallisena ilmiannettuun rikokseen, jonka vuoksi syytös siitä hyljättiin, mutta että sitä vastoin arveluttavia seikkoja oli ilmitullut siitä että he, saatuaan rikoksesta tiedon, olivat auttaneet salaamaan sitä, vaan että heitä, täyten todistusten puutteessa, ei siitäkään voitu asiassa rangaistukseen tuomita. O. O.: ei muutosta. — (3 jäsentä katsoi selvitetyn, että Nuukanmäki oli surmaamisen aikomuksessa vakain tuumin ottanut M. Hakkaraiselta hengen, mutta sitä vastoin olevan esittämättä selvitystä siitä, että Kristiina, Risto ja Oskari Hakkarainen olisivat olleet osallisina mainittuun rikokseen vaan ainoastaan epäilyttäviä seikkoja esiintulleen siitä, että nämä, saatuaan tiedon murhasta, olivat auttaneet Nuukanmäkeä sitä salaamaan; minkä vuoksi senaattorit, samalla kuin Kristiina, Risto ja Oskari Hakkarainen vapautettiin rangaistuksesta niin hyvin murhan osallisuuden vuoksi kuin myös sen salaamisen avustuksen tähden, tutkivat oikeaksi R. L:n 21: 1 nojalla tuomita Nuukanmäen pidettäväksi murhasta kuritushuoneessa hänen jalellä olevan elinaikansa sekä olemaan kansalaisluottamuksen menettäneenä ainaiseksi).

11. M. Wähäkainun valitus, omaisuuden takaisinvoittamisesta konkurssipesään. Vltjan konkurssiin luovuteten pesän toimitsijamiehinä olivat O. Tainio ja J. Torppa, viime mainittu sitipaitsi sanotun konkurssipesän velkojana, vaatineet että, koska vltja ja H. Puumala, vltjan aikaisemman konkursin toimitsijamiehinä olivat kauppakirjalla ²⁷/₁₀₀ vltjan vävyllä E. Kleemolalle sekä vltjan pojille Antti Jalo ja Matti Oiva Wähäkainulle 18,000 mk:n kauppahinnasta myyneet vltjan omistamat ³²⁵/₁₁₃₂ osaa manttaalia Pollarin talosta n:o 4. Vetelin p:n Ylivetelin kylässä ynnä vltjan samassa kylässä olevan kauppapaikan siihen kuuluvine rakennuksineen, mutta tämä kauppasumma ei läheskään vastannut myydyin omaisuuden arvoa ja kauppa, joka ilmeisesti

oli tehty vilpillisessä aikomuksessa ja vltjan velkojain vahingoksi, sitäpaitsi oli laitton, koskei vltja samalla kertaa voinut toimia myyjänä ja alaikäisen poikansa puolesta ostajana, sanottu kauppa kumottaisiin sekä mainittu talonosa ja kauppapaikka tuomittaisiin vltjan konkurssipesälle. Sen ohessa ovat Tainio ja Torppa vaatineet että, koska vltja konkurssiluettelostaan oli jättänyt pois omistamansa Karjalankoskella sijaitsevan meijerinsä ja kaksi jauhomyllyä niihin kuuluvine kalustoineen ja syynä tähän esiintuonut, että hän kahden eri lahjakirjan kautta $7/_{12}92$ oli lahjoittanut tyttärelensä Tilda Laasaselle meijerin ja toisen myllyn sekä Antti Jalo ja Matti Oiva Wähäkainulle toisen myllyn, mutta näillä lahjakirjoilla, jotka niinkään olivat vilpillisessä aikomuksessa tehdyt, lahjansaajain suostumusta puuttuvina ja siis yksipuolisesti tehtyinä ei ollut mitään oikeudellista merkitystä sekä vltja sitäpaitsi oli peruuttanut lahjat siten, että hän, kohta lahjakirjain tehtyä ensi kerran oli luovuttanut pesänsä konkurssiin, oli ottanut meijerin ja myllyt silloin tekemäänsä konkurssiluetloon, vielä mainitut meijeri ja myllyt, jotka mainituissa tapauksessa oikeastaan olivat vltjan konkurssipesän omaisuutta, samalle konkurssipesälle tuomittaisiin, johon vaatimuksiin muutamat puheenalaisen konkurssipesän velkojat olivat yhtyneet. *Wetelin y. m. p.äin K. O.* p. $28/_{9}01$: Esiintuomilla perusteilla tuomittiin vltjan konkurssipesälle niin hyvin Matti Oiva Wähäkainun edelläsanottuun kauppakirjaan $27/_{9}00$ perustuva omaisuus puheenalaisesta Pollarin talosta ja kauppapaikasta, mutta jätettiin Matti Oiva Wähäkainulle kuitenkin valta lukea hyväkseen sekä ne määrät, jotka hän kauppahinnasta oli maksanut että korvaus niistä parannuksista, jotka hän ehkä oli talolla ja kauppapaikalla tehnyt kuin myös kysymyksessä olevat meijerin ja myllyt. *Waasan H. O.*, jonka tutkittavaksi vltja oli vetoamalla saattanut jutun, lausui pillä $17/_{9}02$, että koska vltja oli luovuttanut pesänsä konkurssiin, eikä hän ollut näyttänyt olevansa oikeutettu H. O:ssa alaikäisten lastensa puolesta ajamaan kannetta, sen tähden ei H. O. ottanut tutkittavakseen mitä vltja oli esiintuonut muutoksen voittamiseksi K. O:n p:seen. *O. O.*: ei muutosta.

Den 9:de. 12. Kruununnimismies O. Stålhammar'in valitus jutussa, jossa hän oli syyttänyt Matilda Manni-Räyhää taposta ilman surmaamisen aikomusta. *Someron p:n K. O:n* p. alistettiin *Turun H. O:n* tarkastettavaksi, minkä jälkeen H. O. p:ssä $14/_{3}02$ kumosi Matilda Manni-Räyhää vastaan nostetun syytteen toteen näyttämättömänä. *O. O.*: ei muutosta.

13. Besvär af advokattfiskalen i Tullstyrelsen F. W. Orell och t. f. tulluppsyningsmannen E. S. Lind, ang. åtal mot tull-

vaktmästarene H. Palmroos och C. Berglund för tjenstefel och för medhjelp vid tullförsnilling. (Målet ref. i J. F. T. 1903. Rättsf. n:o 8).

14. Besvär af R. Huber och hans hustru Emma Huber i ett inteckningsärende. Vid R:n i Helsingfors hade byggnads-aktiebolaget Argos yrkat K. Sivenius' konkursmassas förpligtande att ersätta bolaget de kostnader bolaget fått vidkännas i följd deraf att Sivenius, som medelst kontrakt af 7/96 åtagit sig att åt bolaget uppföra ett stenhus i sagda stad, icke fullgjort byggnadsarbetet, hvilket bolaget af sådan orsak blifvit nödsakat att slutföra, äfvensom framställt enahanda yrkande emot Huber och P. Chmlewski, hvilka iklädt sig solidarisk proprieborgen för nämnda byggnadsarbets kontraktsenliga utförande. Sedan R:n medelst u. 13/301 fastställt bolagets i Sivenius' konkurs utdömda fordran till 106,569 mk 16 p: samt ålagt Huber och Chmlewski att på grund af omförmälda borgen gemensamt eller den af dem, som tillgång egde, till Argos utbetala sagda belopp, anhöll bolaget, om fastställande af inteckning i klgdne tillhöriga gården och tomten n:o 11 vid Nikolaigatan i Helsingfors bolaget till säkerhet för Hubers fullgörande af ofvannämnda betalnings-skyldighet.

Denna ansökning motsades af klgdne på den grund att Rns ofvanberörda u. underkastats Hfrs pröfning, i anledning hvar-af bolaget anhöll om rådrum att ställa sådan borgen för kostnad och skada, som omförmäles i 11 § af K. F. 9/1168 om-inteckning i fast egendom. G:m beslut 14/1201 biföll Rn till bolagets anhållan och uppskjöt målet till sammanträde 11/102. Vid sistnämnda sammanträde ingaf bolaget föreskrifven borgen och anhöll om uppskof i målet. Häremot framhöll klgdne att bolagets fordran endast vore ett obestämdt fordringsanspråk på grund af borgen, till säkerhet hvarför inteckning jemlikt 14 § i åberopade K. F. icke finge fastställas, i fall klgdne motsade densamme, äfvensom att om också bolaget ansåges ega direkt fordran hos klgdne, denna fordran vore, enär Huber dragit Rns u. under Hfrs pröfning, ännu beroende af de i nästnämnda lagrum antydda „tillfälliga händelser“ hvarför den begärda inteckningen icke i något fall finge fastställas. Medelst u. 11/102 utlät sig R:n, att med vidare åtgärd i inteckningsärendet komme att bero, sålänge bolaget minst en gång hvarje halft år visade att omförmälda rättegång vore vid domstol anhängig; i anseende hvar till Rn uppskjöt inteckningsärendet till 21/502, då bolaget egde detsamma fullfölja samt dervid inlemna slutligt u. i sagda rättegång eller ock diariibevis öfver att densamma ännu vore på slutligt u. beroende. Åbo. Hfr., dit klgdne besv. sig, u. 28/502: ej ändring. J. D.: ej ändring.

(1 ledamot utlät sig att alldenstund den betalningsskyldighet Huber af Rn ålagts och till säkerhet hvarför inteckning uti klgedenes fastighet sökts, grundade sig å omförmälda af Huber ingångna borgen, och den omständigheten att sagda betalningsskyldighet till äfventyrs kunde varda genom slutlig dom Huber åhväld såsom egen skuld icke betoge densamma egenskapen att vara annan persons gäld, för den skull och då för borgen, som fastighetsegare iklädt sig, inteckning emot hans bestridande icke finge ega rum, samt klgdne motsagt bolagets anspråk på sådan säkerhet, hade det, jemlikt 14 § i K. F. af 9/11 68 om inteckning i fast egendom, tillkommit Rn att omedelbart afvisa sagda anspråk; och pröfvade senatoren förty rättvist förvisa ärendet tillbaka till Rn).

Den 10:de. 15. V. Andrejeff ja F. Saksinin valitus jutussa, jossa kruununnimismies R. Palmberg oli syyttänyt vltjia luvattomasta mallasjuomain valmistamisesta ja myymisestä. *Uudenkirkon p:n K. O.* katsoi p:llä 13/12 00 selviteteksi, että sittenkuin vltjat olivat J. Peltoselta ostaneet olut- ja virvoitusjuomatehtaan, olivat vltjat, tekemättä sellaista ilmoitusta liikkeen harjoittamisesta, kuin K. A:n 18/11 97, mallasverosta 5 § säättää ja huolimatta heille annetusta kiellosta, edellämainitussa tehtaassa valmistaneet ja myöskin myyneet mallasjuomia; jonka vuoksi ja kun se seikka, että Pesonen oli antanut vltjille luvan jatkaa liikettä hänen nimensään, ei voinut oikeuttaa heitä liikkeen harjoittamiseen, koska Pesosella, sittenkun hän oli tehtaan myynyt ei enää ollut oikeutta harjoittaa liikettä siinä, K. O. tuomitsi vltjat kumpikin vetämään sakkoa, vastamainitun asetuksen 9 §:n 2 kohdan mukaan, laittomasta mallasjuomain valmistamisesta 200 m:kaa ja K. A:n, 2/4 83, mallasjuomain myymisestä, 18 §:n mukaan, sellaisena kuin se on K. A:ssa 9/6 92, luvattomasta mallasjuomain myymisestä, 100 m:kaa. *Wiipurin H. O.*, jonka tutkittavaksi vltjat olivat valituksen kautta saattaneet jutun, katsoi p:llä 29/11 01 että vltjien muuttohakemus ei antanut aihetta muuttaa K. O:n p:stä muun puolesta, paitsi että vltjat, siihen nähden mitä asiassa oli heidän syykseen luettu, tuomittiin, kumpikin, vetämään sakkoa luvattomasta mallasjuomain valmistamisesta K. A:n, 31/3 79 elinkeinosta, 40 §:n mukaan, 75 m:kaa ja ensikertaisesta luvattomasta mallasjuomain myymisestä K. O:n mainitseman lainpaikan nojalla, niinikään 75 m:kaa. *O. O.* katsoi selvitetukse että vltjat olivat puheen alaisessa oluttehtaassa harjoittaneet olutpanimoliikettä, noudattamatta niitä määräyksiä, jotka liikkeen alottamista varten on säädetty 31/3 79 elinkeinosta annetussa K. A:ssa, jonka tähden, ja samalla kuin vltjat, koska ei oltu väitettykään, että he sanotussa tehtaassa valmiste-

tun oluen myymiseen nähden olivat menneet yli sen oikeuden, jonka laki panimoliikkeen harjoittajalle myöntää, vapautettiin heille luvattomasta oluen myymisestä tuomitusta rangaistuksesta, K. Senaatti mainitun asetuksen 40 §:n nojalla tuomitsi vltjat kummankin vetämään sakkoa 75 m:kaa. (2 jäsentä jätti asian H. O:n varaan).

16. J. Malm Aleksandra Enqvistiä vastaan, kunnianloukkauksesta. *Loimaan y. m. p:ien K. O. p. 17/4 01*: Nojautuen R. L:n 27: 2, tuomittiin vltja herjauksesta vetämään sakkoa 150 m:kaa. *Turun H. O.*, jonka tutkittavaksi vltja oli valittamalla saattanut jutun, vahvisti sillä 27/4 02 K. O:n p:n. O. O. katsoi ettei ollut esitetty laillista näytöstä siitä että vltja oli saattanut itsensä, vikapääksi siihen, josta häntä oli syytetty, jonka tähden K. Senaatti, kumoten oikeuksien päätökset, vapautti vltjan hänelle tuomitusta rangaistuksesta.

17. F. Ylirantala Tekla Fransintyttären isää Frans Rintalaa vastaan, lapsenelatukselta. *Uvilan y. m. p:ien K. O. p. 9/9 01*: Vltja velvoitettiin maksamaan Tekla Fransintyttärele lapsenelatusapua. *Turun H. O.*, jonka tutkittavaksi vltja oli valituksen kautta saattanut jutun, p. 14/3 02: ei muutosta. O. O.: ei muutosta.

Den 13:de. 18. Besvär af stadsfiskalen G. Åkesson samt T. Autio, ang. åtal mot Autio för mordbrand. *R:ns i Kotka u. hemställes Wiborgs Hfr.*, som g:m u. 19/4 02 förklarade Autio väl vara med misstänkliga omständigheter besvärade om hvad honom tillvitats, men Autio, enär han enständigt nekat till gerringen och full utredning om hans brottslighet icke förebrägs, likväl icke kunna åt saken fällas. *J. D.* fann Autio förvunnen att hafva i afsigt att åtkomma brandstod antingen sjelf eller genom annan person anstiftat ifrågavarande brand, hvarföre K. Senaten, i stöd af 34: 1, jemförd med 36: 2 S. L., samt 7: 1 S. L., dömde Autio att hållas 4 år i tukthus samt att vara medborgerligt förtroende förlustig i 6 år utöfver tiden för frihetsstraffet. — (1 ledamot lät bero).

Den 14:de. 19. Kruununnismies B. Tengénin valitukset jutussa, jossa hän oil syyttänyt M. Weikkolaista väärennyksestä ja vääreästä valasta sekä J. Ijästä väärenn asiakirjan käyttämisestä. *Kurkijoen p:n K. O. p. 5/9 01*: Julistaen Weikkolaisen peräytystodistajaksi ja hänen asiassa antaman todistuksen olevan kaikkea voimaa ja vaikutusta vailla, tuomitsi K. O., nojautuen R. L. 36: 5 ja 6 sekä 17: 1, Weikkolaisen, joka oli ansainnut kuritushuonerangaistusta väärennyksestä 6 kuukautta ja vää-

rästä valasta niinikään 6 kuukautta sekä molemmista rikoksista kansalaisluottamuksen menettämiseksi määräajaksi, nämät rangaistukset yhdistettyä, pidettäväksi kaikkiaan 10 kuukautta kuritushuoneessa ja sen yli olemaan 4 vuotta kansalaisluottamusta vailla, sekä Ijäksen väärän asiakirjan käyttämisestä pidettäväksi 6 kuukautta kuritushuoneessa ja olemaan kansalaisluottamuksensa menettäneenä 2 vuotta yli mainitun vapausrangaistusajan. *Wiipurin H. O.* jonka tutkittavaksi K. O:n p., mikäli se koski Weikkolaista vastaan oli alistettu ja jonne myös Ijäs oli valittamalla saattanut jutun katsoi p:llä 23/11 01, näyttöksi puuttuvan siitä että Weikkolainen ja Ijäs olivat saattaneet itsensä vikapäiksi niihin rikoiksiin, joista heitä oli syytetty jonka vuoksi H. O. poisti K. O:n lausunnon, mikäli Weikkolainen oli sen kautta julistettu peräytystodistajaksi sekä vapautti Weikkolaisen ja Ijäksen heille asiassa tuomitusta rangaistuksesta. *O. O.* ei muutosta.

20. J. Westerisen valitus jutussa, jossa kruununnimismies R. Palmgrén virallisena syyttäjänä sekä H. Harju ja Uudenkirkon p:n palovakuutusyhtiö, asianomistajina, olivat syyttäneet Vesteristä murhapoltosta. *Uudenkirkon p:n K. O.* u. p. alistettiin *Wiipurin H. O:n* tarkastettavaksi, minkä jälkeen H. O. p:ssä 1/9 02 katsoi selvitetyn, että Vesterinen oli tahalla syyttänyt tuleen Harjun heinäladon sillä seurauksella, että lato ynnä siinä säilytetyt 150 puutaa heiniä olivat palaneet poroksi, johon nähden H. O., nojaten R. L:n 34: 4 tuomitsi Vesterisen murhapoltosta pidettäväksi 2 vuotta kuritushuoneessa ja menettäneeksi kansalaisluottamuksensa 6:ksi vuodeksi yli vapausrangaistusajan, minkä ohella Vesterinen veloitettiin suorittamaan erityisiä korvauksia jutussa. *O. O.* katsoi ettei Vesterinen ollut esiintuonut syytä H. O:n p:n muuttamiseen muun puolesta, paitsi että aika, jonka Vesterinen oli oleva menettäneenä kansalaisluottamuksensa, alennettiin 3:ksi vuodeksi.

Den 16:de. **21.** Vangitun Olga Silvennoisen armonanomus hyljättiin.

22. K. Merruntauksen armonanomus hyljättiin.

23. S. Tuomisen armonanomus hyljättiin.

Den 17:de. **24.** J. Keinon valitus jutussa, jossa kaupunginviskaali O. F. Venäläinen, K. Selanderin ilmiannon johdosta oli syyttänyt vltjaa luvattomasta elinkeinon harjoittamisesta *Hämeenlinnan R. O.* p. 13/1 02: Nojaten 31/3 79 elinkeinosta annetun asetuksen 40 §:ään ja R. L:n 41: 4: tuomittiin vltja vetämään sakkoa 40 m:kaa *Turun H. O.*, jonka tutkittavaksi vltja oli

valittamalla saattanut asian, vahvisti pillä ²⁶/₇02 R. O:n p:n. O. O.: ei muutosta.

Den 18:de. 25. Besvär af J. Sandström i ett mål, hvari kronolänsmannen K. P. Wahlroos, å tjenstens vägnar och klgdn såsom målsegande yrkat straff å V. Valman och F. Grönholm för det dessa vid ett emot klgdns son H. Sandström föröfvadt öfverfall, hvarvid H. Sandström af J. Villberg tillfogats sådan kroppsskada, att H. Sandström i följd deraf aflidit, burit hand å H. Sandström, jemte det klgdn påstått straff å K. Nyberg för anstiften till dråp. *Karis sns. Hr.* u. ¹⁰/₉01: Jemte det Villberg ådömdes straff för dråp utan afsigt att döda, fäldes Valman och Grönholm, i stöd af 21, 13 och 8, mom. 3 samt 7: 2 S. L. hvardera, att böta 250 mk, hvaremot ansvarsyrkandet å Nyberg förkastades såsom obefogadt. *Åbo Hfr.*, dit klgdn besv. sig u. ¹⁵/₇02: ej annan ändring än att Valman och Grönholm dömdes jemlikt de af Hr. åberopade lagrum att hållas 2 m. i fängelse. *J. D.*: ej ändring.

Den 19:de. 26. Föreningsbanken i Finland mot A. Schulman samt sysslomännen i E. Gustafssons konkursbo E. Vahlberg och A. Rosberg, ang. utseende af skiljemän. *R:n Wiborg* u. ⁶/₉02: Emedan jemlikt bestämmningarna i ett emellan banken samt Schulman och Gustafsson ¹¹/₈98 uppgjort entreprenadkontrakt, hvarje stridighet kontrahenterne emellan, som berörde entreprenadarbetet, skulle afgöras af skiljemän, ty och då Schulman och Gustafsson icke kunde anses hafva derigenom att de ¹⁰/₉01 utan förbehåll om rätt att framställa vidare ersättningsanspråk erkändt sig hafva erhållit full likvid för byggnadsarbetet enligt kontraktet, afsagt sig rätt att få emellan dem och banken i anledning af berörda entreprenadarbete uppkomna tvistigheter på antydt sätt slitna, utsåg R:n i sådant afseende till skiljemän för banken K. Vasastjerna och E. Saarinen. *Wiborgs Hfr.*, dit föreningsbanken besv. sig, u. ¹⁰/₁₁02: ej ändring. *J. D.* ej ändring.

27. F. Suomisen valitus jutussa, jossa F. Pykilä oli syytännyt Suomista kitorauhan rikkomisesta ja vahingon tekemisestä. *Eurajoen y. m. p:ien K. O.* p. ¹⁵/₃02: Nojaten R. Ln 24: 1, 3 kohtaan ja 35: 3 tuomittiin vltja pidettäväksi vankeudessa, kitorauhan rikkomisesta 1 vuoden ja toisen omaisuuden vahingoittamisesta 1 kuukauden, jota paitsi vltaja velvoitettiin Pykilälle palkitemaan hänelle saatettu vahinko. *Turun H. O.*, jonka tutkittavaksi vltja oli valittamalla saattanut jutun, vahvisti pillä ³⁰/₈02 K. O:n p:n muun puolesta, paitsi että vltja tuomittiin syykseen luetusta kitorauhan rikkomisesta pidettäväksi 8 kuu-

kautta vankeudessa, sekä kerrassaan pidettäväksi 8 kuukautta ja 20 päivää vankeudessa. O. O.: ei muutosta.

28. E. Hautamäen valitus jutussa, jossa kruununnimismies A. Liljestränd oli syyttänyt vltjaa väärennyksestä. *Jalasjärven y. m. pien K. O.* katsoi ²¹/₁₀01 julistamassa p:ssä toteen näytetyksi että vltja oli petollisessa aikomuksessa Heta Saranpää vainajan jälkeen laatimaansa kalunkirjoitus- ja perintöjakokirjaan kirjoittanut niin hyvin vieraaksimieheksi siihen merkityn henkilön puumerkin kuin myös asianomaisen tuomarin nimessä todistuksen sanotun kirjan rekisteröimisestä sekä mainitun pitäjän vaivashoitohallituksen puheenjohtajan nimessä kuitenkin siitä että mainitun vainajan kuolinpesästä saman pitäjän vaivaisille menevä osa oli maksettu; minkä tähden K. O., R. L:n 36: 4 ja 5 nojalla, tuomitsi vltjan, joka palkkiona mainitun toimituskirjan valmistamisesta oli kantanut 1 ¹/₂ m:kaa, väärennyksestä kärsimään vankeusrangaistusta 6 kuukautta. *Waasan H. O.*, jonka tutkittavaksi vltja oli valittamalla saattanut jutun, p. ¹⁰/₄02: ei muutosta. O. O. jätti oikeuksien mainitsemain lainpaikkain ja R. L:n 7: 1 nojalla H. O:n p:n varaan. — (1 jäsen: ei muutosta.)

Den 20:de. 29. Anna Kokon valitus huorintekoa koskevassa jutussa. *Kiihtelysvaaran p:n K. O.* p: ⁹/₁₂01: Vltja tuomittiin puhdistusvalalle. *Wiipurin H. O.*, jonka tutkittavaksi vltja oli valittamalla saattanut jutun p. ¹⁹/₈02: ei muutosta. O. O.: Kumoten oikeuksien p:set, mikäli vltja niiltä oli velvoitettu valallaan puhdistamaan itsensä asiassa, vapautettiin vltja tekemästä sanottua puhdistusvalaa; ja tulisi K. O:n antaa enempi lausunto asiasta sekä siinä muuten laillisesti menetellä.

30. Besvär af pressombudsmannen E. Vainio i ett mål, hvori E. Gråsten såsom ansvarig redaktör för tidningen „Aftonposten“ yrkat ansvar å klgdn för tjenstefel, uti hvilket ansvarsyrkande stadsfiskalen A. Mesterton i egenskap af allmän åklagare förenat sig. R:n i *Helsingfors* förkastade g:m u. ¹⁹/₄00 klgdns invändning att Gråsten icke vore rätta målsegande i saken. Sedan klgdn vid afgifvande af svaromål i saken på uppgifna skäl ansett R:n icke vara behörig att till behandling upptaga Gråstens åtal samt påstått straff å Gråsten samt å dennes rättegångsbitäde A. Cederholm för det desse tagit sig talan i en sak, der de vore hvarken målsegande eller ombudsmän och för rättegångs missbruk, afkunnade R:n, efter det Mesterton förenat sig i Gråstens ansvarsyrkande samt Gråsten och klgdn hvardera anhållit om godtgörelse för sina rättegångskostnader slutligt u. ¹⁷/₅00 och utlät sig dervid: att alldenstund de uti numren 36, 72, 75 o. 77 af Aftonposten för år 1900 intagna artiklar, för

hvilka klgdn förvägrat tidningen sin påteckning, icke vore af den beskaffenhet att desamma, jemlikt 31 § i K. F. om pressangelägenheterna af ³¹/₅67, sådan denna § lyder i K. F. af ¹⁸/₆91, bort till sådan åtgärd föranleda, för den skull och då sagda förordningar icke blifvit i laga ordning ändrade genom de af öfverstyrelsen för pressärendena utfärdade cirkulär, ansåg R:n klgdn icke hafva varit lagligen berättigad att vägra påteckning å ännämnda tidningsnummer och klgdn vid sådant förhållande hafva gjort sig förfallen till straff för felaktigt förfarande vid handhafvande af sin pressombudsmannabefattning, hvarför och jemte det klgdns ersättnings- och straffpåståenden emot Gråsten och Cederholm såsom obefogade förkastades, klgdn dömdes att jemlikt 40: 20, mom. 2, och 7: 2 S. L. böta 150 mk; och ålades klgdn att med 100 mk ersätta Gråsten dennes rättegångskostnader i målet. *Abo Hfr.*, dit klgdn besv. sig, u. ⁴/₅01 Jemte det vid R:ns invändningsutslag af ¹⁸/₄00 fick bero, fann Hfr. klgdn med anledning af stadgandena i 9 mom. 12 § samt 31 och 32 §§ i K. F. af ³¹/₅67, förstnämnda två §§ sådana desamma lyda i K. F. ¹⁸/₆91, hafva varit lagligen berättigad att vägra tillstånd till spridning af numren 36, 72 och 75 af ifrågasvarande tidning innan den i en uppsats om boktryckerikonstens uppfinnare Guttenberg förekommande oegentlighet aflägsnats samt det af klgdn såsom förgrifligt ansedda i en artikel med rubriken „I Finland“ af Ellen Key och en dagartikel „Allt bättre och bättre“ utgått; hvarföre Hfr., med ändring af R:ns u., förkastade Mestertons och Gråstens i dessa delar af saken mot klgdn framställda straffpåståenden. Vidkommande åter en i n:o 75 af sagda tidning ingången notis „Aftonpostens censor“ och en „Tomt hus“, kallad berättelse i n:o 77 af samma tidning, fann Hfr. klgdn, enär den förra af dessa notiser afsett endast ett beriktigande af en utaf tidningen tidigare meddelad uppgift samt berättelsen „Tomt hus“ icke innehållit sådant, som jemlikt 31 och 33 §§ i K. F. af ³¹/₅67 bort såsom förgrifligt anses, hafva saknat laga orsak att för dessa notiser tillsvidare inställa utgifvandet af tidningen Aftonposten; men emedan klgdn till stöd för sitt öfverklagade förfarande härutinnan kunnat åberopa ej mindre öfverstyrelsens för pressärendena cirkulär af ¹⁶/₂00, enligt hvilket v:de pressombudsmän bl. a. förständigats att icke till tryckning godkänna artiklar, hvilka innehölle anfall mot censuren i allmänhet och emot enskilda pressombudsmän och deras verksamhet, än honom af bemälde öfverstyrelse meddeladt förbud för spridning af omordade berättelse „Tomt hus“, ty och då det så mycket mindre kunde tillräknas klgdn såsom tjenstefel att han efterföljt en honom i hans befattning såsom pressombudsman öfverordnad myndighets i afseende å efter-

rättelse meddelade föreskrifter, som klgdn med hänsyn till bestämningen uti 1 mom. 39 § i pressförordningen, sådan denna § lyder i merberörda K. F. af 18/6 91, kunnat tro öfverstyrelsen vara till meddelande af sådana föreskrifter befogad, ansåg Hfr. klgdn ej heller kunna fällas till straff i denna del af saken, utan vardt Mestertons och Gråstens talan emot klgdn jemväl härutinnan underkänd; och jemte det klgdn vid denna utgång af saken befriades från skyldigheten att gälda den Gråsten vid R:n tilldömda rättegångskostnadsersättningen, fick i öfrigt bero. *J. D.*: Emedan det icke påstått att klgdn skulle uraktlåtit att enligt hvad derom är stadgadt, hos öfverstyrelsen för pressärendena göra anmälan ang. ifrågavarande af honom vid censurerandet af »Aftonposten» vidtagna åtgärder eller att Öfverstyrelsen, å hvilken det jemlikt 39 § i ofvanåberopade pressförordningar ankommit att noggrant tillse det klgdn vid censureringen af nämnda tidning icke missbrukat sin myndighet eller eljest sig olämpligt förhållit, haft något att anmärka i anledning deraf att klgdn tillsvidare inställt utgifningen af ofvanberörda fyra nummer af tidningen samt i följd häraf för Gråsten och Mesterton icke förefunnits sådant skäl att på grund af klgdns förfarande åtala denna för tjenstefel som enligt sagda och 38 § i förenämnda K. F. innefattar förutsättning för slikt åtal, ty och då domstolarna vid dylikt förhållande icke varit behöriga att till pröfning upptaga Gråstens och Mestertons i saken utförda straffpåståenden, lät K. Senaten, med ogillande af och undanrödjande af domstolarnas utlåtanden såväl i rättegången som rörande sagda straffpåståenden, vidare yttrande i denna del af målet förfalla samt vid denna utgång i enlighet med sakens beskaffenhet ålägga Gråsten att med 75 mk ersätta klgdn för hans vid R:n hafda kostnader. I öfrigt fick befo. (I ledamot fann klgdn icke hafva anført skäl till ändring i Hfrs u. beträffande rättegången och vidkommande sjelfva saken ej heller skäl till annan ändring än att Gråsten af senatorn skyldigkändes att efter pröfning med 100 mk godtgöra Vainio dennes rättegångskostnader vid R:n. I öfrigt lät senatorn bero. — En ledamot utlät sig att alldenstund Gråsten och Mesterton grundat sin klagan öfver klgdns tjensteåtgärd derpå, att innehålllet uti förenämnda fyra nummer af Aftonposten bort enl. 31 § i K. F. af 31/5 67, sådan denna § ingår i K. F. af 18/6 91, anses förgripligt och tillstånd till deras utgifvande af sådan anledning vägras, men jemlikt åberopade § öfverstyrelsen för pressärendena egde efter anmälan af vederbörande pressombudsman förordna ifråga om tillstånd till spridning af periodisk skrift, hvars utgifvande af ombudsmannen tillsvidare inställts, och det således ankommit å bemälda öfverstyrelse att afgöra, huruvida berörda tidningsnummer borde anses vara af förgripligt innehåll eller icke; ty

och då något felaktigt förfarande med hänsigt till änsagda tidningsnummer icke i annan måtto mot klgdn angifvits, fann senatorn domstolarne icke hafva egt till pröfning upptaga Gråstens och Mestertons i saken förda talan och pröfvade förty rättvist, med ogillande och andanrödjande af domstolarnes utlåtande ej mindre i anledning af sagda talan än ock i rättegången, i likhet med pluraliteten låta vidare yttrande i denna del af målet förfalla; vid hvilken utgång af saken senatorn tillika ålade Gråsten och Mesterton att med 143 mk ersätta klgdn vid R:n hafda kostnader. I öfrigt lät senatorn bero. Derjemte med hänsigt jemväl dertill att klgdn i K. Senaten anhållit om godtgörelse för sina kostnader vid ändrings sökande i R:ns och Hfrs u., aktade senatorn nödigt öfverlemna handlingarna till prokuratorsembetet för vidtagande af den åtgärd, hvartill omständigheterna kunde föranleda.)

Den 21:sta. 31. Besvär af stadsfiskalen E. Tandefelt i ett mål, hvori han åtalat J. Hellström för bedrägeri. Vid R:n i *Nikolaistad*, anförde klgdn att Hellström för ett pris af tillhoppa 7 mk 50 p:ri försålt 5 kuponger à 1 m. 50 p:ri stycket under vilkor att köparen borde föryttra 4 af kupongerna åt andra personer och med förbehåll att enhvar af dessa köpare skulle till Hellström återställa den köpta kupongen jemte 6 mk emot erhållande af 4 nya kuponger likaledes à 1 mk 50 p:ri stycket för att jemväl under enahanda vilkor föryttras, hvarefter och sedan alla 4 till samma serie hörande kuponger jemte berörda penninge belopp tillstållts Hellström den ursprungliga köparen af dessa kuponger erhållit af Hellström från dennes skodons försäljning ett par skodon enligt eget val, och yrkade klgdn att Hellström härför måtte fällas till straff enligt 31: 1 jemförd med 7: 1 S. L. G:m u. ¹³/₁₁01 förkastade R:n åtalet, emedan icke styrkt blifvit att Hellström i afsigt att bereda sig orättmätig fördel i egendom tillskyndat någon förlust derigenom, att han medelst framhållande af falskt eller vanställande eller förhemligande af sant saksförhållande framkallat eller underhållit villfarelse. *Wasa Hfr.*, dit klgdn besv. sig, u. ²⁷/₁₀02: ej ändring J. D.: ej ändring.

32. Besvär af Matilda Ollikkala i ett mål, hvori stadsfiskalen G. R. Wallén åtalat klgdn för det hon i en vilja och gerning med Hilda Höglund vid särskilda tillfällen, i uppsåt att döda, med berådt mod ingifvit klgdms man J. Ollikkala gifligt ämne med den påföljd att J. Ollikkala aflidit. R:ns i *Abo* u. hemställdes *Abo Hfr.*, som g:m u. ¹⁸/₁₁02 jemte det yttrande meddelades i anledning af det straffpåstående som utförts mot Hilda Höglund, i stöd af 21: 1, 5: 1 och 14: 2 S. L. dömde

klgdn att för mord hållas i tukthus under sin återstående lifstid samt vara förlustig medborgerligt förtroende för alltid, hvarhos klgdn, jemlikt 6: 1 och 3 Å. B. förklarades hafva förverkat sin giftorätt i allt det gods. J. Ollikkala fört med sig i makarna Ollikkalas bo, äfvensom vara förlustig all den rätt henne genom ett af J. Ollikkala upprättadt testamente tillagts. *J. D.*: ej ändring.

33. Besvär af L. Zetterberg, ang. åtal mot klgdn ang. oloflig utskänkning af spritdrycker. *R:n i Helsingfors* u. 17/10 99: Med stöd af 27 och 35 §§ i K. F. af 9/92 ang., bl. a. försäljning af brännvin m. m. dömdes klgdn att för 1:sta resan oloflig försäljning af spritdrycker böta 75 mk äfvensom att erlægga till Helsingfors stadskassa en afgift af 20 mk, *Åbo Hfr.*, dit klgdn besv. sig, u. 12/5 02: ej ändring. *J. D.*: ej ändring.

Den 23:dje. 34. A. Koistisen valitus jutussa, jossa kruununnimismies G. A. Vilkmän oli syyttänyt vltjaa varkaudesta. *Parikkalan y. m. p:ien K. O.*, p. 15/11 02: Vltja tuomittiin sääntöjen R. L:n 28: 5 ja 8 toiskertaisesta varkaudesta pidettäväksi 1 vuoden ja 6 kuukautta kuritushuoneessa sekä menettämään kansalaisluottamuksen viideksi vuodeksi yli rangaistusajan. *Turun H. O.*, jonka tutkittavaksi vltja oli valituksen kautta saattanut jutun, p. 22/1 03: K. O:n mainitsemäin lainkohtain ja R. L. 28: 4 jälkimäisen momentin nojalla, tuomittiin vltja toiskertaisen varkauden tehneenä pidettäväksi 9 kuukautta kuritushuoneessa sekä olemaan kansallisluottamusta vailla 3 vuotta yli rangaistusajan. *O. O.*: ei muutosta.

35. E. Hämäläisen valitus jutussa, jossa vltja oli syyttänyt E. Lönnroosia väärentämisestä, johon syytteeseen kruununnimismies E. Sahlstein oli yhtynyt, ja vaatinut että Lönnroos tuomittaisiin rangaistukseen siitä että Lönnroos oli pidellyt vltjaa pahoin sekä Lönnroos oli vaatinut vltjalle rangaistusta väärästä ilmiannosta. *Rantasalmen y. m. p:ien K. O.* p. 27/2 01: Vltjan ja Sahlsteinin syyte hyljättiin kaikissa kohdin toteen näyttämättömänä, jonka ohessa Lönnroosin rangaistusvaatimus niinikään K. O:n mainitsemilla perusteilla hyljättiin. *Wiipurin H. O.*, jonka tutkittavaksi vltja ja Lönnroos olivat valituksen kautta saattaneet jutun p. 28/4 02: K. O:n päätös vahvistettiin mikäli sen kautta vltjan syyte oli hyljätty, mutta koska vltja oli Lönnroosia syyttänyt väärennyksestä, voimatta ilmiantoansa toteen näyttää, sentähden ja kun tätä syytettä kuitenkaan ei voitu katsoa tehdyksi vastoin parempaa tietoa, tuomittiin vltja, R. L:n 26: 4 nojalla, väärästä ilmiannosta vetämään sakkoo 50 m:kaa. *O. O.*: ei muutosta.

36. Besvär af advokatfiskalen i Tullstyrelsen F. V. Orell, ang. af honom, efter angivelse af tulluppsyningsmannen J. Kuu-

sinen, mot sjökaptenen F. Tornberg utfördt åtal för oriktig märkrulla. *R.n i Helsingfors* fann g:m u. $^{30}_{11}$ 01 väl ådagaladt vara att vid den 12 och 16 oktober 1901 verkställd lossning af last som med ångfartyget Aavasaksa under Tornbergs befäl anländt till Helsingfors från Reval, af varor, hvilka upptagits i de öfver ångfartygets last upprättade märkrullor, saknats en kolli flyttgods och en säck rågmjöl, utan att om förhållandet funnits anteckning å märkrullorna eller anmälan derom före tullvisitationen blifvit gjord; men enär utredning icke förebragts derom att Tornberg vid märkrullornas aflemnande till tullbevakningen afvetat att godset saknades, kunde Tornberg icke åt saken fällas. *Åbo Hfr.*, dit klgdn besv. sig, u. $^{24}_{2}$ 02: ej ändring. *J. D.* fann tillförlitlig utredning icke hafva förebragts derom att ifrågakomna å märkrullorna upptagna en kolli flyttgods och en säck rågmjöl saknats vid lossningen angifna dagar af fartygets last; i anseende hvartill och då uraktlåtenhet uti det afseende klgdn anmärkt förty icke kunde Tornberg tillräknas, fick bero vid det slut, hvari domstolarna i saken stannat.

37. Besvär af A. Lindholm och dennes hustru Emilia Lindholm, ang. af Suoma Salo påstått straff å klgdne för smädelse. *R.n i Nystad* u. $^{3}_{6}$ 01: Klgdne dömdes i stöd af 27: 2. S. L. att böta hvardera 100 mk. *Åbo Hfr.*, dit klgdne besv. sig, u. $^{28}_{2}$ 02: ej ändring. *J. D.*: ej ändring.

Den 24:de. 38. P. ja K. Heikinmatin valitus jutussa, jossa kruununnimismies J. Tasanen, virkansa puolesta, sekä M. Synberg ja J. Oksanen, asianomistajina olivat syyttäneet vltjia pahoinpitelystä y. m. *lin y. m. prien K. O.* p. $^{10}_{6}$ 01: Lausumillaan perusteilla ja mainitsemaansa lainpaikkain nojalla tuomitsi K. O. P. ja K. Heikinmatin törkeästä tappelusta, josta M. Synberg'in pojan A. Synbergin kuolema oli ollut seurauksena pidettäväksi kuritushuoneessa P. Heikinmatin 1 vuoden ja K. Heikinmatin 9 kuukautta sekä J. Oksasen pahoinpitelemisestä P. Heikinmatin pidettäväksi 4 kuukautta vankeudessa ja K. Heikinmatin vetämään sakkoa 150 m:kaa, jonka ohessa P. ja K. Heikinmatti velvoitettiin suorittamaan erityisiä korvauksia. *Waasan H. O.*, jonka tutkittavaksi muiden muassa Tasanen sekä P. ja K. Heikinmatti olivat valittamalla saattaneet jutun, p. $^{10}_{6}$ 02: P. ja K. Heikinmatti tuomittiin, R. L:n 21: 8, 3 kohdan sekä 21: 11 nojalla, A. Synbergin räökkäämisestä pidettäväksi kuritushuoneessa, P. Heikinmatti 1 vuoden ja K. Heikinmatti 9 kuukautta sekä J. Oksasen pahoinpitelemisestä rangaistaviksi, P. Heikinmatti 1 vuoden ja K. Heikinmatti 6 kuukauden vankeudella, taikka kun rangaistukset yhdistettiin, pidettäväksi kerrassaan kuritushuoneessa P. Heikinmatti 1 vuoden ja 9 kuukautta sekä K. Heikinmatti 1 vuoden, 1 kuukauden ja 15 p:vää. Muissa kohdin

vahvistettiin K. O:n p. O. O.: H. O:n p. vahvistettiin, kuitenkin rangaistusten yhdistämiseen nähden siten oikaistuna että P. ja K. Heikinmatti olivat puheenalaisista rikoksistaan kaikesta ker-
rassaan pidettävät kuritushuoneessa P. Heikinmatti 1 vuoden
ja 6 kuukautta ja K. Heikinmatti 1 vuoden.

Den 26:te. 39. M. Hyypän valitus, esteettömästä poissa-
olosta käräjistä. Sittenkun vltja kirjallisella, hänen huoneensa
ovelle pannulla haasteella oli kutsuttu *Lapuan y. m. p:ien* K. O:n 1901 vuoden lakimääräisiin syyskäräjiin vastaamaan riita-
jutussa, mutta estettä ilmoittamatta jäänyt käräjistä pois, tuo-
mitsi K. O. ^{30/}01 julistamassaan välipäätöksessä mainitsemansa
lainpaikan nojalla vltjan esteettömästä poissaolostaan vetämään
sakkoa 7 m:kaa 68 p:nä ja lykkäsi jutun K. O:n istuntoon
seuraavan Lokakuun 4 p:nä, jolloin vltjan tuli olla saapuvilla
hänelle sitä varten määrätyn 40 m:kan sakon uhalla, minkä jäl-
keen, kun vltja myöskin äskenmainittuun oikeudenkäyntilai-
suuteen oli jäänyt saapuville tulematta, K. O. välipäätöksessä
viimesanottuna p:nä tuomitsi vltjan mainittuun uhkasakkoon.
Waasan H. O. johon vltja väittäen ei olleensa laillisesti haas-
tettu yllämainitussa riitajutussa vastaamaan, valitti K. O:n edellä-
kerrotuista välipäätöksistä, vahvisti p:llä ^{13/}02 K. O:n välipää-
tökset. *O. O.:* Koska oli jäänyt selvittämättä, että vltja, kihlakun-
nassa tietävästi oleskellen, olisi puheenalaista haastetta välttääk-
sensä piileillyt ja että haastomies sen johdosta olisi ollut oikeu-
tettu panemaan haasteen vltjan huoneen ovelle, sentähden ja
kun vltjaa näin ollen ei voitu katsoa asiassa laillisesti haaste-
tuksi, vapautettiin vltja edellämainitusta sakosta ja uhkasakosta.
— (1 jäsen vahvisti H. O:n p:n.)

40. M. Hyypän valitus, esteettömästä poissa olostä kärä-
jistä. *Lapuan y. m. p:ien* K. O. p. ^{4/}02: Vltja tuomittiin esteet-
tömästä poissa olostä käräjistä 100 m:kan uhkasakkoon. *Waa-
san H. O.*, jossa vltja valitti, p. ^{2/}1202: ei muutosta. *O. O.* ei
ottanut tutkittavaksi mitä vltja oli esiintuonut saadakseen muu-
tosta H. O:n p:seen, koska vltja oli myöhään antanut valituksensa
K. Senaattiin.

41. K. Sandelinin valitukset jutussa, jossa kruununnimis-
mies F. Frostell, virkansa puolesta, ja Ida Lintunen, asianomis-
tajana olivat syyttäneet vltjaa omankädenoikeudesta ja solvauk-
sesta. *Hollolan y. m. p:ien* K. O. p. ^{15/}01: Vltja tuomittiin, R.
L:n 16: 14 ja 27: 3 nojalla vetämään sakkoa omankädenoikeu-
den käyttämisestä 200 m:kaa ja solvauksesta 50 m:kaa. *Turun
H. O.* johon vltja valitti, vahvisti p:llä ^{9/}02 K. O. p:n muuten,
paitsi että vltja tuomittiin hänen syykseen luetusta omankäden-
oikeuden käyttämisestä 75 m:kan sakkoon. *O. O.:* ei muutosta.

Den 30.de. 42. Besvär af vicehärads höfdingen L. i ett fiskaliskt mål. Sedan kronolänsmannen F. Palin vid Norrmarks sns. Hr. stält J. Lindfors under tilltal för det Lindfors såväl sålt bränvin som ock med slik dryck ersatt för hans räkning utfördt arbete, dömde Hr. g:m u. $24/100$ Lindfors till straff för det han mot ersättning tillhandagått allmänheten med anskaffande af bränvin, derå Åbo Hfr., dit Lindfors besvärade sig, uti u. $7/101$ förklarade någon utredning icke vara förebragt derom att Lindfors yrkesmässigt eller mot ersättning tillhandagått allmänheten med anskaffande af bränvin och då Palin icke ens åtalat Lindfors för dylik förbrytelse, upphäfde Hfr. Hrs u. och frikände Lindfors från det honom ådömda straffet. Härå yrkade för tiden t. f. advokatfiskalen P. Schnitt uti till Hfr. ingifvet embetsmemorial att, emedan Hr. oaktadt Palin icke tilltalat Lindfors för det denne skulle emot ersättning tillhandagått allmänheten med anskaffande af bränvin, likväl ådömt Lindfors straff för sådant brott och således gjort sig skyldig till domvilla, klgdn under hvars ordförandeskap Hrs omförmålda u. fattats, måtte för sådant af oaktsamhet begånget fel i tjensten ådömas straff g:m u. $28/102$, tog Hfr. klgdn till last hvad i antydt afseende mot honom anmärkts och ansåg förty med stöd af 40: 21 S. L. klgdn böra näpsas med allvarlig varning. *J. D.*: fann det af Schnitt å advokatfiskalsembetets vägnar i ofvanstående måtto mot klgdn anmärkta förfarande icke kunna tillräknas klgdn såsom fel vid domare embetets utföning; i anseende hvartill K. Senaten, med upphäfvande af Hfrs u., underkände Schnitts i målet utförda talan.

43. Kruununnimismies J. Tasasen valitus jutussa, jossa hän oli syyttänyt M. E. ja J. Pernua siitä että he kesällä vuonna 1900 olivat harjoittaneet lohen kalastamista Selkäletto nimisellä kalastuspaikalla lin p:ssä, vaikka senlainen kalastaminen siellä oli kielletty K. Senaatin $19/1279$ antamalla merilohen kalastuksen järjestämisestä lin, Haukiputaan ja Kuivaniemen jokien suiden edustalla olevassa saaristossa koskevalla päätöksellä. *Lin y. m. p:in K. O. p.* $28/101$: Koska K. Senaatin mainittu päätös, jonka kautta kalastaminen muun muassa erinäisistä sanotussa saaristossa olevista kalastuspaikoista oli määrätty kokonaan lakkautettavaksi, nähtävästi oli annettu sillä edellytyksellä että kaikki lohenkalastukset tässä saaristossa kuuluivat kruunulle, eikä samaa päätöstä niin ollen laillisesti voitu sovelluttaa muihin kuin kruunun riidattomasti omistamiin kalastuksiin; sentähden ja kun se kalastuspaikka, josta jutussa oli kysymys, mikäli näytetty oli, silloin oli ja ennenkin jo pitemmän aikaa oli ollut Pernun talon omistajain hallinnossa eikä vastoin tätä tosiseikkaa M. Pernun ja hänen asiakumppaniensa tekemää väitettä, että puheenalainen

kalastuspaikka täydellä omistusoikeudella kuului mainitun talon omistajille, mitään selvitystä oltu esitetty siitä, että kruunun omistaisi usein sanotun kalastuspaikan, K. O. ei voinut tuomita M. Pernua ja hänen asiakumppaniensa vaadittuun rangaistukseen. *Waasan H. O.*, johon Tasanen valitti p. $29/10$ 01: ei muutosta O. O. ei muutosta. — (1 jäsen katsoi että K. Senaatin Talousosaston p. $19/12$ 79 selvästi tarkoitti muun muassa puheenalaista Selkäleton kalastuspaikkaa, minkä tähden ja kun ei Pernulla ja hänen asiakumpaneillaan, vaikka Pernun talon osakkaat olisivatkin, kuten he olivat väittäneet, sanotun kalastuspaikan omistajia, kuitenkin ollut oikeutttu omavaltaisesti rikkoa mainituissa päätöksessä olevia samaa kalastuspaikkaa koskevia määräyksiä, joiden peruuttamista, mikäli ne muka loukkasivat Pernun talon oikeutta, ei oltu laillista tietä bankittu eikä tuomioistuimilla näin ollen ollut laillista oikeutta kerrotun väitteen perusteella jättää sanottuja syytteenalaisia, kuten K. O:n p:ssä oli lausuttu, tätä nykyä rangaistukseen tuomitsematta, senaattori kumoten tuomioistuinten antamat lausunnot, harkitsi oikeaksi lykätä asian takaisin K. O:teen, mutta äänestyksen johdosta velvollisena antamaan lopullisen lausunnon asiasta harkitsi senaattori hänen yllämainitsemiensa perusteiden nojalla sekä M. Pernun ja hänen asiakumppaniensa omaan tunnustukseen nähden oikeaksi tuomita M. Pernun, E. Pernun ja J. Pernun kukin ylläsanotussa K. Senaatin talousosaston päätöksessä sen säännösten rikkomisesta asetettuun 100 markan uhkasakkoon. — 1 jäsen yhtyi edellämainitun senaattorin asiasta antamaan lausuntoon.)

44. J. Wälitorpan valitus jutussa, jossa virallinen syyttäjä ja J. F. Tyni olivat syyttäneet vltjaa pahoinpitelystä. *Alahärmän y. m. p:ien* K. O:n p. alistettiin *Waasan H. O.* tarkastettavaksi, jonka jälkeen *H. O.* p:ssä $17/1$ 02 katsoi selvitetyn, että vltja yleisellä maantiellä oli puukolla lyönyt Tynin selkään haavan, josta Tyni ei kuitenkaan saanut vaikeaa ruumiinvammaa, ja tuomitsi R. L:n 21: 11 nojalla vltjan pidettäväksi 1 vuoden vankeudessa. *O. O.*: ei muutosta.

April.

Den 2:dra. 1. J. Lasaroffin valitus jutussa, jossa kruununnimismies E. Zimmermann, K. Miettisen ilmiannosta, oli syyttänyt vltjaa pahoinpitelystä. *Polvijärven p. K. O.* katsoi p:ssä $28/10$ 01 selvitetyn, että vltja lyömällä useita kertoja Miettistä puukangella, tahallansa pidellyt häntä pahoin niin että Miettinen siitä oli mennyt tainnoksiin, johon nähden K. O., nojautuen R. L:n 21: 11, tuomitsi vltjan pidettäväksi 3 kuukautta vankeudessa. *Wiipurin H. O.*, johon vltja valitti, p. $28/4$ 02: Nojautuen R. L:n

21: 12 tuomittiin vltja K. O:n määräämään rangaistukseen. O. O.: ei muutosta (2 jäsentä tahtoi alentaa vltjalle tuomitun rangaistuksen 2 kuukauden vankeudelle).

Den 4:de. 2. K., Y. ja J. Yliviitalan valitus pahoimpitelyä y. m. koskevassa jutussa. *Alahärmän y. m. p:ien K. O. p.* ⁶/₁₂01: Nojautuen R. L:n 21: 12 ja 13, 16: 1 ja 27: 3 tuomittiin vltjat kukin, pahoimpitelystä pidettäväksi 4 kuukautta vankeudessa sekä J. Yliviitala sitä paitsi väkivallasta poliisia kohtaan pidettäväksi 3 kuukautta vankeudessa ja solvauksesta vetämään sakkoa 100 m:kaa, jotka J. Yliviitalalle tuomitut rangaistukset olivat hänen sovitettavat yhteensä 6 kuukauden ja 15 päivän vankeudella. *Waasan H. O.* johon vltjat valittivat, p. ²⁷/₈02: ei muutosta. O. O.: ei muuta muutosta kuin että vltjat heidän syykseen lukemasta pahoimpitelemisestä tuomittiin R. L:n 21: 12 nojalla, kukin, pidettäväksi 3 kuukautta vankeudessa, ja oli J. Yliviitala siis, hänelle tuomitut rangaistukset yhdistettyä, pidettävä yhteensä 5 kuukautta ja 15 päivää vankeudessa. — (1 jäsen oli muuten samaa mieltä kuin enemmistö paitsi että senaattori tahtoi tuomita valittajat pahoimpitelemisestä itsekukin pidettäväksi 4 kuukautta vankeudessa, ja olisivat kaikki, yllämainitut V. Yliviitalalle tuomitut rangaistukset hänen sovitettavat yhteensä 6 kuukauden ja 15 päivän vankeudella.)

Den 6:te. 3. I. Panulan ja I. Penttilän valitukset petosta y. m. koskevassa jutussa. *Kauhajoen p:n K. O. p.* ¹³/₃01: Samalla kuin Panulan Penttilää ynnä muita vastaan esittämät rangaistusvaatimukset hyljättiin, veloitettiin Penttilä heti antamaan Panulalta poisotettu hevonen takaisin Panulalle sekä palkitsemaan hänelle hevosen poissaolosta joutunut tappio, harkinnon mukaan 1 markalla päivältä, lukien ²⁰/₈99 siksi kuin Panula saisi hevosen jälleen haltuunsa, jota vastoin Panulan vaatimus saada korvausta hänellä asiassa olleista tiedustelukustannuksista kuin myös Penttilän syyte Panulaa vastaan väärästä ilmiannosta perusteettomina hyljättiin; ja sen ohessa että oikeudenkäyntikustannukset asiallisten kesken kuitattiin, jätettiin Panulalle erityisen oikeuden käynin kautta hakea Penttilältä korvausta puheenalaisen hevosen mahdollisesta huonontumisesta sen ollessa Penttilän hallussa. *Waasan H. O.* johon sekä Panula että Penttilän valittivat, p. ¹⁸/₁02: K. O: p:n oikaistiin ainoastaan siten että Penttilä veloitettiin 800 mk:lla korvaamaan Panulalle hänen tarpeellisimmat kulunsa asiassa. O. O.: ei muuta muutosta kuin että Penttilä Panulalle maksettavaksi tuomittu korvaus korotettiin 1,100 m:kaksi. — (3 jäsentä jätti asian H. O:n p:n varaan).

4. T. Lautamäen ja J. Salon valitus *Jalasjärven p:n Maanjako oikeuden* ²³/₆01 antamasta p:sestä ilmoitetun tyytymättömyyden johdosta varamaanmittari N. Molanderin toimittamasta halkaisu-

jaosta Koskuen kylässä olevalla Majan talolla. O. O. katsoi ettei Lautamäki ollut esiintuonut syytä muuttaa Maanjako-oikeuden p:stä ja ettei Salon valitus aiheuttanut muuta oikaisua siihen kuin että, koska Salo oli oikeutettu saamaan tiluksensa kotipalstalla siten sijoitettuiksi kuin hän oli ehdottanut, sanottu palsta oli sijoitettava rajoittumaan sen mukaan. Sitä paitsi alennettiin Maanjako-oikeuden läänimaanmittarille tuomittu korvaus 93 m:kaasta 40 p:nistä 92 m:kaan 20 p:niin.

5. J. Koskisen, I. Hakalan, S. Mäkipennan ja I. Vuollen valitus *Kurikan p:n Maanjako-oikeuden* $\frac{4}{11}$ 01 julistamasta p:sestä ilmoitetun tyytymättömyyden johdosta varamaanmittari S. Nilssonin toimittamaan halkaisujakoon Alakurikka nimisellä neljänneksellä Iso Kurikan taloa n:o 1 Kurikan kylässä. O. O.: ei muutosta.

Den 8.de. 6 Johanna Eskelisen valitus *Kuopion läänin Lääninhallituksen* $\frac{21}{1}$ 03 antamasta päätöksestä, jolla vltja oli tuomittu toiskertaisesta irtolaisuudesta pidettäväksi 1 vuoden yleisessä työssä. O. O. ei muutosta.

7. J. Toivion valitus *Kuorehveden p:n Maanjako-oikeuden* $\frac{11}{11}$ 01 julistamasta p:sestä Toivion ilmoittaman tyytymättömyyden johdosta varamaanmittari F. Törnqvistin toimittamaan halkaisujakoon Kuorehniemen kylässä olevalla Kivilahden talolla Toivion ja O. Kivilahden kesken, jolla p:llä Toivion vaatimus, että maanmittarin toimitus kumottaisiin, oli hyljätty sekä asialliset velvoitettu tilojensa manttaalin suuruuden mukaan maksamaan Maanjako-oikeuden palkkio 190 m:kaa 81 p:niä kuin myös suorittamaan toimitusmaanmittarille hänen läsnäolostaan O:n istunnossa se rahamäärä, joka tapahtuvassa maanmittaustarkastuksessa hänelle myönnettäisiin. O. O.: Samalla kuin Toivion valituksessaan uskottuna miehenä puheenalaisessa jakotoimituksessa ollutta A. Melasta vastaan esiintuoma huomautus, että Melanen oli naimisissa O. Kivilahden vaimon äidin sisarpuolen Vilhelmina Antintyttären kanssa ja se niinkään K. Senatissa todistettu seikka että Toivion $\frac{3}{4}$ 00 kuollut vaimo Eufrosyne Kaarlentytär ja Vilhelmina Antintytär olivat olleet serkukset sukulaisuuden kannalta. jätettiin varten ottamatta, koskei Melanen sen lankouden johdosta, joka näin tavoin oli hänen sekä Toivion ja Kivilahden kesken, oli lain mukaan ollut esteellinen olemaan toimituksessa, sekä muistutus siitä että poliisikonstaapeli O. Alanen, joka kysymyksessä olevaa juttua käsiteltäessä Maanjako-oikeudessa oli ollut siinä apujäsenenä, kruununpalvelijana olisi ollut estetty tule-
masta ehdotetuksi ja otetuksi oikeuden apujäseneksi, lakiin perustomattomana hyljättiin, katsoi K. Senaatti, mitä tuli Toivion muuten K. Senaatissa tekemään väitteeseen asiassa, että koska Alanen oli Toivion hakiessa Hämeen läänin Kuvernööriltä määräystä maanmittarille kysymyksessä olevan jaon toimittamiseen ollut

Toivion asianajajana, Alanen O. K:n 13: 1 perusteella oli ollut jäävillinen olemaan jäsenenä Maanjako-oikeudessa, johon nähden K. Senaatti, poistaen kaikki ne toimenpiteet, joihin Maanjako-oikeus oli asiassa ryhtynyt, lykkäsi jutun takaisin Maanjako-oikeuteen, mutta koska asianosaiset eivät olleet Maanjako-oikeudessa ilmoittaneet Alasen ylläsanotusta jäävillisyydestä eikä edellämainitussa jutussa tapahtunut virhe siis olleet luettava Maanjako-oikeuden viaksi, vapautettiin Maanjako-oikeus maksamasta takaisin oikeuden ylempänä sanottua palkkiota, minkä ohessa asianosaisten tuli suorittaa toimitusmaanmittarille se korvaus hänen läsnäolostaan Maanjako-oikeudessa, joka vastaisessa maanmittaustarkastuksessa määrättäisiin. — (1 jäsen lausui: koska asiakirjoista ilmeni että Toivio myöskin oli K. Senatissa huomautanut ei ainoastaan että Alanen oli ollut Maanjako-oikeuden jäsenenä asiaa sieltä käsiteltäessä, vaikka kruununpalvelijaa, maanmittausohjesäännön 73 §:n mukaan, ei saatu tähän toimeen käyttää, vaan myöskin että Alanen oli kirjoittanut Toivion Hämeenläänin kuvernöörille jätetyn hakemuksen maanmittarin määräämisestä toimittamaan puheenalaisen halkaisujaon ja hän siis oli ollut esteellinen ottamaan osaa Maanjako-oikeuden jäsenenä asian käsittelyyn, katsoi senaattori oikeaksi kumota Maanjako-oikeuden päätöksen ja velvoittaa Maanjako-oikeuden puheenjohtajan ja jäsenien suorittamaan takaisin Maanjako-oikeuden mainitun palkkion sekä maksamaan sen sihteerille tulevan kyyti- ja päivärahan 60 mk:aa 10 p:nä kuin myös vastaamaan toimitusmaanmittarille tulevasta korvauksesta hänen käynnistään Maanjako-oikeudessa. Mitä sitten tuli J. Toivion K. Senaatissa tekemään muistutukseen siitä, että Melanen, joka oli ollut maanjakotoimituksessa uskottuna miehenä, olisi sellaisessa sukulaisuussuhteessa O. Kivilahteen että Melasta ei olisi pitänyt sallia siinä ominaisuudessa esiintyä toimituksessa, niin ja koska K. Senaattiin jätetystä papintodistuksesta näkyi ei ainoastaan että Melasen vaimo Wilhelmiina Antintytär oli O. Kivilahden vaimon Agata Aleksanterintyttären äidin sisar vaan myöskin että Toivion nyttemmin kuollut vaimo Wilhelmiina Antintyttären orpana, ja kun Melanen siten oli ollut esteellinen uskottuna miehenä ottamaan osaa asiaan, oli toimitettu jyvitys ja kaikki, minkä toimitusmaanmittari sen jälkeen oli asiassa tehnyt, poistettava ja hän velvoitettava kahdella esteettömällä uskotulla asiallisten kustannuksella toimittamaan uusi jyvitys tilalla sekä sitten asiassa laillisesti menetellä. — 1 jäsen lausui että joskin Maanmittausohjesäännön 73 §:ssä säädetty kielto kruunun palvelijan määräämisestä vakinaiseksi Maanjako-oikeuden jäseneksi pidettäisiin sovellettavana myöskin siihen tapaukseen kun vakinaisen jäsenen esteellisuuden tähden Maanjako-oikeuden tulee saman ohjesään-

nön 75 §:n mukaan eri tilaisuutta varten kutsua joku hyvämaineinen ja ymmärtäväinen kiinteistön omistaja Oikeutta auttamaan ylimääräisenä jäsenenä, niin senaattori ei kuitenkaan katsonut sitä seikkaa että Alanen oli puheenalaista asiaa käsiteltäessä istunut jäsenenä Maanjako-oikeudessa sisältävän tuomiovirhettä tahi muuta sellaista oikeudenkäynniserehdystä kuin O. K:n 25: 21 tarkoitetaan, jonka tähden ja kun Toivio ei ollut Maanjako-oikeudessa esiintunut äsken kerrottua muistutusta eikä sitä K. Senaatissa esittämäänsä estemuistutusta mainittua Alasta vastaan että tämä oli kirjoittanut Toivion anomuksen maanmittarin määräämistä puheenalaista jakoa toimittamaan; eikä myöskään K. Senaatissa esittämäänsä väitettä että asia muka ei ollut Maanjako-oikeuden tuomiovallan alainen, ja hän siis O. K:n 16: 1 ja 2 säännöksiin nähden, oli menettänyt puhevaltansa näissä kohdin, senaattori ei katsonut voivansa ottaa tutkittavakseen mitä Toivio puheenalaisilla perusteilla oli K. Senaatissa lausunut saadaksensa Maanjako-oikeuden valituksenalaista päätöstä kumotuksi ja vielä vähemmän senaattori voinut ottaa varteen hänen vasta K. Senaatissa esittämäänsä estemuistutusta maanmittaritoimituksessa uskotiuna miehenä toiminutta A. Melasta vastaan. Mitä Toivio oli itse asiassa esiintunut, senaattori ei katsonut antavan aihetta muuttaa Maanjakooikeuden valituksenalaista päätöstä, joka siis jäisi pysyväksi. — 1 jäsen lausui, ja samalla kuin senaattori, mitä tuli estemuistutukseen Alasta vastaan siinä kohdin oli yhtämieltä edellisen jäsenen kanssa, oli senaattori havainnut, että uskottunamiehenä kysymyksessä olevassa halkomistoitimuksessa, alkaen tilusten jyvityksestä, joka tapahtui Lokakuun 3—6 päivinä 99 sekä sen jälkeen aina Marraskuun 1 p:nä 00, jolloin toimitus päättyi, toimineen Melasen vaimo Wilhelmina Antintytär oli Kivilahden vaimon Agata Aleksanterintyttären, jonka kanssa Kivilahti oli avioliittoon vihitty Maaliskuun 21 p:nä 00, äidinsisar ja että Wilhelmina Autintytär niinkään oli ollut serkun sukulaisuudessa J. Toivion $\frac{3}{4}$ 00 kuolleen vaimon Eufrosyne Kallentyttären kanssa. Ja koska Melanen O. K:n 13: 1 mukaan siinä ollut jäävinalainen toimimaan uskottunamiehenä puheenaolevassa toimituksessa, katsoi Senaattori, kumoten sekä maanjako-oikeuden valituksenalaisen päätöksen, mikäli mainittu halkominen sen kautta oli vahvistettu, että jyvityksen ynnä toimitusmaamittarin sen jälkeiset toimenpiteet, oikeaksi määrätä, että toimitusmaamittarin tuli asiallisten kustannuksella jäävittömään uskottujen miesten avustamana toimittaa uusi tilusten jyvitys ja sen jälkeen halkomisen laillisessa järjestyksessä loppuun saattaa, mutta koska asialliset itse olivat ehdottaneet Melasen ukotuksi mieheksi, tekemättä hänen esteellisyydestään ilmoitusta toimitusmaamittarille tai maanjakooikeudessa, tahtoi senaattori jättää

yllämainitun päätöksen muissa kohdin tai mikäli se koski maanjakooikeuden kustannuksia ja toimitusmaanmittarille sanotussa oikeudessa läsnä olemisesta tulevaa palkkiota pysyväksi.)

Den 16:de. 8. A. Grönberg mot handelshuset C. Neander, ang. fordran. *Mustasaari m. fl. sars Hr.* u. 22/3 01: Grönberg ålades att till handelshuset C. Neander utbetala fordrade 7,371 rubel 21 kopek, med afdrag af två i handelshusets kontokurant-räkningar för åren 98 och 99 upptagna poster om 495 rubel 43 kopek och 200 rubel, jemte 5 0/0 ränta å det utdömda beloppet från 22/3 99. *Wasa Hfr.*, dit parterne vädjade, dom 20/6 02: Hrs u. ändrades sålunda att Grönberg ålades att till handelshuset utgifva 7,158 rubel 58 kopek med ränta, hvarjemte Grönberg jemlikt handelshusets medgifvande, egde af detsamma återbekomma ett Grönberg tillhörigt glaslager. *J. D.*: Emedan parterne uppgifvit att målet dem emellan blifvit förlikt, förföll vidare utlåtande i anledning af Grönbergs ändringsansökan.

9. K. Lähteenmäki F. Mäkisomiskaa vastaan, häättämistä koskevassa nostojutussa. *Loimaan y. m. p:ien K. O.* p. 20/11 00: Mäkisomiskan kanne, siitä että Lähteenmäki velvoitettaisiin luopumaan hänen hallisemastaan Mäkisomiskan taloon kuuluvasta Lähteenmäen torpasta, hyljättiin. *Turun H. O.*, johon Mäkisomiska oli vedonnut, kumosi tuomiolla 20/11 01, koskei Lähteenmäki ollut näyttänyt itsellään olevan mitään oikeutta hallita sanottua torpaa, K. O:n p:n ja velvoitti Lähteenmäen, joka oikeuden käynnin kestäessä oli nauttinut hyväkseen laillisen lähtöajan, heti muuttamaan torpasta ja luovuttamaan sen huoneineen maineen Mäkisomiskan vapaaseen nautintoon. *O. O.*: Koskei Lähteenmäen oikeudenkäyntiasiamiestä voitu hyväksyä, sentähden ei K. Senaatti ottanut tutkiakseen mitä Lähteenmäki oli esiintuonut saadakseen muutosta H. O:n tuomioon.

Den 18:de. 10. Beda Lindstedt kruununnismies G. Vilkmänin vastaan, virkavirheesta, pahoinpitelystä, väärästä ilmiannosta y. m. koskevassa jutussa. *Pirkkalan y. m. p:ien K. O.* p. 21/3 02: Vilkmän tuomittiin virkavirheestä vetämään sakkoo 50 mk:aa ja velvoitettiin maksamaan takaisin Beda Lindstedtille 4 mk:aa, jotka hän oli ottanut toimituspalkkana laittomasta ulosmittauksesta, jota vastoin Vilkmänin Beda Lindstedtia vastaan tekemät rangaistusvaatimukset väärästä ilmiannosta ja ulosottoviranomaisen vastustamisesta virantoimituksessa hyljättiin. *Turun H. O.*, johon Vilkmän valitti, katsoi p:llä 23/1 03 Vilkmänin syyksi jäävän ainoastaan sen, ettei Vilkmän ollut kuuluttanut hänen määräämistään ulosottohuutokaupoista, kuten U. L. 5: 7 §:ssä määrätään, 14 p:ää ennen niiden pitämistä, minkä vuoksi H. O.,

lieventi K. O:n Viikmanille virkavirheesta tuomitseman rangaituksen siten, että Viikmania vakavasti varoitettiin vastedes tekemästä itseään viikapääksi tällaiseen menettelyyn sekä vapautti Viikmanin antamasta Beda Lindstedtille K. O:n tälle takaisin maksettavaksi määräämiä 4 mk:aa. Tämän ohessa tuomitsi H. O. Beda Lindstedtin vetämään sakkoa rikoksesta julkista viranomaista vastaan 50 mk:aa ynnä solvauksesta ja todistamattomasta ilmiannosta kerrassaan 100 mk:aa. O. O. ei ottanut tutkittavakseen Lindstedtin valitusta.

Den 21:sta. 11. Besvär af vicehäradshöfdingen S. i ett fiskaliskt mål. *Wasa Hfr.* u. $31/5$ 02: Jemlikt 40: 21 S. L. dömdes klgdn att böta 20 mk. *J. D.:* ej ändring.

12. Besvär af advokatfiskalen i Tullstyrelsen F. W. Orell ang. åtal mot befälhafvaren å ångfartyget Baltic H. Dahlberg för oriktig märkrulla. *K:n i Helsingfors* fann g:m u. $15/1$ 02 väl utredt att Dahlberg icke bestridt att af varor, hvilka upptagits i den öfver ångfartyget Baltics last upprättade märkrullan, vid Baltics ankomst $5/12$ 01 till Helsingfors från Danzig, saknats 6 säckar råsocker utan att anteckning om förhållandet funnits i märkrullan eller anmälan derom före tullvisitationen blifvit gjord; men enär utredning icke förbragts derom, att Dahlberg vid märkrullans aflemnande till tullbevakningen afvetat att godset saknades, kunde Dahlberg icke åt saken fällas. *Åbo Hfr.,* dit Orell besv. sig, u. $24/4$ 02: ej ändring. *J. D.:* Med stöd af 2 mom. i 14 § i Tullstadgan af $30/12$ 87 dömdes Dahlberg att böta 75 mk.

13. O. Seppänen O. Kiiskista vastaan, pilaantuneitten ruokaaineiden myymisestä. *Kerimäen p:n K. O.* katsoi p:llä $18/5$ 01 selvitettyksi, että Kiiskinen oli Seppäselle myynyt 430 kiloa kaloja, ilmoittaen niiden olevan ruoaksi kelpaavia, sovitusta yhteensä 139 mk:n 75 p:nin hinnasta, vaikka Kiiskinen kauppatilaisuudessa oli tietänyt myydyt kalat pilaantuneiksi, ja tuomitsi Kiiskisen Seppäselle takaisin maksamaan mainitun, Seppäsen hänelle kaloista suorittaman hinnan ja sitä paitsi korvaamaan Seppäselle muntamia kustannuksia asiassa. *Wiipurin H. O.,* johon Kiiskinen valitti, p. $7/5$ 02: Koska selvitetty oli että Kiiskinen, kun Seppänen oli tullut Kiiskisen kotiin ostamaan kaloja, oli huomauttanut Seppästä siitä että osa niistä kaloja, jotka siihen aikaan olivat Kiiskisen hallussa, mahdollisesti saattoi olla jossakin määrin pilaantunut sekä että Seppänen, joka oli tarkastanut kysymyksessä olevia kaloja, vasta sen jälkeen oli päättänyt niistä kaupan, sentähden ja kun ei oltu näytetty Kiiskisen millään tavalla eksyttäneen Seppästä eikä mitään petollista menettelyä niinmuodoin jäänyt Kiiskisen syyksi, kumottiin K. O:n p. ja Kiiski-

nen vapautettiin suorittamasta K. O:n hänen maksettavakseen määräämät korvaukset. O. O.: ei muutosta.

14. J. Söderlund mot Eva Karlsson, ang. barnauppfostningsbidrag. *R:n i Helsingfors* u. $\frac{4}{10}$ 01: Söderlund ålades utgifva sådant underhåll. *Åbo Hfr.*, dit Söderlund besv. sig, u. $\frac{3}{5}$ 02: ej ändring. *J. D.*: ej ändring.

15. Besvär af H. Aschan, ang. olaga ölförsäljning. *Helsingens Hr.* u. $\frac{9}{9}$ 01: Utredt att å J. K. Kröckels bryggeri i sagda socken särskilda gånger under år 1900 försålts öl i mindre partier än 25 buteljer, vid hvilken försäljning i regel tillgått sålunda att, sedan rekvisitionslapp af klgn utfärdats å den åskade kvantiteten öl, varan i enlighet med sagda rekvisitionslapp af bryggmästaren Knief utlemnats till respektive köpare; i anseende hvartill Hr., med stöd af 18 § i K. F. $\frac{2}{4}$ 83 ang. försäljning af maltdrycker, sådant detta lagrum lyder i K. F. $\frac{9}{8}$ 92, dömde klgn och Knief att för 1:sta resan olöflig försäljning af maltdrycker, böta, hvardera, 50 mk. *Åbo Hfr.*, dit klgn besv. sig, u. $\frac{5}{5}$ 02: ej ändring. *J. D.*: ej ändring.

Den 22:dra. 16. O. Oksanen kruununnimismies C. Nordanwehria vastaan korvausta koskevassa jutussa. *Längelmäen y. m. p:ien K. O.* p. $\frac{9}{10}$ 00: Oksanen kanne kumottiin. *Turun H. O.*, johon Oksanen valitti, p. $\frac{20}{1}$ 02: K. O:n lopputulos vahvistettiin. O. O.: ei muutosta.

17. Besvär af S. Sundholm m. fl. i ett mål angående exekutiv försäljning af fastighet. Vid $\frac{14}{8}$ 02 inför *Magistraten i Nikolaistad* förrättad offentlig auktion å Sundholms och hans barns gemensamt egda gård och tomt n:o 3 vid Handelsesplanaden i sagda stad, till gäldande af Nordiska Aktiebankens för Handel och Industri hos Sundholm och hans barn egda domfästa fordran, godkände Magistraten det af J. Myntti med 5,950 mk gjorda högsta anbudet. *Wasa Hfr.*, dit Sundholm och hans medparter besv. sig, u. $\frac{16}{12}$ 02: ej ändring. *J. D.*: ej ändring.

18. E. Sjömanin ja E. Ekdahlin valitus jutussa, jossa Aktiebolaget Storfors oli vaatinut vltjen tuomitsemista rangastukseen omavaltaisesta menettelystä ja kruununnimismies K. Säisä oli yhtynyt syytteeseen. *Kemin y. m. p:ien K. O.* p. $\frac{14}{11}$ 00: Syyte hyljättiin ja jätettiin yhtiölle valta vatedes ajaa sitä korvauskannetta, johon syytä saattaisi olla. *Waasan H. O.*, johon Aktiebolaget Storfors valitti, katsoi jäävän vltjen syyksi, että he, sittenkun Sjömanin huutokaupassa $\frac{16}{9}$ 99 ostamat tukit myrskyssä olivat menneet niin sekasin muiden Louveputaan jokihaarassa olevien puitten kanssa, ettei enää oltu voitu päättää mitkä puut olivat Sjömanin omia, omavaltaisesti olivat sekasin menneistä

puista Sjömannin varalle otattaneet 2,700 tukkia, jotka Sjöman sen jälkeen oli hyödykseen käyttänyt ja joista suuri lukumäärä oli ollut varustettuna Aktiebolaget Storfors'in leimalla; johon nähden H. O., R. L:n 16: 14 nojalla tuomitsi vltjat vetämään sakkoa kumpaisenkin 100 m:kaa. Muuten jätettiin H. O:n p:n voimaansa. O. O.: ei muutosta. — (1 jäsen tahtoi, muuttaen H. O:n p:stä, jättää asian kokonaisuudessaan K. O:n p:n varaan).

19. Besvär af hofrättsnotarien M. i ett mot honom utfördt mål ang. fel i tjensten. *Wasa Hfr.* u. 2°/₉ 02: I stöd af 40: 21 S. L. tilldelades M. varning. *J. D.:* ej ändring.

20. C. Borenus, Wiborgs Sägverks Aktiebolag nimisen osakeyhtiön johtajana, A. Rokassovskija vastaan, korvausta koskevassa jutussa. *Koiviston y. m. p:ien K. O. p.* 2°/₉ 00: Esiintuomistaan syistä velvoitti K. O. vltjan, osakeyhtiön edustajana, korvaamaan vstjalle 7,194 kuutiojalkaa puuta, lukien 15 p:niä kuutiojalalta, ja siis suorittamaan vstjalle 1,079 m:kaa 10 p:niä minkä ohessa vltja velvoitettiin 400 m:kalla paikitsemaan vstjan oikeudenkäyntikustannukset. *Wiipurin H. O.*, johon vltja valitti, katsoi p:ssä 2°/₃ 02 ettei osakeyhtiö, joka välikirjalla oli oikeutettu vstjan omistaman Kirjolan talon metsästä hakkuuttamaan ja poisvedättämään kaikki siellä kasvavat mäntypuut välikirjassa määrätystä mittasuunnasta ja hinnasta, ollut mitannut puuta eikä laskenut niille hintaa sen paksuuden mukaan, kuin niillä oli kahdenkymmenen yhden jalan korkeudella, ja ettei osakeyhtiö siis ollut noudattanut kontrahdin määräyksiä mittauksesta, kuin myös etteivät kaikki puut edes olleet tulleet laskeutuksi niiden todillisen pituuden mukaan ja että vstja tämän menettelyn kautta oli tullut saaneeksi puistaan vähemmän hintaa kuin hänelle oikeastaan olisi tullut tulevaa, vaan kun vstja ei ollut voinut siten kärsimänsä vahingon suuruudesta esittää muuta luotettavaa näytöstä kuin ainoastaan sen, että ne 326 puuta, jotka vstjan toimittamassa katselmuksessa mitattiin olivat olleet yhteensä 500 juoksujalkaa pitemmät, kuin mikä niille yhtiön toimesta pidetyssä mitassa oli laskettu, niin H. O. velvoitti vltjan, usein mainitussa ominaisuudessaan, vstjalle suorittamaan vahingon korvaukseksi yhteensä 36 m:kaa 72 p:niä, muutoin tahi mikäli vltja oli velvoitettu maksamaan oikeuden käyntikuluja jätettiin K. O. p. voimaan. O. O.: ei muutosta.

21. A. Junnosen valitus jutussa, jossa hän oli syyttänyt satamamestari V. Söderlundia ja poliisikonstaapeli O. Wanhasta pahoin pitelystä ja laittomasta vangitsemisesta sekä Söderlund ja Vanhanen olivat vaatineet vltjalle rangaistusta väärästä ilmianosta kuin myös kaupungin viskaali J. Karppinen vltjaa vastaan oli nostanut syytteen siitä että vltja oli ollut juovuksissa ja sen

kautta matkaansaattanut pahennusta. *Lappeenrannan R. O.* katsoi p:ssä $\frac{5}{8}$ 01 selville käyneen että vltja oli ollut juovuksissa ja sen kautta häirinnyt yleistä järjestystä sekä kun Vanhanen siitä syytä oli tahtonut virkavelvollisuutensa mukaan viedä vltjaa poliisivankilaan ja sitä varten ottanut häntä käsivarsista kiinni, temmaissut itsensä Vanhasesta irti niin rajusti että hän oli menettänyt tasapainon ja langennut höyryvene Allin merkkilasia vastaan sillä seurauksella että merkkilasi oli rikkoutunut ja siitä virtaava kuuma vesi polttanut palohaavoja vltjan oikeaan käsivarteen, johon nähden ja kun vltja siis itse oli ollut syyppä siinä saamaansa ruumiinvammaan ja myöskin itse antanut aiheita ventiinsä poliisivankilaan, R. O. hylkäsi vltjan syytteen ja, koska vltja siten perättömästi, ehkei kuitenkaan vastoin parempaa tietoaansa, oli syyttänyt Söderlundia pahoinpitelystä, R. L:n 26: 4 ja 43: 6 nojalla, tuomitsi vltjan vetämään sakkoa todistamattomasta ilmiannosta 50 mk:aa ja hänen syykseen luetusta juopumusrikkomuksesta 20 mk:aa. *Wiipurin H. O.*, johon vltja valitti, p. $\frac{17}{8}$ 02: ei muutosta. *O. O.*: ei muutosta.

22. Besvär af K. Strandholm i ett mål, hvori stadsfiskalen F. Ritz samt verkställande direktören för Wiborgs Nya Telefon aktiebolag G. Tingren yrkat straff å klgdn för försnillning. *R:n i Wiborg* u. $\frac{9}{10}$ 01: I stöd af 29: 1, mom. 1, S. L. dömdes klgdn att för försnillning hållas 1 m. i fängelse och att till bemälda bolag, hvilket af det försnillade beloppet återbekommit 495 mk, betala 3,905 mk. 41 p:i äfvensom de 18 mk 71 p:i bolaget erlagt för klgdns efterspanande och gripande. *Wiborgs Hfr.*, dit Ritz och bolaget besv. sig, u. $\frac{5}{5}$ 02: Klgdn dömdes att hållas 3 m. i fängelse. I öfrigt fick bero. *J. D.*: ej ändring.

23. Besvär af N. Sjöros i ett mål, hvori E. Heiskanen yrkat ansvar å klgdn för bedrägeri. *R:n i Åbo* u. $\frac{2}{11}$ 01: Med stöd af 36: 1 S. L. dömdes klgdn att hållas 2 m. i fängelse och ålades att till Heiskanen i fordradt afseende utgifva 2,500 mk jemte ränta. *Åbo Hfr.*, dit klgdn besv. sig, u. $\frac{10}{5}$ 02: ej ändring. *J. D.*: ej ändring.

Den 23:dje. 24. A. ja J. Eerikäisen sekä E. Werkkolaisen velitukset takavarikon rikkomista koskevassa jutussa. *Hiitolan p:n K. O.* p. $\frac{4}{4}$ 01: Nojautuen R. L. 16: 17 ja 7: 2 säännöksiin tuomittiin vltjat vetämään sakkoa, Werkkolainen ja A. Eerikäinen, kumpikin, 200 mk:aa ja J. Eerikäinen 100 mk:aa. *Wiipurin H. O.*, johon vltjat valittivat, p. $\frac{14}{3}$ 02: K. O:n p. mikäli se koski A. ja J. Eerikäistä vahvistettiin. Mitä Werkkolaiseen tuli vapautti H. O., koska syyte häntä vastaan $\frac{20}{1}$ 98 toimitetun takavarikon Tammikuussa 99 tapahtuneesta rikkomisesta oli tehty vasta K. O:n istunnossa $\frac{4}{4}$ 01 ja siis, R. L:n 8: 1, 4 kohdassa

olevain säännösten mukaan, liian myöhään, Werkkolaisen K. O:n hänelle tuomitsemasta rangaistuksesta, jota vastoin H. O., samoin kuin K. O., katsoi Werkkolaisen syyksi jäävän, että hän oli tahallansa liikuttanut $^{19}/_{11}$ 97 takavarikkoon pantua tavaraa, sekä tuomitsi sentähden, nojautuen R. L:n 16: 17 Werkkolaisen vetämään sakkoo 20 mk:aa.

25. A. Nieminen mot W. Hisinger, ang. ärekränkning. *R:n i Helsingfors* u. $^{9}/_{12}$ 01: I stöd af 27: 3 S. L. dömdes Nieminen att böta 20 mk. *Åbo Hfr.*, dit Nieminen besv. sig, u. $^{9}/_{6}$ 02: ej ändring. *J. D.*: ej ändring.

26. Besvär af stadsfiskalen J. Hyrkstedt, ang. tjenstefel. *R:n i Jakobstad* u. $^{10}/_{3}$ 02: I stöd af 40: 20 och 21 S. L. dömdes Hyrkstedt att från sin tjenst afsättas. *Wasa Hfr.*, dit Hyrkstedt besv. sig, u. $^{17}/_{6}$ 02: ej ändring. *J. D.*: ej ändring.

Den 24:de. 27. K. Piispan valitus luvaton kaskenviljelmistä koskevassa jutussa. *Mikkelin p:n K. O.* p. $^{7}/_{11}$ 01: Säännösten mukaan $^{3}/_{8}$ 86 annetun metsälain 21 ja 52 §:ssä, viime sannottu lainkohta verrattuna R. L:n voimaan panemisesta annetun K. A:n 6 §:ään, tuomittiin vltja luvattomasta kaskenviljelmisestä vetämään sakkoo 25 mk:aa ja julistettiin sadot, ellei ne enää olleet vltjalla tallella, niiden arvot kruunulle menetetyksi. *Wiipurin H. O.*, johon vltja valitti, p. $^{11}/_{6}$ 02: K. O:n mainitsemain lainkohtain ja metsälain 39 §:n mukaan vahvistettiin K. O:n p. O. O.: ei muutosta.

28. M. Heikkilä, E. Talvala, T. Kurittu ja T. Paakala O. Bülow'ia ja O. Nerdrumia vastaan omavaltaista menettelyä koskevassa jutussa. *Sippolan y. m. p:n K. O:ssa* olivat vltjat lausuneet että he, jotka suullisen välipuheen nojalla hallitsivat erityisiä Sippolan tilaan kuuluvia torppia, saman välipuheen mukaan olivat oikeutettuja muun muassa käyttämään elukoitansa laitumella tilan metsissä, mutta että Halla osakeyhtiön vuonna 1899 ostettua Sippolan tilan kaikki metsämaat yhtiön pääjohtajat Bülow ja Nerdrum, olivat $^{18}/_{6}$ 01 luvattomasti ottaneet sisään tilan metsässä laitumella olleet vltjien muutamia lehmä, johon nähdessä ja kun vltjien oli täytynyt, saadaksensa lehmänsä takaisin, suorittaa Bülowille ja Nerdrumille kultakin lehmältä 9 mk:aa 6 p:niä, vltjat, joista Kurittu oli saanut lehmänsä lunastuksetta takaisin, olivat vaatineet että Bülow ja Nerdrum tuomittaisiin rangaistukseen kerrotusta omavaltaisesta menettelystä ja velvoitettaisiin suorittamaan takaisin vltjien maksamat määrärahat. Päätöksessä $^{20}/_{7}$ 01 katsoi K. O. selvitetyn, että Bülow ja Nerdrum olivat kerrotulla tavalla ottaneet vltjien lehmät sisään sekä ilmoitetussa tarkoituksessa vltjilta kantaneet edellä mainitut raha-

määrät kuin myös että vltjat olivat saaneet käyttää puheena-olevia metsämaita karjan laitumena ennenkuin ne joutuivat Halla osakeyhtiön haltuun; mutta koska myöskin oli selvitetty, että Sippolan tilalla sittemmin toimitetussa laillisessa maan osituksessa vltjen torpat olivat erotetut Halla osakeyhtiölle joutuneesta osasta sanottua tilaa ja että heidät oli Halla Osakeyhtiön puolelta irtisanottu niistä etuisuuksista, joita he ennen olivat nauttineet osakeyhtiön nykyään omistamalla maalla, katsoi K. O. etteivät Bülow ja Nerdrum kerrotun menettelynsä kautta olleet tehneet itseänsä syypääksi mihinkään rikokseen; jonka vuoksi ja siihen nähden, ettei oltu kielletty Bülowin ja Nerdrumin kustannusten nouseen niihin rahamääriin, jotka he olivat kantaneet vltjilta, K. O. hylkäsi vltjen kanteen. *Wiipurin H. O.*, johon vltjat valittivat, p. $\frac{13}{9}$ 02: Siihen nähden että vltjat olivat jo $\frac{12}{9}$ ja $\frac{13}{9}$ 99 laillisessa järjestyksessä irtisanotut nautintooikeudesta puheenaoleviin Halla osakeyhtiön omistamiin metsämaihin sekä Bülow ja Nerdrum vasta $\frac{18}{9}$ 01 ja siis vltjen saatua nauttia laillisen lähtöajan olivat Halla osakeyhtiön puolesta ottaneet sisään heidän elukkansa, vahvisti H. O. sen lopputuloksen, johon K. O. oli asiassa johtunut. *O. O.*: Koska Bülow ja Nerdrum eivät olleet kieltäneet vltjen saaneen Sippolan tilan edelliseltä omistajalta oikeuden, nauttiessaan heille luovutettuja, tilaan kuuluvia torppia, käyttää karjaansa laitumella saman tilan metsissä, eivätkä myöskään olleet todistaneet, että vltjat olivat laillisesti erotetut sanotusta, mainittujen torppien hallitsemiseen kuuluvasta oikeudesta, sentähden ja kun Bülow ja Nerdrum näin ollen olivat tehneet itsensä vikapääksi omavaltaiseen menettelyyn ottaessaan kysymyksessä olevalta laitumelta sisään vltjen lehmät, joiden takaisin saamista varten Bülow ja Nerdrum olivat myöntäneet vltjen maksaneen kanteessa mainitut rahamäärät, K. Senaatti tuomitsi Bülowin ja Nerdrumin, R. L:n 16: 14 nojalla vetämään sakkoa kummankin 50 m:kaa, jonka ohessa Bülow ja Nerdrum velvoitettiin takaisin suorittamaan vltjilta kantamansa rahamäärät. — (1 jäsen katsoi, koska vltjat ilmoituksen mukaan, jota Hallan osakeyhtiön puolesta ei oltu kielletty, olivat suullisella välipuheella Sippolan talon edelliseltä omistajalta saaneet nautintooikeuden nyt viljelemiinsä torppiin ja samalla myös oikeuden käyttää karjaansa laitumella tilan metsissä eikä vltjia ollut tuosta heille vakuutetusta oikeudesta laillisessa järjestyksessä erotettu, etteivät Bülow ja Nerdrum olleet oikeutettuja sanotulta laitumelta sisäänottamaan vltjen lehmiä. Tähän nähden ja samalla kuin senaattori hylkäsi vltjen jutussa tekemän edesvaatoksen vaatimuksen, koska heidät oli irtisanottu puheenalaisesta nautintooikeudesta ja he olivat nauttineet laillisen lähtöajan sekä Bülow ja Nerdrum sen johdosta olivat voineet luulla olevansa

oikeutetut valituksenalaisen toimenpiteeseen, harkitsi senaattori oikeaksi velvoittaa Bülöwin ja Nerdrumin takaisin suorittamaan vltjilta kantamansa lehmän lunastuksen.)

29. Kruununvouti H. Envaldin valitus jutussa, jossa asianajotoimisto Hasselblatt et Boxström oli vaatinut että, koskei vltja ollut määräajassa täytäntöön pannut hänelle siinä suhteessa jätettyä päätöstä, vltja velvoitettaisiin asianajotoimistolle maksamaan mainitun päätöksen sisältö. *Waasan läänin kuvernööri* katsoi p:ssä ²¹/₄02, ettei asianajotoimiston oikeus ollut niin ilmeinen, että kuvernööri voisi päättää asian, jonka vuoksi kuvernööri, nojautuen U. L:n 9: 8 §:ään, osoitti toimiston haasteen nojalla ajamaan kannettansa asianomaisessa tuomioistuimessa. *Waasan H. O.*, johon asianajotoimisto valitti, p. ²⁹/₆02: Koskei kysymyksessä tullutta päätöstä, minkä vltja ulosottoasiain päiväkirjan mukaan oli vastaanottanut ⁸/₇01, oltu kahdessa kuukaudessa sen jälkeen täytäntöön saatettu eikä oltu väitettykään että ulosmittausta oli kohdannut sellainen este, jota ulosottomies ei voinut välttää (vltja oli väittänyt että hän Heinäkuun 15 p:stä Syyskuun 15 p:ään oli kivuloisuuden takia nauttinut virkavapautta) sentähden ja kun vltja, joka oli jättänyt päätöksen täytäntöön panon kruununnimismies Hjeltille, oli päätöksen omistajalle vastuunalainen siitä että Hjelt mainitussa tehtävässään oli laiminlyönyt, velvoitti H. O., nojautuen U. L:n 6: 20 §:ään vltjan asianajotoimistolle suorittamaan p:n sisällön 1710 m:kaa 15 p:niä 6 prosentin korkoineen ynnä maksettaviksi tuomitut lainhakukulut 31 m:kaa. O. O. harkitsi oikeaksi, kumoten H. O:n p:n, jättää kuvernöörin p:n pysyväksi.

30. J. Svahn M. Härköstä ja tämän vaimoa Ida Härköstä vastaan, kunnianloukkauksesta. *Ruokolahden y. m. p:ien K. O.* p. ¹³/₁₁01: Svahnin syyte hyljättiin ja tuomittiin Svahn, R. L:n 26: 4 §:ään todistamattomasta ilmiannosta vetämään sakkoa 60 m:kaa. *Viipurin H. O.*, johon Svahn valitti, p. ⁹/₇02: ei muutosta. O. O.: ei muutosta.

31. K. Mäkisen valitus jutussa, jossa hän mielenvikasen V. Hurran holhoojana oli vaatinut että V. ja Roosa Hurran välinen avioliitto purettaisiin. *Someron p:n K. O.* p. ²⁴/₉01: Mainitsemillaan perusteilla tuomitsi K. O. V. ja Roosa Hurran avioliiton puretuksi ja Roosa Hurran V. Hurralle menettäneen puolen naimaosastaan heidän yhteisessä pesässä. *Turun H. O.*, johon Roosa Hurra valitti, p. ³⁰/₈02: Koskei vltja, vaikkakin hän oli V. Hurran laillisesti määrätty holhooja, ollut oikeutettu tässä toimeen ajamaan kysymyksessä olevaa kannetta Roosa Hurraa vastaan, kumosi H. O. vltjan asiassa tekemät vaatimukset. O. O.: ei muutosta.

32. E. Sahanens besvär, ang. åtal för fylleri och våld mot polis i tjensteutföring. *Rn i Wiborg* u. ¹³/₆02: Med stöd af 43: 6 och 16: 1 S. L. dömdes klgdn att för fylleri böta 20 mk och för våld emot tjensteman i utföringen af tjensten hållas 3 m. i fängelse eller att, efter sammanläggning af straffen, i ena bot hållas 3 m. och 2 d. i fängelse. *Wiborgs Hfr*, dit klgdn besv. sig, u. ⁵/₆02: ej ändring. *J. D.*: ej ändring.

33. V. Wiinamäen ja hänen poikansa A. Wiinamäen valitusjutussa, jossa V. Wiinamäki oli syyttänyt T. Huhtakalliota, T. Kattilamäkeä ja J. Huhtamaata kotorauhan rikkomisesta sekä sitä paitsi Huhtakalliota kunnianloukkauksesta kuin myös Huhtakallio ja Huhtamaa olivat vaatineet M. Wiinamäen tuomitsemista rangais-
tukseen pahoinpitelemisestä. *Jalasjärven y. m. p:ien K. O.* p. ⁷/₁₀01: Samalla kuin V. Wiinamäen syyte kotorauhan rikkomisesta toteennäyttämättömänä hyljättiin, tuomittiin R. L:n 21: 12 ja 27: 3 nojalla A. Wiinamäki ja Huhtakallio vetämään sakkoa, A. Wiinamäki pahoinpitelystä 30 m:kaa ja Huhtakallio solvauksesta 30 m:kaa. *Waasan H. O.*, johon asianosaiset molemmiin puolin valittivat, p. ³¹/₆02: ei muutosta. *O. O.*: ei muutosta.

Den 25:te. 34. Kommissionin maanmittarin T. Heikelin valitus maanjakojutussa. Määrättyä toimittamaan Ylistaron p:n Kainaston ja Kaukolan kylien jakokunnan isojaon järjestelyn oli vltja valmistanut järjestelyn ehdotuksen ja sen jälkeen, sotilasvirkatalon vuokraajan J. Wehkojan esityksestä, Kyrön joessa sijaitsevan Näykin saaren kohdalla paaluttanut mainitun jakokunnan ja Topparlan kylän välisin rajan sekä siitä ⁵/₆01 antanut säädetyn todistuksen, mutta koska valmistelutoimenpiteisiin ja sanottuun rajanpaalutukseen oli ilmoitettu tyytymättömyyttä, oli asia jätetty Maanjako-oikeuden käsiteltäväksi. *Ylistaron p:n Maanjako-oikeus* lykkäsi ²²/₁₀01 julistamassa välipäätöksessä jutun enemmän käsittelevän 18 p:ään seuraavaa Marraskuuta, minkä ohessa vltja, koska hän ei ollut paalutustodistuksessa ilmoittanut, että kruunun oikeus oli toimituksesta riippuva, eikä myöskään tästä antanut tietoa lääninmaanmittarille tai kuvernöörille ja vltja siten oli aiheuttanut jutun lykkäämisen, velvoitettiin maksamaan Maanjako-oikeudelle kokouksesta tuleva palkkio, 72 m:kaa 56 p:niä. Päätöksessä ¹⁸/₁₁01 kumosi Maanjako-oikeus valituksenalaisen rajanpaalutuksen ja julisti kysymykseen tulleen vesijätön kuuluvaksi Kainaston ja Kaukolan kylien jakokuntaan, jonka ohessa ja koska vltja kysymyksessä olevassa rajankäynnissä ei ollut noudattanut ¹⁵/₆48 annetun maanmittaus ohjesäännön 32 ja 39 §§:ssä olivia ohjeita, vltja, jonka anomus korvauksen saamisesta läsnä olostaan Maanjako-oikeudessa hyljättiin, velvoitettiin omalla kustannuksella toimittamaan korjaus jakokunnan ympärysrajassa kuin myös maksamaan Maanjako-oikeuden palkkio

tästä kokouksesta 120 m:kaa 8 p:nä. O. O.: Samalla kuin vltjan muutoksenhakemus, mikäli se koski Maanjako-oikeuden lausuntoa yllämainitusta rajasta ja vltjan noudatettavaksi annettuja määräyksiä puheenalaiseen maanmittaustoimitukseen nähden, jätettiin huomioon ottamatta, koska vltja tässä kohden ei ollut asianomistaja, katsoi K. Senaatti vltjan syyksi ei voitavan lukea virheellisyttä kysymyksessä olevan jaon toimituksessa, minkä vuoksi K. Senaatti vapautti vltjan maksamasta Maanjako-oikeuden edellä mainituita palkkioita ja toimittamasta omalla kustannuksellaan Maanjako-oikeuden määräämää maanmittaustoimituksen oikaisua sekä velvoitti jaonosakkaat tilojensa manttaalin mukaan suorittamaan sanotut palkkiot kuin myös korvaamaan toimitusmaanimittarille kulut hänen läsnäolostaan Maanjako-oikeuden kokouksissa sillä määrällä, joka tapahtuvassa maanmittaustarkastuksessa hyväksyttäisiin.

35. Besvär af häradshöfdingen W. i ett fiskaliskt mål. *Wasa Hfr* u. $30/02$: W. befriades från påyrkadt ansvar, men ålades att återbetala lösen för protokollet i ett fattigvårdsärende. *J. D.*: ej ändring.

36. På anhållan af Guvernören i Åbo och Björneborgs län förordnade K. Senaten att Rns i Björneborg u. $5/01$, hvarigenom O. Hokkanen bötfälts för misshandel, icke skulle, enär utröni blifvit att den person, som under O. Hokkanens namn blifvit till straff för brottet dömd, icke varit O. Hokkanen, beträffande O. Hokkanen till verkställighet befordras samt tillät att omförmälda brottmålingo ånyo anhängiggöras vid Rn.

37. Lappeenrannan kaupungin Rahatoimikamarin valitus virka-apuasiassa. *Wiipurin kuvernöörille* jättämässään kirjoituksessa oli vltja esiintuonut että kun vltja oli kaupungin Valtuuston määräyksestä ryhtynyt kaupungin tarpeeksi kaadattamaan puita eräältä kaupungin omistamalta alueelta, jonka kaupungin valtuusmiehet olivat välikirjalla $11/2$ 84 Suomen Valtiolle sotaväen leirikentäksi, 50 vuoden ajaksi, lukien 84 vuoden alusta, vuokrannut, niin oli muutama komppania paikkakunnalle sijoitetusta 4:stä Suomen maalaisesta rykmentistä pyssyillä varustettuna ja väkivaltaa uhaten estänyt sanotun hakkaustyön, ja oli vltja sen johdosta kuvernööriltä anonut semmoista virka-apua että tuo sotaväen asettama este tulisi poistetuksi. Päätöksellä $3/2$ 02 hylkäsi *Kuvernööri* vltjan anomuksen, koska kaupungin ja Suomen Valtion välisen vuokratrahdin sananmuodosta kävi selville että oikeus hakata vuokra-alueella kasvavaa metsää kuului vuokraajalle ja kun kuvernööri jo $30/1$ 02 oli kaupungille antanut laillisen kiellon puheenalaisen metsän hakkuun jatkamisesta. *Wiipurin H. O.*, johon vltja valitti, p. $5/11$ 02: Koskei puheena

oleva alue siihen aikaan, jolloin kerrotulla tavalla keskeytynyt metsänhakkaaminen siellä oli tapahtunut, ollut kaupungin hallituksessa, vahvistettiin se lopputulos, johon kuvernööri päätöksessään oli johtunut. O. O.: ei muutosta.

Den 27.de. 38. Besvär af G. Björklund och J. Brunström i ett mål, ang. ansvar för försnillning, falska anteckningar i skeppsbok, ersättning m. m. Vid Rn i Helsingfors anförde Björklund, att Brunström, hvilken enligt ett emellan honom och Björklund i egenskap af korrespondentredare för S. Gubonin, från Moskva, tillhöriga ångbåten Porkkala ingånget kontrakt åtagit sig att såsom befälhafvare föra sagda ångbåt från Helsingfors till staden Jalta vid Svarta hafvet, hade, i strid med Brunström meddelad order att dervid följa vägen kring Pyreneiska halfön genom Gibraltar sund, under resan begifvit sig uppför Garonne floden i afsigt att fortsätta färden till medelhafvet genom Languedoc kanalen, hvartill Brunström på grund af oriktiga uppgifter om Porkkalas storlek utverkat sig tillstånd, men enär ångbåten befunnits vara för stor att kunna komma fram under några broar, nödgats, efter 2 månaders uppehåll i staden Toulouse, återvända till Bordeaux; och hade Brunström på återfärden genom vårdslöshet varit vållande dertill att ångbåten stött mot en bro; att Brunström den 19/9 97 i Garonne floden sammanstött med en präm, med den påföljd att prämen sjunkit ock ehuru orsaken till sammanstötningen varit felaktig manövrering af prämen, Brunström undertecknat en afhandling hvari han erkänt att sammanstötningen förorsakats af felaktig manövrering af Porkkala och förklarat sig villig att utbetala den skadeersättning, till hvars utgifvande Brunström af fransk domstol till äfventyrs komme att förpligtas, hvaraf följden varit att rederiet nödgats utbetala en ersättning af 9,142: francs 53 centimes; att Brunström försummat att omedelbart efter sammanstötningen underrätta rederiet och försummat att anmäla protest i anledning af olyckshändelsen samt först den 8/10 98 afgifvit sjöförklaring; att Brunström uti den å Porkkala förda skeppsdagboken gjort falska anteckningar; att Brunström, som i Bordeaux skilts från sin befattning, först 20/9 98, vid anfordran till Björklunds emottagande öfverlemnadt verifikaten till den af Brunström under resan förda räkenskapsboken jemte 220 mk; att i berörda räkenskapsbok, som blifvit fråntagen Brunström i Bordeaux, införts utgiftposter till ett belopp af 1 pund 4 shilling 7 pence engelskt och 308 francs 80 centimes franskt mynt, hvilka icke styrkts medelst verifikat samt att Brunström försnillat sammanlagdt 12 reichsmark 20 pfennig tyskt mynt och 88 francs 40 centimes franskt mynt. I anledning häraf yrkade Björklund straff å Brunström äfvensom hans

skyldigkännande att till Björklund utgifva en skadeersättning af 24,057 mk 18 p., uti hvilken talan, såvidt angick straff å Brunström för falska anteckningar i skeppsboken och försnillning, stadsfiskalen A. Mesterton jemväl förenade sig. Sedan Brunström afgifvit svaromål och anhållit om förkastande af Björklunds talan såsom obefogad och yrkat ansvar å Björklund för falsk angivelse och smädelse äfvensom gjort anspråk på ett skadestånd af 15,000 mk för det hinder i näring, han genom rättgången lidit, afkunnade R:n u. 15/500 och fann hvarken genom förberörda kontrakt eller den i målet förestälda bevisningen utredt att Brunström erhållit order att föra Porkkala till Jalta genom Gibraltar sund, hvarför och då de af Brunström uppgifna måtten å sagda ångbåt varit öfverensstämmande med ångbåtens mätebref samt vederbörande myndigheter uppgifvit färden genom Languedoc kanalen vara möjlig och dertill lemnat tillstånd, försöket att passera nämnda kanal icke kunde tagas Brunström till last eller Brunström kännas skyldig att ersätta de genom kanalfärden rederiet tillskyndade kostnaderna och tidsförlusten, helst Brunström, med fästadt afseende å den sena årstiden, Porkkalias mindre lämplighet för färd på Atlantiska hafvet samt den tids- och utgiftsbesparing, som vunnits i händelse kanalfärden varit möjlig, måste anses hafva åsyftat rederiets bästa. Beträffande Björklunds anspråk på ersättning för utgifterna för den haverade pråmen, ansåg R:n Brunström väl hafva förfarit obetänksamt deri att han undertecknat förberörda erkännande af 19/97, men emedan Björklund utbetalt ersättningsbeloppet utan att afvakta närmare undersökning om hvem felet för sammanstötningen kunde stanna till last eller, på sätt Brunström i erkännandet förbehållit sig, domstolsutslag beträffande det verkliga beloppet af skadan, kunde Brunström icke kännas skyldig att utgifva ersättning i anfördt afseende, vid hvilket förhållande utlåtande fick förfalla derom huruvida sjöförklaringen afgifvits inom behörig tid och på sådant sätt att den dermed afsedda bevisningsrätten kunnat anses bevarad. Hvad vidkom den af Brunström förda skeppsboken, fann R:n densamma oriktig på sätt Björklund anmärkt, men då de oriktiga anteckningarna uppenbarligen blifvit gjorda, icke för att skada rederiet eller bereda Brunström någon fördel, liksom rederiets rätt och bästa ej heller visats genom berörda oegentlighet hafva blifvit åsidosatta. Vidkommande sedan den af Brunström förda räkenskapsboken, fann R:n densamma vårdslöst förd såtillvida att tvenne poster deri blifvit ändrade, utan att dessa ändringar, af hvilka den ena rätt observerats vid summeringen, dock skett i svikligt syfte, enär beloppen voro ändrade från högre till lägre; att i räkenskapsboken upptagna särskilda utgifter,

sammanlagdt 308 francs 80 centimes, saknat verifikat, men endast poster till ett belopp af inalles 50 francs 30 centimes funnos obefogade; äfvensom att räkenskapsboken icke öfverensstämde med en del verifikat, i följd hvaraf särskilda poster uti densamma blifvit upptagna med inalles 16 francs 85 centimes för högt, jemte det ett tolkarvode blifvit bokfördt med 50 francs mera än vederbort. Deremot hade Brunström icke påfört rederiet särskilda af honom i sådant afseende uppgifna utgifter utgörande 181 francs 65 centimes hvarutom fyra poster blifvit bokförda med 109 francs 35 centimes mindre belopp än verifikaten utvisade, i följd hvaraf och då Brunström till rederiet inbetalt ofvanomordade 220 mk; rederiet icke vidare hade något till godo hos Brunström. Slutligen kunde R:n på anförda skäl icke lägga Brunström till last att Brunström, då honom affordrades verifikaten till räkenskaperna uraktlåtit att genast aflemna densamma. På grund af det ofvananförda dömde R:n, jemte det öfriga mot Brunström utförda straffpåståenden såsom obefogade förkastades, med stöd af 40 och 50 §§ i Sjölagen af 9/6 73, sistnämnda lagrum sådant det lyder i K. F. af 11/11 89, Brunström att för vårdslöshet vid handhafvandet af befälhafvarebefattningen å Porkkala böta 200 mk och i betraktande af den utgång, som saken sålunda erhållit, förkastades jemväl Björklunds ersättningsanspråk och Brunströms påstående om straff å Björklund för falsk angivelse och smädelse samt dennes förpligtande att till Brunström utgifva skadestånd, hvarjemte parterna med afseende å sakens beskaffenhet fingo sjelfve vidkännas sina kostnader i målet. *Åbo Hfr.*, dit parterne besv. sig, u. 1/11 01: R:ns u. fastställes. Men emedan Björklund uti sin ändringsansökning i Hfr påbördat Brunström att hafva uppsåtliga sökt låta Porkkala under resan gå i kvaf, men icke företett ens sannolika skäl för tillvitelsen, dömdes Björklund, med stöd af 27: 3, mom. 2 S. L. att för ärekränkning böta 300 mk. *J. D.* Besvären föranledde icke till annan rättelse i Hfrs u., än att Björklund, som genom de tillvitelser han i Hfr framställt mot Brunström gjort sig skyldig till smädelse, af K. Senaten dömdes att jemlikt 14: 7 R. B. och 27: 2 S. L. böta 500 mk. — (3 ledamöter funno besvären icke föranleda annan ändring deri, än att, emedan Björklund uti sin till Hfr ingifna ändringsansökning, hvars innehåll i hans besvärsskrift till K. Senaten återhemtats, påbördat Brunström att denne velat för egen vinning fördröja färden med Porkkala och uppsåtliga sökt låta densamma gå i kvaf samt att han gjort sig skyldig till planlagdt bedrägeri, svek vid förande af skeppsdagboken och fortsatt försnillning, Björklund, som icke kunnat förete ens sannolika skäl för berörda tillvitelser, hvilka dock icke visats hafva skett emot bättre

vetande, skulle, jemlikt 27: 2, mom. 2 S. L., dömas för smädelse att böta 600 mk.)

39. Kaupunginviskaali J. Lindqvistin valitus jutussa, jossa hän oli syyttänyt V. Urosta murhapoltosta. *Porin R. O.*, p. $14/302$: Syyte hyljättiin. *Turun H. O.*, johon Lindqvist valitti, p. $29/1002$: ei muutosta. *O. O.*: ei muutosta.

40. A. Lassilan valitus jutussa, jossa vltja oli vaatinut että koska K. Kuoppaahon mielivikainen poika N. Kuoppaaho ilman syytä oli pahoin pidellyt vltjaa, K. Kuoppaaho, joka, ehkä hän tiesi N. Kuoppaahon olevan melisairaana, oli välinpitämättömästi hoitanut häntä ja antanut hänen vapaasti kulkea ilman vartijaa, velvoitettaisiin suorittamaan vltjalle vahingonkorvausta sanotun pahoinpitelyn johdosta. *Lappajärven y. m. p:ien K. O.* hylkäsi p:ssä $8/1101$ mainitsemillaan perusteilla vltjan kanteen. *Waasan H. O.*, johon vltja valitti, p. $11/202$: Asia jätettiin K. O:n p:n nojalle. *O. O.*: ei muutosta.

41. K. Ylä-Eerola kruununnimismies A. Bergrothia vastaan virkavirhettä ja vahingonkorvausta koskevassa jutussa. *Kangasalan y. m. p:ien K. O.* p. $11/201$: Vltjan syyte hyljättiin kokonaisuudessaan. *Turun H. O.*, johon vltja valitti, p. $27/102$: ei muutosta. *O. O.*: ei muutosta.

Den 28:de. 42. K. Palenius'en valitus *Pusulan p:n Maanjakooikeuden* $3/202$ julistamasta p:stä ilmoitetun tyytymättömyyden johdosta komisionimaanmittari F. Innellin toimittamaan isonjaon järjestelyyn Marttilan kylässä. *O. O.* katsoi ettei Maanjakooikeus, koska siinä toisena jäsenenä istunut J. Sundman ei ollut tehnyt tuomarinvalaa laillisesti kokoonpannussa Oikeudessa, ollut mahdollinen käsittelemään ja tutkimaan juttua, minkätähden K. Senaatti, poistaen ja kumoten kaikki Maanjakooikeuden toimenpiteet jutussa, asetti sen siihen tilaan, jossa se oli ennen Maanjakooikeuden asian käsittelemiseen ryhtymistä, ja oli maanjakooikeus, sen tultua laillisesti kokoonpannuksi, velvollinen ottamaan jutun uudelleen käsiteltäväksi sekä siinä lainmukaisesti menettelemään. -- (3 jäsentä tahtoi heti ryhtyä asian tutkimiseen.)

43. P. Pimiän valitus jutussa, jossa Raudun y. m. p:issä olevain lahjoitusmaanmetsäin aikanaan v. t. metsänhoitaja C. A. Grönberg, virkansa puolesta, metsänvartijain E. Honkasen ja M. Kouhian ilmiannon johdosta, oli syyttänyt vltjaa metsänhaaskauksesta. *Kivemäen p. K. O.* p. $26/401$: Nojautuen säännöksiin $3/986$ annetun metsälain 34 §:ssä ja R. L:n 33: 1 ja 6 §§:ssä tuomittiin vltja vetämään sakkoa vuonna 98 tapahtuneesta haaskauksesta 50 m:kaa ja myöhemmästä haaskauksesta 10 m:kaa, minkä ohessa vltja velvoitettiin maksamaan erityisiä korvauksia

jutussa. *Wiipurin H. O.*, johon vltja valitti, p. $13/502$: ei muutosta. *O. O.*: Koska Grönbergillä, hänen toimittaessaan Raudun y. m. p:än lahjoitusmaametsäin metsänhoitajan virkaa, ei ollut syyte oikeutta jutussa, kumottiin ja poistettiin H. O:n ja K. O:n p:set. — (1 jäsen vahvisti H. O:n p:n.)

Den 29:de. 44. F. Aution armonanomus hyljättiin.

45. Kruununnimismies R. Renforsin ja J. Adolphin valitukset jutussa, jossa virallinen syyttäjä, J. Adolphin ilmiannon johdosta, oli syyttänyt Amanda Paasiaa petoksesta. *Sääksmäen y. m. p:ien K. O.* p. $26/501$: Amanda Paasia määrättiin puhdistusvalalle. *Turun H. O.*, johon Renfors ja Adolph valittivat, p. $28/402$: ei muutosta. *O. O.* katsoi ettei K. O. jutussa esitettyyn selvitykseen nähden olisi pitänyt määrätä Amanda Paasiaa puhdistusvalalle, jonka vuoksi K. Senaatti kumosi H. O:n ja K. O:n päätökset; ja tuli K. O:n siis antaa enempi lausunto asiasta sekä siinä muuten laillisesti menetellä. — (1 jäsen lausui että koska Renfors K. Senaatissa oli pyytänyt tilaisuutta saada esittää uusia, nyttemmin ilmaantuneita näytöksiä asiassa ja sitä varten valitukseensa liittänyt kahden erinäisen henkilön antamat kirjalliset todistukset, sentähden ja kun ei sellaista tilaisuutta voitu kohdulla Renforsilta kieltää, katsoi senaattori oikeaksi lykätä jutun takaisin H. O:teen.)

46. H. Anderssonin valitus luvaton metsäntuotteiden lauttaamista koskevassa jutussa. *Itin y. m. p:ien K. O.* p. $7/1001$: Nojautuen 11 §:ään $24/373$ annetussa K. A:ssa metsäntuotteiden lauttaamisesta tuomittiin vltja vetämään sakkoa 50 m:kaa. *Turun H. O.*, johon vltja valitti, p. $13/502$: ei muutosta. *O. O.*: Oikeuksien mainitseman lainkohdan sekä 11 §:n mukaan K. Senaatin $16/480$ vahvistamassa järjestyssäännössä metsäntuotteiden lauttaamisesta Kymin joessa jätettiin H. O:n p. pysyväksi.

47. J. Kolppasen valitus, konkurssirikoksesta. *Kannuksen y. m. p:ien K. O.* tuomitsi R. L. 39: 3, 2 kohdan nojalla vltjan huolimattomasta kirjanpidosta pidettäväksi 1 kuukauden vankeudessa. *Waasan H. O.*, johon vltja valitti, p. $26/602$: ei muutosta. *O. O.*: ei muutosta.

48. Kruununnimismies G. Gummerus'en valitus jutussa, jossa hän oli syyttänyt R. Kulmalaa luvattomasta väkiviinajuoman kuljettamisesta. *Paavolan y. m. p:ien K. O.* p. $18/302$: Syyte hyljättiin. *Waasan H. O.*, johon Gummerus valitti, p. $6/1102$: ei muutosta. *O. O.*: Gummerusen valitusta ei otettu tutkittavaksi.

Den 30:de. 49. M. Rahamäen valitus jutussa, jossa Koskensaaren Tehdasosakeyhtiö oli syyttänyt vltjaa metsänhakkauk-

sesta. *Jyväskylän y. m. p:ien K. O.* p. $\frac{8}{10}$ 01: R. L:n 33: 1 ja 6 nojalla tuomittiin vltja vetämään sakkoo 50 m:kaa ja veloitettiin korvaamaan yhtiölle hakatut puut. *Waasan H. O.* johon vltja valitti p. $\frac{7}{5}$ 02: ei muutosta. *O. O.*: ei muutosta. — (1 jäsen tahtoi mainitsemillaan perusteilla hyljätä kanteen).

50. P. Huuhtanen E. Lundgrenia vastaan kunnianloukkauksesta. *Kivennavan p:n K. O.* p. $\frac{25}{4}$ 01: Nojautuen R. L. 27: 2 §:ään tuomittiin Huuhtanen herjauksesta, jota ei kuitenkaan voitu katsoa tehdyksi vastoin parempaa tietoa, vetämään sakkoo 150 m:kaa. *Wiipurin H. O.*: johon Lundgren ja Huuhtanen valittivat, p. $\frac{12}{5}$ 02: ei muutosta. *O. O.*: R. L:n 27: 3, 1 kohdan nojalla, tuomittiin Huuhtanen solvauksesta vetämään sakkoo 50 m:kaa.

51. M. Vesisenahon valitus konkurssitilaan asettamista koskevassa jutussa. *Vetelin y. m. p:ien K. O.* p. $\frac{14}{6}$ 02: Konkurssisäännön $\frac{9}{11}$ 68 6 § nojalla kuten tämä lainkohta on K. A:ssa $\frac{3}{12}$ 95 veloitettiin vltja luovuttamaan omaisuutensa velkojiensa tyydyttämiseksi. *Waasan H. O.*, johon vltja valitti, jätti pillä $\frac{31}{10}$ 02 sen lopputuloksen, johon K. O. oli johtunut, voimaan. *O. O.*: ei muutosta.

M a j.

Den 1:sta. 1. A. Kolun valitus jutussa, jossa kruununnismies A. Pesonen ja J. Warmanen olivat syyttäneet vltjaa pahoinpitelystä. *Heinolan p:n K. O.* p. $\frac{28}{11}$ 01: Nojautuen 21: 12, 1 kohtaan tuomittiin Kolu pidettäväksi 1 kuukauden vankeudessa ja suorittamaan Warmaselle muutamia korvauksia. *Wiipurin H. O.*, johon vltja valitti, vahvisti pillä $\frac{15}{4}$ 02 K. O:n p:n *O. O.*: ei muutosta.

2. P. Snikkarin valitus jutussa, jossa M. Saarelainen oli syyttänyt vltjaa väärästä ilmiannosta. *Nurmeksen p:n K. O.* p. $\frac{19}{11}$ 01: Koska vltja vastoin parempaa tietoansa perättömästi oli syyttänyt Saarelaista väärästä valasta, tuomitsi K. O., R. L. 26: 1 nojalla vltjan väärästä ilmiannosta pidettäväksi 4 kuukautta vankeudessa. *Wiipurin H. O.*, johon vltja valitti, p. $\frac{17}{6}$ 02: ei muutosta. *O. O.*: ei muutosta.

3. Anna Issakaisen valitus jutussa, jossa vltjaa oli syytetty petoksesta. *Liperin y. m. p:ien K. O.* lausunta alistettiin *Wiipurin H. O.*:n tarkastettavaksi, minkä jälkeen H. O. pillä $\frac{17}{4}$ 02

R. L. 36: 7, 1 momentin jälkimmäisen kohdan mukaan tuomitsi vltjan pidettäväksi 2 vuotta kuritushuoneessa ja menettämään kansalaisluottamuksensa 4 vuodeksi rangaistusajan yli. O. O. ei muutosta.

Den 2dra. 4. T. Petäisen valitus väärää ilmiantoa koskevassa jutussa. *Keuruun y. m. pitäjien K. O:ssa* oli Petäinen syyttänyt P. Papinlehtoa siitä, että tämä oli petollisesti, ilmoittaen itsensä veljekseen J. Papinlehdoksi, hankkiaksensa itselleen hyötyä, Petäiselle, joka ei tuntenut P. Papinlehtoa eikä myöskään J. Papinlehtoa, siirtänyt J. Alaetelämäen J. Papinlehdolle antaman velkakirjan ynnä kuvernöörin päätöksen, jolla Alaetelämäki oli velvoitettu J. Papinlehdolle suorittamaan velkakirjan sisällön korkoineen ja lainhakukuluineen, sekä oltanut siitä Petäiseltä täyden vastikkeen, vaikka velka jo oli melkein kokonaan maksettu. Sittenkun P. Papinlehto, kieltäen menetelleensä petollisesti asiassa, oli vaatinut Petäisen tuomittavaksi edesvastaukseen tekemästänsä väärästä ilmiannosta, oli K. O. p:llä $\frac{5}{2}$ 01, sen ohessa että Petäisen syyte aiheettomana kumottiin, hyljännyt myöskin P. Papinlehdon vaatimuksen, koskei oltu selville saatettu, että Petäinen olisi tuntenut P. ja J. Papinlehdon niin hyvin, että hän olisi voinut erottaa heidät toisistaan. *Waasan H. O.*, johon P. Papinlehto valitti, katsoi p:llä $\frac{29}{10}$ 02 Petäisen syy-pääksi siihen että hän, ei kuitenkaan vastoin parempaa tietoansa, oli P. Papinlehtoa vastaan tehnyt syytteen rikoksesta voimatta sitä toteensaattaa; johon nähden H. O., R. L. 26: 4 nojalla tuomitsi Petäisen vetämään sakkoa 75 mk. O. O.: ei muutosta.

5. T. Ilenius'en valitus jutussa, jossa kaupunginviskaali W. Gahmberg oli vaatinut että vltja tuomittaisiin rangaistukseen petoksesta ja yrityksestä sellaisen rikoksen jatkamiseen, johon vaalimukseen Pohjoismaiden Osakepankin Kauppaa ja Teollisuutta varten Rauman konttorin johtaja W. Panelius oli yhtynyt. *Rauman R. O.* katsoi p:llä $\frac{10}{2}$ 02 vltjan vikapääksi siihen, josta häntä oli syytetty, minkä vuoksi ja kun vltja hankkiakseen itselleen ja K. Silvánille, joka jutussa niinikään oli asetettu syytteenalaisiksi, laitonta aineellista etua, oli, salaamalla todellisen asianlaidan ja siten pitämällä erehdyistä vireillä, pankille ei ainoastaan saattanut vaan myös yrittänyt edelleenkin saattaa rahan tappiota, R. O., nojautuen R. L:n 36: 1, 1 ja 3 kohtiin, 7: 2 §:ään sekä 9: 1 ja 2 §:iin tuomitsi vltjan petoksesta ja yrityksestä sellaisen rikoksen jatkamiseen pidettäväksi vankeudessa 4 kuukautta sekä velvoitti vltjan ja Silvánin, joka viimeksi nimetty jutussa myös oli tuomittu rangaistukseen, yhteisesti tahi sen heistä, jolla varoja oli, sanotulle pankille korvaamaan pankin vahingon 590 mk:lla 66 p:llä, josta määrästä 538 mk:lle 10 p:ille oli luettava 5 prosentin korko Elokuun 15 p:stä 00.

Turun H. O., johon vltja valitti, p. $^{11}/_{7}02$: ei muutosta. *O. O.*: ei muutosta. — (2 jäsentä katsoi ettei vltja ollut esiintuonut syytä muulla tavalla muuttaa *H. O:n* p:stä kuin että, koskei ollut olemassa selvitystä siitä että vltja oli tehnyt itsensä vika-pääksi jatkettun petosrikoksen yritykseen, vltja, samalla kuin syyte häntä vastaan tässä kohden hyljättiin, tuomittiin hänen viakseen luetusta petoksesta pidettäväksi 3 kuukautta vankeudessa. Muissa osissa jäisi *H. O:n* p. pysyväksi).

6. K. Appelö J. Ämtöä sekä A. ja F. Wikmania vastaan korvausta koskevassa jutussa. *Merikarvion y. m. p:ien K. O.* katsoi p:ssä $^{22}/_{11}01$ selville käyneen, että Appelö ja J. Deiskär olivat yhteisesti hallitsemaltaan Ämtön ja hänen asiakumppaneinsa omistamaan Wikmanin taloon kuuluvalla Deiskärin niemimaalta myyneet kaikki kannosta 5 tuumaa täyttävät sekä sitä isommat mänty- ja kuusipuut F. Blomqvistille ja D. Nygårdille, jotka sittemmin sanotulta niemimaalta olivat hakanneet ainakin 50 syltä propsipuita sekä 150 hirttä, minkätähden ja koskei Appelön vuokravälikirjassa $^{12}/_{10}87$ oltu myönnetty oikeutta kysymyksessä olevalta niemimaalta myydä metsäntuotteita, *K. O.*, nojautuen $^{3}/_{7}86$ annetun metsälain 20 §:ään, velvoitti Appelön, siihen nähden ettei mitään vaatimusta Deiskärin suhteen oltu tehty, korvaamaan puolet puheenalaisen laittoman myynnin kautta Ämtölle ja hänen asiakumppaneillensa aikaan saatetusta vahingosta ja sitä varten heille heti suorittamaan 25 sylestä propsipuita 20 m:kaa syleltä ja 75 hirrestä 75 p:niä kappaleelta eli niinmuodoin yhteensä 556 m:kaa 25 p:niä. *Turun H. O.*, johon Appelö valitti, p. $^{13}/_{5}02$: ei muutosta. *O. O.*: ei muutosta.

7. Kaukosnimisen poronlaidunkunnan esimies J. Hakala P. Lappalaista, T. Suikkia, H. Lausjärveä ja H. Lanttoa vastaan poronhoitojärjestyssäännön rikkomista koskevassa jutussa. *Kittilän p:n K. O.* katsoi p:llä $^{3}/_{10}00$ selvitetynsi että vltjat olivat heidän hoidettavinaan olevain porojen saatua tilaisuuden päästä Kolarin kappelin puolelta mainitun poronlaidunkunnan alueelle poronlaidunkunnan esimieheltä lupaa hankkimatta sanotulla alueella etsineet ja sieltä poisvieneet mainitut porot, minkä tähden *K. O.*, Oulun läänin Kuvernööriin $^{10}/_{4}76$ Kittilän p:n poronhoitoyhtiötä varten valmistanan järjestyssäännön 17 §:n nojassa, tuomitsi vstjat saman säännön rikkomisesta vetämään sakkoa kunkin 50 m:kaa. *Waasan H. O.*, johon vstjat valittivat, katsoi p:llä $^{7}/_{5}02$ tosin selvitetynsi että vstjien hoidossa olevia poroja oli päässyt Kaukosen poronlaidunkunnan alueelle ja että vstjat sen jälkeen, siitä poronlaidunkunnan esimiehelle ilmoittamatta, olivat poisvieneet porot, mutta koska vstjat sanottujen porojen hoitajina olivat niiden vahinkojen ehkäisemiseksi, joita porot olisivat voineet aikaansaada, hal-

tuunsa ottaneet ja poisvieneet ne, vapautti H. O. vstjat heille tuomitusta rangaistuksesta ja määrätystä korvausvelvollisuudesta. O. O.: ei muutosta.

8. M. Halinen E. Räihää vastaan luvaton kaskiviljelystä koskevassa jutussa. *Jyväskylän y. m. p:ien K. O.* katsoi p:ssä $25/2$ 01 selvitetyn, että Halinen vuosina 97, 98 ja 99 oli hallitsemansa Räihän omistamaan osaan Räihän taloa kuuluvan Halisen torpan alueella viljellyt kaskena 10 eri paikassa maata, joka kasvoi niin nuorta metsää, ettei sitä olisi lainmukaisesti saanut semmoiseen tarkoitukseen käyttää, jota paitsi maa yhdessä paikassa osaksi oli hyvin kiviperäistä ja toisessa osaksi mäntymetsää ja kanervaa kasvavaa hietakangasta; minkätähden K. O., sen ohessa että valta vaatii Haliselle rangaistusta, mikäli syyte koski viittä näistä kaskista, julistettiin rauenneeksi, $3/9$ 86 annetun Metsälain 4: 21 ja R. L:n 44: 22 mukaan, tuomitsi Halisen laittomasta kaskiviljelyksestä viidessä muussa paikassa vetämään sakkoa, kustakin, 15 m:kaa ja suorittamaan Räihälle korvaukseksi siitä sadosta, jonka Halinen mainituista kaskista jo oli ehtinyt korjata, 375 m:kaa 90 p:niä sekä siitä metsästä, joka oli kaskimailta kaadettu 109 m:kaa 50 p:niä. *Waasan H. O.*, johon Halinen valitti, p. $11/2$ 02: Koska syytteenalainen laitton kaskiviljelys kahdessa niistä paikoista, joitten kaskeamisesta K. O. oli tuominnut Halisen rangaistukseen oli tapahtunut jo kesällä vuonna 97 ja oikeus panna nämä kaksi rikosta syytteeseen, R. L:n 8: 1, 5 kohdan mukaan, siihen aikaan jolloin syyte siitä K. O:ssa nostettiin eli syksyllä vuonna 98, jo oli rauennut, kumosi H. O. K. O:n p:n siinä osassa, jota vastoin H. O. jätti saman p:n muuten voimaansa. O. O.: ei muutosta.

9. J. Wikmanin valitus konkurssirikosta koskevassa jutussa. *Jyväskylän R. O.* p. $24/5$ 01: Vltja tuomittiin huolimattomuudesta ja kevytmielisyydestä velkojiansa kohtaan pidettäväksi 6 kuukautta vankeudessa sekä julistettiin vastaiseen velanmaksuvelvollisuuteensa nähden menettäneeksi se etu, joka $9/11$ 68 annetun konkurssisäännön 85 §:n toisessa momentissa, niinkuin sanottu momentti on K. A:ssa $3/12$ 95, on rehelliselle konkurssi-velalliselle myönnetty. *Waasan H. O.* johon vltja valitti, katsoi p:llä $1/7$ 02: että vltja oli huolettomasti toimittanut kirjappitonsa sekä viimeisten 30 päivän kuluessa ennen konkurssin alkua luovuttanut omaisuutta tekemättä siitä tyydyttävää tiliä, jonka tähden H. O., nojautuen R. L:n 39: 3, 2 ja 4 kohtaan, tuomitsi vltjan kevytmielisenä velallisena pidettäväksi vankeudessa 3 kuukautta, joten oikaistuna R. O:n p. muuten jätettiin pysyväksi. O. O.: ei muutosta.

Den 4:de. 10. J. Raappana K. Ahlrothia vastaan kunnianloukkausta koskevassa jutussa. *Oulun R. O.* p. $27/7$ 01: R. L:n

27: 2, 2 kohdan nojalla tuomittiin Raappana herjauksesta pidettäväksi 3 kuukautta vankeudessa sekä velvoitettiin korvaamaan Ahlrothille kustannuksen R. O:n p:n painattamisesta „Raahan lehti“ nimiseen sanomalehteen ja johonkin Oulun kaupungissa ilmestyvään sanomalehteen. *Waasan H. O.*, johon Raappana valitti, p. $28/602$: R. O:n mainitseman lainkohdan nojalla tuomittiin Raappana herjauksesta vetämään sakkoa 300 m:kaa sekä palkitsemaan Ahlrothille H. O:n p:n painattamisesta johonkin Oulun kaupungissa ilmestyvään sanomalehteen johtuvan kustannuksen. *O. O.*: H. O:n p. jätettiin pysyväksi, kuitenkin niin että Ahlroth oikeutettiin Raappanan kustannuksella, johonkin Oulun kaupungissa ilmestyvään sanomalehteen painattamaan, H. O:n p:m asemesta, K. Senaatin p.

11. T. Keräsen valitus jutussa, jossa Kruununnismies B. Nyman, postinhoitajattaren Edith Strunckin ilmiannosta, oli syyttänyt vltjaa petoksesta. *Hyrynsalmen y. m. p:ien K. O.* katsoi p:ssä $24/601$ toteennäytetyksi että vltja kaksi eri kertaa, Toukokuussa 01 sekä sen jälkeen kesän kuluessa, oli Hyrynsalmen postitoimistoon postilaitoksen kuljetettavaksi jättänyt ennenkäytyillä postimerkeillä varustettuja kirjeitä, jonka vuoksi K. O., nojautuen R. L:n 36: 11; sellaisena kun tämä lainkohta on K. A:ssa $21/494$ sekä saman lain 7: 2, tuomitsi vltjan petoksesta vetämään sakkoa 200 m:kaa. *Waasan H. O.*, johon vltja valitti, katsoi p:ssä $13/602$: olevan toteennäyttämättä että vltja oli Toukoknuussa 01 tehnyt itsensä syypääksi kysymyksessä olevaan rikokseen, minkätähden syyte tässä osassa hyljättiin. Sitä vastoin H. O. katsoi vltjan syypääksi siihen, josta häntä muuten oli syytetty ja tuomitsi sen vuoksi vltjan R. L. 36: 11 nojalla, sellaisena kuin tämä lain kohta on K. A:ssa $21/494$ petoksesta vetämään sakkoa 100 m:kaa. *O. O.*: ei muutosta.

12. Besvär af häradshöfdingen P. i ett mot honom utfördt mål ang. fel i tjensten. *Åbo Hfr.*, u. $29/602$: Klgdn dömdes i stöd af 40: 21 S. L. att böta 50 mk. *J. D.*: ej ändring.

Den 5:te. 13. Besvär af K. Kajander, ang. åtal för stöld. *R:ns i Åbo* u. hemställdes *Åbo Hfr.*, som g:m u. $17/603$ dömdes klgdn, som dorförinnan utstätt straff för 4:de resan stöld, med stöd af 28: 5 och 8 S. L. att för 5:te gången tjufnad hållas 8 år i tukthus och i 12 år utöfver tiden för frihetsstraffet vara förlustig medborgerligt förtroende: *J. D.*: ej ändring.

Den 8:de. 14. A. Honkasen valitus jutussa, jossa A. Pahkala oli syyttänyt vltjaa petoksesta. *Im y. m. p:ien K. O.* julisti pillä $21/601$ vltjan syypääksi siihen että vltja oli J. Haatajalle myynyt ainakin 110 kappaletta samoja tukkipuita, jotka vltja sitä ennen oli myynyt Pahkalalle, johon nähden vltja K. O:n

mainitseman lainpaikan nojalla, tuomittiin petoksesta vetämään sakkoa 50 m:kaa sekä veloitettiin maksamaan Pabkalalle takaisin tukkien hintaa etukäteen Pabkalalta vastaanottamansa 200 m:kaa, 6 prosentin koron kanssa, luettuna 100 markalle Tammiukuun 1 p:stä 99 ja 100 m:kalle saman vuoden Toukokuun 1 p:stä, kuin myös korvaamaan Pabkalalle sanotusta rikoksesta syntynyt vahinko 55 m:kaa ynnä Pabkalan oikeudenkäyntikulut 282 m:kaa. Waasan H. O., johon vltja valitti, p. 21/2 02: K. O:n p. vahvistettiin muissa kohdin, paitsi että kun Pabkala ei ollut näyttänyt vltjan kysymyksessä olevan rikoksen kautta kärsineensä vahinkoa, vltja vapautettiin suorittamasta ylläsannottua vahingonkorvausta. O. O. katsoi selvityksi, että vltja oli Joulukuussa 98 Pabkalan asiamiehen kanssa tekemänsä välipuheen kautta Pabkalalle myynyt puheenalaiset tukkipuut niiden vahvuuden mukaan suoritettavasta määrä hinnasta ja että vltja samassa tilaisuudessa oli tukkipuiden hinnasta vastaanottanut 100 m:kaa, mutta että Pabkala, kevättälvellä 99 hyväksyttyään tämän kaupan ja suoritettuaan vltjalle lisäksi puiden hintaa 100 m:kaa sekä vltjan, kaupassa sovittujen ehtojen mukaan, uitettua sanottu puut li-joen suulle Pabkalan vastaanotettaviksi, oli vltjalle ilmoittanut niistä maksavansa alhaisemman hinnan, kuin mitä kaupassa oli suostuttu, ja kun vltja tästä ilmoituksesta oli saanut aihetta pitää itseään oikeutettuna myymään samat puut toiselle ostajalle, niin ja koska sitä paitsi, kuten H. O. oli lausunut p:ssään, johon Pabkala oli tyytynyt, Pabkala ei ollut näyttänyt vltjan moitteenalaisen menettelyn kautta kärsineensä vahinkoa, K. Senaatti hylkäsi syytteen ja vapautti vltjan hänen maksettavakseen tuomitusta sakosta, jota vastoin H. O:n p. mitä tuli vltjalle pantuun veloitukseen Pabkalalle suorittaa etukäteen saamansa 200 m:kan korkoineen jäi pysyväksi; ja kun vltja jo ennen oikeudenkäyntiä oli Pabkalalle tarjonnut äsken sanotun maksosuorituksen, vapautettiin vltja niinkään Pabkalalle maksamasta korvausta oikeudenkäyntikuluista. — (1 jäsen jätti asian H. O:n p:n varaan).

15. K. Inkisin valitus varkautta koskevassa jutussa. Kuopion R. O:n p. alistettiin Wiipurin H. O:n tarkastettavaksi, jonka jälkeen H. O. p:ssä 16/12 02 julisti vltjan menettäneen ehdonalaisten vapautensa ja olevan jälleen pantava rangaistuslaitokseen siellä jatkamaan elinkautista kuritushuonerangaistusta, kuin myös R. L:n 2: 13, 2 ja 3 momentin ja 8 §:n nojalla tuomitsi vltjan nyt puheenalaisesta anastamisesta, joka oli luettava hänen viakseen neljäs kertaisena varkautena, pidettäväksi 6 kuukautta valoisassa yksinäishuoneessa ja olemaan 12 vuotta kansalaisluottamusta vailla. O. O. katsoi epäilyttäviä seikkoja olevan olemassa siitä, että vltja oli tehnyt puheenalaisen anastuksen, mutta kun

vljtja oli vakaasti kieltänyt sen tehneensä eikä täyttä selvitystä siitä ollut esitetty, vapautettiin vltja rangaistuksesta asiassa. — (1 jäsen jätti asian H. O:n p:n varaan)

16. Tullihallituksen kanneviskaali T. V. Orellin ja tullinhoitaja V. Johanssonin valitukset jutussa, jossa merikapteeni A. Nyströmiä oli syytetty väärän lastikirjan pitämisestä. *Rauman R. O.* julisti p:ssä $30/10$ Nyströmin vikapääksi siihen ettei kaksi kuunarilaiva Uskoon, joka Nyströmin johtamana oli ulkomailta saapunut Rauman kaupungin satamaan, laitettua salapaikkaa oltu ilmoitettu laivan lastikirjassa ja tuomitsi, nojaten $30/12$ 87 annetussa Tullisäännön 14 §:n 3 kohtaan Nyströmin väärän lastikirjan pitämisestä vetämään sakkoo 50 m:kaa. *Turun H. O.* johon Nyström valitti, p. $8/10$ 2: Kosk'ei oltu esitetty selvitystä siitä, että Nyström oli tietänyt sanottujen salapaikkain olemassa olost, vapautettiin Nyström hänelle asiassa tuomitusta rangaistuksesta. *O. O.* kumosi H. O:n p:n ja jätti R. O:n mainitsemän ja R. L:n 42: 6 nojalla, asian R. O:n p:n varaan.

17. K. Sopasen valitus jutussa, jossa A. Kiiveri oli syyttänyt vltjaa omankädenoikeudesta ja pahoinpitelystä. *Juokimman p:n K. O.* p. $6/12$ 01: Vltja tuomittiin vetämään sakkoo oman käden oikeudesta 20 m:kaa ja pahoin pitelystä niinkään 20 m:kaa. *Wiipurin H. O.*, johon vltja valitti, p. $25/11$ 02: H. O. ei ottanut valitusta tutkiaksensa. *O. O.*: ei muutosta.

Den 9:de. 18. K. Snellin valitus jutussa, jossa H. Standertskjöld-Nordenstam oli syyttänyt vltjaa kavaltamisesta ja omaisuuden vahingoittamisesta. *Lempäälän y. m. p:ien K. O.* katsoi p:llä $28/2$ 01 selvitetynsi että vltja, sitten kun Standertskjöld-Nordenstam oli vuosina 97 ja 98 vltjalla vuokralla olevan Tottijärven sukar-tanon hakamaiden metsistä myynyt ja kaadattanut tukkeja- ja pa-periainepuita sekä puhdistanut mainitut hakamaat kaadettujen puiden jälleistä ja niistä omaa tarvettaan varten hakkauttanut sittemmin läjiin panettamiaan ranka puuta, oli talvella 99 luvattomasti vedättänyt Tottijärven kartanoon ja siellä käyttänyt pu-heeksi tulleita rankoja niin paljon että niistä oli tullut 20 metri-syltä tavallisia halkoja; minkätähden ja kun puheenalaiset puut olivat olleet koottuina läjiin maalla, joka oli vltjan hallittavana K. O. nojautuen R. L:n 29: 1 ja 33: 3 tuomitsi vltjan kavaltamisesta pidettäväksi 1 kuukauden vankeudessa sekä velvoitettiin hänet korvaamaan Standertskjöld-Nordenstamille mainittujen puiden arvon 100 m:kalla. *Sama K. O.* julisti myöskin p:llä $28/2$ 01 selvitetynsi, että Standertskjöld-Nordenstamin vltjalle vuokraaman Tottijärven sukar-tanon heinäladosta oli vltjan tietien ja hänen toimenpiteestään luvattomasti hävitetty ja vltjan hyväksi käytetty 11 latoa; johon nähden K. O., samalla kuin rangaistusvaatimus, mikäli se koski 5 sanottua latoa jätettiin

vanhentuneena varteen ottamatta, tuomitsi vltjan 6 ladon hävittämisestä, R. L:n 35: 3 nojalla vetämään sakkoa kunkin viime-mainitun ladon hävittämisestä 25 m:kaa eli yhteensä 150 m:kaa, joka sakkorangaistus yhdistettiin ylempänä sanottuun K. O:n vltjalle kavaltamisesta tuomitsemaan vankeusrangaistukseen, minkä ohessa vltja velvoitettiin korvaamaan Standertskjöld-Nordenstamille kaikkien 11 ladon arvot yhteensä 228 m:kaa. *Turun H. O.*, jonka tutkittavaksi vltja oli valittamalla saattanut edellä kerrotut jutut, vahvisti p:llä $2\frac{1}{3}$ 02 K. O:n ensiksi kerrotun p:n muuten paitsi että H. O., K. O:n mainitsemain lainkohtain nojalla, tuomitsi vltjan kavaltamisesta vetämään sakkoa 200 m:kaa sekä korvaamaan Standertskjöld-Nordenstamille ainoastaan puheena-olevien kaadettujen puiden jätteiden hakkuuttaminen rankapuiksi 20 m:kalla, ja mitä tuli vltjan valitukseen toisesta K. O:n p:sestä, katsoi H. O. vltjan tehneen itsensä syyppääksi sellaiseen vahingontekoon, jonka K. O. oli hänen syykseen lukenut, sekä tuomitsi siis ja kun kysymyksenalainen latojen hävittäminen oli ollut saman rikoksen jatkamista, vltjan, R. L:n 7: 2 ja 35: 3 nojalla 6 ladon hävittämisestä vetämään sakkoa yhteensä 75 m:kaa, ja siis kun tämä sakko yhdistettiin vltjalle kavaltamisesta tuomittuun sakkoon, kaikkiaan vetämään sakkoa 275 m:kaa, jota vastoin K. O. p., mikäli se koski Standertskjöld-Nordenstamille hävitetyistä ladoista tuomittua korvausta vahvistettiin. *O. O.* katsoi, ettei vltja ollut esiintuonut syytä muulla tavoin muuttaa H. O:n p:stä kuin että, koska vltja K. Senaatissa oli Standertskjöld-Nordenstamin antamalla kirjallisella todistuksella, jonka Standertskjöld-Nordenstamin oli oikeaksi myöntänyt, näyttänyt väliinsä Standertskjöld-Nordenstamin kanssa olevan selvän eikä Standertskjöld-Nordenstamin'illa siis olevan enää mitään vaatimuksia häneltä, ilman että Standertskjöld-Nordenstamin oli perustanut väitettään ettei sanottu todistus käsittäisi hänelle vltjalta asiasta tuomittuja korvauksia, vltja vapautettiin suorittamasta Standertskjöld-Nordenstamin'ille sanottuja korvauksia sekä vltjan viaksi luettujen rikosten kautta syntyneistä vahingoista. Muissa kohdin pysyi H. O:n p. voimassaan. — (2 jäsentä tahtoi muissa kohdin vahvistaa H. O:n p:n paitsi että senaattorit katsoivat vltjan, joka oli oikeutettu ottamaan polttopuita vuokraamaltaan Tottijärven sukukartanon maalta, käyttäessään hyväkseen edellä kerrotut rankapuut tehneen itsensä syyppääksi omankädenoikeuteen, johon nähden senaattorit nojautuen R. L:n 16: 14 tuomitsivat vltjan vetämään sakkoa 75 m:kaa; minkä ohessa senaattorit vltjan, K. Senaattiin jättämän Standertskjöld-Nordenstamin antaman todistuksen nojalla, vapautti vltjan hänen maksettavakseen tuomitusta korvauksesta. — 1 jäsen katsoi ettei vltja ollut esiintuonut syytä muuttaa H. O. p:stä, joka siis ja kun Standertskjöld-Nordenstamin

oli tyytynyt samaan päätökseen mikäli se koski vltjalle puheenalaisten rankapuiden ottamisesta tuomuttua rangaistusta jäisi pysyväksi.

19. J. Luokkasen valitus asukasoikeutta kruununtaloon koskevassa jutussa. *Oulun läänin Lääninhallitus* p. 23/01: V. Poropudas ja P. Harju otettiin yhteisesti vakinaisiksi asukkaiksi Haapavaaran kruununtalolle Taivalkosken p:n Jokikylän kylässä. *Waasan H. O.*, johon vltja ja hänen vaimonsa Liisa Luokkanen valittivat, vahvisti p:llä 8/02 lääninhallituksen p:n. *O. O.* katsoi tosin selvitettyksi että vltja oli välikirjalla 17/00 luovuttanut asukasoikeutensa puheenalaiseen kruununtaloon P. Harjulle ja A. Karvoselle sekä että Harju sittemmin oli välikirjalla 20/00 siirtänyt näin tavoin saamansa oikeuden puoleen sanottua taloa Poroputaalle ja välikirjalla 28/00 ostanut Karvoselta hänen oikeutensa toiseen puoleen taloa, mutta koska 6/03 asukasoikeudesta kruununtiloihin annetun asetuksen 3 §:n mukaan ainoastaan laillinen kruununtalon asukas on oikeutettu luovuttamaan hallinto-oikeuden sellaiseen taloon toiselle eikä ollut väitettykään Harjun olleen säädettyssä järjestyksessä otetun asukkaaksi äksensanotulle, Poroputaalle luovuttamalleen puoliskolle Haapavaaran halkaisematta olevasta kruununtalosta yhtä vähän kuin Karvosen ollen laillisena asukkaana toisella puoliskolla talosta, sentähden ja kun Poroputaan ja Harjun mainitut saannit näin ollen ja niihin asianhaaroihin nähden, jotka vltja oli esiintuonut hänen sekä Harjun ja Karvosen kesken 17/00 tehdyn välikirjan peruuttamisesta, olivat laillista pätevyyttä vailla, hylkäsi K. Senaatti Poroputaan ja Harjun hakemuksen saada asukasoikeutta kysymyksessä olevaan kruununtaloon. — (1 jäsen jätti asian H. O:n p:n varaan).

20. Besvär af F. Arnicke i ett mål, hvori klgdn yrkat ansvar å V. Penttilä för ärekränkning. *R:n i Wiborg* u. 31/00: Jemte det klgdns straffpåstående, såvidt angick en af Penttilä i tidningen Viipuri offentliggjord uppsats „Propsien uitto Rokkalanjoessa“ förkastades, enär innehållet i sagda artikel icke kunde anses vara för klgdn kränkande, förklarades utredt vara att Penttilä uti en uppsats „Rokkalan rettelöt“ emot bättre vetande genom en dels sanningslös, dels vanställande framställning om tillgången af ett uppträde i Juni månad 97, sökt bibringa allmänheten den föreställning att klgdn dervid, utan giltig anledning af sjelfsväld och skadelystnad, hindrat Penttiläs flottningsmankap i dess förehafvande, i anseende hvartill R:n, jemlikt 27: 7 och 1 mom. 2 S. L., dömde Penttilä att för smädelse mot klgdn böta 300 mk., hvarjemte klgdn berättigades att på Penttiläs bekostnad låta införa R:ns u. i „Wiipuri“. *Wiborg Hfr.* dit parterna besv. sig. u. 6/02: Ej annan ändring än att, emedan Penttilä uti sin artikel „Propsien uitto Rokkalanjoessa“ utalat

sig om klgdn på ett för klgdn kränkande sätt, Penttilä, jemlikt 27: 3, mom. 2 S. L., dömdes att för denna förolämpning emot klgdn böta 100 mk. Vidkommande Penttiläs besvär fann Hfr., desamma icke gifva anledning till vidare ändring i Rns u. än att Penttilä, enär den kränkning, hvartill han uti uppsatsen „Rokkalan rettelöt“ gjort sig skyldig emot klgdn, måste tillräknas Penttilä såsom förolämpning, jemlikt nästäberopade lagrum, dömdes att härför böta 100 mk. och skulle Penttilä bekosta införandet af utslaget, sedan det vunnit laga kraft, i tidningen „Viipuri“. J. D. lät bero dock sålunda att klgdn berättigades låta på Penttiläs bekostnad uti sagda tidning införa K. Senatens u.

21. J. Latonen kruunnunnimismies V. O. Anthonia vastaan korvausta koskevassa jutussa. *Korpilahden p:n K. O.* p. 13/01: Latosen kanne hyljättiin. *Turun H. O.*, johon Latonen valitti, p. 29/1002: ei muutosta. *O. O.*: ei muutosta.

Den 11:te. **22.** N. Bergelin y. m. kuritushuonevangit päästettiin ehdonalaiseen vapauteen.

23. L. Pennan vaimon Eeva Ikävalon ja P. Henttisen valitus huorintekoa koskevassa jutussa. *Kirvun p:n K. O.* p. 24/02: R. L:n 19: 2 nojalla tuomittiin vltjat pidettäviksi vankeudessa, Eeva Ikävalko 3 kuukautta ja Henttinen 1 1/2 kuukautta ja määrättiin N. K:n 13: 1 mukaan Pennan ja Eeva Ikävalon avioliiton purettavaksi, jonka ohessa Eeva Ikävalko julistettiin menettäneeksi Pennalle puoli naimaosuuttansa heidän yhteisestä pesästänsä sekä N. K:n 13: 2 nojalla, kiellettiin menemästä toiseen naimiseen ennenkuin Penna oli kuollut tai mennyt uuteen naimiseen, taikka siihen suostunut ja asianmukainen lupa hankittu. *Wiipurin H. O.*, johon Eeva Ikävalko ja Henttinen valittivat, p. 28/1102: ei muutosta. *O. O.*: ei muutosta.

Den 12:te. **24.** Besvär af Elis och Elsa Lövegren i ett lagfartsärende. *R:n i Helsingfors* u. 25/02: Jemte det uppbud meddelades å 1/4 af gården och tomten N:o 23 vid Vladimirsgatan i Helsingfors afslogs klgdnes ansökan såvidt den angick 3/8 delar af ifrågavarande gård. *Åbo Hfr.*, hvarest klgdne sökte ändring, u. 31/1202: ej ändring. *J. D.*: Ärendet förvisades tillbaka till R:n. — (1 ledamot lät bero)

25. Y. Siiron valitus, luvaton viinanmyyntiä koskevassa jutussa. *Kirvun p:n K. O.* katsoi pillä 10/1001 selville käyneen, että vltjan poika Yrjö Yrjönpoika oli kotonaan vltjan talossa myynyt viinaa sekä että tuo viinanmyynti oli tapahtunut vltjan tietien ja tahdosta; jonka tähden K. O., samalla kuin lausunto annettiin Yrjö Yrjönpojan rikollisuudesta, 9/692 annetun, muun muassa, paloviinan myyntiä koskevan asetuksen 27, 35 ja 47 § nojalla tuomitsi vltjan toiskertaisesta luvattomasta paloviinan-

myynnistä pidettäväksi 3 kuukautta vankeudessa, minkä ohessa vltja velvoitettiin Kirvun kunnalle suorittamaan 40 m:kaa. *Wiipurin H. O.*, johon vltja valitti, vahvisti sillä $28/10$ 02 K. O:n p:n muissa kohdin paitsi että vltja, joka ei itse ollut myynyt väkijuomia, vaan ainoastaan kodissaan sallinut poikansa harjoittaa viinanmyyntiä edellämainitun asetuksen 35 §:n säädöksen johdosta vapautettiin suorittamasta hänen erikseen maksettavaksensa määrättyä maksua Kirvun kunnalle, jota vastoin vltja velvoitettiin yhteisesti Yrjö Yrjönpojan kanssa maksamaan ne 40 m:kaa, mitkä K. O. oli tuominut viimeksimainitun harjoittamastaan viinanmyynnistä kunnalle suorittamaan. *O. O.* ei muutosta.

Den 13.de. 26. Ehdonalaisesti vapautettu M. Aaltonen päästettiin nauttimaan täydellistä vapautta.

27. E. Pakarinen hänen edesmenneen veljensä K. Pakarisen leskeä Karoliina Pakarista ja poikia Juhana, Adolf ja Taavetti Pakarista sekä tytärtä Ida Pakarista vastaan perinnönjakoa koskevassa jutussa. *Heinäveden p:n K. O.* p. $3/10$ 01: E. Pakarisen kanne että Karoliina Pakarinen ja hänen asiakumppaninsa velvoitettaisiin luovuttamaan jakoon E. ja K. Pakarisen kuolleen isän K. Klaunpoika Pakarisen ja tämän niinkään kuolleen vaimon Leena Pakarisen jälkeen jäänyt omaisuus, hyljättiin. *Wiipurin H. O.*, jonne E. Pakarinen vetosi, tuomio $26/6$ 02: Koskei E. Pakarinen ollut voinut näyttää Karoliina Pakarisen ja hänen asiakumppaniensa ottaneen haltuunsa mitään vanhemman Klaus Pakarisen ja Leena Pakarisen jälkeen jääneestä omaisuudesta, vahvisti H. O. sen lopputuloksen, johon K. O. oli päätöksessään johtunut. *O. O.* ei ottanut valitusta myöhäisenä jätettynä K. Senaattiin tutkittavakseen.

28. Viktoria Tallqvist mot A. Lundberg, ang. barnaunderhållsbidrag. *Karis sns Hr.* ålade g:m u. $15/4$ 01 Lundberg värjemålsed. Efter det målet emellertid tagit uppskof till $18/11$ 01 anhöll Viktoria Tallqvist om målets uppskjutande till påföljande ting, på det hon finge en namngifven person såsom vittne afhörd, men afslog Hr. g:m u. nästnämnda dag Viktoria Tallqvists anhållan. Sedan Sundberg härefter aflagt den honom g:m Hrs. u. $15/4$ 01 förelagda värjemålseden, afkunnade Hr. $18/11$ 01 slutligt u. i målet och förkastade Viktoria Tallqvists yrkande. *Åbo Hfr.*, dit Viktoria Tallqvist besv. sig, u. $1/5$ 02: Jemte det Viktoria Tallqvists i Hfr. framställda anhållan om målets återförvisande till Hr. afslogs, fastställdes Hrs. slutliga u. i målet. *J. D.*: ej ändring.

29. J. Pajusen ja Lempi Pohjosen sekä Pajusen vaimon Olga Pajusen valitukset aviorikosta koskevassa jutussa. *Tampereen R. O.* p. $11/10$ 01: J. Pajusen Olga Pajusta vastaan nostama syyte huorista hyljättiin. Mitä tuli Olga Pajusen syyteeseen J.

Pajusta vastaan havaitsi R. O. tosin varsin epäilyttävään asiantaan viittaavan siihen että J. Pajunen erinäisissä tilaisuuksissa oli tehnyt huorin, mutta Pajusta, kun täyttä todistusta hänen rikollisuudestaan ei oltu esitetty, ei voitavan jutussa syyppäiksi tuomita. Sen ohessa hyljättiin muut asianosaisten toisiansa vastaan asiassa tekemät rangaistusvaatimukset. *Turun H. O.*, johon asianosaiset valittivat, p. $28/502$: ei muutosta. *O. O.*: ei muutosta.

30. T. Aholan valitus jutussa, jossa v. t. kruununnimismies A. Hagman oli syyttänyt vltjaa taposta. *Wiipurin p:n K. O:n* p. alistettiin *Wiipurin H. O:n* tarkastettavaksi, minkä jälkeen H. O. p.illä $19/103$, nojautuen R. L:n 21: 4, 1 kohtaan, tuomitsi Aholan taposta ilman surmaamisen aikomusta pidettäväksi 6 vuotta kuritushuoneessa. *O. O.*: ei muutosta.

Den 14.de. 31. Kruununnimismies O. Stålhammarin valitus jutussa, jossa hän oli syyttänyt Ida Lindeniä sikiön ulosajamisesta. *Someron p:n K. O.* p. $28/502$: Syyte hyljättiin. *Turun H. O.*, johon vltja valitti, p. $2/1002$: ei muutosta. *O. O.*: ei muutosta.

Den 15.de. 32. P. Wanhaisen valitus tien sulkemista koskevassa jutussa. *Ylitornion p:n K. O:ssa* oli K. Syväniemi vaahtunut että, koska kuollut I. Mörtberg, joka oli vuokraajana halinnut Wanhaisen omistamaa Karbinin perintöalaa, oli ilman laillista oikeutta aidalla sulkenut Syväniemen talon ammoisista ajoista käyttämän, Karbinin talon ohitse ja sen maiden läpi kulkevan karjatien, Wanhainen Karbinin talon omistajana velvoitetisiin heti poistamaan mainittu aita ja asettamaan karjatie entiseen kuntoonsa, minkä jälkeen K. O. p.illä $4/202$ mainitsemiltaan perusteilla hylkäsi kanteen. *Waasan H. O.*, johon Syväniemi valitti, p. $27/1002$: Koska oli näytetty, että Syväniemen talo ammoisista ajoista oli käyttänyt sanottua karjatietä, velvoitettiin Wanhainen ennen $1/903$, hänelle sitä varten määrätyn 50 m:kan sakon uhalla, poistamaan mainittu aita ja asettamaan karjatie entiseen kuntoonsa. *O. O.* katsoi selvitetyn, että puheenalainen karjatie oli kauan aikaa ollut Syväniemen talon käytettävänä Karbinin talon omistajain sitä moittimatta, jonka tähden ja kun ei Wanhainen ollut laillisessa järjestyksessä hakenut K. Syväniemen eroittamista karjatien käyttämisestä, K. Senaatti jätti asian sen loppupäätöksen varaan, johon H. O. oli päätöksessään johtunut, kuitenkin niin että Wanhaisen piti H. O:n määräämän sakon uhalla ennen $1/903$ poistaa edelläsanottu aita ja asettaa karjatie entiseen kuntoonsa. — (1 jäsen katsoi kyllä selvitetyn, että Syväniemen talon haltijain kauan aikaa oli ollut tapana kuljuttaa karjaansa laitumelle puheenalaista tietä siksi kuin tie vuonna 95 Karbinin talon silloisen vuokraajan Mörtbergin toimesta karjalta suljettiin, mutta koska esillä olevassa jutussa oli

kieltämättä väitetty että se maa, josta karjatie oli käynyt, kuului Karbinin talon tiluksiin eikä Syväniemi ollut näyttänyt itsellään olevan minkäänlaista lakiin perustavaa oikeutta kuljettamaan karjaansa sanotun maan yli, harkitsi senaattori oikeaksi, kumoten H. O:n p:n, jättää asian K. O:n päätöksen varaan).

33. Kruununnimismies O. Stålhammarin valitus jutussa, jossa hän oli syyttänyt Someron kirkkoherrakunnan silloista v. t. kirkkoherraa J. Levästä virkavelvollisuuden laiminlyömisestä. *Porvoon hiippakunnan Tuomiokapituli* katsoi pillä $25\frac{1}{2}$ 01 selville käyneen, että Levänen oli jättänyt Stålhammarin hänelle kirkossa julistettaviksi lähettämiä virallisia kuulutuksia julkaisutodistuksella varustettuina Stålhammarille takaisin saattamatta, vieläpä toimittamatta hänelle hänen pyytämänsä todistusta sellaisten kuulutusten julkaisemisesta; mutta koska kaikki viralliset kuulutukset semmoisinaan oikeastaan olivat kirkon arkistossa säilytettävät eivätkä minnekään lähetettävät ja papistolle asetetulla vaatimuksella lähettää todistus kuulutusten julkaisemisesta asianomaisille virkailijoille ei ollut mitään laillista perustusta, eikä se ollut maassa yleisen tavan eikä kohtuudenkaan mukaista, semminkin jos sitä vaativa virkailija asui samassa kunnassa, sentähden hylkäsi Tuomiokapituli Stålhammarin tässä osassa juttua ajaman kanteen lakiin perustumattomana ja aiheettomana. Mitä sitten tuli ilmoitukseen että Levänen aika ajoin oli jättänyt ulkolääneistä tulleet kuulutuksia kirkossa julistamatta, niin Tuomiokapituli katsoi Leväsen tehneen itsensä syypääksi laiminlyömiseen siinä ettei hän tarkemmin ollut valvonut sellaisten kuulutusten säännöllistä julistamista, vaan korkeintaan niiden ilmoittamista yleisön tiedoksi; minkätähden ja vaikka semmoinen ilmoitus kuulutuksien sisällyksestä, johon halukkaat saivat määräpaikassa lähemmin tutustua, kuten Someron seurakunnassakin näkyi olleen tapana, paikoin oli havaittu paremminkin johtavan tarkoitukseensa kuin kuulutusten sanasta sanaan julkilukeminen kirkossa, Tuomiokapituli kuitenkin harkitsi oikeaksi, julistuksen nojalla $29\frac{1}{3}$ 1858, joka sääti että kaikki yleiset ja yksityiset julistukset toistaiseksi olivat jumalanpalveluksen täydellisesti loputtua myöskin saarnastuolista luettavat, virkakirjeessä käskää Levästä huolellisesti valvomaan että mainitun julistuksen säädöstä myöskin ulkolääneistä tullessiin kuulutuksiin nähden vastedes sekä Someron että Somerniemen seurakunnissa tarkoin noudatettiin; jota vastoin Stålhammarin tekemä rangaistusvaatimus samoin kuin hänen anomuksensa tulla palkituksi asiassa olleista kuluistaan hyljättiin. *Turun H. O.*, johon Stålhammar valitti, p. $9\frac{1}{3}$ 02: ei muutosta. *O. O.*: Koskei Levänen lain mukaan ollut velvollinen lähettämään Stålhammarille takaisin puheenalaisia, hänen Leväselle kirkossa julistamista varten laittamiaan kuu-

lutuksia ja nämät siis olivat olleet Stålhammarin, kun hän oli tahtonut saada ne takaisin varustettuina todistuksella tapahtuneesta julkaisemisesta, Leväseltä noudettavat, jätti K. Senaatti H. O:n p:n siinä kohdin voimaan. Muissa kohdin vahvisti K. Senaatti niinkään H. O. p:n. (1 jäsen jätti asian H. O:n p:n vaaraan. — 1 jäsen oli muuten samaa mieltä kuin enemmistö paitsi että senaattori velvoitti Stålhammaria Leväselle korvaukseksi häneltä K. Senaatissa menneistä kuluista maksamaan 25 m:kaa).

34. J. Mottisenkangas V. Törmälää y. m. vastaan maan luovuttamista koskevassa jutussa. *Pyhäjoen y. m. p:ien K. O. p.* ⁹/₂01: Kanne hyljättiin. *Waasan H. O.*, johon Mottisenkangas vetosi, tuomio ³¹/₁02: ei muutosta. *O. O.*: Juttu lykättiin takaisin K. O:teen. — (2 jäsentä tahtoi ryhtyä asian tutkimiseen).

35. J. Lindborgin valitus jutussa, jossa S. Suurnäkki y. m. olivat syyttäneet vltjaa luvattomasta vedensalpaamisesta. *Wekalahden y. m. p:ien K. O. p.* ²⁵/₉01: Nojautuen ²³/₃68 vedenjohtoista ja vesilaitoksista annetun asetuksen 14 ja 16 §:ään tuomittiin vltja luvattomasta veden salpaamisesta vetämään sakkoa 60 m:kaa sekä veloitettiin vltja ennen ¹/₃02 asettamaan hänen omistama Sippolan pitäjän Hirvelän kylässä Ritakosken koskessa oleva mylly ja tammi sellaiseen kuntoon kuin Wiipurin läänin Kuvernööriin p:ssä ⁹/₂79 lähemmin oli määrätty. *Wiipurin H. O.*, johon vltja valitti, vahvisti p:llä ⁹/₆02 K. O:n p:n, joten siis vltja tuli heti asettaa myllyn tammi siihen tilaan kuin Kuvernööriin edelläkerrotussa p:ssä määrättiin. *O. O.*: ei muutosta.

36. Titus ja Maria Pulkkinen J. Caloniusta sekä Jaakko ja Eeva Wenäläistä vastaan korvausta koskevassa jutussa. *Wiipurin p:n K. O. p.* ²⁵/₁₀01: Vltjen kanne hyljättiin toteensaattamattomana, *Wiipurin H. O.*, johon vltjat valittivat, p. ⁹/₆02: ei muutosta. *O. O.*: ei muutosta.

Den 18:de. 37. J. Kosonen sai kunniansa takaisin.

38. W. Gylden ja hänen vaimonsa Elsa Gylden varatuomari G. Tammelanderia vastaan väärää ilmiantoa koskevassa jutussa. *Turun H. O.* katsoi p:llä ¹⁷/₁₂02 selvitetynksi että Elsa Gylden oli aiheettomasti H. O:ssa ilmiantanut Tammelanderin virkavirheestä sekä että W. Gylden oli niinhyvin laatinut Elsa Gyldenin H. O:teen jättämän valituskirjan kuin myös sittenmin yhdessä Elsa Gyldenin kanssa vastannut Tammelanderin asiassa H. O:teen jättämää selitykseen ja siinä toistanut ilmiannon, minkävuoksi ja koskei oltu näytetty että mainittu ilmianto oli tapahtunut vastoin parempaa tietoa, H. O., mainitsemansa lainkohdan nojalla tuomitsi V. ja Elsa Gyldenin kummankin väärästä ilmiannosta vetämään sakkoa 75 m:kaa. *O. O.* ei ottanut valitusta myöhemmin jätettynä K. Senaattiin tutkittavaksi.

Den 20:de. 39. A. Nakarin valitus jutussa, jossa kruu-

nunnimismies E. Westling oli syyttänyt vltjaa murhasta. *Wiiropurin y. m. pien* K. O:n antoi asiasta lausunnon ja alisti sen *Wiiropurin H. O:n* tarkastettavaksi, jonka jälkeen H. O. p:llä 26/103, nojautuen R. L:n 21: 1 tuomitsi vltjan murhasta pidettäväksi kuritushuoneessa jäljellä olevan elinaikansa ja menettämään kansalaisluottamuksensa ainaiseksi. O. O. tuomitsi R. L. 21: 2, 1 momentin nojalla vltjan tahallisesta taposta pidettäväksi 12 vuotta kuritushuoneessa. — (1 jäsen tuomitsi vltjan tahallisesta taposta pidettäväksi 10 vuotta kuritushuoneessa. — 2 jäsentä jätti asian H. O:n p:n varaan).

40. T. Anttosen ja L. Sonnin valitus *Wiiropurin läänin Maanjako-oikeuden* 30/901 julistamasta tuomiosta vltjien ilmoittaman tyytymättömyyden johdosta varamaanmittari V. Laurellin toimittamaan halkaisujakoon vltjien omistamalla Sarokennäs nimisellä talolla n:o 5 Parikkalan pitäjän Tiviän kylässä. O. O. velvoitti toimitusmaanmittarin täydentämään halkaisujaonvalmistelun, käymällä laillisessa järjestyksessä talon ympärysrajaa lietteisiinkin nähden ja valmistamalla sanotun rajan sisälle joutuvia lietemaita jaettaviksi: joten oikaistuna Maanjako-oikeuden tuomio muuten tahi mitä tuli talon tilusten jyvitykseen kuin myös maanmittarille tuomittuun korvaukseen jätettiin pysyväksi. — (2 jäsentä jätti asian M. O:n tuomion varaan).

Den 22:dra. 41. Besvär af A. Alm uti ett af för tiden advokatfiskalen i Wiborgs Hfr. S. Saarinen emot borgmästaren A. utfördt mål, ang. ansvar för fel i tjensten. *Wiborgs Hfr.* fann. g.m. u. 10/202 det stanna A. till last ej mindre att han underlåtit att efterkomma prokuratorns i K. Senaten i resolution af 24/499 samt i skrivelser af 2/8 och 2/99 honom meddelade föreskrifter, beträffande afgifvandet af honom i anledning af Alms mot honom hos prokuratorn gjorda angifvelser affordradt yttrande och handlingarnas återsändande, än äfven att A. utan laga skäl fördröjt utgifvandet af särskilda expeditioner på sätt af advokatfiskalen anmärkts: i anseende hvartill och då Alm icke gittat styrka sin hos prokuratorn gjorda angivelse i öfriga delar, Hfr., jemte det åtalet i nästnämnda delar förkastades, dömde A. att, jemlikt 40: 21 S. L., böta för uraktlåtenhet att, efterkomma prokuratorns i sagda resolution och skrivelser honom meddelade föreskrifter 100 mk. samt för det han tvenne särskilda gånger försummat att inom föreskrifven tid utgifva Rns i St. Michel protokoll, för hvardera gangen, 40 mk. Vidkommande i saken gjorda ersättningspåståenden, kändes A. skyldig att till Alm för en resa till St. Michel i anledning af A:s försummelse att utgifva protokollen, utgifva 100 mk. och för Alms vid klagomålet hos prokuratorn hafda kostnader 100 mk., och jemte det Alms

derutöfver sträckta ersättningsanspråk såsom foglösa förkastades, ålades Alm att godtgöra kronan ett belopp af 119 mk 90 p., som af allmänna medel tillerkänts notarien U. Gadd i ersättning för det han å advokatfiskals embetets vägnar närvarit vid en undersökning af saken i St. Michel. *J. D.* ej ändring. — (1 ledamot upptog, enär vederbörande åklagare åtnöjt sig med Hfrs. u. och Alm ej tillkom åtals rätt i målet, ej tillpröfning hvad Alm anfört till vinnande af ändring i sagda u., såvidt detsamma innefattade yttrande i anledning af de å A. gjorda påståendena om straff för tjenstefel. Vidkommande de Alm i saken tilldömda och ålagda ersättningar lät senatorn nämnda u. i denna del bero).

42. Besvär af Kronolänsmannen J. Snellman samt M. Helenius och K. Kullberg i ett mål, hvori Snellman åtalat Helenius och Kullberg för det de förledt J. Karlsson och dennes hustru Maria Monnberg till ~~mened~~ samt för det de införa rätta sanningslöst påbördat Snellman att hafva medelst penningegåfvor förledt Karlsson och Monnberg att afgifva falskt vittnesmål äfvensom Helenius och Kullberg yrkat straff å Snellman för falsk angivelse mot bättre vetande. *Borgå m. fl. sars Hr.* förklarade gm u ¹⁰/₀₁ att utredning icke förekommit derom att Helenius och Kullberg skulle sökt genom gåfvor eller annorledes förleda Karlsson och Maria Monnberg att afgifva falskt vittnesmål; och jemte det Snellmans mot Helenius och Kullberg i sådant afseende väckta straffpåstående förty förkastades, underkände Hr. jemväl Snellmans yrkande om straff å Helenius och Kullberg för det de tillvitat Snellman att hafva medelst penningegåfvor förledt Karlsson och Maria Monnberg till ~~mened~~; men enär Snellman af obetänksamhet dock icke emot bättre vetande, utfört först berörda åtal mot Helenius och Kullberg, dömde Hr., i stöd af 26: 4. S. L., Snellman att härför böta 300 mk. hvarhos Snellman ålades att med 1,200 mk. ersätta Helenius och Kullberg deras i saken hafda kostnader. *Åbo Hfr.*, dit klgn. besv. sig, u. ²¹/₀₂: Hrs. u. fastställes i öfrigt utom att Snellman af Hfr., med stöd af det utaf Hr. åberopade lagrummet och 40: 22 S. L. dömdes att för falsk angivelse böta 500 mk samt att den Helenius och Kullberg tillagda rättgångskostnadsersättningen nedsattes till 700 mk. *J. D.* fann icke skäl till annan ändring i Hfrs. u. än att Snellman, enär han icke gittat styrka sin angivelse mot Helenius och Kullberg, med stöd af det utaf Hr. åberopade lagrum dömdes att för ostyrkt angivelse böta 300 mk. samt att beloppet af den Helenius och Kullberg tillagda rättgångskostnaden nedsattes till 500 mk. — (1 ledamot var ense med pluraliteten i öfrigt förutan att senatorn derjemte dömde Helenius och Kullberg för de sanningslöst införa Rätta påbördat

Snellman att hafva, på sätt ofvan anförts, förledt Karlsson och Maria Monnberg till falskt vittnesmål, jemlikt 27: 2, mom. 2. S. L. att hvardera hållas 6 m. i fängelse).

43. J. Lallukka och J. Hallenberg mot A. Tragmann ang. fordran. Vid *R:n i Wiborg* anförde svdn att han på grund af aftal med S. Junnola till denne levererat särskilda maskiner och maskindelar samt ombesörjt deras uppställande, för hvilket svdn tillbort i godtgörelse af Junnola sammanlagdt 7,686 mk. 40 p., å hvilket belopp Junnola erlagt endast 1,500 mk.; och som skdn, efter det särskild Junnola tillhörig lösegendon belagts med kvarstad till säkerhet för svdns återstående fordran 6,186 mk 40 p. skriftligen iklädt sig proprieborgen, en för begge och begge för en, för gäldandet af svdns berörda fordran jemte ränta och rättegångskostnadsersättning samt kvarstaden på grund häraf upphäfts, yrkade svdn skdnes förpligtande att gemensamt, eller den af dem som tillgång egde, till svdn utgifva förenämnda 6,186 mk. 40 p. jemte ränta och rättegångs kostnadsersättning. Medelst u. $28\frac{1}{2}$ 01 underkända *R:n* svdns anspråk på ersättning för de kostnader, 86 mk 80 p., hvilka svdn uppgifvit sig hafva vidkännts för transport af en ångvinsch samt densamma påförda hamnumgälder och ålade skdne att gemensamt eller den af dem, som tillgång egde, till svdn utgifva återstoden af omförmälda belopp efter afdag af de 1,500 mk, Junnola allaredan erlagt, eller således tillhopa 6,099 mk. 60 p. med 5 % ränta från $10\frac{1}{4}$ 00, då rättegången anhängiggjorts hvarjemte skdne kändes skyldige att med 350 mk. ersätta svdn rättegångskostnaden. *Wiborgs Hfr.*, dit parterne ömsesides vädjat, dom $19\frac{1}{4}$ 02: Jemte det *R:ns* u. fastställdes såvidt skdne emotgått, ålade *Hfr* skdne att till svdn, utöfver hvad honom af *R:n* tillagts, utgifva jemväl ofvannämnda 86 mk. 80 p. *J. D.*: Emedan skdne i K. Senaten emot krafvet invändt, att svdn efter det målet kommit under *Hfrs* pröfning, genom uraklåtenhet att bevaka sin ifrågavarande fordran i Junnolas emellertid inträffade konkurs, gått förlustig sin rätt att af skdne i deras löftesmannas egen-skap erhålla betalning för sagda fordran, ty återförvisade K. Senaten målet till *R:n*. — (1 ledamot ville, emedan skdne genom svdns underlåtenhet att i Junnolas konkurs bevaka i frågavarande fordran, jemlikt 1 § i K. F. af $24\frac{1}{2}$ 73, ang. närmare bestämmande af löftesmans ansvarsskyldighet blifvit befriade från sin borgesskyldighet för sagda fordran, med upphäfvande af *Hfrs* dom, förkasta svdns i målet utförda talan).

44. Sofia Petreliusén sekä Sofia ja Maria Greusin y. m. valitus holhousasiassa. *Oulun R. O.* oli määrännyt Sofia Petreliusén Anna Waltarin holhoojaksi, mutta koska Sofia Petrelius oli kykenemätön yksin hoitamaan puheenalaista holhousta, mää-

räsi R. O. p:llä $24/801$ Sakari Haapalan yhdessä Sofia Petreliusens kanssa olemaan Anna Waltarin holhoojana. Tämän jälkeen erotti R. O. p:llä $25/102$, Sofia Petreliusens sanotusta holhoustoimesta sekä määräsi Haapalan ja S. Snellmanin vastaiseksi olemaan Anna Waltarin holhoojina. *Waasan H. O.*, johon Sofia Petrelius valitti R. O:n p:sestä $24/801$ sekä Sofia ja Maria Greus saman O:n p:sestä $25/102$ vahvisti p:llä $12/902$ R. O:n äskennäitit p:set. O. O.: Koska Sofia Petrelius ja hänen asiakumppaninsa K. Senaattiin jättämässä kirjoituksessa, johon oli liitetty papinkirja osoittaen Anna Waltarin kuolleeksi $30/1102$, olivat peruuttaneet valituksensa asiassa, raukesi enempi lausunto sen johdosta.

45. L. Björkmanin ja V. Palanderin valitukset jutussa, jossa Björkman määrättynä virallisena syyttäjänä ja Palander asian omistajana olivat syyttäneet Anna Kaleniusta luvattomasta anastamisesta. *Tampereen R. O.* p. $23/201$: Syyte hyljättiin ja Anna Kalenius vapautettiin kaikesta rangaistuksesta. *Turun H. O.*, johon vltat valittivat p. $31/502$: R. O:n p. vahvistettiin. O. O.: ei muutosta.

46. A. Kokon valitus jutussa jossa A. Ijäs oli syyttänyt Kokkoa herjauksesta. *Jaakkiman p:n K. O.* p. $29/1101$: Nojautuen R. L:n 27: 2 tuomittiin Kokko herjauksesta vetämään sakkoa 60 m:kaa, ja oikeutettiin Ijäs Kokon kustannuksella julkaisemaan K. O:n p. paikkakunnalla ilmestyvässä sanomalehdessä. *Wiipurin H. O.*, johon Kokko valitti, p. $17/602$: ei muutosta. O. O.: ei muutosta. — (1 jäsen ei tahtonut velvoittaa Kokkoa kustantamaan p:n julkaisemista sanomalehdessä).

Den 23:de. 47. Kruununnimismies J. Tasasen valitus jutussa, jossa Tasanen lin kruununkalastusarentiyhtiön ilmiannon johdosta oli syyttänyt K. Jakkilaa, K. Härmää ja I. Jakkilaa eli Kurttilaa luvattomasta lohenkalastamisesta. *Iin y. m. p:ien K. O.* p. $29/301$: Koska K. Senaattiin $19/1279$ antama, merilohenkalastuksen järjestämisestä Iin, Haukiputaan ja Kuivaniemen jokien suiden edustalla olevassa saaristossa koskeva päätös, jonka kautta kalastaminen muun muassa erinäisistä sanotussa saaristossa olevista kalastuspaikoista oli määrätty kokonaan lakkautettavaksi, nähtävästi oli annettu sillä edellytyksellä, että kaikki lohenkalastukset tässä saaristossa kuuluivat Kruunulle eikä samaa päätöstä niin ollen voitu sovelluttaa muihin kuin Kruunun riidattomasti omistamiin kalastuksiin, sentähden ja kun se kalastuspaikka, josta jutussa oli kysymys, mikäli näytetty oli, silloin oli ja ennenkin jo pitemmän aikaa oli ollut Jakkilan ja Kurttilan talojen omistajain hallinnossa, eikä vastoin tätä tosiseikkaa sekä K. Jakkilan ja hänen asiakumppaniensa tekemää väitettä, että puheenalainen kalastuspaikka täydellä omistusoikeudella kuului

mainittujen talojen omistajille, mitään selvitystä oltu esitetty siitä, että Kruunu omistaisi usein sanotun kalastuspaikan, K. O. ei voinut tuomita K. Jakkilaa ja hänen asiakumppaneitaan vaadittuun rangaistukseen. *Waasan H. O.*, johon Tasanen valitti, päätös ²⁹/₁₀01: ei muutosta. *O. O.*: ei muutosta. — (2 jäsentä tuomitsi K. Jakkilan ja hänen asiakumppaninsa, kunkin ylläsano- tussa K. Senaatin p:ssä sen säännön rikkomisesta asetettuun 100 m:kan uhkasakkoon).

48—51. Kruununmies J. Tasanen valitukset edellisen kanssa yhtäläisissä jutuissa 1) H. Hiivalaa, K. Jakkua eli Hiivalaa, S. Jakkua ja A. Koskelaa eli Hiivalaa vastaan. 2) K. Juhonpoika ja A. Hiivalaa eli Rajalaa, K. Weijolaa, K. Ränää, K. Pekan- poika Hiivalaa, E. Liestä eli Weijolaa, M. Weijolaa ja A. Ränää eli Weijolaa vastaan. 3) E. ja K. Käyrää sekä J. Käyrää eli Pakasta vastaan; ja 4) A. Paasoa ja H. Ranta-Täkkilää vastaan.

52. Besvär af Domkapitlet i Borgå stift i ett mål mot S. Lohikoski om brott mot föreskrift ang. kyrklig ordning. Sedan kyrkorådet i Tavastehus stadsförsamling hos Domkapitlet anmält att Lohikoski i strid mot kyrkorådets i stöd af 33 § i Kyrkolagen honom meddelade förbud ²⁴/₁₁97 hållit läroföredrag i bönehuset i Tavastehus, hade Domkapitlet jemlikt 394 § i Kyrko- lagen öfverlemnadt saken till *Åbo Hfr.* Efter det de i saken tillkomma handlingar blifvit af Hfr. till advokatskalsembetet öfverlemnade, framhöll advokatskalkalen i Hfr. uti ingifvet embets- memorial, att han funnit utredning icke förebragt derom, att Lohikoski skulle i det läroföredrag, han ²⁴/₁₁97 hållit i Tavaste- hus, förkunnat lärosatser, stridande mot den evangeliska läran, hvarföre och då Lohikoski förty icke genom sagda läroföredrag gjort sig saker till någon lagstridig handling, advokatskalkalen icke kunde å Lohikoski yrka något ansvar. Medelst u. ⁵/₆02 utlät sig *Hfr.*, att, enär advokatskalkalen icke utfört något straffpåstående mot Lohikoski, vidare yttrande derom förföll. *J. D.*: Emedan Hfr. icke egt att på åberopad grund underlåta att yttra sig be- träffande den mot Lohikoski angifva brottslighet, återförvisade K. Senaten målet till Hfr. — (1 ledamot ville, enär Domkapitlet i målet icke tillkom åtalsrätt, icke upptaga dess besvär till pröf- ning och 2 ledamöter ville likaledes icke pröfva besvären, enär Domkapitlet icke var målsegande och ej heller tillkom åtalsrätt i målet, men förbundne af utgången af den vid målets behand- ling förefallna omröstning att yttra sig i sjelfva saken, förklarade sig dessa ledamöter vara ense med pluraliteten).

53. Besvär af Anna Dart och Ida Fedosejeff ang. af stads- fiskalen A. Mesterton, efter angivelse af poliskonstapeln K. Gu- stafsson utfördt åtal mot klgdn för koppleri m. fl. förbrytelser. *R.n. i Helsingfors* u. ⁵/₃02: Med stöd af 20: 10 S. L., 27 och

35 §§ i K. F. 9/92 ang. försäljning af brännvin m. m., 18 § i K. F. 2/83, ang. försäljning och utskänkning af maltdrycker, sådant detta lagrum lyder i K. F. 9/92 samt 5: 3 och 17: 6 S. L. dömdes klgdne, Anna Dart att för koppleri hållas 8 m. i tukthus och i 3 år utöfver tiden för frihetsstraffet vara förlustig medborgerligt förtroende samt att för skörlefnad undergå fängelsestraff i 3 m. äfvensom att böta för 1:sta resan oloflig försäljning af spritdrycker 100 mk och för 1:sta gången olaga försäljning af maltdrycker 25 mk, hvilka straff sammanlades till tukthusstraff i 9 m. och 10 d. samt utöfver denna strafftid vara förlustig medborgerligt förtroende i 3 år, — och Ida Fedosejeff att straffas med fängelse för medhjelp till koppleri i 3 m. och för försök att förleda annan till mened i en månad, hvilka straff sammanlades till fängelse i 3 m. och 15 d., hvarhos Anna Dart ålades att gemensamt med Anna Åberg, som jemväl i målet ådömts straff för 1:sta resan oloflig försäljning af spritdrycker, eller den af dem, som tillgång egde, till Helsingfors stadskassa erlägga en afgift af 40 mk. *Abo Hfr.*, dit Anna Dart besv. sig u. 17/1102: ej ändring. *J. D.*: ej ändring.

54. K. Vidin, alaikaisen tyttären Maria Vidin edusmiehenä, valitus jutussa, jossa kaupunginviskaali V. Palander oli syyttänyt Maria Vidiä siitä että hän oli vanhempiansa asunnossa yleisesti antautunut haureuden välikappaleeksi. *Tampereen R. O.* p. 18/1102: R. L:n 3: 1 mukaan oli Maria Vid, joka oli syntynyt 18/1088, pantava yleiseen kasvatuslaitokseen. *Turun H. O.*, johon K. Vid, Maria Vidin edusmiehenä, valitti, p. 4/203: ei muutosta. *O. O.*: ei muutosta.

55. J. Ahlstedtin valitus jutussa, jossa K. Lönnqvist ja kaupunginviskaali J. Karppinen olivat vaatineet Ahlstedtille rangaistusta, Lönnqvist väärästä ilmiannosta ja Karppinen siitä että Ahlstedt oli julkisesti oikeuden edessä syyttänyt Karppista siitä että tämä olisi virallisena syyttäjänä osoittanut puolueellisuutta. *Lappeenrannan R. O.* p. 17/601: Lönnqvist'in rangaistusvaatimus hyljättiin, jota vastaan R. O. Karppisen edesvastausvaatimuksen johdosta tuomitsi Ahlstedtin vetämään sakkoa 200 m:kaa. *Wiiipurin H. O.*, johon sekä Ahlstedt että Lönnqvist ja Karppinen valittivat, p. 17/602: ei muutosta *O. O.*: ei muutosta.

56. J. Törni Juho ja Jaakko Kilpiötä vastaan solvausta koskevassa jutussa. *Jaakkiman p:n K. O.* p. 19/1101: Nojautuen R. L:n 27: 3 tuomittiin Törni vetämään sakoa Juho ja Jaakko Kilpiön solvaamisesta, kummastakin, 30 m:kaa eli yhteensä 60 m:kaa. *Wiiipurin H. O.* johon Törni valitti, p. 18/702: ei muutosta. *O. O.*: ei muutosta — (1 jäsen vähensi Törnille tuomitun sakon 30 m:kaan).

57. J. Lehtonen Hilda Tuoria vastaan lapsenelatusapua koskevassa jutussa. *Porin R:n* katsoi p:llä 15/10 01 selvitettyksi että Lehtonen oli maannut Hilda Tuorio, joka siitä oli tullut raskaaksi ja synnyttänyt lapsen, kuin myös että Lehtonen sittemmin oli kihlannut Hilda Tuorin, jonka vuoksi R. O., nojoutuen N. K. 5: 1, julisti mainitun lapsen Lehtosen aviolapseksi sekä velvoitti Lehtosen saman lapsensa elatukseksi ja kasvatukseksi maksamaan apua. *Turun H. O.*, johon Lehtonen valitti, katsoi p:llä 13/6 02 ettei Lehtonen ollut esittänyt syyttä muulla tavoin muuttaa R. O:n p:stä kuin että H. O., koska Hilda Tuorin kanne lapsen julistamisesta aviolapseksi oli riitaluontoista laatua, eikä R. O. olisi pitänyt vastoin laillista oikeudenkäyntijärjestystä käsitellä sitä osaa asiasta yhdessä Hilda Tuorin vaatimuksen kanssa saada apulisia lapsensa elatukseksi ja kasvatukseksi, joka vaatimus oli käytetty rikosluontoisena, hylkäsi ja poisti R. O:n p:n, sikäli kun se koski mainitun lapsen julistamista aviolapseksi, ja osoitti Hilda Tuorio kannettaan siitä erittäin ajamaan riita-asioita varten säädettyssä järjestyksessä, jos hän katsoi syytä siihen olevan. Muissa osissa jätettiin R. O:n p. voimaansa: O. O.: ei muutosta.

58. Herman ja Maria Juselius K. Lindgrenia vastaan metsänhaaskausta koskevassa jutussa. *Someron p:n K. O.* p. 26/2 02: Vltjat tuomittiin ensikertaisesta metsänhaaskauksesta vetämään sakkoa, Herman Juselius 30 m:kaa ja Maria Juselius 15 m:kaa. *Turun H. O.*, johon vltjat valittivat, p. 21/11 02: H. O. ei ottanut valitusta tutkittavakseen O. O.: ei muutosta.

59. En af T. Eriksson och E. Holm, i egenskap af sysslomän uti M. Lignells till konkurs upplättna bo, till K. Senatens ingifven skrift, innefattande anhållan om förklaring af K. Senatens 18/12 01 gifna dom uti ett, på nedsatt revisionsskillning från Åbo Hfr inkommet mål emellan Eriksson och Holm, såsom godemän i sagda konkurs, sökande, samt O. Levin, svarande, ang. utbekommande af ett parti sågadt trävirke. *J. D.*: Ansökningen lemnades utan afseende.

Den 25:te. 60. R. Mortensen, Kotkan Höyrysahanosakeyhtiön isännöitsijänä omasta ja sanotun yhtiön puolesta sekä F. Stengård mainitulle yhtiölle kuuluvan Långvikin sahan hoitajana, O. Bülowia ja O. Nerdrumia vastaan korvausta koskevassa jutussa. *Pyhtään y. m. p:ien K. O.* p. 28/5 01: Bülowin ja Nerdrumin kanne hyljättiin. *Wiipurin H. O.*, johon Bülow ja Nerdrum valittivat, p. 30/5 02: Kotkan Höyrysahaosakeyhtiö, Mortensen ja Stengård velvoitettiin, yhteisesti tahi kenellä varoja oli, suorittamaan Bülowille ja Nerdrumille vaditut 552 m:kaa 96 p:nä. O. O. katsoi selvitettyksi että Kotkan Höyrysahanosakeyhtiön sahatukkia oli Mortensenin ja Stengårdin toimesta vedetty Korsnäsin lahteen Kors-

näsin salmen kautta lautattaviksi alas pitkin Kyminjoen Pyhtään haaraa, jossa kuorimattomien tukkien lauttaaminen ¹⁹/₁₁97 vahvistetun järjestyssäännön mukaan oli kielletty sekä että Bülow ja Nerdrum, joiden oli täytynyt suojellakseen kalavettänsä vahingoittumasta pyytää asianomaista virkamiestä ehkäisemään ajottua lauttausta, olivat saamastaan virkaavusta sekä tukkien takavarikkoonpanokustannuksista suorittaneet neljän kieltämättä jätetyn laskun mukaan, yhteensä 437 mk:aa 26 p:niä; johon nähden ja samalla kuin Bülowin ja Nerdrumin vaatimus saada korvausta siitä mitä he takavarikkoon otettujen tukkien vartioimisesta olivat eri henkilöille suorittaneet, koskei oltu näytetty että vartioiminen oli toimitettu asianomaisesta käskystä, hyljättiin, K. Senaatti velvoitti Kotkan Höyrysaahanosakeyhtiön Mortensenin ja Stengårdin, yhteisesti tahi kellä varoja oli Bülowille ja Nerdrumille vahingon karvaukseksi maksamaan sanottu rahamäärä 437 mk:aa 26 p:niä.

61. E. Kotitainen y. m. K. Kotilaista vastaan myllyn luovuttamista koskevassa jutussa. *Heinäveden p:n K. O.* p. ¹⁷/₄01: E. Kotilainen ja hänen asiakumppaninsa velvoitettiin luovuttamaan puheenaoleva mylly aluineen K. Kotilaisen yksinomaiseen hallintoon, ja jätettiin heille valta eri riidalla, elleivät asianomaiset muuten sopisi, hakea K. Kotilaiselta korvausta heidän osuudestaan sanotun myllyn rakennuksista. *Wiipurin H. O.*, johon E. Kotilainen ja hänen asiakumppaninsa vetosivat, tuomio ²¹/₆02: ei muutusta. *O. O.* lykkäsi jutun takaisin *K. O:teen*.

Den 26:te. 62. G. Veckman mot J. Nordbäck i ett fordringsmål. *Rn i Helsingfors* u ²⁸/₆01: Nordbäcks mot Veckman utförda talan förkastades, men i anseende till sakens beskaffenhet kvittades rättegångskostnaderna i målet parterne emellan. *Åbo Hfr*, dit parterne vädjat, dom ¹⁸/₇02: Veckman ålades att till Nordbäck utbetala fordrade 602 mk 37 p:ni jemte ränta *J. D.*: Målet förvisades tillbaka till R:n. — (1 ledamot ville ingå i slutlig pröfning af målet).

63. E. ja J. Ulvinen sekä J. Paavola ja Anna Ulvinen I. Rantasta ja M. Ulvista vastaan korvausta koskevassa jutussa. *Lapuan y. m. p:ien K. O.* katsoi p:illä ³⁰/₆01 selvitetyn että sittenkun Lapuan jakokunnan vuonna 85 päätyneessä isonjaon täydennyksessä vltjien omistamaan Alaulvisen osaan Ulvisen taloa Tiistenjoen kylässä kuuluvat Jokirannan peltomaa ja Pitkäranta-luhdan niittymaa olivat joutuneet vstjien omistamalle Yliulvisen osalle sanottua tuloa sekä vltjat olivat laillisessa järjestyksessä ²⁸/₇ ja ³¹/₇00 häädetyn puheeksi tulleista maista, J. Ulvinen ja J. Paavola olivat vielä kesällä samana vuonna tehneet heinä näiltä mailta ja että he ynnä E. Ulvinen ja Anna Ulvinen seuraavana kesänä olivat korjanneet niistä sekä heinä- että viljasadon; ja velvoitti K. O. sen vuoksi vltjat maksamaan vstjille korvaukseksi,

kesällä 00 tehdyistä heinistä, sanottuna vuonna toimitetun katselmuksen mukaan, J. Ulvisen 120 m:kaa ja J. Paavolan 140 m:kaa sekä kesällä 01 korjatusta sadosta viime sanottuna vuonna pidetyn syynin mukaan, E. Ulvisen 432 m:kaa 50 p:niä J. Ulvisen 473 m:kaa 65 p:niä, J. Paavolan 398 m:kaa 65 p:niä ja Anna Ulvisen 264 m:kaa. *Waasan H. O.*, johon vltjat valittivat, p. $^{13}/_{10}02$: ei muutosta. *O. O.* katsoi etteivät vltjat olleet esiintuoneet syytä muulla tavoin muuttaa H. O:n p:stä kuin että vltjen maksettaviksi tuomituista korvausmääristä, 01 vuoden katselmuksessa tehdyn oikaisun mukaan, vähennettiin E. Ulvisen osalta 55 m:kaa, J. Ulvisen osalta 45 m:kaa ja J. Paavolan osalta 54 m:kaa.

64. O. Kurran valitus jutussa, jossa kruununnimismies V. Nordanwehr oli syyttänyt vltjaa ulosotonalaisen tavarahan hävittämisestä. *Kuoreveden y. m. p:ien K. O. p. $^{5}/_{10}01$* : Nojautuen R. L:n 16, 17 tuomittiin vltja ulosottoon kirjoitetun tavarahan tahallisuudesta hävittämistä vetämään sakkoa 50 m:kaa. *Turun H. O.* johon vltja valitti, p. $^{31}/_{7}02$: ei muutosta. *O. O.*: ei muutosta.

65. J. Salmi V. ja Kustaava Lautamiesta vastaan syönnösvahingosta. *Asikkalan p:n K. O. p. $^{10}/_{2}02$* : V. ja Kustaava Lautamies velvoitettiin maksamaan Salmelle vahingonkorvausta. *Turun H. O.*, johon V. Lautamies valitti, p. $^{31}/_{7}02$: Koskei Salmi ollut saattanut luotettavasti näyttää V. Lautamiehen hevosten matkansaattaneen kysymyksessä olevaa syöttövahinkoa hyljättiin Salmen korvausvaatimus. *O. O.*: ei muutosta.

66. I. Voltosen valitus jutussa, jossa kruununnimismies J. Mansikka oli syyttänyt vltjaa taposta y. m. rikoksista. *Suistamon p:n K. O:n p.* alistettiin *Wiipurin H. O.* tarkastettavaksi, minkä jälkeen H. O. katsoi p:llä $^{14}/_{2}03$ selvitetyn, että vltja surmaamisen aikomuksessa pikaistuksissa oli ottanut A. Patrikaiselta hengen sekä että vltja yleisessä paikassa oli ollut juovuksissa ja vastustanut virantoimituksessa olevaa poliisimiestä kuin myös oli myynyt viinaa, ja jouduttuaan siitä syytteenalaiseksi, yhä jatkanut viinanmyyntiänsä, jonkatähden H. O., nojautuen R. L:n 21: 2, 1 kohtaan, ja 16: 1 ja 43: 6 sekä $^{9}/_{6}92$ paloviinan myymisestä, y. m. annetun asetuksen 35 ja 48 §:ään, tuomitsi vltjan pidettäväksi taposta 10 vuotta kuritushuoneessa ja virantoimituksessa olevan poliisimiehen vastustamisesta 3 kuukautta vankeudessa sekä vetämään sakkoa juopumuksesta 50 m:kaa sekä ensikertaisesta luvattomasta paloviinan myymisestä ja saman rikoksen jatkamisesta senkin jälkeen, kun vltjaa vastaan siitä oli nostettu syyte, kummastakin rikoksesta 100 m:kaa, jotka rangaistukset sekä vltjalle esteettömästä poissa olosta käräjistä tuomitsema 40 markan suuruinen uhkasakko, yhdistettiin siten että vltja kerrassaan oli pidettävä 10 vuotta 2 kuukautta kuritushuoneessa, minkä ohessa vltja velvoitettiin kerrotusta luvattomasta

paloviinan myymisestä suorittamaan Suistamon kunnalle 50 m:kan maksun sekä R. L:n 9: 3 mukaan elatukseksi maksamaan A. Patrikais-vainajan leskelle ja neljälle alaikäiselle ja turvattomalle lapselle, viimeksi mainituille siksi kun he voivat itseänsä elättää, vuosittain 50 m:kaa kullekin eli yhteensä 250 m:kaa. O. O. katsoi selvitetyn että vltja ilman tappamisen aikomusta oli tahallansa puukolla iskenyt A. Patrikaisen rintaan sen haavan, josta Patrikainen heti oli kuollut, kuin myös että vltja oli, kuten H. O. oli lausunut, tehnyt itsensä syypääksi virantoimituksessa olevan poliisimiehen vastustamiseen, juopumukseen sekä ensikerlaiseen luvattomaan paloviinan myymiseen ja saman rikoksen jatkamiseen jouduttuaan siitä syytteenalaiseksi, jonkatähden ja katsoen vltjan ansainneen, R. L:n 21: 4, 1 kohdan mukaan taposta ilman tappamisen aikomusta 8 vuoden kuritushuonerangaistuksen ja muista hänen syykseen luetuista rikoksista H. O:n hänelle niistä tuomitsemat rangaistukset, K. Senaatti, yhdistämällä nämät rangaistukset sekä yllämainitun uhkasakon, R. L:n 7: 5 §:ssä olevain perusteiden mukaan, tuomitsi vltjan kaikesta kerrassaan pidettäväksi 8 vuotta ja 2 kuukautta kuritushuoneessa. Muuten jäi H. O:n p. pysyväksi. — (1 jäsen katsoi ettei vltja ollut esiintuonut syytä muulla tavoin muuttaa H. O:n p:stä kuin että, koska oli selville käynyt A. Patrikaisen ilman vltjan syytä vihasuttaneen tämän, senaattori harkitsi oikeaksi R. L:n 21: 4, 2 kohden nojalla, tuomita vltjan tahallisesta pahain pitelystä, josta kuolema oli seurannut, pidettäväksi 4 vuotta kuritushuoneessa, minkä tähden ja kun tämä rangaistus yhdistettiin muihin vltjalle tuomittuihin rangaistuksiin, vltjan oli kerrassaan kärsittävä kuritushuonerangaistusta 4 vuotta ja 2 kuukautta — 2 jäsentä jätti asian H. O:n p:n varaan.)

67. P. Mustosen ja M. Nissisen valitukset jutussa, jossa v. t. kaupunginviskaali E. Bergholm yleisenä syyttäjänä ja toimimimi Gust. Raninin Perilliset olivat syyttäneet vltjia kavaltamisesta y. m. *Kuopion R. O.* p. 11/4 02: R. O. tuomitsi Mustosen kolmesta hänen harjoittamastaan kavaltamisrikoksesta R. L.: 29: 1 mukaan, kustakin 3 kuukauden vankeusrangaistukseen ja siis, niitä rangaistuksia R. L:n 7: 5 mukaan yhdistettäessä, kerrassaan pidettäväksi 7 kuukautta vankeudessa sekä Nissisen ryhtymisestä rikoksen kautta saatuun tavarahan, R. L.: 32: 4 mukaan, verrattuna 29: 1 §:ään, pidettäväksi 1 kuukauden vankeudessa, minkä ohessa vltjat velvoitettiin toiminimelle maksamaan 64 m:kan korvaus. *Wiipurin H. O.*, johon vltjat valittivat, p. 20/10 02: R. O:n p. vahvistettiin muun puolesta paitsi että Mustonen R. O:n hänen syykseen lukemista kavaltamisista, jotka olivat katsottavat saman rikoksen jatkamiseksi R. O:n mainitseman lainkohdan ynnä R.

L.: 7: 2 nojalla, tuomittiin pidettäväksi 6 kuukautta vankeudessa. O. O.: ei muutosta.

68. Besvär af P. Reijonen ang. åtal mot klgdn af stadsfiskalen F. Ritz, samt Wilhelmina Ruchman såsom målsegande för försnillning. R:n i Viborg u. 17/4 02: I stöd af 29: 1, mom. 1. S. L. dömdes klgdn att för försnillning hållas 2 m. i fängelse, hvarhos klgdn ålades att till Wilhelmina Ruchman återbära det försnillade beloppet 317 mk. Wiborgs Hfr., dit klgdn besv. sig, u. 20/10 02: ej ändring. J. D.: ej ändring.

69. P. Kostiaisen valitus jutussa, jossa kruununnismies K. Hillebrand, ja R. Huuhtanen, asianomistajana, olivat syyttäneet vltjaa väärennyksestä. Ruokolahden y. m. p:ien K. O. p. 1/5 02: Nojautuen 36: 5 ja 6 §§:iin, tuomittiin vltja väärennyksestä pidettäväksi 1 vuoden kuritushuoneessa ja kansalaisluottamuksen menettämiseksi 3 vuodeksi rangaistusajan jälkeen. Wiipurin H. O., johon vltja valitti, p. 17/10 02: ei muutosta. O. O.: ei muutosta.

70. A. Janhusen valitus jutussa, jossa hän oli vaatinut H. Kotron tuomitsemista rangaistukseen luvattomasta veden patoamisesta. Juuan p:n K. O. p. 29/4 01. Vltjan tekemä vaatimus hyljättiin. Wiipurin H. O., johon vltja valitti, katsoi p:llä 29/5 02 vltjalta jääneen toteennäyttämättä, että Kotro oli padonnut vetä korkeammalle kuin hän oli ollut oikeutettu, minkä vuoksi H. O. jätti asian siihen lopputulokseen, johon K. O. p:ssään oli johtunut. O. O.: ei muutosta.

Juni.

Den 3:dje. 1. A. Hedman mot Direktionen för föreningen »Fylgias» hem för ålderstigna fruntimmer, ang. fordran. R:n i Nikolaistad u. 5/7 01: Föreningen »Fylgias» talan godkändes. Wasa Hfr. dit Hedman vädjat, dom 30/7 02: ej ändring. J. D.: Målet förvisades tillbaka till Rn. — (1 ledamot lät bero).

Den 4:de. 2. H. Heikinpoika ja H. Villenpoika Näpin sekä Helena Näpin ja Anna Partasen valitus jutussa, joka koski vltjia vastaan nostettua syytettä, kunnianloukkauksesta, pahoinpitelystä ja poliisin vastustamisesta. Wiipurin p:n K. O. p. 2/12 01: Nojautuen R. L.: 16: 1, 21: 12 ja 27: 3 tuomittiin vltjat vetämään sakkoa, H. Heikinpoika Näppi pahoinpitelystä ja solvauksesta, kummastakin, 50 mk., H. Villenpoika Näppi solvauksesta ja poliisin vastustamisesta, niinikään kummastakin rikoksesta 50

m:kaa sekä Helena Näppi ja Anna Partanen poliisinvastustamisesta kummankin 50 m:kaa. *Wiipurin H. O.*, johon vltjat valittivat, p. $16/_{10}02$: Mitä H. Heikinpoika Näpin, H. Willenpoika Näpin ja Helena Näpin puolesta oli H. O:ssa esiintuotu muutoksen saamista varten K. O:n päätökseen, H. O. ei ottanut tutkittavaksensa. Mitä Anna Partasen valitukseen tuli, vahvisti H. O. K. O:n p:n. O. O. ei ottanut tutkittavaksensa, mitä Helena Näpin, H. Heikinpoika Näpin ja H. Villenpoika Näpin puolesta oli esiintuotu muutoksen saamista varten H. O:n päätökseen ja jätti H. O:n p:n, mikäli se koski Anna Partasta, pysyväksi.

Den 8.de. 3. A. Sykäräisen valitus jutussa, jossa toiminnimi T. & J. Salvesen ja kruununnimismies G. Holmström olivat vaatineet vltjan tuomitsemista rangaistukseen laittomasta valtaväylän sulkemisesta ja velvoittamista asettamaan vltjan sahamyllyyn kuuluvat padot säädettyyn kuntoon. *Toholammin y. m. p:n K. O.* katsoi p:llä $16/_{10}01$ selvitetyn, että vltjan omistaman Sykärin koskessa Toholammin kylässä sijaitsevan sahamyllyn padot olivat rakennetut laittomasti ja vastoin Waasan läänin kuvernöörin $14/_{12}91$ myllyn perustamisesta antaman päätöksen määräyksiä niin tavoin, että myllyn puolella väylää oleva pato oli tehty kuutta metriä pitemmäksi kuin sitä varten oli myönnetty ja vastaiselta rannalta väylään pistävä pato oli asetettu toiseen paikkaan kuin lupa oli annettu; jå samalla kuin vltja vapautettiin hänelle vaaditusta rangaistuksesta velvoitti K. O. vltjan ennen Huhtikuuta vuonna 1902 poistoimittamaan kysymyksessä olevat laittomiksi julistetut padot uhalla, että se muutoin oli kruunupalvelijain tehtävä vltjan kustannuksella. *Waasan H. O.*, johon vltja valitti, p. $17/_{6}02$ K. O:n p vahvistettiin kuitenkin siten että vltja määrättiin K. O:n hänelle panemalla uhalla 3 kuukauden kuluessa H. O. p:n antopäivästä lukien poistamaan myllyn vastaiselle puolelle laittomasti rakennettu pato sekä se osa myllyn puolella olevaa patoa, joka ulotti koskeen pitemmälle kuin kuvernöörin p:tos määräsi. O. O.: H. O:n p. jäi pysyväksi, kuitenkin siten että vltjan tuli Oikeuksien hänelle määräämällä uhalla ennen $1/_{16}03$ poistoimittaa yllämainitut padot.

4. Besvär af E. Haag i ett mål, hvari kronolänsmannen K. Gyllenbögel åtalat klgdn för koppleri. *Mustasaari m. fl. snrs Hr. u.* $14/_{10}01$: Med stöd af 20: 10 S. L. dömdes klgdn att för koppleri hållas 1 år i tukthus samt vara förlustig medborgerligt förtroende i 2 år utöfver tiden för frihetsstraffet. *Wasa Hfr.*, dit klgdn besv. sig, u. $30/_{7}02$: Med stöd af 20: 10, mom. 3 och 5: 3 S. L., dömdes klgdn att för medhjelp till skörlefnad hållas 4 m. i fängelse. *J. D.*: ej ändring.

5. Ehdonalaisesti vapautettu V. Sikanen päästettiin nauttimaan täydellistä vapautta.

Den 9:de. 6. R. Kallion ja F. Järvelän valitus jutussa, jossa R. Sillanpää oli syyttänyt vltjia omavaltaisesta menettelystä. *Euran y. m. p:ien K. O.* p. $13/4$ 01. Nojautuen R. L. 16: 14, verrattuna M: K:n 18: 1 ja Rak. K:n 10: 6, tuomittiin vltjat kumpikin, omavaltaisesta menettelystä vetämään sakkoa 20 mk:aa, jonka ohessa vltjat veloitettiin maksamaan Sillanpäälle 50 mk:n vahingonkorvaus. Turun H. O., johon vltjat valittivat, p. $23/3$ 02: ei muutosta. *O. O.:* ei muutosta.

7. Krnununnimismies O. Kekonin valitus jutussa, jossa hän ja Koiviston kunnan paloapuyhdistyksen asiamies K. Peippo olivat syyttäneet J. Vesalaista ja T. Kykkästä palovakuutetun omaisuuden sytyttämisestä tuleen petollisessa tarkoituksessa. *Koiviston y. m. p:ien K. O.* katsoi p:ssä $19/9$ 02 Vesalaisen ja Kykkäsen epäluulonalaisiksi siitä, että he olivat, Kykkänen sytyttänyt puheenalaisen tulipalon ja Vesalainen yllyttänyt Kykkäsen tähän tekoon, mutta kuin Vesalainen ja Kykkänen olivat syyllisyytensä kieltäneet ja täyttä näytöstä ei ollut heidän rikollisuudesta, heitä ei voitu jutussa syypääksi tuomita. Mutta koska K. O. oli p:llä $20/3$ 02 tuominut Kykkäsen kolmesta erinäisestä varkausrikoksesta, joista kukin käsitti kolmaskertaisen varkauden ja yksi sitä paitsi törkeän varkauden, sekä määrännyt rangaistukset ja muun seuraamuksen näistä rikoksista kuin myös siirtänyt niitä koskevan jutun lopullisesti ratkaistavaksi puheenalaisen Vesalaista ja Kykkästä vastaan ajetun asian yhteydessä, annettiin lausunto sanotusta varkausjutusta siinä osassa, jossa se silloin oli K. O:n käsiteltävänä; ja alistettiin K. O:n p. $19/9$ 02, sikäli kuin se koski Kykkästä *Wiipurin H. O:n* tarkastettavaksi, minkä ohessa Kekoni, Peippo sekä Vesalainen hakivat muutosta siihen mikäli se koski Vesalaista. Päätöksellä $21/11$ 02 vahvisti *H. O.* siinä osassa, jossa se sisälsi lausunnon kysymyksessä olevasta, Vesalaista ja Kykkästä vastaan ajetusta syytteestä, K. O:n äksen sanotun p:n. *O. O.:* ei muutosta.

Den 17:de. 8. E. Riutasen valitus kolmaskertaista varkautta koskevassa jutussa. *Jyväskylän y. m. p:ien K. O.* antoi $17/11$ 02 lausunnon asiassa ja alisti sen *Waasan H. O:n* tarkastettavaksi, minkä jälkeen *H. O.* p:llä $13/12$ 02 tuomitsi R. L:n 28: 5 vltjan, jonka *Wiipurin H. O.* oli p:llä $18/4$ 96 kolmaskertaista, osaksi törkeästä varkaudesta ja kavaltamisesta tuominut pidettäväksi 8 vuotta kuritushuoneessa, mutta joka K. Senaatin määräyksestä $8/8$ 02 oli päästetty ehdonalaisesti vapaaksi, kahdesta anastamisesta, jotka olivat luettavat vltjan viaksi kolmaskertaisena varkautena pidettäväksi kummastakin 2 vuotta 6 kuukautta kuritushuoneessa, jonka ohessa vltja julistettiin menettäneen sanotun määräyksen mukaan nauttimansa ehdollisen vapauden; vaan koska vltja oli ilmiannettu varkaudesta myös *Kangasalan*

y. m. p:ien käräjäkunnassa, jätettiin tämän käräjäkunnan K. O:n tai sen tuomioistuimen tehtäväksi, joka asian lopullisesti päättäisi, antaa lausunto nyt tuomittujen rangaistusten ja edellisestä rangaistuksesta vielä jällellä olevan osan yhdistämistä ja kansalaisluottamuksen menettämisaajan määräämisestä. *Kangasalan y. m. p:ien K. O.* julisti jutussa lausunnon ja alisti sen *Turun H. O:n* tarkastettavaksi, minkä jälkeen *H. O.* p:llä $13/303$ R. L:n 28: 5 ja 8 sekä rangaistusten täytäntöönpanemisesta $19/1289$ annetun K. A:n 2: 15 nojalla, tuomitsi vltjan menettämään ehdollisen vapautensa, sekä kolmaskertaisesta törkeästä varkaudesta pidettäväksi 3 vuotta ja 6 kuukautta kuritushuoneessa ja menettämään kansalaisluottamuksen määrääjäksi; ja oli sanottu rangaistus, kun se R. L:n 7: 3, 5 ja 10 mukaan yhdistettiin sekä siihen *Wiipurin H. O:n* $18/96$ antamassa p:ssä vltjalle tuomittuun, $12/96$ alkaneeseen kuritushuonerangaistukseen, mikä oli ollut jällellä silloin kuin vltja $18/02$ päästettiin ehdonalaisesti vapaaksi, että *Waasan H. O:n* edelläkerrotulla p:llä $13/1202$ vltjalle määrättyihin rangaistuksiin kahdesta erästä kolmaskertaisesta varkaudesta, sovitettava siten että vltja oli pidettävä kaikkiaan 7 vuotta 10 kuukautta kuritushuoneessa sekä menettävä kansalaisluottamuksen 15 vuodeksi yli tämän vapausrangaistusajan. *O. O.*: ei muutosta.

9. A. Mikkosen valitus, neljäskertaisesta varkaudesta. *Lappeenrannan R. O.* antoi $15/1202$ jutussa lausunnon, joka alistettiin *Wiipurin H. O:n* tutkittavaksi, minkä jälkeen *H. O.* p:llä $2/03$ tuomitsi vltjan neljäskertaisesta varkaudesta pidettäväksi 3 vuotta kuritushuoneessa ja menettämään kansalaisluottamuksen 9 vuodeksi yli rangaistusajan. *O. O.*: ei muutosta.

10. K. Nyysäsen valitus asevelvollisuusasiassa. Sittenkun *Kuopion läänin 1:n kutsuntapiirin kutsuntatoimisto* oli $24/02$ julistanut vltjan sotapalvelukseen kelpaavaksi ja vltja sen johdosta ottanut arvan, oli vltja kutsuntatoimiston toimenpiteestä valittanut sanotun läänin *Läänintoimistoon*, joka p:llä $15/03$ jätti vltjan valituksen huomioon ottamatta, koskei vltja ollut saapunut *Läänintoimiston* $15/03$ pidettyyn istuntoon, johon hän oli kutsuttu uudestaan tarkastettavaksi. *O. O.*: ei muutosta.

Den 20:de. 11. I. Silinin valitus varkautta koskevassa jutussa. Sittenkuin *Wiipurin R. O.* välipäätöksessä $4/03$, lykätessään jutun edelleen käsiteltäväksi R. O:n istunnossa $18/03$, 20 § 2 kohdan nojalla $19/1289$ annetussa K. A:ssa uuden R. L:n voimaannpanemisesta oli määrännyt vltjan vangittavaksi, koska vltja oli syytteenalainen varkaudesta ja syyte perustui sellaisiin syihin että R. O. piti hänen rikollisuutensa todennäköisenä, sekä aihetta oli varoa että vltja, jolla ei ollut vakinaista asuinpaikkaa maassa ja joka oli koettanut valheellisilla ilmoituksilla estää asian sel-

ville saamista, vapaana, joko lähtisi karkuun tahi edelleen yrittäisi häiritä asian selvittämistä; minkä jälkeen R. O. ¹⁸/₃03 julistamassa lopullisessa p:ssä, nojautuen R. L:n 28: 1 ja 8 tuomitsi vltjan ensikertaisesta varkaudesta pidettäväksi 1 kuukauden vankeudessa ja olemaan kansalaisluottamusta vailla 1 vuoden yli vapausrangaistusajan. *Wiipurin H. O.*, johon vltja valitti vahvisti p:llä ⁵/₃03 R. O:n pääasiassa antaman p:n ja lausui toisessa p:ssä että, koska R. O:lla siihen nähden mitä vltjaa vastaan asiassa oli ilmitullut, R. L:n voimaannpanemisesta ¹⁹/₁₂89 annetun K. A:n 20 §:n mukaan, oli ollut laillinen syy edelläkerrottuun välipäätöksessä ⁴/₃03 annettuun määräykseensä vltjan vangitsemisesta ja H. O. oli jättänyt R. O:n asiassa julistaman lopullisen p:n pysyväksi, vltja ei ollut esiintuonut syytä R. O:n äskensanotun määräyksen muuttamiseen. O. O.: ei muutosta.

J u l i.

Den 1:sta. 1. M. Wälman, Jaakko ja Juho Praskin, J. Anttilan, J. Taanosen, J. Varpulan, I. Rintatalon sekä Leena Tuurin valitus *Isokyrön p:n Maaniako-oikeuden* ³¹/₅01 julistamasta p:sestä vltjien ilmoittaman tyytymättömyyden johdosta kommissionimaanmittari F. Lagerstamin toimittamaan isojaon järjestelyyn sanotun p:n Hevonkosken kylässä. O. O. katsoi etteivät vltjat olleet esiintuneet syytä muulla tavoin muuttaa M. O:n p:stä kuin että Juho Praskin kotopalstalla oleva tie, jonka M. O. oli määrännyt pantavaksi sanotun palstan läntiselle rajalle, oli, kuten vltjat olivat anoneet, pysytettävä vanhalla paikallaan.

Den 2:dra. 2. K. Senaattiin antamassaan kirjoituksessa oli K. Senaatin Prokuraattori, koska Muolan p:n K. O. p:llä ²⁴/₂87 vastoin silloin voimassa olevaa säännöstä R. K. 50: 1 §:ssä oli tuominnut A. Lindin rangaistukseen ensi kertaisesta varkaudesta, vaikkei Lind silloin vielä ollut täyttänyt 15 vuotta, ja tästä oli ollut seurauksena, että Lind sittemmin tekemistään rikoksista oli katsottu syyppääksi vuonna 1889 toiskertaiseen ja vuonna 1892 kolmaskertaiseen varkauteen, mistä viimeainitusta rikoksesta hänet oli tuomittu elinkautiseen kuritushuonerangaistukseen, ilmoittanut Lindin asiassa tekemän valituksen K. Senaatille sellaista toimenpidettä varten, että sanotuilla päätöksillä tapahtuneet erehdykset Lindiin nähden korjattaisiin. O. O. myöntyi niintavain Prokuraattorin asiassa tekemään esitykseen, että se juttu, jossa Viipurin H. O. p:llä ¹⁶/₇92 oli tuominnut Lindiä rangaistukseen kolmaskertaisesta varkaudesta, mitä tuli siinä Lindille

vaadittuun rangaistukseen, lykättiin H. Oteen, jonka tuli ottaa juttu äskenmainitulta osalta käsiteltäväksi ja siinä antaa uusi, lain ja laadun mukainen lausunto, ilman että se lainvoima, jonka sama päätös oli saavuttanut, oli oleva siinä esteenä. Sen ohessa määräsi O. O. että Lind oli heti otettava kuritushuone-rangastusta kärsimästä ja siirrettävä Viipurin lääninvankilaan siellä tutkintovankina säilytettäväksi kunnes hänestä toisin säädetäisiin.

3. Ida Fedosejeffs nådeansökan afslogs.

Den 3:dje. 4. A. Sandroosin valitus jutussa, jossa kaupunginviskaali J. Karppinen oli syyttänyt vltjaa juopumuksesta ja meluamisesta. *Lappeenrannan R. O. p. 25/11 01: R. L:n 43: 6 ja 42: 7* nojalla tuomittiin vltja vetämään sakkoo juopumuksesta 20 m:kaa ja meluamisesta niinikään 20 m:kaa. *Viipurin H. O., johon vltja valitti, p. 20/6 02: ei muutosta. O. O.: ei muutosta.*

Den 4:de. 5. Besvär af länelandtmätaren i Uleåborgs län K. Lindh öfver *Egodelningsrättens i Karis s:n u. 18/6 01* i anledning af anmäldt missnöje emot verkställd komplettering af storskiftet i Sannäs by. *J. D.: Målet förvisades tillbaka till Egdr.*

6. G. Jussilainens besvär i ett lagsökningsmål. G:m u. 14/6 02 fastställde *Guvernörsemetet i Tavastehus* i stöd af 2: 2 och 17 U. L. Hilda Rosenbergs m. fl. hos klgdn egande fordran 14,500 mk jemte 5 1/2 % ränta från 1/4 01 och 50 mk, hvilka guvernörsemetet tillagt Hilda Rosenberg och hennes medsökande i lagsökningskostnadsersättning, till betalning ur klgdn tillhöriga Metsäpietilä kallade tredjedel af Pietilä hemman af Okerois by af Hollola s:n, hvarhos guvernörsemetet förordnade att sagda hemmansdel skulle anses vara för nämnda fordran utmätt och, derest ej godvillig betalning mellankomme eller annat laga hinder mötte, till gäldande af samma fordran af kronofogden i Hollola härad försäljas i den ordning återopade lag stadgäde om utmätning af fast egendom, hvarvid jemväl alla de kostnader Hilda Rosenberg och hennes medsökande ännu måhända i saken åsamkades skulle af auktionsskillingen gäldas; och egde Hilda Rosenberg och hennes medsökande, såsnart guvernörsemetets u. vunnit laga kraft eller, om besvär deröfver anförts, blifvit af v:de Hfr. fastställdt, försedda med guvernörsemetets eller Hfrs u. i målet hos bemälde kronofogde anhålla om utsättande af försäljningsdag för vidtagande af öfriga verkställighetsåtgärder. *Åbo Hfr. dit klg:n besv. sig, u. 20/4 03: Guvernörsemetets u. fastställdes, dock sålunda att det enligt 2: 21 U. L. vore klgdn obetaget att efter Hilda Rosenberg och hennes medsökande inom 6 m. efter det Hfrs u. gafs i sådant afseende*

ågången stämning, söka återvinning vid den domstol, der klgdn borde svara i mål om fordran. *J. D.*: Emedan Hfrs u., jemlikt 10: 15 U. L. icke finge öfverklagas, ty upptog K. Senaten icke till pröfning hvad klgdn anført till vinnande af ändring i sagda u.

Den 9:de. 7. M. Renforsin valitus jutussa, jossa kruununimismies K. Kuula ja M. Reini olivat syyttäneet vltjaa taposta. *Laihian y. m. p:ien K. O:n* lausunto jutussa alistettiin *Waasan H. O:n* tutkittavaksi, minkä jälkeen H. O. p:llä 28/2 03 katsoi selvitetyn, että vltja oli puukolla iskenyt Reiniin sen haavan, josta J. Reinin kuolema oli ollut seurauksena, minkä tähden ja kun ei kumminkaan voitu katsoa näytetyksi, että sanottu pahoinpitely oli tapahtunut surmaamisen aikomuksessa, vltja tuomittiin, R. L:n 21: 4 ja 13 nojalla, pidettäväksi 7 vuotta kuritushuoneessa. *O. O.*: ei muutosta.

8. Viivi Palanderi Julia Backmania vastaan kunnianloukkausta koskevassa jutussa. *Tampereen R. O.* p. 27/2 01: Nojautuen R. L:n 27: 2 tuomittiin Julia Backman herjauksesta vetämään sakkoo 100 m:kaa ja velvoitettiin Julia Backman 560 m:kalla korvaamaan Viivi Palanderille hänellä jutussa olleet kustannukset. *Turun H. O.*, johon vltja valitti p. 27/2 02: R. O. p. vahvistettiin muissa kohdin paitsi että R. O:n Viivi Palanderille tuomittama korvaus, huomioon otettaessa että Viivi Palander itse oli aiheuttanut suuren osan niistä kustannuksista, jotka hän jutussa oli saanut kärsiä, alennettiin 400 m:kaan. *O. O.*: ei muutosta. — (1 jäsen alenti asian laadun tähden Viivi Palanderille tuomittun oikeudenkäyntikulujen korvauksen 200 m:kaksi.)

9. Besvär af krigsfiskalen E. Ascholin i ett mål mot yngre läkaren vid numera upplösta finska dragonregementet E. L. Holm utfördt mål ang. underlåtenhet att fullgöra förmans i tjensten meddelade befallning. Uti embetsmemorial till Öfverkrigsdomstolen hade klgdn anført att, på sätt hos prokuratorn i K. Senaten anmält blifvit, Holm, hvilken af befälhafvaren för finska militären medels dagorder, utfärdad 21/2 02 och tillkännagifven genom kommandörens för dragonregementet dagorder af 27/2 02, förordnats att vid nämnda års uppbåd af värnepligtige i Wasa läns andra uppbådskrets tjenstgöra såsom besigtningssläkare, utan anmält eller känt förfall uteblifvit från uppbådsförrättningarna; hvarföre klgdn, enligt honom af prokuratorn meddeladt uppdrag, öfverlemnade målet till Öfverkrigsdomstolens pröfning och afgörande. I saken hörd hade Holm genmält att han hvarken fått sig tillstæld förenämnda dagorder eller eljest erhållit del af densamma, hvarom han förty ej heller haft kännedom samt att Holm, som enligt kommandörens för dragonregementet dagorder

af $\frac{8}{4}$ 02 samma dag blifvit afförd ur regementets rullor, således vid tiden för sagda uppbåd ej varit i tjenst, hvilket framginge äfven deraf, att han för påföljande Maj månad icke erhållit någon lön; och som Holm vid sådant förhållande icke heller kunnat utan eget begifvande beordras att verkställa ifrågakomna tjensteuppdrag, hade Holm emotsett förkastande af åtalet. G:m u. $\frac{18}{12}$ 02 utlät sig *Öfverkrigsdomstolen* att, alldenstund det ålåg civila tjenstemän vid militären, i likhet med officerare, att sjelfve förskaffa sig kännedom om till truppen utfärdade dagorder samt föreburen okunnighet om sådana förty icke finge lända till ursäkt för åsidosättande af hvad derigenom anbefalts, fördenskull kunde något afseende icke fästas vid Holms anmärkning att han ej erhållit del af den dagorder, hvarigenom förordnande för honom till besigtningssläkare vid förenämnda uppbåd meddelats, eller vid hans derpå grundade yrkande om förkastande af ifrågavarande mot honom utförda åtal, äfvensom att *öfverkrigsdomstolen* vid pröfningen af sjelfva saken fann Holm stanna till last hvad emot honom i målet anförts, men emedan Holm enligt dagordern af $\frac{8}{4}$ 02 blifvit ur dragonregementets rullor afförd samt denna omständighet kunnat gifva honom anledning till den uppfattning att han derefter icke vidare var i tjenst såsom militärläkare anställd samt förty hvarken berättigad eller pliktig att sedermera fullgöra tjensteuppdrag, hvartill han tidigare i berörda egenskap förordnats, ty kunde Holm icke ådömas straff för hvad honom i anförd måtto tillräknats. *J. D.* fann utredt vara, att Holm, som genom ofvannämnda dagorder förordnats att verkställa besigtningen af värnepligtige vid ofvanomnämnda uppbåd, uteblifvit från de derstädes skedda uppbådsförrättningar; i anseende hvartill och enär hvad Holm till sin undskyllan i saken förburit icke förtjenade afseende, samt det icke heller framgått att Holms omförmälda förfarande varit uppsåtligt, *K. Senaten* dömde Holm att för af vårdslöshet skedd underlåtenhet att utföra förmans honom i tjensten gifna befallning, jemlikt § 95 i S. L. för finska militären, jemförd med punkt 5 litt. c. samt litt. d. § 18 i samma lag, straffas med 15 dygns arrest å högvakt.

10. *M. Koskenkorvan* valitus jutussa, jossa kruununnimismies *K. Ottelin* sekä *K. Orihluoma* ja *K. Front* olivat syyttäneet vltjaa luvattomasta vedensalpaamisesta sekä vaatineet hänen velvoittamista poistamaan hänen luvattomasti tekemän padon. *Is-ojoen y. m. p:ten K. O.* velvoitti p:llä $\frac{28}{9}$ 01 vltjan heti poistamaan puheenalaisen padon, mutta hylkäsi asiassa tehdyn vaatimuksen rangaistuksesta vltjalle ja niinikään *Orihluoman* ja *Frontin* anomuksen oikeuden käyntikulujen korvauksesta. *Waasan H. O.*, johon v. t. kruununnimismies *A. Leikko*, sekä *Orihluoma* ja

Front valittivat, vahvisti sillä $\frac{8}{7}$ 02 K. O:n p:n muuten, paitsi että vltja velvoitettiin korvaamaan Orihluomalle ja Frontille heidän oikeudenkäyntikulunsa sekä R. O:ssa että H. O:ssa. O. O. katsoi ettei vltja ollut esiintuonut syytä muuttaa H. O:n p:stä muissa kohdin, kuin että, koska Orihluoma ja Front eivät edes olleet pyytäneet korvausta heillä H. O:ssa olleista kuluista asiassa, vltja vapautettiin Orihluomalle ja Frontille maksamasta heille näistä kuluista määrättyä korvausta.

11. Anna Bjurbäck mot Matts och Anna Väger samt Karl Bjurbäck, ang. klander af testamente. *Närpes m. fl. snrs Hr. u.* $\frac{24}{4}$ 01: Emedan det icke blifvit styrkt att ett emellan Anna Bjurbäck och hennes $\frac{25}{4}$ 96 aflidne man Herman Bjurbäck $\frac{21}{8}$ 83 upprättadt inbördestestamente tillkommit i öfverensstämmelse med stadgandena i 16: 1 Å. B., berättigades Matts Väger och hans medparter att utan hinder af testamentet såsom närmaste arfvingar till Herman Bjurbäck taga arf efter honom. *Wasa Hfr.*, dit Anna Bjurbäck vädjade, dom $\frac{30}{7}$ 02: ej ändring. *J. D.*: Målet förvisades tillbaka till Hr. — (1 ledamot förklarade sig beredd att omedelbart ingå i pröfning af sjelfva saken.)

Den 10:de. 12. Besvär af advokatfiskalen i Tullstyrelsen V. Orell samt handlanden A. Ahlqvist och tullförvaltaren A. B. Hohenthal i ett mål emot de två sistnämnda samt tulluppsyningsmannen A. Grönberg, ang. tullförsnillning och tjenstefel. *R:n i Fredrikshamn u.* $\frac{13}{6}$ 01: Jemte det Orells emot Ahlqvist utförda ansvarsyrkande för det Ahlqvist skulle medverkat dertill att tullkammarens i Fredrikshamn inkommande — och kontrattulljournaler samt nederlagsjournal blifvit oriktigt förda af R:n, såsom foglöst, förkastades, fann R:n utredt vara att Ahlqvist, sedan det tillåtits honom att utan föregående vägning och med åsidosättande af öfrig vid varors behandling föreskrifven undersökning utbekomma särskilda partier till honom anländt transitogods, med kännedom om att inklareraren i den ort inom landet, dit varorna först ankommit, uraktlåtit att i de å godset till tullkammaren i nästasagda ort inlemnade angifningsinlagor upptaga, på sätt författningsenligt bort ske, jemväl godsets vikt samt att ej heller den godset åtföljande varuförpassningen innehållit uppgift härom, i sina till tullkammaren i Fredrikshamns stad inlemnade angifningsinlagor dels egenhändigt infört dels, för att i inlagorna upptagas, muntligen meddelat, förutom hvad honom såsom varuegare enligt gällande tullförfattningar ålegat, jemväl uppgift om varans vikt, vare sig varan varit afsedd att direkt förtullas eller att insättas å nederlag, samt att Ahlqvist dervid afvetat att de af honom sålunda lemnade viktuppgifterna skulle utan vidare granskning af tullkammaren läggas till grund för

varans tullbehandling, i anseende hvartill och jemte det R:n för utrönande af förekommande viktsskilnader beträffande sådana varor, rörande hvilka fakturor icke kunnat Rätten tillhandahållas, lagt till grund de vigtuppgifter som funnos intagna i de angående dessa varor utfärdade konnässement och lastförteckningar och hvilka vigtuppgifter, enligt hvad den i målet förestälda utredningen vidhandengifvit, vore öfverensstämmande med fakturavigterna eller varornas verkliga vigter och beträffande de partier russin, hvilkas vigter icke framgått ur Rätten företedda konnässement, stödt sig på en af kamrerarekontoret i Tullstyrelsen verkställd beräkning af detta varuupplags vikt, samt R:n så mycket mindre kunnat fästa något afseende å Ahlqvists förebärande derom att varans vikt vid ankomsten till Fredrikshamn i följd af skedda omständningar betydligt nedgått, som Ahlqvist genom den vid uträklandet af varans nettovikt iakttagna stadgade taraberäkningen måste anses hafva blifvit godtgjord för de förluster, hvilka på nyssnämndt sätt möjligen tillskyndats Ahlqvist, R:n, som ansåg något utlåtande icke vidare vara påkalladt angående de 500 femtedelslådor bitsocker, hvilka Ahlqvist till förtullning anmält ^{18/12}99, enär Orell frångått alla yrkanden rörande detta varuparti, förklarade Ahlqvist vara förvunnen att hafva för att bereda sig nytta genom att i särskilda till tullkammaren i Fredrikshamn under åren 96, 97, 98 och 99 inlemnade angifningsinlagor införa oriktiga vigtuppgifter, undandragit kronan tull, sjöfarts- och nederlagsafgifter för särskilda varumängder till uppgifna belopp; äfvensom att kronan derjemte genom oriktiga vigtuppgifter, hvilka dock icke visats hafva blifvit af Ahlqvist i angifningsinlagorna införda, under åren 97, 98 och 99 undandragits tull-, sjöfarts- och nederlagsafgift för särskilda till Ahlqvist ankomna och af honom omhändertagna varumängder till uppgifna belopp: och dömde R:n, som ansåg den omständigheten att brottet af Ahlqvist fortsatts under 3 års tid gälla såsom försvärande, med förkastande af yrkandet om Ahlqvist fällande till ansvar för försnillning af afgifterna för nästomnämnda varor, angående hvilka oriktiga vigtuppgifter icke blifvit af Ahlqvist i tullinlagorna införda, i stöd af 38: 11 och 7: 2 S. L., Ahlqvist att för tullförsnillning hållas 1 år och 9 m. i fängelse. Vidkommande åtalet mot Hohenthal fann R:n det stanna Hohenthal till last: 1) att han i strid mot föreskrifterna i 70, 71, 79, 89, 90, 96 och 99 §§ i tullstadgan af ^{30/12}87 samt 101 § i reglementet för tullanstalterna och tullbevakningen af ^{18/1}88 tillåtit ej allenast Ahlqvist utan ock några andra personer att särskilda gånger utbekomma såväl till direkt förtullning afsedt som ock nederlagsgods utan att några angifningsinlagor å godset blifvit till tullkammaren inlemnade, varan uppvägs och pack-

husbehandlats, tull- och andra afgifter därför erlagts eller de vid särskilda nederlagsvarors utlemnande utan likvid föreskrifna villkor iakttagits, hvilket lagstridiga förfarande haft till påföljd ej mindre att tullkammaren för erhållande af de för varornas tullbehandling erforderliga upplysningar nödgats betjena sig af de uppgifter varuegarene i sådant afseende efteråt lemnat, hvilket förfaringssätt möjliggjort den oriktiga varuangifningen, Ahlqvist låtit komma sig till last, än äfven att de vid tullkammaren förda inkommande- och kontrattulljournalerna äfvensom nederlagsjournalen, i hvilka journaler, jemlikt föreskrifterna i 13, 14 och 22 §§ af berörda reglemente, hvarje varuuttagning bort omedelbart införas, äfvensom uppbördsförslagen blifvit oriktigt förda, 2) att Hohenthal, ehuru packhusbehandlingen af vara vid tullkammaren i Fredrikshamn städse bort försiggå i närvaro af tullförvaltaren, enär någon packhusinspektör icke funnits vid tullkammaren anställd, likväl i strid mot föreskrifterna i 10 och 11 §§ af nämnda reglemente, icke alltid närvarit vid varors packhusbehandling samt att Hohenthal bestyrkt angifningsinlagor jemväl å sådana varor, hvilkas packhusbehandling han icke öfvervarit; 3) att Hohenthal särskilda gånger till Ahlqvists ombud utlemnat de å tullkammaren förvarade nycklarna till Ahlqvists nederlagsmagasin samt tillåtit denne att uttaga nederlagsgods utan att Hohenthal dervid varit tillstädes; 4) att Hohenthal från $\frac{1}{11}$ 00 uraktlåtit att vid tullkammaren föra föreskrifven kassabok; 5) att Hohenthal försummat att under år 1900 föra löpande nederlagsjournal; 6) att Hohenthal i strid med 2 mom. 80 § i tullstadgan, tillåtit Ahlqvist att såväl vintertid som ock under seglationstiden använda packhuset såsom nederlagsmagasin; 7) att Hohenthal icke tillhållit de vid tullkammaren anställde vaktmästarene, att jemlikt föreskriften i mom. g 36 § af ofvannämnda reglemente, till tullkammarens granskning och förvar inlemna af dem förda vaktböcker; samt 8) att Hohenthal icke tillhållit Grönberg att under år 99 föra föreskrifna månadsdiarier öfver inkommande och utgående fartyg, men denna försummelse, med afseende å hvad Hohenthal till sin ursäkt anført, dock icke vara af den beskaffenhet att ansvar därför borde följa, hvarjente R:n väl fann det vara ådagalagt att vid den kassainventering, som $\frac{2}{3}$ 00 anstälts å tullkammaren i Fredrikshamn i tullkammarens penningemedel befunnits en brist af 737 mk 35 p:i, men denna omständighet med afseende å hvad Hohenthal i målet härom framhållit och deri afhörda vittnen om förloppet af inventeringen intygat äfvensom med hänsyn dertill, att det felande beloppet af Hohenthal med inomhus befintliga medel i kassan omedelbart insatts, likväl icke kunde räknas Hohenthal till last såsom försvinnning af allmänna medel; i anseende hvartill och

jemte det Orells påstående om ansvar å Hohenthal i nästnämnda två afseenden förty underkändes samt åtalet såvidt Hohenthal påbörjats att hafva tillåtit Grönberg att å tider då Grönberg icke åtnjutit tjenstledighet, uteblifva från tjenstgöring och att icke hafva tillhållit Grönberg att fullgöra sin skyldighet att inberätta om fartygs ankomst att från tullkammaren afhemta tullsigill och nycklar samt att efterse det fartygens lasttillgångar, då lossning eller lastning afbrutits, blifvit tillästa och behöriga tullförseglingar anbragta, dels med afseende derå att Hohenthal måste anses hafva egt rätt att lemna Grönberg eftergifter i dennes åliggande att inberätta om fartygs ankomst och dels såsom ostrykt förkastades, R:n dömde Hohenthal, som icke visats hafva uppsåtligen begått ofvanomförmälda honom till last tagna tjenstefel, samt för hvilken det förhållande att Ahlqvist utfäst sig att lemna sakenliga uppgifter angående de honom utan vägning utbekomna varorna äfvensom att Ahlqvist, som å orten åtnjutit stort förtroende, icke skäligen kunnat misstänkas att lemna oriktiga uppgifter, af R:n ansågs böra gälla såsom förmildrande omständighet; men hvilken det stora omfång, de under tre år vid tullkammaren fortsatta lagstridigheterna erhållit, åter måste tillräknas såsom försvårande omständighet, helst sagda lagstridigheter med endast ringa grad af aktsamhet kunnat af Hohenthal förebyggas, att, med stöd af 40: 21 och 7: 2 S. L., för de honom i första punkten tillräknade felaktiga förfarandena vid varors tullbehandling, hvilka R:n ansett stanna Hohenthal till last såsom af grof vårdslöshet begåna fel i tjensten, skiljas från utöfningen af sin tullförvaltaretjenst under 2 år, äfvensom böta: för försummelsen att öfvervara varors packhusbehandling 500 mk; för den i 3:dje punkten honom till last tagna oaksamheten beträffande utlemnande af Ahlqvist tillhörigt nederlagsgods 300 mk; för uraktlåtenheten att föra kassabok 100 mk; för försummelsen att föra nederlagsjournal jemväl 100 mk; för den under 6:te punkten omnämnda förseelsen 50 mk; samt för försummelsen att tillhålla vaktmästarene att till tullkammarens granskning och förvar inlemna de af dem förda vaktböckerna 20 mk. Beträffande ansvarsyrkandet mot Grönberg pröfvade R:n rättvist förkasta Orells ansvarspåståenden mot honom. I öfrigt och jemte det Orells yrkande ang. Grönbergs förpligtande att ersätta kronan de henne i ofvanstående måtto undandragna afgifterna samt att till kronan utgifva värdet af de varupartier, rörande hvilka oriktiga vigtuppgifter af Ahlqvist meddelats i angifningsinlagor, som Grönberg bestyrkt, med hänsyn till den utgång åtalet emot Grönberg fått, af R:n underkändes samt påståndet om Ahlqvists åläggande att ersätta kronan värdet af de varupartier, hvilka angifvits medelst inlagor, i hvilka Ahlqvist icke egenhändigt in-

fört vigtuppgifterna, enär laga utredning icke förebragts derom, att vigtuppgifterna i dessa inlagor grundats på Ahlqvists muntligen gjorda meddelanden, förkastades äfvensom Orells yrkande om Hohenthals förpligtande att till kronan utgifva värdet af de varupartier, beträffande hvilka oriktiga vigtuppgifter förekommit, såsom foglöst lemnades utan afseende, skyldigkände R:n Ahlqvist och Hohenthal att gemensamt eller den af dem, som tillgång egde, ersätta kronan de afgifter, kronan i ofvanstående måtto undandragits, nemligen 115,390 mk 41 p:i tullafgifter, 3,174 mk 42 p:i sjöfartsafgifter och 298 mk 15 p:i nederlagsafgifter eller sammanlagdt 118,862 mk 98 p:i, hvarjemte ej mindre särskilda Ahlqvist tillhöriga, å nederlag insatta varor, såsom ingående i de varupartier, beträffande hvilka oriktiga vigtuppgifter af Ahlqvist blifvit i angifningsinlagorna egenhändigt införda, i stöd af 38: 11 S. L., af R:n förklarades jemte kärl och omslag förbrutna, än äfven Ahlqvist, med stöd af samma lagrum, ålades att ersätta kronan värdet af de varupartier, för hvilka Ahlqvist genom införande af oriktiga vigtuppgifter i de öfver varorna inlemnade angifningsinlagorna undandragit kronan stadgade afgifter, men hvilka varor af Ahlqvist uttagits och icke vidare funnos i behåll, och i sådant afseende till kronan erlägga inalles 432,954 mk 48 p:i. Slutligen ålade R:n Ahlqvist och Hohenthal att gemensamt eller i mån af tillgång ej mindre till kronan återgälda de kostnader Orell haft i saken än utgifva särskilda vittnesarvoden. *Viborgs Hfr.*, dit Orell, Ahlqvist och Hohenthal besv. sig, fann g:m u. ¹⁹/₁₀₀ Orell icke hafva förebragts skäl till ändring i R:ns u, samt Ahlqvists och Hohenthals besvär ej heller gifva anledning till annan rättelse deri, än att, enär skyldighet att till kronan erlägga stadgade tullafgifter för varor, hvilka vid försnillning af tullafgift förklarats förbrutna eller hvilkas värde kronan tilldömts, lagligen icke kunde ifrågakomma samt R:n icke bort till pröfning upptaga påståendet om Ahlqvists och Hohenthals förpligtande att till kronan utgifva henne frångångna tullafgifter för sådana varor, beträffande hvilka något brottsligt förfarande icke tillräknats Ahlqvist och Hohenthal, Hfr., med undanrödjande af R:ns utlåtande i anledning af nästnämnda påstående, frikallade Ahlqvist och Hohenthal från skyldigheten att till kronan erlägga förenämnda 118,862 mk 98 p:i tull-, sjöfarts- och nederlagsafgifter. I öfrigt fick bero. *J. D.* fann Ahlqvist och Hohenthal icke hafva anført skäl till ändring i Hfr:s u. äfvensom Orells besvär ej föranleda annan rättelse deri än att Hohenthal för det felaktiga förfarandet vid tullbehandling af varor vid tullkammaren i Fredrikshamn, som domstolarne tagit Hohenthal till last, af K. Senaten, enär de omständigheter hvarunder sagda förfarande egt rum, voro synnerligen

försvarande, jemlikt af domstolarna härutinnan åberopade lagrum dömdes att varda afsett från tullförvaltaretjensten i Fredrikshamn. I öfrigt fick bero. — (1 ledamot lät bero).

13. Kruunnismies K. Vinterin valitus luvaton palo-
viinan hankkimista koskevassa jutussa. *Kiteen p:n K. O.* katsoi
p:ssä ²⁶/₃02 selvitettyksi, että sittenkuin P. Silvennoinen, M. ja J.
Pelkonen sekä H. Karhinen olivat antaneet S. Karhiselle toimeksi
hankkia heille kullekin jonkun määrän viinaa, oli S. Karhinen
Sortavalan kaupungista tuonut M. ja J. Pelkosen taloon Jaakki-
man kylässä yhdessä astiassa 20 litraa viinaa S. Karhisen ja
hänen asiakumppaniensa kesken jaettavaksi; johon nähdn ja kun
eivät Silvennoinen, M. ja J. Pelkonen sekä H. Karhinen olleet
voineet todistaa antaneensa kukin S. Karhiselle eri astian tilaa-
mansa viinan tuontia varten, K. O., ⁹/₆92 annetun, muun mu-
assa, paloviinan myymistä koskevan asetuksen 15 ja 35 §:n no-
jalla, tuomitsi S. Karhisen, Silvennoisen, M. ja J. Pelkosen sekä
H. Karhisen, vetämään sakkoa kunkin 75 m:kaa. *Viipurin H. O.*
johon S. Karhinen ja hänen asiakumppaninsa valittivat, p. ⁶/₁₁02:
Koskei oltu toteennäytetty, että S. Karhinen ja hänen asiakumppan-
paninsa olivat yhtyneet ostamaan puheena olevaa paloviinaa,
eikä myöskään että S. Karhinen oli asiakumppaneilleen kor-
vausta vastaan hankkinut sitä, kumosi H. O. K. O:n p:n ja va-
pautti S. Karhisen ja hänen asiakumppaninsa heille asiassa tuo-
mitusta rangaistuksesta. O. O.: ei muutosta.

14. J. Hietalan valitus jutussa, jossa virallinen syyttäjä
M. Postilan ilmiannosta oli syyttänyt Hietalaa takavarikkoon kiin-
nipannun tavarann liikuttamisesta ja Hietala oli vaatinut rangais-
tusta Postilalle pahoinpitelemisestä. *Sodankylän p:n K. O. p.*
²³/₁₁01: Hyljäteti Hietalan Postilaa vastaan tekemän rangaistus-
vaatimuksen, tuomitsi K. O. Hietalan R. L. 16: 17 mukaan vetä-
mään sakkoa 150 m:kaa. *Waasan H. O.*, johon Hietala valitti,
p. ²⁰/₁₀02: ei muutosta. O. O.: ei muutosta.

15. V. Palanderin valitus jutussa, jossa hän oli syyttänyt
K. Forsblomia kunnianloukkauksesta ja pahoinpitelystä. *Tampe-
reen R. O. p.* ²²/₁02: Hyljäten syytteen pahoinpitelystä, tuomitsi
R. O. Forsblomin R. L:n 27: 3 nojalla solvauksesta vetämään
sakkoa 100 m:kaa. *Turun H. O.*, johon Palander valitti, p. ²⁰/₈
02: ei muutosta. O. O.: ei muutosta.

16. Karolina Kuhlviiks nådeansökan afslogs.

Den 11:te. 17. Kaupunginviskaali A. Hellstén jutussa,
jossa talonomistaja O., asioitsija L. ja ent. talonomistaja W. oli
syytetty huoruudesta. *Tampereen R. O.* katsoi p:llä ²²/₂01 selvi-
tetyksi, että vstjat usein olivat esiintyneet eräässä niin sanotussa

vieraskodissa, jossa oli pidetty huoneita haureuden harjoittamista varten, naishenkilöiden kanssa, mutta koska vstjat olivat kieltäneet näiden kanssa harjoittaneensa sukupuoliyhteyttä, eikä sellaista oltu näytetty siellä tapahtuneeksi, hylkäsi R. O. syytteen. *Turun H. O.* johon virallinen syyttäjä valitti, p. 15/202: koska vstjat olivat naimisissa eivätkä asianomaiset olleet asiaa syytteeseen pantavaksi ilmoittaneet H. O., R. L:n 19: 3 mukaan ei voinut ottaa valitusta tutkittavaksi. O. O.: ei muutosta.

18. Besvär af W. Gottlund i ett mål, hvori han yrkat att emedan J. Lindholm, som under firma J. W. Lindholm bedref tillverkning af möbel och likkistor, uti tillkännagifvande i tidningarne kallat sin rörelse „Nya Likkistaffären“ och „Uusi Ruumisarkkumakasiini“ hvilka firmabemäningar i hög grad liknade den af Gottlund innehafda, i handelsregistret intagna firman „Nya Likkistmagasinet“, Lindholm måtte ådömas straff för försök till bedrägeri samt vid vite förbjudas att på antydt sätt benämna sin rörelse. R:n i *Helsingfors* u. 10/202: Alldenstund Gottlund icke styrkt det Lindholm i sin firma, obehörigen intagit annans namn eller att Lindholm antagit firma som ej tydligt skiljt sig från Gottlunds firma, fördenskull och då emot Lindholm icke heller i öfrigt inlupit att han gjort försök till bedrägeri, förkände R:n Gottlunds talan. Åbo Hfr., dit Gottlund besv. sig, u. 11/1002: ej ändring. J. D.: ej ändring.

19. Besvär af G. och F. Olin samt G. Hagman ang. af kronolänsmannen A. Lindroos efter angivelse af K. Lindberg yrkat straff å klgdne för det de i en vilja och gerning inkastat stenar uti en till Åminne tegelbruk hörande arbetarbostad, med den påföljd att 22 fönsterrutor söndrats. *Esbo s:ns Hr.* u. 10/202: I stöd af 24: 3 S. L. dömdes klgdne att enhvar hållas 1 m. i fängelse, hvarjemte klgdne ålades att med 31 mk 70 p. ersätta de sönderslagna rutorna. Åbo Hfr. dit klgdne besv. sig, u. 20/202: Klgdne dömdes jemlikt 35: 3 S. L. att för skadegörelse hållas i fängelse på sätt Hr. utsagt eller enhvar 1 m. I öfrigt fick bero. J. D.: ej ändring.

20. J. Saarisens valitus korvausta koskevassa jutussa Mäntyharjun lauttausyhtiön isännöitsijää B. von Haartmania ja lauttausesimiestä E. Lindgrenia vastaan. *Valkealan p:n K. O.* katsoi pillä 24/302 tosin selvälle tulleen, että sanotun yhtiön kesällä vuonna 1900 toimittama lauttaus oli tehnyt vltjalle haittaa venekulun suhteen kuin myöskin että lauttauksesta oli muutamiin apajiin uponnut puita, jotka olivat vahingoittaneet Saarisens kalastusta; mutta koska selvitetty oli että puheena oleva kalavesi, osaksi jo ennen kuin Mäntyharjun lauttausyhtiö oli alkanut toimintansa,

oli muittenkin lautankuljettajain puilla sorrettu eikä vltja ollut voinut lähemmin näyttää, missä määrin hän vstjien johtaman lauttauksen takia oli kärsinyt haittaa ja vahinkoa eikä myöskään että hänen selkäsiimansa oli saman lauttauksen kautta hävinnyt, hylkäsi K. O. vltjan asiassa ajaman kanteen. *Viipurin H. O.*, johon vltja valitti, p. $\frac{6}{11}02$: ei muutosta. *O. O.*: ei muutosta. — (1 jäsen vahvisti H. O:n p:n mutta velvoitti sen ohessa vltjan suorittamaan vstjille 30 m:kaa korvaukseksi, heiltä K. Senaattissa juttuun menneistä kuluista.)

21. E. Saarisen valitus vahingonkorvausta koskevassa jutussa Mäntyharjun lauttausyhtiön isännöitsijää B. von Haartmania ja lauttausesimiestä E. Lindgrenia vastaan. *Valkealan p:n K. O.* julkisti p:llä $\frac{24}{3}02$ selvitetyn, että vstjien sanotun lauttausyhtiön puolesta kesällä vuonna 1901 toimittamassa puutavarain lauttauksessa vesistöissä, jossa vltjalla oli osaa, kolme nuotta-apajaa oli lauttauksesta uponneista puista ja karikkeista tulleet niin sorre-
tuiksi, että vltjan koettaessa mainittuna kesänä kolmella eri kerralla vetää nuottaa sanotuissa apajissa, nuotta kullakin kerralla oli tarttunut puihin kiinni ja kerran repeytyntkin, johon nähdessä K. O. velvoitti vstjat, mainitun yhtiön puolesta, korvaamaan vltjalle hänen siten kärsimät vahingot, K. O:n arvion mukaan 5 m:kalla kultakin kerralta, jolloin vltja oli tullut estetyksi nuotan vedossa, ja 10 m:kalla nuotan repeytymisestä eli siis yhteensä 25 m:kalla. *Viipurin H. O.*, johon vstjat valittivat, katsoi p:llä $\frac{6}{11}02$ kyllä toteensaatuksi, että vltja vetäessään edellämainittuna aikana nuottaa puheena olevissa apajissa oli kärsinyt haittaa ja vahinkoa apajien pohjiin uponneista puista, mutta kun vltja ei ollut voinut näyttää, että sanotut puut olisivat kuuluneet vstjien uittamiin lauttoihin, vapautti H. O. vstjat kaikesta korvausvelvollisuudesta asiassa. *O. O.*: ei muutosta.

22. Kruununnimismies J. Selanderin ja poliisikonstaapeli H. Ojasen valitus jutussa, jossa A. Rantasta oli syytetty luvattomasta paloviinan myymisestä. *Tyrvään p:n K. O.* katsoi p:llä $\frac{28}{11}01$ selvitetyn, että Rantanen, sittenkun oli koottu rahoja Rantaselle tarpeellisen tien korjaamista varten, oli, rahojen keräämiseen osaa ottaneilta lupaa hankkimatta, ostanut osalla rahoista konjakkia ja käyttänyt sitä kanssavaikuttimena tien kuntoon saamiseksi, jolloin tietä korjaamassa olleet henkilöt olivat tätä konjakkia nauttineet, minkä vuoksi ja kun sellainen menettely $\frac{9}{6}92$ annetun, muun muassa paloviinan myyntiä koskevan asetuksen 27 § 2 momentin mukaan oli pidettävä luvattomana paloviinan myymisenä, K. O., mainitun asetuksen 35 § 2 momentin nojalla, tuomitsi Rantasen vetämään sakkoa 75 m:kaa sekä viimeksi sanotun §:n 3 momentin mukaan suorittamaan

Tyrvään kunnalle 20 m:kan makson minkä, ohessa Rantanen velvoitettiin maksamaan lautamies A. Kuukalle korvaukseksi Kuukan jutussa toimittamista haasteista 10 m:kaa kuin myös muutamille todistajille todistajanpalkkaa. *Turun H. O.*, johon Rantanen valitti, p. 27/103: Koska selvitetty oli, että niistä henkilöistä, joille Rantanen puheena olevan tien korjaustyössä oli tarjonnut konjakkia, osa oli ollut sellaisia, joilla itsellään oli hyöttyä siitä että tie laitettiin kuntoon ja toiset taas olivat viimeksi mainituilta saaneet toimekseen näiden puolesta ottaa osaa tientekoon, sentähden ja kun Rantasen näin ollen ei voitu katsoa vastaanottaneen mitään hyvitystä anniskelemastaan konjakista, H. O. hylkäsi kanteen ja vapautti Rantasen hänelle siinä tuomitusta rangaistuksesta ja edellämainitun Tyrvään kunnalle määrätyn makson suorittamisesta kuin myös yllämainittujen haaste- ja todistajanpalkkioiden maksamisesta. O. O.: Kumoten H. O:n p:n, jätti K. Senaatti, K. O. mainitsemain lainpaikkain sekä edelläsanotun asetuksen 51 §:n 1 momentin nojalla, asian K. O:n p:n varaan, kuitenkin niin että, koskei Selanderilla ollut valtaa Kuukan puolesta vaatia Kuukalle korvausta hänen jutussa toimittamistaan haasteista, Rantanen vapautettiin maksamasta Kuukalle sanottua korvausta.

23. K. Kuusisto, J. Sammaljärveä ja K. Hanhijokea vastaan pahoinpitelystä. *Ulvilan y. m. p:ien K. O.* p. 12/202: Vstjat tuomittiin rangaistukseen pahoinpitelystä ja velvoitettiin suorittamaan vltjalle muutamia korvauksia. *Turun H. O.*, johon vstjat valittivat, p. 15/1202: Vstjat vapautettiin heille jutussa tuomitusta rangaistuksesta ja velvollisuudesta suorittaa vltjalle edellämainittuja korvauksia. O. O.: ei ottanut valitusta tutkittavakseen.

Den 14.de. 24. N. Sjörosin armoanomus hyljättiin.

25. E. Juselius, H. Korpea vastaan syöttövahinkoa y. m. koskevassa jutussa. *Kokemäen y. m. p:ien K. O.* katsoi p:llä 12/901 selvitettyä, että Korpi 26/901 oli niin huolettomasti kainnut 2 lehmäänsä että ne muille henkilöille kuuluvain 3 lehmän ja 3 vasikan kera olivat päässeet Juselius'en eräaseen niittyyn ja siellä pidetyn katselmuksen mukaan matkaansaattaneet yhteensä 12 markan suuruisen vahingon, josta, sen mukaan kuin todistettu oli ja K. O:skin kohtuulliseksi katsoi, Korven suoritettavaksi tuli 4 m:kaa, kuin myös että Juselius sisäanotettuaan Korven lehmät oli, vastaanottamatta tarjottua vahingonkorvausta, pitänyt ne luonaan 17 vuorokautta, ja näin aikaansaanut että Korpi, joka oli menettänyt maitoa lehmistään 11 m:kan 22 p:nin arvosta, oli kärsinyt vahinkoa, joka kun äsken sanotusta rah summasta vähennettiin lehmien lypsämisestä kohtuulliseksi katsotut 20 p:niä päivältä 17 p:nä eli kaikkiaan 3 m:kaa 40 p:niä,

teki 7 m:kaa 82 p:niä, jota paitsi Korven oli täytynyt elukkain poisottamisesta Juselius'elta suorittaa kruununpalvelijoille 13 m:kaa; mihin nähden K. O., samalla kuin lausunto annettiin Korpea vastaan tehdystä rangaistusvaatimuksesta, ¹⁹/₁₂64 annetun, tilusten rauhoittamista vahinkoa vastaan kotoeläimiltä koskevan asetuksen 5, 6, 8 ja 10 §:n sekä R. L:n 16: 14 nojalla, tuomitsi Juselius'en laittomasta elukoitten luonaan pidättämisestä vetämään sakkoa 100 m:kaa; ja velvoitti sitä paitsi Juselius'en menetetystä maidosta suorittamaan Korvelle 7 m:kaa 82 p:niä, tästä kuitenkin vähennettyä Korven syöttövahingon korvauksena maksettavat 4 m:kaa sekä palkitsemaan Korvelle tämän kruununpalvelijoille suorittamat ylläsanotut 13 m:kaa. *Turun H. O.*, johon Juselius valitti, jätti p:llä ¹⁸/₁₂02 K. O:n p:n pysyväksi muuten paitsi että, koska Juselius'elle kotopellolla heinän sotkemisen kautta syntynyt, 3 m:kaan arvattu vahinko oli eläinten omistajain Juselius'elle korvattava ja Korven myöskin oli suoritettava Juselius'elle hänellä Korven lehmän talteen ottamisesta tiluksilta olleet kustannukset, H. O. velvoitti Korven maksamaan Juselius'elle hänen kotopellossaan tapahtuneen vahingon korvaukseksi Korven osalle lankeavan 1 m:kan, joten Korven tuli yhteensä 5 m:kalla palkita Juselius'elle koko puheenalainen syöttövahinko sekä Juselius'elle suorittamaan Korven lehmän sisäänottamisesta 2 m:kaa. *O. O.*: H. O:n p:stä ei muutettu muulla tavoin kuin että, samalla kuin Juselius'en vaatimukset saada navetanvuokraa sekä korvausta Korven elukkain ruasta ja hoitamisesta ja katselmuksen pitämisestä, joista vaatimuksista Oikeudet olivat laiminlyöneet antaa lausuntoa, osaksi aiheettomina osaksi todistamattomina jätettiin varteen ottamatta edellä sanottu, Juselius'elle R. L. 16: 14 mukaan tuomittu sakko alennettiin 40 m:kaan. — (1 jäsen lausui että koska Korpi ei ollut oikeutettu takaisin saamaan eläimensä ennenkuin hän oli Juselius'elle ei ainoastaan palkinnut sen vahingon, jonka eläimet olivat tehneet, vaan myöskin maksanut ne kulungit, joita eläinten hoito ja elatus olivat tuottaneet, taikka antanut pantin tahi hyväksyttävän takauksen niiden vakuudeksi, senaattori, sentähden ja kun ei Korpi ollut Juselius'elle antanut tuollaista vakuutta, vapautti Juselius'en oikeuksien hänelle laittomasta elukkain luonaan pitämisestä tuomitsemasta sakosta. Muissa osissa jätti senaattori asian H. O:n p:n varaan.)

26. Lauttauksenpäälyismies D. Vuorinen N. Reinilää vastaa jutussa, joka koski laiminlyöntiä vaarinpidossa lauttausmiehistöstä ja korvausta. *Tyrvään p:n K. O.* p. ¹⁹/₁₁01: Nojautuen ²⁴/₃73 metsäntuotteiden lauttaamisesta annetun asetuksen 11 §:ään tuomittiin Vuorinen vetämään sakkoa 50 m:kaa ja vel-

voitettiin Vuorinin Reinilälle maksamaan Reinilän vaatimat korvaukset. *Turun H. O.*, johon Vuorinen valitti, p. $^{30}/_{3}02$ Sen ohessa että Vuorisen tekemä pyyntö jutun lykkäämisestä takaisin K. O:teen hyljättiin, vahvistettiin K. O:n p. *O. O.*: ei muutosta.

Augusti.

Den 3:dje. 1. Besvär af Lisa Säkkinen i ett mål, hvari kronolänsmannen C. Grönholm åtalat klgdn för mord. *Sjundeä m. fl. snrs Hrs.* u. hemställes *Åbo Hfr*, som g:m u. $^{18}/_{3}03$ dömdo klgdn med stöd af 21: 1 S. L. att för mord hållas sin återstående lifstid i tukthus samt för alltid vara förlustig medborgerligt förtroende. *J. D.*: ej ändring.

Den 5:te. 2. M. Lehtosen valitus jutussa, jossa O. Wassman oli vaatinut vltjalle rangaistusta kotorauhanrikkomisesta. *Längelmäen y. m. p:ien K. O.* p. $^{4}/_{3}02$: Nojaten R. L:n 24: 1 tuomittiin vltja vetämään sakkoa 75 m:kaa. *Turun H. O.*, johon vltja valitti, p. $^{15}/_{11}02$: ei muutosta. *O. O.*: ei muutosta.

3. N. Aallon valitus konkurssirikosta koskevassa jutussa. *Virolahden y. m. p:ien K. O.* p. $^{24}/_{3}02$: R. L:n 39: 2, 2 momentin nojalla tuomittiin vltja epärehellisenä velallisenä pidettäväksi 1 kuukauden vankeudessa. *Viipurin H. O.*, johon vltja valitti, p. $^{28}/_{11}02$: ei muutosta. *O. O.*: ei muutosta.

4. K. Hällfors M. Kopoa vastaan, solvauksesta. *Uvilan y. m. p:ien K. O.* p. $^{21}/_{2}02$: R. L:n 27: 3 nojassa tuomittiin Hällfors vetämään sakkoa 50 m:kaa. *Turun H. O.*, johon Hällfors valitti, p. $^{18}/_{11}02$: ei muutosta. *O. O.*: ei muutosta.

Den 6:te. 5. A. Mikkosen armoanomus hyljättiin.

6. A. Huuskosen valitus jutussa, jossa häntä oli syytetty tahalllisesta taposta. *Rautalammin K. O:n* p. alistettiin *Viipurin H. O:n* tarkastettavaksi, minkä jälkeen H. O. p:illä $^{26}/_{3}03$, nojautuen R. L:n 21: 2, 1 kohtaan tuomitsi vltjan pidettäväksi 12 vuotta kuritushuoneessa. *O. O.*: ei muutosta.

7. J. Laakson valitus jutussa G. Lindbergiä vastaan talonkaupan purkamisesta. *Tampereen R:n* katsoi p:illä $^{21}/_{9}01$ selvitettyksi, että Laakso, kun hän kauppakirjalla $^{15}/_{3}01$ Lindbergiltä oli ostanut talon sanotussa kaupungissa, oli tehnyt kaupan siinä luulossa, että asuinrakennusten seinät olivat hirsistä, ja että Lindberg oli petollisessa aikomuksessa Laaksoilta salannut sen tosiseikan että seinät suureksi osaksi olivat hylkylaudoista kyhättyt; ja julisti R. O sen vuoksi, nojautuen K. K. 1: 1 ja 4 sanotun kaupan mitättömäksi. *Turun H. O.*, johon asianosaiset

R. O:n antaman osoituksen mukaan, valittivat, p. $29/802$: Koska Lindberg edellämainitulla kauppakirjalla oli myynyt talon siinä kunnossa, missä se silloin oli, eikä näytöstä oltu esiintuotua siitä että Lindberg oli petollisessa aikomuksessa jättänyt ilmoittamatta ett'eivät kaikkien talon huoneuksien seinät olleet hirsistä rakennetut, sentähden ja kun ostajan vallassa oli ollut itse tarkastaa huoneitten laatua, kumosi H. O. R. O:n p:n sekä hylkäsi Laakson kanteen. O. O. katsoi asian, se kun koski kiinteistön kaupan purkamista, olevan riitaasian luontoisen, jonka tähden K. Senaatti, kumoten H. O:n p:n sekä poistaen R. O:n valitusosoituksen, määräsi, että asianosaisten tuli puhevaltansa säilyttämiseksi R. O:n p:stä vastaan, viimeistään $1/1103$, maksamaan vetorahaa R. O:n puheenjohtajalle, joka sitten oli velvollinen neuvomaan asianomaisia mitä heidän tämän johdosta oli noudatettava.

8. H. Tannerin valitus jutussa, jossa kruununnimismies R. Lagervall, poliisikonstaapeli P. Laakkosen ilmiannosta oli syyttänyt vltjaa luvattomasta väkijuomien anniskelusta. *Jaakkiman p:n K. O.* p. $25/202$: Vltja tuomittiin vetämään sakkoa 100 mk. *Viipurin H. O.*, johon vltja valitti p. $20/1002$: Nojautuen $9/92$ paloviinan myymisestä y. m. annetun asetuksen 24 §:n 3 momenttiin ja 37 §:n, 2 momenttiin, jätettiin asia K. O:n p:n varaan. O. O.: ei muutosta.

9. Toiminimi A. Ahlströmin valitus jutussa I. Manner'ia vastaan, vahingonkorvauksesta. *Ulvilan y. m. p:ien K. O.* katsoi p:llä $15/202$ selville käyneen että vltjan omistamaa Kullaan kappelissa sijaitsevaa Leineperin rautatehdasta varten vesi Joutsinjärven suulle rakennetusta tammilaitoksesta oli tehtaan puolesta laskettu niin akkiä, että se oli tulvannut sanotun kappelin pappilan tiluksiin kuuluvalla rukiilla kylvetylle Mannerin vuokraamalle Peltovainion peltomaalle ja Mannerille aikaansaattanut 10 ruistynnyrin vahingon, jonkatähden K. O. velvoitti vltjan näin tuottamansa vahingon korvaamiseksi Mannerille suorittamaan sanotun määrän rukiita joko luonnossa tai rahassa 200 mk:kalla. *Turun H. O.*, johon vltja valitti p. $28/1002$: ei muutosta. O. O.: ei muutosta.

10. Besvär af A. Söderman i ett mål, hvori J. Bach yrkat ansvar å klgdn för hemfridsbrott m. m. *Solf m. fl. snrs Hr.* fann g:m u. $18/202$ det vara utredt att klgdn, utan laga skäl och emot Bachs vilja, försedd med knif, inträngt i Bachs bostad och underlätit att på tillsägelse derifrån aflägsna sig, samt att klgdn, då Bach vid sådant förhållande nödgats med våld aflägsna honom från sin bostad, dervid med knif tillfogat Bach ett sår i knäet; i anseende hvartill klgdn dömdes att, jemlikt 21: 12 och 13 samt 24: 1, 1 och 3 mom. S. L., för hemfridsbrott

hållas 1 år i fängelse och för mißshandel böta 75 mk. *Wasa Hfr.*, dit klgdn besv. sig, u. ²⁸/₁₁02: Hrs u. fastställdes i öfrigt utom att det klgdn för hemfridsbrott ådömda fängelsestraff af Hfr. nedsattes till fängelse i 9 m., och skulle klgdn, i ena bot undergå fängelsestraff i 9 m. och 10 d. *J. D.*: ej ändring. (1 ledamot sänkte det klgdn af Hfr. tilldömda straff till 6 m:s och 10 d:s fängelse.)

Den 7:de. 11. Besvär af A. Storstrang i ett mål, hvari kronolänsmannen J. Silfverberg, å tjenstens vägnar samt G. Kecklund m. fl. såsom målsegande, åtalat klgdn för olaga flottning af skogsalster. *Pedersöre m. fl. snrs Hr.* u. ⁶/₂02: Med stöd af 8 och 21 §§ uti den af guvernören i Wasa län ²/₁79 fastställda stadga för flottning af skogsalster i Esse å, 11 § i K. F. ang. flottning af skogsalster af ²⁴/₃73 och 9: 4 S. L. dömdes klgdn att böta 50 mk äfvensom att till Kecklund och hans medparter utgifva i ersättning för dem tillskyndad skada och utgift tillhopa 109 mk 50 p.i. *Wasa Hfr.*, dit klgdn besv. sig, u. ²⁵/₁₁02: ej ändring. *J. D.*: ej ändring.

12. G. Roisko Maria Urosta vastaan lapsen eläköttä koskevassa jutussa. *Viipurin p:n K. O.* p. ¹¹/₁₁01: Roisko velvoitettiin maksamaan lapsen elatusapua. *Viipurin H. O.*, johon Roisko valitti, p. ²⁵/₁₁02: ei muutosta. *O. O.*: ei muutosta. — (1 jäsen vapautti Roiskon kaikesta maksovelvollisuudesta asiassa.)

Den 8:de. 13. Maria Ylösen valitus lapsenmurhaa koskevassa jutussa. *Kuopion p:n K. O:n* p. alistettiin *Viipurin H. O:n* tutkittavaksi, minkä jälkeen H. O. p:llä ¹¹/₃03; R. L:n 22: 1 nojalla tuomitsi vltjan lapsenmurhasta pidettäväksi 4 vuotta kuritushuoneessa. *O. O.* katsoi ettei ollut näytetty, että vltja oli tahallansa surmannut sikiönsä, johon nähden ja kun vltjan syyksi kumminkin jäi että hän saattamalla itsensä avuttomaan tilaan siten että synnyttämisen ajaksi oli etsinyt yksinäisyyttä oli tuottanut sikiöllensä kuoleman, K. Senaatti, R. L:n 22: 2 mukaan tuomitsi vltjan pidettäväksi 2 vuotta vankeudessa. — (1 jäsen jätti asian H. O:n p:n pysyväksi, paitsi että senaattori alensi vltjalle H. O:n tuomitseman kuritushuonerangaistuksen 3 vuodeksi.)

14. Besvär af Amanda Trogen i ett mål, hvari stadsfiskalen F. Ritz, efter angivelse af Anna Appelberg åtalat klgdn för försvinnning. *R:n i Wiborg* fann g:m u. ³¹/₅02 utredt vara, att klgdn under den tid, hon om hösten år 1901 innehaft anställning hos Anna Appelberg såsom servererska vid restaurationen å jernvägstationen i Wiborg, utan laga rätt ifrån restaurationskassan, som hon haft i sin värjo, tillegnat sig penningar till ett belopp af åtminstone 1,000 mk, hvilka medel tillbort Anna Appelberg och af hvilka 825 mk tillrättafåts, än äfven att klgdn för att bereda sig nytta, under rättegången gjort bruk af

ett testamente och ett skuldebref med vetskap om att de varit förfalskade, i anseende hvartill R:n, som ansåg den omständighet att begagnandet af sagda handlingar skett till sjelfförsvär vara synnerligen mildrande, dömde klgdn att jemlikt 29: 1 samt 36: 5 och 6 S. L., hållas i fängelse, för försnillning 6 m. och för förfalskning 1 m. eller, efter sammanläggning af dessa straff i ena bot 6 m. och 15 d., hvarhos och jemte det Anna Appelberg berättigades att omhändertaga ofvanomförmälda tillrättafångna 825 mk, klgdn ålades att till Anna Appelberg utgifva återstoden af det utaf henne tillgripna penningebelopp med 175 mk. *Wiborgs Hfr.* dit klgdn besv. sig, faststälde g:m u. ³¹/₁₀ 02 Rns. u. *J. D.*: ej ändring.

Den 11:te. 15. Besvär af kronolänsmannen J. Silfverberg, ang. af klgdn emot T. Paulamäki, M. Syrjämäki och N. Hautamäki utfördt mål ang. stöld. *Pedersöre m. fl. snrs Hr.* ådömde g:m u. ³⁰/₁₀ 02. Paulamäki och Hautamäki straff för 1:sta resan grof stöld samt Syrjämäki för 2:dra resan enahelopp brott, men enär Hautamäki vid *Ylihärmä m. fl. snrs Hr.* stod under tilltal för myntbrott hänsköts målet i den del det angick honom till sist bemålde Hr. G:m u. ²⁷/₁₁ 02 ansåg *Ylihärmä m. fl. snrs Hr.* Hautamäki icke vara om myntbrottet förvunnen, men dömde Hautamäki att undergå det frihetsstraff, hvartill *Pedersöre m. fl. snrs Hr.* förklarar honom vara förfallen samt att vara förlustig medborgerligt förtroende under viss i utslaget utsatt tid. *Wasa Hfr.*, dit Paulamäki och Syrjämäki besv. sig öfver Hrs i *Pedersöre sn. u.* samt Hautamäki öfver Hrs i *Ylihärmä sn. u.*, utlät sig g:m u. ⁶/₂ 03 rörande de två förstnämndes besvär samt g:m u. ²¹/₃ 03 i anledning af Hautamäkis ändringsansökan och fann svdne väl vara med misstänkliga omständigheter besvärade att hafva förfvat ifrågakomna stöld, men, enär desse enständigt bestridt åtalets riktighet och fullt bevis om deras brottslighet icke förebragts, ej kunna åt saken fällas, hvarföre Hfr. frikände svdne från ansvar i saken. *J. D.*: förvisade på klgdns anhållan målet tillbaka till *Pedersöre m. fl. snrs Hr.*

Den 13. 16. I. Hollménin E. Alasmäen ja E. Wass'in valitus vahingonkorvausta koskevassa jutussa J. Branderia ja K. Holmbergia vastaan. *Eurafoen y. m. p:ien K. O. p.* ⁹/₃ 01: Vstjat velvoitettiin vltjalle suorittamaan 1,250 mkan korvauksen. *Turun H. O.*, johon asianosaiset valittivat katsoi p:llä ²⁵/₆ 02 selviteteksi, että vstjat, jotka kauppakirjalla ²/₅ 99 olivat vltjalta ostaneet oikeuden Pohirannan metsäpalstasta ennen ¹⁵/₁ 00 kaataa ja poiskuljettaa 140 mäntypuuta, olivat vasta mainitun päivän jälkeen hakanneet ja poisvieneet sanotut puut, mutta koska vltjat eivät olleet voineet näyttää, että sanottujen puiden arvo kaatoaikana oli ollut niiden kauppakirjassa määrättyä 1,250

m:kan hintaa suurempi, tai että vltjoille näin tavoin liian myöhään toimitetun kaadon johdosta muutenkaan oli aiheutunut vahinkoa, eikä vltjien tekemä korvausvaatimus menetetyistä kauppavoitosta, jonka he myymällä sanotut puut lankuiksi sahatuina olivat ehkä saaneet, vstjat kun eivät tällaisessa tarkoituksessa olleet mihinkään erityiseen velvollisuuteen sitoutuneet, ollut lakiin perustuva, sentähden ja kun vltjat jo ennen tämän oikeudenkäynnin alkua olivat kantaneet puista sovitun hinnan 1,250 m:kaa, hylkäsi H. O. vltjien kanteen. O. O.: Kosk'ei voitu katsoa vstjien menettäneen omistusoikeuttansa puheenalaisiin ostamiinsa puihin sen kautta että he eivät olleet täyttäneet kauppakirjassa olevaa määräystä hakkuuajan suhteen, eivätkä vltjat näyttäneet kärsineensä mitään vahinkoa hakkuun myöhästymisestä, jätti K. Senaatti asian sen lopputuloksen varaan, johon H. O. oli p:ssään johtunut. — (1 jäsen lausui kosk'eivät vstjat olleet näyttäneet olleensa oikeutetut kaatamaan ja poisviemään puheena olevia 140 puuta, joiden arvon Senaattori samoin kuin tuomioistumet katsoi niiden kaatamisaikana olleen 1,250 m:kaa, eikä sitä hintaa, jonka vltjat olivat kontrahdin mukaan samoista puista kantaneet voida pitää korvauksena puitten luvattomasta hakkauksesta, semminkin kuin vstjat eivät olleet väittäneetkään riitapuoltensa oikeuden kauppahintaan riippuvan puitten kaatamisesta, katsoi senaattori oikeaksi, kumoten H. O:n p:n, jättää asian sen loppupäätelmän varaan, johon K. O. oli p:ssä asiasta johtunut.)

Den 14:de. 17. J. Hannulan valitus jutussa, jossa kruununnimismies A. Blomqvist, virkansa puolesta, sekä vltjan vanhemmat K. ja Ulriika Hannula, asianomistajina, olivat syyttäneet vltjaa siitä että vltja oli tahallansa syyttänyt tuleen, yöllä vasten $14/10$ 99 Kaarle ja Ulriika Hannulan omistaman rustitilan riihet ja illalla $5/10$ 2 saman tilan tallirakennuksen, navetan ja kodan, jotka rakennukset ynnä niissä oleva irtain omaisuus olivat palaneet kuin myös siitä että vltja oli tehnyt itsensä vikapääksi pesänsäkalvattamiseen. *Kokemäen y. m. p:ien K. O:n p.* alistettiin *Turun H. O:n* tutkittavaksi, minkä jälkeen H. O. p:illä $9/10$ 3, nojautuen R. L:n 34: 4 ja 30: 1 tuomitsi vltjan kumpaisestakin murhapoltosta pidettäväksi kuritushuoneessa 5 vuotta sekä jatka-neesta pesänsäkalvattamisesta vetämään sakkoa 600 m:kaa, ja siis nämät rangaistukset yhdistettyä pidettäväksi kaikkiaan 7 vuotta ja 6 kuukautta kuritushuoneessa sekä menettämään kansalaisluottamuksen 12 vuodeksi yli vapausrangaistusajan, jonka ohessa vltja velvoitettiin maksamaan muutamia korvauksia ja kustannuksia jutussa. O. O.: ei muutosta. — (1 jäsen katsoi selvite-tyksi, että vltja oli yöllä vasten $14/10$ 99 syyttänyt tuleen Hannulan rustitilan riihet kuin myös että vltja oli ilmoitettuna aikana

vanhemmiltaan anastanut viljaa ja rehua, mutta luotettavaa todistusta puuttuvan siitä että vltja olisi virittänyt sen tulen, joka $\frac{5}{6}$ 02 hävitti mainitun tilan tallirakennuksen, navetan ja kodan, jonka tähden ja samalla kuin senaattori vapautti vltjan syytteestä, mikäli se koski viimeainittua tulipaloa, senaattori H. O:n mainitsemain lainpaikkain nojalla tuomitsi vltjan murhapoltosta pidettäväksi 5 vuotta kuritushuoneessa ja pesänsavaltamisesta vetämään sakkoa 600 m:kaa tahi, nämä rangaistukset yhdistettyä, pidettäväksi 5 vuotta ja 1 kuukausi kuritushuoneessa.)

September.

Den 1:sta. 1. M. Pastisen valitus varkauutta koskevassa jutussa. *Jyväskylän y. m. p:n* K. O. oli p:llä $\frac{20}{3}$ 03 tuominnut vltjan ensikertaisesta varkaudesta 8 kuukauden vankeuteen ja näpistelemisestä 100 m:kan sakkoon, mutta kun oli ilmoitettu vltjan myöskin Korpilahden p:ssä tehneen varkausrikoksia, joista häntä ei vielä oltu syytteeseen pantu, oli K. O. jättänyt viimeainitun p:n K. O:n tehtäväksi yhdistää mainitut rangaistukset niihin rangaistuksiin, joihin vltja siellä ehkä tuomittaisiin, ja samalla määrätä aika, joksi vltja oli menettävä kansalaisluottamuksen. Päättöksellä $\frac{4}{5}$ 03 tuomitsi *Korpilahden p:n* K. O. R. L:n 28: 2 ja 7: 3 nojalla vltjan kahdesta eri törkeästä varkaudesta pidettäväksi kuritushuoneessa, toisesta 8 kuukautta ja toisesta 6 kuukautta tahi, kun nämä ynnä *Jyväskylän y. m. p:n* K. O:n tuomitsemat rangaistukset R. L:n 7: 5:n mukaan yhdistettiin, kerrassaan kärsimään 1 vuoden ja 2 kuukauden kuritushuonerangaistusta sekä olemaan kansalaisluottamusta vailla 3 vuotta yli vapausrangaistusajan. *Turun H. O.*, johon virallinen syyttäjä valitti, katsoi p:llä $\frac{8}{7}$ 03 samoin kuin K. O:kin hkjan vika-pääksi edelläkerrottuihin kahteen törkeätä laatua olevaan varkauksen sekä tuomitsi sentähden K. O:n mainitsemain lainpaikkain nojalla hkjan kummastakin varkaudesta pidettäväksi 1 vuoden kuritushuoneessa, tahi kun nämä rangaistukset ynnä *Jyväskylän y. m. p:n* K. O:n tuomitsemat 8 kuukauden vankeusrangaistus ja 100 m:kan sakko yhdistettiin, kerrassaan pidettäväksi 2 vuotta kuritushuoneessa. Muissa kohdissa jätettiin asia K. O:n p:n vaaraan. O. O.: ei muutosta.

2. G. Firsoffin valitus jutussa, jossa kruununnimismies K. Pesonen, poliisikonstaapeli Y. Eekertin ilmiannosta, oli syyttänyt hkjaa luvattomasta viinan- ja oluenmyynnistä. *Kivennavan p:n* K. O. p. $\frac{10}{5}$ 02: Nojatuen $\frac{9}{6}$ 92 paloviinan myymisestä y. m. annetun K. A:n 27 ja 35 §:ään sekä $\frac{2}{4}$ 83 mallasjuomain

myynnistä annetun K. A:n 18 §:ään, niinkuin viimeksi mainittu lainkohta on K. A:ssa $\frac{9}{6}$ 92, tuomittiin vltja kolmaskertaisesta luvattomasta viinanmyymisestä pidettäväksi 8 kuukautta vankeudessa ja toiskertaisesta luvattomasta oluen myynnistä vetämään sakkoa 200 m:kaa eli, rangaistukset yhdistettyä, kerrallaan pidettäväksi 8 kuukautta 15 p:ää vankeudessa kuin myös vltjalta takavarikkoon otetut 18 litraa väkiviinää astioineen sekä häneltä samaten takavarikkoon otetun ja huutokaupalla rahaksi muutetun oluen hinta 19 m:kaa 26 p:niä kruunulle menetetyksi, jonka ohessa vltja velvoitettiin suorittamaan Kivennavan kunnalle 100 m:kaa ja maksamaan erityisiä palkkioita. *Wiipurin H. O.*, johon vltja valitti, p. $\frac{6}{11}$ 02: ei muutosta. O. O.: ei muutosta.

Den 2:dra. 3. K. Matssonin valitus varkautta koskevassa jutussa. *Helsingin p:n K. O.* antoi $\frac{23}{10}$ 02 lausunnon jutussa ja siirti asian Espoon K. O:teen, joka $\frac{14}{2}$ 03 antoi jutussa lausunnon ja alisti sen *Turun H. O:n* tarkastettavaksi, minkä jälkeen H. O. p:llä $\frac{20}{3}$ 03 tuomitsi vltjan, joka sitä ennen oli kärsinyt rangaistuksen neljäskertaisesta varkaudesta, R. L:n 28 luvun 5 §:n 3 kohdan ja 8 §:n sekä 7 luvun 3 §:n mukaan, viideskertaisesta varkaudesta pidettäväksi kuritushuoneessa, kolmesta eri varastamisesta, yhteensä 12 vuotta sekä sitä paitsi olemaan kansalaisluottamusta vailla 15 vuotta yli vapausrangaistusajan, minkä ohessa vltja velvoitettiin maksamaan erityisiä korvauksia ja palkkioita. O. O.: ei muutosta.

4. H. Lahikaisen valitus varkautta koskevassa jutussa. *Elimäen y. m. p:ien K. O.* tuomitsi p:llä $\frac{18}{12}$ 02, nojautuen R. L:n 28 luvun 2 §:n 5 kohtaan ja 8 §:ään, vltjan ensikertaisesta törkeästä varkaudesta pidettäväksi kuritushuoneessa 4 vuotta sekä menettämään kansalaisluottamuksensa; mutta koska vltja oli tehnyt itsensä syyppäksi varkauteen myöskin *Artjärven p:ssä* lykkäsi K. O. asian *Orihmattilan ja Artjärven p:ien K. O:teen*, joka p:llä $\frac{6}{2}$ 03, nojautuen R. L:n 28: 2, mom. 5, tuomitsi vltjan törkeästä varkaudesta pidettäväksi 1 vuoden kuritushuoneessa eli, kun tämä rangaistus R. L:n 7: 5 mukaan yhdistettiin vltjalle *Elimäen y. m. p:ien K. O:n* tuomitsemaan rangaistukseen, kerrassaan pidettäväksi 4 vuotta ja 9 kuukautta kuritushuoneessa sekä menettämään kansalaisluottamuksensa 6 vuodeksi yli vastasanotun rangaistusajan. *Turun H. O.*, johon vltja valitti, vahvisti *Orihmattilan y. m. p:ien K. O:n* mainitsemain lainkohtain sekä R. L:n 28: 8 ja 41: 8 nojalla K. O:sien p:set. O. O.: ei muutosta.

Den 4:de. 5. Salome Kettusen valitus varkautta koskevassa jutussa. *Wiipurin p:n K. O:n* p. alistettiin *Wiipurin H. O:teen*, joka p:llä $\frac{8}{5}$ 03, nojautuen R. L:n 28 luvun 2 §:n, 1 momentin 7 kohtaan, 5 § 2 momenttiin ja 8 §:ään, tuomitsi vltjan pidettäväksi 2 vuotta 6 kuukautta kuritushuoneessa, josta

rangaistuksesta oli, kun vltja ilman hänen omaa syytönsä oli kauan pidetty vankeudessa, R. L:n 3: 11 olevan säännöksen johdosta, luettava pois 6 kuukautta, ja niin muodoin kärsimään kuritushuonerangaistusta 2 vuotta, sekä menettämään kansalaisluottamuksensa 8 vuodeksi yli vapausrangaistusajan. O. O.: ei muutosta.

6. Besvär af K. Nylander, ang. åtal mot klgdn för stöld. *R:n i Helsingfors* utlåtande hemställdes *Åbo Hfr.*, som g:m u. 10/2 03, jemte det åtalet mot klgdn för stöld af en båt och tre tunnor tjära såsom ostyrt förkastades, i stöd af S. L. 7: 3, 28: 5 och 8 samt 32: 2 dömde klgdn att för 4:de resan stöld hållas 5 år i tukthus och för återfall i döljande af tjufigods undergå 2 års fängelse eller att efter sammanläggning af dessa straff i ena bot hållas 6 år i tukthus och under 8 år utöfver tiden för frihetsstraffet vara förlustig medborgerligt förtroende. J. D.: ej ändring.

Den 7:de. 7. S. Partasen valitus konkurssirikosta koskevassa jutussa. *Isalmen kaupungin R. O:n* p. alistettiin *Wiipurin H. O:n* tarkastettavaksi, minkä jälkeen H. O. p:ssä 6/12 02 katsoi selvitetyn, että vltja, joka oli harjoittanut sellaista kauppaa, josta kirjaa oli pidettävä, oli huolimattomasti toimittanut kirjanpitonsa, mihin nähden ja kun ei vltja ollut näyttänyt täysin tyydyttäneensä velkojiansa, H. O., nojautuen R. L:n 39: 3, 2 kohtaan, tuomitsi vltjan pidettäväksi 4 kuukautta vankeudessa, jota paitsi vltja julistettiin menettäneeksi konkurssisäännön 85 ja 90 §:ssä, niinkuin nämät lainkohdat ovat K. A:ssa 3/12 95, rebelliselle velalliselle myönnettyt edut. O. O. katsoi ettei vltja ollut esiintuonut syystä muuttaa H. O:n p:tä muun puolesta, paitsi että hänelle tuomitun vankeusrangaistuksen aika vähennettiin 1 kuukaudeksi.

Den 8:de. 8. A. Hautaojan valitus varkaudesta koskevassa jutussa. *Korpilahden p:n K. O.* p. 18/2 03: Nojaten R. L:n 28: 1 ja 8 tuomittiin vltja ensikertaisesta varkaudesta pidettäväksi 6 kuukautta vankeudessa sekä menettäneeksi kansalaisluottamuksensa 1 vuodeksi yli vankensrangaistusajan. *Turun H. O.*, johon vltja valitti, p. 23/4 03: ei muutosta. O. O.: ei muutosta.

Den 10:de. 9. Besvär af August Gärdsström i ett mål ang. åtal mot klgdn för bedrägeri. *R:n i Nikolaistad* fann g:m u. 2/6 02 klgdn vara med synnerligen misstänkliga omständigheter besvärade att hafva, då han, i afsigt att tillvinna sin sedermera aflidne broder Emil Gärdsström ökad kredit, å dennes vägnar till Finlands Banks kontor i Nikolaistad inlemnat en tablå öfver Emil Gärdsströms affärsställning, afvetat att densamma varit oriktig och icke öfverensstämmande med Emil Gärdsströms handelsböcker, men emedan klgdn enständigt nekat att han derom egt kännedom samt full bevisning i detta afseende saknades, kunde

klgdn icke till saken fällas. *Wasa Hfr.*, dit Finlands Bank och klgdn besv.-sig, fann g:m u. $18/3$ 03 det vara utredt, att Emil Gärdström i listföden i svikligt syfte uppgjort eller låtit uppgöra ifrågavarande tablå och på grund af densamma till skada för Finlands Bank tillvunnit sig kredit af banken äfvensom att klgdn varit i brottet sålunda delaktig, att han åtminstone renskrifvit tablån och derefter, ehuru underkunnig om att densamma varit oriktig, för vinnande af kredit åt Emil Gärdström, inlemnad tablån till Finlands Banks kontor i Nikolaistad; i anseende hvar till Hfr., med stöd af 36: 1. S. L., dömde klgdn att härför hållas 6. m. i fängelse. *J. D.* fann det icke vara styrkt att klgdn vid det han å Emil Gärdströms vägnar till Finlands Banks kontor i Nikolaistad inlemnad omsförmälda tablå egt vetskap om att sagda tablå varit oriktig, hvarför K. Senaten förkastade det mot klgdn i saken utförda straffpåstående.

10. A. Huuskasen armonanomus hyljättiin.

11. K. Gallen valitus asevelvollisuusasiassa. *Viipurin läänin 1:sen kutsuntapiirin kutsuntatoimisto* julisti $4/5$ 03 vltjän sotapalvelukseen kelpaavaksi. *Viipurin läänin Läänintoimisto*, johon vltja valitti, vahvisti pillä $30/6$ 03 Kutsuntatoimiston toimenpiteen. *O. O.*: ei muutosta.

Den 11:te. 12. Besvär af O. Fontell, ang. åtal för medhjelp till koppleri. *Rn i Helsingfors* u. $28/2$ 02: Med stöd af 20: 10 S. L., jemförd med 5: 3 S. L., dömdes klgdn att hållas 3 m. i fängelse. *Åbo Hfr.*, dit klgdn besv. sig, u. $1/11$ 02: ej ändring. *J. D.*: ej ändring.

Den 12:te. 13. M. Laitinen V. Hämäläistä vastaan, solvausta koskevassa jutussa. *Koiviston y. m. p:ien K. O.* katsoi pillä $28/9$ 01 toteennäytetyksi, että Laitinen oli väittänyt Hämäläisen pappina opettavan kansaa väärään käsitykseen ja vievän sitä opetuksellaan harhateille, jonka vuoksi K. O., nojautuen R. L. 27: 1, tuomitsi Laitisen herjauksesta pidettäväksi 1 kuukauden vankeudessa. *Wiipurin H. O.*, johon Laitinen valitti, katsoi pillä $14/10$ 02 ettei Laitinen ollut esiintuonut syytä K. O:n p:n muuttamiseen muun puolesta, kuin että Laitinen yllämainitusta lausumisesta, joka oli pidettävä solvauksena, R. L:n 27: 3 mukaan, tuomittiin vetämään sakkoo 100 m:kaa. *O. O.*: ei muutosta.

14. S. Laukkasen valitus jutussa, jossa kruununnismies E. Castrén, virkansa puolesta, ja Pyhäjärven Osakekauppayhtiö, asianomistajana, olivat syyttäneet vltjaa kavaltamisesta. *Pyhäjärven y. m. p:ien K. O.* katsoi pillä $28/12$ 01 selville käyneen, että vltja, jolle sanotun yhtiön kaupanhoitaja E. Forsström oli yhtiön puolesta jättänyt 200 m:kaa rahaa sisältävän, suljetun kirjeen vietäväksi kauppanimelle „Johan Puustisen perilliset“ ei ollutkaan tätä kirjettä perille toimittanut, vaan salaisesti avannut kirjeen ja siitä anastanut sanotut rahat, minkä vuoksi K. O., no-

jautuen R. L:n 29: 1, 2 kohtaan tuomitsi vltjan kavaltamisesta pidettäväksi 3 kuukautta vankeudessa ja sen ohessa velvoittanut hänet yhtiölle takaisin maksamamaan kavaltamansa 200 m:kaa 6 prosentin vuotuisella korolla. *Waasan H. O.*, johon vltja valitti, p. $\frac{20}{10}$ 02: ei muutosta. *O. O.*: ei muutosta.

Den 14:de. 15. Besvär af A. Rautanen och hans hustru Katarina Rautanen, i ett mål, hvori F. Ojanen påstått straff å klgdne för det de uti en af dem gemensamt uppsatt skrift, hvilken inlemnats till Generalguvernörskansliet, emot bättre vetande sanningslöst påbördat Ojanen majestätsbrott och förnärmande yttranden om landets Generalguvernör. Sedan klgdne i saken hörde bestridt, att de skulle haft någon del i omordade skrifts tillkomst, men emellertid, under uppgift att de förmodade, det Ojanen nogsamst gifvit anledning till hvad honom i sagda skrift tillvitats, anhållit att få öfver sistberörda omständighet såsom vittnen afhörde särskilda personer, utlät sig *R:n i Helsingfors* medelst u. $\frac{30}{10}$ 02 och, jemte det den af klgdn erbjudna bevisningen på upptagna skäl icke emottogs, dömdes klgdne att för smädelse hvaradera hållas 5 m. i fängelse. *Åbo Hfr.*, dit klgdne besv. sig, u. $\frac{25}{10}$ 03: Emedan klgdne icke förbehållit sig att medelst den af dem erbjudna bevisningen styrka, på sätt i 27: 5 S. L. föreskrifves, bestämd handling, fann Hfr klgdnes ändringsansökning icke föranleda rättelse i R:ns u. såvidt derigenom klgdnes anhållan att få föreställa bevisning i saken afslagits, hvarföre och då ej heller i öfrigt skäl till ändring af sagda u. förebragts, vid detsamma lemnades beroende. *J. D.* fann domstolarna icke hafva egt laga skäl att förvägra klgdne tillfälle till föreställande af utredning derom, att sannolika skäl förefunnits för de i ofvanomförmälda skrift mot Ojanen gjorda tillvitelser, och förvisade förty målet tillbaka till R:n.

Den 15:te. 16. E. Hakalan valitus ryöstöä ja varkautta koskevassa jutussa. *Heinolan p:n K. O:n p.* alistettiin *Wiipurin H. O:teen*, joka p:llä $\frac{30}{10}$ 03, nojautuen R. L:n 28: 2, 5 ja 8 sekä 31: 1, 2 ja 7, tuomitsi valittajan pidettäväksi kuritushuoneessa A. Wanhalaan vastaan tehdystä ryöstämisestä 4 vuotta ja F. Söderblomia vastaan tehdystä ryöstämisestä, joka oli törkeätä laatu, 4 vuotta ja 6 kuukautta sekä varkaudesta 1 vuoden ja 6 kuukautta, yhdistämällä nämät rangaistukset, kerrassaan pidettäväksi 7 vuotta kuritushuoneessa ja olemaan 10 vuotta yli rangaistusajan kansalaisluottamusta vailla. *O. O.*: ei muutosta. — (1 jäsen katsoi ettei ollut selville saatettu, että vltja oli ollut osallinen A. Vanhalaa vastaan tehdyssä ryöstörikoksessa, mutta vltjan syyksi jäävän osallisuus niihin ryöstö- ja varkausrikkoksiin jotka oli tehty F. Söderblomia vastaan, johon nähden senaattori nojaten R. L:n 28: 2, 5 ja 8 sekä 31: 1 ja 7 tuomitsi vltjan, joka oli ansainnut ryöstämisestään 4 vuoden ja varastamisestaan,

mikä oli katsottava törkeänlaatuiseksi, 1 vuoden 6 kuukauden kuritushuonerangaistuksen, R. L:n 7: 5 §:ssä rangaistusten yhdistämisestä annetun säännöksen johdosta, pidettäväksi yhteensä 5 vuotta kuritushuoneessa ja olemaan kansalaisluottamusta vailla 7 vuotta yli sanotun rangaistusajan.)

17. J. Hemmi-Sillankarva J. Hemmi-Heinosta ja, M. Hemmiä sekä Anna Hemmiä vastaan, koskeva korvausta. *Siikajoen y. m. p:ien K. O:ssa* olivat vstjat vaatineet että vltja, joka oli polttanut Kuusela nimistä suotaan niin huolimattomasti, että valkea oli päässyt siitä valloilleen ja levinnyt vstjien tiluksille, velvoitettaiisiin korvaukseksi siten tuottamastaan vahingosta suorittamaan J. Hemmi-Heinoselle 1000 m:kaa, M. ja Anna Hemmille, yhteisesti, 1660 m:kaa 5 p:niä, M. Hemmille, erikseen, 140 m:kaa ja Anna Hemmille, niinkään erikseen, 80 m:kaa. P:llä $24/3$ O2 hylkäsi K. O. mainitsemistaan syistä vstjien kanteen. *Waasan H. O.*, johon vstjat valittivat, katsoi p:llä $29/11$ O2 kanteen täysin toteen näytetyksi ja velvoitti vltjan maksamaan vstjille heidän vaatimansa korvaukset. *O. O.*: ei muutosta.

18. Anna Takala Sanna Takalaa vastaan, kirjeen salaamisesta. *Ylihärmän y. m. p:ien K. O.* katsoi p:llä $25/4$ O2 selvitettyksi että vltja oli vastaanottanut vstjalle osoitetun kirjeen viädäksensä sen hänelle, mutta jättänyt sen tekemättä, kieltäen vastaanottaneensa kirjeen, johon nähden K. O., nojaten R. L:n 28: 8, tuomitsi vltjan vetämään sakkoa 100 m:kaa. *Waasan H. O.*, johon vltja valitti, p. $20/12$ O2: ei muutosta *O. O.*: ei muutosta.

Den 16:de. 19. Kruununnimismies M. Nikulan ja P. Heikkilän valitukset jutussa, jossa Nikula, virkansa puolesta, ja Matilda Komsi, asianomistajana, olivat vaatineet rangaistusta Heikkilälle siitä että hän oli puukangella tahallansa lyönyt Matilda Komsin miestä J. Komsia päähän niin, että J. Komsi siitä oli saanut surmansa. *Teuvan p:n K. O.* katsoi selvitettyksi, että J. Komsi muutamain muiden seuraamana, joista seuralaisista ainakin jotkut olivat olleet varustetut hengenvaarallisilla aseilla, oli räkkäämisen aikomuksessa hakorauta kädessä hyökännyt Heikkilän päälle ja pahoinpidellyt häntä sekä että Heikkilä silloin suojellakseen itseään oli lyönyt J. Komsia puukangella, joka oli satunut Komsin päähän, sillä seurauksella että Komsi oli häntä kohdanneesta väkivallasta kuollut, johon nähden K. O. R. L:n 3: 6 mukaan hylkäsi jutussa tehdyn rangaistusvaatimuksen. *Waasan H. O.*, johon Nikula ja Matilda Komsi valittivat, julisti p:llä $17/2$ O3 selvitettyksi, että P. Heikkilä, J. Komsin ahdistamana ja saatuaan tältä terävällä aseella iskun otsaansa, oli suojellakseen itseään Komsin hyökkäykseltä puukangella lyönyt J. Komsia päähän ennen kerrotulla seurauksella, mutta kun Heikkilä täten hyökkäystä torjuessaan oli tehnyt enempää väkivaltaa kuin

mitä hätä vaati, tuomitsi H. O. R. L:n 3: 9 ja 21: 4, 1 kohdan nojalla, Heikkilän siitä pidettäväksi 1 vuoden vankeudessa. O. O. vähensi Heikkilälle tuomitun vankeusrangaistuksen ajan 6 kuukaudeksi. — (1 jäsen katsoi, koskien Heikkilän valitusta, oikeaksi, kumoten H. O:n p:n, jättää K. O:n p:n pysyväksi).

20. K. Peltosen valitus luvatonalla mallasjuomain myymistä koskevassa jutussa. *Hanhon y. m. p:ien K. O.* tuomitsi p:llä $15/3$ 02, nojaten $2/4$ 83 mallasjuomain myymisestä ja anniskelemisestä annetun K. A:n 18 ja 25 §:ään, ensinsanottu lainpaikka niinkuin se on K. Assa $9/6$ 92, vltjan ensikertaisesta luvattomasta mallasjuomain myymisestä vetämään sakkoa 50 m:kaa. *Turun H. O.*; johon valittaja valitti, p. $2/2$ 03: ei muutosta. O. O.: ei muutosta.

21. Lisa Jakobsdotters nådeansökan afslogs.

22. A. Koposen valitus irtolaisuutta koskevassa jutussa. *Kuopion läänin Kuvernööri* tuomitsi p:llä $6/8$ 03 vltjan toiskertaisesta irtolaisuudesta pidettäväksi 1 vuoden 6 kuukautta yleisessä työssä. O. O.: ei muutosta.

23. Maria Svensks nådeansökan bifölls.

Den 17:de 24. P. Tolvasen valitusjutussa, jossa kruununimismies Gylden ja J. Hämäläinen, asianomistajana, olivat syyttäneet vltjaa murhapoltosta. *Tohmajärven y. m. p:ien K. O:n* lausunto alistettiin *Wiipurin H. O:n* tarkastettavaksi, minkä jälkeen H. O. p:llä $25/5$ 03, R. L:n 34: 4 nojalla, tuomitsi vltjan murhapoltosta pidettäväksi 4 vuotta kuritushuoneessa ja menetäneeksi kansalaisluottamuksensa 6 vuodeksi yli rangaistusajan. O. O.: ei muutosta.

25. Tullinhoitaja E. Calonius'en valitusjutussa, jossa hän, tullinvartija V. Hannuksen ilmiannosta, oli syyttänyt Antti Lappia tullin sinetin rikkomisesta. *Iisalmen kaupungin R. O.*, p. $25/8$ 02: Nojautuen R. L:n 42: 6, 2 kohtaan tuomittiin Lappi vetämään sakkoa 40 m:kaa. *Wiipurin H. O.*, johon Lappi valitti, huomasi p:llä $15/12$ 02 syytteen toteennäyttämättömäksi. O. O.: ei muutosta.

26. Besvär af Alma Åkerfelt och Vera Zander, ang. åtal för koppleri och skörlefnad. *R:n i Helsingfors* u. $13/6$ 02: I stöd af 20: 10 S. L. och 35 § i K. F. $9/6$ 92, ang., bl. a., försäljning af bränvin, dömdes Alma Åkerfelt att för koppleri hållas 9 m. i tukthus och för 1:sta resan oloflig försäljning af spritdrycker böta 150 mk. eller att efter sammanläggning af dessa straff hållas 9 m. och 12 d. i tukthus, samt vara förlustig medborgerligt förtroende i 3 år utöfver nästnämnda strafftid, äfvensom Vera Zander att för skörlefnad undergå fängelsestraff i 3 m. och för 1:sta resan oloflig försäljning af spritdrycker böta 100 mk. eller att i ena bot hållas 3 m. och 15 d. i fängelse, hvarjemte klgdne ålades att gemensamt med Lydia Grönqvist, hvilken jemväl ådömts straff i målet, till Helsingfors stads kassa erlägga en afgift af 100

mk. *Åbo Hfr.*, dit klgdne besv. sig, u. ²¹/₁₂ 02: ej ändring. *J. D.* lät i stöd af de utaf domstolarne åberopade lagrum och 27 § i ofvanåberopade K. F. bero vid Hfrs u.

Den 18:de. 27. V. Rämön valitus väärää ilmiäntoa koskevassa jutussa. *Muolan y. m. p:ien K. O:ssa* oli vltja vaatinut että, koska kruununnimismies A. Toikander ilman laillista syytä oli käskenyt toimittamaan vltjan luona kotietsinnön, Toikander tuomittaisiin rangaistukseen virkavirheestä, minkä jälkeen ja sitenkun Toikander, syytteestä kuulustettuna, oli vaatinut vltjan tuomitsemista rangaistukseen väärästä ilmiannosta, johon rangaistusvaatimukseen kruununnimismies A. Lundh oli yhtynyt, K. O. ¹⁸/₉ 01 julisti p:n jutussa ja sen ohessa ettei vltjan ajamaa kannetta p:ssä mainituista syistä otettu tutkittavaksi, tuomitsi K. O., nojautuen R. L:n 26: 1, vltjan väärästä ilmiannosta pidettäväksi 4 kuukautta vankeudessa. *Wiipurin H. O.*, johon vltja valitti, tuomitsi p:llä ¹⁸/₁₀ 02 R. L:n 26: 4 nojalla vltjan pidettäväksi 2 kuukautta vankeudessa. *O. O.*: ei muutosta.

28. K. ja A. Bakschejeffin valitus paritusta koskevassa jutussa. *Wiipurin p:n K. O. p. 18/₉ 02: Nojautuen R. L:n 20: 10 tuomittiin vltjat parituksesta pidettäväksi 1 vuoden kuritushuoneessa ja olemaan kansalaisluottamusta vailta 3 vuotta yli vapausrangaistusajan. *Wiipurin H. O.*, johon vltjat valittivat, p. ²⁴/₁₁ 02: ei muutosta. *O. O.*: ei muutosta.*

Den 19:de. 29. Besvär af A. Jussila i ett mål hvori H. Pumpen an åtalat Jussila för oredlighet. (Målet ref. i J. F. T. 1904 Rättsf. No: 1).

30. Kruununnimismies E. Castrén'in valitus jutussa, jossa hän oli syyttänyt L. Kärkkäistä luvattomasta elinkeinon harjoittamisesta. *Pyhäjärven y. m. p:ien K. O.* katsoi p:llä ²⁸/₁₀ selviteteksi, että kauppatoiminimi Iisalmen kaupungissa „Joachim Putkosen leski“, jonka toisena omistajana ja prokuristina oli Kärkkäinen, vuosina 98 ja 99 sekä myöhemminkin oli Pyhäjärven p:ssä harjoittanut meijeriliikettä sekä että samaan aikaan meijeriliikkeen huoneustossa sijaitsevassa avonaisessa puodissa oli myyty toiminimen kauppatavaroit, johon nähden ja kun ei meijeri-eikä kauppalikkeestäkään oltu tehty säädetyjä ilmoituksia asianomaiselle kruununvoudille ja kaupparekisteriin, K. O., mainitsemainsa lainpaikkain nojalla, tuomitsi Kärkkäisen vetämään sakkoa luvattomasta elinkeinon harjoittamisesta 50 m:kaa ja kaupparekisteriin tehtävän ilmoituksen laiminlyönnistä 25 m:kaa. *Waasan H. O.*, jonka tutkittavaksi Kärkkäinen valitti, p. ⁹/₄ 03: Koskei mainittua meijeriliikettä voitu katsoa sellaiseksi liikkeeksi, josta ilmoitus kaupparekisteriin oli tehtävä, ja kun syyte, mikäli koski toiminimen kysymyksessä olevaa kauppalikettä, oli osaksi liika myöhään tehty, osaksi jäänyt toteen näyttämättä, kumosi H. O. K. O:n p:n ja vapautti Kärkkäisen hänelle tuomitusta sakosta.

O. O.: Koskei vltja ollut H. O:n antaman valitusosotuksen mukaan itse tahi laillisesti asettamansa asiamiehen kautta O. O:n rekistraatorinkonttoriin antanut valituskirjaansa, K. Senaatti ei otanut valitusta tutkittavakseen.

31. J. Ruonala S. Lyömiötä vastaan pahoinpitelyä koskevassa jutussa. *Kemin y. m. p:n K. O.*, p. $21\frac{1}{3}$ 02: nojautuen 21: 13, 1 momenttiin tuomittiin Ruonala pidettäväksi 3 kuukautta vankeudessa. *Waasan H. O.*, johon Ruonala valitti, vahvisti p:llä $17\frac{1}{12}$ 02. K. O:n mainitseman lainkohdan sekä R. L:n 21: 12 nojalla, K. O:n p:n. O. O.: ei muutosta.

O k t o b e r.

Den 1:sta. 1. A. Forssénin valitus varkautta koskevassa jutussa. Sittenkun vltja oli useampain eri alioikeuksien tuomiopiireissä tehdyistä varkausrikoksista ollut syytteenalaisena itsekussakin alioikeudessa ja *Hankasalmen p:n K. O.*, jossa vltjaa koskeva juttu viimeksi käsiteltiin, oli alistanut sen *Wiipurin H. O:n* tarkastettavaksi, oli H. O. p:llä $20\frac{1}{6}$ 02, nojautuen R. L:n 28: 2, 5, 7 ja 8, katsonut vltjan ansainneen kuritushuonerangaistusta, murtovarkaudesta A. Pärnän luona 4 vuotta, varkauksista Johanna Pärnän ja Anna Ruuskasen luona, jotka olivat pidettävät yhtenä rikollisena tekona, 2 vuotta ja varkauksista Wilhelmina Lappveteläisen ja L. Korhosen luona, mitkä niinikään pidettiin yhtenä rikollisena tekona, myöskin 2 vuotta, ja oli H. O. yhdistämällä R. L:n 7: 5 mukaan nämät rangaistukset ja ne yhteensä 63 vuoden kuritushuonerangaistukset, jotka vltja oli ansainnut 20 muusta samassa p:ssä mainitusta anastamisesta, tuominnut vltjan kerrassaan pidettäväksi 15 vuotta kuritushuoneessa sekä menettäneeksi kansalaisluottamuksensa 12 vuodeksi yli vapausrangaistusajan. O. O. katsoi selvitystä puuttuvan siitä että vltja oli varastanut omaisuutta Johanna Pärnältä ja Anna Ruuskaselta sekä Wilhelmiina Lappveteläiseltä ja L. Korhoselta, jonka tähden vltja vapautettiin hänelle niistä varkauksista tuomitusta rangaistuksesta, mutta kun vltjan ansaitsemain kuritushuonerangaistusten yhteenlaskettu aika kuitenkin teki 67 vuotta, niin sanottu oikaisu ei vaikuttanut muutosta H. O:n p:seen mitä tuli rangaistusten yhdistämisen tulokseen.

2. K. Snellmanin valitus jutussa, jossa kruununnimismies J. Tasanen oli syyttänyt vltjaa siitä että vltja, kauppahuone J. W. Snellman G:sonin johtajana, oli, vastoin Oulun läänin kuvernöörinviraston $\frac{4}{8}$ 77 antamaa järjestyssääntöä metsätuotteiden lauta-

misesta Iijoessa, kesällä vuonna 91 sanotuissa vesistöissä lauttanut kuorimattomia sahatukkia. *Iin y. m. p:ien K. O.* hylkäsi p:llä $\frac{2}{10}$ 01 syytteen, koska ei oltu toteennäytetty, että vltja K. O:n tuomiopiirissä olisi maalta laskenut sahatukkeja kuorimattomina Iijokeen. *Waasan H. O.*, johon Tasanen valitti katsoi p:llä $\frac{2}{10}$ 02 selvitetyn, että mainitun kauppahuoneen kuorimattomia sahatukkeja ilmoitettuna vuonna oli lautattu Iijokea alas, jonka vuoksi H. O., nojautuen ennenmainitun järjestyssäännön 2 ja 15 §:ään sekä $\frac{24}{3}$ 73 metsäntuotteiden lauttamisesta annetun K. A:n 11 §:ään tuomitsi vltjan, sanotun kauppahuoneen johtajana, vetämään sakkoo 500 m:kaa. *O. O.*: ei muutosta.

3. A. Partasen valitus kalain nousemisen estämistä koskevassa asiassa. *Tohmajärven y. m. p:ien K. O.* p. $\frac{15}{11}$ 01: Nojautuen R. L:n 33: 15 tuomittiin vltja vetämään sakkoo 40 m:kaa *Wiipurin H. O.*, johon vltja valitti, p. $\frac{21}{10}$ 02: ei muutosta. *O. O.*: ei muutosta.

Den 2:dra. 4. Eeva Haajanen M. Ristolaa vastaan lapsen elatusapua koskevassa jutussa. *Antrean p:n K. O.* määräsi p:llä $\frac{18}{10}$ 01 vstjan puhdistusvalalle, minkä jälkeen K. O. vstjan vannottua mainitun valan, p:llä $\frac{15}{10}$ 02 hylkäsi kanteen. *Wiipurin H. O.*, johon vltja valitti, p. $\frac{21}{10}$ 02: ei muutosta. *O. O.*: ei muutosta.

5. A. Mäki M. Alikurkea vastaan toisen omaisuuden vahingoittamista koskevassa jutussa. *Someron p:n K. O.* tuomitsi p:llä $\frac{27}{10}$ 02, nojautuen R. L:n 35: 3, vltjan vetämään sakkoo 200 m:kaa. *Turun H. O.*, johon vltja valitti, p. $\frac{23}{10}$ 02: ei muutosta. *O. O.*: ei muutosta.

6. N. Pitkäsen valitus jutussa, jossa kruununnimismies V. Anthoni ja J. Nyberg, asianomistajana, olivat syyttäneet vltjaa pahoinpitelystä. *Korpilahden p:n K. O:n* p. alistettiin *Turun H. O:n* tutkittavaksi, minkä jälkeen H. O. p:llä $\frac{25}{10}$ 02 katsoi selville käyneen että vltja tahallansa oli pahoin pidellyt Nybergiä, lyöden seipäällä Nybergin päähän ja muuhun ruumiiseen useampia haavoja ja mustelmia sekä vahingoittaen hänen vasempaa silmäänsä niin että se sittemmin oli täytynyt kokonaan poistaa, mutta ettei vltja kuitenkaan ollut tarkoittanut matkaansaattaa tuollaista vaikeata ruumiinvammaa, mihin nähden H. O., nojautuen R. L:n 21: 5, 3 momenttiin, tuomitsi vltjan pidettäväksi 1 vuoden kuritushuoneessa. *O. O.*: ei muutosta.

Den 8:de. 7. Kruununnimismies O. Kekonin valitus jutussa, jossa hän oli vaatinut että, koska H. Römpötti oli Koiviston seurakunnan kirkossa sunnuntaina $\frac{8}{10}$ 01, kun seurakunnan kirkkoherra P. Härkönen siellä oli alkanut julkilukea $\frac{12}{10}$ 01 annettua asevelvollisuuslakia, kuulijain joukosta esittänyt Härkösellemme pyynnön ettei mainittua lakia kirkossa julistettaisi sekä tämän kautta keskeyttänyt Härkösen hänen toimituksessaan ja

saanut aikaan että Härkösen täytyi jättää puheenalaisen lain julkilukemisen siksensä, Römpötti, joka kerrotulla menettelyllään oli häirinnyt kirkollista toimitusta, tuomittaisiin rangaistukseen R. L:n 10: 3, 3 kohdan mukaan. *Koiviston y. m. p:ien K. O. p. 20/2*: Koskei Römpötti syytteenalaisella esiintymisellään ollut rikonnut määräyksiä R. L:n 10: 3 §:ssä, hylkäsi K. O. syytteen. *Wiipurin H. O.*, johon Kekoni valitti, p. *3/11*: ei muutosta. O. O. katsoi selvitetynsi että Römpötti oli sanoin keskeyttänyt Härkösen mainitun lain julkaisemisessa ja tällä menettelyllä tahallaan tehnyt haittaa Härköselä hänen ollessaan virantoimituksessa; johon nähden, ja samalla kuin syyte kirkollisen toimituksen häiritsemisestä hyljättiin, K. Senaatti, muuttaen tuomioistuinten p:set, tuomitsi Römpötin, R. L:n 16: 2 nojalla, vetämään sakkoa 150 m:kaa.

8. Kruununnimismies H. Koposen valitus jutussa, jossa hän oli syyttänyt K. Viialaa ja E. Hellmania haitan teosta virantoimituksessa olevalle virkamiehelle. *Kymn y. m. p:ien K. O.* katsoi p:llä *6/12*:01 tosin selville käyneen että Viiala ja Hellman sunnuntaina *22/9*:01 Pyhtään seurakunnan kirkossa, kirkkoherra C. Blomqvistin jumalanpalveluksen jälkeen ilmoitettua aikovansa jatkaa edellisenä sunnuntaina aloitettua, *12/7*:01 annetun asevelvollisuuslain julkilukemista, olivat lausuneet toivomukseen, että näitä säädöksiä, koska ne olivat syntyneet vastoin maamme perustuslakien sääntöjä, ei julistettaisi kirkossa sekä että Viiala, sittenkuin seurakunta oli yhtynyt pyyntöön, oli esittänyt erään virren värsyn laulettavaksi, jonka seurakunta oli tehnytkin, minkä jälkeen Blomqvist oli jättänyt sanotut säädökset sillä kertaa lukematta, mutta mainitsemillaan perusteilla oli K. O. kuitenkin hyljännyt Viialaa ja Hellmania vastaan nostetun syytteen. *Wiipurin H. O.*, johon Koponen valitti, p. *24/10*:02: Koska Blomqvist, edellämainitun lain julkilukemista vielä aloittamatta, oli, noudattaen Viialan ja Hellmanin tekemää sekä muun seurakunnan kannattamaa pyyntöä, vapaaehtoisesti luopunut aikomuksestaan julkilukea mainittuja säädöksiä, eikä asian näin ollen Viialan ja Hellmanin puheenalaista menettelyä eikä Viialan seurakunnalle tekemää, äsken mainittua esitystä siis voitu pitää haitantekona Blomqvistille hänen virkansa toimituksessa, jätti H. O. jutun sen loppupäätelmän varaan, johon K. O. edelläkerro-
tussa p:ssään oli johtunut. O. O. katsoi selvitetynsi että Viiala ja Hellman olivat, sittenkuin Blomqvist oli tietää antanut ryhtyvänsä julkilukemaan puheenalaista, saarnatuolista julistettavaksi määrättyä asevelvollisuuslakia, lausuneet Blomqvistille huomautuksen ettei samaa lakia pitänyt julkaistaman ja Viiala sitä paitsi kehottanut kirkossa olevaa seurakuntaa rupeamaan virttä veisaamaan sekä että Viiala ja Hellman mainitulla menettelyllään, minkä johdosta Blomqvist oli keskeytetty sanotun lain julkaise-

misessa, olivat tahallaan tehneet Blomqvistille haittaa hänen ollessaan virantoimituksessa, johon nähden K. Senaatti, muuttaen tuomioistuinten p:set, R. L:n 16: 2 nojalla, tuomitsi Viialan ja Hellmanin vetämään sakkoa, Viialan 200 m:kaa ja Hellmanin 150 m:kaa. — (2 jäsentä tuomitsi R. L:n 16: 2 nojalla Viialan ja Hellmanin vetämään sakkoa kummankin 150 m:kaa. — 2 jäsentä tuomitsi Viialan ja Hellmanin vetämään sakkoa kummankin 200 m:kaa).

9. Kruununnimismies P. Zimmermannin valitus, jossa virallinen syyttäjä oli syyttänyt A. Törnuddia siitä että hän sunnuntaina $\frac{1}{9}$ 01 Ruokolahden seurakunnan kirkossa, kun kirkkoherranapulainen O. Sohlman jumalanpalveluksen päätyttyä oli ryhtynyt saarnatuolista julkilukemaan $\frac{12}{7}$ 01 annettua asevelvollisuuslakia oli, pyydettyänsä Sohlmanilta puheenvuoroa, anonut ettei niitä luettaisi ja siten tahallansa tehnyt Sohlmanille haittaa virantoimituksessa. *Ruokolahden y. m. p:ien K. O. p. $\frac{18}{9}$ 02*: Koska Sohlman K. O:ssa oli ilmoittanut, ettei hän kysymyksessä olevassa tilaisuudessa ollut Törnuddin esiintymisestä tullut estetyksi lukemasta edellämainittuja säädöksiä sekä ettei hän ollut tahtonut kieltää Törnuddilta puhevaltaa sanotussa tilaisuudessa, sentähden ja kun Törnuddin esiintymistä niinmuodoin ei voitu katsoa rangaistavaksi haitanteoksi virantoimituksessa, hyljättiin syyte. *Wiipurin H. O.*, johon virallinen syyttäjä valitti, p. $\frac{12}{2}$ 03: ei muutosta. O. O. katsoi selvitetyn, että Törnudd oli, sittenkun Sohlman oli alkanut säädetyssä järjestyksessä julkilukea puheenalaisia asetuksia, pyytänyt Sohlmanilta puheenvuoroa ja sen jälkeen huomauttanut Sohlmanille, ettei mainittuja asetuksia pitänyt julkaistaman, sekä että Törnudd tällä menettelyllään, jolla hän oli keskeyttänyt Sohlmanin sanottujen asetusten julkilukemisessa, oli tahallansa tehnyt Sohlmanille haittaa hänen ollessaan virantoimituksessa, johon nähden K. Senaatti, muuttaen tuomioistuinten p:set, tuomitsi Törnuddin, R. L:n 16: 2 nojalla, vetämään sakkoa 150 m:kaa.

10. Kruununnimismies O. Gaddingin valitus jutussa, jossa hän oli syyttänyt N. Toivosta haitan teosta virantoimituksessa olevalle virkamiehelle. *Jääsken p:n K. O.* katsoi p:llä $\frac{30}{10}$ 01 selville tulleen, että Toivonen sunnuntaina $\frac{1}{9}$ 01 Jääsken seurakunnan kirkossa oli, kirkkoherranapulaisen P. Paunun käytyä jumalanpalveluksen jälkeen julkilukemaan $\frac{12}{7}$ 01 annetun asevelvollisuuslain säädöksiä, pyytänyt puheenvuoroa ja, Paunun tämän johdosta keskeytettyä lukemisen, ilmoittanut että, koska uudet asevelvollisuuslainsäädännöt eivät olleet syntyneet perustuslain mukaan eikä valtiosäätyjen myötävaikutuksella, niin Toivonen ei voinut myöntää niille lainpyhyyttä vaan pani vastalauseen niitä vastaan, mutta mainitsemillaan perusteilla oli K. O. kuitenkin hyljännyt

Toivosta vastaan asiassa nostetun syytteen. *Wiipurin H. O.*, johon Gadding valitti, katsoi p:llä $17/_{02}$ kyllä selville käyneen sen mitä K. O. oli siinä kohden lausunut; mutta koskei Toivon anomalla puheenvuoroa eikä Paunu, antaaksensa Toivoselle tilaisuutta siihen, oli lakannut mainittuja säädöksiä lukemasta, tämän jälkeenkään edellämainituilla lausuisseillaan ollut estänyt Paunua virantoimituksessa, vaan Paunu päinvastoin, niinkuin hän itse oli oikeudessa myöntänyt, vapaaehtoisesti oli jättänyt lukemisen siksensä, vahvisti H. O. sen loppupäätelmän, johon K. O. oli p:ssään johtunut. O. O. katsoi selvitetyn, että Toivonon yllämainittuna sunnuntaina, sittenkun Paunu jumalanpalveluksen päätyttyä oli alkanut säädetyssä järjestyksessä saarna- tuolista julkilukea kysymyksessä olevia asevelvollisuutta koskevia säädöksiä, puhuttelemalla Paunua oli keskeyttänyt häntä niiden jul- kaisemisessa ja heti sen jälkeen lausunut Paunulle ettei sanot- tuja säädöksiä pitänyt julkaistaman; mihin nähden ja koska Toi- vonen tällä menettelyllään, minkä johdosta Paunu oli lakannut mainittuja säädöksiä lukemasta, oli tahallansa tehnyt Paunulle haittaa hänen ollessaan virantoimituksessa, K. Senaatti tuomitsi Toivosen, R. L:n 16: 2 mukaan, vetämään sakkoa 150 m:kaa.

Den 10:de. 11. Ida Moilasan valitus irtolaisuutta koske- vassa jutussa. *Wiipurin läänin Kuvernööri* p. $10/_{03}$: Vltja tuo- mittiin irtolaisuudesta pidettäväksi 9 kuukautta yleisessä työssä. O. O.: Koska selvitetty oli että vltja oli tullut mielenvikaiseksi eikä häntä näin ollen ollut pantava toimittamaan irtolaisuudesta säädettyä yleistä työtä, sentähden vapautti K. Senaatti vltjan hä- nelle määrätystä työntekevelvollisuudesta, ja tuli Kuvernöörin mielisairaaseen vltjaan nähden ryhtyä asianmukaiseen toimenpitee- sen. — (1 jäsen harkitsi oikeaksi määrätä ettei Kuv:n p:stä olisi täytäntöön pantava. — 1 jäsen kumosi Kuv. p:n ja vapautti Moilasan velvollisuudesta toimittaa sitä työtä, johon hän sano- tulla p:llä oli tuomittu.)

Den 13:de. 12. H. Laurilan valitus *Isonkyrön p:n Maanjako- oikeuden* $21/_{01}$ julistamasta p:sestä ilmoitetun tyytymättömyyden johdosta varamaanmittari K. Krankin toimittamaan hal- kaisujakoon Ventälän kylässä olevalla Laurilan talolla. O. O.: ei muutosta.

13. S. Klemolan y. m. valitus *Pornaisten p:n Maanjako- oikeuden* $3/_{01}$ julistamasta p:stä ilmoitetun tyytymättömyyden johdosta komisionimaanmittari F. Edelmannin toimittamaan iso- jaon järjestelyyn Hevosenselän kylässä. O. O.: ei muutosta.

14. Komisionimaanmittari F. Edelmannin valitus maan- jakojutussa. Vltjan, Mäntsälän p:n Sääksjärven emäkylässä toimittamaan isojaonjärjestelyyn olivat maanomistajat ilmoit- taneet olevansa tyytymättömät. *Sanotun p:n Maanjakooi- keus* p. $4/_{01}$: Koska $8/_{1088}$ Maanmittauksen Ylihallitukselle

annetun armollisen kirjeen mukaan, joka kiertokirjeessä ²/₁₁ Sⁿ oli tiedoksi annettu toimitusmaanmittarille, Sääksjärven kyläkunnan haunalaisetkin talojen halkomiset olisivat olleet toimituksessa käsiteltävät eikä vltjan väitettä ettei hän ollut tietänyt näiden talojen halkomisesta voitu ottaa huomioon, kun hän oli ollut velvollinen hankkimaan itselleen tiedon sellaisista seikoista. sekä sitä paitsi muitakin virheitä oli havaittu nautintoselityksessä, niin sijoitustoimitus kumottiin ja vltja määrättiin uudestaan laillisessa järjestyksessä tekemään uuden sijoituksen, jossa kaikki ennen halotut tilanosat kuin myös pyydyt ja määrättyt halkomiset olivat käsiteltävät, jonka ohessa vltja velvoitettiin maksamaan Maanjakooikeuden palkkio. O. O.: Vltjan muutoshakemus, mikäli se koski M. O:n lansuntoa vltjan noudatettaviksi annetuista määräyksistä puheenlaiseen maanmittaustoimitukseen nähden, jätettiin huomioonottamatta; ja kun vltja kysymyksessä olevassa isonjaon järjestelyssä oli laiminlyönyt yllämainitussa kirjeessä ⁸/₁₀ 88 annetun määräyksen mukaan ulosmurtaa isonjaon jälkeen laillisesti halottuja taloja ja talonosia sekä nautintoselitys oli havaittu virheelliseksi, jätti K. Senaatti M. O:n p:n muussakin kohden pysyväksi.

15. A. Jalava A. Kotomäkeä vastaan konkurssitiliä koskevassa jutussa. *Virtain y. m. p:ien K. O. p.* ³/₅ 01: Koska Waasan H. O. tuomiolla ³⁰/₁₂ 98 oli määrännyt vltjan 100 m:kan sakon uhalla ennen 2 kuukauden kuluttua sen jälkeen tekemään tilin G. Spoofin konkurssipesän hallinnosta eikä vltja ollut voinut väittääkään täyttäneensä hänelle määrättyä velvollisuutta, tuomittiin vltja vetämään sanottu uhkasakko ja velvoitettiin vltja 200 m:kan sakon haastolla 2 kuukauden kuluessa siitä kuin K. O:n p. julistettiin täyttämään mitä H. O. mainitulla tuomiolla hänen täytettäväkseen oli määrännyt. *Waasan H. O.*, johon vltja vetosi, vahvisti t:lla ²⁰/₆ 02 H. O. p:n, kuitenkin niin että vltja velvoitettiin 200 m:kan sakon uhalla ennen 2 kuukauden kuluttua kesäkuun 20 p:stä 02 täyttämään mitä K. O. p:llä oli hänen noudatettavaksensa määrännyt. O. O.: Juttu lykättiin takaisin K. O:teen.

16. T. Saksa A. Breitholtzia, O. Mikosta ja A. Siitaria vastaan omankädenoikeutta koskevassa jutussa. *Kangasniemen p:n K. O.* katsoi selvitetynsi että A. Breitholtz ja J. Mikkonen olivat ilman laillista oikeutta poisottaneet 22 krapumertaa vltjan pojilta V. ja A. Saksalta, näiden ollessa vltjan käskystä krapuja pyytämässä Läsänjoessa, kuin myös että Breitholtz ja Mikkonen ja A. Siitari, vltjan kravustaessa samassa joessa, häneltä oikeudettomasti ottaneet 7 samanlaista mertaa, minkä vuoksi K. O., nojautuen R. L. 16: 14 ja 7: 3, tuomitsi vstjat vetämään sakkoa, Breitholtzin ja Mikkosen molemmat omankäden oikeuden harjoittamisesta kahdessa eri tilaisuudessa 30 m:kaa kumpasestakin rikoksesta

ja Siitarin niinkään omankädenoikeudesta 30 m:kaa, jonka ohessa vstjat velvoitettiin yhteisesti vltjalle korvaukseksi sanotuista meroista suorittamaan 14 m:kaa 50 p:niä. *Wiipurin H. O.*, johon vstjat valittivat, p. 7/702: Koskei vltja ollut näyttänyt olleensa oikeutettu krapujen pyyntiin kysymyksessä olevasta joesta sekä vstjat ottaessaan yllämainitut merrat T., V. ja A. Saksalta olivat toimineet B. J. Breitholtzin käskystä, joka kiistämättä oli oikeutettu käyttämään puheenalaista kalavettä, katsoi H. O. ettei vstjien edellä kerrottua menettelyä voitu heidän syykseen lukea rangaistavana tekona ja hylkäsi siis vstjan asiassa ajaman kanteen. O. O.: Kun vstjat eivät olleet voineet näyttää olleensa oikeutetut estämään vltjaa kravustamasta Läsänjoessa, tuomitsi K. Senaatti K. O:n mainitsemain lainkohtain nojalla A. Breitholtzin ja Mikkosen molemmat omavaltaisesta menettelystä kahdessa eri tilaisuudessa kummastakin 20 m:kaa sekä Siitarin 20 m:kaa. Tämän ohessa velvoitettiin A. Breitholtz ja Mikkonen vstjalle suorittamaan 22 merrasta 11 m:kaa ja vstjat yhteisesti 7 merrasta 3 m:kaa 50 p:niä. — (1 jäsen tuomitsi Breitholtzin, Mikkosen ja Siitarin omavaltaisesta menettelystä vetämään sakkoa, Breitholtzin ja Mikkosen omankäden harjoittamisesta kahdessa eri tilaisuudessa, kummaltakin kerralta 30 m:kaa, eli yhteensä 60 m:kaa sekä Siitariu 30 m:kaa.)

17. E. Nyrrhenin valitus jutussa, jossa kruununnimismies K. Blomqvist J. Tilun, alaikäisen poikansa J. W. Tilun edusmiehenä, tekemästä ilmiannosta, oli syyttänyt vltjaa pahoinpitelystä. *Ylistaron y. m. p:ien K. O.*: R. L:n 21: 11 ja 13 ynnä 9: 2 nojalla tuomittiin vltja pidettäväksi 8 kuukautta vankeudessa, minkä ohessa vltja velvoitettiin maksamaan erityisiä korvauksia. *Waasan H. O.*, johon vltja valitti, p. 6/902: ei muutosta. O. O.: ei muutosta.

Den 15:de. 18. Kruununnimismies H. Söderholmin valitus jutussa, jossa hän oli syyttänyt K. Anttilaa haitanteosta virantoimituksessa olevalle virkamiehelle. *Orihmittilan y. m. p:ien K. O.* katsoi p:llä 11/402 näytetyksi, että Anttila sunnuntaina 1/1201, sittenkuin provasti V. Konsin jumalanpalveluksen päätyttyä oli alkanut julkilukea 12/701 annettua armollista julistuskirjaa ynnä asevelvollisuuslakia samalta p:ltä, oli pyytänyt Konsinia jättämään sanotut säädökset, ne kun olivat syntyneet vastoin perustuslaissa säädettyä järjestystä, lukematta; mutta koska tämä pyyntö, joka oli lausuttu nöyrillä sanoilla, ei millään tavoin ollut häirinnyt järjestystä tahi kirkonrauhaa eikä estänyt Konsinia jatkamasta alkamaansa julkilukemista, sentähden hylkäsi K. O. syytteen. *Turun H. O.*, johon Söderholm valitti, p. 30/403: ei muutosta. O. O. katsoi selvitetynsi että Anttila oli tehnyt itsensä vikapääksi siihen, josta häntä oli syytetty, minkä

tåhden K. Senaatti R. L:n 16: 2 nojalla tuomitsi Anttilan vetämään sakkoa 150 mk:aa.

Den 16:de. 19. Besvär af stadsfiskalen A. Mesterton, G. A. Sundman och K. Engberg i ett mål angående bedrägeri. R:n i Helsingfors fann g:m u. $\frac{9}{10}$ 01 utredt vara att sedan K. Wasenius och A. Fischer uti två särskilda till lifförsäkringsaktiebolaget Thule i Stockholm ställda skrifter anhållit att i bolaget blifva försäkrade, Wasenius för inalles 10,000 mk och Fischer för tillhopa 20,000 mk, Sundman i egenskap af agent för bemälda bolag, uti afgifna agentutlåtanden medelst förhemligande af sanna sakförhållanden hos bolagets direktion framkallat sådan villfarelse i fråga om Wasenius' och Fischers, helsotillstånd, lefnadsförhållanden och ekonomiska omständigheter, att berörda ansökningar till följd deraf godkäfts samt försäkringsbref i enlighet dermed utfärdats äfvensom att Engberg, som afvetat såväl Wasenius' som Fischers dåliga helsotillstånd, oregelbundna lefnadssätt och oförmåga att erlagga försäkringspremierna, genom sitt åtagande att erlagga berörda premier möjliggjort försäkringarnas fullbordande och förty genom sin medhjelp uppsåtligen främjat de bedrägerier, hvilka föranledt samma försäkringar; i anseende hvartill R:n, i stöd af 36: 1 samt 5: 1 och 3 S. L., dömde Sundman och Engberg att böta, Sundman för bedrägeriet med Wasenius' lifförsäkring 200 mk och för bedrägeriet med Fischers försäkring 300 mk samt Engberg för medhjelp till det förra bedrägeriet 100 mk och till det senare 200 mk, hvarhos Mestertons emot Engberg och dennes i målet anlitade rätttegångsbiträde K. H. Råbergh utförda påstående om straff för smädelse såsom obefogadt förkastades samt Engbergs yrkande om återbekommande af tvänne till bolaget öfverlemnade skuldsedlar i följd af målets utgång underkändes äfvensom af Sundman och Engberg framställda särskilda öfriga påståenden, med afseende å hvad i saken inlupit, lemnades utan afseende. Åbo H/r., dit Mesterton, Sundman och Engberg besv. sig, u. $\frac{28}{10}$ 02: Ej annan ändring än att Sundman och Engberg, jemlikt 36: 1 samt 5: 2 och 3 S. L., dömdes att för bedrägeriet med Fischers lifförsäkring hållas i fängelse, Sundman för anstiften till bedrägeriet 4 m. och Engberg för medhjelp till detsamma 3 m. eller att efter sammanläggning af dessa straff med de Sundman och Engberg för bedrägeriet med Wasenius' lifförsäkring ådömda böterna i ena bot umgälla sin brottslighet med fängelse, Sundman i 4 m. och 20 d. samt Engberg i 3 m. och 14 d., äfvensom att, enär R:n i sammanhang med detta mål icke bort ingå i pröfning af Engbergs anhållan om återbekommande af förberörda två skuldsedlar, Engberg lemnades öppet att sin talan derutinnan i den för tvistemål stadgade ordning vid vederbörlig domstol särskildt utföra, ifall han ansåge fog dertill förefinnas. J. D. ansåg skäl

icke förebragta till annan rättelse i Hfrs u. än att, såvidt angick straffpåföljden för det Sundman och Engberg tillräknade bedrägeriet med Fischers liffförsäkring, K. Senaten, i stöd af de utaf Hfr återopade lagrum, lät bero vid de af R:n Sundman och Engberg härför ådömda straff. — (1 ledamot fann Mesterton icke hafva anfört skäl till ändring i Hfrs u. samt vidkommande Sundmans och Engbergs ändringsansökningar att laga utredning icke förestälts derom att Sundman och Engberg gjort sig skyldige till sådan brottslighet vid Wasenius' liffförsäkring, för hvilken de i förestående måtto åtalats hvarför senatorn, med upphäfvande af domstolarnes u. i denna del, befriade Sundman och Engberg från dem härutinnan ådömdt straff samt att, hvad angick besvären i öfrigt, skäl icke förebragts till annan ändring i Hfrs u. än att senatorn, jemlikt af Hfr återopade lagrum, dömde Engberg att böta, på sätt R:n utsagt. I öfrigt lät senatorn bero. — (1 ledamot fann Mesterton icke hafva anfört skäl till ändring i Hfrs u. Vidkommande Sundmans och Engbergs besv., ansåg senatorn de handlingar, för hvilka Sundman stälts under åtal, icke kunna tagas honom till last såsom bedrägeri utan böra anses såsom oredligt förfarande af Sundman i hans egenskap af Thules agent mot sagda bolag; hvarföre och då Mesterton icke egt utan målsegandens anmälan taga sig talan i saken samt Thule icke inom 2 år efter ifrågakomna förbrytelsers förförfvande anmält dem till eller för dem utfört åtal, pröfvade senatorn rättvist, på grund af 4 p. i 1 mom. 8 kap. 1 § S. L. jemförd med 1 och 9 §§ i 38 kap. samma lag, med upphäfvande af domstolarnes i saken viddagna åtgärder, förkasta det mot Sundman och Engberg utförda åtal, såsom dels af obehörig klagande dels sentida väckt.)

20. K. Perätalon valitus jutussa, jossa kruununnimismies A. Alcenius oli syyttänyt vltjaa murhasta ja murhapoltosta. Orihmattilan y. m. p:ien K. O:n p. alistettiin Turun H. O:n tarkastettavaksi, minkä jälkeen H. O. pillä 11/503 tuomitsi vltjan rangaistukseen kahdesta eri murhasta ja murhapoltosta. O. O.: Koska K. O:n asiassa toimittama tutkimus oli useissa asian ratkaisemiseen vaikuttavissa kohdissa puutteellinen, lykättiin juttu takaisin K. O:teen.

21. Tyrvään p:n Lahdenlapen jakokunnan osakkaitten V. Paavolan y. m. anomus että heille annettaisiin tilaisuus valittaa vuosina 76—87 sanotussa jakokunnassa toimitetusta isonjaon täydentämisestä. O. O.: Nojautuen O. K. 31: 2 myöntyi Senaatti mainittuun anomukseen siten että hkjoille annettiin valta ennen 1/104 Turun ja Porin Kuvernööreille ilmoittaa tyytymättömyytensä edelläsannottuun isonjaon täydentämistoimitukseen.

22. Fredrika Bergströms och K. Åbergs besvär öfver *Egodelningsrättens i Helsinges* u. i anledning af anmält miss-

nöje emot verkställd reglering af storskiftet i Malm by. Egdr. förkastade g:m u. $7/_{10}01$ klgdnes i saken utförda påståenden. *J. D.*: Ej annan ändring än att, enär genom Karls lägenhets utflyttning större del af Sonaby rusthålls egor än hvad eljest varit möjligt kunnat sammanföras uti dess hemskifte och rusthålllet, som sålunda hade fördel af sagda utflyttning, alltså borde deltaga i kostnaderna för Karls lägenhets utflyttande, K. Senaten förordnade, att egarene af Karls och Sonaby lägenheter skulle hvardera med en sjettedel taga del i nyssnämnda kostnader.

Den 17:de. 23. Besvär af J. Lyly i ett mål, hvori K. Vinqvist yrkat ansvar å Lyly för smädelse: *R:n i Wiborg* u. $14/_{10}01$: I stöd af 27: 2, mom. 2 S. L. dömdes Lyly att för smädelse hållas 1 m. i fängelse jemte det Vinqvist berättigades att på Lylys bekostnad låta trycka utslaget i tidningen „Viipurin Sanomat“ eller annan å orten utkommande tidning. *Wiborgs Hfr.*, dit Lyly besv. sig, lät g:m u. $14/_{10}02$ bero vid Rns u. i öfrigt utom att Lyly dömdes att böta 300 mk. *J. D.*: Jemte det i följd af Lylys inträffade död yttrande i anledning af det å Lyly i saken yrkade straff, jemlikt 8: 9. S. L., förföll lät K. Senaten i öfrigt bero, dock sålunda att Vinqvist berättigades att låta i någon i Wiborg utkommande tidning införa i stället för Hfrs u. K. Sns u. i målet.

24. Besvär af J. Nylund och dennes son S. Nylund i ett mål hvori I. Kock och kronolänsmannen O. Sjöberg yrkat ansvar å S. Nylund för misshandel och å J. Nylund för delaktighet i sagda brott. *Replot m. fl. snrs Hr.* u. $5/_{10}02$: Med stöd af 21: 11 och 13, 3: 2 och 5: 3 S. L. dömdes S. Nylund att för misshandel hållas 3 m. i fängelse och J. Nylund att för delaktighet i sagda brott hållas 1 m. i fängelse. *Wasa Hfr.*, dit J. och S. Nylund besv. sig, u. $12/_{12}02$: ej ändring. *J. D.*: ej ändring.

25. M. Pasasen H. Liimataista vastaan konkurssitilaan asettamista koskevassa jutussa. *Sumiaisten y. m. kplien K. O.* p. $30/_{10}03$: Koska se R. O:n p., jolla Pasasella oli saaminen Liimataiselta ei ollut saanut lainvoimaa ja Pasasen saaminen siifs oli riidanalainen, hylkäsi K. O. Pasasen hakemuksen. *Waasan H. O.*, johon Pasanen valitti, p. $11/_{10}03$: ei muutosta. *O. O.* ei muutosta.

Den 19:de. 26. En af vicehäradshöfdingen E. Indrenius till K. Senaten ingifven med underskrift af handelsfirman H. Schwanck & C:o försedd skrift, hvori bemälda firma jemlikt stadgandet i 15: 12 R. B. till K. Senatens pröfning öfverlemnad huruvida H. Malm, hvilken såsom fullmäktig utfört firman H. Schwanck & C:os talan i ett af K. Senaten genom dom $5/_{10}01$ afgjort fordringsmål, varit berättigad att såsom ersättning för

målets drifvande innehålla 2,378 m:k 26 p:i samt tillika yrkat Malmbergs förpligtande att till firman utgifva nämnda belopp jemte ränta. *J. D.*: Emedan Indrenius, hvilken till utredande af att han blifvit af firman Schwanck & C:o förordnad till fullmäktig i detta ärende, företett en af firman för herr Erik von Troil i Nikolaistad eller den han i sitt ställe utsåge ¹⁴/₃₀ utfärdad fullmakt, som sedermera försetts med en Erik von Troil underskrifven och af två personer bevitnad sålydande anteckning: „Wasa den 25 April 1903“ härigenom icke styrkt sig vara lagligen bemyndigad att för nämnda firma utföra talan i saken, ty och då skäl att fästa afseende vid en af Indrenius ²⁸/₃₀ till K. Senaten ytterligare inlemnad skrift så mycket mindre förekom, som Indrenius, hvilken ingifvit densamma på grund af en utaf firman H. Schwank ²³/₃₀ för herrar Dittmar & Indrenius, eller den de i sitt ställe förordnade utländigad, icke öfverlåten fullmakt, ej heller härigenom visat sig vara lagligen förordnad till firmans rättegångsfullmäktig, upptog K. Senaten icke till pröfning hvad uti omförmälda ansökningar anförts och yrkats. — (1 ledamot ville, emedan Indrenius visat sig vara behörig att representera firman H. Schwank & C:o, till pröfning upptaga ifrågavarande ansökning. — 1 ledamot var ense med pluraliteten i öfrigt utom att senatens alls icke ville till pröfning upptaga den af Indrenius till K. Senaten senare inlemnade skriften och fullmakten. — 2 ledamöter ville, emedan Indrenius sedermera till utredande af sin befogenhet att föra Schwanks & C:os talan i målet inlemnad en af firman åt herrarna Dittmar & Indrenius utfärdad fullmakt samt Indrenius är delegare i berörda advokatfirma, till pröfning upptaga Schwanck & C:os ifrågavarande talan.)

27. Besvär af handelsfirman Kokko, Vilska ja kumpp. i ett mål emot ledamöterna i aktiebolaget Wiipurin Vainvienti Osakeyhtiös direktion A. Ramstén, A. Klockars och N. von Mend, ang. åtal för bankruttbrott. *R:n i Wiborg* u. ¹⁶/₂₀: Alldenstund af handlingarna i målet icke framginge, att bemälda bolags affärsställning, innan detsammans obestånd genom dess i början af år 1901 upprättade och sedermera af utsedde revisorer granskade bokslut för år 1900 blifvit ådagaladt, varit sådan att Ramstén, Klockars och von Mend redan derförinnan bort inse, att bolaget ej kunde rätt för sig göra, för den skull och då Ramstén, Klockars och von Mend, efter det granskningen af sagda bokslut verkstälts, upphört med bolagets rörelse och öfverlemnad dess egendom till konkurs, förkastades åtalet. *Wiborgs Hfr.*, dit klgdn besv. sig, u. ¹⁶/₂₀: ej ändring. *J. D.*: ej ändring.

Den 20:de. 28. E. Berghin valitus kaupan moittimista koskevassa jutussa. Sittenkuin Wiipurin R. O. Anastasia Kosloffin ja Lydia Stachovitschin anomuksen johdosta oli määrännyt Berghin uskottuna miehenä valvomaan heikkomielisen D. Panomajeffin

osakeyhtiö Taimen konkurssista riippuvaa oikeutta, oli Bergh sanotussa toimessa *Kaavin p:n K. O:teen* haastattanut mainitun konkurssipesän toimitsijamiehet G. A. Langenskiöldin, E. Wolffin ja H. Franckin sekä vaatinut että se $27\frac{1}{10}$ 00 kirjallisesti tehty kauppa, jonka kautta Helena Astafjeff D. Ponomarjeffin holhoojana oli osakeyhtiö Taimelle myynyt, paitsi muuta D. Ponomarjeffin omaisuutta, 5 taloa Kaavin pitäjässä ynnä näillä tiloilla löytyvän irtaimiston, kumottaisiin sikäli kuin se koski sanottua Kaavin pitäjässä olevaa omaisuutta, koskei Helena Astafjeffilta, joka tosin oli määrätty holhoojana hoitamaan erinäitä D. Ponomarjeffin Keisarikunnassa olevaa omaisuutta, silti ollut ollut lain mukaan valtaa tehdä mainittua kauppaa. Päätöksessä $25\frac{1}{10}$ 01 hylkäsi K. O. Langenskiöldin, Wolffin ja Franckin väitteen ettei Bergh ollut oikeutettu ajamaan puheenaolevaa kannetta, jonka jälkeen K. O. toisessa samana p:nä julistamassa päätöksessä, koska kysymyksessä olevan kauppakirjan kautta oli myyty myöskin Ponomarjeffin omistamat talot sekä Nilsin p:ssä että Rautavaaran kappelissa ja suurin osa myydyistä taloista oli Nilsin p:ssä, sekä kanne mainitun kaupan purkamisesta, M. K:n 5: 11 mukaan, oli vireille pantava siinä oikeudessa, jonka piiriin useimmat talot kuuluivat, katsoi ettei K. O. ollut oikea tuomioistuim tutkimaan asiata. *Wiipurin H. O.* johon Bergh sekä Wolff ja Franck valittivat, katsoi p:ssä $11\frac{1}{10}$ 02 ettei edellämainittu Berghille annettu määräys oikeuttanut häntä ajamaan nyt puheenaolevaa kannetta, jonka vuoksi H. O. hylkäsi Berghin kanteen, minkä ohessa H. O. julisti että K. O:lla tosin ei ollut ollut laillista syytä mainitsemallaan perusteella vetäytyä tutkimasta asiata, mutta siihen nähden mitä H. O. oli lausunut Berghin oikeudesta ajaa puheena olevaa kannetta, raukesi kaikki lausunto Berghin valituksen johdosta. *O. O.:* Samalla kuin Anastasia Kasloffin ja Lydia Stachovitschin puolesta K. Senaattiin jätetyssä kirjoituksessa, tehty esitys jätettiin varteenottamatta, jätti K. Senaatti asian H. O:n p:n varaan. — (2 jäsentä havaitsi tosin H. O:n menetelleen väärin ottaessaan tutkintoon Osakeyhtiö Taimen konkurssihallinnon tekemän valituksen K. O:n riidan aikana antamasta p:sestä konkurssihallinnon väitteeseen Berghin mahdottomuudesta ajaa puheena olevaa kannetta, ennenkuin K. O. oli pääasiassa tuominnut, mutta tahtoi kuitenkin, siihen tilaan nähden, mihin asia oli H. O:n äskensanotun toimenpiteen kautta joutunut, viivytyksen välttämiseksi tässä yhteydessä ottaa kerrotun väitteen tutkittavaksensa, ja katsoi sitä tehdessään että konkurssihallinto ei ollut esittänyt laillista syytä K. O:n siihen antaman p:n muuttamiseen, minkätähden ja koska, kuten H. O. oli lausunut, K. O:lla ei ollut ollut syytä mainitsemansa lainpaikan nojalla julistaa itseänsä epäpäteväksi kannetta käsittelemään se-

naattorit, kumoamalla niin hyvin H. O:n p:n kuin K. O:n vastainaitussa kohden antamau p:n, palauttivat jutun K. O:teen.)

29. Besvär af E. Bergh i ett mål, ang. klander af köp. Sedan R:n i Wiborg på ansökan af Anastasia Kosloff och Lydia Stachowitsch förordnat Bergh att såsom god man bevaka sinnessvage D. Ponomarjeffs af aktiebolaget „Osakeyhtiö Taimis“ konkurs beroende rätt och talan, hade Bergh i sin berörda egenskap, på sysslomännen i sagda bolags konkurs G. A. Langenskiöld, E. Wolff och F. Franck ågången stämning vid *Nurmes* och *Rautavaara kapells Hr.*, med förmälan att Helena Astafjeff i egenskap af förmyndare för Ponomarjeff $27/10$ till bemälda aktiebolag försålt, utom annan Ponomarjeff tillhörig egendom, 5 hemman inom Rautavaara kapell jemte å dem befintlig lösegendom, yrkat att sagda köpeaftal måtte beträffande nämnda hemman och lösegendom förklaras ogiltigt, emedan Helena Astafjeff, som väl blifvit i Kejsaredömet förordnad att hafva förmyndarevård öfver särskild Ponomarjeffs egendom derstädes, ej egt på grund häraf taga befattning med Ponomarjeffs angelägenheter i Finland och sålunda varit lagligen berättigad att avsluta omförmälda försäljning. G:m u. $11/4$ 02 utlät sig Hr. att emedan omförmälda Bergh meddelade förordnande icke innefattade bemyndigande för Bergh att utföra annan talan för Ponomarjeff än bevakning af Ponomarjeffs fordran i „Osakeyhtiö Taimis“ konkurs, ty och då Bergh sålunda icke visat sig vara behörig att för Ponomarjeff utföra nu ifrågavarande talan, upptog Hr. icke densamma till pröfning. *Wiborgs Hfr.*, dit Bergh besv. sig, u. $21/10$ 02: Alldenstund Bergh, i sin omförmälda egenskap, allaredan före anhängiggörande af detta mål anmält och bevakat nu ifrågavarande eganderätts anspråk i aktiebolaget „Osakeyhtiö Taimis“ konkursmål med anhållan tillika att, derest sagda anspråk i följd af emot detsamma tilläfventyrs framställda anmärkningar ansåges tvistigt, anspråket måtte lemnas beroende på särskild rättegång, för den skull och då Bergh ej ens kunnat påstå, att hans nämnda anspråk genom laga kraft egande dom blifvit från konkursmålet till särskild rättegång öfverlemnadt, lät Hfr. bero vid det slut, hvori Hr. i saken stannat. *J. D.*: Jemte det K. Senaten lemnade utan afseende hvad för Anastasia Kosloff och Lydia Stachowitsch i en till K. Senaten ingifven skrift anförts, fann K. Senaten omförmälda Bergh meddelade förordnande icke innefatta behörighet för honom att utföra nu ifrågavarande talan för Ponomarjeff och lät förty bero vid det slut, hvori domstolarne i målet stannat. — (2 ledamöter funno Bergh på grund af Rns i Wiborg ifrågakomna af K. Senaten fastställda förordnande hafva varit befogad att utföra omförmälda talan, hvarföre och då det i domen uti Taimis konkurs meddelade yttrande i anledning af Berghs vid konkursdomstolen gjorda

anmälan i saken icke utgjorde hinder för upptagande af hans nu förevarande talan, målet, med upphäfvande af Hfrs och Hrs u., af senatorerne återförvisades till nästbemälda rätt.)

30. E. Berghs besvär i ett mål, ang. klander af köp. *Juuka sns Hr.* u. af $\frac{6}{10}02$, *Wiborgs Hfrs* u. af $\frac{21}{10}02$ och K. Senaters u. äro likalydande med utslagen i näst föregående mål.

Den 21:sta. 31. K. Tainan valitus jutussa, jossa tullin-hoitaja E. Savander virkansa puolesta ja rajaviskaali J. Sjö-blomin ilmiannon johdosta oli syyttänyt vltjaa tullikavaltami-sesta. *Tornion K. O.* p. $\frac{11}{8}02$: R. L:n 38: 11 nojalla tuomit-tiin vltja ensikertaisesta tullimaksun kavaltamisesta vetämään sakkoa 100 m:kaa ja julisteltiin takavarikkoon otetut tavarat me-netetyiksi ja julkisella huutokaupalla kruunun hyväksi myytä-viksi. *Waasan H. O.*, johon vltja valitti, p. $\frac{7}{10}03$: ei muutosta. *O. O.*: ei muutosta.

32. S. Ylänojonen K. Järivistä vastaan palkintoa koske-vassa jutussa. *Wirtain y. m. p:ien K. O.* kumosi p:llä $\frac{21}{11}01$ Ylänojosen kanteen toteennäyttämättömänä. *Waasan H. O.*, jo-hon Ylänojonen valitti, p. $\frac{31}{7}02$: ei muutosta. *O. O.*: ei muutosta.

Den 22:dra. 33. O. Oksanen omasta ja vaimonsa Eva Oksasen puolesta alaikäisten S. ja J. Liimataisen isää Samuli Liimataista vastaan, testamentin moittimisesta. *Konginkankaan y. m. kp:ien K. O:ssa* moitti Samuli Liimatainen vaimonsa Saara Liimataisen tekemää kirjallista testamenttia, jonka kautta Saara Liimatainen oli määrännyt jäämistönsä tyttärilleen Eva Oksaselle ja Erika Liimataiselle. P:ssä $\frac{4}{9}01$ hylkäsi K. O. kanteen. *Waa-san H. O.*, johon Samuli Liimatainen vetosi, julisti tuomiolla $\frac{30}{7}02$ testamentin voimattomaksi, mikäli sen kautta, loukkaa-malla S. ja J. Liimataisen oikeutta periä äitiänsä, vainajan jää-mistöä oli annettu Eva Oksaselle. *O. O.* lykkäsi jutun takaisin K. O:teen.

34. V. Tuderus mot Sofia von Remy och dennas i en rättegång anlitade ombud V. Selin och E. Lindberg, ang. ärekränk-ning. *R:n i Wiborg* u. $\frac{7}{9}01$: Tuderus' talan förkastades. *Wi-borgs Hfr.*, dit Tuderus besv. sig, u. $\frac{4}{10}02$: ej ändring. *J. D.*: ej ändring.

Den 23:dje. 35. A. Achanderin valitus metsänhaaskausta koskevassa jutussa. *Sysmän p:n K. O.* p. $\frac{11}{10}02$: Nojautuen R. L:n 33: 1 ja 6 sekä $\frac{3}{10}86$ annetun Metsälain 51 § tuomittiin vltja vetämään sakkoa 50 m:kaa. *Wiipurin H. O.*, johon vltja valitti, p. $\frac{28}{10}02$: ei muutosta. *O. O.*: ei muutosta.

36. R. Juntulan valitus jutussa, jossa kruununnimis A. Boxberg virkansa puolesta ja V. Eloranta asianomistajana olivat syyttäneet vltjaa kotorauhan rikkomisesta. *Hauhon y. m. p:ien K. O.* p. $\frac{14}{3}02$: Nojautuen R. L. 24: 1, 1 momenttiin tuomittiin

vlaja pidettäväksi 2 kuukautta vankeudessa. *Turun H. O.*, johon vltja valitti, p. $^{31}/_{12}$ 02: ei muutosta. *O. O.*: ei muutosta.

37. Besvär af V. Eriksson i ett mål, hvari stadsfiskalen G. R. Vallén, efter angivelse af O. Grönroos, yrkat ansvar å klagn för förledande af annan till mened. *R:n i Åbo* u. $^{11}/_{10}$ 02: Med stöd af 17: 2 S. L. dömdes klagn att hållas 4 m. i fängelse. *Åbo Hfr.*, dit klagn besv. sig, u. $^{30}/_{3}$ 02: ej ändring. *J. D.*: ej ändring.

38. A. Östmanin valitus jutussa, jossa kaupunginviskaali V. Palander oli syyttänyt vltjaa kavaltamisesta. *Tampereen R. O.* katsoi selvitetyn, että vltja, joka oli asianmukaisesti otettu myymään kruunun leimapaperia ja leimamerkkejä, oli $^{14}/_{10}$ 02 Hämeen lääninrahastoon antamansa tilin mukaan siitä edellisenä vuonna myynyt leimapaperia ja merkkejä yhteensä 10,207 mk:an 90 p:nin edestä sekä lähettänyt sanottuun rahastoon 900 mk:aa ja lukenut hyväksensä viimeksimainitulle summalle tulevan myymäpalkkion 4 prosentin mukaan eli 36 mk:aa, mutta jättänyt rahastoon lähettämättä tiliin vailingiksi merkityt 9,271 mk:aa 90 p:niä, kuin myös että vltjan pesässä, joka oli luovutettu konkurssiin, ei ollut käteisiä rahoja ollenkaan, minkä vuoksi ja kun vltja niin ollen oli hukannut¹ äskenmainitun määrän kruunun leimapaperivaroja, *R. O.*, nojautuen *R. L:n* 29: 1 tuomitsi vltjan kavaltamisesta pidettäväksi 6 kuukautta vankeudessa. *Turun H. O.*, johon vltja valitti, p. $^{14}/_{3}$ 03: Koska vltja, joka siitä mitä *R. O.* oli hänen viakseen lukenut, oikeastaan oli ansainnut rangaistuksen *R. L:n* 40: 7 mukaan, ei ollut edes väittänyt heti korvanneensa mitä hän oli kavaltanut tahi antaneensa siitä vakuutta, katsoi *H. O.* ettei vltja ollut esiintuonut syytä muuttaa sitä lopupäätelmää, johon *R. O.* p:ssään oli johtunut ja jonka nojalle asia siis, kun Palander oli p:seen tyytynyt, jätettiin. *O. O.*: ei muutosta.

Den 24:de. **39.** Siitola aktiebolag nimisen osakeyhtiön konkurssipesän toimitsijamies V. Furuholm A. Granfeltia vastaan velkomusjutussa *Ruokolahden y. m. p:ien K. O.* velvoitti pillä $^{9}/_{12}$ 01 sanotun osakeyhtiön Granfeltille suorittamaan vaadittu 83 mk:aa 33 p:niä 6 % koron kanssa 1 p:stä syyskuuta 01. *Wiipurin H. O.*, johon osakeyhtiö vetosi, tuomio $^{2}/_{10}$ 03: ei muutosta. *O. O.*: Koska Furuholm oli jättänyt ainoastaan yhden kappaleen muutoksenhakemustansa ja Granfelt oli tästä muistuttanutkin, K. Senaatti ei ottanut tutkittavakseen mitä Furuholm oli esiintuonut saadaksensa muutosta *H. O:n* tuomioon.

Den 26:te. **40.** A. Huukki E. ja A. Tulokasta vastaan, koskeva rangaistusta hengenvaarallisen asean nostamisesta. *Vehkolahden y. m. p:ien K. O.* katsoi p:ssä $^{24}/_{2}$ 02 toteennäytetyksi että vltja ilman laillista syytä, luvattomasti oli tunkeutunut E.

Tulokkaan asunnon pihalle ja siellä, aikoen pidellä A. Tulokasta pahoin, häntä vastaan nostanut hengenvaarallisen asean sekä tuomitsi siis vltjan kotorauhan rikkomisesta pidettäväksi 4 kuukautta vankeudessa. *Wiipurin H. O.*, johon vltja valitti, julisti p:llä 17/10:02 selvitetynsi että vltja oli aikoen pidellä A. Tulokasta pahoin läntä vastaan nostanut asean ja muita hengenvaarallisia lyömäkaluja, ilman että siitä kuitenkaan oli vammaa syntynyt, johon nähden ja kun E. ja A. Tulokas eivät olleet edes väittäneet saatikka näyttäneet että vltja oli vastoin heidän tahtoansa luvottomasti tunkeutunut E. Tulokkaan pihamaalle taikka jättänyt noudattamatta heidän käskyänsä lähteä sieltä pois, H. O. tuomitsi vltjan R. L:n 21: 13, 2 kohdan nojalla vetämään sakkoa 150 m:kaa. O. O.: ei muutosta.

41. Amalia Hiiri Matilda Poikolaista vastaan kunnianloukkauksesta. *Wiipurin R. O.* p. 17/3:02: R. L:n 27: 2, 1 kohdan nojalla tuomittiin Amalia Hiiri herjauksesta vetämään sakkoa 60 m:kaa. *Wiipurin H. O.*, johon Amalia Hiiri valitti, p. 20/10:02: ei muutosta. O. O.: ei muutosta.

Den 27:de. 42. T. Jernstedtin valitus asevelvollisuusasiassa. Sittenkun vltja, joka oli jättänyt noudattamatta kutsumuksen saapua 1902 vuoden asevelvollisten nuorukaisten arvonnostotilaisuuteen Jyväskylän kaupungissa, 22/1:03 annetun armollisen määräyksen johdosta, joka koskee Suomen kaartin pataljoonan täydentämistä, oli kutsuttu saapumaan *Waasan läänin Läänintoimiston* eteen, oli vltja Läänintoimistossa anonut saada saavuttamansa sivistyksen perusteella nauttia hyväkseen sitä helpotusta asevelvollisuuden täyttämisessä, joka oli laissa myönnetty. P:llä 27/8:03 hylkäsi *Läänintoimisto* vltjan anomuksen ja määräsi että vltjan tuli ennen 1/9:03 saapua Henkivartiövän 3:teen Suomen tarkk'ampujapataljoonaan, siellä suorittamaan sotapalvelusta 3 vuoden aikana, jonka ohessa sanottuun päätökseen liitettyllä valitusosotuksella päätökseen tyytymätöntä neuvottiin hakemaan siihen muutosta alamaaisella valituksella, joka 45 päivän kuluessa senjälkeen oli jätettävä Läänintoimistoon. O. O.: Koska Läänintoimiston päätös, joka perustui yllämainittuun armolliseen määräykseen, ei sisältänyt sellaista toimenpidettä, johon valituksen kautta saa hakea muutosta, eikä Läänintoimiston niinmuodoin olisi pitänyt antaa edelläkerrottua valitusosotusta, jätti K. Senaatti, poistaen sanotun valitusosotuksen, huomioon ottamatta mitä vltja oli esiintuonut saadakseen muutosta asiassa.

Den 28:de. 43. Besvär af förre guvernören Å., förre landssekreteraren H. och förre länregistratorn R., ang. felaktigt förfarande i tjensten. *Wiborgs Hfr.* u. 20/11:01: Jemte Å., hvars felaktiga förfarande ansågs vara af den beskaffenhet att ansvar derför icke egde rum, frikändes från straff i saken, dömdes H. och R., i stöd af 40: 21 S. L., att böta H. 20 m:k och R. 30 m:k. Sedan H. K. M:t, efter skedd und. hemställan täckts i nåder

anbefalla Senaten att till pröfning och afgörande upptaga ifråga-
varande mål, tog J. D. detsamma i öfvervägande och lät vid
Hfrs u. bero. — (2 ledamöter förkastade åtalet mot H. och R.)

44. Tohmajärven, Kiihtelysvaaran ja Rääkkylän pitäjäissä
sijaitsevain kiinteistöjen omistajien ja haltijain, toiminimi Gu-
staf Cederberg & C:n y. m. hakemus erään maanmittaritoimi-
tuksen purkamisesta. O. O. myöntyi hkjain anomukseen siten
että hkjoille annettiin valta, puheenalaisen maanmittaritoimituk-
sen saaman vahvistuksen sitä estämättä, haasteen nojassa asian-
omaisessa K. O:ssa ajaa sitä kannetta, johon he sanotun toimi-
tuksen johdosta katsoivat aihetta olevan. — (1 jäsen tahtoi
määrätä että puheenalainen kanne oli ajettava perille K. O:ssa
3 vuoden kuluessa. — 1 jäsen katsoi kohtuulliseksi anomukseen
myöntyä niin tavoin, että hkjat oikeutettiin haasteen nojalla
nostamaan kanne Onkaman kalavesistä ja kannetta ajamaan
asianomaisessa K. O:ssa, jonka tuli asia käsiteltäväksensä ottaa
ja siinä laillisesti menetellä, huolimatta siitä lainvoimasta, jonka
ylempänä sanottu mainittuja kalavesiä koskeva maanmittaritoi-
mitus oli saavuttanut Tohmajärven y. m. p:n K. O:n samalle
toimitukselle ¹⁸/₁₁95 myöntämällä vahvistuksella.)

45. K. Kukkosen valitus konkurssirikosta ja kavaltamista
koskevassa jutussa. Kuopion R. O. p. ¹⁷/₃02: Nojautuen R. L:n
29: 1 ja 39: 3 tuomittiin vltja kavaltamisesta vetämään sakkoo
50 mkkaa ja huolimattomuudesta velkojiansa kohtaan pidettä-
väksi 2 kuukautta vankeudessa tahi siis kun nämä rangaistukset
yhdistettiin kerrassaan pidettäväksi vankeudessa 2 kuukautta ja
7 p:ää sekä menettämään sen edun, joka konkurssisäännön 85
§:ssä, jommoisena tämä lainkohta on K. A:ssa ³/₁₂95, myönne-
tään rehelliselle velalliselle. Wiipurin H. O., johon vltja valitti,
p. ¹⁴/₁₀02: ei muutosta. O. O.: Vltja vapautettiin hänelle kaval-
tamisesta tuomitusta rangaistuksesta; muuten H. O:n p. pysyi
voimassaan. — (1 jäsen tuomitsi vltjan R. L:n 39: 3, 3 ja 5
mom. mukaan kevytmielisenä velallisena pidettäväksi 2 kuu-
kautta vankeudessa. — 1 jäsen jätti asian H. O:n p:n varaan.)

Den 29:de. 46. Besvär af N. Sjöros i ett mål, hvori
kronolänsmännenn A. Mörne och B. Vahlroos efter angifvelse af
A. Vegelius åtalat klgdn för stöld. Nagu m. fl. snrs Hr. u.
⁸/₃03: Med stöd af 28: 1 och 8 S. L. dömdes klgdn att för
1:sta mesan stöld hållas 6 m. i tukthus samt att i 5 år utöfver
tiden för frihetsstraffet vara förlustig medborgerligt förtroende.
Åbo Hfr., dit klgdn besv. sig, u. ⁸/₃03: ej ändring. J. D.: ej
ändring.

Den 31:sta. 47. Besvär af F. Nieminen i ett mål hvori
stadsfiskalen J. Lindqvist efter angifvelse af poliskonstapeln V.
Peltomaa åtalat klgdn för hot om våld mot tjensteman i utöf-

ning af tjensten och öfverdådigt körande. *R:n i Björneborg u. 7/302*: Med stöd af 16: 1 och 44: 16 S. L. dömdes klgdn för det han med knif hotat Peltomaa, som då varit stadd i tjensteutöfning, att hållas 3 m. i fängelse och för öfverdådigt körande att böta 20 mk eller att, efter sammanläggning af dessa straff, i ena bot undergå fängelsestraff i 3 m. och 3 d. *Åbo Hfr..* dit klgdn besv. sig, u. *15/1202*: ej ändring. *J. D.*: ej ändring.

48. J. Antinpoika Partasen lesken Maria Kiurun, pojan M. Partasen, vävyjen M. Mansikan, A. Viskarin ja P. Kuparisen, kolme viimeksi mainitut vaimojensa Katriina, Liisa ja Maria Partasen edusmiehinä, sekä poika-vainajan A. Partasen lesken Anna Ikävalon valitus, koskeva asukas- ja hallintooikeutta kruununluontoiselle puolelle Partalan nimisestä talosta N:o 2 Antrean p:n Partalan kylässä. *Wiipurin Kuvernööri* otti pillä *11/1001* M. Matinpoika Partasen, oikeutettuna neljäs osaan, M. Juhonpoika Partasen, M. Mansikan, A. Viskarin ja P. Kuparisen, joilla oli kullakin, kolmella viimeksi mainitulla vaimojensa Katri, Liisa ja Maria Partasen edusmiehinä oikeus kolmeen kahdeskymmenesosaan sekä A. Juhonpoika Partasen lapset Juho, Matti, Anna Maria ja Aina Roosa Partasen yhteisesti oikeutettuina niinikään kolmeen kahdeskymmenesosaan puheenalaisesta asukkuudesta, M. Juhonpoika Partasen isännyydellä yhteisiksi asukkaiksi kruununluontoiselle puolelle kysymyksessä olevasta talosta. *Wiipurin H. O.*, johon Maria Kiuru, M. Juhonpoika Partanen, M. Mansikka, A. Viskari, Anna Ikävalko ja P. Kuparinen valittivat, p. *31/1002*: ei muutosta. *O. O.*: ei muutosta.

49. Besvär af E. Sandås, ang. klagan öfver utmättningsåtgärd. Sedan *Magistraten i Nikolaistad* medelst beslut *9/303* förordnat vederbörande utmättningsman att förbjuda A. Friis att från „Skräddargrundet“ benämnda holme invid Nikolaistad bortföra der befintlig egendom samt jemväl i öfrigt förbjelpa klgdn till hans rätt, anförde klgdn öfver de åtgärder stadsfogden i Nikolaistad *18/203* vidtagit i anledning af Magistratens förenämnda beslut klagomål medelst en till *Wasa Hfr.* ingifven skrift, hvar efter Hfr. utlät sig g:m u. *13/303*, och emedan klgdns talan icke afsåg besvär öfver Magistratens förenämnda beslut, utan endast klagan öfver de åtgärder vederbörande utmättningsman i anledning af detsamma vidtagit, förty kunde klgdns talan, enligt 9 1 U. L., icke af Hfr. till pröfning upptagas. *J. D.*: ej ändring.

50. M. Vähäkainun valitus konkurssirikosta koskevassa jutussa. *Perhon y. m. p:ien K. O.* p. *28/1001*: Nojautuen R. L:n 39: 2, 2 kohtaan ja 3, 2 kohtaan tuomittiin vltja pidettäväksi vankeudessa siitä että hän jätettyään konkurssihakemuksen tuomarille oli maksanut velkansa yhdelle velkojalleen 4 kuukautta ja vaillinaisesta kirjanpidosta 1 kuukauden. *Waasan H. O.*, jo-

hon vltja valitti, jätti p:llä $^{31}/_{7}02$ K. O:n p:n pysyväksi muuten paitse että vltjalle tuomittu rangaistus ensiksimmäitusta rikoksesta alennettiin 2 kuukauden vankeudeksi; ja oli vltja kerrasaan kärsivä vankeusrangaistusta 2 kuukautta 22 päivää. O. O.: ei muutosta.

51. Suomen Postihallitus Vilppulan postitoimiston hoitaja F. Arnkilia vastaan, korvausta koskevassa jutussa. *Ruoveden p:n K. O.* katsoi p:llä $^{9}/_{11}01$ selvitetynsi että mainitusta postitoimistosta Huhtikuun edellisen puoliskon ajalla vuonna 1901 oli kadonnut 5,000 markan suuruinen rahälähetys, joka Vilppulan asemalla oli varastettu, sekä että Postihallitus oli korvannut siten kadonneet rahat, jota vastoin K. O. katsoi selvitystä puuttuvan siitä, milloin ja miten mainitut 5,000 m:kaa oli varastettu, kuin myös siitä että Arnkil oli postihoidossa osoitetun huolimattomuuden ja leväperäisyyden kautta antanut tilaisuutta tuohon varkauteen, mihin nähden Postihallituksen Arnkilia vastaan tekemä korvausvaatimus hyljättiin. *Turun H. O.*, johon Postihallitus valitti, p. $^{21}/_{7}02$: ei muutosta. O. O.: ei muutosta.

52. Rajaviskaali R. Rynön valitus jutussa, jossa hän oli syyttänyt A. Kylmästä tullikavalluksesta. *Tornion R. O.* p. $^{20}/_{1}02$: Sen ohessa, että syyte mikäli se koski niitä rikoksia, joita oli ilmiannettu tapahtuneen enemmän kuin 5 vuotta ennen $^{16}/_{12}01$, jolloin syyte oli sellaisiin rikoksiin ulotettu, vanhentuneena jätettiin varteen ottamatta, katsoi R. O. tosin selvitetynsi, että Kylmänen eri aikoina mainittujen 5 vuoden kuluessa oli Tornionjoen läheisyydessä aina Royaniemen pitäjään saakka kuljettanut konjakkia, mutta koskei oltu esitetty selvitystä tämän konjakin määristä eikä näytetty toteen, että Kylmänen oli tuonut sitä maahan tullimaksuja siitä suorittamatta, niin hyljättiin syytös tässäkin kohdassa. *Waasan H. O.*, johon Rynö valitti, p. $^{8}/_{10}02$: ei muutosta. O. O.: ei muutosta.

November.

Den 2:dra. 1. M. Wähäkainun valitus omavaltaista menettelyä koskevassa jutussa. *Vetelin y. m. p:ien K. O.*, jossa M. Wähäkainun konkurssiin luovutetun pesän toimitsijamiehet O. Tainio ja J. Torppa olivat syyttäneet K. Strömiä ja E. Slottea omavaltaisesta menettelystä, katsoi p:llä $^{21}/_{2}03$ selvitetynsi että Wähäkainun konkurssipesän velkojat olivat kokouksessa $^{31}/_{1}03$ päättäneet jättää siksensä Strömiä ja Slottea vastaan tekemänsä rangaistusvaatimuksen sillä ehdolla että Ström luovut-

taisi konkurssipesälle Wähäkainun konkurssista ulostuomitun 1918 m:kan 5 p:nin suuruisen saatavansa, minkätähden ja kun tämä sovinto ei voinut koskea Wähäkainun oikeutta eikä Wähäkainu ollut asettanut takausta asian jatkamista varten, K. O. jätti asian siksensä ja vahvisti ylläkerrotun sovinnon. *Waasan H. O.*, johon Wähäkainu valitti, p. $18/8$ 03: ei muutosta. O. O. ei ottanut valitusta myöhäisenä jätettynä tutkittavaksi.

2. Besvär af förre landssekreteraren I. och landskanslisten E. i ett mål ang. åtal för tjenstefel. *Wasa Hfr.* u. $20/5$ 02: I stöd af 40. 21 S. L. dömdes klgdne att för oaktsamhet i tjensten böta hvardera 10 mk. *J. D.* ansåg I icke hafva anfört skäl till ändring i det slut, hvori Hfr stannat, hvaremot K. Senaten förkastade åtalet mot E.

3. A. Nurmi A. Alanderia, K. Tammelanderia ja A. Virtasta vastaan korvausta koskevassa jutussa. *Orihveden p:n K. O.* p. $20/11$ 01: Vstjat velvoitettiin yhteisesti tai kellä varoja oli vltjalle suorittamaan vaaditut 5,000 m:kaa. *Turun H. O.*, johon vstjat valittivat, p. $15/10$ 02: Kanne hyljättiin toteennäyttämättömänä. O. O.: ei muutosta.

4. Laitilan seurakunnan kappalainen P. Leinon valitus, koskeva edesvastausta loukkaavasta ja pappismiehelle sopimattomasta käytöksestä. *Turun arkkihiippakunnan Tuomiokapituli p.* $4/4$ 01: Nojautuen Kirkkolain 126 ja 132 §§:iin tuomitsi Tuomiokapituli vltjan loukkaavasta ja pappismiehelle sopimattomasta käytöksestä saamaan julkisen varoituksen Tuomiokapulिन edessä. *Turun H. O.*, johon vltja valitti, p. $6/6$ 02: ei muutosta. O. O. vapautti vltjan hänelle tuomitusta seuraamuksesta asiassa. (1 jäsen jätti asian H. O:n loppupäätelmän varaan).

Den 5:te. 5. Besvär af A. Englund i ett af honom emot J. Petander utfördt mål, ang. bedrägeri och ersättning. Vid *R:n i Ekenäs* yrkade Englund att enär Petander falskeligen föreburit Englund att en hofrättsdom gått Englund emot samt derigenom och med hot om långvariga rättegångar, derest Englund icke godvilligt trädde i likvid, förmått Englund att åt Petander utgifva 119 mk. 40 p:ii, Petander blefve ådömd straff härför och skyldigkänd att till Englund återbära nyssnämnda belopp jemte ränta. Medels u. $3/6$ 01 fann *Rn* tillförlitlig utredning icke vara förebragt derom att Englund i följd af villfarelse om innebörden af ofvannämnda hofrättsdom till Petander erlagt omtvistade 119 mk 44 p:ii, än mindre att sådan villfarelse i bedrägligt syfte skulle bibragts Englund af Petander; i anseende hvartill *Rn* förkastade Englands emot Petander utförda talan samt ålade Englund att med 150 mk. ersätta Petander hans umgälder i målet. *Åbo Hfr.* dit Englund besv. sig, u. $6/6$ 02: *Rns* u. fastställdes i öfrigt utom att Hfr. frikallade Englund från skyldigheten att ersätta Petander dennes vid *Rn* hafda kostnader i målet.

J. D. fann Englund icke hafva anförst skäl till vidare ändring i Hfrs u. än att, emedan domstolarna icke egt i anledning af yrkandet om straff å Petander för brottsligt förfarande och om ersättning för derigenom åstadkommen skada upptaga till pröfning, huruvida Englund i följd af villfarelse, hvars framkallande ej stannade Petander till last, åt denne utgifvit ifrågavarande 119 mk. 44 p., hvarom talan icke ens utförts, domstolarnes ytt-randen i denna del af K. Senaten upphäfdes och undanröjdes. (1 ledamot lät bero).

6. Kruununnimismies E. Lyytinen A. Madsenin konkurssipesän toimitsijamiehenä R. Kohnaa vastaan korvausjutussa. Sittenkun Turun ja Porin läänin kuvernööri p:llä $28/12$ 99 oli K. Lindbomille vakuudeksi myöntänyt takavarikon niin suurelle osalle Madsenin irtaimistoa, joka arvossa vastasi Lindbomin 1,100 m:kan suuruista saatavaa Madsenilta, oli Lyytinen asianomaisen kruununvuodin Lyytiselle antaman käskyn johdosta, pannut takavarikkoon erityistä irtainta omaisuutta ja samalla kieltänyt Kohnaa suorittamasta Madsenille sitä kauppahintaa, jolla Kohna oli Madsenilta ostanut Mäkilaurilan talon ynnä siinä olevaa irtaimistoa. *Eurajoen y. m. p:ien K. O:ssa* vaati Lyytinen sittemmin että koska Kohna, huolimatta edelläkerrotusta kiellosta, oli $8/1$ 00 Madsenille suorittanut yllämainitun kauppahinnan silloin maksamatta olleen jäännöksen 4,025 mkaa, Kohna velvoitettaisiin Madsenin konkurssipesälle maksamaan sanotut 4,025 m:kaa. Pää-töksellä $18/9$ 00 velvoitti K. O. Kohnan suorittamaan Lyytiselle hänen mainitussa toimessaan vaaditut 4,025 m:kaa. *Turun H. O.*, johon Kohna valitti, katsoi p:llä $7/5$ 02 selvitetyn, että Kohna oli Madsenilta lunastanut sanotusta kauppahinnasta antamansa 4,025 m:kan velkakirjan, mutta koska kuvernöörin yllämainittu päätös ei sisältänyt kieltoa Kohnalle maksaa Mäkilaurilan talon hintaa Madsenille, varsinkin kun kuvernöörillä päätöstä antaessaan ei ollut aihetta sellaiseen kieltoon, koskei kaup-paa Mäkilaurilan talosta silloin vielä oltu Madsenin ja Kohnan välillä tehty, eikä Lyytinen siis ollut oikeutettu kieltämään Kohnaa maksamasta Madsenille puheenalaista kauppahintaa, sentäh-den kumottiin K. O:n p. ja hyljättiin Lyytisen jutussa ajama kanne. *O. O.*: Koska edellämainittu takavarikko ja kiello oli toimitettu Lindbomin Madsenille olleen saatavan vakuudeksi, katsoi K. Senaatti ettei Lyytinen, Madsenin konkurssipesän toimitsijamiehenä, ollut oikeutettu Kohnaa vastaan ajamaan puheenalaista korvausvaatimusta ja jätti siis asian sen loppupäätelmän varaan, johon H. O. oli siinä johtunut. — (1 jäsen lausui että koskei vltja ollut näyttänyt, että Kohna oli, suorittamalla $8/1$ 00 puheen-alaiset 4,025 m:kaa Madsenille, saattanut vahinkoa Madsenille eikä sanottu suoritus muutenkaan perustanut Madsenin sittem-min konkurssiin luovutetulla pesällä mitään oikeutta Kohnaa

vastaan, senaattori sentähden katsoi ettei vltja ollut esiintuonut syytä muuttaa sitä lopputulosta, johon H. O. p:ssä oli johtunut.)

Den 7:de. 7. N. Petroffin valitus jutussa, jossa kruununnimismies R. Palmberg, V. Kakin ilmiannosta, oli syyttänyt vltjaa siitä että vltjan koira ollessaan irroillaan maantiellä oli purrut Kakin sääreen neljä verihaavaa ja että vltja, joka Viipurin läänin Kuvernöörin määräyksen mukaan olisi ollut velvollinen pitämään samaa koira kiinni tahi tarkasti vartioituna, oli laiminlyönyt mainitun velvollisuutensa. *Uudenkirjon p:n K. O. p.* ¹⁵/₄ 02: Nojautuen R. L:n 44: 6 ja 7 ynnä 7: 1 tuomittiin vltja vetämään sakkoa 80 m:kaa, jota paitsi vltja velvoitettiin suorittamaan Kakille korvaukseksi haavojen matkaansaattamasta ajanmenekistä ja niiden lääkitsemiskustannuksista 150 m:kaa 5 % vuotuisen koron kanssa, lukien oikeudenkäynnin alusta ¹³/₁₁ 01 kuin myös palkinnoksi Kakin oikeudenkäyntikuluista 60 m:kaa. *Viipurin H. O.*, johon vltja valitti, katsoi p:llä ¹²/₁₁ 02 ettei vltja ollut esiintuonut syytä K. O:n p:n muuttamiseen muun puolesta kuin että se korvaus, jonka K. O oli määrännyt vltjan maksamaan Kakille koiran puremien haavojen tuottamasta ajanmenekistä ja niiden parantamiskustannuksista, alennettiin 50 m:kaan, joka rahamäärä oli vltjan suoritettava Kakille korotta. O. O.: ei muutosta.

Den 9:de. 8. Luokkasen valitus jutussa, jossa kruununnimismies L. Hallonblad oli syyttänyt vltjaa murhasta, murhapoltosta ja vakuutuspetoksesta. (Ref. i J. F. T. 1904 Rättsf. N:o 2).

9. Kruununnimismies B. Färlingin ja asemapäällikkö I. Aspegrenin valitukset jutussa, jossa Färling oli syyttänyt Aspegrenia virkavirheestä sekä veturinkuljettaja V. Malmia, lämmitäjä K. Lemströmiä, konduktööri E. Rosenströmiä, alikonduktööri J. Nymania ynnä jarrumiehiä K. Pihlströmiä, K. Tapolaa ja F. Palmua huolimattomuudesta virantoimituksessa. *Ulvilan y. m. p:ien K. O.* katsoi p:llä ²/₁₁ 01 näytetyksi että Aspegren vaikka hän oli vastaanottanut asianmukaisen sähkösanoman siitä että santajuna oli lähtenyt Harjavallan asemalta Nakkilan asemalle ja siis oli tietänyt radan mainittujen asemien välillä olevan käytännössä, kuitenkin, ennenkuin odotettu santajuna oli saapunut Nakkilan asemalle, oli vastoin määräystä ¹⁷/₄ 96 annetun Juna-järjestysohjesäännön 15 §:ssä sieltä lähettänyt postijunan vastaiseen suuntaan eli Nakkilasta Harjavallan asemalle, josta yhteentörmäyksen vaara oli ollut tarjona, minkä vuoksi K. O., nojautuen R. L:n 40: 21, tuomitsi Aspegrenin sellaisesta virkavirheestä vetämään sakkoa 200 m:kaa. Mitä tuli Malmia, Lemströmiä, Rosenströmiä, Nymania, Pihlströmiä, Tapolaa ja Palmua vastaan tehtyyn rangaistusvaatimukseen, katsoi K. O. että he Suomen valtionrautateillä noudatettavan, ²⁴/₃ 00 annetun rangaistusohjesäännön 3 §:n mukaan, verrattuna 19 §:ään ohjesäännössä Rau-

tatienhallitukselle $31/88$, olivat virassa tehdyistä virheistä ja haurauksista saman rangaistusohjesäännön määräysten alaiset; johon nähden ja kun ei Rautatiehallitus siinä virkakirjeessä, jossa Rautatiehallitus oli pyytänyt Turun ja Porin läänin kuvernööriä ryhtymään sellaiseen toimenpiteeseen että Aspegrén tulisi yllämainitusta huolimattomuudesta asianomaisessa oikeudessa syytetyksi, ollut edes pyytänyt kuvernöörin toimesta syytetä Malmia ja hänen asiakumppaniansa vastaan nostettavaksi eikä kuvernöörinkään ollut Färlingille antanut määräystä siihen, K. O. katsoi ettei Färling ollut ollut oikeutettu nostamaan heitä vastaan kannetta huolimattomuudesta virantoimituksessa; jonka vuoksi syytös heitä vastaan hyljättiin. *Turun H. O.*, johon Färling ja Aspegrén valittivat, p. $23/11$ 02: ei muutosta. *O. O.*: ei muutosta.

10. Mikko Anttilan, K. Eerolan, Matti Anttilan, J. Forssellin, A. Sakin ja J. Holmbergin valitus, koskeva asukas oikeutta kruununluotoiseen puoleen Anttila-nimisestä talosta N:o 7 Vehkalahden p:n Metsäkylän kylässä. *Viipurin läänin Kuvernööri* otti pöllä $14/2$ 01 yhteisiksi asukkaiksi puheenalaiselle talonpuoliskolle Mooses, Anton ja Jooseppi Anttilan, oikeuttaen kunkin heistä kahteen yhdeksännekseen sekä Viktor, Emilia ja Nestor Anttilan, jotka yhteisesti oikeutettiin kuudennekseen asukkuudesta, yhdessä ennen sijoitettujen Elisabet ja Eva Anttilan, joille kummallekin kuului $1/18$ osa asukkuudesta, sekä sen tahi niiden henkilöiden kanssa, jotka vastedes sijoitettaisiin Erik Anttilan kuoleman kautta avonaiseksi joutuneeseen osaan tilasta, minkä ohessa Mooses Anttila määrättiin isännöyrittä pitämään. *Viipurin H. O.*, johon Mikko Anttila ja hänen asiakumppaninsa valittivat, p. $13/5$ 02: ei muutosta. *O. O.*: ei muutosta. — (4 jäsentä juijisti puheenalaisen puolen kruununntalon asukkuudesta tuleva Mooses, Anton ja Jooseppi Anttilalle kullekin $5/36$ osan Mikko Anttilalle sekä hänen asiakumppaneilleen K. Eerolalle, Matti Anttilalle, J. Forssellille, A. Sakille ja J. Holmbergille, näille viimeainituille heidän vaimojensa Anna Maria, Helena Kristina, Anna Helena ja Matilda Jaakontytärten perintöoikeuden nojalla yhteisesti $1/3$ osan kuin myös Viktor, Emilia ja Nestor Anttilalle yhteisesti $1/12$ osan yhdessä Elisabet Kristina ja Eva Elisabet Anttilan kanssa, joilla ennestään oli, kummallakin, $1/18$ osa asukkuudesta sekä sen tahi niiden henkilöiden kanssa, jotka vastedes sijoitetaan Erik Juho Eliaksenpojan kuoleman kautta avonaiseksi joutuneeseen $1/18$ osaan tilasta minkä johdosta nimitetyt henkilöt Kaarle Eerola, Matti Anttila, J. Forssell, A. Sakki ja Juho Alfred Holmberg, edellämäinittujen vaimojensa edusmiehinä, olivat säädettyssä järjestyksessä sijoitettavat edelläsanoittuihin heille määrättyihin osiin asukkuudesta puheenalaisella kruununntilalla, Moses Anttilan isännöydydellä).

11. A. Storstrangin, B. Schaumanin ja S. Sjöholmin valitus väärää ilmiantoa y. m. koskevassa jutussa. *Pietarsaaren y. m. p.ien K. O:ssa* oli Storstrang syyttänyt Schaumania siitä, että Schauman oli vuosina 98 ja 99 Pietarsaaren p:n saaristossa luvattomasti haltuunsa ottanut sekä sittemmin hyväksensä käyttänyt Storstrangille kuuluvia, tuuliajolle joutuneita paperipuita ja Sjöholmia siitä, että hän Schaumanin työnjohtajana oli toimittanut sanonut puut Schaumanin haltuun, minkä johdosta Schauman ja Sjöholm, väittäen syytteen perusteettomaksi, olivat vaatineet rangaistusta Storstrangille väärästä ilmiannosta ja Schauman sen ohessa siitä että Storstrang oli yhtäkaa ajanut samaa kannetta myös Kruununkylän y. m. p.ien K. O:ssa. Sittenkun Storstrang oli peruuttanut syytteesä, jätti *K. O.* p:llä $\frac{9}{10}$ 01 Storstrangin Schaumania ja Sjöholmia vastaan nostaman syytteen peruutettuna raukenemaan ja katsoi kyllä toteennäytetyksi että vuosina 98 ja 99 Schaumanin paperipuiden seassa varastopaikoilla Pietarsaaren satamassa ja sen ympäristössä oli ollut Storstrangin merkillä varustettuja paperipuita, mutta näyttämättä jääneen, että Schauman oli sen tietänyt, saatikka omilla toimenpiteillään matkaansaattanut noiden paperipuiden joutumista hänen puittensa sekaan ja ettei Storstrang myöskään ollut esiintuonut todennäköisiä syitä Sjöholmia vastaan tekemänsä syytöksen tueksi, minkä vuoksi ja kun Storstrangin Schaumania ja Sjöholmia vastaan tekemät syytökset siten olivat jääneet todistamattomiksi, mutta ei kuitenkaan voitu katsoa Storstrangin vastoin parempaa tietoaansa niitä tehneen, *K. O.*, nojautuen *R. L:n* 26: 4, tuomitsi Storstrangin pidettäväksi vankeudessa syytöksestä Schaumania vastaan 2 kuukautta ja syytöksestä Sjöholmia vastaan 3 kuukautta, minkä ohessa ja samalla kuin Schaumanin edesvastausvaatimus siitä että Storstrang oli yhtäkaa ajanut samaa asiaa kahdessa tuomioistuimessa aiheettomana hyljättiin, Storstrang velvoitettiin 1,000 m:kalla palkitsemaan Schaumanin oikeudenkäyntikustannukset. *Vaasan H. O.*, johon asianomaiset molemmien puolin valittivat, p. $\frac{13}{10}$ 02: ei muutosta. *O. O.*: Koska asiassa oli todistettu, että Sjöholm ilmoitettuina aikoina Schaumanin työnjohtajana oli Pietarsaaren p:n saaristosta Schaumanin varastopaikkoihin kuljettanut ja Schauman sittemmin hyväkseen käyttänyt Storstrangille kuuluvia ja hänen merkillään varustettuja paperipuita, ryhtymättä mihinkään toimenpiteeseen tiedon saattamiseksi näistä puista niiden omistajille, sentähden ja kun Storstrang siis oli Schaumania ja Sjöholmia vastaan tekemänsä syytteen tueksi esiintuonut todennäköisiä syitä, niin *K. Senaatti* Storstrangin valituksen johdosta *R. L:n* 26: 4, 2 momentin nojalla vapautti Storstrangin hänelle tuomitusta rangaistuksesta kuin myös, asian laatuun nähden, kumosi Storstrangille

pannun velvoituksen korvata Schaumanille hänen oikeudenkäyntikustannuksensa.

12. Besvär af J. Härjebacka, ang. af kronolänsmannen J. Silfverberg utfördt åtal mot klgdn för olaga flottning af skogsalster. *Pedersöre m. fl. surs Hr.* u. $\frac{4}{2}$ 02: Emedan klgdn längs Purmo å nedflottat 2,600 obarkade sågstockar och sålunda öfverträdt föreskrifterna uti den af Guvernörsemetet i Vasa län $\frac{12}{3}$ 81 för berörda vattendrag utfärdade flottningsstadga, enligt hvilken flottning af icke afbarkadt virke derstädes icke finge ega rum, dömde Hr, med åberopande af 4 § i omsformälda flottningsstadga, klgdn att böta 25 p: i för hvarje flottad stock eller tillhopa 650 mk. *Wasa Hfr*, dit klgdn besv. sig, lät g:m u. $\frac{26}{11}$ 02 bero vid Hrs u. utom att de klgdn ådömda böterna, med stöd af 11 § 2 mom. i K. F. $\frac{24}{3}$ 73, ang. flottning af skogsalster, nedsattes till 500 mk. *J. D.*: ej ändring.

13. Kruununnimismies A. Kempen valitus jutussa, jossa hän oli syyttänyt J. Kenniä yleisen soranpaikan sulkemisesta. *Jokioisten y. m. p:ien K. O.* katsoi pillä $\frac{3}{2}$ 02 tosin selvitetynsi, että silloiset lautamiehet V. Molenius ja V. Wallenius, K. O:n määräyksen johdosta, olivat $\frac{10}{6}$ 91 Kennin omistamaan Kennin taloon kuuluvasta Ilola-nimisestä paikasta mitanneet alan, jossa tientekovelvolliset saivat ottaa tarvittavan soran, ja että, sittenkun osaksi sanottua alaa ja osaksi Kennin sen vieressä olevaa, muun muassa, viljeltyä maata, oli puheenalaiseen tarkoitukseen käytetty, Kenni oli aidalla sulkenut pääsyn kysymyksessä olevalle alalle; mutta koska $\frac{15}{1}$ 83 annettun, teitten ja siltain tekemistä ja kunnossa pitämistä maalla koskevan K. A:n 9 §:n mukaan tientekoainetta oli otettava paikasta, jonka tientekokatselmusta toimittava kruununpalvelija sekä kaksi siihen valittua uskottua miestä lähemmin määräisivät, vaan Moleniusen ja Walleniusen toimitukseen asianomainen kruununpalvelija ei ollut ottanut osaa, katsoi K. O., ettei puheenalainen paikka ollut laillisessa järjestyksessä tientekoaineitten ottopaikaksi määrätty; johon nähden ja kun Kempe ei ollut millään lailla toteuttanut väitönsä että sama paikka oli pakkoluovutuksen kautta soranotto-paikaksi lunastettu, ja Kenni siis oli ollut oikeutettu oman maansa kanssa mielensä mukaan menettelemään, K. O. hylkäsi Kempen puheeksitulleen syytteen. *Turun H. O.*, johon Kempe valitti, p. $\frac{16}{1}$ 03: ei muutosta. *O. O.*: ei muutosta.

14. J. Kahkonen valitus metsänhaaskasta ja toisen omaisuuden vahingoittamista koskevassa asiassa. E. Backlundin „Aktiebolaget Ruskeala Marmor“nimisen osakeyhtiön puolesta nostaman syytteen johdosta, tuomitsi *Ruskealan p:n K. O.* pillä $\frac{4}{2}$ 02 R: L:n 33: 1 nojalla vltjan metsänhaaskauksesta vetämään sakkoa 30 m:kaa. Niinikään tuomitsi K. O., A. Niutasen tekemästä ja kruununnimismies A. Fabritiusen kannattamasta syyt-

teestä, pillä $\frac{5}{2}$ 02 nojautuen R. L:n 35: 1 vltjan, toisen omaisuuden tahallisuudesta vahingoittamisesta, pidettäväksi 1 kuukauden vankeudessa. *Viipurin H. O.*, johon vltja valitti, p. $\frac{8}{12}$ 02: Ei muuta muutosta kuin että vltja tuomittiin hänen viakseen K. O:n jälkimäisellä pillä luetusta rikoksesta vetämään sakkoa 100 m:kaa. O. O.: ei muutosta.

Den 10:de. 15. S. Sundholm hänen täysi-ikäiset lapsensa E. Sundholm ja Matilda Sundholm sekä alaikäisten lastensa hollhooja J. Malmberg ynnä S. Sundholmin konkurssipesän toimitsijamiehet K. Majander ja E. Asplund M. Lindgrénin vastaan, vahingonkorvausta koskevassa jutussa. *Laihian y. m. p:ien K. O.* p. $\frac{16}{9}$ 01: Mainitsemillaan perusteilla katsoi K. O. ettei voitu tuomita Lindgrénille mitään vahingonkorvausta, mutta siihen nähden että Lindgrénillä kuitenkin oli ollut syytä oikeudenkäyntiin, velvoitettiin S. Sundholm ja hänen asiakumppaninsa 400 m:kalla korvaamaan Lindgrénin oikeudenkäyntikustannukset. *Vaasan H. O.*, jobon asialliset valittivat, katsoi pillä $\frac{21}{7}$ 02 selvitetyn, että Lindgrén, sittenkun hän J. ja M. Nyystille oli myynyt yhteensä 300 metristä kuutiosyltä propsipuita sillä välipuheella että Lindgrénin piti toimittamaan ne Vaskiluodon satamaan viimeistään elokuun 30 p:ksi 99 ja sitä varten kesäkuulla 99 oli ruvennut Laihian joessa uittamaan propsia, joita Lindgrénin ilmoituksen mukaan, minkä S. Sundholm ja hänen asiakumppaninsa olivat jättäneet kieltämättä, oli ollut 250 metristä kuutiosyltä $\frac{23}{9}$ 99, jolloin joessa vielä oli riittävästi vettä uittoa varten, oli kehoittanut S. Sundholmia, jolla siihen aikaan oli ollut suuri määrä tukkia joessa Kylänpään kylässä, aukaisemaan tietä S. Lindgrénin propsilautalle, mutta että S. Sundholmin tukit kuitenkin useampia viikkoja olivat estäneet Lindgrénin puiden uittamista, kuin myös että J. ja M. Nyysti, siitä syystä että 150 metristä kuutiosyltä heidän Lindgréniltä ostamistaan propsipuita ei oltu saatu mainitun vuoden Lokakuun alussa heidän lastauttamaansa höyrylaivaan, olivat Lindgréniltä vaatineet 5,550 m:kan suuruisen vahingonkorvauksen, jonka jälkeen Lindgrén seuraavan $\frac{20}{11}$ oli heille tunnustanut velkakirjan muun ohessa tästä saatavasta, minkätähden ja koska S. Sundholm ja hänen asiakumppaninsa eivät edes olleet voineet tehdä todennäköiseksi että Lindgrénin propsipuiden hankinta J. ja M. Nyystille olisi myöhästynyt jostakin syystä kuin siitä, minkä Lindgrén oli ilmoittanut, eikä S. Sundholmin asiakumppanin velvollisuutta yhdessä hänen kanssaan vastata puheenalaisesta vahingosta oltu tehty riittäiseksi, S. Sundholm ja hänen asiakumppaninsa velvoitettiin, Malmberg hollhottaviensa sekä Majander ja Asplund S. Sundholmin konkurssipesän varoilla, viimeksimainitut kuitenkin ainoastaan sikäli kuin Lindgrénin puheenalainen korvausvaatimus oli sanotussa konkurssissa tuomittu maksettavaksi, Lindgrénille korvaamaan edellä-

mainitut 5,550 m:kaa. Muuten jätettiin K. O:n p. voimaansa; ja oli S. Sundholmin ja hänen asiakumppaniensa palkitseminen Lindgrénin oikeudenkäyntikustannukset H. O:ssa 40 m:kalla. O. O. katsoi tosin selvitetyn, että Sundholm edellä kerrotulla tavalla oli tehnyt estettä Lindgrénin puiden lauttamiselle kuin myös että Lindgrén, sen johdosta että J. ja M. Nyystin lastattava höyrylaiva Lindgrénin hankinnan puutteellisuuden tähden oli jäänyt 150 metristä kuutiosyltä eli 300 metristä lastia vaille, oli vaadituksi vahingonkorvaukseksi heille suorittanut 5,550 m:kaa, mutta koska sanottua Lindgrénin hankintasuorituksen puuttuvaa täyttämistä ja Lindgrénin siitä johtunutta korvausvelvollisuutta J. ja M. Nyystiä kohtaan sitä vähemmän voitiin pitää yksinomaan S. Sundholmin valituksenalaisen menettelyn aiheuttamana, kuin Lindgrénin sen johdosta myöhästyneiden puiden määrä oli ainoastaan 172 metristä syltä, eikä ollut näytetty että Lindgrénin uitattavia propsipuita, joita hänen oman ilmoituksensa mukaan ei alkuansakaan ollut enempää kuin 250 metristä syltä, mikä määrä vastasi 125 metristä kuutiosyltä, oli Sundholmin tuottamuksesta hukkunut, sentähden ja kun selvitystä puuttui siitä, missä määrin S. Sundholm menettelynsä kautta ehkä oli tuottanut Lindgrénille vahinkoa, K. Senaatti, kumoten H. O. p:n, hylkäsi Lindgrénin kanteen sekä vapautti S. Sundholmin ja hänen asiakumppaninsa heille määrätystä vahingon- ja oikeudenkäyntikustannusten korvaamisvelvollisuudesta.

16. Posiisikomisarius J. Stenbergin valitus *Oulun läänin v. t. kuvernöörin* 21/7 03 antamasta p:sestä, jolla v. t. kuvernööri oli määrännyt että, koskei Anna Karström, jonka Oulun kaupungin Maistraatti oli, vltjan tekemästä ilmoituksesta, nojautuen säännöksiin 2/4 83 annetussa asetuksessa irtolaisista ja niiden kanssa menettelemisestä, passittanut Oulun läänin lääninvankilaan, voitu pitää sellaisena irtolaisena, jota sanotun asetuksen 2 §:ssä tarkoitetaan, Anna Karström oli heti laskettava vapaaksi. O. O.: Koska edellä mainitun asetuksen mukaan kysymyksenalaisesta p:stä ei ollut lupaa valittaa, eikä v. t. Kuvernöörin siis olisi pitänyt, niinkuin kumminkin oli tapahtunut, osottaa samaan p:seen tyytymätöntä hakemaan siihen muutosta, sentähden K. Senaatti, samalla kuin asiassa annettu valitusosotus poistettiin, ei tahtonut ryhtyä tutkimaan mitä vltja oli puheenalaisessa valituksessaan esiintuonut saadakseen muutosta v. t. Kuvernöörin p:seen.

17. J. ja K. Harténin sekä J. Malmstedtin ja A. Salmisen valitus jutussa, jossa kruununnimismies G. Weckman sekä Karl ja Maria Yli-Jaati olivat syyttäneet vltjia törkeästä tappelusta. *Lohjan y. m. p:ien* K. O. p. 4/2 02: Nojautuen R. L:n 21: 9 tuomittiin vltjat törkeästä tappelusta pidettäväksi kukin 1 vuoden

6 kuukautta. *Turun H. O.*, johon vltjat valittivat, p. $13/2$ O3 : ei muutosta. *O. O.*: ei muutosta.

Den 12:te. 18. Gustava Törnroos i egenskap af förmyndare för sin sinnessvaga dotter, Gustava Elvira Törnroos, mot *W. Jansén*, ang. barnaunderhåll. *Nagu m. fl. snrs Hr*, u. $20/3$ O2: Jansén ålades värjemålsed. *Åbo Hfr*, dit Jansén besv. sig, fann g:m u. $26/2$ O3 Hr icke hafva bort på den i saken föreställda bevisningen ålägga Jansén värjemålsed, hvarföre Hfr upphäfde Hrs u. och ålade Hr att med målet vidare lag och beskaffenheten likmätigt förfara. *J. D.*: ej ändring.

19. *F. Fagerström* mot *H. Hidén*, ang. ersättning. *R:n i Raumo* u. $24/2$ O2: Fagerströms i målet utförda talan förkastades såsom ostrykt. *Åbo Hfr*, dit Fagerström besv. sig, u. $28/11$ O2: ej ändring. *J. D.*: ej ändring.

Den 14:de. 20. *H. Wahlroosin* valitus jutussa, jossa *Rauman* tullikamari, tullikatsantomies *K. Sachlinin* ilmiannosta, oli syyttänyt vltjaa salakuljetuksesta. *Rauman R. O.* hylkäsi p:llä $28/4$ O2 vltjaa vastaan nostetun rangaistusvaatimuksen, mutta siihen nähden mitä asiassa oli ilmitullut jätettiin vltjan, *Sachlinia* vastaan tekemät rangaistusvaatimukset laittomasta takavarikosta ja väärästä ilmiannosta huomioon ottamatta. *Turun H. O.*, johon Tullihallituksen kanneviskaali *W. Orell* ja vltja valittivat, katsoi p:llä $11/12$ O2 selville käyneen että vltja oli maahan tuottanut 6 pulloa whiskyä, minkä tavaran tuonti maahan oli luovaton, johon nähden *H. O.*, nojaten *R. L. 38: 12*, tuomitsi vltjan salakuljetuksesta vetämään sakkoa 150 m:kaa sekä julisti mainitun whiskyn pulloineen menetetyksi. *O. O.*: ei muutosta.

Den 16:de. 21. *J. Kauton* valitus jutussa, jossa kruununimismies *V. Flinkman*, *A. Grönvallin* ilmiannon johdosta, oli syyttänyt vltjaa luvattomasta kalastuksesta. *Saarijärven y. m. p:ten K. O.* p. $23/10$ O1: *R: L:n 38: 13* nojalla tuomittiin vltja vetämään sakkoa 50 m:kaa. *Vaasan H. O.*, johon vltja valitti, p. $8/7$ O2: ei muutosta. *O. O.*: ei muutosta.

22. Besvär af *A. Lax*, ang. åtal mot klgdn för 3:dje resan stöld m. m. *R:n i Tammerfors* utlät sig g:m u. $2/12$ O2 om klgdns brottslighet samt om de straff och den vidare straffpåföljd, hvartill han gjort sig förfallen, hvarjemte, enär klgdn jemväl angifvits för brott, begånget i *Nikolaistad*, målet förvisades till *R:n* derstädes. Genom u. $28/1$ O3 meddelade *R:n i Nikolai-stad* yttrande i saken, hvarjemte och som klgdn angifvits att äfven i *Helsingfors* hafva begått brott målet förvisades för vidare lagenlig behandling till *R:n* i nästnämnda stad, derå *R:n* $23/8$ O3 meddelade yttrande i målet och hemställde detsamma *Åbo Hfr:s* pröfning, hvarefter *R:ns* i *Nikolaistad* ransakningshandlingar af *Hfrn* tillsändts i afseende å granskning *Vasa Hfr*, som der-

efter medels u. $\frac{14}{8}$ 03 förklarade klgdn förvunnen att hafva tillgripit ett dussin teskedar af silfver samt en omgång vadmalskläder; i anseende hvartill och då klgdn tillförene utstått straff för 2:dra resan stöld Hfrn, i stöd af 28: 5 och 8 S. L., dömt klgdn att för hvardera af nämnda tjufnader, båda innefattande 3:dje resan stöld, hållas 2 år i tukthus samt att vara medborgerligt förtroende förlustig under viss tid. Derå dömde *Åbo Hfr.* g:m u. $\frac{19}{8}$ 03 klgdn jemlikt 4 § 2 mom., 5 § samt 7 och 8 § 28 kap. äfvensom 3: 7 kap. S. L. att för 4 särskilda tjufnader, innefattande enhvar 3:dje resan stöld, hållas för hvarje tillgrepp 2 år i tukthus och att derefter under viss tid vara förlustig medborgerligt förtroende samt enligt 7: 1 S. L. att, i stöd af 16: 1, jemförd med 21: 11 S. L., för misshandel å vakt-hafvande poliskonstapel hållas 2 år i tukthus; och skulle klgdn efter sammanläggning af dessa straff med det straff hvartill klgdn af Wasa Hfr blifvit dömd, i ena bot umgälla sin brottslighet med tukthusstraff i 10 år, hvarförutom han i 12 år utöfver tiden för frihetsstraffet skulle vara förlustig medborgerligt förtroende. *J. D.:* ej ändring. — (1 ledamot pröfvade rättvist, efter sammanläggning af de klgdn ådömda straffen, döma klgdn att i ena bot hållas 9 år i tukthus och i 12 år utöfver tiden för frihetsstraffet vara medborgerligt förtroende förlustig).

Den 17:de. 23. D. Bombinin valitus jutussa, jossa kruununnimismies T. Wegelius ja M. Härkä olivat syyttäneet vltjaa petoksesta. *Suojärven p:n K. O.* p. $\frac{6}{9}$ 02: Nojaten R. L:n 36: 1 tuomittiin vltja petoksesta pidettäväksi 1 kuukauden vankeudessa ja velvoitettiin maksamaan Härälle 193 m:kan vahingonkorvaus. *Viipurin H. O.*, johon Bombin valitti, p. $\frac{28}{4}$ 03: K. O:n p. vahvistettiin muun puolesta, paitsi että vltja hänen syykseen lue-tusta rikoksesta tuomittiin vetämään sakkoa 100 m:kaa. *O. O.:* ei muutosta.

Den 18:de. 24. Poliisikonstaapeli K. Vesterlundin valitus asiassa, jossa K. Isokoski oli anonut, että se ulosmittaus, jonka vltja ulosottoapulaisena Lapuan nimismiehen piirissä oli toimit-tanut Isokosken luona kirjoittamalla myytäväksi yhden lehmän Anna Hirvimäen maksettavain kunnallisverojen suorittamiseksi, kumottaisiin, koskei Isokoski ollut mainittujen verojen maksami-sesta vastuunalainen. *Vaasan läänin Kuvernöörinvirasto* p. $\frac{26}{8}$ 02: Samalla kuin mainittu ulosmittaus kumottiin, velvoitet-tiin vltja 25 m:kalla palkitsemaan Isokoskelta asiaan menneet kulut. *Vaasan H. O.*, johon vltja valitti, p. $\frac{15}{12}$ 02: ei muu-tosta. H. O:n p:seen anoi vltja muutosta mitä tuli hänelle mää-rättyyn kulujen korvaamisvelvollisuuteen. *O. O.:* Koska vltjalla ei ollut ollut laillista syytä toimittaa Isokosken luona ulosmittausta puheenalaisten Anna Hirvimäen maksettaviksi pantujen kunnallis-verojen suorittamiseksi, jätti K. Senaatti asian H. O:n p:n varaan.

Den 19:de. 25. J. Israelinpojan valitus rangaistusta sikiön kuoleman tuottamuksesta koskevassa jutussa. *Kiskon y. m. p:ien K. O.* p. $^{30}/_7$ 02: R. L:n 22: 3, 1 kohdan nojalla tuomittiin vltja pidettäväksi 2 kuukautta vankeudessa. *Turun H. O.*, johon vltja valitti, p. $^{11}/_2$ 03: ei muutosta. *O. O.*: ei muutosta. — (1 jäsen hylkäsi vltjaa vastaan asiassa ajetun syytteen sekä vapautti hänet hänelle tuomitusta rangaistuksesta).

26. E. Blomerusen valitus varkautta koskevassa jutussa. *Käkisalmen y. m. p:ien K. O.* oli $^{10}/_2$ 03 julistanut p:n jutussa, sekä siihen nähden että vltja oli tunnustanut myöskin Hiitolan p:ssä tehneensä varkausrikoksen siirtänyt jutun sanotun p:n K. O:teen, joka $^{30}/_3$ 03 antoi asiasta lausunnon ja alisti sen *Viipurin H. O:n* tarkastettavaksi, minkä jälkeen H. O. p:ssä $^{17}/_6$ 03, nojautuen R. L:n 28: 5 ja 43: 5 tuomitsi vltjan pidettäväksi kuritushuoneesta kahdesta varkaudesta kustakin 2 vuotta ja kahdesta varkaudesta kummastakin 1 vuoden sekä eläinräkkäyksestä vetämään sakkoa 50 m:kaa tahi, nämät rangaistukset yhdistettyä R. L. 7: 3 ja 5 mukaan, kerrassaan pidettäväksi kuritushuoneessa 5 vuotta kuin myöskin menettämään kansalaisuottamuksensa 6 vuodeksi yli rangaistusajan. *O. O.*: H. O:n mainitsemain lainkohtain ja R. L:n 28: 8 mukaan jätettiin H. O:n p. pysyväksi.

27. A. Blomerusen ja F. Hagertin valitus varkautta koskevassa jutussa. *Uudenkirjon p:n K. O.* antoi $^6/_7$ 03 lausunnon jutussa ja alisti p:n:nsä, mikäli se koski kahdesta erityisestä neljäskertaisesta varkaudesta, toinen niistä törkeää laatua, syy-pääksi jutussa tuomittua I. Blomerusta, *Viipurin H. O:n* tarkastettavaksi, jonka jälkeen H. O. p:llä $^{27}/_8$ 03 lausui, että koska K. O:n, siihen nähden että A. Blomerus ja F. Hagert olivat tuomitut rangaistukseen osallisuudesta sellaiseen rikokseen, josta kuritushuonerangaistus päälle 6 vuoden voi seurata, $^{19}/_{12}$ 89 R. L:n voimaannpanemisesta annetun asetuksen 46 § mukaan olisi pitänyt alistaa asiassa julistamansa päätös myös mikäli se koski A. Blomerusta ja F. Hagertia H. O:n tarkastettavaksi, otti H. O. asian myös siinä osassa tutkittavakseen ja katsoi, sikäli kuin nyt oli kysymyksessä, selville käyneen, että A. Blomerus ja F. Hagert olivat yksissä neuvoin I. Blomerusen kanssa varastamista varten yhteenliittäytyttyään tehneet ne kaksi varkautta, joista heitä oli syytetty, johon nähden H. O., joka ei pitänyt näytetynä että se tahi, mistä hevonen oli varastettu, oli ollut lukittuna, R. L:n 28: 2 loppuosan sekä 28: 5 ja 8 mukaan tuomitsi A. Blomerusen ja F. Hagertin, jotka ennen olivat kärsineet rangaistuksen ensikertaisesta varkaudesta, puheeksitulleista varkauksista, jotka molemmat olivat törkeää laatua, toisen kerran varastaneina pidettäväksi kuritushuoneessa kumpaisestakin rikoksesta 2 vuotta tahi, kun nämä rangaistukset R. L:n 7: 5 sää-

dösten mukaan yhdistettiin, sovittamaan rikollisuutensa kerrassaan 3 vuoden kuritushuonerangaistuksella kumpikin, jota paitsi A. Blomerusen ja F. Hagertin tuli olla kansalaisluottamusta vailla 5 vuotta yli rangaistusajan. O. O.: ei muutosta.

28. F. Höglund ja K. Johansson J. Grönroosia vastaan rangaistavaa voitonpyyntöä koskevassa jutussa. *Keuruun y. m. p.ien K. O:ssa* oli Grönroos vaatinut että Höglund ja Johansson tuomittaisiin rangaistaviksi siitä että he olivat hankkimatta siihen Grönroosin lupaa toimittaneet valokuvaamista Grönroosille kuuluvassa valokuvaamislaitoksessa. P:llä $\frac{9}{9}$ 01 hylkäsi K. O. mainitsemillaan perusteilla kanteen. *Vaasan H. O.*, johon Grönroos valitti, katsoi p:llä $\frac{9}{9}$ 02 selvitetynsi että Höglund ja Johansson olivat tehneet itsensä syytäviksi siihen, mistä heitä oli syytetty; johon nähden H. O. R. L:n 38: 6 nojalla tuomitsi Höglundin ja Johanssonin, kummankin, vetämään sakkoo 25 mk:aa. O. O.: ei muutosta.

Den 20:de. 29. Besvär af K. Sevón, ang. åtal af stadsfiskalen E. Tandefelt mot klgdn för olaga ölförsäljning. *R:n i Nikolaistad* u. $\frac{18}{6}$ 02: Åtalet förkastades såsom ostrykt. *Vasa Hfr.* dit allmänna åklagaren besv. sig, fann g:m u. $\frac{28}{3}$ 03 styrkt att klgdn särskilda gånger i sin bostad på förbjuden tid försålt öl till afhemtning och dömde i stöd af 14 och 18 §§ i K. F. af $\frac{2}{4}$ 83 ang. försäljning och utskänkning af maltdrycker såsom dessa lagrum lyda det förra i K. F. af $\frac{10}{4}$ 95 och 18 § i K. F. af $\frac{9}{6}$ 92 klgdn att för 1:sta resan olaga ölförsäljning böta 25 mk. *J. D.* upphäfde Hfrs u. och faststälde R:ns u.

30. J., O. ja H. Lukkarisen anomuksen johdosta annettiin hkjoille valta, komisionimaamittari K. Vikbergin Kontiolahden pitäjässä toimittaman erottamistoimituksen saaman lain voiman sitä estämättä, haasteen nojassa asianomaisessa K. O:ssa ajaa sitä kannetta, johon he sanotun toimituksen johdosta katsoivat aihetta olevan.

31. Besvär af firman Sörnäs Aktie-Bryggeri i ett mot makarne K. och Josefina Himberg utfördt mål ang. försnillning. Vid *R:n i Helsingfors* hade klgdn anført att Josefina Himberg med sin mans begifvande $\frac{5}{3}$ 97 till klgdn och handelsfirman J. C. Maexmontan m. fl. för ett pris af 10,000 mk försålt särskild makarne Himberg tillhörig lösegendom och $\frac{20}{6}$ 99 till klgdn och E. Nyberg för 1,900 mk föröfträt makarne Himberg tillhörig lösegendom samt att omförmälda egendom samma dagar köpsluten skett af köparene förhyrts till Josefina Himbergs begagnande; och emedan makarne Himberg sedermera förskingrat all den egendom, hvilken Josefina Himberg omhänderfått $\frac{20}{6}$ 99 och största delen af de $\frac{5}{3}$ 97 till henne förhyrda lösören, yrkade klgdn, som fått firman J. C. Maexmontan m. fl. köpare på grund af omförmälda köpebref och hyreskontrakt tillkommande

rätt å sig öfverlåtten, makarne Himbergs fällande till straff för försnillning och deras åläggande att ersätta klgdn värdet af förenämnda $\frac{20}{6}$ 99 till Josefina Himberg förhyrda egendom med 1,900 mk. Medelst u. $\frac{18}{3}$ 02 fann R:n utredt vara att förberörda $\frac{5}{3}$ 97 och $\frac{20}{6}$ 99 upprättade köpebref icke åsyftat att medföra en verklig öfverlåtelse af eganderätten till den i dessa afhandlingar omnämnda egendomen utan i sjelfva verket endast afsett, liksom ock de samtidigt om berörda egendom uppgjorda hyreskontrakten, att bereda köparene säkerhet, det förstnämnda för den borgen desse iklädt sig för ett af Josefina Himberg upptaget lån å 10,000 mk och köpebrefvet af $\frac{20}{6}$ 99 för en försträckning af 1900 mk, som Josefina Himberg nästnämnda dag af klgdn och Nyberg bekommit och för hvilken ett accept å samma belopp vid detta tillfälle äfven af Josefina Himberg lemnats åt nästbemälde fordringssegare; och som klgdn jemte öfrige borgesmän och långifvare vid sådant förhållande icke genom berörda afhandlingar förvärfvat eganderätt till berörda egendom och dessa aftal icke heller, då egendomen fått förblifva i Josefina Himbergs värjo, kunnat begrunda laga panträtt å densamma, alltså fann R:n klgdn hafva saknat all anledning att emot makarne Himberg utföra åtal för försnillning, hvarföre klgdns ansvars- och ersättningspåståenden förkastades och klgdn ålades att med 400 mk godtgöra makarne Himberg deras umgälder i målet. *Åbo Hfr*, dit klgdn besv. sig, u. $\frac{19}{8}$ 02: R:ns u. fastställdes i öfrigt utom att klgdn, i anseende till sakens beskaffenhet, befriades från skyldigheten att ersätta makarne Himberg deras umgälder i målet vid R:n. *J. D.*: ej ändring.

Den 21:sta. 32. Besvär af K. Conradi i ett mål hvari stadsfiskalen O. R. F. Albrecht påstått straff å klgdn för det denne emot bättre vetande användt en fullmakt i afsigt att dermed vilseleda Rätten. *R:n i Helsingfors* fann g:m u. $\frac{15}{4}$ 02 det stanna klgdn till last att han vid R:ns sammanträde $\frac{5}{11}$ 01 vid behandlingen af ett utaf Sörnäs Aktiebryggeri emot K. och Josefina Himberg utfördt mål ang. straff för förskingring af egendom och ersättning såsom ombud för bemälda firma i afsigt att vilseleda R:n inlemnat en fullmakt till utredande af att A. Salenius skulle hafva varit med firman ense i afseende å dess i målet utförda straff- och ersättningspåståenden, ehuru fullmakten, på sätt redan dess ordalydelse utvisade, blifvit utfärdad för annat ändamål, i anseende hvartill R:n, i stöd af 15: 14 R. B., dömde klgn att för sålunda brukad veterlig falskhet böta 25 daler med 48 mk. *Åbo Hfr*, dit klgdn besv. sig, u. $\frac{2}{2}$ 03: I stöd af 14: 8 R. B. dömdes klgdn att för det han sålunda begagnat osann uppgift inför Rätta i syfte att dermed vilseleda R:n böta 10 daler med 19 mk 20 p.i. *J. D.*: I stöd af 14: 8 R. B., så-

dant detta lagrum lyder i K. F. 27/4 68, fick bero vid Hfrs u. — (1 ledamot fann det icke vara utredt att klgdn sökt genom upp-
gift, som han vetat vara osann, vilseleda Rätten eller eljest på
ätaladt sätt förgått sig, hvarför senatoren med upphäfvande af Hfrs
och R:ns u., befriade klgdn från honom i saken ådömdt straff).

33. E. ja V. Tissari F. ja A. Reinikaista sekä Ida Ku-
tusta vastaan huolimattomuutta kasken polttamisessa ja korvausta
koskevassa jutussa. *Kangasniemen p:n K. O.* katsoi p:llä 8/4 02
selvitetyksi että vltjat olivat Hokanniemeen kuuluvalla metsäpals-
talla niin huolimattomasti polttaneet kaskea että siihen sytytetty
valkea oli päässyt leviämään vltjien omistamaan läheiseen met-
sään ja siellä tehnyt vahingon, joka oli arvattu 2,319 m:kan
65 p:nin suuruiseksi, johon nähden K. O. tuomitsi, R. L:n 44:
22, mom. 2 mukaan, vltjat vetämään sakkoo kummankin 50
m:kaa sekä velvoitti heidät yhteisesti tai kummalla varoja oli
vahingonkorvaukseksi suorittamaan vstjille 2,319 m:kaa 65 p:iä
ynnä 5 % vuotuisen koron, lukien 7 p:stä Syyskuuta 01, jol-
loin asia oli ensi kerran K. O:ssa käsiteltävänä, siitä kuitenkin
vähennettynä 800 m:kaa, jotka vstjat olivat saaneet myymällä
palossa vikaantuneet puut. *Viipurin H. O.*, johon vltjat valitti-
vat, jätti asian K. O:n mainitseman lainkohdan nojalla, verrat-
tuna 3/86 annetun Metsälain 29 §:n, 2 ja 3 momenttiin K.
O:n p:n varaan. *O. O.*: Koska vstjien tekemä koronvaatimus ei
perustunut lakiin, vapautettiin vltjat suorittamasta korkoa vstjille
tuomitusta vahingonkorvausmäärästä.

34. Besvär af biträdande stadsfiskalen G. Lagerblad, ang.
åtal mot E. Riikonen för stöld. *R:n i Helsingfors* u. 13/5 03:
Med stöd af 28: 1 och 8 S. L. dömdes Riikonen att för 1:sta
resan stöld hållas 6 m i fängelse, hvarhos och jemte det för-
ordnades att Riikonen, som af R:n medelst samma u. för försök
till utpressning ådömts 1 års tukthusstraff, skulle i ena bot af-
sitta dessa straff med tukthus i 1 år och 3 m., Riikonen för-
klarades förlustig medborgerligt förtroende i 6 år utöfver tiden
för frihetsstraffet. *Åbo Hfr*, dit Riikonen besv. sig, u. 25/7 03:
Jemte det straffet för ofvananttydda Riikonen till last tagna för-
sök till utpressning nedsattes till 8 m:s tukthus och Riikonen
förklarades skola 3 år utöfver tiden för sagda frihetsstraff vara
medborgerligt förtroende förlustig, fann Hfr det mot Riikonen
utförda åtal för stöld icke vara lagligen styrkt, i anseende hvar-
till Hfr förkastade sagda åtal samt befriade Riikonen från un-
dergående af det för stöldsbrottet honom dömda straff. *J. D.*:
ej ändring.

35. A. Petroffin valitus jutussa, jossa M. Paakkari oli vaa-
tinut Petroffilta ja A. Demidoffilta korvausta hakatuista puista.
Antrean p:n K. O. p. 14/2 02: Paakkarin asiassa ajama kanne
hyljättiin. *Viipurin H. O.*, johon Paakkari valitti, katsoi p:llä

4/11 02 selville tulleen, että Demidoffin toimittaessa, Petroffin ja Paakkarin välillä tehdyn kontrahdin perusteella, Petroffin puolesta hakkuuta Paakkarin omistamalla metsäpalstalla, sieltä oli otettu 832 puuta, jotka eivät täyttäneet kontrahdissa määrättyä mittaa ja velvoitti sentähden Petroffin ja Demidoffin, yhteisesti taihi kummalla varoja löytyi, kohtuulliseksi katsottuna korvauksena niistä suorittamaan 25 p:nä kappaleelta, ja siis Paakkarille maksamaan 208 m:kaa. O. O.: ei muutosta.

Den 23:dje. 36. Kansakoulunopettaja H. Matikaisen valitus pahoinpitelyä koskevassa jutussa. *Kurkijoen p:n K. O.* katsoi p:llä 3/9 01 selvitetyn, että vltja ainakin kahdessa eri tilaisuudessa kurittamisen tarkoituksessa oli kädellään lyönyt M. Pehkarisen kymmenenvuotuisia poikaa Mikko Pehkarista korvalle, mutta näytöstä puuttuvan siitä, että Mikko Pehkarisen sen jälkeen ilmaantunut kuurous oli aiheutunut näistä lyönneistä, jonka vuoksi K. O., nojautuen R. L:n 21: 12, tuomitsi vltjan pahoinpitelystä vetämään sakkoa 20 m:kaa. *Viipurin H. O.*, johon vltja valitti, p. 27/9 02: ei muutosta. O. O. havaitsi vltjan asiassa tosin väittäneen että hän lyödessään Mikko Pehkarista korvalle oli käyttänyt hänellä kansakoulunopettajana olevaa kuritusvaltaansa, mutta koska vltja 11/4 66 annetun kansakoulun asetuksen 14 §:n mukaan, kun sitä verrataan sanotun asetuksen 97 §:ään ja samana päivänä seminaareja varten annetun ohjesäännön 24 §:ään, ei ollut ollut oikeutettu kurittamaan Mikko Pehkarista mainitulla tavoin, katsoi K. Senaatti ettei vltja ollut esiintunut syytä muuttaa H. O:n p:stä, joka siis jäi pysyväksi.

37. Besvär af O. Gardberg, ang. våld mot polis i tjänstetöfning m. m. *R:n i Helsingfors* u. 17/4 02: Klgdn dömdes med stöd af 43: 6, 10: 4, 21: 12 och 16: 1 S. L. att böta för fylleri 10 mk, för störande af andaktsutöfning 75 mk, för miss-handel 50 mk samt att för våld å poliskonstapel, stadd i tjänstetöfning, hållas 6 m. i fängelse eller att, efter sammanläggning af nämnda straff, i ena bot undergå fängelsestraff i 6 m. och 12 d. *Åbo Hfr*, dit klgdn besv. sig, u. 21/1 03: ej ändring. *J. D.*: ej ändring.

38. Besvär af E. J. Karsten, ang. obehörig invändning i rättegången. *R:n i Helsingfors* u. 3/11 00: Enligt 16. 5 R. B. dömdes klgdn att böta 20 daler motsvarande 38 mk 40 p. *Åbo Hfr*, dit klgdn besv. sig, u. 21/11 02: ej ändring. *J. D.*: ej ändring.

39. G. Toppeliusen valitus jutussa, jossa poliisikomisarius G. Passi oli vaatinut rangaistusta paitsi Margareta Vestmanille väärästä valasta, vltjalle avunannosta äskensanottuun rikokseen ja niinikään väärän asian ajamisesta vastoin parempaa tietoansa. *Oulun R. O.* katsoi p:ssä 22/6 01 selvitetyn, että Margareta Vest-

man oli ulos-ottoasiassa, vaikka hänellä oli omaisuutta, valallaan vakuuttanut olevansa varaton, kuin myös että vltja, ehkä hänen olisi pitänyt tietää että Margareta Vestmanilla oli varoja, kumminkaan ei ollut estänyt häntä tekemästä valaa, vaan päinvastoin valantekotilaisuudessa avustanut Margareta Vestmania, mutta koska kuitenkin oli ilmikäynyt että Margareta Vestman ei ollut tahallaan ja vastoin parempaa tietoansa tehnyt tätä valaa, vaan oli ajattelemattomuudesta ja huolimattomuudesta sen vannonut sekä vltja oli Margareta Vestmanin puheista voinut tulla siihen käsitykseen että tämä oli varaton, niin ja samalla kuin lausunto annettiin siitä rangaistuksesta, johon Margareta Vestman oli rikoksestaan tehnyt itsensä vikapääksi, hyljättiin syyte vltjaa vastaan. *Vaasan H. O.*, johon asianosaiset valittivat, p. ¹⁴/₆ 02: Samalla kuin R. O:n p., mikäli se koski Margareta Vestmannin syyllisyyttä ja hänelle siitä tuomittua rangaistusta, vahvistettiin, katsoi H. O. selville tulleen, että vltja oli, vaikka hän tiesi Margareta Vestmanilla olevan omaisuutta, joka olisi voitu ulosmitata, Margareta Vestmanin asianajajana neuvolla ja toimella edistänyt Margareta Vestmanin valallista vakuutusta siitä ettei hänellä ollut sellaista omaisuutta, minkä vuoksi vltja tuomittiin pidettäväksi 1 kuukausi vankeudessa. *O. O.* katsoi ettei ollut laillisesti näytetty vltjan neuvolla, toimella tahi kehoituksella edistäneen Margareta Vestmanin edelläkerrottua rikosta taikka puheenaolevassa valantekotilaisuudessa vastoin parempaa tietoansa ajaneen väärää asiaa, jonka tähden vltjaa vastaan tehty syyte hyljättiin ja vltja vapautettiin hänelle tuomitusta rangaistuksesta. — (1 jäsen tahtoi kumota H. O:n p:n ja vahvistaa R. O:n p:n).

Den 24:de. 40. *O. Åkesson C. Vredeä* vastaan ulosmittauksen peräyttämistä koskevassa jutussa. (Målet ref. i J. F. T. 1903. Rättsf. N:o 5.)

41. *O. Lang I. Steniusta* vastaan virkavirheestä y. m. *Nurmeksen p:n K. O. p.* ¹⁵/₁₁ 01: Langin vaatimukset osittain jätettiin ottamatta tutkittavaksi, osittain hyljättiin, ja kun vltja, vastoin parempaa tietoansa, oli nostanut vltjaa vastaan syytteen rikoksesta, voimatta ilmiantoansa toteennäyttää, tuomitsi K. O. nojautuen R. L:n 26: 4, 1 momenttiin vltjan vetämään sakkoo 100 mk:aa. *Viipurin H. O.*, johon vltja valitti, p. ¹⁶/₇ 02: ei muutosta. *O. O.*: *O. K:n* 10: 21, niinkuin tämä lainpaikka on K. A:ssa ¹⁴/₈ 01 ja oikeuksien mainitseman R. L:n kohdan mukaan jätettiin asia H. O:n p:n varaan.

42. *Nämndemannen A. Holmberg och fängföraren A. Sandblom* mot *N. Schadvoin och t. f. kronolänsmannen J. Petander*, ang. straff för utan vederbörligt förordnande företagen tjänsteåtgärd och för nödgande. *Fojo m. fl. sars Hr* fann g:m u. ¹⁴/₃ 02 utredt vara, att klgdne infunnit sig hos Schadvoin för att hos denne uppbära Schadvoin ådömda böter och dervid i en

vilja och gärning, utan laga rätt med hot tvungit Schadvoin att genom lån anskaffa penningar till gäldande af nämnda böter, i anseende hvartill Hr, med förkastande af Schadvoin i öfrigt framställda yrkanden samt af klgdne å Schadvoin yrkadtt ansvar för falsk angifvelse, i stöd af 25: 12 S. L., dömde klgdne för hvad dem tagits till last att hvardera böta 30 mk. Åbo Hfr, dit klgdne och Schadvoin besv. sig, fann g:m u. 21/11 02 klgdne icke hafva anfördt skäl till ändring i Hrs u. Vidkommande Schadvoin besvär förklarade Hfr utredt vara, att Holmberg hos Schadvoin indrifvit böter utan att Holmberg varit dertill behörigen förordnad, samt att klgdne dervid gemensamt utan laga rätt genom hot tvungit Schadvoin att till gäldande af sagda böter upplåna penningar, hvarför Hfr, med ändring af Hrs u. i stöd af 16: 14, 2 mom. och 25: 12 S. L. dömde Holmberg att böta för förstnämnda brott 60 mk och för nödgande 100 mk samt Sandblom att för hvad honom tagits till last böta 100 mk. J. D. fann skäl icke hafva blifvit anförda till annan ändring i Hfrs u. än att klgdne för hvad dem tillräknats af K. S:n dömdes att böta, Holmberg, jemlikt 16: 4, mom. 2, jemförd med 25: 12 och 7: 1 S. L., 160 mk och Sandblom enl. 25: 12 S. L. 100 mk.

43. A. Saxin Koskensåaren Tehdasosakeyhüötä vastaan metsänhaaskausta koskevassa jutussa. *Petäjäveden y. m. p:n K. O.* p. 8/3 02: Nojaten R. L:n 33: 1, 2 kohtaan tuomittiin vltja metsänhaaskauksesta vetämään sakkoa 50 m:kaa sekä velvoitettiin korvauksena vltjalle suorittamaan paitsi muuta metsänhakuun kautta matkaansaattamastaan vahingosta 37 m:kaa 50 p:nä. *Vaasin H. O.*, johon vltja valitti, vahvisti p:llä 12/12 02 K. O:n p:n muissa kohdin paitsi että se korvaus, jonka vltjan tuli suorittaa vstjalle metsänhakuun kautta matkaansaattetusta vahingosta, alennettiin 9 m:kaan, mihin määrään vstja H. O:ssa oli ilmoittanut tyytyvänsä. *O. O.*: Asia siirrettiin takaisin K. O:teen.

Den 25:te. 44. G. Lindqvistin, S. Rosengrenin ja K. Vuoren valitukset jutussa, joka koski rangaistusta virkavirheestä y. m. *Sauvon p:n K. O.* katsoi p:llä 2/8 01 kyllä selville käyneen, että Vuori Sauvon kirkonkylän kansakoulun vakinaisena opettajana viimeisten viiden vuoden kuluessa oli väärin eli virheellisesti pitänyt koulun päiväkirjaa muutamissa kohdissa jota paitsi Vuoren ilmoitukset vuosikertomuksiin vuosilta 95—99 olivat erehdyttäviä viikkotuntien lukuun sekä siihen aikaan nähden, jolloin apuopettajana käytetty Emilia Himberg oli koulussa opettanut; mutta oli K. O. kuitenkin mainitsemistaan syistä ja kun ei oltu näytetty, että Vuori oli päiväkirjaan tehnyt epäoikeita merkityksiä hankkiakseen itselleen hyötyä tai erehdyttääkseen toisia, katsonut. ettei Vuori ollut tehnyt itseänsä syyppäksi sellaisiin rikoksiin, joita mainitaan R. L:n 40: 6 §:ssä. Mitä tuli Vuorta vastaan tehtyihin syytteisiin muista virkavirheistä niin K.

O. esiintuomillaan perusteilla hylkäsi kruununnimismies E. Cederkvistin, Lindqvistin ja Rosengrenin Vuorta vastaan ajaman syytteen virkavirheestä. Asian näin ollen ja koskei oltu selvitetty Vuoren tehneen itseänsä syypääksi koulun päiväkirjan tahi vuosikertomuksien väärentämiseen eikä muihin virkavirheisiin kuin niihin joista hän jo oli kärsinyt koulun johtokunnan tuomitseman rangaistuksen, vapautti K. O. Vuoren kaikesta rangaistuksesta asiassa. Mutta koska Cederkvistillä sekä Lindqvistillä ja Rosengrenillä kuitenkin oli ollut aihetta panna vireille kysymyksessä olevan syytteen sen kanteen johdosta, jonka Vuori oli nostanut Lindqvistiä ja Rosengrenia vastaan, hylkäsi K. O. Vuoren rangaistusvaatimuksen Cederkvistiä, Lindqvistiä ja Rosengrenia vastaan väärästä ilmiannosta sekä asian näin päättyessä kuitannut oikeudenkäyntikustannukset asianosaisten kesken. Mitä vihdoin tuli Vuoren vaatimukseen että Rosengren tuomittaisiin rangaistukseen lahjan ottamista koskevasta syytöksestä ja Cederkvistiä vastaan nostamaansa korvausvaatimukseen, katsoi K. O., ettei nämät vaatimukset olleet yhteydessä silloin käytettävänä olevan asian kanssa, minkätähden Vuori neuvottiin sanottuja vaatimuksiaan erittäin ajamaan, jos katsoi syytä siihen olevan. Turun H. O., johon vltjat valittivat, katsoi p:llä 24/02 Vuoren kyllä opettajatoimessaan menetelleen virheellisesti sillä tavoin kuin K. O. oli lausunut, mutta koska kansakoulun päiväkirja ei ollut sellainen asiakirja kuin R. L:n 40: 6 §:ssä mainitaan eikä Vuoren koulun päiväkirjoihin tekemiä vääriä merkitsemisiä, saattikka hänen erehdyttäviä ilmoituksiansa koulun vuosikertomuksiin voitu lukea väärennysrikoksiksi; sentähden ja kun ei oltu näytetty Vuoren tehneen mitään sellaista virkarikosta, josta tuomioistuin voisi häntä tuomita R. L:n nojalla rangaistukseen, vaan päinvastoin ne virkavirheet, joita oli todistettu Vuoren tehneen, kaikki olivat sitä laatua, että niiden rankaiseminen kuului asianomaiselle kansakoulun johtokunnalle, katsoi H. O. etteivät Lindqvist ja Rosengren olleet esiintuoneet syytä muuttaa K. O:n p:stä, sikäli kuin Vuori sen kautta oli vapautettu rangaistuksesta väärennyksestä ja virkavirheestä sekä korvaamasta Lindqvistin ja Rosengrenin kuluja jutussa. Kun kuitenkin Cederkvist, Lindqvist ja Rosengren olivat esittäneet todennäköisiä syytä väitteeseensä, että Vuori oli tehnyt väärät merkityksensä päiväkirjoihin salataksensa puutteellisuuksia ja leväperäisyyttä opetustoimessaan sekä erehdyttäaksensä kouluntarkastajia, eikä sitä seikkaa, että Lindqvist ja Rosengren olivat väärin nimittäneet Vuoren syyksi lukemiansa rikoksia, voitu pitää vääränä eikä todistamattomana ilmiantonä, katsoi H. O., ettei Vuorikaan ollut esiintuonut syytä K. O:n lopullisen p:n muuttamiseen, mikäli Vuoren Cederkvistiä, Lindqvistiä ja Rosengrenia vastaan tekemä rangaistusvaatimus väärästä ilmiannosta oli hyljätty ja Vuoren pyyntö saada pal-

hinktoa oikeudenkäyntikuluista jätetty varteenottamatta. Mitä siten tuli Vuoren Rosengrenia vastaan tekemään rangaistusvaatimukseen lahjoin ottamista koskevasta syytöksestä sekä Vuoren pyyntöön, että Cederkvist velvoitettaisiin suorittamaan edellämainittu korvaus, katsoi H. O. kyllä, että K. O. olisi pitänyt ottaa nämät vaatimukset tutkittaviksi pääasian yhteydessä, mutta koska K. O. oli jättänyt ne Vuoren erittäin ajettaviksi eikä hän ollut pyytänyt pääasiaa lykättäväksi takaisin K. O:teen, jotta kerrotut vaatimukset tulisivat yhdessä pääasian kanssa ratkaistaviksi, sen tähden ja kun H. O. ei voinut suorastaan ryhtyä tutkimaan noita vaatimuksia, jätettiin asia näissä kohdin K. O:n p:n varaan. (O. O.: ei muutosta. — (1 jäsen jätti huomioonottamatta mitä Lindqvist ja Rosengren olivat esiintuoneet voittaaksensa muutosta K. O:n p:seen mikäli sanottu syyte oli hyljätty, ja katsoi ettei Lindqvistin ja Rosengrenin muutoksenanomus aiheuttanut muutosta H. O:n p:seen muussa osassa sekä ettei Vuorikaan ollut esiintuonut syytä muuttua sanottua p:stä).

45. Besvär af K. Sjögren och stadsfiskalen A. Lilius i ett mål, hvori M. Vesisenaho yrkat straff å Sjögren för misshandel och försök till fängslande af Vesisenaho samt å Lilius för misshandel och för delaktighet i försöket att fängsla Vesisenaho äfvensom Sjögren och Lilius yrkat straff å Vesisenaho, Sjögren för våldsam uppförande, hemfridsbrott och falsk angivelse äfvensom Lilius för det Vesisenaho angifvit honom för delaktighet i rån och falskeligen tiltalat honom för misshandel och försök till olaga fängslande. *Gamlakarleby m. fl. snrs Hr*, u. 14/1 02: Vesisenahos yrkande om straff å Sjögren och Lilius för misshandel och försök till fängslande förkastades såsom obefogade, hvaremot Vesisenaho dömdes med stöd af 24: 1, mom. 1 och 26: 1, mom. 1. S. L. att för störande af hemfrid böta 100 mk och för falsk angivelse hållas 6 m. i fängelse eller att, då straffen jemlikt 7: 5 S. L. sammanlades, hållas tillhopa 6 m. och 10 d. i fängelse. *Vasa Hfr*, dit Vesisenaho besv. sig., u. 4/12 02: Med stöd af 25: 13 S. L. dömdes Sjögren och Lilius hvardera att böta 50 mk. I öfrigt fann Hfr att Vesisenaho icke gjort sig saker till hemfridsbrott samt att Vesisenaho kunnat taga sig anledning att yrka Sjögrens och Lilius fällande till straff för misshandel, hvarför Hfr, jemte det Vesisenaho befriades från straff för hemfridsbrott och falsk angivelse, dömde Vesisenaho för det han, dock icke mot bättre vetande, angifvit Sjögren för rån samt Lilius för delaktighet deri samt inför Hr emot Sjögren utfört talan om ansvar för egenmäktigt tillgrepp af penningemedel, utan att han kunnat styrka sin angivelse, i stöd af 26: 4 och 27: 2 S. L., att böta för angifvelsen och åtalet emot Sjögren 100 mk och för smädelsen mot Lilius likaledes 100 mk. I öfrigt fick bero. *J. D.*: ej ändring.

46. J. Alayrjänäinen K. Hallbergia vastaan korvausta koskevassa jutussa. *Kauhajoen p:n K. O.* katsoi selvitetyn, että tuli kovan tuulen vallitessa oli päässyt irti Hallbergille kuuluvasta navettakyökistä sillä seurauksella, että Alayrjänäisen samassa huoneryhmässä oleva navetta y. m. rakennukset olivat perustuksiaan myöten palaneet, minkä vuoksi ja kun mainittu navettakyökin katto ja seinät olivat olleet sellaisessa kunnossa että tuulen pitäminen kyökissä oli ollut vaarallista, mutta Hallberg ei kuitenkaan ollut varottanut väkeään sinne tulta tekemästä ja valkea siis oli katsottava päässeen irti Hallbergin huolimattomuuden kautta, K. O. velvoitti Hallbergin R. K. 24: 1 nojalla korvaukseksi hänen Alayrjänäiselle siten tuottamastaan vahingosta maksamaan 637 mk:aa. *Vaasan H. O.*, johon Hallberg valitti, p. 2¹/₁₂ 02: Kun ei oltu näytetty että tulipalo oli syntynyt Hallbergin huolimattomuuden tahi laiminlyönnin johdosta taikka viasta useinmainitun navettakyökin tulisijassa tahi kyökissä pidetyn valkean huolimattomasta hoitamisesta, kumosi H. O. K. O:n p:n ja vapautti Hallbergin velvollisuudesta suorittaa tuomitua vahingonkorvausta. *O. O.*: ei muutosta.

Den 26:te. 47. J. Makkosen valitus maanjakojutussa. Sittenkun T. Makkosen omistama tila 1¹/₃₀ osaa Heikkilän perintötalosta N:o 7 Kerimäen p:n Muhulan kylässä oli myyty A. Makkoselle, joka sittemmin luovutti tilan vltjalle, sekä K. Sennaatti eräässä T. Makkosen alaikäisten lastensa holhoojana ajamassa mainitun tilan sukuunlunastamista koskevassa oikeudenkäynnissä 24¹/₁₁ 00 antamallaan tuomiolla oli tuominut 1¹/₁₂ osaa Heikkilän taloa sukuun mainituille alaikäisille sekä velvoittanut vltjan ja P. Tiilikaisen, joka viimeainittu oli ostanut riidanalaisena olleeseen tilaan kuuluvan Kurrinmäen salopalstan T. Makkoselle, hänen holhoojatoimessaan, luovuttamaan äskensanotun sukuuntuomitun tilanosan, minkä johdosta A. Makkosen tuli nostamistaan sukulunastusrahoista maksaa, paitsi muuta, vltjalle mainittua tilanosaa vastaava lunastus 329 mk:aa 55 p:niä, oli Mikkelin läänin Kuvernööri, T. Makkosen, mainittujen alaikäisten lasten holhoojana, määrännyt varamaanmittari A. Zilliacusen halvomalla erilleen murtamaan puheenalaisen sukuuntuomitun tilan osan. Sittenkun Zilliacus oli ryhtynyt toimitukseen ja lopetettuaan sen antanut siitä paalutustodistuksen, lykättiin asia, koska vltja oli vastustanut jaon toimittamista, Kerimäen p:n Maanjako-oikeuteen, missä vltja anoi, että halkoimistoimitus julistettaisiin mitättömäksi tai että se keskeytettäisiin siksi kuin kysymys tilanosan omistusoikeudesta saataisiin lopullisesti ratkaistuksi. Väli päätöksellä 7¹/₁₀ 01 hylkäsi Maanjako-oikeus vltjan anomuksen ja kumosi valituksenalaisella tuomiolla vltjan jakotoimitusta vastaan tekemiä erinäisiä muistutuksia sekä velvoitti asialliset tilanosuuk-sien mukaan maksamaan Maanjako-oikeuden palkkion kuin myös

suorittamaan toimitusmaanmittarille korvauksen hänen läsnäolostaan Oikeuden istunnossa. O. O.: Koska K. Senaatissa oli näytetty, että Kerimäen p:n K. O. p:llä $20/_{11}$ 01, jonka p:n Viipurin H. O. lain voiman saaneella tuomiolla $7/_{8}$ 03 oli vahvistanut, oli julistanut yllämainittujen alaikäisten kadottaneen heille K. Senaatin tuomiolla $20/_{11}$ 00 myönnetyn sukulunastusoikeuden ja mahdollisuuden sen nojalla ottaa haltuunsa puheena olevaa tilanosaa, sentähden ja kun T. Makkonen ei edes ollut väittänyt muulla perusteella kuin mainittujen lastensa holhoojana olevansa oikeutettu ryhtymään sanottuun talonosaan, kumosi ja poisti K. Senaatti Maanjako-oikeuden välipäätöksen ja tuomion, mikäli se pääasiasa koski, sekä julisti Zilliacusen halkaisujaon olevan voimaa ja vaikutusta vailla, jota vastoin sanottu tuomio jäi voimaan sikäli kuin siinä oli annettu määräys Maanjako-oikeudelle toimituksesta tulevasta palkkiosta sekä toimitusmaanmittarille hänen läsnäolostaan oikeudessa maksettavasta korvauksesta, jossa osassa syytä tuomion muuttamiseen ei ollut esitetty. Mitä tuli vltjan K. Senaatissa tekemään vaatimukseen että hänet vapautettaisiin suorittamasta kysymyksessä olevan jaon toimittamisesta syntyneitä kustannuksia, niin ei K. Senaatti tahtonut ryhtyä tutkimaan sanottua vaatimusta, koska 204 §:n mukaan $15/_{5}$ 48 annetussa maanmittausohjesäännössä kuvernöörin asiana oli maanmittaustarkastuksessa antaa päätös kaikista niistä asianhaaroista, jotka koskivat maanmittareille heidän toimituksiinsa tulevan korvauksen määräämistä. — (1 jäsen katsoi myöskin voivansa tutkittavakseen ottaa vltjan vaatimuksen että hänet vapautettaisiin suorittamasta kysymyksessä olevan jaon toimittamisesta syntyneistä kustannuksista. — 2 jäsentä julisti puheena olevan halkomisjaon mitättömäksi kuin myös, koska Taavetti Makkonen, laiminlyötyään määrättyssä ajassa suorittaa puheena olevan sukulunastussumman, siten aiheuttomasti Kuvernöörin luona tekemänsä anomuksen kautta saada määräystä maanmittarille toimittamaan kysymyksessä olevaa jakoa, oli aiheuttanut M. O:n kokouksen, vapautti vltjan ottamasta osaa M. O:n kustannuksiin ja M. O:n Zilliacuselle tuomitsemaan korvaukseen. Mitä tuli vltjan tekemää anomusta päästä vapaaksi ottamasta osaa muihin kustannuksiin jättivät senaattorit vltjalle avonaiseksi asianomaisessa tuomioistuimessa, jos hän luuli syytä siihen olevan, hakea Taavetti Makkoselta korvausta, mikäli vltja oli niiden suorittamiseen ottanut osaa. — 1 jäsen oli samaa mieltä kuin edellämainitut 2 jäsentä paitsi mitä koski Zilliacusen palkkiota hänen toimituksestaan, jossa osassa senaattori yhtyi enemmistön lausuntoon. — 1 jäsen oli yhtä mieltä enemmistön kanssa muun puolesta, paitsi että senaattori ei katsonut vltjan valituskirjassaan esiintuomain arvelujen maanmittaustoimituskustannuksista anta-

van aihetta mihinkään lausumiseen. — 1 jäsen julisti riidan-alaisen jaon toimittamista varten annetun määräyksen olevan voimaa ja vaikutusta vailla ja niinkään sanotun jaon mitättömäksi sekä määräsi tämän johdosta ja asian laatuun nähden että M. O:n palkkio ja korvaus toimitusmaanmittarille hänen läsnäolostaan Oikeuden kokouksessa, jonka maksamisesta vltja vapautettiin, olivat Taavetti Makkosen yksin suoritettavat. Mitä tuli vltjan jutussa tekemään vaatimukseen sikäli kuin se koski kysymyksessä olevan jakotoimituksen kustannuksia, niin, koska 204 §:n mukaan ¹⁵/₃ 48 annetussa ohjesäännössä maanmittauksesta, asianomaisen Kuvernöörin asiana oli maanmittaustarkastuksessa antaa lausunto kaikista niistä asianhaaroista, jotka tarkoittivat maanmittareille heidän toimituksistaan tulevan korvauksen määräämistä ja siihen kuuluvat, ei senaattori tahtonut ryhtyä tutkimaan sanottua vaatimusta).

Den 28.de. 48. Komisionimaanmittari E:n valitus virkavirhettä koskevassa jutussa. *Mäntsälän y. m. p:ien K. O.* katsoi p:llä ¹⁸/₁₁ 00 selvitetyn, että vltja isonjaon järjestelyn johdosta vuonna 93 toimittaessaan pyykitystä Askolan p:n Vahijärven kylän jakokunnassa ei ollut noudattanut asianomaisesti vahvistettuja rajoja eikä, vaikka hän siten, Maanmittauksen Ylihallituksen mieltä kysymättä, oli muuttanut lainvoiman saanutta paalutusta, edes antanut toimituksestaan asianomaisille jako-osakkaille valitusosotusta; minkä vuoksi ja kun vltja kerrotulla menettelyllään, aikomatta sen kautta kuitenkaan hankkia itsellensä tahi toiselle hyötyä taikka vahingoittaa toista, oli tehnyt itsensä syy-pääksi virkavirheeseen, K. O., R. L:n 40: 21 mukaan, tuomitsi vltjan vetämään sakkoa 50 m:kaa, jonka ohessa vltja velvoitettiin maksamaan paitsi muuta H. Föörille ynnä muille Vahijärven kylässä olevan Klaavun talon omistajille heillä jutussa olleiden kulujen korvaukseksi 2,300 m:kaa; ja jätettiin Föörille ja hänen asiakumppaneilleen valta eri oikeudenkäynnissä hakea vltjalta korvausta jaon purkamisesta sekä sen oikaisemisesta ja mahdollisesta uudesta jaosta heille ehkä syntyvistä kustannuksista. *Turun H. O.*, johon vltja valitti, vahvisti p:llä ³⁰/₇ 02 K. O:n p:n muuten paitsi että Töörilälle ja hänen asiakumppaneilleen tuomitti oikeudenkäyntikulujen korvaus alennettiin 1,300 markaksi. O. O. katsoi ettei vltja ollut esiintuonut syytä muulla tavoin muuttaa H. O:n p:stä kuin että vltjan maksettavaksi määrätty oikeudenkäyntikulujen korvaus alennettiin 810 markaksi.

Den 30.de. 49. V. Pösön konkurssiin luovutetun pesän toimitsijamiehet V. Vallenius ja A. Nissinen Beata Pajarista sekä P. ja I. Piirosta vastaan korvausta koskevassa jutussa. *Liperin y. m. p:ien K. O.* p. ²⁶/₁₁ 01: Vstjat tuomittiin yhteisesti tahi kella varoja oli sanotulle konkurssipesälle maksamaan 301 m:kan korvaus. *Viipurin H. O.*, johon vstjat valittivat, p. ²⁷/₁ 03:

Vstjat vapautettiin kaikesta siitä korvausvelvollisuudesta, johon K. O. p:ssään oli heidät tuominnut. O. O. katsoi etteivät vstjat olleet esiintuoneet syytä muuttaa sitä lopputulosta, johon H. O. pillään oli johtunut ja joka siis jäi pysyväksi.

50. Stadsfiskalen F. Vikbergs besvär i ett mål, hvari han yrkat straff å G. Hornborg och O. Merus för uppmaning till olydnad mot lag. Vid R:n i *Fredrikshamn* yrkade klgdn svdnes fällande till straff jemlikt 16: 8 mom. 2 S. L. för det de vid en $17/12$ 01 i sagda stad hållan allmän rådhusstämma, som varit utlyst för anställande af val utaf ledamöter och suppleanter till förstärkta uppståndsämnden för 1902 uti det uppståndsområde, hvartill Fredrikshamns stad hörde, uppmangat vid stämman närvarande röstberättigade medlemmar af nämnda stadskommun att icke skrida till slikt val. Uti u. $2/4$ 02 ansåg R:n de af svdne gjorda uttalanden icke innebära sådan förbrytelse som omnämndes i ofvan åberopade lagrum samt förkastade förty åtalet såsom foglöst. *Viborgs Hfr*, dit klgdn besv. sig, u. $18/12$ 02: Enär svdne såsom röstberättigade medlemmar af Fredrikshamns stadskommun lagligen varit berättigade att vid ifrågavarande rådhusstämma enligt sin öfvertygelse uttala sig angående de vid densamma till behandling förevarande ärenden och de sålunda genom förberörda uttalande gjort sig skyldige till ansvar hvarken enligt ofvanåberopade eller något annat lagrum, lät Hfr bero vid R:ns u. *J. D.* fann utredt vara att vid ofvannämnda rådhusstämma, å hvilken det, jemlikt Nåd. Manifestet $12/7$ ($29/6$) 01 ankommit att enligt 42 § i värnepligtslagen af $27/12$ 78, sådan den lyder i K. F. $25/1$ 86 verkställa ifrågavarande val, Hornborg, anförande att Finlands folk icke vore berättigadt att efterleva den genom sagda Nåd. Manifest stadfästade värnepligtslag och att rådhusstämman i händelse densamma valde ledamöter och suppleanter till förstärkta uppståndsämnden, derigenom skulle medverka till sistnämnda lags genomförande, uppmangat rådhusstämman att icke skrida till omordade val, samt Merus, på de af Hornborg åberopade skäl och enär värnepligtslagen af år 78, genom förberörda lagstiftning af år 01 förklarats vara upphäfd och sistnämnda lagstiftning icke kunde tillerkännas kraft af en landets innebyggare förpligtande lag, framställt enahanda uppmaning, i anseende hvartill och som det sålunda stannade svdne till last att hafva offentligen i folksamling uppmangat till olydnad mot lag, K. Senaten, jemlikt 16: 8, mom. 2 S. L. dömde svdne, hvardera, att böta 250 mk.

51. Besvär af stadsfiskalen A. Mesterton i ett mål mot V. Öhberg, G. Sohlberg, J. Messman och F. Numberg ang. uppmaning tilt olydnad mot lag. Efter det Guvernören i Nylands län anmodat klgdn att vid vederbörlig domstol yrka straff å svdne, jemlikt 16: 8, mom. 2 S. L. för det desse vid rådhus-

stämma i Helsingfors ¹⁶/₁₂ 01 uppmanat de vid stämman närvarande medlemmarne af Helsingfors kommun att icke skrida till val af ledamöter till förstärkta uppståndsämnden för år 02 uti det uppståndsområde, hvartill Helsingfors stad hörde, hade klgdn vid *R:n i Helsingfors* anmält målet till behandling samt tillika till R:ns bepröfvande öfverlemnadt huruvida svdne gjort sig skyldiga till sådan lagöfverträdelse, som dem i förestående måtto tillvitats. Medelst u. ⁶/₃ 02 förkastade *R:n*, enär svdne icke gjort sig skyldige till uppmaning till olydnad emot lag eller laga stadga, åtalet såsom obefogadt. *Åbo Hfr*, dit klgdn besv. sig, u. ²⁸/₃ 03: ej ändring. *J. D.* fann utredt vara, att vid ofvannämnda rådhusstämma, å hvilken det, jenligt Nåd. Manifestet ¹²/₇ 01 ankommit att enligt 42 § i värnepligtslagen af ²⁷/₁₂ 78, sådan den lyder i K. F. ²⁵/₁ 86, verkställa berörda val och till hvilken ett stort antal af stadens röstberättigade medlemmar infunnit sig, Öhberg, under framhållande af att värnepligtslagen 78 upphört att tillämpas samt berörda Nåd. Manifest och värnepligtslagen af ¹²/₇ 01 icke kunde tillerkännas rättsgiltighet, på grund häraf och emedan rådhusstämma icke borde genom att välja ledamöter i den förstärkta uppståndsämnden medverka till genomförande af de nya författningarna om värnepligten, uppmanat rådhusstämman att icke utse ledamöter till oförmälda uppståndsämnd, äfvensom Sohlberg, Messman och Numberg, jemte det de dels i hufvudsak, dels fullkomligt förenat sig med Öhberg, motsatt sig verkställandet af ifrågavarande val; i anseende hvartill och som det sålunda stannade svdne till last att hafva offentligen i folksamling uppmanat till olydnad mot lag, K. Senaten dömde svdne jemlikt 16: 8, mom. 2 S. L., enhvar, att böta 250 mk.

52. Besvär af stadsfiskalen A. Mesterton i ett mål mot E. Bergroth och V. Rydman ang. uppmaning till olydnad mot lag. Efter det Guvernören i Nylands län anmodat klgdn att vid vederbörlig domstol yrka svdnes fällande till straff jemlikt 16: 8, mom. 2 S. L. för det svdne vid rådhusstämma i Helsingfors ²⁵/₂ 02 uppmanat de vid stämman närvarande medlemmarne af Helsingfors kommun att icke skrida till val af ledamöter till förstärkta uppståndsämnden för år 02 uti det uppståndsområde, hvartill Helsingfors stad hörde, anmälte klgdn målet till behandling vid *R:n i Helsingfors* och öfverlemnade till R:ns bepröfvande huruvida svdne gjort sig skyldige till sådan lagöfverträdelse, som dem i förestående måtto tillvitats. Medelst u. ²²/₅ 02 förkastade *R:n*, enär svdne vid ifrågavarande rådhusstämma icke gjort sig skyldige till uppmaning till olydnad mot lag eller laga stadga, åtalet såsom obefogadt. *Åbo Hfr*, dit klgdn besv. sig, fastställde g:m u. ⁶/₄ 03 R:ns u. *J. D.* fann väl utredt vara, att sedan en i Helsingfors stad ¹⁵/₁₂ 01 försig-

gången rådhusstämma, å hvilken det jemlikt Nåd. Manifestet ¹²/₇ 01 ankommit att, enligt 42 § i värnepligtslagen af ²⁷/₁₂ 78, sådan den lyder i K. F. ²⁵/₁ 86, välja ledamöter och suppleanter till ofvannämnda förstärkta uppådsnämnd, vägrat att skrida till berörda val och Magistraten i Helsingfors i anledning af Guvernörens i Nylands län skrifvelse för ²⁰/₁ 02, hvori Helsingfors kommun vid vite af 30,000 mk ålagts att utse bemälde ledamöter och suppleanter, sammankallat stadens röstberättigade medlemmar till ²⁵/₂ 02 för behandling af nästomordade ärende, så hade svdne vid den sistsagda dag hållna rådhusstämman i närvaro af omkring 150 personer uttalat sig hufvudsakligen derhän att då förstnämnda rådhusstämmas beslut att icke skrida till omförmälda val, såsom icke öfverklagadt, fått vinna laga kraft, något skäl icke kunde anses föreligga för den nu ifrågasvarande rådhusstämma att frångå samma beslut äfvensom att stämman borde genom besvär söka upphäfvande af Guvernörens förenämnda förfogande och tillika anföra klagan i anledning af detsamma; men emedan svdnes berörda uttalanden, hvilka endast afsett att hos rådhusstämman göra gällande svdnes uppfattning om betydelsen af den tidigare rådhusstämmans icke öfverklagade beslut och om Guvernörens ofvan omordade förfogande, således icke innefattat uppmaning till olydnad mot lag, fann K. Senaten klgdn icke hafva anfört skäl till ändring i det slut, hvori domstolarne i målet stannat och vid hvilket alltså fick bero.

53. Kaupunginviskaali N. Geitel C. H. Ahlqvistia vastaan elinkeinoilmoituksen laiminlyöntiä koskevassa jutussa. *Jyväskylän R. O.* katsoi pillä ²⁴/₃ 02 selville käyneen, että vstja oli Jyväskylän kaupungissa useita vuosia haarakonttorin kautta harjoittanut ja silloin vieläkin harjoitti sellaista puutavaraliikettä, josta ³¹/₃ 79 annetun elinkeinoasetuksen 2 §:n mukaan olisi ollut asianomaiselle Maistraatille ilmoitettava, vaan että vstja oli laiminlyönyt tehdä tällaista ilmoitusta, johon nähden R. O., sanotun asetuksen nojalla, tuomitsi vstjan vetämään sakkoo 50 mk:kaa. *Vaasan H. O.*, johon vstja valitti, katsoi pillä ²¹/₁ 03, ettei vstjan Jyväskylän kaupungissa harjoittama liike ollut sitä laatua että siitä oli ilmoitettava viranomaiselle, johon nähden H. O. kumosi R. O:n p:n ja vapautti vstjan hänelle tuomitusta rangais-
tuksesta. *O. O.*: Koskei puheenalainen vstjan puutavaraliikettä varten Jyväskylän kaupunkiin perustettu haarakonttori ollut itsenäisen hallinnon alaisena, sentähden jätti K. Senaatti asian H. O:n p:n varaan. — (1 jäsen katsoi, koska Ahlqvist puheena olevan konttorinsa kautta oli harjoittanut ei ainoastaan puutar-
rain ostoa vaan myöskin niiden myymistä ja siihen nähden mitä yllämainitun asetuksen 8 §:ssä säädetään, oikeaksi, kumoten H. O:n p:n, vahvistaa R. O:n p:n).

December.

Den 1:sta. 1. E. Böökin valitus kiinnitysasiassa. *Mäntsälän y. m. p:ien K. O.* p. 7/3 03: H. Böökille vahvistettiin kiinnitys E. Böökin omistamaan 1/3 Laurilan rustitalosta N:o 1 Askolan kpln Juornaan kylässä 21/11 03 tehdyn vuokravälikirjan vastaiseksi pysyväisyydeksi. *Turun H. O.*, johon E. Böök valitti, vahvisti p:llä 18/6 03 sen loppupäätelmän, johon K. O. p:ssään oli johtunut. *O. O.*: Koska E. Böök oli H. Böökin vaatimusta vastaan tehnyt semmoisen jäävin, että asia oli tullut riidanalaiseksi ja K. O:n siis ei olisi pitänyt kiinnityksiasian yhteydessä tutkia oliko kysymyksessä oleva välikirja E. Böökiä sitova, vaan kiinnityksestä kiinteään omaisuuteen 9/11 68 annetun asetuksen 11 §:n mukaan neuvoa H. Böökiä laillisen oikeudenkäynnin kautta näyttämään sanotun välikirjan E. Böökiä vastaan sitovaksi, kumosi K. Senaatti H. O:n ja K. O:n p:set asiassa ja lykkäsi asian takaisin K. O:teen.

2. O. Anttilan valitus jutussa, jossa hän oli vaatinut että K. Huhtamäki joka 31/3 73 tehdyn välikirjan nojalla hallitsi vltjan omistamaan Anttilan taloon kuuluvaa Huhtamäen torppaa, oli sanotun torpan nautittavina olevilta metsälöhoilta luvatta kaatanut ja myynyt ainakin 30 puuta, velvoitettaisiin vltjalle korvaamaan puheenalaisten puiden arvo. *Euran y. m. p:ien K. O.* welvoitti p:llä 9/11 01 vstjan korvaamaan vltjalle myymikseen myöntämänsä 30 puun arvon 37 mk:alla 50 p:nillä. *Turun H. O.*, johon vstja valitti, julisti p:llä 9/12 02 selvitetyn, että vstja kysymyksessä olevaa kontrahtia laadittaessa tehtyjen sopimusten nojalla oli ollut oikeutettu myytäväksikin käyttämään puita niiltä metsälöhoilta, joissa puheenalainen metsänbakkuu oli tapahtunut, minkä vuoksi H. O. hylkäsi vltjan jutussa ajaman kanteen. *O. O.*: ei muutosta. — (1 jäsen jätti, koska ne metsälöhot, joista puheenalainen puiden myynti oli tapahtunut, oli välikirjalla 31/3 73 Anttilan talon silloiselta omistajalta 600 mk:n hinnasta 50 vuodeksi luovutettu Kustaa Huhtamäelle ja näytetty oli että luovutuksella oli tarkoitettu oikeuttaa Huhtamäki niistä myymään metsäntuotteita, sen loppupäätelmän pysyväksi, johon H. O. oli johtunut. — 1 jäsen tahtoi, kumoten H. O:n p:n, vahvistaa K. O:n p:n.)

3. Besvär af sjöförsäkringsaktiebolaget Triton samt sjökaptanen E. Troberg, ang. ersättning för vållande till sjöskada. Vid *Jomala sns Hr.* yrkade bolaget Triton, att emedan Troberg genom åsidosättande af sina åligganden såsom befälhafvare å ångfartyget Sofia varit vållande till att fartyget 4/1 97 gjort haveri och sålunda jemväl dertill att bolaget Triton, hvart 5/7 delar af ångfartyget Sofia varit försäkrade mot sjöskada för ett belopp

af 50,000 m:k, drabbats af förlust, Troberg måtte förpligtas att ersätta bolaget denna förlust; hvarhos bolaget Triton anhållit att en af Guvernörsembetet i Åbo och Björneborgs län på bolagets ansökan ¹²/₁₀97 beviljad och ⁸/₁₁97 verkställd kvarstad å Troberg tillhörig egendom måtte blifva bestående till säkerhet för bolagets ifrågavarande skadeståndsanspråk. Medels u. ¹⁵/₁₁00 fann Hr. Troberg hafva vid ångfartyget Sofias strandning åtminstone i så måtto brustit i god ordning om det af honom förda ångfartyget att Troberg, ehuru fartygets ledning varit anförtrödd åt frivilligt antagen långlots och befälhafvandeskapet förty, sedan fartyget lemnat Mariehamn, odeladt förblifvit i Trobergs hand, emellertid under fartygets färd, som skett vid rådande starkt mörker, nedgått från däckets utan att i sitt ställe utse annan till befälet hörande person eller ens vidtaga verksam åtgärd att blifva uppkallad å däck, då fartyget vid inloppet till svenska skärgården närmade sig fyren Söderarm, att Troberg i sammanhang härmed försummat att medelst pejling undersöka fartygets läge, då berörda fyr och den ena af ledfyarna i skärgården innanför Söderarm på engång voro synliga, ehuru sådan pejling till undvikande af grundstötning bort verkställas, samt slutligen att Troberg underlåtit tillse att åtminstone kort förrän fartyget strandat utkik derstädes befunnit sig å sin post; i anseende hvartill Hr., med stöd af 9: 1 S. L., jemförd med 50 § i Sjölagen af ⁹/₆73, sistnämnda lagrum sådant detsamma lyder i K. F. ¹¹/₁₁89, ålade Troberg att ersätta bolaget Triton all bolaget genom Trobergs förvållande förorsakad skada och sålunda, jemte det bolaget Tritons anspråk på ränta för tiden före lagsökningsdagen ²⁹/₁₁97 samt utöfver 5 procent om året, såsom saknande stöd i lag, förkastades, till bolaget Triton utgifva af bolaget fordrade belopp, nemligen: a) 20,000 kronor med deremot svarande 27,840 m:k jemte 5 procents årlig ränta derå från ²⁹/₁₁97; b) 35 kronor och 16 m:k eller inalles 64 m:k 92 p:i med 5 procents årlig ränta jemväl från ²⁹/₁₁97; c) 4,300 m:k med 5 procents årlig ränta från ²⁶/₅98; d) 7,278 m:k 38 p:i, med afdrag likväl af 4,300 m:k, eller således 2,978 m:k 38 p:i jemte ränta å sistnämnda belopp efter 5 procent från ¹³/₁₂99; e) 233 m:k 33 p:i med enahanda ränta från ²⁹/₁₁97 samt f) 37,736 m:k 54 p:i med afdrag af 37,045 m:k 37 p:i eller sålunda 691 m:k 17 p:i med 5 procents årlig ränta från ²⁹/₁₁97; hvarhos och jemte det Troberg kändes skyldig att ersätta bolaget Triton rättegångsumgålderna i målet med 2,000 m:k, Hr. förklarade den i käromålet omnämnda kvarstaden bestående intill dess derom annorlunda kunde förordnas. Åbo Hfr., dit bolaget Triton och Troberg besv. sig, faststälde g:m u. ¹⁸/₀₂ Hrs u. i öfrigt utom att, enär bolaget Triton icke ens tagit i anspråk ränta å det ofvan under punkten f) bolaget tilldömda skadeståndsbe-

lopp 619 m:k 17 p:i, Troberg frikallades från utgifvande af antyddad honom i utslaget åhvälfda ränta. *J. D.* fann besvärerna icke föranleda till annan rättelse än att den bolaget tillerkända rättegångskostnadsersättningen af K. Senaten nedsattes till 1,500 m:k, med hvilken ändring vid Hfrs u. i öfrigt, på af domstolarne åberopade grunder och emedan det i målet fordrade beloppet af godtgörelse för ifrågavarande bolaget Triton genom Trobergs förvållande tillskyndade skada blifvit dels styrkt dels icke gjorts till föremål för anmärkning från Trobergs sida, fick bero. — (2 ledamöter funno Triton icke hafva anfört skäl till ändring i Hfrs u. samt Trobergs besvär icke föranleda annan ändring deri än att när tvenne utgiftsposter om 15 och 20 kronor, hvilka i den under punkt f) ofvanomnämnda räkning upptagits för ²⁶/₇97 såsom utbetalda för transport af ankare, jemväl ingå uti de i samma räkning upptagna af Triton enligt dispaschfördelningen erlagda belopp, berörda 35 kronor således borde med 48 m:k 65 p:i afdragas från det under sagda punkt Triton tilldömda skadeståndsbeloppet 691 m:k 17 p:i; i följd hvaraf det behållna penningebelopp, som utgjorde bolagets under punkt f) egande fordran hos Troberg, fastställdes till 642 m:k 52 p:i.)

4. J. Erlands, V. Qvis, K. Erlands och J. Smeds besvär öfver *Egodelningsrättens i Lappfjärds s:n* u. ²¹/₃02 i anledning af anmält missnöje emot af kommissionslandtmätaren L. Pitkänen verkställt tillandningsskifte och egobyten emellan Kristinestad och Tjockby. *Egdr.* förkastade klägnens anmärkningar mot förrättningen och fastställde skiftet. *J. D.*: ej ändring.

5. H. Peräsaaren eli Perälän valitus *Jalasjärven p:n Maanjakooikeuden* ¹⁸/₆02 julistamasta p:sestä I. Santin ilmoittaman tyytymättömyyden johdosta varamaanmittari J. Blomqvistin toimittamaan halhaisujakoon Luopojärven kylässä olevalla kolmas osalla Perälän taloa vltjan sekä Santin ja J. Mäkisen kesken. *M. O.* määräsi, että jakoehdotus oli muutettava siten, että Santille jaettu osa Mäenmäen palstasta oli annettava vltjalle ja viimeainnitulle ehdotetut Perkiönmäen palstan kuviot 123—126 siirrettävät Santille sekä että tämän johdosta tarpeellinen tasaus Santin ja Peräsaaren tilojen välillä oli tehtävä jyvityksen mukaan näiden tilojen rajalla Kohtarämäkön palstassa. *O. O.*: Koska vltjalle syntyisi melkoista haittaa, jos Santin talonosalle, niinkuin *M. O.* oli määrännyt, annettaisiin maata vltjalle jaetusta Perkiönmäen palstasta, sentähden ja kun ei sellainen palstasijoitus myöskään ollut voimassa olevain pöytäjakoa koskevien sääntöjen mukainen, kumosi K. Senaatti *M. O:n* p:n tässä osassa ja vahvisti toimitusmaanmittarin ehdotuksen.

Den 2:dra. 6. Besvär af E. Fort och U. Påfs öfver *Egodelningsrättens i Mustusaari s:n* u. ²²/₆01 i anledning af

litti, katsoi pillä 20/10 02 tosin selville käyneen että vstja keväällä vuonna 97 oli omin lupinsa kylvänyt vltjan hallitseman torpan pellon heinäksi ja siitä vuosina 98, 99 ja 00 korjannut 350 puutaa heiniä kunakin vuonna; mutta koska vstjan oli katsottava, väitteensä mukaisesti, ainakin keväällä vuonna 97 kylvämällä mainittuun peltoon heinänsiemenen irtisanoneen vltjan puheenalaisen viljelysmaan hallinnosta ja siis olleen oikeutetun ottamaan pelto haltunsa, vltjan nautittua laillisen lähtöajan, 14/3 99: sekä myöskin nauttimaan sen jälkeen pellon tuotteita hyväkseen, vapautettiin vstja vuosina 99 ja 00 korjaamiensa heinäsatojen korvaamisesta, minkä ohessa vstjan vuonna 98 korjaamille heinille K. O:ssa pantu hinta alennettiin 50 penniksi puudalta; ja tuli vstjan siis vltjalle tämän vaatimuksen johdosta suorittaa 175 m:kaa. O. O.: Koskei vstja ollut voinut väittääkään laillisessa järjestyksessä irtisanoneensa vltjan puheenalaisen torpan pellon hallinnosta velvoitti K. Senaatti vstjan korvaamaan vuosina 98, 99 ja 00 sanotulta pellolta korjaamistansa 1,500 puutaa heiniä, ja siis vltjalle, 50 p:nin jälkeen puudalta, maksamaan yhteensä 525 m:kaa.

14. M. Lempisen valitus jutussa, jossa kruununnimismies J. Göransson J. Tammelinin ja Wilhelmina Karenin ilmiannon johdosta oli syyttänyt vltjaa kotorauhan rikkomisesta. *Lemun y. m. p:ien K. O. p. 15/7 02*: Nojautuen R. L:n 24: 1 ja 3 tuomitsi K. O. vltjan, joka oli tehnyt itsensä syyppääksi kahteen eri kotorauhan rikkomiseen, pidettäväksi kummastakin rikoksesta 1 kuukauden vankeudessa, jotka rangaistukset yhdistettiin siten, että vltja oli kerrassaan pidettävä 1 kuukauden ja 5 p:viä vankeudessa. *Turun H. O.*, johon vltja valitti, p. 21/10 03: ei muutosta. O. O.: ei muutosta.

15. Besvär af M. Hummelholm i ett mot E. Sandström och A. Backlund utfördt mål ang. ärekränkning. *Pedersöre m. fl. snrs Hr. dömde g:m u. 8/2 02* klgdn, med stöd af 27: 1 och 7: 2 S. L., att för smädelse mot Sandström hållas 1 m. i fängelse, hvar efter Hr. medelst samma dag afkunnadt u., med stöd af ofvansagda lagrum, dömde klgdn att för smädelse mot Backlund hållas likaledes 1 m. i fängelse. *Wasa Hfr.*, dit klgdn besv. sig, u. 26/11 02: Med stöd af 27: 2, mom. 1 och 7: 2 S. L. dömdes klgdn att böta för hvardera brottet 200 m:k. *J. D.*: ej ändring. — (2 ledamöter funno klgdn icke hafva anfört skäl till annan ändring i Hfrs u. än att klgdn af senatorerne dömdes att på grund af de utaf Hfr. åberopade lagrum för smädelse vid ifrågasvarande tillfällen böta 100 m:k för hvardera).

Den 7:de. 16. Besvär af H. Grönvall i ett mål, hvori stadsfiskalen J. Lindqvist yrkat straff å klgdn för det denne, ehuru han haft vetskap om att å hans i Björneborg belägna ölbryggeri försäldt öl vid särskilda tillfällen förtärts å bryggeriets

gårdsplan, icke sökt sådant hindra. *R:n i Björneborg* u. ²⁴/₁02: Med stöd af 15 och 18 §§ i K. F. ²/₄83, ang. utskänkning af maltdrycker, sistnämnda lagrum sådant detsamma lyder i K. F. ⁹/₆92, dömdes klgdn, som derförinnan utstått straff för 1:sta resan enahanda förseelse, att för andra gången slik uraktlåtenhet böta 200 m.k. *Åbo Hfr.*, dit klgdn besv. sig, u. ¹⁵/₁₂02: ej ändring. *J. D.*: ej ändring.

17. Besvär af häradshöfdingen Ö. i ett fiskaliskt mål. Ut i embetsmemorial ingifvet till Wasa Hfr. ²¹/₄02 anförde t. f. advokatfiskalen A. Cederberg att K. och G. Harala å inställeldagen i A. Silvas konkurs uti skriftlig under omslag Saarijärvi m. fl. snrs Hr. tillsänd inlaga bevakat särskilda fordringar, men att Hr., efter det vid upprop i konkursen anmärkts att K. och G. Haralas bevakningsinlaga icke varit med karta försedd, på sätt i 9 § af K. F. ²¹/₁₂00 ang. stämpelbevällning föreskrives, icke till pröfning upptagit ifrågavarande bevakning; och anmärkte t. f. advokatfiskalen, med fästadt afseende derå, att de handlingar, som bilagts K. och G. Haralas bevakningsskrift, varit försedde med stämplat papper till sådant belopp, att detsamma innefattade jemväl för sjelfva inlagan erforderlig kartering, att Hr. med beaktande af stadgandena uti 9 och 15 §§ af ofvanåberopade K. F. vid anförda förhållande saknat skäl att undandraga sig pröfningen af K. och G. Haralas bevakning, samt yrkade förty att klgdn, som i egenskap af Hrs ordförande afgjort omförmälda konkursmål, måtte för anmärkta fel i tjensten fällas till straff enligt 40: 21 S. L. Medelst u. ¹⁶/₁₂02 förklarade *Hfr.* ofvanberörda af klgdn iakttagna förfaringssätt stanna honom till last såsom fel i domareembetets utöfning samt dömde förty med stöd af 40: 21 S. L. klgdn att härför undfå varning. *J. D.* ansåg Hr. icke hafva bort undandraga sig att ingå i pröfning af K. och G. Haralas ofvanberörda fordringsanspråk, men emedan Hr. för sitt omförmälda förfarande haft stöd i ordalydelsen i 9 § af förenämnda ²¹/₁₂00 dagtecknade förordning, fann K. Senaten sagda förfarande icke kunna tillräknas Hrs ordförande, klgdn, såsom tjenstefel, hvarföre K. Senaten, med upphäfvande af Hfrs u., underkände åtalet och befriade klgdn från honom ådömdt straff.

18. Besvär af stadsfiskalen F. Ritz och E. Svartström, ang. åtal mot Svartström och A. Grönlund för oloflig utskänkning af viner m. m. Vid *R:n i Wiborg* yrkade Ritz att, emedan Svartström, hvilken af Guvernören i Wiborgs län berättigats g.m. u. ¹³/₁₁99 att å Ravansaari invid Wiborgs stad belägna holme uti öppen lokal för allmänhetens räkning verkställa utspisning af mat samt servering af kaffe och the äfvensom andra drycker, i hvilka alkohol icke inginge, och medelst u. ²/₆00 att under

sistsagda års seglationstid derstädes till resande utskänka jemväl viner och andra svagare rusdrycker, med öfverskridande af de rättigheter honom sålunda medgifvits, låtit uti berörda värdshuslokal under sommaren år 00 innan tillstånd dertill erhållits och om våren år 01 utskänka rusdrycker af nyssnämnd beskaffenhet samt Svartström dessutom låtit efter $\frac{2}{100}$ i samma värdshus utskänka maltdrycker äfven å söndagar före kl. 6 e. m., Svartström äfvensom A. Grönlund, hvilken under uppgifne tider förestått ifrågakomna värdshusrörelse, måtte ådömas straff för hvad dem sålunda stannade till last. G:m u. $\frac{29}{100}$ 01 förkastade R:n på upptagna skäl åtalet. *Wiborgs Hfr.*, dit t. f. stadsfiskalen P. Wiklund besv. sig, u. $\frac{12}{12}$ 02: Enär Svartström uti ofvan nämnda u. af $\frac{13}{11}$ 99 icke beviljats rätt till bedrifvande af sådan värdshusrörelse, som afses i 7 mom. 14 § af K. F. $\frac{31}{100}$ 79 om näringarne, sådant detta lagrum lyder i K. F. $\frac{12}{100}$ 84, och Svartström ej heller annorledes visat sig hafva varit berättigad att å ofvanangifna tider uti ifrågavarande värdshus utskänka viner och andra svagare rusdrycker, dömde Hfr., i stöd af 40 § uti förstnämnda förordning, Svartström att för öfverträdelse af honom tillkommande näringsrätt böta 100 m:k, hvaremot Hfr., då det ej visats att de föreskrifter, hvilka i afseende å utskänkning af maltdrycker å sagda värdshus under angifna tid varit gällande, blifvit öfverträdde, samt utredt blifvit, att Grönlund handhaft ifrågakomna utskänkning för Svartströms räkning enligt af denne meddelade föreskrifter, i dessa delar lät bero vid R:ns u. *J. D.* fann Svartström icke hafva anfört skäl till ändring i Hfrs u. samt Ritzs besvär, enär det ej utreds, att Svartström och Grönlund gjort sig skyldige till sådan öfverträdelse af föreskrifterna rörande utskänkning af maltdrycker som dem påbördats, icke föranleda till annan ändring i samma u., än att Grönlund, som icke visat rätt för sig att på sätt som skett under angifna tider bedrifva utskänkning af viner och andra svagare rusdrycker, med stöd af 40 § i ofvanåberopade förordning af $\frac{31}{100}$ 79, dömdes att böta 100 m:k. — (2 ledamöter läto bero.)

19. F. Uschanoff A. ja Liina Konkosta vastaan korvausta koskevassa jutussa. *Muolan y. m. p:ien K. O.* p. $\frac{28}{100}$ 01: Vltjan kanne hyljättiin. *Wiipurin H. O.*, johon vltja valitti, p. $\frac{3}{12}$ 02: ei muutosta. *O. O.* vahvisti sen lopputuloksen, johon H. O. pillään oli asiassa johtunut. — (2 jäsentä katsoi ettei vltja ollut esiintunut syytä muuttaa H. O:n p:stä.)

Den 8.de. 20. Eeva Wilkin valitus jutussa, jossa vltja oli vaatinut että Karolina Eerikintylär tuomittaisiin edesvastaukseen siitä että hän valansa nojassa oli todistanut väärin ja Karoliina Eerikintylär oli vaatinut vltjalle rangaistusta väärästä ilmiannosta. *Lammen y. m. p:ien K. O.* hylkäsi pillä $\frac{19}{100}$ 02 vltjan Karoliina

Eerikintytärtä vastaan ajaman kanteen toteennäyttämättömänä, ja koska vltja oli aiheettomasti, ei kuitenkaan vastoin parempaa tietoaan, syyttänyt Karoliina Eerikintytärtä rikoksesta, tuomitsi K. O., nojautuen R. L:n 26: 4, vltjan pidettäväksi 3 kuukautta vankeudessa. *Turun H. O.*, johon vltja valitti, p. ²⁰/₁₂02: Ei muuta muutosta kuin että K. O:n vltjalle väärästä ilmiannosta tuomitsema rangaistus alennettiin 1 kuukauden vankeudeksi. *O. O.*: ei muutosta. — (1 jäsen katsoi ettei vltja ollut osottanut syytä muulla tavalla muuttaa H. O:n p:stä kuin että koska vltja oli siihen nähden mitä jutussa oli tullut selville katsottava tuoneen esiin todennäköisiä syitä puheeksi tulleen syytteensa tueksi, senaattori R. L:n 26: 4 johdosta hylkäsi vltjaa vastaan nostaman vaatimuksen.)

21. A. Rosengrenin ja Karolina Harsun valitus jutussa, jossa he olivat vaatineet osakeyhtiö Råfsö Ångsågs aktiebolagilta korvausta takavarikon rikkomisesta. *Lempäälän y. m. p:ien K. O.* katsoi pillä ²³/₉01 selvitetyn, että sittenkun kruununnimismies E. Stenberg oli vltjen hakemuksesta ⁶/₉93 hakkuumisen estämiseksi pannut takavarikkoon vstjan välikirjalla ²⁸/₄93 N. Tuomiselle ja J. Lahtiselle urakalla uitettavaksi jättämät tukkipuut, niin olivat Tuominen ja Lahtinen rikkoneet mainitun takavarikon, mutta kun vltjat eivät olleet toteuttaneet että yhtiö oli ollut osallinen sanottuun takavarikonrikkomiseen eikä myöskään että yhtiö muutenkaan oli tekeytynyt syyppääksi semmoiseen rikollisuuteen, joka voisi perustaa vltjille oikeutta saada yhtiöltä vaatimaansa korvausta, sentähden hylkäsi K. O. kanteen. *Turun H. O.*, johon vltjat valittivat, p. ¹¹/₁₂02: ei muutosta. *O. O.*: ei muutosta.

22. A. Kipiön valitus jutussa, jossa vltja oli julistettu keltvottomaksi ajamaan toisen asiaa julkisen viranomaisen edessä. *Jaakkiman p:n K. O. p.* ⁷/₂02: Sen ohessa että vltjan päämiehen M. Kirveen F. Jugalle vaatima edesvastaus siitä että Juga olisi revolverilla uhaten pakottanut Kirveen tunnustamaan Jugalle vekselin, hyljättiin ja Kirves tuomittiin rangaistukseen väärästä ilmiannosta, katsoi K. O. vltjan vastoin parempaa tietoaansa ajaneen Kirveen ylläkerottua väärää asiaa, sekä siis, nojautuen säännökseen R. L:n 38: 2, 3 kohdassa, julisti vltjan keltvottomaksi ajamaan toisen asia julkisen viranomaisen edessä. *Wiipurin H. O.*, johon vltja valitti, p. ²⁴/₁₁02: ei muutosta. *O. O.*: ei muutosta.

Den 10:de. 23. J. Järvinen-Tammilan hakemus selityksestä K. Senaatin ¹²/₁₂02 antamaan tuomioon myllyriidassa, jossa K. Borgelin-Jussila oli hakijana sekä Järvinen ja J. Lindgren, vastaajina. Sittenkun asianomainen ulosottomies, jolle K. Senaatin kysymyksessä oleva tuomio oli täytäntöönpanoa varten jätetty, ei ollut katsonut voivansa muuttuneihin oloihin nähden

panna tuomiota täytäntöön, vaan oli jättänyt asian *Turun ja Porin läänin Kuvernöörin* harkittavaksi, oli Kuvernööri p:ssä $\frac{4}{5}$ 03 katsonut mainitun tuomion asian silloiseen tilaan nähden joutuneen niin epäselväksi, ettei määräystä voitaisi antaa panna sitä täytäntöön, vaan että asialliset olisivat U. L:n 3: 19 johdosta neuvottavat hakemaan tuomion selitystä. O. O. katsoi mainitsemillaan perusteilla Kuvernööriltä puuttuneen syytä neuvoa asiallisia hakemaan selitystä sanottuun tuomioon.

24. T. ja A. Nuutisen valitus jutussa, jossa kruununniismies V. Forss ja K. Wirtanen olivat syyttäneet vltjia kavaltamisesta. *Nurmeksen p:n K. O.* p. $\frac{17}{4}$ 02: Nojautuen R. L:n 29. 2, 1 ja 2 momenttiin tuomittiin vltjat vetämään sakkoa, T. Nuutinen 30 m:kaa ja A. Nuutinen 60 m:kaa. *Wiipurin H. O.*, johon vltjat valittivat, p. $\frac{8}{12}$ 02: ei muutosta. O. O.: ei muutosta. — (1 jäsen hylkäsi T. Nuutista vastaan ajetun syytteen, mutta jätti muissa kohdin H. O. p. pysyväksi.)

25. J. Mielck A. Kattelusta vastaan solvausta koskevassa jutussa. *Wiipurin R. O.* p. $\frac{5}{4}$ 02: R. L:n 27: 3 mukaan tuomittiin vltja vetämään sakkoa 50 m:kaa. *Wiipurin H. O.*, johon vltja valitti, p. $\frac{10}{11}$ 02: ei muutosta. O. O.: ei muutosta. — (1 jäsen alensi vltjalle tuomitun sakon 20 m:kaan.)

26. Besvär af C. von Schantz och O. Sandelin ang. straff för drifvande af orättfärdig sak. Vid *Kauhajoki sns Hr.* hade G. Rodas och K. Wallén i egenskap af fordringsegare i aflidne O. Rodas konkursbo yrkat att emedan von Schantz icke allenast vägrat att till sysslomannen i konkursen K. Gyllenbögel utlemna ett å Rodas lif utfärdadt lifförsäkringsbref å 10,000 kronor utan äfven uraktlåtit att erlägga till betalning förfallen premie å försäkringen, som i följd af sagda uraktlåtenhet annullerats, blefve skyldigkänd att till Rodas och Wallén utbetala sagda försäkringssumma eller, om detta anspråk icke kunde godkännas, försäkringens återköpsvärde 723 kronor 15 öre jemte ränta. Efter det von Schantz invändt att, enär omförmälda talan föranledts af en utaf Rodas och Wallén emot Gyllenbögel, i hans herörda egenskap, vid *Kurikka sns Hr.* utförd rättegång, *Kauhajoki sns Hr.* icke vore behörig att till pröfning upptaga målet, förkastade *Hr. g:m u.* $\frac{11}{9}$ 02 såsom foglös omförmälda invändning. *Wasa Hfr.*, dit von Schantz besv. sig, u. $\frac{17}{12}$ 02: Jemte det Hrs u. fastställdes, fann Hfr. von Schantz hafva utan skäl, uppenbarligen för att dermed fördröja sakens slut, dragit målet under Hfrs pröfning samt O. Sandelin, hvilken författat och till Hfr. ingifvit besvären i målet, hafva emot bättre vetande drifvit orättfärdig sak, i anseende hvartill Hfr., med stöd af 16: 2 och 29: 2 R. B., såsom dessa lagrum lyda i K. F. $\frac{27}{4}$ 68, samt 38: 2, mom. 3 S. L., dömde dem att böta, von Schantz 60 m:k och Sandelin 50 m:k. *J. D.*: ej ändring.

27. H. Väänäsen valitus jutussa, jossa kruununnimismies A. Gylden oli syyttänyt vltjaa siitä että vltja oli luvattomasti kalastanut Suuri- ja Pieni-Onkamonjärvi nimisissä järvissä, joissa kalastusoikeus kuului kruunulle. *Tohmajärven y. m. pien K. O.* katsoi p:llä $^{20}/_{11}01$ selvitetynsi että vltja verkoilla oli kalastanut sanotuissa järvissä, mutta ettei Gylden ollut oikeutettu ajamaan kysymykseen tullutta kannetta, johon nähden syytel hyljättiin. *Wiipurin H. O.*, johon Gylden valitti, p. $^{20}/_{12}02$: Koskei vltja ollut voinut näyttää olleensa oikeutettu puheenalaiseen kalastamiseen ja Gyldenillä Kuopion läänin Kuvernöörin $^{26}/_{5}86$ Ilomantsin kihlakunnassa harjoitettavaa kalanpyyntiä varten vahvistaman ohjesäännön 15 §:n mukaan, oli ollut oikeus ottaa itselleen puhevaltaa asiassa, sentähden H. O., R. L:n 33: 13 mukaan, tuomitsi vltjan luvattomasta kalastamisesta vedessä, jossa hänellä ei ollut oikeutta sitä harjoittaa, vetämään sakkoa 20 mkaa. *O. O.*: Koska kalastusoikeus kysymyksessä olevissa järvissä K. O:teen jätetyn maakirjaotteen mukaan oli $^{9}/_{11}1772$ Kamarikollegiolle annettu Kunink. kirjeen mukaisesti pysytetty kuuluvana taloon N:o 11 Onkamon kylässä kruunulle suoritettavaa sääntönäisveroa vastaan, sentähden ja kun mainitun talon omistajat, joiden oikeutta vltjan syytteenalainen kalastaminen koski, eivät olleet syytteen ajamista varten ilmoittaneet asiaa Gyldenille sekä Gylden siis, R. L:n 33: 16 mukaan, ei ollut ollut oikeutettu virkansa puolesta nostamaan puheenalaista syytettä. hylkäsi K. Senaatti syytteen ja vapautti vltjan hänen maksettavakseen tuomitusta sakosta.

28. Heta Kuosmasen valitus jutussa, jossa kruununnimismies E. Pehrman oli syyttänyt vltjaa parituksesta. *Juvan p:n K. O.* p. $^{18}/_{11}02$: R. L:n 20: 10 nojalla tuomittiin vltja parituksesta pidettäväksi 8 kuukautta kuritushuoneessa sekä olemaan kansalaisluottamusta vailla 1 vuoden yli vapausrangaistusajan. *Wiipurin H. O.*, johon vltja valitti, p. $^{15}/_{5}03$: ei muutosta. *O. O.*: ei muutosta.

Den 11:te. 29. Besvär af B. Henrikssons och dennes hustru Karolina Henrikssons besvär, ang. åtal af biträdande stadsfiskalen G. Lagerblad och G. Willberg mot klgdne för bankruttbrott. *R:n i Helsingfors* u. $^{8}/_{3}02$: I stöd af 39: 3, mom. 2, och 3 S. L. dömdes klgdne att straffas med fängelse för vårdslös bokföring, B. Henriksson i 2 m. och Karolina Henriksson i 3 m., äfvensom för fördröjd konkurs, B. Henriksson i 2 m. och Karolina Henriksson i 4 m. samt efter sammanläggning af straffen i ena bot hållas, B. Henriksson 3 m. och Karolina Henriksson 5 m. i fängelse, och jemte det klgdnes ansvarsyrkande å Willberg för det denne åtalat dem för att hafva med afsigt fört oriktiga böcker såsom ogrundadt förkastades, förklarades klgdne skyldige att med hvad de framdeles kunde

ärfva eller förvärfva ansvara, en för begge och begge för en, för hvad i full betalning af deras skulder bruste. *Åbo Hfr.*, dit klgdne besv. sig, u. $11\frac{1}{2}$ 03: Enär särskildt straff för hvartdera af de klgdne tillräknade olika sätten för brottsligt förfarande mot deras borgenärer icke finge utsättas, dömde Hfr. klgdne att för hvad dem af R:n tagits till last hållas i fängelse B. Henriksson i 3 m. och Karolina Henriksson i 5 m.; samt emedan klgdnes inbördes ansvarighet för deras skulder vid framtida utmätning vore beroende af gäldens beskaffenhet, R:ns härom meddelade yttrande rättades derhän att såväl B. som Karolina Henriksson, jemlikt 90 § i konkursstadgan af $9/_{11}$ 68, förklarades hafva förverkat den förmån, som enligt 85 § 2 mom. i samma konkursstadga vore tillerkänd gäldenär, som ej funnes vara saker till bedrägeri, oredlighet, tredska eller vårdslöshet emot sina borgenärer. I öfrigt fick bero. *J. D.* fann utredt vara att B. Henriksson, som under firma B. Henriksson bedrivit sådan handel hvaröfver bok bort hållas, icke ordentligt fullgjort bokföringen, men det deremot icke blifvit styrkt att B. Henriksson, sedan han kommit på sådant obestånd att han bort inse att han ej kunde göra rätt för sig, genom försäljning af varor till uppenbart underpris beredt sig penningetillgång, hvarför och jemte det ansvarspåståendet mot Karolina Henriksson såsom obefogadt af K. Senaten förkastades och Karolina Henriksson befriades från straff och annan påföljd i saken, K. Senaten, i stöd af 39: 3, mom. 2 S. L. dömde B. Henriksson att för hvad honom i ofvanstående mätto tillräknats hållas 2 m. i fängelse, med hvilken ändring vid Hfrs u. i allt öfrigt af K. Senaten lemnades beroende jemte det klgdnes ansvarspåstående mot Willberg vid denna utgång af målet och i anseende till sakens beskaffenhet jemväl lemnades utan afseende. — (1 ledamot dömde i stöd af 39: 3 mom. 2 och 3 S. L. makarne Henriksson att hållas i fängelse, B. Henriksson 3 m. och Karolina Henriksson för medhjelp till B. Henrikssons brottslighet 2 m. — 1 ledamot fann utredt att B. Henriksson icke ordentligt fullgjort bokföringen, i anseende hvartill och som det icke visats att Henriksson, sedan han kommit på sådant obestånd att han bort inse att han ej kunde göra rätt för sig, och Karolina Henriksson med vetskap om ett så beskaffadt förhållande genom försäljning af varor till uppenbart underpris beredt sig penningetillgång, samt Karolina Henriksson, hvilken icke enligt lag varit underkastad omförmälda skyldighet att hålla bok, ej kunde tillräknas oordentligheten i B. Henrikssons bokföring, senatorn förenade sig om det slut hvori K. Senatens pluralitet stannat beträffande åtalet mot makarna Henriksson.)

Den 12:te. 30. K. Sjögrenin valitus jutussa, jossa kruununnimismies F. Palin, J. Isokeitingin ilmiannon johdosta oli syyttännyt vltjaa varkaudesta. *Noormarkun p:n K. O.* p. $30/_{3}$ 03:

Vltja tuomittiin rangaistukseen ensikertaisesta varkaudesta *Turun H. O.*, johon vltja valitti, p. $18/6$ 03: ei muutosta. *O. O.*: Asia siirrettiin takaisin K. O:teen.

31. J. Tikkanen valitus jutussa, jossa kruununnimismies V. Anthoni oli syyttänyt vltjaa juopumuksesta. *Korpilahden p:n K. O.* p. $21/2$ 02: Nojaten R. L:n 43: 6 tuomittiin vltja vetämään sakkoa 40 m:kaa. *Turun H. O.*, johon vltja valitti, p. $22/1$ 03: ei muutosta. *O. O.*: ei muutosta.

Den 14:de. 32. J. Pihlajasaaren ja A. Laineen valitus varkaudesta koskevassa jutussa. *Laihian y. m. p:n K. O.* p. $10/2$ 03: Nojautuen R. L:n 28: 5 ja 8 sekä 2, 5 kohtaan, verrattuina saman lain 6: 1, tuomittiin Laine, jota sitä ennen oli rangaistu törkeän varkauden yrityksestä, pidettäväksi 4 v. kuritushuoneessa ja menettämään kansalaisluottamuksensa määräajaksi, mutta hyljättiin Pihlajasaarta vastaan asian yhteydessä tehty syyte yllytyksestä mainittuun rikokseen; ja koska Laine ja Pihlajasaari olivat myöskin Kauhajoen p:n ja Porin kaupungin R. O:n tuomiopiireissä tehneet varkauksia joista tutkimusta ei oltu toimitettu, niin jätettiin enempi toimenpide asiassa äskenmainitulle K. O:lle ja R. O:lle. Sittemmin tuomitsi *Kauhajoen K. O.* p:llä $3/3$ 03, nojaten R. L:n 32: 2, 2 kohtaan, verrattuna saman lain 6: 1, Pihlajasaaren toiskertaisesta varastetun omaisuuden kätkemisestä pidettäväksi 2 v. kuritushuoneessa kuin myöskin olemaan kansalaisluottamusta vailla, mutta *Laihian y. m. p:n K. O:n p:n* mukaan lykättiin asia Porin R. O:teen. Tähän p:seen valitti Pihlajasaari *Vaasan H. O:teen*, minkä jälkeen H. O. p:llä $10/6$ 03 vahvisti K. O:n p:n. Vihdoin oli *Porin R. O.* p:llä $17/4$ 03, nojautuen R. L:n 28: 5, 1 kohtaan, 28: 8, 5: 1 ja 7: 3, verrattuina 6: 1 tuominnut Pihlajasaaren ja Laineen toiskertaisesta varkaudesta pidettäväksi kuritushuoneessa, kolmesta eri varkaudesta, Pihlajasaaren 1 vuoden ja 6 kuukautta, 1 vuoden sekä 1 vuoden taikka, kun nämä rangaistukset, mainitun lain 7: 5 mukaan, yhdistettiin Kauhajoen p:n K. O. edellä kerrotussa p:ssä Pihlajasaarelle tuomittuun 2 vuoden kuritushuonerangaistukseen, pidettäväksi kaikkiaan 4 vuotta kuritushuoneessa ja 10 vuodeksi yli rangaistusajan menettämään kansalaisluottamuksen, sekä Laineen 1 vuoden, 9 kuukautta ja 9 kuukautta, taikka, äsken sanotun lain paikan mukaan, yhdistämällä nämä rangaistukset *Laihian p:n K. O:n* Laineelle tuomitsemaan 4 vuoden kuritushuonerangaistukseen, pidettäväksi kaikkiaan 5 vuotta ja 3 kuukautta kuritushuoneessa sekä 5 vuotena yli rangaistusajan olemaan kansalaisluottamusta vailla. R. O:n p:seen hakivat Laine ja Pihlajasaari muutosta *Turun H. O:ssa*, valittaen samalla, edellinen *Laihian p:n K. O:n* p:sestä sekä Pihlajasaari Kauhajoen p:n K. O:n p:sestä, minkä jälkeen ja sittenkun *Turun H. O.* oli lähettänyt asiakirjat *Vaasan H. O:lle* sille kuuluvaa tutkintoa varten, viimeksi sanottu

H. O. oli palauttanut asiakirjat ja liittänyt niihin niin hyvin jäljennöksen $\frac{10}{6}$ 03 Pihlajasaaren edellä mainitun valituksen johdosta antamastaan p:sestä, kuin myöskin $\frac{25}{6}$ 03 antamansa p:n Laineen ja Pihlajasaaren Turun H. O:teen toimittamiin valituksiin, mikäli ne koskivat Laihian ja Kauhajoen K. O:sien p:ää, jossa p:sessään Vaasan H. O. samalla kuin enempi lausunto Pihlajasaaren valituksesta raukesi, koska H. O. p:sessään $\frac{10}{6}$ 03 oli sen jo tutkinut, oli katsonut ettei Laine ollut esiintuonut syytä muuttaa Laihian p:n K. O:n p:stä, joka siis jätettiin voimaansa. Sen jälkeen vahvisti Turun H. O. p:llä $\frac{18}{9}$ 03 Porin R. O:n p:n. O. O.: Samalla kuin K. Senaatti ei ottanut tutkiak-sensa sitä erityistä valitusta, jonka Pihlajasaari oli tehnyt Vaasan H. O:n $\frac{10}{6}$ 03 antamasta p:sestä, koska H. O. ei olisi pitänyt ryhtyä tutkimaan Pihlajasaaren Kauhajoen p:n K. O:n $\frac{5}{3}$ 03 julistamasta p:sestä tekemää edellä kerrottua valitusta, kun asia K. O:n sanotun p:n kautta oli siirretty toiseen oikeuteen, katsoi K. Senaatti, tutkiessaan Laineen ja Pihlajasaaren Turun H. O:n p:n johdosta tekemiä valituksia, ettei Laine ollut esiintuonut syytä muuttaa Vaasan H. O:n $\frac{26}{6}$ 03 antamaa p:stä eikä Turun H. O:n yllämainittua p:stä, joiden varaan asia, mikäli koski Lainetta, siis jäi. Mitä sitten tuli Pihlajasaaren valitukseen, havaitsi K. Senaatti Pihlajasaaren viaksi jääneen mitä tuomioistui-met olivat hänen syykseen lukeneet ja tuomitsi Pihlajasaaren toiskertaisesta varastetun tavaran kätkemisestä pidettäväksi 2 vuotta vankeudessa ja Porin kaupungissa tekemästään kolmesta varkaudesta pidettäväksi kuritushuoneessa 1 vuoden, 9 kuukautta ja 9 kuukautta tai kun nämät rangaistukset yhdistettiin pidettäväksi kuritushuoneessa kaikkiaan 3 vuotta sekä yli ran-gaistusajan olemaan 6 vuotta kansalaisluottamusta vailla. — (1 jäsen katsoi että kaikki lausunto Pihlajasaaren valituksesta Vaasan H. O. p:sestä olisi raukeava).

33. H. Luodespohjan valitus jutussa, jossa vltja oli syyt-tänyt kruununnimismies J. Gyllenbögeliä pahoinpitelemisestä ja laittomasta vangitsemisesta sekä siitä että Gyllenbögel oli mene-tellyt vltjaa kohtaan muulla tavalla kuin mitä laillisesta vangit-semisesta oli säädetty kuin myös että Gyllenbögel velvoitettaisiin vltjalle antamaan korvausta kivusta ja särystä y. m., johon syytteen kruununnimismies E. Lassila virallisena syyttäjänä jutussa oli yhtynyt mikäli se koski Gyllenbögelin langettamista edesvastaukseen pahoinpitelemisestä. *Virtain y. m. p:ien K. O.* katsoi p:llä $\frac{25}{11}$ 01 toteennäytetyksi, että Gyllenbögel virantoi-mituksessa oli lyönyt vltjaa kasvoihin ja siten aikaansaattanut verenvuodon hänen nenästään, josta pahoinpitelystä vltjalle ei kuitenkaan ollut pahempia seurauksia tullut, minkätähden K. O., nojautuen R. L:n 21: 12 ja 40: 22, tuomitsi Gyllenbögelin ve-tämään sakkoo 150 mkkaa, jota vastoin vltjan vaatimus saada

palkkiota kivusta ja särystä, toteennäyttämättömänä, sekä hänen edesvastausvaatimuksensa laittomasta vangitsemisesta ynnä siitä muka johtuneista muista rikoksista ja näihin rikoksiin perustetut korvausvaatimukset, koska Gyllenbögellillä oli ollut syytä siinä suhteessa menetellä kuten oli tapahtunut, hyljättiin. *Vaasan H. O.*, johon vltja valitti, p. 12/9 02: ei muutosta. *O. O.*: ei muutosta. — (1 jäsen katsoi ettei vltja ollut esiintuonut syytä muulla tavoin muuttaa *H. O:n* p:stä, kuin että vltja vapautettiin ottamasta osaa Lassilalle tuomitun palkkion suorittamiseen, mikä palkkio oli Gyllenbögelin yksin maksettava).

34. Besvär af pressombudsmannen E. Vainio i ett mål, hvari han på grund af 19 § i K. F. 18/6 91, innefattande ändring i och tillägg till K. F. ang. pressangelägenheterna i Finland af 31/5 67, påstått straff å tryckeriföreståndaren E. Tilgmann. *R:n i Helsingfors* fann g:m u. 4/7 02 väl vara utredt, att en lärobok med titeln „Kansakoulun Maantieto, oppikirjakomitean suunnitelman mukaan, kirjoittanut Hedvig Sohlberg, suomensi A. Kohonen, toinen kuvilla ja kartoilla lisätty painos“ blifvit i afseende å inbindning öfverlemnad åt firman Veilin et Göös innan två dagar förflutit efter det densamma i och för granskning tillhandahållits vederbörande pressombudsman, men emedan svdn derigenom icke kunde anses hafva gjort sig skyldig till öfverträdelse af det af klgdn till stöd för åtalet åberopade lagrummet samt klgdn för öfrigt medgifvit, att nämnda tryckalster efter verkställd inbindning blifvit af firman Veilin et Göös till förläggaren af boken Kustannusosakeyhtiö Otava öfverlemnadt, ty förkastade *R:n* åtalet såsom obefogadt. *Åbo Hfr*, dit klgdn besv. sig, u. 12/2 03: ej ändring. *J. D.*: Emedan utredt blifvit att svdn, af hvilken föreskrifvet antal utaf ifrågavarande tryckskrift 11/9 01 i afseende å granskning tillstälts vederbörande pressombudsman, derförinnan 7/9 01 öfverlemnadt åtminstone en del exemplar af tryckskriften åt firman Veilin et Göös i afseende å inbindning, och sagda tryckskrift, hvilken af bemälda firma tillhandahållits förläggaren och sedermera blifvit i bokhandeln tillgänglig för allmänheten, sålunda varit från berörda tryckeri utlemnadt till spridning då densamma 12/9 01 af pressombudsmannen förklarats vara tagen i beslag och sedermera jemväl af Öfverstyrelsen för pressärendena till utgifning förbjudits, ty dömde K. Senaten, jemlikt sista mom. 19 § i K. F. 18/6 91, innefattande ändringar i och tillägg till K. F. 31/5 67, angående pressangelägenheterna i landet, svdn att böta 250 mk. — (1 ledamot lät bero).

Den 15:de. 35. S. ja K. Koskinen Kuusankosken Osakeyhtiötä vastaan korvausta koskevassa jutussa. *Sysmän p:n K. O.* p. 17/10 01: Vstja velvoitettiin korvaukseksi luvattoman hakuun kautta aikaansaattamastaan vahingosta suorittamaan vstjille 2,730 m:kaa 20 p:niä. *Viipurin H. O.*, johon vstja valitti, p.

³/₁₂ 02: K. O:n vltjille maksettavaksi tuomitsema korvausmäärä alennettiin 1,155 m:kaan 20 p:niin. O. O.: ei muutosta.

Den 16:de. 36. E. Möyhylä y. m. „Aktiebolaget Jämsänkoski“ nimisen osakeyhtiön isännöitsijää A. Genetz'iä vastaan vesimyllyn hävittämistä koskevassa jutussa. *Jämsän p:n K. O.* katsoi p:llä ²⁹/₄ 01 selvitetyn, että sittenkun S. Konkola oli vuokralle saanut myllyn Rekolankosken virrassa Jämsän p:n Partalan kylässä ja mainitulle yhtiölle siirtänyt oikeutensa siihen, niin vstja oli hävittänyt sanotun myllyn, minkä vuoksi ja kun yhtiö ei ollut voinut äskennä mainitun siirron kautta saada myllyyn parempaa oikeutta, kuin Konkolalla oli siihen ollut, eikä vstja ollut voinut toteuttaa että myllyn hävittäminen oli tapahtunut vltjien suostumuksella, K. O., hyljäten vstjaa vastaan tehdyn rangaistusvaatimuksen omavaltaisesta menettelystä, velvoitti yhtiön ennen ¹/₁ 02 uudestaan rakentamaan hävitetyn myllyn sille paikalle, jossa se oli sijainnut, uhallä että vltjilla muuten oli oikeus yhtiön kustannuksella toimittaa sanottu rakentaminen. *Turun H. O.*, johon asianomaiset molemmiin puolin valittivat, vahvisti p:llä ⁹/₁₂ 02 K. O:n p:n, kuitenkin siten että se aika, jossa yhtiön tuli uudestaan rakentaa hävitetty mylly, ulotettiin ¹/₁ 04. O. O. katsoi etteivät vltjat olleet esiintuneet syytä muuttaa H. O:n päätöstä, sikäli kuin vstjaa vastaan tehty rangaistusvaatimus oli hyljätty. Mutta koska vltjien vaatimus yhtiön velvoittamisesta rakentaa uusi mylly hävitetyn sijaan oli riitaluontoinen eikä sillä ollut semmoista yhteyttä edellämainitun rikosasian kanssa että näitä asioita ei voitaisi erikseen tutkia ja ratkaista, sentähden ja kun tuomioistuinten siis ei olisi pitänyt ottamaan sanottua asiaa tutkittavakseen rikosasian yhteydessä, vaan se olisi ollut käsiteltävä erikseen, kumosi ja poisti K. Senaatti oikeuksien päätökset, mikäli yhtiö oli velvoitettu rakentamaan uusi mylly hävitetyn sijaan.

37. Besvär af G. Aho i ett mål hvori P. Morén yrkat straff å klgdn för bedrägeri och upphäfvande af ett fastighetsköp. *R:n i Åbo* u. ²⁸/₁ 02: I stöd af 36: 1 S. L. dömdes klgdn att för bedrägeri hållas 3 m. i fängelse, hvarhos R:n upphäfde och förklarade ogiltigt en parterna emellan upprättad köpeafhandling om en gårdshållft; och lemnades svdn öppet att särskildt mot klgdn utföra de ersättnings-påståenden i anledning af ifrågakomna köp, hvartill han ansåge sig befogad. *Åbo Hfr*, dit klgdn besv. sig lät g:m u. ²⁵/₉ 02 i öfrigt bero utom att det klgdn ådömda straffet af Hfr nedsattes till 2 m:s fängelse. *J. D.* fann det icke vara styrkt att svdn och hans hustru genom ifrågavarande fastighetsköp tillskyndats någon skada samt klgdn förty icke kunna dömas till straff för bedrägeri, i anseende hvartill K. Senaten frikallade klgdn från honom i målet ådömdt

straff, men alldenstund domstolarne icke bort i sammanhang med omförmälda brottmål upptaga svdns yrkande om återgång af ifrågavarande fastighetsköp, hvilket yrkande bort behandlas i den för tvistemål stadgade ordning, för den skull vardt domstolarnes i denna del af målet meddelade yttrande af K. Senaten upphäfvat och undanröjdadt. — (1 ledamot fann klgdn icke hafva anfört skäl till ändring i Hfrs u. för såvidt klgdn ådömts straff för bedrägeri, men ville senatorn, äfven i den väg förevarande mål till K. Senaten inkommit, till pröfning upptaga detsamma i öfrigt eller till den del detsamma anginge upphäfvande af det emellan klgdn och makarne Morén ingångna köpeaftalet om ifrågavarande gård och tomt.)

38. K. Saramäki P. Ruuskasta vastaan korvausta koskevassa jutussa. *Jyväskylän y. m. p:ien K. O:ssa* oli vstja vaatinut että koska vltja, joka kontrahdin nojalla hallitsi vstjan omistamaan Kortelahden perintötaloon kuuluvaa Saramäen torppaa ja oli oikeutettu tarpeisiinsa käyttämään talon metsää, oli omin lupinsa sallinut torpassa pitämäänsä vuokralaistenkin, jotka asuivat torpassa olevissa, mutta $24\frac{1}{9}$ 01 tapahtuneessa katselmuksessa torpan tarpeisiin ja paikkakunnan oloihin nähden liikanaiseksi katsotuissa asuinrakennuksissa, ottaa polttopuutarpeensa talon metsästä, vltja velvoitettaisiin maksamaan vstjalle korvausta siitä vahingosta, jonka vstja tämän kautta oli kärsinyt. P:illä $14\frac{1}{3}$ 02 velvoitti K. O., sen ohessa että vltjaa kiellettiin Kortelahden talon maalta ottamasta polttopuita muihin huoneisiin, jotka hän ylempänä mainitussa katselmuksessa oli katsottu itselleen ja perheelleen tarvitsevan, vltjan maksamaan vstjalle hänen vaatimansa vahingonkorvauksen 40 m:kaa. *Vaasan H. O.*, johon vltja valitti, p. $6\frac{1}{11}$ 02: ei muutosta. *O. O.*: Samalla kuin K. O:n asiassa antama lausunto mikäli se koski kieltoa vltjalle puheenaolevan talon maalta ottaa polttopuita muihin huoneisiin, kuin mitkä hän tarvitsi itselleen ja perheelleen, kun vstja ei ollut sellaista kieltoa vaatinut, aiheettomana poistettiin, niin koska vltja, hänen ja Kortelahden talon edellisen omistajan välillä Saramäen torpan hallinnosta $7\frac{1}{10}$ 95 tehdyn Kortelahden taloon kiinnitetyn kontrahdin mukaan oli oikeutettu käyttämään talon metsää kaikkiin torpan tarpeisiin, joihin kuului myöskin torpassa olevain asuinhuoneitten lämmitys, sentähden ja kun ylläsanotussa katselmuksessa laadittuun syyntikirjaan merkityt asuinrakennukset kieltämättä olivat olleet Saramäen torpassa jo ennenkuin mainittu kontrakti oli tehty, eikä vstja ollut näyttänyt missä määrin vstja oli polttopuitten sulteen mennyt nautinto-oikeutensa yli, K. Senaatti hylkäsi vstjan kanteen. — (2 jäsentä yhtyi enemmistöön mikäli koski K. O:n vltjalle antamaa kieltoa, mutta katsoi muuten ettei oltu esitetty syytä muuttaa H. O:n p:stä).

såltigen misshandlat Junkkari, hvarför Hfr, med förkastande af åtalet ang. försök till rån, i stöd af 21: 12 S. L. dömde Jokipakkä att för misshandel hållas 3 m. i fängelse. I öfrigt fick bero. *J. D.*: ej ändring. — (1 ledamot lät, med upphälvande af Hfr u., bero vid R:ns u.)

42. Besvär af stadsfiskalen G. Åkesson ang. åtal mot A. och Rosa Norvill för mordbrand. *R:n i Kotka* fann g:m u. ¹³/₈ 02 svdne väl vara med misstänkliga omständigheter besvärade att hafva anlagt ifrågakomna brand, men emot sitt nekande och i brist af full bevisning icke kunna åt saken fällas samt frikände förty svdne från allt ansvar i saken. *Viborgs Hfr*, dit såväl allmänna åklagaren som svdne besv. sig, förkastade g:m u. ²³/₁ 03 åtalet såsom ostyrt. *J. D.*: ej ändring.

43. Besvär af kronofogden B. ang. felaktigt förfarande i tjensten. *Borg² m. fl. s:ns Hr* u. ²⁴/₄ 01: I stöd af 10: 27 R. B. och 40: 21 S. L. dömdes klgdn att för tjenstefel, hvilket han såsom utmätningsman låtit komma sig till iäst, böta 50 mk. *Åbo Hfr*, dit B. äfvensom målseganden B. Lagus besv. sig, u. ⁵/₇ 02: ej ändring. *J. D.*: ej ändring.

44. Kruununvouti L:n valitus virkarikoksia koskevassa jutussa. *Huittisten y. m. p:ien K. O.* p. ²¹/₁₂ 01: R. L:n 40: 21 nojalla tuomittiin vltja vetämään sakkoa 300 m:kaa. *Turun H. O.*, johon vltja valitti p. ³⁰/₆ 02: ei muutosta. *O. O.*: Vltja tuomittiin 40: 21 nojalla vetämään sakkoa 150 m:kaa.

45. R. Anderssonin valitus jutussa, jossa kruununnimismies C. Hillebrand ja Siitolan Osakeyhtiö olivat syyttäneet vltjaa kavaltamisesta. *Ruokolahden y. m. p:ien K. O.* p. ²⁵/₄ 02: Nojaten R. L:n 29: 1, 1 momenttiin tuomittiin vltja kavaltamisesta pidettäväksi 2 kuukautta vankeudessa ja hyljättiin vltjan sanotun yhtiön johtokunnan jäseniä vastaan tekemä rangaistusvaatimus väärästä ilmiannosta y. m. *Viipurin H. O.*, johon vltja valitti, p. ¹⁹/₆ 02: K. O:n p:stä ei muutettu muun puolesta, kuin että H. O. K. O:n mainitseman lainkohdan nojalla tuomitsi vltjan vetämään sakkoa 300 mk. Muutoin tuomitsi H. O., nojaten O. K:n 14: 7 verrattuna R. L:n 27: 3, vltjan loukkaavasta kirjoituksesta vetämään sakkoa 75 m:kaa. *O. O.*: ei muutosta. — (2 jäsentä katsoi, siihen nähden mitä asiassa oli selville tullut, puuttuvan täydellistä näytettä siitä, että vltja syytteenalaisella menettelyllään oli tarkoittanut huostassaan olleiden, Siitolan Osakeyhtiön rahain kavaltamista, jonka vuoksi senaattorit vapautti vltjan hänelle kavaltamisesta tuomitusta rangaistuksesta; mutta kun vltja joka tultuaan erotetuksi yhtiön palveluksesta ja lähetettyään yhtiölle saamansa käskyn johdosta tilin hallussaan olevista yhtiön varoista siinä oli laskenut palkan itselleen lomahajalta, jota hän ei ollut saanut nauttia, ei ollut ollut oikeutettu yhtiön suostumuksetta mainituista rahoista omavaltaisesti pidättä-

mään sanotulta lomaajalta laskemaansa palkkaa, tuomitsivat senaattorit, perustuen R. L. 16: 14, vltjan sanotusta menettelystä vetämään sakkoa 200 mk:aa. Muissa kohdin jättivät senaattorit asian H. O:n p:n varaan).

46. Besvär af landssekreteraren I. och förre vicelandssekreteraren M. ang. felaktigt förfarande i tjensten. *Vasa Hfr* u. 23/4 02: Klgdne dömdes i stöd af 40: 21 S. L. att böta hvardera 20 mk. *J. D.*: ej ändring. — (1 ledamot fann det tjenstefel, hvartill I. och M. gjort sig saker, vara så ringa, att senatorn dömdo dem att för detsamma med varning näpasas).

47. Kruununnimismies K. Plantingin valitus jutussa, jossa hän oli syyttänyt M. ja F. Rantalaa pahoinpitelystä. *Alatornion y. m. p:ien K. O. p.* 27/1 02: R. L:n 21: 11 ja 13 nojalla tuomittiin vstjat pidettäväksi vankeudessa, M. Rantala 3 kuukautta ja F. Rantala 1 kuukauden. *Vaasan H. O.*, johon vstjat valittivat, katsoi p:llä 1/11 02 ettei syytettä oltu laillisesti toteennäytetty sekä vapautti vstjien heille tuomitusta rangaistuksesta. *O. O.*: Sen ohessa että lausunto asiassa, mikäli se koski M. Rantalaa, koska tämä oli kuollut, raukesi, jätti K. Senaatti asian H. O:n p:n varaan muissa kohdin.

Den 18:de. 48. A. Sandroos mot G. Terihoff, ang. fordran. *R:n i Viborg* u. 18/6 01: Sandroos ålades att till Terichoff utgifva 396 mk 5 p:ä. *Viborgs Hfr*, dit Sandroos vädjat, dom 3/7 02: ej ändring. *J. D.*: Målet förvisades tillbaka till R:n.

49. Kruununnimismies G. Gyllenbögelin sekä A. Jalavan, A. Yläherrasen, T. Makkosen, V. Härkösen ja J. Vaalin valitus kavaltamista y. m. koskevassa jutussa. *Virtain y. m. p:ien K. O:ssa* oli Gyllenbögel vaatinut että Jalava, Yläherranen, T. Makkonen, Vaali ja K. Sihvonen tuomittaisiin rangaistavaksi, Jalava, Yläherranen, Makkonen ja Vaali siitä että he ollessaan vuonna 99 Virtain kunnan säästöpankin hallituksessa olivat laiminlyöneet tehtäviään ja Jalava sitä paitsi ynnä Sihvonen, joilla kummallakin oli ollut eri avaimensa pankin kassakaappiin, pankin kirjapidon laiminlyönnistä, pankille matkaansaattetun vaillingin tuottamisesta ja pankin varojen hukkamisesta, minkä ohessa Gyllenbögel oli anonut että syytteenalaiset kuin myös Härkönen velvoitettaisiin korvaamaan kruunulle se palkkio, jonka varalääninkamreeri K. Eskelin etukäteen yleisistä varoista oli kantanut Vaasan läänin Kuvernöörin määräyksestä toimittamastaan tarkastuksesta. Päätöksellä 25/11 01 katsoi K. O. selville käyneen että Virtain kunnan säästöpankin kassassa Helmikuun 7 p:stä 98 Tammikuun 6 p:ään 00, jona p:nä pankki tarkastusta varten suljettiin, oli syntynyt 8,006 mk:an 87 p:nin vaillinki, josta suurin osa oli tullut maksetuksi ennen 18/10 01, jolloin vaillingin

suuruus lopullisesti oli saatu selville, vaan loput 1287 m:kaa 21 p:niä vasta $15/_{11}$ 01, mutta toteuttamatta jääneen että Yläherranen, Makkonen ja Vaali olivat pankin hallituksen jäseninä rangaistavalla laiminlyönnillä tuottaneet sanotun vaillinkin ja niinkään että Jalava hallituksen esimiehenä oli kavaltanut pankin varoja tahi laiminlyönyt virkaansa siinä määrässä että vaillinkia saatettaisiin hänelle syyksi lukea, jonkatähden Jalavaa, Yläherrasta, Makkosta ja Vaalia ei voitu asiassa edesvastaukseen tuomita. Mitä tuli Sihvosta vastaan tehtyihin rangaistusvaatimuksiin, katsoi K. O. hänen tehneen itsensä syyppääksi pankin varojen kavaltamiseen, minkä vuoksi Sihvonon, siihen nähden ett'ei hän ollut voinut vaillinkia heti täyttää, R. L:n 40: 7, 1 kohdan mukaan tuomittiin pidettäväksi $1\frac{1}{2}$ vuotta kuritushuoneessa sekä kamreeri viraltaan pantavaksi ja maan palvelukseen keltvottomaksi, mutta koska ei oltu toteensaatettu että Sihvonon tuomissa syytteenalaisessa teoissaan oli toiminut rikollisessa tarkoituksessa, niin Sihvonon vapautettiin niiden johdosta tehdyistä rangaistusvaatimuksista, minkä ohessa kaikki edellämainitut syytteenalaiset ynnä Härkönen, koska jokainen heistä, jossakin määrin oli laiminlyönyt tehtäviään ja niin muodoin tavallaan itsekin aiheuttanut Eskelinin toimittaman tarkastuksen, velvoitettiin, yhteisesti tahi kellä varoja oli, korvaamaan kruunulle Eskelinille etukäteen hänen tarkastusmatkoistaan suoritett 467 m:kaa 32 p:niä. *Vaasan H. O.*, johon Gyllenbögel ja Sihvonon, kumpikin erikseen, sekä Jalava ja hänen asiakumppaninsa, yhteisesti, olivat valittamalla saattaneet jutun, katsoi p:llä $30/_{10}$ 02 Sihvosen ja Jalavan syyppääksi siihen että he olivat, ensiksimmäinnu kavaltanut säästöpankin varoja 8,006 m:kaa 87 p:niä sekä molemmat jossakin määrin laiminlyöneet kirjanpitovelvollisuuttansa, johon nähden ja kun sanottu vaillinki heti oli tullut maksetuksi, H. O., nojautuen R. L:n 40: 21 ja 7: 2 kohtaan sekä 2: 12 tuomitsi heidät, Sihvosen pantavaksi kamreerinviralta ja Jalavan vetämään sakkoa 50 m:kaa. Muissa osissa vahvistettiin K. O:n p. O. O.: Sen ohessa että Jalava vapautettiin hänelle tuomitusta rangaistuksesta, katsoi K. Senaatti mitä tuli Gyllenbögelin valitukseen Sihvosen tehneen itsensä syyppääksi siihen kavaltamiseen, jonka H. O. oli hänen viakseen lukenut, sekä harkitsi sentähden ja kun Sihvonon siinä kamreeritoimessa, joka hänellä oli ollut säästöpankissa ja jossa hän oli mainitun rikoksen tehnyt, ei ollut ollut virkamiehenä R. L:n 2: 12:ssä tarkoitettussa merkityksessä, oikeaksi, muuttaen H. O:n p:n tässä kohden, samalla kuin lausunto säästöpankilta anastettujen rahojen korvaamisesta raukesi, koska oli myönnetty samoin rahain olevan pankilla suoritettun, tuomita Sihvosen kavaltamisesta R. L:n 29: 1 mukaan pidettäväksi 6 kuukautta vankeudessa. Muuten jäi H. O:n p. pysyväksi. — (3 jäsentä katsoi etteivät Jalavan, Yläherrasen, Mak-

kosen, Vaalin ja Härkösen valitukset aiheuttaneet muutosta H. O:n p:seen sekä että Gyllenbögel, kun hän asiassa tekemässään syytteessä ei edes ollut väittänyt että siitä vaillingista, joka puheenalaisessa säästöpankissa oli syntynyt Sihvosen ollessa sen kamreerina, suurempi osa kuin 4,606 m:kaa 33 p:nä olisi aiheutunut kavaltamisesta ja tämä osa vaillingista heti oli tullut maksetuksi, ei myöskään ollut esiintuonut syytä muuttaa H. O:n loppupäätöstä. — 1 jäsen katsoi ettei oltu esiintuotu syytä muuttaa H. O:n p:stä muissa kohdin paitsi että, koska säästöpankeista annetun asetuksen 14 §:n 2 mom. perusteella, Jalava ja Sihvonen eivät olleet siitä, mitä heidän syykseen oli luettu, tuomittavat H. O:n mainitsemain lainpaikkain mukaan virkamiehinä, Jalava, jonka leväperäisyyteen säästöpankkitoimensa hoitamisessa ei oltu muutakaan lainpaikkaa sovellettavissa, vapautettiin hänelle tuomitusta rangaistuksesta, ja Sihvonen harjoittamastaan kavalluksesta, jonka tuottama kassavaillinki täydelleen oli säästöpankille korvattu ennenkuin syytettä siitä nostettiin, R. L:n 29: 1, 1 mom. nojalla tuomittiin vetämään sakkoa 800 m:kaa. Muuten jäisi H. O:n p: pysyväksi. — 1 jäsen katsoi Gyllenbögelin valituksen johdosta Sihvosen tehneen itsensä syyppääksi siihen kavaltamiseen, jonka H. O. oli hänen viakseen lukenut, sekä harkitsi sentähden ja kun Sihvonen siinä kamreerintoimessa, joka hänellä oli ollut Virtain kunnan Säästöpankissa, ja jossa hän oli mainitun rikoksen tehnyt, ei ollut ollut virkamiiehenä, R. L. 2: 12:ssä tarkotetussa merkityksessä, oikeaksi, muuttaen H. O:n p:n tässä kohdin, samalla kuin lausunto Sihvosen mainitulta pankilta anastamain rahain korvaamisesta raukesi, koska oli myönnetty samain rahain olevan pankille suoritettun, tuomita Sihvosen kavaltamisesta R. L:n 29: 1 mukaan, pidettäväksi 6 kuukautta vankeudessa. Mitä tuli Jalavan, Yliherralan, Makkosien, Härkösen ja Vaalin valitukseen, havaitsi senaattori ettei sama valitus antanut aihetta muulla tavoin oikaista H. O:n p:stä kuin että, koskei oltu todistettu Jalavan olevan vikapää rangaistettavaan tekoon, senaattori katsoi oikeaksi hyljätä Jalavaa vastaan jutussa ajetun syytteen. Muuten pysyisi H. O:n p: voimassaan).

50. J. Pessi A. Olkinuoraa vastaan korvausta koskevassa jutussa. *Kaukolan y. m. p:ien K. O. p.* 14/12 01: Vltja velvoitettiin maksamaan vstjalle 25 m:kan korvaus huostaansa ottamistaan heinistä. *Viipurin H. O.*, johon vltja valitti, p. 21/11 02: ei muutosta. *O. O.*: ei muutosta.

51. Besvär af H. Lindström i ett mål hvári stadsfiskalen F. Ritz och klgdn, såsom målsegande, yrkat straff å fångknekten P. Käykkä för misshandel, i sammanhang med hvilket åtal fängelsedirektören B. Breitholtz anhållit om klgens fällande till an-

svar för falsk angivelse samt åläggande att ersätta kronan särskild förstörd egendom. *R:n i Viborg* u. ³⁰/₄ 02: Det emot Käykkä gjorda straffyrkandet förkastades, hvaremot klgdn dömdes i stöd af 26: 4 S. L. att för falsk angivelse böta 100 mk äfvensom ålades att till kronan i ersättning för den förstörda egendomen utgifva 15 mk 75 p*i*. *Viborgs Hfr*, dit klgdn besv. sig, u. ²⁸/₄ 03: ej ändring. *J. D.*: ej ändring.

Domar.

1903.

Januari.

Den 19:de. 1. J. Flyypakka E. Rikalaista ja hänen vaimoa lida Rikalaista vastaan; kosk. maan erottamista. *Merikarvian y. m. p:ien K. O.* p. $13/3$ 00: Koska J. Gammelgård, vjen omistaman Rikalaisen talonosuuden silloisena omistajana oli $23/9$ 47 tehdyn välikirjan mukaan perinnön vastikkeeksi sanotusta talonosuudesta ikuisiksi ajoiksi antanut riidanalaisen Flyypakan torpan hjan isälle J. Juhonpojalle ja tämän jälkeläisille polvi polvelta hallittavaksi, mitkä oikeudet J. Gammelgård jo sitä ennen myydessään mainitun talonosuuden alaikäiselle pojalleen E. Juhonpojalle, oli pidättänyt J. Juhonpojalle, sekä kotopalstan rajat sittemmin oli kontrahdissa $15/5$ 69 tarkemmin määrätty ja nyt todistettu samoiksi kuin ne, jotka maanmittari hjan anomuksesta oli käynyt, sentähden ja kun Särkijärven raivausmaa myös oli alaltaan määrätty eikä Painuleenan palstalla, kuten kartasta kävi selville, ollut enempää niittyä kuin mitä hjan hallussa oli, suostui K. O. maatilojen osittamisesta $12/6$ 95 annetun asetuksen 41 §:n nojalla hjan anomukseen saada torpan tiluksien rajat vahvistetuiksi sekä myönsi hänelle oikenden saada Flyypakan torppa joko palsta- tai itsenäiseksi veroa maksavaksi tilaksi Rikalaisen talonosuudesta erilleen otetuksi. *Turun H. O.*, jonne vjat vetosivat, t. $23/8$ 01: Oli kyllä näytetty, että Flyypakan torppa $23/9$ 47 tehdyllä välikirjalla oli ikuisiksi ajoiksi annettu hjan isälle ja tämän jälkeläisille polvesta polveen, mutta koska Flyypakan torpan tiluksia ei oltu sanotussa välikirjassa eikä kontrahdissa $15/5$ 69 niin tarkoin määriteltä, eikä torpan maita muutenkaan niin selvästi rajoitettu, että torppaa voisi pitää määrä-alana Rikalaisen talosta, sentähden ja kun Flyypakan torppaa ei niinmuodoin saatettu edelläsanotun lainkohdan nojalla lohkomisella tahi palstailaksi erottamisella kantatilasta erilleen ottaa, hylkäsi H. O., kumoten K. O:n p., hjan kanteen. *O. O.* jätti asian K. O:n p:n varaan.

2. Byggnads Aktiebolaget Argos mot J. Castrén; ang. fordran. R:n i Helsingfors u. $15/8$ 00: Utredt att de värme- och vattenlednings- samt extra arbeten, hvilka omnändes uti tvänne af R. Huber åt svdn i afseende å indrifning öfverlätna och af svdn till grund för krafvet lagda räkningar af $4/10$ 97, blifvit af R. Huber till skdn levererade på beställning af skdn efter det Byggmästaren Sivenius $26/3$ 97 afträdt sin egendom till konkurs samt skdn öfvertagit slutförandet af skdns nybyggnadsarbete; i anseende hvartill och då skdn icke haft något att påminna emot förenämnda räkningars belopp samt till betalning medgifvit tre andra af svdn inlemnade räkningar, R:n, som ansåg ifrågavarande dels af skdn godkända och dels till riktigheten ådagalagda fordringsanspråk icke kunna uppehållas af skdns uppgifna, tills vidare ostyrkta motfordran hos R. Huber, ålade skdn att genast emot qvitto åt svdn utgifva förberörda fem räkningars sammanlagda innehåll 18,376 mk 61 p. jemte ränta. Åbo Hfr., dit skdn vädjat, lät i dom $29/10$ 01, beträffande sjelfva saken, bero vid R:ns u. J. D.: Svdn hade väl anmärkt, att dupletten till skdns ändringsansökning saknade underskrift jemte uppgift å sagda inlagas författare samt att målet förty ej borde till pröfning upptagas; men emedan svdn ej gittat påstå att han af dupletten, hvars innehåll i öfrigt öfverensstämde med deduktionen, blifvit på sätt eller annat vilseledd rörande deduktionens innehåll, lemnades nämnda anmärkning utan afseende; och beträffande sjelfva saken lät K. S. förblifva vid Hfrs d. — (2 ledamöter funno utredt vara att, sedan Sivenius, hvilken på beting åtagit sig utförandet för skdns räkning af ifrågavarande byggnadsarbete och för hvars fullgörande af betinget bl. a. R. Huber iklädt sig proprieborgen, $26/3$ 97 upplåtit sin egendom till konkurs och betingsarbetets fullföljande af Sivenius sålunda upphört samt Huber och hans medborgesmän vägrat att fullgöra sin borgesförbindelse genom slutförande af sagda arbete, skdn efter behörigen gjord protest mot antydda vägran ombesörjt byggnadsarbetets slutförande för Sivenius och bemålde hans borgesmäns räkning samt att Huber som sålunda stått i proprieborgesmannaansvarighet för alla af skdn utgifna nödiga kostnader vid sagda arbetes slutförande, dertill bl. a. levererat de materialier och verkstält det arbete, som funnos upptagna i förenämnda två stridiggjorda räkningar, utan att dervid förbehålla sig att ersättningen härför skulle i kontant till honom utgifvas eller eljest honom tillgodoräknas annorlunda än såsom afdrag på den godtgörelse åt skdn för af Sivenius åtagna men ofullgjorda betingsarbeten, hvartill han i sin förenämnda löftesmannegenskap vore skyldig och hvarom enligt hvad af handlingarna framgick, talan af skdn i särskild rättegång hade väckts; hvar-

före och då Hubers i förevarande mål förda talan sålunda icke kunde blifva föremål för pröfning annorlunda än i sammanhang med förenämnda vederliden ännu icke slutbehandlade mål, hvarest skdn yrkat bl. a. Hubers skyldigkännande att till skdn utgifva ofvanantydde godtgörelse, eller efter det sistsagda mål blifvit med slut afhjelp, senatorerne pröfvade rättvist, med upphäfvande och undanrödjande af domstolarnas i saken meddelade utlåtande, förkasta käromålet såsom i förtid väckt samt befria skdn från all g:m Hfrs d. ålagd betalningsskyldighet.)

3. A. Krankin konkurssipesän seuraavat saamamiehet, nimittäin: Suomen Pankki, E. Bergh ja A. Laurell, hjoina, sekä molemmat viimeksimainitut, A. Krank ja konkurssipesän muut saamamiehet, vjina. *Joroisin p:n K. O.* hyväksyi konkurssissa 7/1 02 julistamassaan tuomiossa, muun muassa, A. Laurellin seuraavat saamiset: 100,000 m:kaa korkoineen, 14,200 m:kaa korkoineen, 70,000 m:kaa korkoineen sekä sen rahamäärän, korkeintaan 15,538 kruunua, jonka Laurell takauksen perusteella voisi tulla velvoitetuksi G. Holmström'ille suorittamaan, ollen noista saatavista yhteisesti laillisessa järjestyksessä lyhennettävä 12,400 m:kaa, jotka Laurell oli saanut myymällä E. Bergh'ille A. Krankin Laurellille panteiksi antamat velkakirjat; ja sen ohessa että K. O. osoitti E. Bergh'in ja G. Holmström'in erikseen riitelemään erinäisistä saamisistaan, hyljättiin E. Bergh'in 9 velkakirjan perusteella tekemät valvomiset, koska sanotut velkakirjat, jotka A. Krank oli antanut A. Laurellille panteiksi Laurellin konkurssissa valvomain saamisten vakuudeksi saamatta velkakirjoista mitään vastiketta, eivät Laurellin eikä Bergh'in kädessä, kun Bergh ostaessaan velkakirjat ollut tietänyt niiden olleen Laurellilla ainoastaan pantteina, olleet saamistodisteita, mutta oikeutettiin Bergh saamaan velkakirjain maksamisen vakuudeksi kiinnitetyn omaisuuden arvosta omaisuutta rahaksi muutettaessa korkeintaan se määrä, mikä tarvittaisiin Laurellin alkuperäisten saamisten suorittamiseksi. *Wiipurin H. O.*, jonne hjat vetosivat, vahvisti t. 14/5 02 K. O:n tuomion muun puolesta, paitsi että K. O:n lausunto E. Bergh'in oikeudesta saada periä valvomaina velkakirjain sisällöt niiden vakuudeksi kiinnitetyn omaisuuden arvosta tässä yhteydessä tarpeen vaatimattomana poistettiin. *O. O.*: ei muutosta.

4. M. Aittasalo Susanna Viitasaarta ja J. Hiirikoskea vastaan; kosk. torpan luovuttamista. *Jalasjärven y. m. p:n K. O.* p. 23/2 01: Koska hja oli suostunut luopumaan Aittasalons torpan hallinnosta, velvoitettiin hja viimeistään 14/3 02 luovuttamaan sanottu torppa huoneineen maineen vjien vapaaseen hallintoon, mutta jätettiin hjalle valta erikseen hakea korvausta torpan viljelemiseen panemistaan työ kustannuksista. *Vaasan H. O.*,

johon hja vetosi, vahvisti p:llä $\frac{7}{12}$ 01 K. O:n p:n. O. O.: ei muutosta.

5. J. Kolu A. Kolua vastaan; kosk. eläkettä. *Heinolan p:n K. O. p. $\frac{7}{11}$ 00*: Selville oli tullut, ett'ei vja aina ollut nou-dattanut K. O:n p:ssä $\frac{21}{11}$ 98 hjan ylläpitämiseen nähden anta-mia määräyksiä; minkä tähden vja ja hänen vaimonsa, jotka eivät olleet tehneet muistutusta hjan asiassa tekemän vaatimuk-sen määrää vastaan, velvoitettiin hjalle suorittamaan päätöksessä luetellut tavarat y. m. *Viipurin H. O.*, jonne vja vetosi, katsoi t:ssa $\frac{30}{11}$ 01, ett'ei oltu toteensaatettu, että vja ja hänen vai-monsa olivat jättäneet täyttämättä puheenalaista velvollisuuttaan ylläpitää hjaa, jonka vuoksi H. O. kumosi K. O:n p:n ja hylkäsi hjan asiassa ajaman kanteen. O. O.: ei muutosta.

Den 22:dra. 6. A. Björkenheim mot G. Sarin; ang. eganderätten till tilländningar och fiskevatten. *Bjerno sns Hr. fann i u. $\frac{7}{9}$ 00 af i målet inlemnade kartor och öfriga hand-lingar framgå att det vattendrag, hvori Näse gård tillhöriga, Hästholm, Hackalaholm och Rättholm benämnda holmar voro belägna, i söder och öster begränsades endast af Hästö stor-skiftade bysamfällighets mark samt att de öfriga samfälligheter eller Hackala, Domarby och Stensnäs byar, hvilka jemväl grän-sade till samma vattendrag, hade sina egor belägna norr om detsamma, vid hvilket förhållande den hälft af vattendraget, som låg söderom kungsådran, jemlikt 4 § 12 kap. J. B., måste an-ses tillysa Hästö samfällighet; och alldenstund nämnda holmar, enligt hvad en af Kommissionslantmätaren Meller 1850 uppgjord, af skdn till riktigheten icke ifrågasatt karta utvisade, låg inom nästberörda hälft af vattendraget och således inom Hästö bya-skilnader samt dylika små lägenheter, som lägo i ett byalag men voro något hemman i annan by i skattläggning påförda, jemlikt Kammarkollegii cirkulär af $\frac{20}{3}$ 1782 och 9 mom. 46 § i Landt-mäterireglementet af $\frac{15}{5}$ 48, icke kunde medföra någon rättighet till andel i den bys fiskevatten eller tilländningar, der de voro belägna, så framt icke sådant blifvit med skärskild dom fast-stäldt, fördenskuil och emedan skdn, beträffande de vid Häst-holm och Rättholm uppkomna tilländningarna, visat hvarken att sagda tilländningar blifvit Näse gård g:m slikt domslut tillagda eller att större eller mindre del af desamma vid storskiftet af Näse gård skulle, i strid med stadgandet i berörda cirkulär, sagda gård tillskiftats, ålades skdn i hans egenskap af egare till Näse gård att till svdn såsom egare af Hästö byasamfällighet ge-nast afträda särskilda närmare angifna tilländningar. Vidkom-mande sedan svdns talan i öfrigt, så fann Hr. skdn väl hafva styrkt sig såsom egare af Näse gård ega rättighet att på grund af urminneshäfd idka fiske vid Hästholm, Hackaholm och Rätt-*

holm, hvilken förmån jemväl iakttagits vid skattläggningen af Näse gård; men emedan skdn icke gittat ådagalägga att dessa fiskeställen vore till sitt omfång bestämda genom sådana tydliga gränser, som omförmäldes uti 2 § af fiskeristadgan 4/12 65 och utgjorde en förutsättning för bibehållandet vid urminneshäfd till fiskeställe inom annan samfällighet, ty och då i fråga om Hästholm och Rättholm de under tidernas lopp omkring dem uppkomna tillandningarna dessutom måste anses hafva medfört en ständig förändring af de Näse gård vid dessa holmar ursprungligen tillkommande fiskeplatsernas lägen, pröfvade Hr. lagligt, i stöd af åberopade författningsstadgande, för framtiden skilja egarene af Näse gård från begagnandet af ifrågavarande inom Hästö bys egoskilnader belägna fiskevatten. Åbo Hfr., dit skdn vädjat, fastställde g:m d. 8/10 01 Hrs. u. J. D.: ej ändring.

7. A. Tapper mot L. Domsch; vexelmål. R:n i Nikolai-stad u. 14/10 01: Emedan den till grund för krafvet lagda vexeln af svdn öfverlemnats till skdn i stället för den hemgift, han vid ingående af äktenskap med skdns dotter af denne bekommit, samt nyssberörda hemgift enligt öfverenskommelse bort till skdn återbetalas endast i den händelse att makarna Domsch's äktenskap blefve upplöst, ty och då nämnda äktenskap ännu bestod samt hemgiften vid sådant förhållande icke behöfde af svdn återbäras, vadt skdns i målet utförda talan förkastad. Wasa Hfr., dit skdn vädjat, lät i d. 25/3 02 bero vid R:ns u. J. D.: ej ändring. — (En ledamot fann den omständigheten att i ofvanberörda parterne emellan ingångna öfverenskommelse om särskilda villkor vid beramad skilsmessa mellan svdn och hans hustru det belopp af 5,000 mk. hvarå svdn derförinnan under erkännande af valuta i kontant utfärdat nu ifrågavarande vaxelaccept, sagda belopp upptagits såsom svdns hustrus hemgift och eftergifter i svdns skyldighet att till skdn återbetala sagda belopp stipulerats, så mycket mindre medföra för svdn befrielse från det mot honom i förevarande mål väckta kraf, som enligt samma öfverenskommelse de af skdn deri gjorda medgifvanden skulle gälla endast i händelse skilsmessa komme till stånd, och sådant icke skett, hvarför senatorn pröfvade rättvist, med ändring af Hfrs d., åläggva svdn att enligt vaxelrätt genast mot återbekommande af vaxelacceptet, utgifva 5,000 mk med ränta.)

8. A. Gestrin y. m., A. G. Ruotzin konkurssipesän toimitsijamiehinä, A. Partasta vastaan; kosk. velkomusta. Lappeenrannan R. O. p. 7/10 01: Kosk'ei vja ollut voinut näyttää, että A. Gestrin olisi pestannut vjaa ja hänen vaimoan konkurssipesän palvelukseen palvelusvuodeksi 1/11 00—1/11 01, eikä myöskään että vja ja hänen vaimonsa hjain tietten sanotun vuoden

edellisenä palveluskautena olisivat olleet vuosipalveluksessa, sentähden ja kun asian näin ollen ei myöskään se seikka että eivät hjat olleet vjalle ja hänen vaimolleen antaneet päästötodistusta Syyskuussa 00 oikeuttanut vjaa ja hänen vaimoa olemaan konkurssipesän palveluksessa palveluskautena 1900—01, hylkäsi R. O. vjan asiassa ajaman kanteen. *Viipurin H. O.*, jonne vja vetosi, t. $\frac{5}{7}$ 02: Koska vja ja hänen vaimonsa kieltämättä olivat pestatut A. G. Ruotzin vuosipalvelukseen K:n tilalle palvelusvuodeksi $\frac{1}{11}$ 99— $\frac{1}{11}$ 00 luvattua vuosipalkkaa vastaan, 450 m:kaa vjalle ja 480 m:kaa hänen vaimolleen, sekä vja ja hänen vaimonsa, kun hjat olivat laiminlyöneet säädetyssä ajassa vjalle ja hänen vaimolle antaa päästötodistusta, olivat oikeutetut seuraavaksikin palkkausajaksi jäämään konkurssipesän palvelukseen, sentähden ja kun konkurssipesä, myytyänsä mainitun kiinteistön ja sen uuden omistajan kieltäytyttyä pitämästä vjaa ja hänen vaimoa palveluksessa, oli velvollinen vastaamaan heidän palkasta ja ruuasta palkkausajan loppuun asti, H. O., kumoten R. O:n p:n, velvoitti hjat, heidän edellämainitussa toimessaan, vjalle ja hänen vaimolle suorittamaan heille tulevan vuoden palkan 930 m:kaa, sekä korvaukseksi ruuasta yhtenä vuotena 365 m:kaa, siitä kuitenkin lyhennettyä vjan saaduiksi myöntämät 80 m:kaa, eli siis heille maksamaan 1,215 m:kaa. O. O.: ei muutosta.

9. O. Pesonius ja hänen vaimonsa Minne P. synt. Valtonen y. m. F. Spetsiä ja hänen vaimoa Elisabet Spetsiä vastaan; kosk. holhoojanpalkkiota. *Jyväskylän R. O.* p. $\frac{21}{1}$ 01: Hjat eivät olleet voineet toteen näyttää väitettään siitä että J. Kramsvainaja olisi luopunut oikeudestaan vaatia ja saada palkkaa siitä että hän oli $\frac{2}{2}$ 85— $\frac{8}{8}$ 92 hoitanut K. Valtosvainajan silloin alaikäisiä lapsia ja heidän omaisuuttaan; ja koska oli selvitetty että J. Kramsu sanotulla $7\frac{1}{2}$ vuoden ajalla oli hyvin ja huolellisesti hoitanut holhutointaan, sentähden ja kun aset eivät olleet voineet sopia Kramsun ansaitsemasta palkkiosta, määräsi R. O., nojautuen P. K:n 23 luvun 5 §:ään sekä asiassa esitettyyn selvitykseen ynnä J. Kramsun hoitaman omaisuuden laatuun ja suuruuteen nähden, holhouspalkkion 1,000 m:ksi vuodessa sekä velvoitti hjat yhteisesti ja osansa mukaan maksamaan Elisabet Spetsille, jolle J. Kramsu oli testamentannut kaiken omaisuutensa, 7,500 m:kaa. *Vaasan H. O.*, jonne hjat vetosivat, vahvisti tuomiolla $\frac{31}{1}$ 02 R. O:n p:n. O. O.: ei muutosta.

Den 23:dje. 10. J. ja A. Tarvanen M. Ikosta ja J. Tikkaa vastaan; kosk. velkomusta. *Pieksämäen p:n K. O.* p. $\frac{25}{10}$ 00: Koska vjien vaatimus perustui selvään sekä hjain oikeaksi myöntämään takaussitoumukseen eivätkä hjat olleet voineet näyttää tulleen sitoumuksestaan vapautetuiksi tahi vjien saaneen korvauksen J. ja P. Jalkasen kassakreditivilainan suorittamisen

kautta heille johtuneesta vahingosta, sentähden K. O., säännön mukaan K. K:n 10 luvun 11 §:ssä, velvoitti hjat yhteisesti tahi sen heistä, jolta varoja löytyi, vjille maksamaan $\frac{2}{3}$ osaa vjen suorittamasta 30,000 m:sta ynnä niille kasvaneesta korosta 1,651 m:sta 89 p. eli siis yhteensä 18,991 m:kaa 13 p. koron kanssa. *Vuipurin H. O.*, jonne hjat vetosivat, t. $\frac{25}{1}$ 02: Koska vjat olivat K. O:ssa ensin vaatineet hjoilta ainoastaan $\frac{2}{3}$ osaa vjen Suomen Yhdyspankille maksamasta lainasta korkoineen, eikä K. O:n, asian jouduttua uudelleen sen käsiteltäväksi, olisi pitänyt ottaa tutkiaksensa vjen sittemmin esittämää lisävaatimusta, kun hjat olivat sitä vastustaneet, eikä oltu näytetty heitä siitä K. O:teen haastetun, H. O., kumoten ja poistaen K. O:n tästä antaman lausunnon, säännöksen mukaan takauksmiesten edesvastausvelvollisuuden tarkemmasta määrittämisestä $\frac{24}{2}$ 73 annetun asetuksen 4 §:ssä, velvoitti hjat vjille maksamaan $\frac{2}{3}$ osaa puheenalaisesta rahamäärästä 30,000 m:kaa eli siis 12,000 m:kaa korkoineen. *O. O.* oikaisi H. O:n t:ta korkojen suhteen, jättäen sen muuten pysyväksi. — (1 jäsen katsoi etteivät hjat olleet esiintuoneet syytä muuttaa H. O:n tuomiota muun puolesta kuin että hjat sen velvollisuuden perusteella, johon he olivat sitoutuneet vjille heidän puheenalaisesta takauksestaan johtuvan vahingon vastaamisesta, velvoitettiin yhteisesti tahi kummalla heistä varoja oli vjille suorittamaan $\frac{2}{3}$ osaa 31,651 m:sta 89 p. eli siis 12,660 m:kaa 75 p. korkoineen.)

Den 24:de. 11. J. Roos mot Bach & Nielsen; ang. fordran. *R:n i Nikolaistad* u. $\frac{18}{1}$ 01: Emedan skdn icke gittat bestrida riktigheten af den till grund för krafvet lagda skuldsedeln och då utredning icke förebragts derom, att provianten å barkskeppet Vesta, för hvilken svdn i afseende å försäkran af skdn uppburit 1 pund st. såsom assurancespremie och kommissionsarvode, vid inträffadt haveri tagit någon skada, ålades skdn att till svdn utbetala fordrade 40 pund engelsk sterling eller motsvarande belopp i finskt mynt jemte ränta. *Wasu Hfr.*, dit skdn vädjat, dom $\frac{25}{3}$ 02: Jemte det skdns i Hfr. gjorda anmärkning, att ifrågavarande mål bort vid R:n handläggas i närvaro af sakkunnige män, lemnades utan afseende, lät Hfr. bero vid R:ns u. *J. D.*: ej ändring.

12. J. Pastinen M. Ikosta ja J. Tikkaa vastaan; kosk. velkomusta. *Lappeenrannan R. O.* p. $\frac{21}{1}$ 01: Selville oli tullut, että vjat, jotka $\frac{14}{10}$ 98 olivat sitoutuneet omasta ja toistensa puolesta ominaiseen takaukseen J. ja P. Jalkasen samana päivänä päivätyyn kassakreditivikontrahdin perusteella Suomen Yhdyspankilta saaman 30,000 m:n lainan ynnä siitä juoksevan $5\frac{1}{2}$ prosentin koron maksamisesta, olivat mainitun takaussitoumuksensa johdosta olleet pakoitetut $\frac{16}{10}$ 99 pankille suoritta-

maan mainitun pääoman kokonaisuudessaan ynnä korkoa siitä 1,651 m:kaa 89 p. ja että nämä rahamäärät sittemmin, J. ja P. Jalkasen jouduttua konkurssitilaan, olivat tulleet pesän varoista vjille tuomituiksi; jonka tähden ja kun hja yhdessä vjien sekä J. ja A. Tarvasen kanssa oli sitoutunut omasta ja toistensa puolesta takaukseen niinkuin omasta velasta siitä, mitä vjat kerrotun takaussitoumuksensa nojalla tulisivat kärsimään, eikä hja edes ollut voinut väittää tulleensa sitoumuksestaan vapautetuksi tahi näyttää vjien saaneen hyvitystä siitä, mitä he edelläkerrotulla tavalla olivat maksaneet, R. O., nojautuen säännökseen takausmiehen edesvastausvelvollisuuden tarkemmasta määräämisestä $24\frac{1}{2}$ 73 annetun asetuksen 4 §:ssä, velvoitti hjan vjille suorittamaan mitä he päälle osastansa miesluvun mukaan olivat tulleet suorittaneeksi eli 18,000 m:kaa $5\frac{1}{2}$ % vuotuisella korolla Lokak. 14 p:stä 99 kunnes täysi maksu tapahtui, siitä kuitenkin poisluettua, mitä vjat voivat saada hjan takauskumppanilta J. ja A. Tarvaselta sekä osinkona J. ja P. Jalkasen konkurssipesästä. *Viipurin H. O.*, jonne hja vetosi, vahvisti tuomiolla $1\frac{1}{2}$ 02 R. O:n p:n. O. O.: Koska, niinkuin hja oli K. S:sa muistuttanut, vjat olivat R. O:ssa, kun asia siellä pantiin vireille, vaatineet hjalta ainoastaan $\frac{1}{5}$ osaa puheenalaisesta vjien maksamasta kassakreditiivilainasta eikä R. O:n, asian jouduttua uudestaan sen käsiteltäväksi, olisi pitänyt ottaa tutkiaksensa vjien silloin tekemää suurempaa vaatimusta, kun ei oltu edes ilmoitettu, että hja oli siitä R. O:teen haastettu, sentähden ja kun ei hjaa mikäli asiakirjoista kävi selville oltu kehoitettu antamaan saatikka antanut asiassa vastuuta sanotusta lisätystä vaatimuksesta, harkitsi K. S. oikeaksi, kumoten ja poistaen H. O:n ja R. O:n tästä antamat lausunnot, tuomioistuinten mainitseman lainpaikan nojalla, velvoittaa hjan, asianmukaista maksutodistusta vastaan, vjille heti suorittamaan $\frac{1}{5}$ puheenalaisesta 30,000 m:n rahamäärästä eli siis 6,000 m:kaa tuomioistuinten mainitsemalla korolla, siitä kuitenkin laillisessa järjestyksessä poisluettua, mitä vjat ehkä saisivat osinkona J. ja P. Jalkasen konkurssipesästä. — (1 jäsen oli muuten yhtä mieltä enemmistön kanssa paitse että senaattori sen velvollisuuden perusteella, johon hja oli sitoutunut vjille heidän puheena olevasta takauksestaan johtuvan vahingon vastaamisesta, sekä todistettu oli sanotun, vjille heidän takauksen johdosta syntyneen vahingon tekevän 31,651 m:kaa 89 p., josta hjan tuli korvata $\frac{1}{5}$, näin ollen velvoitti hjan vjille suorittamaan 6,330 m:kaa 37 p. $5\frac{1}{2}$ % koron kanssa siitä päivästä, jona oikeudenkäynti alkoi eli $20\frac{1}{11}$ 99.)

Den 26:te. 13. P. Morosoff ja hänen vaimonsa Anastasia Morosoff P. Uspenskiä vastaan; kosk. velkomusta ja korvausta. *Kivenmaran p:n K. O.* velvoitti päätöksessä $28\frac{1}{12}$ 99 Anastasia

Morosoffin, jolle vja oli rakentanut huvilarakennukset, vjalle suoritamaan 1,576 ruplaa sekä 90 markkaa korkoineen, siitä kuitenkin vähennettynä 208 ruplaa. *Viipurin H. O.*, jonne aset vetosivat, määräsi t:ssa $\frac{6}{4}$ 01 Anastasia Morosoffin vjalle suoritettavan rahamäärän 2,198 ruplaksi 68 kopekaksi korkoineen. *O. O.* velvoitti Anastasia Morosoffin vjalle suoritamaan 1,229 ruplaa tahi niitä vastaavan määrän Suomen rahaa maksuaikana käyvän kurssin mukaan 5 % korolla Marrask. 22 p:stä 98. — (1 jäsen velvoitti mainitsemillaan perusteilla Anastasia Morosoffin vjalle maksamaan 1,280 ruplaa korkoineen.)

Den 31:sta. 14. Handelsfirman A. Ahlström mot C. Lüdke, i egenskap af befälhafvare å ångfartyget Mathilde, och rederiet för nämnda ångfartyg Albert Stenzel & Rolke; sjörättsmål. *R:n i Raumo* u. $\frac{16}{12}$ 01: Emedan uti $\frac{3}{4}$ 01 afslutadt certeparti uttryckligen faststälts, att »Mathildes» befälhafvare eller rederi egde telegrafiskt underrätta skdn om fartygets ankomst till Trångsund minst 8 dagar derförinnan, ty ansåg *R:n*, att de af skdn från fartygets rederi emottagna skriftliga meddelandena om tiden när fartyget vore att förvänta till Trångsund icke kunde tillmätas någon betydelse samt att, derest skdn, innan skdn i antydt hänseende bekommit telegram, vidtagit åtgärder beträffande lastens hållande i beredskap för inlastning i fartyget eller om detsamma anländt till lastningsplatsen utan att skdn för slikt ändamål i öfverenskommen tid erhållit telegrafiskt meddelande, v:de borde sjelfve vidkännas sin derigenom uppkomna skada, hvarföre och som svdne blott för det fall, att dem ålades till skdn erlægga fordrad ersättning, önskat mot dess belopp qvitta sitt förmenta tillgodohafvande för öfverliggedagar, *R:n* förkastade skdns i målet utförda talan såsom obefogad samt vid sådant förhållande jemväl lemnade omordade qvittningsanspråk utan allt afseende. *Åbo Hfr.*, dit parterne vädjat, faststälde g:m dom $\frac{10}{8}$ 02 i hufvudsak *R:ns* u. *J. D.*: ej ändring.

15. F. Hedenström mot O. Wasastjerna och C. Wahlström, i egenskap af sysslomän i J. L. Törnroths konkurs; ang. fordran. *Nousis m. fl. snrs Hr.* u. $\frac{28}{11}$ 00: Enär skdn erkänt ej mindre riktigheten af en till stöd för kravet lagd räkning än att densamma innehåll, med undantag af en post å 87 mk för alsikeklöfverfrö, var obetaladt, förklarades konkursmassans tillgodohafvande hos skdn utgöra 1,203 mk 46 p., men emedan jemväl utredts, att skdn för J. L. Törnroths räkning uppfört ett magasin, för hvilket arbete *Hr.* ansåg 700 mk utgöra skälig ersättning, samt skdn dessutom hos konkursmassan hade tillgodo 50 mk för, arrende af magasin stomten, hvilket af svdne erkänts, ålades skdn att utbetala 453 mk 46 p. med ränta. *Åbo Hfr.*.

dit parterne vädjat, d. $31/12$ 01: Skdn hade väl öfvervakat arbetet vid uppförandet af berörda magasin samt anskaffat och forslat byggnadsmaterial till byggnadsplatsen, men emedan skdn icke kunnat styrka hvarken att han betingat sig något arvode för öfvervakningen eller att sådant arvode varit honom utlofvadt eller hvilka kostnader skdn haft för anskaffandet och forslandet af materialen, ty och då skdn uti omförmälda räkning godtskrifvits priset för förenämnda klöfverfröparti, ålade Hfr., med förkastande af skdns mot svdne utförda talan, skdn att till svdne utgifva fordrade 1,290 mk 46 p. efter afdrag af i slikt afseende medgifna 50 mk eller således 1,240 mk 46 p. med ränta. *J. D.*: ej ändring.

Februari.

Den 2:dra. 1. T. ja J. Hämäläinen H. ja S. Ukkosta vastaan; kosk. velkomusta. *Sakkolan p:n K. O.* p. $11/3$ 01: Oli tosin selville käynyt, että vjat olivat kahtena kesänä viljelleet eräitä hjain isävainajalta S. Hämäläiseltä vuokraamia niittyjä, mutta kun samalla oli toteensaatettu, että hjat ja S. Hämäläinen sen jälkeen olivat $21/3$ 94 vjien kanssa tehneet tilin heidän välisistä asioistaan ja silloin antaneet H. Ukkoselle 410 ruplan velkakirjan tekemättä mulstutusta siitä, että puheenalainen vuokramaksu oli suorittamatta, hyljättiin hjain kanne. *Viipurin H. O.* jonne hjat vetosivat, vahvisti t. $1/2$ 02 K. O:n p:n. *O. O.*: ei muutosta.

Den 3:dje. 2. J. ja A. Heikkinen »Rautakauppa osakeyhtiötä» vastaan; kosk. velkomusta. *Tampereen R. O.* p. $17/9$ 00: Vja, joka oli saattanut hjoille vahinkoa hankkimalla kelpaamattomia rautapalkkeja, velvoitettiin hjoille vahingon korvaukseksi maksamaan vaaditut 5,512 m:kaa 77 p. ja katselmusmiesten palkkioksi 495 m:kaa eli siis yhteensä 6,007 m:kaa 77 p. korkoineen. *Turun H. O.* jonne vja vetosi, t. $29/11$ 01: M. Böljan vjan tässä kohdin vastaan sanomatta jättämän todistuksen kautta oli selville tullut, että se vahinko, jonka hjat olivat kärsineet, oli tehnyt ainakin 400 m:kaa, mutta, vjan sitä kieltäessä, olevan todistamatta sanotun vahingon olleen isomman; jonka tähden H. O., muuttaen R:n p:ä ja hyljäten hjain vahingonkorvausvaatimuksen, mikäli se oli mainittua rahamäärää suurempi, sekä heidän pyyntönsä saada korvausta niistä palkkioista, jotka hjat vahingon selvittämiseksi olivat maksaneet käyttämillensä luotta-

musmiehille, koska näiden aikaan saada selvitys ei likimainkaan ollut vaatinut niin suuria kustannuksia, velvoitettiin vja maksamaan hjoille 400 m:kaa korkoineen. O. O.: ei muutosta.

3. K. Levin mot P. Arpiainen m. fl.; sjörättsmål. Ref. i J. F. T. 1903 Rättsf. n:o 7.

Den 5:te. 4. K. Herckman, toimitsijamiehenä J. Witikan konkurssissa, K. Judinia vastaan; kosk. velkomusta. Joensuun R. O. kumosi p:llä $13\frac{1}{2}$ 01 hjan kanteen toteennäyttämättömänä. Viipurin H. O., jonne asianomaiset vetosivat, vahvisti tuomiolla $12\frac{1}{7}$ 02 R. O:n p:n. O. O.: ei muutosta.

5. Tammerfors Jern- och Stålförädlings Aktiebolag mot A. Oterdahl: ang. fordran. R:n i Tammerfors ålade i u. $31\frac{1}{2}$ 01 skdn att till svdn utgifva 6,099 mk med ränta dock efter afdrag af den del af utaf svdn i resekostnadsförskott uppburna 800 mk, för hvilken svdn icke kunde redovisa. Åbo Hfr., dit skdn vädjat, d. $20\frac{1}{11}$ 01: Utredt att skdn, som blifvit antagen till disponent för skdn på i kontrakt $10\frac{1}{6}$ 99 upptagna vilkor, $1\frac{1}{7}$ 99 tillträdt omordade befattning samt att skdn $5\frac{1}{9}$ 99 till svdn aflåtit skriftligt meddelande derom att han f. o. m. sistberörde dag vore från sin tjänst skild, utan att skdn, emot svdns bestridande, styrkt sitt förebärande att svdn skulle hafva brutit det parterne emellan afslutade kontraktet och i följd deraf förverkat den svdn deri tillförsäkrade 6 månaders uppsägningstiden, äfvensom att svdn för en resa till Sverige af skdn uppburit 800 mk med skyldighet att aflemna redovisning; i anseende hvartill Hfr. fann skdn icke hafva förebragt skäl till annan ändring i R:ns u. än att, emedan den å tantiemet sig belöpande andelen af de 1,250 mk svdn varit berättigad att månatligen af skdn uppbära varit ett förskott och tantiemets definitiva belopp skulle fastställas i enlighet med bokslutet för hvarje år, skdn berättigades att, ifall det svdn tillförsäkrade tantiemet under den tid af 8 månader och 5 dagar, för hvilken svdn tillkomme samtliga åt honom utfästa löneförmåner, enligt boksluten för ifrågakomma år icke uppginge till så stort belopp att detsamma jemte den svdn tillagda fasta lönen uppginge till 1,250 mk i månaden, af svdn söka återvinna hvad åt svdn utbetalts i tantieme utöfver hvad honom enligt kontraktet tillbort. J. D.: ej ändring.

6. J. Rajala eli Järvinen A. Yläpynnöstä vastaan; kosk. velvoittamista torpan kontrahdin tekoon. Ruoveden p:n K. O. jossa hja oli vaatinut että vja, koska hän hjan ruvetessa vjan torppariksi oli luvannut antaa kirjallisen kontrahdin, mutta siitä huolimatta oli poishäädäntänyt hjan, velvoitettaisiin hjalle antamaan kontrahdin, p. $9\frac{1}{10}$ 00: Kosk'ei kanteenalainen lupaus, jos sellainen olisikin olemassa, lain mukaan ollut vjaa sitova, kumot-

tiin kanne perusteettomana. *Turun H. O.*, jonne hja vetosi, vahvisti t:lla $^{23}_{11}$ 01 K. O:n p:n. *O. O.*: ei muutosta.

Den 6:te. 7. A. Konnin A. Reposta vastaan; kosk. korvausta torpalla tehdystä rakennus- ja viljelystöistä. *Antrean p:n K. O.* p. $^{13}_{10}$ 00: Koska vjan puheenalaiset rakennus- ja viljelystöt, joista hän ei ollut ehtinyt nauttia vastaavaa hyötyä ja jotka olivat olleet omansa, hjan myydessä talon, korottamaan sen hintaa, olivat tulleet hjalle suoranaiseksi hyödyksi, velvoitettiin hja maksamaan vjalle vaaditut 342 mk:aa 50 p. *Viipurin H. O.*, jonne hja vetosi, vahvisti t:lla $^{31}_{8}$ 01 K. O:n p:n. *O. O.*: ei muutosta.

Den 7:de. 8. O. Puttonen ja Wilhelmiina Perttinen, V. Perttisen holhoojina, K. Hallongrenia v. m. vastaan; kosk. lahjakirjan kumoamista. *Laukaan p:n K. O.*, jossa vjat olivat moittineet sitä lahjakirjaa, jolla J. Jäntén oli pitkällisestä ja uskollisesta palveluksesta V. Perttiselle lahjoittanut m. m. osansa Taipaleen vapaatalosta, kumosi p:llä $^{24}_{8}$ 99 sanotun lahjakirjan mikälise vjien oikeutta koski, kosk'ei J. Jänténillä M. K:n 8 luvun 1 §:n mukaan ollut oikeutta V. Perttiselle lahjoittaa sanotun kiinteistön. *Vaasan H. O.*, jonne Wilhelmina Perttinen vetosi, vahvisti t:lla $^{15}_{10}$ 01 K. O:n p:n. *O. O.*: ei muutosta.

Den 12:te. 9. V. Schildt mot Nylands Aktiebank; ang. fordran. Ref. i J. F. T. 1903 Rättsf. n:o 6.

Den 16:de. 10. P. Sviberg, å ena sidan; och J. Malmqvist, i egenskap af korrespondentredare för barkskeppet Norden, på andra sidan, ömsom sknde och svde samt Starck & Bähr och V. Starck, svde; sjörättsmål. *Finströms sn:s Hr.* förkastade i u. $^{29}_{8}$ 98 P. Svibergs emot J. Malmqvist väakta ersättningspåstående, men ålade V. Starck och Stark & Bähr att utbetala 2,307 mk 50 p. med ränta. *Åbo Hfr.*, dit parterne vädjat, d. $^{31}_{12}$ 01: Utredt att J. Malmqvist $^{26}_{10}$ 94 uppdragit åt V. Starck att för Nordens rederi afsluta certeparti om en saltlast från Iviza till Åbo eller Mariehamn för en frakt af 10 mk för ton, utan att dervid af Malmqvist förbehåll gjorts om andra bestämmelser, samt att Starck & Bähr, till hvilka V. Starck i anledning af berörda uppdrag afsändt telegrafisk order om afslutande af slikt befraktningsaftal, derefter, under åberopande af firman i sådant afseende meddelad telegrafisk fullmakt, för nämnda rederi med P. Sviberg uppgjort ifrågarvarande certeparti, hvars öfriga vilkor hvarken stridit mot hvad gällande sjölag stadgar eller inneburit särskild afvikelse från hvad i allmänhet vid fraktens afslutande iakttages. Och emedan certepartiet alltså varit för Nordens rederi bindande samt rederiet vid sådant förhållande icke egt att undandraga sig uppfyllandet af detsamma, ty och alldenstund enligt certepartiet skada härrörande af bristande

uppfyllelse deraf borde af den selande kontrahenten ersättas med det beräknade fraktbeloppet och denna bestämmelse af Hfr. ansågs innefatta att sagda belopp skulle i förhållande till skadans storlek utgå, fördenskull och då P. Sviberg styrkt att han i följd deraf att Nordens rederi brutit certepartiet fått såsom honom frångången handelsvinst vidkännas en skada af minst 2,307 mk 50 p., ändrades Hrs u. sålunda att, jemte det P. Svibergs emot Starck & Bähr och V. Starck utförda talan såsom obefogad underkändes och desamma befriades från den dem åhvälfda betalningsskyldigheten, J. Malmqvist i sin ofvannämnda egenskap ålades att till P. Sviberg utgifva förenämnda 2,307 mk 50 p. med ränta, hvaremot Svibergs härutöfver mot Malmqvist väckta anspråk förkastades. *J. D.*: ej ändring.

Den 17:de. 11. E. Majander J. Nikkilä vastaan; kosk. tilanosan luovuttamista. *Mäntsälän y. m. p:ien K. O.* velvoitti pillä ¹⁶/₄ 01 hjan vjan, alaikäisen poikansa Juho Nikkilän holhoojana, hallittavaksi luovuttamaan sen puolen Spjutsundin perintötaloa, jonka Juho Nikkilä oli perinyt äidiltään ja hjan tyttäreltä Alma Majanderilta. *Turun H. O.* jonne hja vetosi, vahvisti tilla ³¹/₅ 02 sen lopputuloksen, johon K. O. oli asiassa johtunut, kosk'ei hja ollut voinut toteen näyttää että Alma M. eläessään oli luopunut perintöoikeudestaan puheenalaiseseen talonpuoliskoon. *O. O.*: ei muutosta.

Den 28:de. 12. Drätselkammaren i Mariehamn mot M. Eriksson m. fl.; ang. ersättning. *Jomala sus Hr.* u. ⁵/₁₁ 00: Utredt att innehafvarene af de utaf svdne häfdade, under Kastelholms kungsgård lydande torpen å Styrso, Svinö och Espholm holmar g:m fartygsrörelsen i Mariehamns vestra hamn, till hvars område ett invid Svinö holmes vestra strand befintligt, numera åt svdne till gemensamt begagnande upplåtet notvarp hänförts, lidit intrång i rättigheten att förfoga öfver sagda notvarp samt att torpen årligen tillskyndades en minskning i fiskfångsten, som af Hr. uppskattats till 600 mk om året: att innehafvarene af torpen begagnat jemväl ett annat invid Styrso beläget notvarp, som icke föll inom hamnområdet, samt att minskningen i fisket förorsakats ej allenast af den rörelse med fartyg, som pågått i den till Mariehamn utprickade farleden, utan ock g:m den uppgräfning af sjöbottnen, som g:m förankringar af fartyg egt rum, hvarutom ett allmänt aftagande i fiskfångsten a orten medverkat; men emedan det icke med visshet kunde bestämmas, i hvilken mån enhvar af antydda omständigheter bidragit till den öfverklagade minskningen i fisket samt någon godtgörelse för den skada, som skeppsrörelsen i farleden åstadkommit, icke kunde torpinnehafvarene eller kungsgården tillerkännas, fann Hr. svdne, åt hvilka arrendatorn af kungsgården

afstått den honom möjligen tillkommande rätten till skadeersättning och hvilka förenat sig om ersättningens gemensamma tillgodonjutande, berättigade till ett skadestånd, som motsvarade $\frac{1}{4}$ af det uppskattade ersättningsbeloppet och sålunda uppgick till 150 mk om året; i anseende hvartill skdn ålades att till svdne för den dem tillskyndade skadan utgifva för tiden $\frac{29}{5}$ 88— $\frac{29}{5}$ 98 1,500 mk. *Äbo Hfr.*, dit parterne vädjat, d. $\frac{7}{2}$ 02: Emedan svdne M. Eriksson, E. Pettersson och A. Jansson g:m kontrakter $\frac{30}{10}$ 96 enhvar erhållit besittningsrätt till torpen utan att de ens påstått, att de dervid gjort någon anmärkning om minskad fiskfångst, samt J. Henriksson g:m kontrakt $\frac{2}{11}$ 68, som bekräftats g:m kontrakt $\frac{30}{9}$ 90, tillagts besittningsrätt till endast $\frac{1}{5}$ af ifrågavarande holmar jemte fiskevatten, fastställdes den svdne af Hr. tillagda ersättningen att utgå för M. Eriksson. E. Pettersson och A. Jansson för tiden $\frac{30}{10}$ 96— $\frac{29}{5}$ 98 med 237 mk 50 p. och för J. Henriksson för tiden $\frac{29}{5}$ 88— $\frac{29}{5}$ 98, till $\frac{1}{5}$ af det utaf Hr. uppskattade beloppet, med 300 mk; hvarföre skdn ålades att till svdne utgifva 537 mk 50 p. *J. D.*: Emedan af den ersättning svdne af domstolarne tillagts, J. Henriksson tillborde $\frac{1}{5}$ för tiden $\frac{29}{5}$ 88— $\frac{29}{5}$ 98 eller 300 mk samt de öfrige svdne gemensamt $\frac{4}{5}$ af ersättningsbeloppet för tiden $\frac{30}{10}$ 96— $\frac{29}{5}$ 98 eller 190 mk, ålades skdn att till svdne gemensamt utgifva 490 mk. — (1 ledamot fann utredt vara att afkastningen från två invid Styrsö och Svinö holmar i närheten af den till Mariehamn utprickade allmänna farleden belägna af svdne begagnade notvarp, af hvilka det sistnämnda blifvit hänfördt till Mariehamns vestra eller allmänna hamns område, efter hand minskats, hvartill den rörelse med ång- och segelfartyg, som i sagda farled egt rum, måste antagas hafva medverkat; men emedan någon ersättningsskyldighet för den minskning i fiskeafkastningen antyddas trafik förorsakat icke kunde åläggas Mariehamns stad och utredning teke förebragts derom att stadens hamnförvaltning g:m anvisande af ankarplats för fartyg i fiskevattnet eller annorstädes i någon mån vållat försämringen i fisket, pröfvade senatorn rättvist förkasta svdnes talan såsom ostyrt och frikalla Mariehamns stad från all densamma ålagd ersättningsskyldighet.)

Mars.

Den 2:dra. 1. H. Mattila y. m. K. Poikelaa eli Mattilaa vastaan; kosk. maariitaa. *Kittilän p:n K. O. p. 20/400*: Oli selvitetty että asianosaisten isä Heikki Mattila oli vjalle antanut erinäiset Mattilan taloon kuuluvat tilukset viljeltäviksi sekä 87, kun isojako Kollon johtokunnassa alkoi, anonut sanottujen tilusten eroittamista vjalle eri tilaksi, minkä johdosta Mattilan talosta oli m. m. perustettu Poikelan $\frac{1}{3}$ manttaalin talo, kuin myös ett'ei Heikki Mattila, myydessään Mattilan talon hjoille, ollut tarkoittanut että kauppa käsittäisi Poikelan tilaa, jonka omistamisessa hän sittemmin kauppakirjalla $\frac{23}{3}$ 91 oli vahvistanut vjan; minkä vuoksi hjain kanne hyljättiin. *Vaasan H. O.*, jonne hjat vetosivat, on tssä $\frac{20}{3}$ 01 K. O:n mainitsemilla syillä ja silläkin perusteella, ett'eivät hjat, joilla oli ostamassaan Mattilan talossa nautittavanaan talon manttaalia vastaava maa-ala, koskaan olleet viljelleet niitä tiluksia, joista Poikelan talo oli muodostettu, vahvistanut sen lopputuloksen, johon K. O. oli johtunut. *O. O.*: ei muutosta. (2 jäsentä lausui: Koska Heikki Mattila ja hänen vaimonsa kauppakirjalla $\frac{10}{4}$ 88 olivat hjoille sovitusta hinnasta myyneet Mattilan talon, eikä se seikka että sanottuun taloon oli sittemmin isossajaassa annettu lisämaata kruunun liikamaasta niin paljon että siitä veronpanossa voitiin muodostaa Mattila, Heikkilä ja Poikela nimiset 3 eri taloa yhtä vähän kuin sekään että vja jo useampia vuosia ennen mainittua kauppaa oli isänsä suostumuksella viljellyt niitä Mattilan talon tiluksia, jotka saadun lisämaan kanssa nyt muodostivat Poikelan talon, voinut vaikuttaa hjain yllämainittuun kauppakirjaan perustuvaan oikeuteen, harkitsivat Senaattoorit oikeaksi mitättömöksi julistaa yllämainitun kauppakirjan $\frac{25}{3}$ 91 sekä velvoittaa vjan luovuttamaan Poikelan talon hjoille.)

2. O. Alanen A. Keskistä vastaan; kosk. parempaa oikeutta myllypaikkaan. *Längelmäen y. m. p:ien K. O. p. 9/301*: Selvitetty, että Pääskylän eli Kynnyskoskessa sijaitseva vesimylly jo kaukaisemmista ajoista asti oli ollut Vinkiän kyläkunnan osakkaiden yhteisesti käytettävänä ja että he olivat sitä yhdessä rakennelleet ja siitä nauttineet etuja, kantaen siitä ajoittain yhdessä jauhotustulliakin, kuin myös että mylly, jolle eri tonttia kylän tiluksista ei oltu isossajaassa erotettu, oli jäänyt hjan omistaman talon piiriin ja myllypaikka siis täydellä omistusoikeudella oli hjan yksin, mutta myllyrakennus kylän taloille yhteisesti kuuluva ja vjalla ja L. Vassmanilla siis edelleen oli jauhotusoikeus myllyssä rakennusvelvollisuutensa täyttämistä vastaan; minkä joh-

dosta K. O. katsoi ettei vjaa ja Vassmania saatettu velvoittaa myllypaikasta poismuuttamaan myllynosuuksiansa ja että sentähden myös hjan vaatimus kosken vesivoiman luovuttamisesta hänen yksinään nautittavakseen jätettiin varteen ottamatta. *Turun H. O.*, jonne aset vetosisivat, t. $10/4$ 02: Koskei oltu näytetty että myllypaikka ja kosken vesi isossajaossa tahi sen jälkeen olisi määrätty millekään kylän talolle yksityisesti, kuului myllypaikka ja vesivoima R. K:n 20 luv. 1 §:n perusteella kylän kaikille tilanhaltijoille, jotka yhteisesti omistivat myllyn, johon nähden hjan kanne hylättiin. *O. O.*: ei muutosta.

3. O. Bülow och O. Nerdrum mot Kotka Ångsågs Aktiebolag m. fl.; ang. ersättning. *Kymmene m. fl. surs Hr.* ålade g:m u. $29/5$ 01 svdne att i ersättning för afverkade undermåliga träd till skdne utgifva 11,631 mk. *Viborgs Hfr.*, dit parterne vädjat, frikände i d. $12/4$ 02 svdne från ersättningsskyldighet. *J. D.*: ej ändring.

4. G. Grönroos J. Laurilaa vastaan; kosk. velkomusta. *Tampereen R. O.* hylkäsi p:llä $15/2$ 01 hjan kanteen. *Turun H. O.*, jonne hja vetosi, vahvisti t:lla $28/5$ 02 K. O:n p:n. *O. O.*: ei muutosta.

Den 3:dje. 5. K. Majander m. fl., i egenskap af sysslomän i A. Lassel & C:os konkurs, mot A. Wisén; ang. fastställande af i konkurs bevakad fordran R:n i *Nikolaistad* u. $4/2$ 01: En af svdn i konkursen bevakad fordran af 5,892 mk 47 p. fastställdes till betalning. *Vasa Hfr.*, dit skdne vädjat, lät i d. $20/6$ 02 bero vid R:ns u. *J. D.*: ej ändring.

Den 5:te. 6. Björneborgs Utskänkningsaktiebolag mot Finska Statsverket; ang. fordran. R:n i *Björneborg* u. $23/11$ 00: Stadgandet i 3 mom. 9 § af förordningen $9/8$ 62, ang. försäljning och utskänkning af brännvin, var tydligt deri, att afdrag af annat än högst 6 % ränta å skdns inbetalda och i företaget innestående kapital samt de i 7 och 13 §§ af sagda förordning bestämda afgifter äfvensom nödiga driftkostnader och den förlust, som tilläfventyrs uppstått vid bedrifvandet af sådan utaf skdn eller annan med Stadsfullmäktiges begifvande och med ifrågavarande medel inrättad och underhållen värdhusrörelse, der utskänkning af rusdrycker ej sfinge förekomma, icke var tillåtet samt att icke heller någon reservering af bolagets vinstmedel var medgifven, hvarför och då skdn af 98 års vinstmedel, innan vinstfördelning egt rum, för inköp af fastighet reserverat ett belopp af 25,000 mk, R:n ålade skdn att till svdn utbetala Kommunikationsfonden tillkommande $2/3$ af sagda belopp eller 10,000 mk med ränta. *Åbo Hfr.*, dit skdn vädjat, fastställde g:m d. $30/11$ 01

R:ns u. J. D.: Ifrågavarande från skdns vinst under 98 till anskaffande af lokaler för bedrifvande af skdns rörelse undantagna belopp borde hänföras till sådana driftkostnader, som skdn, jemlikt 3 mom. 9 §. i ofvannämnda förordning, varit berättigad att afdraga från skdns vinstmedel, hvarföre K. S., med upphäfvande af Hfrs d. och R:ns u., förkastade svdns i målet förda talan.

7. Toiminimi J. W. Snellman Kajaanin kaupunkikuntaa vastaan; kosk. maan luovuttamista. *Kajaanin R. O.* p. $\frac{22}{1000}$: Selville oli käynyt, että sittenkuin Kuningatar Kristiina $\frac{18}{9}$ 1650 oli Kreivi Pehr Brähelle vapaaherrakunnaksi lahjoittanut Kajaanin linnan alueineen ynnä Kajaanin silloisen läänin ja samalla myöntänyt hänelle oikeuden ja vallan perustaa tähän vapaaherrakuntaansa kaupungin seka antaa sille tarpeelliset privileegiot ja lahjoitukset, niin oli Brahe $\frac{6}{3}$ 1651 Kajaanin linnan viereen perustanut samannimisen kaupungin ja sille antamassaan perustus-kirjassa lahjoittanut kaupungille Kajaanin joen eteläpuolella olevat maanalat, minkä lahjoituksen Fredrik I $\frac{1}{9}$ 1727 oli vahvistanut; ja koska se alue, johon hjan sahalaitos oli rakennettu ei ollut kaupungin varsinaista tonttimaata, vaan kuului kaupungille lahjoitettuun maahan, reduktionsisäännössä $\frac{9}{12}$ 1682 ja kunink. kirjeessä $\frac{25}{9}$ 1745 sekä kaupunkien porvaristolle $\frac{23}{2}$ 1789 annetun vakuutuksen 4 §:ssä olevien määräysten mukaan ei saatu eroittaa kaupungin omistuksesta, sentähden ja kun teollisuusprivilegioita $\frac{29}{5}$ 1739 ei voitu sevelluttaa puheenalaiseen tapaukseen, velvoitettiin hja poistamaan mainittu sahalaitos ja jättää riidanalainen alue vjan vapaaseen hallintoon. *Vaasan H. O.*, johon hja vetosi, t. $\frac{18}{12}$ 01: Hja oli sitä vähemmän esittänyt syytä R:n p:n muuttamiseen, kuin Kirkkoherra Wegelius, jonka oikeus oli hjalle siirtynyt, ei ollut saanut omistusoikeutta riidanalaiseen saha-alueeseen. *O. O.*: ei muutosta.

Den 6:te. 8. G. Gröndahl mot V. Mattsson, ang. fordran. *Pernå sns Hr. u.* $\frac{8}{1100}$: Utredt att svdn lemnat skdn i uppdrag att till hugad köpare för 90,000 mk försälja Nygård m. fl. hemman samt ett derstädes anlagdt mejeri samt att vidtaga alla med försäljningen förenade åtgärder och att skdn i anledning häraf utjudit berörda lägenheter åt J. Askolin, som jemväl, sedan svdn, den der personligen varit tillstädes, förklarar sig beredvillig att till Askolin afyttra lägenheterna, erjudit sig att inköpa desamma, men att det sålunda aftalade köpet med anledning deraf att svdn till skdn och Askolin lemnat oriktiga uppgifter gått om intet; hvarföre svdn ålades att till skdn i fordradt försäljningsarvode utgifva 1,800 mk med ränta. *Åbo Hfr.*, dit svdn vädjat, d. $\frac{18}{1}$ 02: Emedan den omständigheten, att be-

rörda köp ej kom till stånd, icke förorsakats af svdns oriktiga uppgift om lägenheternas jordareal samt svdn således ej varit dertill vållande, att skdn gått förlustig det påräknade arvodet, förkastades skdns talan *J. D.*: ej ändring. — (1 ledamot fastställde Hrs u. — 2 ledamöter funno det icke vara tillförlitligen styrkt att svdn lemnat skdn i uppdrag att försälja svdns lägenheter, men emedan svdn nöjts åt Hfrs d., pröfvade senatorerne rättvist låta bero vid det slut, hvori Hfr. i saken stannat.)

9. G. Jalkanen A. Fellmania vastaan; kosk. velkomusta. *Hollolan y. m. p:ien K. O.* hylkåsi p:llä $12/11$ 00 hjan kanteen. *Turun H. O.*, jonne hja vetosi, jätti t:ssa $10/12$ 01 sen loppupää-töksen pysyväksi, johon *K. O.* oli asiassa johtunut. *O. O.*: ei muutosta.

Den 7:de. 10. »Sågegarenes i Finland Arbetare-Olycks-fallsförsäkringsbolag» *J. Lindroosia* vastaan; kosk. vahingonkorvausta tapaturman aiheuttamasta ruumiinvammasta. *Hattulan y. m. p:ien K. O.* velvoitti p:llä $29/3$ 01 hjan vjalle vahingonkorvaukseksi maksamaan vuosittain 36 mk:aa, $4/3$ 99 lukien. *Turun H. O.*, jonne hja vetosi, vahvisti t:lla $26/4$ 02 *K. O:n* p:n. *O. O.* määräsi vuotuisen vahingonkorvauksen 21 mk:ksi 60 p:ksi.

Den 9:de. 11. Sumiaisten seurakunta Laukaan seurakuntaa vastaan; kosk. kirkkoherranvirkatalon katselmusta. *Laukaan p:n K. O.* p. $2/11$ 00: Sen ohessa että hjan vaatimus että hja, joka *K. S:n* p:n $9/9$ 96 mukaan, vjan silloisten palkansaaajain poistut-tua viroistaan, oli erotettava itsenäiseksi kirkkoherrakunnaksi ja siis olisi velvollinen yksin rakentamaan oman kirkkoherranvirkatalonsa, vapautettaisiin kaikesta rakennusvelvollisuudesta Pellosniemen virkatalossa hyljättiin, koska asianosaiset vielä olivat yhtenä kirkkoherrakuntana, velvoitettiin asianosaisten rakennus-velvolliset jäsenet tarkemmin määrätyllä tavalla kustantamaan erinäisiä korjaustöitä Pellosniemen virkatalossa. *Vaasan H. O.*, jonne hja vetosi, muutti t:ssa $30/8$ 02 muutamissa tehtäväksi määrätystä töitä koskevissa kohdin *K. O:n* p:n. *O. O.* ei muutosta.

Den 10:de. 12. J. Pöyhösen konkurssipesä Stude & C:on konkurssipesää vastaan; kosk. saatavan vahvistamista. *Kuopion R. O.* p. $16/9$ 01: Selvitetty että vja oli hjan puolesta tehdyn konttokuranttitilin mukaan hjalta saapa 56,134 mk:aa 72 p., mutta että tuo konttokuranti oli vaillinainen siinä ett'ei erinäisiä rahalahetyksiä yhteensä 35,439 mk:aa 40 p., jotka olivat *J. Pöyhösen* hyväksi tulleet, oltu siihen hänen vastattavikseen merkitty, ja ett'ei *J. Pöyhösen* hyväksymiä vekseleitä oltu merkitty *Stude & C:on* vastattaviksi, vaikka *Stude & C:o* oli ne pankeille myönyt ja pankit *Pöyhösen* konkurssissa valvoneet niiden mää-

rät, yhteensä 99,605 m:kaa 20 p., johon nähden ja kun Stude & Co niin muodoin ei ollut hjalta mitään saapa, eikä Stude & Con velkomusta, mikäli se perustui mainittuihin vekseliin, voitu huomioon ottaa, kosk'ei velkomusta alkujaan valvontapäivänä J. Pöyhösen konkurssissa tällä perusteella oltu ajettu, hylättiin kanne. *Viipurin H. O.*, jonne vja vetosi, t. 1/11 02: Koska vekselien hyväksyminen ainoastaan siinä tapauksessa oli pidettävä maksuna että hyväksyjä oli lunastanut vekselit, mutta ei oltu väitettykään että J. Pöyhönen tahi hänen konkurssipesänsä olisi lunastanut puheenalaiset vekselit, sentähden ja kun pankit olivat Stude & Con konkurssissa valvoneet vekselien sisällöt ja pesästä kantaneet jako-osuutta vekselien määrille, katsoi H. O. vjan oikeutetuksi J. Pöyhösen konkurssipesästä saamaan valvomansa rahasumman, siitä lyhennettynä se määrä, jonka pankit saisivat kantaa Pöyhösen konkurssipesästä. *O. O.*: Koska oli selville käynyt että J. Pöyhönen oli hyväksynyt vekseleitä Stude & Co:lle koko siitä rahamäärästä, minkä yhtiö oli saapa Pöyhöseltä, ja yhtiö oli diskontannut vekselit pankeissa, jotka olivat valvoneet vekselien määrät Pöyhösen konkurssissa ja saaneet ne tuomituksi maksettaviksi, sentähden ja kun Stude & Con J. Pöyhösen konkurssissa valvoma rahamäärä sisältyi pankkien valvomiin ja niille tuomittuihin vekselimääriin, katsoi K. S. ettei se seikka, että Stude & Co vekselien diskonttaamisen kautta oli joutunut vastuunalaiseksi näitten lunastamisesta pankeista, voinut tuottaa yhtiölle oikeutta saamaan valvomaansa määrää maksettavaksi J. Pöyhösen konkurssipesän varoista; minkä vuoksi asia jätettiin sen lopputuloksen varaan, johon R. O. oli johtunut.

13. J. Vitikan konkurssipesä J. Puhakan konkurssipesää vastaan: kosk. velkomusta. *Joensuu R. O.* vahvisti p:llä 29/4 01 hjan saatavan J. Puhakan konkurssipesästä 5,000 m:ksi. *Viipurin H. O.* hylkäsi t:ssa 10/9 02 hjan kanteen toteennäyttämättömänä. *O. O.*: ei muutosta.

Den 13:de. 14. E. Almqvist mot R. Rathsmann; ang. utbekommande af försäljningsprovision. *R:n i Helsingfors* u. 15/12 00: Utredt att skdn, som af Försäkringsaktiebolaget Kaleva fått i uppdrag att anskaffa köpare till Östermyra bruksegendom, hvarvid skdn utlofvats en provision af 35,000 mk, ställt sig i förbindelse med svdn i syfte att i eller g:m honom finna köpare samt utfäst sig att betala åt svdn en provision af 10,000 mk, för den händelse g:m svdns bemedling köp kom till stånd, äfvensom att egendomen sedermera g:m förmedling af svdn försålts till Östermyra Bruks Aktiebolag, om ock vid köpeaftalets ingående köpebrevet utskrifvits i svdns eget namn, hvarföre och då den omständigheten att svdn egde del i nämnda bolag icke var å saken verkande, skdn ålades att till svdn utbetala 10,000 mk

med ränta, *Åbo Hfr.*, dit skdn vädjat, faststälde genom d. $26\frac{2}{3}$ 02 R:ns u. *J. D.*: ej ändring.

Den 16:de. 15. A. Heliste M. Vitikkaa vastaan; kosk. hallintooikeutta niittypalstaan. *Rovaniemen p:n K. O.* p. $14\frac{1}{10}$ 01: Koska hja $14\frac{1}{10}$ 90 oli ostanut $\frac{1}{2}$ Vesalan taloa sillä edellytyksellä että veljensä J. Helisteen $\frac{5}{3}$ 75 tehtyyn ja hjalle siirrettyyn vuokravälikirjaan perustuva hallintooikeus taloon kuuluvaa osaan Luonuaajoen niittyä jäisi voimaansa, huolimatta siitä että tämä määräys hjan tahdosta oli kauppakirjasta poisjätetty, sentähden ja kun hjalla sitä paitse oli katsottava olleen tieto mainitusta välikirjasta, koska sen vakuudeksi Vesalan taloon vahvistettu kiinnitys silloin oli voimassa, katsoi K. O. $\frac{5}{3}$ 75 tehdyn välikirjan hjaa sitovaksi; ja kun vja hänelle $20\frac{2}{10}$ 92 siirretyn välikirjan kautta oli tullut J. Helisteen vuokraoikeuden omistajaksi, velvoitettiin hja, joka myödessään talonosansa sen nykyisille omistajille oli puheenalaisen niityn nautinnon itselleen pidättänyt, noudattamaan riidanalaista vuokravälikirjaa vjan suhteen. *Vaasan H. O.*, jonne hja vetosi, vahvisti t:lla $20\frac{2}{10}$ 02 K. O:n p:n. O. O. jätti sen lopputuloksen pysyväksi, johon tuomioistuimet olivat johtuneet.

Den 17:de. 16. A. Kangasoja P. Vaissia vastaan; kosk. korvausta. *Keuruun y. m. p:ien K. O.* p. $2\frac{2}{11}$ 00: hjan kanne kumottiin. *Vaasan H. O.*, jonne hja vetosi, vahvisti t:lla $31\frac{1}{10}$ 02 K. O:n p:n. O. O.: ei muutosta.

17. K. Utter »Ingerois Träsliperi» nimistä yhtiötä vastaan; kosk. häätämistä. *Luhangon y. m. p:ien K. O.* p. $5\frac{2}{2}$ 01: Kosk'ei oltu näytetty että hja, joka $12\frac{2}{8}$ 94 tehdyn välikirjan mukaan hallitsi erästä torppaa, oli hakannut muuta kaskea kuin noin yhden hehtoliträn kylvöosan ojitettua ja niityksi kelpaavaa maata, hylättiin vjan kanne. *Viipurin H. O.*, jonne vja vetosi, määräsi t:ssa $1\frac{1}{3}$ 02, koska hja luvatta vasten edllämainitun välikirjan määräyksiä oli hakannut kaskea, että hjan oli häätämishallalla muutettava pois torpasta. O. O.: ei muutosta.

Den 18:de. 18. Akkas församlings kyrkoråd mot Akkas ängsågs aktiebolag; ang. öppenhallande af kungsådra. *Urdiala m. fl. snrs Hr.* u. $15\frac{5}{6}$ 01: Utredt att kungsådra jemlikt 12 § i förordningen $23\frac{2}{3}$ 68, ang. vattenledningar och vattenverk, borde i Haihunkoski fors öppenhallas och hafva den sträckning distriktsingeniören A. Hildén å vid hållen syn upprättad karta angifvit, hvarföre och då skdn icke ens påstått det innehafvarene af särskilda kvarnar egde rätt att afstänga vattnet i forsen, Hr. förordnade att den af Hildén angifna färan i forsen skulle såsom kungsådra betraktas. *Åbo Hfr.*, dit skdn vädjat, lät i d. $18\frac{2}{4}$ 02 bero vid Hrs u. *J. D.*: ej ändring. — (1 ledamot fann utredning icke vara förebragt derom, att den tid ifrågavarande, med

vederbörligt tillstånd inrättade kvarnar i Haihunkoski anlagts, kungsådra derstädes skulle funnits, hvarföre och då den rätt till vattnets begagnande, som kvarnegarene vid verkens anläggning och skatlläggning förvärfvat sig, icke kunde g:m senare lagstiftning ang. kungsådra och dess öppenhållande minskas, Senatorn pröfvade rättvist, med stöd af 20: 3 B. B., upphäfva Hfrs d. och Hrs u. samt förkasta svdns i målet utförda talan.)

Den 19:de 19. J. Wallenberg y. m. K. Mustamaata vastaan: kosk. korvausta. *Lapuan y. m. p:ien K. O.* p. 13/4 01: Vja velvoitettiin hjoille maksamaan vaaditut 1,638 m:kaa 15 p. *Vaasan H. O.* jonn vja vetosi, t. 25/3 02: Koska vja oli saat-
tanut H. O:n 7/12 97 antaman tuomion K. S:n tutkittavaksi eikä siis ollut velvollinen ilman pakkoa noudattamaan samaa lain voiman voittamatonta tuomiota, jonka hjat olisivat olleet oikeu-
tetut saamaan täytäntöön lain määräämässä järjestyksessä, sen vuoksi ja kun hjat eivät olleet väittäneetkään, että vja oli jäl-
keen 21/11 98, jolloin K. S:n tuomio asiassa annettiin, viljellyt puheenalaista torppaa, hylättiin hjain asiassa ajama kanne. *O.* ei muutosta.

20. M. Ikonen vasten B. Breitholtzin konkurssipesän toimittajamiehiä E. Berneriä y. m.; kosk. velkomusta. *Kangasniemen p:n K. O.* p. 5/9 01: Hja, joka oli ottanut myödykseen Breitholtzille 600 standerttia sahatavaroita T. & J. Salvesenille toimitettaviksi ja sitoutunut siitä että Breitholtz osaksi oli luovuttanut hjalle 20/12 99 tehdyn hankintakontrahdin täyttämisen maksamaan Breitholtzille kaupanvälityspalkkioksi 4 % hjalle puutavaroista tulevasta myyntihinnasta, rautatierahti poisluettua, velvoitettiin suorittamaan vjille 4 % T. & J. Salveseniltä nostamastaan nettohinnasta 51,720 m:sta 34 p:stä eli 2,068 m:kaa 51 p. *Viipurin H. O.*, jonne hja vetosi, t. 12/7 02: Kosk'ei hja ollut näyttänyt että Breitholtzin ja T. & J. Salvesenin tekemä sopimus edelläsanotun kontrahdin purkamisesta oli estänyt hjaa täyttämästä omasta puolestaan hankintasitoumustaan toiminimelle, vaan hjan päin vastoin oli katsottava omasta tahdostaan siitä luopuneen; ja kun hja ei ollut osoittanut muulla tavalla vapautuneensa sitoumuksestaan Breitholtzia kohtaan, jätti H. O. sen lopputuloksen pysyväksi, johon K. O. oli johtunut. *O. O.* Kosk'ei hja ollut edes väittänyt että hän, saatuaan Breitholtzilta tiedon puheenalaisen kontrahdin purkamisesta, olisi ilmoittanut Breit-
holtzille vaatimustaan saada puolestaan täydelleen täyttää han-
kintasitoumuksensa ja hjan niin ollen sekä siihen nähden mitä
asiassa muuten oli esiintullut oli katsottava vapaasta tahdostaan
luopuneen sitoumuksensa täyttämisestä, ja kun hja ei ollut näyttä-
nyt muulla tavalla vapautuneensa puheenalaisen välityspalkkion
maksamisesta, jätti K. S. sen lopputuloksen pysyväksi, johon

tuomioistuimet olivat johtuneet. — (1 jäsen lausui: Koska selvitetty oli että Breitholtz, jolle hja, Breitholtzin otettua kontrahdilla $20/12$ 99 hankkiakseen toiminimi T. & J. Salvesenille noin 1,300 standerttia sahatuita puutavaroita, oli välipuheella sitoutunut sanotun kontrahdin mukaisesti ja siinä määrättyistä hinnoista myymään 600 standerttia sellaisia tavaroita, sittemmin oli sopimuksella T. & J. Salvesenin kanssa purkanut puheeksi tulleen hankintakontrahdin ennenkuin hja, jonka asiana oli ollut laittaa mainitun B:lle myymänsä puutavarat T. & J. Salvesenille ja siltä myös saada makso niistä, oli ennättänyt T. & J. Salvesenille lähettää enempiä kuin 465 standerttia, mutta vjat eivät olleet todistaneet hjan hyväksyneen kosketeltua kontrahdin purkamista, minkä purkamisen johdosta hja oli ollut estetty T. & J. Salvesenille lähettämästä hankkimastaan tähteenä olevia 135 standerttia puutavaroita, sentähden ja kun B., jonka palkkio kysymyksessä olevan, hänen ja hjan kesken tapahtuneen kaupan välittämistä oli määrätty neljäksi prosentiksi Ikoselle tulevasta kauppahinnasta, ei ollut katsottava oikeutetuksi saamaan tätä palkkiota puheenalaisista 465 standertista puutavaroita sittenkuin hän menettelyllään oli saanut aikaan että melkoinen osa kauppaan kuuluvista puutavaroista oli jäänyt hjalta myymättä, harkitsi senaattori oikeaksi, kumoten H. O:n tuomion ja K. O:n p:n, hyljättä vjen jutussa ajaman kanteen kokonaisuudessaan.)

21. G. Svanljung, Härmän Osake Yhdyskaupan konkurssipesän toimitsijamiehenä, S. Mattilaa vastaan; kosk. velkomusta. *Alahärmän y. m. p:ien K. O.* hylkäsi pillä $14/10$ 01 hjan kanteen. *Vaasan H. O.*, jonne hja vetosi, vahvisti tissa $30/7$ 02 sen lopputuloksen, johon K. O. oli johtunut. *O. O.*: ei muutosta.

Den 20:de. 22. E. Almqvist mot Grefve Wirséns Egenoms Agentur; ang. utbekommande af försäljningsprovision. *R:n i Helsingfors* u. $15/12$ 00: Utredt att skdn, som af Försäkringsaktiebolaget Kaleva erhållit i uppdrag att söka anskaffa köpare till Östermyra egendom, hvarvid skdn utlofvats en försäljningsprovision af 35,000 mk, trädtt i förbindelse med svdn och i bref $7/11$ 99 utfäst sig att, derest egendomen g:m svdns bemedling blefve försäld, till svdn utbetala en provision af $1\frac{1}{2}\%$ af köpeskillingen; men emedan svdn icke styrkt, att den i slutet af Juni 00 skedda försäljningen af egendomen kommit till stånd g:m svdns förmedling, om ock den person, som för ett aktiebolags räkning inköpt egendomen, tidigare derom brevexlat med svdn, förkastades svdns talan. *Åbo Hfr.*, dit parterne vädjat, fann i d. $26/3$ 02 svdn berättigad att utbekomma den af skdn utfästa provisionen och ålade skdn att till svdn utbetala $1\frac{1}{2}\%$ af köpeskillingen 650,000 mk med 9,750 mk jemte

ränta. *J. D.*: Utredt att skdn, sedan svdn i telegram $11/11$ 99 anhållit att få ifrågavarande egendom fast på hand under 2 månader, uti bref $16/11$ 99 förbundit sig att åtminstone till $1/1$ 00 hålla egendomen svdn tillhanda, ifall svdn under nämnda tid kunde anskaffa köpare; men emedan svdn inom den sålunda aftalade tiden, som i hvarje händelse tilländalupit $16/1$ 00 eller den dag då 2 månader förflutit från det skdn till svdn afslåtit ofvanberörda bref, icke kunnat förmedla egendomens försäljning; fördenskull och på de af R:n anförda skäl lät K: S., med upphäfvande af Hfrs d., bero vid det slut, hvori R:n stannat. — (1 ledamot utlät sig: Emedan skdn i brevet $7/11$ 99 öfverlemnade åt svdn att anskaffa köpare till egendomen utan att på något sätt begränsa tiden för uppdragets bestånd samt skdns i brevet $16/11$ 99 afgifna förbindelse att hålla egendomen svdn tillhanda åtminstone till $1/1$ 00 endast afsåge begränsandet af den tid, inom hvilken svdn berättigades att för det pris och på de betalningsvilkor sagda Hfrs upptog försälja egendomen, pröfvade senatorn rättvist låta vid Hfrs d. bero. — 1 ledamot lät bero vid det slut, hvori Hfr. i saken stannat, enär skdn icke ens påstått att det svdn af skdn uti brevet $7/11$ 99 lemnade uppdrag att anskaffa köpare, hvilket uppdrag g:m skdns bref $16/11$ 99 icke blef upphäfdt, skulle af honom återkallats samt de af svdn g:m agenten Hall med R. Rathsmän om egendomens försäljning inledda underhandlingar, hvilka af Rathsmän sedermera direkt med skdn, ehuru med någon tids afbrott, fortsatts, haft till följd att egendomen $22/6$ 00 försålts åt Rathsmän.)

Den 21:sta. 23. E. Häggström mot G. Bergman; ang. bortflyttande af hus. *Wörz m. fl. surs Hr.* u. $13/2$ 01: Enär svdn icke gittat visa, att den mark, hvarå en af skdn uppförd boningsbyggnad fanns uppförd, tillhörde svdns andel af Ropar hemman, förkastades köromålet. *Wasa Hfr.*, dit svdn väddat, d. $25/3$ 02: Utredt icke allenast att ifrågavarande byggnad till en del sträckte sig in på den svdns andel af Ropar hemman förbehållna tomtmark, utan ock att svdn derigenom, att byggnaden blifvit uppförd å dess nuvarande plats, komme att lida märkeligt besvär; hvarföre skdn ålades att vid vite af 400 mk inom 6 månader efter det Hfrs d. gafs undanskaffa byggnaden in fråga. *J. D.* lät bero vid Hfrs d., dock sålunda att byggnaden borde af skdn undanskaffas inom utgången af Oktober 1903. — (3 ledamöter pröfvade rättvist, med upphäfvande af Hfrs d., fastställa Hrs u.)

Den 23:dje. 24. Kurkijoen kunnan vaivaishoitohallituksen asiamies G. Korjonen E. Mellbergiä vastaan; kosk. lääkärinpalkkiota. *Kurkijoen p:n K. O.* velvoitti pillä $17/5$ 01 hjan vaivaikkassan varoista suorittamaan vjalle vaaditut 96 m:kaa. *Viipurin*

H. O., jonne hja vetosi, vahvisti t:lla $\frac{5}{7}$ 02 K. O:n p:n. O. O.: Kosk'ei vjan laskusta käynyt ilmi eikä muutenkaan ollut toteen näytetty vjan antaneen lääkäriänpua laskussa mainituille 9 henkilölle useamman kuin yhden kerran jokaiselle ja hjan siitä myöntämä palkkio, 1 m:ka henkilöä kohti, oli katsottava kohtuulliseksi, varsinkin kun vja, piirilääkäreille $\frac{17}{1}$ 1832 annetun johtosäännön 20 §:n mukaan, oli ollut velvollinen ilman mitään palkkiota antamaan lääkäriänpua Kurkijoen piirin köyhille, määräsi K. S., muuttaen H. O:n t:on, vjalle tulevan palkkion 9 m:ksi.

Den 28:de. 25. P. Romppanen äitipuoltansa Miina Karttusta vastaan; kosk. testamentin moitetta. *Kontiolahden p:n K. O.* p. $\frac{16}{10}$ 00: Selvitetty että hjan isä A. Romppanen $\frac{14}{3}$ 91 terveellä ymmärryksellä ja vapaasta tahdosta oli tehnyt puheenalaisen testamentin, jolla hän oli vjalle antanut perintötalon n:o 11 Pusun kylässä sekä siinä löytyvän irtaimen omaisuuden, jonka vuoksi hjan kanne kumottiin. *Viipurin H. O.*, jonne hja vetosi, t. $\frac{14}{12}$ 01: Sen ohessa että hjan vasta H. O:ssa tekemä väite että, koska A. Romppanen 1846 kuolleen isänsä jälkeen oli perinyt puolen perintötalosta n:o 29 Pusun kylässä ja sittemmin myönyt sen, perintötalo n:o 11 oli katsottava perimysmaan vastikkeeksi, jätettiin varteen ottamatta, katsoi H. O. hjan sitä vähemmin esiintuoneen syytä muuttaa K. O:n p:stä, koska hja äitinsä kuoleman jälkeen tapahtuneessa perinnönjaossa oli tullut A. Romppasen silloisesta pesänosuudesta erotetuksi eikä ollut näyttänyt että moitteenalainen asiakirja loukkasi hjan mainittuun perintöjakoon perustuvaa oikeutta, minkä vuoksi H. O. jätti asian K. O:n p:n varaan. O. O.: ei muutosta. — (1 jäsen tahtoi lykätä asian takaisin K. O:teen, koska hja K. S:ssä oli todistanut väitteensä että perintötalo n:o 11 olisi pidettävä perimysmaan vastikkeena; mutta asiassa tapahtuneen äänestyksen tuloksen johdosta pakoitettuna lausumaan mielensä asiassa ilmoitti senaattori olevansa yhtä mieltä muiden jäsenten kanssa.)

Den 30:de. 26. K. Sassi M. Hakulia ja M. Urosta vastaan; kosk. velkomusta. *Viipurin p:n K. O.* p. $\frac{20}{3}$ 01: Vjat velvoitettiin hjalle maksamaan vaaditut 695 m:kaa 50 p korkoineen. *Viipurin H. O.*, jonne vjat vetosivat, hylkäsi t:ssä $\frac{14}{6}$ 02, K. O:n p:tä kumoamalla, hjan kanteen. O. O.: vahvisti sen lopputuloksen, johon H. O. oli johtunut.

April.

Den 17:de. 1. M. Palo, Hermanni Norrbackan ja hänen vaimonsa Hedvig Antintyttären konkurssiin luovutetun pesän velkojana, Maria Tolosta ja Isokyrön p:n kunnallislautakunnan ja säästöpankin hallituksen esimiestä J. Kittilää y. m. vastaan konkurssijutussa. Sittenkun muitten muassa Maria Tolonen, alaikäisten lastensa Anna Iisakintyttären ja Juho Kosolan holhoojana, asiamiehen Jaakko Turjan kautta, O. Lehto, J. Kittilä ja I. Kaukonen olivat Hermanni ja Hedvig Norrbackan konkurssissa valvoneet saatavia, oli M. Palo, joka myöskin oli valvonut saatavaa konkurssissa näitä valvomisia vastaan muistuttanut, että Turja, Lehto ja Kittilä valvontapäivänä olivat saapuneet K. O:teen, vasta kello 7 jälkeen iltapäivällä ja siis liika myöhään tehneet valvomisensa, että Maria Tolonen kaikessa tapauksessa oli menettänyt anomansa etuoikeuden, koska hän oli laiminlyönyt kyseenalaisen saatavansa uloshakemisen vuoden kuluessa sen jälkeen kun Hermanni Norrbacka oli saanut eron Maria Tolosen lasten holhoustoimesta sekä ettei Kaukosen vaatimusta oltu toteennäytetty. *Isokyrön y. m. p:n K. O. p. 26/4 02:* Koska Turja, Lehto ja Kittilä olivat ylläsanottuun aikaan olleet Oikeuden etuhuoneen vieressä, asiallisten käytettäväksi varatussa kamarissa odottamassa konkurssiasiajn esillehuutamista muitten Oikeuden käsiteltävinä olevien asiain perästä ja tuo esillehuuto oli tapahtunut niin matalalla äänellä, etteivät he olleet sitä kuulleet, sen tähden ja koska Turja, Lehto ja Kittilä heti esillehuudon kovemmalla äänellä uudistettua olivat tulleet saapuville, kumosi K. O. heidän valvomisiaan vastaan tehdyn muistutuksen. Muuten K. O., hyljäten M. Palon muutkin muistutukset, määräsi kaikki yllämainitut saamiset konkurssipesän varoista maksettaviksi, Maria Tolosen lasten saatavan sillä etuoikeudella, josta mainitaan 9 §:ssä K. A:ssa velkojain oikeudesta ja etuudesta toistensa edellä maksun saamiseen konkurssiin luovutetusta omaisuudesta annettu 9/11 68, kuten sanotti § kuuluu K. A:ssa 3/12 95, Isokyrön kunnan saatavan etuoikeudella 7 § mukaan mainitussa etuoikeus-asetuksessa, sekä Kaukosen valvoman saatavan, koskei Palo ollut voinut kieltää Hermanni Norrbackan allekirjoittaneen saatavan perusteena olevaa laskua; ja oli maksettavaksi tuomittu korko yhdenveroinen pääoman kanssa mutta luettava etuoikeudettomille saataville ainoastaan julkisen haasteen antopäivään eli 4/5 01, elleivät pesän varat riittäisi koron maksamiseen kaikista hyväksytyistä saatavista. *Vaasan H. O., johon Palo vetosi, tuomio 30/8 02:* Samalla kuin Palon vasta H. O:ssa tekemät väitökset, etteivät Maria Tolosen

puolesta tämän lasten saatavana valvotut 900 m:kaa olleetkaan Hermannin Norbackalle hänen holhoojaominaisuudessaan syntyntä velkaa sekä ettei I. Kaukosen valvominen ollut tapahtunut laillisella ajalla, jätettiin liika myöhään tehtyinä vartenottamatta sai K. O:n tuomio jäädä voimaansa. O. O.: ei muutosta.

2. J. Hannula ja Olga Hannula A. Kettulaa eli Hannulaa ja hänen vaimoansa Kustaava Eerikintytärtä vastaan perinnönjaon pitämistä kokevassa jutussa. *Lammin y. m. p:ien K. O. p.* ²⁰/₁₁ 00: Kanne hyljättiin. *Turun H. O.*, johon hkjat vetosivat, tuomio ²⁰/₁₁ 01: ei muutosta. O. O.: ei muutosta.

3. Jooseppi Kaijala J. Uusitaloa, A. Pinomäkeä, A. Laak-sosta sekä K. ja A. Heikasta vastaan korvausta koskevassa ju-tussa. *Liedon y. m. p:ien K. O.* katsoi pillä ²/₃ 01 selvitetyn, että hkja, joka huutokaupassa oli ottanut rakentaaksensa erään sillan valmiiksi ¹/₄ 99, oli jättänyt tämän tehtävänsä täyttämättä ja laiminlyöntinsä kautta pakottanut vstjat antamaan sillan raken-tamisen toiselle henkilölle sekä siten saattanut heille Oikeuteen annetun laskun mukaan 1002 m:kan 73 p:nin suuruisen vahin-gon, jonka tähden ja kun hkja oli myöntänyt laskun eri erät oikeiksi eikä ollut voinut vastoin vstjien kieltämistä todistaa väi-tettään että syy hänen laiminlyömiseensä oli ollut se, etteivät vstjat olleet täyttäneet sanotussa huutokaupassa määrättyä vel-vollisuuksiansa, K. O. velvoitti hkjan suorittamaan vstjille vaadi-tut 1002 m:kkaa 73 p:niä koron kanssa. *Turun H. O.*, johon hkja vetosi tuomio ¹⁶/₁₂ 01: ei muutosta. O. O.: ei muutosta.

Den 18:de. 4. A. Isohulmi, omasta puolestaan sekä vai-monsa Alma Juhontyttären edusmiehenä ja J. Anttilan holhoojana Matilda Hurria vastaan, perinnönjaon moittimista koskevassa ju-tussa. Sittenkun Matilda Hurri oli *Loimaan y. m. p:ien K. O:ssa* valvonut hänen ja hänen edesmenneen miehensä Juho Hurrin kesken kirjallisesti tehdyn testamentin, joka sisälsi, että se heistä joka jäisi toisen jälkeen eloon, saisi olla jakamattomassa pesässä, mutta että molempain kuoleman jälkeen heidän perillisensä kum-maltakin puolen saisivat periä lain mukaan, niin olivat A. Isohulmi edellämainitussa ominaisuudessa ja J. Anttilan vaimo Edla Ju-hontytär, ilmoittaen että Alma ja Edla Juhontyttäret olivat Juho Hurrin sisaria ja hänen lähimmät perilliset, moittineet mainittua-testamenttia, minkä riitaasian johdosta *Turun H. O.*, jossa asialli-set molemmiin puolin olivat hakeneet muutosta K. O:n ¹/₈ 95 asi-assa julistamaan p:seen, ¹⁹/₈ 96 julistamassa tuomiossa oli ku-monnut puheenalaisen testamentin mikäli se koski Juho Hurrin perimiä osuuksia Hurrin tilasta, jonka Juho Hurri oli eläessään myynyt 20,000 m:kasta sekä julistanut Alma ja Edla Juhontyt-

täret oikeutetuiksi perimään sanottuja osuuksia vastaavan osan kauppahinnasta. Tämän johdosta $22/1$ 98 toimitetussa perinnönjaossa Juho Hurrin jälkeen olivat A. Isohulmi ja Edla Juhontytär, ensiksi mainittu sekä omasta puolesta että Alma Juhontytären edusmiehenä että J. Anttilan holhoojana, Matilda Hurrin kanssa tehneet sellaisen sovinnon että Matilda Hurri siitä summasta joka Alma ja Edla Juhontyttärille oli tuleva vastikkeena heiltä poisjoutuneista osista Hurrin tilaa, joiden suuruutta jaossa ei oltu voitu selvittää, suorittaisi Alma ja Edla Juhontyttärille kaikkiaan 5,500 m:kaa, mikä summa kuitattiin siten että koko määrä vähennettiin A. Isohulmin velasta kuolinpesään, sitoutuen viimeainnitu maksamaan puolet siitä eli 2,250 m:kaa Edla Juhontyttäreille.

Tätä perinnönjakoa moittivat A. Isohulmi ylläviitatussa omaisuudessaan ja Edla Juhontytär K. O:ssa sillä perusteella, että Juho Hurri oli perinyt isänsä jälkeen $2/36$ osaa Hurrin tilasta, josta siis yhteensä $11/36$ osaa oli ollut perimysmaata, jonka Juho Hurri sittemmin oli myynyt, minkä vuoksi ja kun koko tilan kauppahinnasta 20,000 m:kasta Juho Hurrin perimille osille siitä lankeksi 6,111 m:kaa 5 p:niä, joista Hurri H. O:n ylläkerrotun tuomion mukaan ei ollut oikeutettu testamentin kautta määräämään, A. Isohulmi ja Edla Juhontytär anoivat, että kysymyksessä oleva perinnönjako oikaistaisiin siten että heille jaettaisiin perintönä Juho Hurrin jälkeen 6,111 m:kaa 5 p:niä. Päätöksessä $23/11$ 00 katsoi K. O., ettei Anselm Isohulmi ollut oikeutettu Alma Juhontyttären edusmiehenä eikä J. Anttilan holhoojana kysymyksessä olevassa perinnönjaossa tekemään sovintoa perimysmaasta tahi sellaisen maan vastikkeesta, jonka vuoksi K. O. mainitsemillaan perusteilla velvoitti Matilda Hurrin jakoon Alma ja Edla Juhontyttären kesken jättämään $7/24$ osaa 20,000 m:kasta eli 5,833 m:kaa 33 p:niä, josta summasta kuitenkin oli vähennettävä mitä Alma ja Edla Juhontyttäret jo mahdollisesti olivat nostaneet perinnöstään Juho Hurrin jälkeen. *Turun H. O.*, johon Matilda Hurri vetosi, t. $20/12$ 01: Koska sekä Edla Juhontytär että A. Isohulmi, Edla Juhontyttären miehen Juho Anttilan holhoojana sekä myöskin tämä viimeksi mainittu olivat allekirjoittaneet Juho Hurrin jälkeen $22/1$ 98 toimitetussa perinnönjaossa syntyneen toimituskirjan, johon edellämainittu sovinto oli otettu, sentähden ja kun puheenalaisen sovinnon tekemistä ei voitu pitää sellaisena aviopuolisojen pesän hoitamisena, josta aviomies ei olisi oikeutettu yksin määräämään ja vielä sanottu sovinto oli Edla Juhontytärtä sekä A. Isohulmia ja Amanda Juhontytärtä sitova sekä nämät myöskin olivat jakotoimituksessa ylläkerrotulla tavalla Matilda Hurriltä saaneet sovintosumman, hylkäsi H. O. A. Isohulmin ja Edla Juhontyttären asiassa ajaman kanteen. *O. O.*: ei muutosta.

(1 jäsen jätti myöskin asian H. O:n p:sen varaan, minkä ohessa senaattori sakotti Isohulmia ja tämän K. Senaatissa käyttämään asiamiestä senaatin kanslisti K. Malinia, edellisen siitä että hän vastoin parempaa tietoansa ja selviä perusteita oli vetänyt asian senaatin tutkittavaksi ja Malinin siitä että hän, vastoin parempaa tietoansa oli ajanut väärää asiaa.)

5. A. Jalava ja hänen vaimonsa Aina Jalava, A. Törnqvist, viimeainittu Aina Jalavan edellisessä avioliitossa K. Gerlander vainajan kanssa syntyneiden alaikäisten lasten holhoojana, J. Barckia vastaan, kosk. tilintekoa. *Virtain y. m. p:ien K. O. p: 24/11 00:* Jalava ja hänen vaimonsa sekä Törnqvist velvoitettiin Gerlanderin oikeudenomistajina 2 kuukaudessa siitä kun K. O:n p. oli saanut laillisen voiman, kunkin 100 m:kan uhkasakon haastolla tekemään ja asianmukaisine liitteineen Barckille antamaan lopputilin G. Spoofin konkurssipesän hoidosta, mikäli hoito oli riippunut Gerlander vainajasta. Waasan H. O., jonne Jalava ja hänen asiakumppaninsa vetosivat, t. 18/12 01: ei muutosta. *O. O. jätti asian H. O. p:n varaan, kuitenkin niin että Jalavan ja hänen asiakumppaniensa oli heille määrättyllä uhalla ennen 1/8 03 Barckille annettava puheenalainen tili.*

6. K. Tjäder J. Parviaisen oikeudenomistajia, hänen leskeänsä Maria Parviaista, poikiansa V. ja H. Parviaista sekä tyttärensä Hanna Parviaista vastaan metsänhakkuuoikeutta koskevassa jutussa. *Keuruun y. m. p:ien K. O. katsoi p:llä 28/3 01 selvitetyn,* että S. Isoaho lisäyksellä lokakuun 8 p:ltä 96 helmikuun 13 p:nä 92 tehtyyn kauppakirjaan, jolla Isoahon äiti Kristiina Isoaho oli S. Isoaholle myynyt omistamansa Isoahon verotalon, oli myöntänyt sisaruksilleen K. Isoaholle, Amanda Kuittiselle, Juditha Saravalle ja Maria Koistiselle oikeuden Isoahon metsästä myydä sanotussa lisäyksessä tarkemmin mainitut puut; että K. Isoaho ja hänen vastamainitut sisarensa kontrahdilla helmikuun 1 p:ltä 98 olivat myyneet nämät puut J. Parviaiselle, joka hakkuuoikeutensa vakuudeksi saman vuoden huhtikuun 21 p:nä oli saanut kiinnityksen mainittuun S. Isoahon omistamaan taloon ja lähinnäseuranneen toukokuun kuluessa S. Isoahon tarkastaessa antanut leimata puut; että varamaamittari T. Mahlberg sittemmin oli toimittanut halkomisjaon S. Isoahon omistaman Isoahon ja Tjäderin omistaman Saunaahon talonosan kesken, jolloin osa siitä metsämaasta, jolla J. Parviaisen leimaamat puut olivat, oli tullut Saunaahon talolle, sekä että Tjäder oli kieltänyt Maria Parviaista ja hänen asiakumppaneitansa hänelle täten jaetulta maalta vedättämästä mitään tukkeja, mutta koska myöskin oli selvitetty, että Saunaahon ja Isoahon talon osia siihen aikaan asti, jolloin mainittu jako tapahtui, oli ruokottu ja viljelty so-

vintorajan sisällä sekä että J. Parviaiselle myydyt ja hänen leimaamansa puut olivat olleet semmoisella alueella, joka sovintorajan mukaan oli kuulunut Isoahon talonosalle, katsoi K. O., ettei Tjäderillä ollut oikeutta kieltää puheenalaisten puitten vedättämistä sekä päätti siis oikeaksi velvoittaa Tjäderin heti Maria Parviaisen ja hänen asiakumppaniensa vapaasen nautintoon luovuttamaan kaikki ne J. Parviaisen leimaamat puut, jotka olivat puheenalaisella, talon halkomisessa Saunaahon talolle jaetulla alueella. Ja koska Tjäder oli estänyt Maria Parviaista ja hänen asiakumppaneitansa hakkauttamasta ja vedättämästä puheenalaisia puita, määrättiin, että hakkuu ja vedätysaika oli pidennettävä niin paljon aikaa eteenpäin kuin hakkuutyön este oli kestänyt. *Vaasan H. O.*, jonne Maria Parviainen ja hänen asiakumppaninsa vetosivat, jätti t:lla $28\frac{1}{2}$ 02 asian K. O:n p:n varaan, paitsi että vielä mainittujen puitten vedätysaika määrättiin 2 vuodeksi, luettuna siitä päivästä, jolloin tämä asia oli lopullisesti ratkaistu. *O. O.*: Koska Tjäder Mahlbergin toimittamassa talon halkomisessa oli vapauttanut Isoahon talonosan omistajan maksamasta korvausta J. Parviaiselle niistä leimatuista puista, jotka olivat puheenalaisella, talon halkomisessa Saunaahon talon osalle jaetulla alueella, sentähden ja tuomioistuimien muuten mainitsemilla perusteilla, jätti K. Senaatti H. O:n tuomion pysyväksi.

Den 22:dra. 7. E. Karhunen E. ja A. Pitkästä vastaan, kosk. korvausta. *Kuopion p:n K. O.* katsoi p:llä $2\frac{1}{2}$ 01 selville käyneen, että vstjen isä Heikki Pitkäsvainaja eläessään oli suullisesti vakuuttanut hkjalle elinaikaisen hallintooikeuden Heikki Pitkäsen omistamaan verotaloon n:o 1, Vaajasalon kylässä, kuuluvaa torppaan ja että vstjen, mainitun talon jouduttua heidän omistukseensa, olivat hkjalle myöntäneet yhtäläisen oikeuden samaan torppaan; jonka tähden ja kun vstjat olivat pakoittaneet hkjan luopumaan torpasta, K. O. velvoitti vstjat korvaamaan hkjan siitä kärsimän vahingon ja siinä suhteessa maksamaan hkjille vaaditut 2,295 m:kaa. *Viipurin H. O.*, johon vstjat vetosivat, t. $8\frac{1}{3}$ 02: Koskei oltu näytetty hkjan elinkautisen vuokran nojalla hallinneen puheenaolevaa torppaa eikä myöskään oltu toutettu, että hkja oli sanottuun torppaan pannut enemmän työtä ja kustannuksia, kuin mikä vastasi sitä hyötyä, jonka torpan hallinto oli hänelle tuottanut, kumosi H. O. K. O:n p:n ja hylkäsi hkjan asiassa ajaman kanteen. *O. O.* jätti, kumoten H. O:n t:n, asian K. O:n asiassa antaman p:n varaan. — (1 jäsen jätti asian H. O:n p:n varaan).

8. Toiminimi T. & J. Salvesen A. Sykäräistä vastaan taikaisin voittoa koskevassa jutussa. *Lohtajan y. m. p:n K. O:ssa* oli hkja lausunut, että kun hkjan kesällä 1900. Toholammin pi-

täjässä olevassa Lestijoki nimisessä osassa Lohtajan jokea lauttaamia tukkeja oli joutunut vstjan omistamalle Sykäräisen sahalle Sykäräisen koskessa, oli yksi tukki, sahan ollessa käynnissä, päässyt sahan kourun yläpäässä olevan rikkinäisen häkin läpi kouruun ja siitä sahaan sekä särkenyt sahan vesirattaan ja että vstja, toimitettuaan tarkastuksen, jossa mainittu vahinko oli arvattu 200 m:kaan, oli antanut vahingon korvauksen vakuudeksi takavarikkoon ottaa 300 hkjan tukkia, jonka johdosta hkjan, saadaksensa nämä tukit takavarikosta irti, oli täytynyt tallettaa, muun muassa, yllämainittu määrä, 200 m:kaa, jotka sitten kruununpalvelijan kautta olivat vstjalle annetut. Vaan koska vstja, kun hkjan lauttausmiehet olivat pyytäneet häntä seisauttamaan sahaansa, kunnes tukit ennättäisivät sahan ohitse ja korvauksesta ehdittäisiin sopia, ei ollut sitä tehnyt, vaikka hän Waasan läänin kuvernööriin $\frac{7}{2}$ 77 metsätuotteiden lauttaamisesta Similän ja Lohtajan joessa Pietarsaaren kihlakunnassa vahvistaman järjestyssäännön mukaan olisi ollut siihen velvollinen, sekä vstja siten ja kun hän ei ollut pitänyt kourunhäkkiä kunnossa itse oli ollut syypää siihen että hänen sahaansa oli särkenyt, oli hkja vaatinut vstjan velvoittamista hkjalle suorittamaan takaisin hänelle annetut rahat 200 m:kaa. Päätöksessä $\frac{21}{3}$ 01 velvoitti K. O. mainitsemillaan perusteilla vstjan hkjalle maksamaan takaisin vaaditut 200 m:kaa *Vaasan H. O.*, jonne vstja vetosi katsoi pillä $\frac{28}{2}$ 02, ettei hkja ollut voinut väittää saatikka näyttää vstjan edellämainitun myllynluukun sulkemisen olleen välttämättömästi tarpeenvaatiman hkjan tukkien uittamiselle Sykäräisen koskesta ja että vstja siis 9 §:n mukaan Waasan läänin kuvernööriin ylempänä sanotussa järjestyssäännössä ollut oikeutettu pitämään myllynä käynnissä tukkien uittot aikana; minkätähden ja kun hkja oli vastuunalainen kysymykseen tulleesta, työmiestensä varomattomuuden kautta eikä vstjn syytä tapahtuneesta vahingosta, H. O. hylkäsi hkjan asiassa ajaman kanteen. O. O.: ei muutosta.

Den 23:dje. 9. J. Marttila Juho Rantalaa ynnä hänen vaimoansa Amalia Kustaantytärtä vastaan tilusalan erottamista koskevassa jutussa. *Pomarkun y. m. kappelien K. O.* p. $\frac{21}{10}$ 01: Koska Marttilan silloinen omistaja Frans Marttila oli välikirjalla $\frac{5}{10}$ 46 Amalia Kustaantytären isävainajalle Kustaa Rantalalle luovuttanut ja myynyt erityiset Marttilan taloon kuuluvat, Rantalantorpan nimellä viljellyt maat Kustaa Rantalaa ja hänen vaimonsa sekä heidän lastensa ikuisesti pidettäväksi määrättyä vuosittain taloon maksettavaa veroa vastaan sekä Kustaa Rantalaa kuoltua hänen leskensä Maria Juhontytär välikirjalla $\frac{22}{3}$ 69 oli eläketä ynnä muita ehtoja vastaan Joho Rantalalle ja Amalia Kustaantytäreille luovuttanut oikeutensa sanottuun torppaan eikä $\frac{11}{10}$ 69

välikirjaan tehty yksipuolinen lisäys siitä että Juho Rantala ja Amalia Kustaantytär saivat vain elinaikansa hallita Rantalan torppaa, voitu katsoa vaikuttavan alkuperäisen välikirjan luontoon puheenalaiset maat $12/95$ maatilojen osittamisesta annetun asetuksen 41 §:n nojalla saatiin Juho Rantalalle ja Amalia Kustaantytarelle joko lohkomisella tahi palstatilaksi eroittamisella erillen ottaa. *Turun H. O.*, jonne Marttila vetosi t. $14/302$: Samalla kuin H. O. poisti K. O:n lausunnon, mikäli se koski seikkoja, jotka edelläsanotun asetuksen mukaan eivät kuuluneet K. O:n tutkittavaksi, katsoi H. O. ettei Marttila ollut esiintuonut syytä muuttaa K. O:n p:stä, mikäli siinä oli julistettu selvitetyn, että Rantalan torppa oli välikirjalla $5/1046$ luovutettu ainaiseksi Kustaa Rantalalle ja hänen vaimollensa Maria Juhontyttäreille sekä että Juho Rantala ja Amalia Kustaantytär nykyään omistivat Kustaa Rantalan ja Maria Juhontyttären oikeuden Rantalan torppaan; minkätähden ja kun sanottu oikeus oli sellainen, jolla yllämainitun asetuksen 41 § myöntää saamaan siinä asetuksessa muutoin säädettyillä ehdoilla Rantalan torpan tilusalan lohkomisella tahi palstatilaksi eroittamisella erilleen otetuksi Marttilan talosta, asia siinä kohden jätettiin K. O:n p:n vaaraan. *O. O.*: ei muutosta.

(1 jäsen katsoi kyllä selvitetyn, että, välikirjalla $5/1046$ oli Kustaa Rantalalle ja hänen vaimolleen Maria Juhontyttäreille ainaiseksi luovutettu Rantalan torppa ja että Juho Rantala ja Amalia Kustaantytär nykyään omistavat Kustaa Rantalan ja Maria Juhontyttären oikeuden torppaan, mutta kun torpan haltijalle välikirjassa oli myönnetty oikeus käyttää torpan alueella kasvavaa metsää ainoastaan huonekunnan tarpeeksi, joka rajoitus metsän hallinnossa sittemmin oli lain voiman saaneilla päätöksillä tarkemmin määriteltä siten, että torppari saisi ottaa metsäntuotteita ainoastaan isännän osoitettavilta paikoilta, sentähden ja siihenkin nähden mitä maatilain jakamisesta $12/95$ annetun asetuksen 10 §:ssä säädetään senaattori ei katsonut Juho Rantalalla ja Amalia Kustaantytäreillä olevan sellaista oikeutta Rantalan torppaan että sitä 41 §:n mukaan sanotussa asetuksessa saataisiin eri tilaksi lohkaista, jonka vuoksi senaattori tutki lailliseksi hyljätä Juho Rantalan ja Amalia Kustaantyttären asiassa ajama kanne).

10. Gustaf Svanljung mot handelsfirman „Verwaltung der Saratower Knochenmehl- und Leim-Fabriken Aktien-Gesellschaft“ ang. fordran. *R:n i Nikolaistad* fann g:m u. $28/401$ utredt vara att skdn $7/800$ köpt ett af svdn med ångfartyget Jakobstad till Nikolaistad sändt parti benmjöl om 500 säckar, innehållande hvarje säck 6 pud, till ett pris af 54 kopek per pud „fritt ombord“: men emedan tillika utredts att svdn, som tidigare $19/800$

slutit aftal med skdn om att till denne leverera 500 säckar benmjöl, hvarje säck innehållande 6 pud till ett pris af 54 kopek för pudet „franco vagon finska järnvägsstationen i St Petersburg“ eller „fritt ombord“, å ångare å samma ort och derefter med skdn öfverenskommit om att till denne leverera ett lika stort parti benmjöl till ett pris af 51 kopek per pud „fritt ombord“ i sagda stad, icke uppfyllt sin sålunda åtagna leveransskyldighet samt svdn icke gittat bestrida riktigheten af skdns uppgifter ej mindre derom, att denne nödgats till följd af firmans kontraktsbrott fylla sitt behof af benmjöl från annat håll och dervid genom prisskilnad lidit en förlust af 482 mk 4 p:i för hvartdera leveranspartiet, än äfven derom att skdn för ett segelfartyg, benämndt Toivo, hvilket han afsändt till St Petersburg för att afhemta det parti benmjöl, om hvilket öfverenskommelse parterne emellan träffats $19/500$, i följd af firmans uraktlåtenhet att uppfylla sin leveransskyldighet nödgats i liggedagspenningar utbetala 250 mk; ty och enär svdn måste anses skyldig ersätta skdn omförmälda förlust och kostnader utgörande tillhopa 1,214 mk 8 p:i, ålade Rn, som ansåg öfriga af skdn gjorda ersättningsanspråk obefogade, skdn att till svdn utbetala priset för det af firman $7/800$ köpta benmjölspartiet med fordrade 1,620 rubel ryskt mynt eller motsvarande belopp i finskt mynt efter å betalningsdagen gällande högsta kurs jemte 5 % ränta derå från $23/1100$ då rättgången vidtog, likväl med afdrag af förberörda ersättningsbelopp 1,214 mk 8 p:i. *Vasa Hfr.* dit parterne ömsesides vädjat, fann g:m dom $20/02$ skdns vadelibell icke föranleda ändring i Rns u. Beträffande svdns vadelitalan ansåg Hfr. det utredt att, sedan det parterne emellan först uppgjorda leveransaftalet om förenämnda parti benmjöl ryggats, skdn i ett till svdns i Helsingfors bosatta agent afslåtet telegram förklarar sig villig att köpa af firman med ångfartyget Jakobstad till Nikolaistad afsända 500 säckar benmjöl, hvarje säck innehållande 6 pud, till ett pris af 54 kopet pudet „fritt ombord plus frakt“ och emot 3 m:s accept samt att skdn, efter det svdn godkänt detta anbud, på förenämnda vilkor öfvertagit berörda parti benmjöl, hvarför och då parternes mellanhafvanden i öfriga delar genom sistnämnda aftal blifvit utjämnade Hfr. med underkännande af skdns ofvanomförmälda ersättningsanspråk, ålade honom att till svdn betala priset för berörda parti benmjöl med 1,620 rubel ryskt mynt eller motsvarande belopp i finskt mynt efter å betalningsdagen gällande högsta kurs jemte 5 % ränta derå från $23/1100$. *J. D.*: ej ändring.

11. O. Aseme ja hänen vaimonsa Ida Joonantytär O. Kekoniusta ja M. Olkkosta ja tämän vaimoa Ida Juhontytärtä vastaan, luovutuskirjan mitättömäksi julistamista koskevassa jutussa.

Jämsän p:n K. O:ssa olivat hkjat lausuneet, että Ida Joonaan-tytär oli edellisen miehensä, edesmenneen Juho Yrjölän kanssa tekemänsä keskinäisen testamentin nojalla hallittavakseen saanut siksi ajaksi kuin hän hyväksi näki Juho Yrjölän omistaman Yrjölän talon sekä sittemmin ollessaan naimisessa O. Asemen kanssa ilman hänen suostumustaan välikirjalla luovuttanut hallinto-oikeutensa sanottuun taloon Juho Yrjölän alaikäisten poikien Siito ja Arvid Juhonpoikien holhoojalle O. Kekoniuselle ja tyttären Ida Juhontyttären miehelle A. Olkkoselle. Mutta kun aviopuolisojen omaisuus — ja velkasuhteista $15/4$ 89 annetun lain 2 luvun 6 § kielsi sellaisen luovutuksen eikä Ida Joonaantytär ollut pesäeroa O. Asemesta eikä myöskään avioehtosopimusta ollut heidän välillään olemassa, olivat hkjat vaatineet, että edellämäinittu luovutuskirja julistettaisiin mitättömäksi. K. O. p. $26/4$ 01: Koska edellämäinittu lainvoiman saaneessa testamentissa oli Ida Joonaantytärille luovutettu täysi ja vapaa hallinto-oikeus Yrjölän taloon niin kauaksi kuin hän itse näki hyväksi taloa pitää ja Ida Joonaantytär oli oikeutettu O. Asemaa kuulematta ryhtymään välipuheisiin puheenalaisesta hallinto-oikeudesta, hylkäsi K. O. kanteen perusteettomana. *Turun H. O.*, johon hkjat valittivat, t. $9/4$ 02: ei muutosta. O. O.: ei muutosta.

12. T. Teivonen J. Uskia vastaan, maapalstan luovuttamista koskevassa jutussa. *Viipurin p:n K. O.* katsoi pöllä $17/4$ 01 selville käyneen, että hkja $24/9$ 97 laillisessa järjestyksessä ja vilpittömässä mielessä tehdyllä kauppakirjalla oli J. Pelliseltä ja tämän vaimolta Anna Skinnarilta ostanut Uusipelto nimiseen perintötilaan N:o 1 Nuoran kylässä kuuluvan peltopalstan ja kieltämättä sitä sen jälkeen hallinnut, ja koska vstja, joka ostaessaan sanotun tilan $1/9$ 98 oli saanut tiedon Teivosen kaupasta, vasta $21/9$ 99 tahi enemmän kuin yön ja vuoden kuluttua sen jälkeen oli hankkinut haasteen puheenalaisen pellon voittamisesta itsellen ja vstja sen kautta oli katsottava hyväksyneen Teivosen kaupan, hylkäsi K. O., nojautuen säännöksiin kunink. selityksessä $14/5$ 1805 ja $12/9$ 95 maatilojen osittamisesta annetun K. A:n 40 §:ssä Uskin asiassa ajaman kanteen. *Viipurin H. O.*, johon vstja vetosi t. $26/4$ 02: Koska mainittu tila silloin kun Teivonen $24/9$ 97 osti puheenaolevan peltopalstan Pelliseltä ja tämän vaimolta, vielä oli jakamatta näitten ja heidän kanssa omistajiensa välillä, ja tämä kauppa siis, kuin maa-alueen myynti jakamattomasta tilasta voi tapahtua ainoastaan kaikkien tilaosan omistajien suostumuksella, mutta sellaista suostumusta ei oltu väitetty olevan olemassa-kaan, ei arvoton, velvoitti H. O. hkjan heti luovuttamaan saman maapalstan vstjalle. O. O.: H. O:n mainitsemilla perusteilla ja kun ei ollut olemassa selvitystä siitä että vstja oli hyväksynyt

pellopalstan $24/9$ 97 tapahtuneen luovuttamisen Teivoselle, jätettiin H. O:n t. pysyväksi.

13. T. Lahti A. Taipaletta vastaan velkomusjutussa. *Viipurin R. O.* p. $21/3$ 01: Hkja veloitettiin vstjalle suorittamaan 95 $1/2$ sylestä koivuhalkoja 4 m:kan 25 p:nin mukaan sylettä, 405 m:kaa 88 p:niä; 46 $3/4$ sylestä mäntyhalkoja 3 m:kan 25 p:nin mukaan sylettä, 151 m:kaa 94 p:ää sekä 20 halkosylestä, keskihinnan 3 m:kan 75 p:nin mukaan eli yhteensä 632 m:kaa 82 p:niä, joista kumminkin oli vähennettävä vstjan hkjalta jo kantamat 550 m:kaa. *Viipurin H. O.*, jokon hkja valitti, t. $10/3$ 02: ei muutosta. *O. O.*: ei muutosta.

Den 25:te. 14. K. Brander, E. Polón och U. Lojander mot R. Thulin, ang. fordran. *Vid R:n i Helsingfors* hade svdn yrkat att emedan skdne i egenskap af, Brander och Polón ledamöter samt Lojander suppleant i direktionen för aktiebolaget „Suomen Gummitehdas Osakeyhtiö“ $11/4$ 00 skälelöst och utan att någon uppsägning egt rum skilt svdn från hans befattning såsom disponent för bolaget och svdn på grund af stadgandet uti 38: 3 i lagen om aktiebolag af $2/3$ 95 vore berättigad att erhålla lön för ett år efter den dag han blifvit från befattningen skild, skdne blefve förpliktade att af egna eller bolagets tillgångar å svdn utbetala 6,000 mk, som motsvarade svdns årslön, med 6 % ränta från $11/4$ 00, hvarvid svdn dock, enär han bekommit lönen för nästsagda April, till afdrag från det utsökta beloppet medgifvit hvad deraf å 19 dagar sig belöpte. Medelst u. $2/3$ 01 utlät sig R:n, att alldenstund bolagets stadgar innehölle bestämning derom att bolagets direktion egde antaga eller inom sig utse disponent och att direktionen valdes af ordinarie bolagsstämma för följande räkenskapsår, samt svdn, som å konstituerande bolagsstämma i Mars 98 blifvit utsedd till ledamot af bolagets direktion för åren 98 och 99 äfvensom sedermera återvalts för år 00, vid det förhållande att han $3/4$ 98 af direktionen antagits till disponent utan uttryckligt angifvande af tiden, för hvilken detta skett, och dervid tillförsäkrats viss lön för år, äfven måste anses hafva erhållit sitt uppdrag såsom bolagets disponent för helt räkenskapsår; fördenskull och som skdne icke styrkt att svdn uppsagt sig från disponent befattningen eller vid handhafvandet af densamma ådagalagt sådan oförmåga att sköta bolagets angelägenheter att tvingande nödvändighet för hans omedelbara entledigande förefunnits, ansåg R:n svdn, hvilken $11/4$ 00 g:m åtgärd af skdne i deras ofvanomförmälda egenskap aflägsnats från disponentssysslan, vara berättigad att intill utgången af nästnämnda år åtnjuta sin disponentslön, som af svdn uppburits endast för de 4 första månaderna af år 00; hvarför och jemte det svdns anspråk, såvidt det afsåg ersättning

för längre tid än sålunda bestämt, förkastades, Rn ålade bolaget att åt svdn i lön för återstående 8 m. af år 00, efter beräkning af 500 mk för månad, utbetala 4,000 mk med 6 % årlig ränta derå från $\frac{2}{7}$ 00. Åbo Hfr., dit parterne vädjat, dom $\frac{12}{3}$ 02: ej ändring. J. D.: lät i öfrigt bero, utom att, enär svdn, enligt hvad parterne ömsesides uppgifvit, under sin tjänstetid egt uppbära sin disponentslön med 500 mk i början af hvarje månad, den svdn tillerkända räntan skulle beräknas å 500 mk från $\frac{1}{3}$ 00 samt å enahanda belopp från första dagen i hvarje derpå följande månad under sagda år. — (1 ledamot utlät sig: enär svdn icke ens anført, att direktionen för bolaget tillförsäkrat honom viss tid vare sig för fortvaron af hans disponentbefattning eller för uppsägning derifrån och icke heller utredt att sådan förmån eljest lagligen tillkomme honom, pröfvade senatorm rättvist, med ändring af Hfrs dom befria bolaget från att till svdn å hans disponentsallöning utgifva vidare än den lön för Maj och Juni månader 1900, som skdne medgifvit skäligen tillkomma honom, och ålade senatorm förty, med förkastande af svdns kraf i öfrigt, bolaget att till svdn utgifva 1,000 mk med 5 % ränta från rättegångens början $\frac{2}{7}$ 00.)

15. K. Melander, O. Heikkilä ja K. Vesa Teiskon kuntaa vastaan velkomusjutussa. Parikkalan y. m. p:ien K. O. p. $\frac{29}{3}$ 00: Hkjat velvoitettiin yhteisesti vstjalle maksamaan 38,341 m:kaa 7 p:nä 5 % vuotuisen koron kanssa kesäkuun 16 p:stä 00, jolloin he olivat saaneet haasteen asiassa. Turun H. O., johon hkjat vetosivat, t. $\frac{12}{6}$ 02: K. O:n p. vahvistettiin muuten paitsi että hkjat vapautettiin suorittamasta korkoa heidän maksettavakseen määrätystä summasta pidemmältä ajalta kuin oikeudenkäynnin alusta $\frac{18}{10}$ 00. O. O.: ei muutosta.

Den 27:de. 16. K. Saarinen A. Eskola vainajan leskeä Henriika Eskolaa vastaan, eläkettä koskevassa jutussa. Sääksmäen y. m. p:ien K. O. p. $\frac{4}{2}$ 01: Hkja velvoitettiin suorittamaan vstjalle $\frac{8}{12}$ 90 tehdyssä kauppakirjassa määrätty koko eläke vuosilta 95 ja 96 ja vstjan osa eläkkeestä vuodelta 97 ja siis maksamaan vstjalle erityisistä eläkemääristä kaikkiaan 990 m:kaa. Turun H. O., johon hkja vetosi, t. $\frac{18}{1}$ 02: K. O:n p. vahvistettiin muuten paitsi että hkja, siihen nähden että vstja oli vaatinut eläkeetunsa maksettavaksi joko luonnossa tahi rahassa, oikeutettiin vstjalle suorittamaan K. O:n hänelle tuomitsemat eläkemäärät myöskin luonnossa. O. O. jätti asian muissa kohdin H. O:n p:n varaan paitsi että, koska, niinkuin hkja K. Senaatissa oli näyttänyt, K. Senaatti oli tuomiolla $\frac{22}{11}$ 01 velvoittanut hkjan suorittamaan A. Eskola vainajan perillisille puolet edellä mainitussa $\frac{8}{12}$ 90 laaditussa kauppakirjassa suostutusta eläkkeestä vuodelta 95 ja kolme kahdeksasosaa 96 vuoden puheenalaiseen

eläkkeeseen luetelluista eläkeeduista, hkja vapautettiin maksamasta vstjalle vuodelta 95 puolet ja vuodelta 96 kolmekahdeksasosaa vstjalle tuomituista eläkeeduista.

17. H. Vauranoja V. Laaksosta vastaan, kosk. parempaa oikeutta maa-alueeseen. (Målet ref. i J. F. T. 1903. Rättsf. n:o 9.)

18. K. Saarinen Maria Rheinbott'ia vastaan vuosipalkan maksamista koskevassa jutussa. *Kivennavan p:n K. O.* p. $\frac{4}{5}$ 01: Vstja velvoitettiin maksamaan hkjalle ja hänen vaimollensa Kustaava Saariselle palvelusvuodesta 99—00 saman palkan kuin he olivat rahassa saaneet sen edelliseltä vuodelta, sekä siis suorittamaan hkjalle 1,200 m:kaa, siitä kumminkin poisluettua hkjan puheena olevasta palkasta jo kantamikseen myöntämät 2 ruplaa. *Viipurin H. O.*, johon vstja vetosi, katsoi t:ssa $\frac{28}{100}$ 02 tosin selville tulleen että, sittenkun hkja ja hänen vaimonsa olivat ruvenneet vstjan palvelukseen palkkausvuodeksi 98—99, kysymys asianomaisten kesken oli syksyllä viimeksi sanottuna vuonna ollut palkkausvälipuheen uudistamisesta myöskin seuraavaksi vuodeksi, mutta ett'eivät asianomaiset olleet toistensa tarjoomiin ehtoihin suostuneet; jonka tähden ja kun siis ei oltu näytetty, että hkja ja hänen vaimonsa olivat otetut vstjan palvelukseen vuodeksi 99—00, H. O. kumosi K. O:n p:n ja hylkäsi hkjan asiassa ajaman kanteen. *O. O.*: Kosk'ei vstja ollut voinut näyttää $\frac{30}{100}$ 65 annetun Palkkaussäännön 25 §:ssä, niinkuin tämä lainkohta kuuluu K. A:ssa $\frac{28}{100}$ 88 säädetyssä ajassa antaneensa päästötodistusta hkjalle ja hänen vaimollensa, jotka olivat olleet vstjan palveluksessa palvelusvuonna 98—99 yhteensä 1,200 m:kan rahapalkkaa vastaan, ja hkja ja hänen vaimonsa siis sääntöjen mukaan mainitussa lainkohdassa olisivat olleet oikeutetut seuraavaksi palkkausvuodeksi jäämään vstjan palvelukseen, nauttien siitä samoja palkkaetuja kuin edelliseltä vuodelta, mutta vstja ei ollut sallinut heidän jatkaa palvelustaan 1 p:stä marraskuuta 99; sentähden ja kun hkja ja hänen vaimonsa vasta $\frac{1}{4}$ 00 olivat saaneet uuden palveluspaikan ja siitä palkkaa, jota ei oltu väitetty yllämainittuja palkkaetuja vähemmäksi, ja vstja näin ollen oli vastuunalainen hkjan ja hänen vaimonsa puheenalaisesta palkasta 1 p:stä marraskuuta 99 senjälkeiseen huhtikuun 1 p:ään, K. Senaatti velvoitti vstjan maksamaan hkjalle yhteensä 500 m:kaa, josta kuitenkin oli vähennettävä ylläsanotut 2 ruplaa.

19. Aktiebolaget Bergman, Hummel & Co mot N. Paksuniemi och dennes söner F. och A. Paksuniemi, ang. giltighet af skogskontrakt. Vid *Kittilä sns Hr.* hade skdn yrkat att emedan N. Paksuniemi, sedan han till skdn försålt alla å honom tillhöriga skattehemmanet n:o 3 i Kängäs by växande furu- och granträd af i afhandlingen närmare upptagna dimensioner, att afverkas

inom 10 år efter det storskiftet i den samfällighet, hvartill hemmanet hörde, blifvit fastställt, derefter försålt sagda hemman åt sina bemälda söner och vid berörda hemmans försäljning icke undantagit den skog han genom omförmälda afhandling öfverlätit åt skdn, N. Paksuniemi blefve fäld till straff för bedrägeri samt att ofvanberörda afhandling blefve förklarad bindande för F. och A. Paksuniemi, eller, i fall bolagets talan i nästnämnda del icke kunde godkännas, skdn lemnades öppet att framdeles genom skild rättgång af N. Paksuniemi söka ersättning för all den förlust skdn genom N. Paksuniemis antydda förfarande tillskyndades. G:m u. $\frac{4}{10}$ 00 förklarade Hr. att, enär skdn då ännu icke kunnat visa att ifrågakvarande skogsafverkningskontrakt förlorat sin giltighet och att bolaget sålunda tillskyndats skada, skdns emot N. Paksuniemi utförda talan, såsom för tidigt väckt, icke kunde till pröfning upptagas; och anvisades skdn att, sedan dess talan om kontraktets bestånd blifvit genom dom, som fått vinna laga kraft, slutligen afgjord, emot Nils Paksuniemi väcka och utföra de straff- och ersättningspåståenden, till hvilka skdn kunde finna sig befogad. Vidkommande saken i öfrigt fann Hr. det vara utredt, att F. och A. Paksuniemi vid berörda hemmansköp egt kännedom om tillvaron af omordade skogsafverkningskontrakt; men alldenstund de träd, hvilka derigenom försålt till skdn, icke blifvit på något sätt skilda från den öfriga skogen och försedda med skdns märke, fördenskull och då skdn icke kunnat påstå, att F. och A. Paksuniemi vid hemmansköpet eller efteråt skulle förbundit sig att godkänna nämnda kontrakt, förkastades skdns emot dem utförda talan. *Wasa Hfr.*, dit skdn vädjat, dom $\frac{31}{1}$ 02: ej ändring. *J. D.* fann skdns ändringsansökning icke föranleda till rättelse i Hfrs dom, såvidt angick skdns emot N. Paksuniemi framställda yrkanden, och skdn så mycket mindre hafva anfört skäl till ändring i samma dom i den del skdns talan mot F. och A. Paksuniemi förkastats, som skdn icke visat sig ega rätt att göra ifrågakvarande, med N. Paksuniemi ingångna kontrakt gällande mot dennes efterträdare i eganderätten till förenämnda Paksuniemi hemman. — (1 ledamot utlät sig att senatorn fann skdn icke hafva anfört skäl till ändring i Hfrs dom, och lät förty dervid bero.)

Den 28:de. 20. J. Svanljung mot A. Nissin, ang. fordran. *R:n i Helsingfors* u. $\frac{12}{2}$ 01: Svdns talan godkändes. *Åbo Hfr.*, dit skdn vädjade, dom $\frac{31}{1}$ 02: ej ändring. *J. D.*: ej ändring.

Den 29:de. 21. J. Gustafsson mot Björneborgs bomullsmanufaktur aktiebolag, ang. fordran. *R:n i Björneborg* fann g:m u. $\frac{23}{4}$ 01 utredt vara: att skdn genom kontrakt af $\frac{22}{4}$ 99 förbundit sig att verkställa murningsarbetet å alla de byggnader, hvilka under nästsagda år komme att för bolagets räkning upp-

föras, mot en utfäst ersättning af 27 mk för hvarje tusental inmurade tegel samt att dervid sjelf aflöna samtliga vid byggnadsarbetet anställde arbetare, medan bolaget skulle tillhandahålla skdn allt för arbetets utförande nödigt material; att skdn $14/8$ 99 påbörjat murningsarbetet, men innan detsamma slutförts utan någon från bolagets sida gifven anledning $23/8$ samma år upphört dermed efter det 611 893 stycken tegel blifvit inmurade; samt att bolaget i följd häraf nödgats sjelft låta utföra återstoden af arbetet och dervid fått vidkännas en kostnad af inalles 71,070 mk; ock alldenstund enligt bolagets uppgift, hvilken af skdn lemnats obestridd, till samtliga ifrågakomna byggnader åtgått inalles 1,824,305 st. tegel samt, då derifrån afdroges icke allenast de af skdn inmurade 611,893 tegel, utan ock skdn af bolaget såsom odugliga godtskrifna 8,800 tegel, återstoden utgjort 1,203,612 st. tegel, hvilket antal bolaget följaktligen sjelft nödgats låta inmura; fördenskull och emedan bolaget, ifall Gustafsson skulle hafva fullföljt byggnadsaftalet, för murningsarbetets slutförande, efter beräkning af 27 mk för 1,000 tegel, bort till skdn utgifva 32,497 mk 52 p:i, men bolaget för arbetets afslutande fått vidkännas en kostnad af 71,070 mk, ty ålade R:n skdn att till bolaget utgifva skilnaden emellan nästnämnda två belopp med 38,572 mk 48 p:i jemte 5 % ränta derå från lagsökningsdagen $28/8$ 00. Vidkommande af bolaget gjordt påstående om skdns förpliktande att till bolaget återbära hvad han utöfver sitt tillgodohafvande af bolaget uppburit, så hade bolaget uti räkning för $25/8$ 99 debiterat skdn med ett belopp af 18,658 mk 90 p:i, utgörande sammanslagna beloppen af de åt skdn kontant utgifna medlen och bolagets kostnader, hvilken räkningsriktighet blifvit af ett vittne bestyrkt och af svdn lemnats obestridd, med afseende hvarå och som svdn för de 621,693 tegel, hvilka under hans ledning uti ifrågakomna byggnader inmurats, tillkom, enligt beräkning af 27 mk för 1,000 tegel, endast 16,758 mk 71 p:i, samt det efter afdrag af sistnämnda belopp från förberörda 18,658 mk 90 p:, återstod ett saldo skdn till last af 1,900 mk 19 p:i, blef skdn ålagdt att till bolaget utbetala jemväl nästnämnda belopp med 5 % ränta från $28/8$ 00. Åbo Hfr., dit skdn vädjade dom $28/8$ 02: ej ändring. J. D.: fann skdn ej hafva anfört skäl till annan ändring i Hfrs dom än att, enär bolaget icke, emot skdns bestridande, visat sig hafva egt giltig anledning att debitera skdn för den i bolagets räkning af $25/8$ 99 såsom »utbetalta arbetslöner enligt lista» upptagna post å 1,886 mk 50 p:i, hvilken icke hänförde sig till tiden efter det bolaget sagda dag öfvertagit det af skdn den 23 i samma månad lemnade arbetet, sagda debitering af K. Senaten underkändes; i följd hvaraf och då saldot af berörda

räkning bolaget till godo således utgjorde endast 13 mk 69 p: i skdn befriades från att i grund af densamma utgifva vidare än nyssnämnda belopp med ränta efter 5 % från $28\frac{1}{2}$ 00 och lät K. Senaten förty vid Hfrs u. i öfrigt bero.

Den 30:de. 22. Sjökaptenen A. Rusko och ångfartygsaktiebolaget Bore, å ena samt Anders Georg, Petter och Anders Wilhelm Karlsson, å andra sidan, ömsom sökande och svarande i ett sjörättsmål. Sedan jakten Alkaja under befäl af Anders Georg Karlsson på resa från Åland till Stockholm $23\frac{1}{2}$ 00 uti inloppet till den farled, som norrom Söderarm fyrbåk för till sagda stad, blifvit af ångfartygsaktiebolaget Bore tillhöriga ångaren Bore II, hvilken under befäl af Rusko sagda dag varit stadd på resa ifrån Stockholm till Åbo, öfverseglad med den påföljd att Alkaja med last och inventarier gått förlorad, hade Anders Georg, Petter och Anders Wilhelm Karlsson, hvilka gemensamt varit redare för Alkaja vid R:n i Åbo yrkat, att Rusko såsom ångarens befälhafvare och bolaget, i egenskap af redare för samma ångfartyg, blefve förpliktade att till Anders Georg Karlsson och dennes medparter utgifva ersättning för jakten Alkaja äfvensom för dess last, inventarier, proviant samt befälets och manskapets å jakten förvarade kläder, jemte ränta å ersättningsbeloppet; hvarhos Anders Georg Karlsson och hans medparter förbehållit sig att, i fall af fog, i särskild rättegång söka ersättning för genom ombordläggningen uteblifven arbetsförtjenst och vinst. Medelst u. $20\frac{1}{2}$ 02 ålade R:n, med stöd af K. K. $22\frac{1}{2}$ 97, ang. hvad iakttagas bör till förekommande af fartygs sammanstötande i sjön samt 154, 158 och 17 §§ i Sjölagen $9\frac{1}{2}$ 73, sistnämnda lagrum enligt dess lydelse i K. F. $11\frac{1}{11}$ 89, äfvensom 3 mom. 33 § i K. F. $27\frac{1}{2}$ 90, ang. passagerareångfartyg, Rusko såsom ångfartyget Bore II:s ansvarige befälhafvare och bolaget Bore i dess egenskap af redare för samma ångfartyg att med värdet af fartyget och frakten för ifrågavarande resa ersätta Anders Georg Karlsson och hans medparter den förlust desse genom ombordläggningen tillskyndats samt till dem i sådant afseende utbetala: för jakten 5,500 mk, för 49 $1\frac{1}{2}$ famnar björkved efter 22 kronor famnen, hvilket pris veden kunnat betinga sig i Stockholm, med afdrag af 28 kronor hvartill omkostnaderna i Stockholm för hela lasten visats kunna stiga, eller altså, efter kurs af 1 mk 40 p: i, 1,485 mk 40 p: i, för en kikare, sjökort, ett vattenfat, kokkärl och arbetsredskap inalles 120 mk 50 p: i, för proviant 100 mk, för befälets kläder 75 mk samt för manskapets effekter och kläder 32 mk, jemte 5 % ränta å dessa belopp från lagsökningsdagen $29\frac{1}{10}$ 00 äfvensom att med 2,000 mk godtgöra Anders Georg Karlsson och hans medparter deras rättgångskostnader. Föröfrigt kändes Rusko och bolaget enl. 235 §

i Sjölagen skyldige att betala arvodet åt de vid Rn anlitade sakkunnige män, hvarjemte Anders Georg Karlsson och hans medparter lemnades öppet att, i fall af fog, i särskild rättegång söka ersättning för genom ombordläggningen uteblifven arbetsförtjenst och vinst. *Abo Hfr*, dit Rusko och bolaget Bore vädjat, fann g:m dom $22/9$ 02 Rusko och bolaget icke hafva anført skäl till annan ändring i Rns u. än att, emedan det värde jakten Alkaja vid i frågakomna kollisionstillfälle innehaft icke kunde, med afseende å hvad tvenne i målet afhörda vittnen intygat, fastställas till högre än till 3,000 mk, den ersättning, som Rusko och bolaget i omförmäldt afseende ålagts till Anders Georg Karlsson och hans medparter för änsagda jakt utgifva, nedsattes till nyssnämnda belopp af 3,000 mk jemte derå från $29/10$ 00 löpande 5 % ränta; och fick förty i allt öfrigt bero vid Rns u. *J. D.*: ej ändring.

23. A. Bagge A. Pohjalais-vainajan oikeudenomistajia, leskeä Helena Pylkkästä sekä tyrttäriä Olga ja Ulla Pohjalaista ynnä viimemainitun miestä H. Kaipaista, kuin myös tytärtä Hilma Pohjalaista ynnä tämän miestä A. Purasta vastaan, määrittää koskevassa jutussa. *Juvun pn K. Ossa* oli hkja mainitsemillaan perusteilla vaatinut, että kaikki muut Mikkolan rusthollin, Auvilan kylässä, kahteen kolmasosaan kuuluvat tilukset, paitsi Luhjuksenmaan ulkopalstaa, tuomittaisiin hkjan omistukseen. Päätöksellä $22/4$ 01 hylkäsi K. O. hkjan kanteen. *Wiipurin H. O.* johon hkja valitti, katsoi t:ssa $14/6$ 02 hkjan isävainajan Antti Juhana Baggen $1/12$ 57 tehdyllä kauppakirjalla luovuttaneen A. Pohjalaiselle ja veljilleen K. ja P. Pohjolaiselle asukas oikeuden kuudennekseen puheenalaista taloa, jonka kuudenneksen alueeseen oli nimenomaan Luhjuksenmaan palsta sisältyvä; johon nähden ja kun A. Pohjalainen ja hänen veljensä sitten olivat saaneet sijoituksen mainittuun talonkuudennekseen sekä perintökirjakin oli heille tähän talonosaan annettu, asia jätettiin sen lopputuloksen varaan, johon K. O. oli päässään johtunut. *O. O.*: ei muutosta.

M a j.

Den 1:sta. 1. Mariana Ahola Erland Törmä-vainajan leskeä Emma Törmää ja tämän alaikäisiä lapsia vastaan, kosk. korvausta. *Huittisten y. m. pien K. O.* p. $26/2$ 01: Hkjan korvausvaatimus hänen hallitsemansa Aholan torpan niityn poikki tehdyn uuden tien laittamisesta syntyneestä vahingosta hyljättiin

toteennäyttämättömänä, mutta velvoitettiin Erland Törmä hkjalle suorittamaan korvausta erityisten torpan etujen menettämisestä 10 vuodelta, 200 m:kaa 5 % korolla toukokuun 1 p:stä 00. *Turun H. O.*, johon asianosaiset molemmiin puolin vetosivat t. ⁹/₄ 02: Sen ohessa että asia mitä tuli korvaukseen niittytiestä jätettiin K. O:n p:n varaan, katsoi H. O. tosin selvitetynsi, että Erland Törmä noin vuonna 86 oli viljeltäväkseen ottanut osan hkjalle ja hänen miesvainajallensa heidän kontrahkinsa mukaan ¹³/₅ 86 kuuluneesta Rajakorven niittymaasta; mutta kun hkjalta oli jäänyt todistamatta sen vahingon määrä, jonka Erland Törmän kosketeltu menettely oli hkjalle tuottanut kanteessa mainittuna aikana sentähden ja koska hkja ei liioin ollut toteennäyttänyt, että Erland Törmä oli estänyt hkjaa viljelemästä puheena olevaa pehmeätä maata tahi Törmän sitä omaan viljelykseensä ottaneen, hyljättiin hkjan näissä kohdin ajama kanne. *O. O.*: Koska selvitetty oli, että Erland Törmä enemmän kuin 10 vuotta ennen oikeudenkäynnin alkua oli viljelykseensä ottanut puolen ladonalaan Aholan torpalle kontrahdin mukaan kuuluvasta Rajakorven niittymaasta ja siten aikaansaattanut ainakin 10 m:kan vähennyksen torpan vuositulosta, velvoitti K. Senaatti v:stjat, Erland Törmän oikeudenomistajina, hkjalle suorittamaan korvausta sanotusta vuositulon vähennyksestä 10 vuodelta 100 m:kaa 5 % korolla toukokunn 1 p:stä 00; Muissa kohdin jätettiin H. O:n t. voimaansa.

Den 2:dra. 2. K. Kaurala ja J. Pekuri, K. Dahlströmin konkurssipesän toimitsijamiehinä, Hilda Lepistöä vastaan, kosk. parempaa oikeutta komisionivarastoon. *Oulun R. O:ssa* oli v:stja vaatinut että koska Dahlström oli v:stjalta myytäväksi toimitustavarana vastaanottanut kankaita ja erityisiä muita räätäliiikkeessä tarvittavia tavaroita, nimittäin ³/₉ 99 tehdyn luettelon mukaan 14,845 m:kan 98 p:nin edestä sekä ²⁵/₁₀ 99 toisen luettelon mukaan tavaroita 1,549 m:kasta 59 p:nistä, hkjat velvoitettaisiin v:stjalle, joka oli saanut takaisin ainoastaan vähemmän osan, luovuttamaan konkurssihallinnon huostassa oleva toimitusvaraston jäännös. Julistamassaan p:ssä ⁴/₉ 01 katsoi R. O. toteennäytetyksi että v:stja laillisessa järjestyksessä tehtyjen kontraktien perusteella oli sen omaisuuden omistaja, jonka hän mainittujen luetteloiden mukaan oli komisionitavaravarastona Dahlströmille luovuttanut, minkätähden hkjat, heidän mainituissa toimessaan, velvoitettiin v:stjalle antamaan se äskensanotuissa luetteloissa mainitusta omaisuudesta, jota hän aikaisemmin ei ollut ulossaanut, tai, jos tuota omaisuutta ei enää olisi jäljellä, v:stjalle maksamaan omaisuuden arvon vielä mainituissa luetteloissa olevien hintojen mukaan. *Waasan H. O.*, johon hkjat vetosivat, p. ³⁰/₇ 02: R. O:n p. jätettiin pysyväksi kuitenkin siten, että se

korvaus puuttuvasta tavaravarastosta, mikä konkurssipesän tuli suorittaa vstjalle, saisi, kuten konkurssituomiossa oli lausuttu. nousta korkeintaan 12,095 m:kaan 69 p:niin. O. O. katsoi toteen näytetyksi, että riidanalainen komisionitavaravarasto, jonka vstja luetteloiden mukaan oli jättänyt Dahlströmille, oli muodostettu niistä kankaista ja muista räätäli liikkeessä tarvittavista tavaroista, joita Dahlström $\frac{8}{8}$ 98 ja $\frac{4}{13}$ 99 päivätyillä kauppakirjoilla sekä viime mainitun päivän jälkeen tapahtuneiden suora-naisten tavarälähetysten kautta oli luovuttanut vstjalle, johon nähden ja koska selville oli tullut, että Dahlström ainakin viime mainittuna päivänä Lepistölle tekemällään tavarantoimituksella ja sanotun päivän jälkeen aina elokuun 26 p:ään 99 liikkeestään Oulun kaupungissa vstjalle Nikolainkaupunkiin toimitetuillaan tavarälähetyksillä oli velkojainsa vahingoksi koettanut salata omaisuutensa, jonka hän $\frac{8}{13}$ 99 oli pakotettu heidän tyydyttämisekseen luovuttamaan. K. Senaatti, perustuen konkurssisäännön 46 §:n a mom., kuten se on $\frac{2}{12}$ 95 annetussa asetuksessa, hylkäsi vstjan kanteen, mikäli se koski vastamainittuja tavaraluovutuksia ja lähetystiä, joten oikaistuna H. O:n t. muuten, eli mitä koski $\frac{8}{8}$ 98 tehdyllä välikirjalla vstjalle luovutetuja ja yllämainittuun komisionivarastoon sisältyviä tavaroita, jäi pysyväksi. — (2 jäsentä katsoi jääneen toteennäyttämättä että Dahlström oli kauppakirjoilla $\frac{8}{8}$ 98 ja $\frac{4}{13}$ 99 petollisessa aikomuksessa ja velkojiansa vahingoittaakseen myynyt puheenaolevan omaisuuden vstjalle sekä harkitsi siis oikeaksi jättää asian sen loppupäätöksen varaan, johon H. O. oli siinä johtanut.

3. U. Mustonen mot K. Wahrman, ang. fordran. R:n i Wiborg u. $\frac{2}{7}$ 01: Skdn ålades att till svdn utgifva fordrade 500 mk jemte ränta. Wiborgs Hfr., dit skdn vädjat, dom $\frac{20}{6}$ 02: ej ändring. J. D.: ej ändring.

4. K. Summa G. Nordströmia vastaan velkomusjutussa. Uudenkirjon p:n K. O:ssa oli hkja vaatinut että, koska vstja oli jättänyt hkjalle toimeksi myydä vstjan omistamia muutamia tiloja sillä välipuheella että, jos hkja hankkisi ostajan, joka sanoituista tiloista maksaisi 60,000 ruplaa, vstja suorittaisi hkjalle kaupanvälityspalkkioksi 3,000 ruplaa eli siis 5 prosenttia kauppahinnasta, ja hkjan toimesta sittemmin oli syntynyt kauppa, jossa vstja 54,000 ruplan hinnasta oli myynyt mainitut tilansa Malvina Jordanille, vstja velvoitettaisiin suorittamaan hkjalle kauppavälityspalkkioksi 5 % sanotusta kauppahinnasta eli 2,700 ruplaa, korkoineen. Päätöksessä $\frac{20}{9}$ 01 katsoi K. O. selvitettyksi, että hkja kahden viikon kuluessa asianosaisten välisestä sopimuksesta oli hankkinut vstjan puheenalaisia tiloja ostoa varten katsoomaan saman henkilön, joka ne sitten oli vstjalta itseltään ostanut 54,000 ruplan hinnasta; johon nähden ja kun vstja itse

oli myöntänyt että hkja olisi saanut 3,000 ruplaa eli 5 prosenttia kauppahinnasta myymäpalkkioksi, jos tiloista olisi saatu hintaa 60,000 ruplaa, K. O. velvoitti vstjan suorittamaan hkjalle vaaditut 2,700 ruplaa 5 prosentin vuotuisella korolla oikeudenkäynnin alusta $\frac{3}{7}$ 01: Wiipurin H. O., johon vstja vetosi, t. $\frac{10}{7}$ 02: Koskei hkja ollut vstjan kieltoa vastaan näyttänyt että vstja oli sitoutunut maksamaan hkjalle välityspalkkiota puheenaolevien tilojen myynnistä muussa tapauksessa kuin että niistä olisi saatu vähintään 60,000 ruplaa, sentähden ja kun tapahtuneessa kaupassa tiloille määrätty hinta oli viimeainittua rahamäärää pienempi, H. O. hylkäsi hkjan kanteen. O. O.: ei muutosta.

Den 4:de. 5. E. Ylimikola, F. Ahlqvist Sipilää, K. Pakilaa ja K. Hykköä vastaan sukulunastusta koskevassa jutussa. Huittisten y. m. p:ien K. O. p. $\frac{1}{10}$ 00: M. K:n 5: 12 mukaan veloitettiin hkja $\frac{14}{3}$ 01 luovuttamaan vstjille $\frac{286}{810}$ osaa Ylimikolan talonpuoliskosta, jota ennen vstjen kuitenkin, sukulunastusoikeuden menettämisen uhalla, tuli ei ainoastaan asettaa täydellinen takaus niistä hkjan eri oikeudenkäynnin kautta haettavista korvauksista, jotka he mahdollisesti yli suhteellisen kauppasumman joutuisivat hkjalle suorittamaan, vaan myöskin hkjalle kuittia vastaan maksaa sukuuntuomitun talonosuuden suhteellinen kauppasumma 2,257 m:kaa 69 p:niä, jossa suhteessa hkjan kuitenkin, jos vstjat vaativat, oli esittäminen rasitustodistus Ylimikolan talosta lain sitä varten määräämässä tarkoituksessa. Turun H. O., johon hkja vetosi katsoi t:ssä $\frac{7}{2}$ 02, kuten K. O:kin, selvitettyksi, että Maria Matilda Juhontytär oli perinnön kautta tullut omistamaan yhteensä $\frac{163}{810}$ osaa Ylimikolan talonpuoliskosta ja että hän kylläkin yhdessä sittemmin kuolleen miehensä K. Impolan kanssa oli ostanut silloisissa sukulunastuspolvissa orpanaltansa Katarina Elisabet Eerikintyttäreltä ja tädiltänsä Maria Eerikintyttäreltä kaikkiansa $\frac{369}{810}$ osaa sanotusta talonpuoliskosta. Mutta koska $\frac{27}{6}$ 78 annetun asetuksen mukaan ainoastaan myyjän lapsilla ja vanhemmilla enään oli sukulunastuksen oikeus ja sukuun ostetun maan merkitys oli samalla muuttunut, julisti H. O., ettei Maria Matilda Juhontyttäreille viimesanotuista Ylimikolan talonpuoliskon osuuksista naimaosana kuuluvaa kolmannesta eli $\frac{123}{810}$ osaa voitu pitää hänen kädessään sukuun ostettuna maana. Tähän nähden katsoi H. O., että vstjat M. K. 5: 1 ja 6: 3 mukaan, sellaisina kuin nämät lainkohdat ovat ylläsanotussa asetuksessa $\frac{27}{6}$ 78, olivat oikeutetut sukuunlunastamaan ainoastaan Maria Matilda Juhontyttären perimät $\frac{163}{810}$ osaa Ylimikolan talonpuoliskosta, jonka tähden H. O., muuttaen K. O:n p:n, velvoitti hkjan $\frac{14}{3}$ 03 vstjille luovuttamaan viimesanotut osuudet Ylimikolan talonpuoliskosta sitä vastaan, että

vstjat, sukulunastusoikeutensa menettämisen uhalla, ennen vii-
memainittua päivää niin hyvin suorittaisivat hkjalle samojen ta-
lonosuuksien suhteellisen kauppahinnan 1,286 m:kaa 84 p:niä,
siitä kuitenkin vähennettyä niin paljo kuin sanotuissa talonosuuk-
sissa todistettavasti oli velkaa, ellei hkja siitä velasta asettaisi
täyttä takausta, kuin myös panisivat täydellisen takauksen niistä
korvauksista, mitkä hkja oikeutettiin, siltä varalta etteivät asian-
osaiset niistä muuten sopisi, eri riidalla hakemaan kaikista hä-
nellä Ylimikolan talonpuoliskolla ja sen tähden mahdollisesti
olleista, luovutettaviksi määrättyjä talonosuuksia vastaavista tar-
peellisista kulutuksista. O. O.: H. O:n t. jäi pysyväksi, kuiten-
kin niin että se aika, jolloin hkjan viimeistään tuli vstjille luo-
vuttaa edellämainitut ¹⁶³/₈₁₀ osaa Ylimikolan talonpuoliskosta,
määrättiin maaliskuun 14 p:ksi O4.

6. Katri Virolainen sekä hänen tyttärensä Katri Monto ja
tämän mies T. Karhu S. Miettistä vastaan kauppakirjan voimat-
tomaksi julistamista koskevassa jutussa. *Kirvun p:n K. O. p.*
¹³/₄ O1: Hkjain kanne hyljättiin. *Wiipurin H. O.*, johon hkjat
vetosivat, t. ¹⁹/₄ O2: ei muutosta. O. O.: ei muutosta.

7. R. Ekberg ja hänen vaimonsa Amalia Vilpuntuhtär sekä
H. Helén ja hänen vaimonsa Ida Johanna V. Hagelin-vainajan
leskeä Leena Hagelinia ja heidän poikiensa O. ja M. Hagelania
vastaan testamentin moittimista koskevassa jutussa. *Jyväskylän*
y. m. p:n K. O. p. ³/₁₀ O1: Hkjain kanne hyljättiin. *Waasan*
H. O., johon hkjat vetosivat, t. ³⁰/₇ O2: ei muutosta. O. O.: ei
muutosta.

8. U. Andersin T. Ollikaista vastaan velkomusjutussa.
Kuopion R. O. oli ¹¹/₁₂ 99 julistamalla sittemmin lain voiman
saaneella pillä erään O. Sandelinin ajaman kanteen johdosta,
velvoittanut vstjan ja E. Jäntin yhteisesti suorittamaan vekselin
sisällön 900 m:kaa korkoineen ynnä provisioonia ja 40 m:kaa
oikeudenkäyntikulujen korvaukseksi. Tämän jälkeen oli vstja,
hkjalle toimittamansa haasteen nojalla mainituissa R. O:ssa vaa-
tinut että koska hkja, joka oli vstjan puolesta ollut vastaamassa
ylläsanotussa vekseliasiasa, vaikka vstja oli hänelle siitä huo-
nauttanut, ei ollut R. O:ssa tehnyt väitettä vekselin vanhentumi-
nosta vaan päinvastoin päämiehensä puolesta myöntänyt velko-
muksen oikeaksi ja tästä oli ollut seurauksena, että R. O. oli
hyväksynyt kanteen sekä vstja oli tullut ulosottotoimin pakote-
tuksi suorittamaan maksettavaksi tuomitun määrän, hkja O. K:n
15: 13 nojalla velvoitettaisiin korvaamaan menettelynsä kautta
vstjalle aiheuttamansa vahingon ja siinä suhteessa suorittaa vstjalle
kaikkiaan 963 m:k 5 p:niä korkoineen. R. O. p. ³⁰/₄ O1: Koska
vstja ei ollut voinut näyttää että hän puheenalasta vekseliasiaa
hkjalle ajettavaksi antaessaan oli ilmoittanut tahtovansa päästä

vekselin lunastamisesta vapaaksi sillä perusteella, että vekselivelkomus vstjaa vastaan oli vanhentunut, katsoi R. O. ettei hkja, jättämällä tekemättä väitettä vekselivelkomuksen vanhentumisesta, ollut laiminlyönyt sellaista vstjan oikeutta, minkä käyttämiseen hkja oli ilman vstjan erityistä osotusta ollut velvollinen, jonka tähden vstjan kanne kumottiin. *Wipurin H. O.*, johon vstja vetosi katsoi t:ssä $\frac{6}{10}$ 02 selville käyneen, että hkja, oli vstjan asiamiehenä R. O:ssa päämiehensä suostumuksetta myöntänyt velkomuksen oikeaksi vaikka se, niinkuin hkja olisi pitänyt Oikeudessa julkiluetusta vekselistä ja vstjan antamasta kirjallisesta manuufodistuksesta huomata, vstjaa kohtaan silloin jo oli vanhentunut ja menettänyt vekselivelkomusominaisuutensa, sekä että R. O. hkjan myönnötyksen nojassa oli tuominnut hkjan maksamaan ja vstja sittemmin $\frac{2}{2}$ 00 oli suorittanutkin vekselin sisällön korkoineen ja provisiooneineen 934 m:kaa 5 p:niä ynnä oikeuden käymiskuluja 20 m:kaa, minkä tähden ja kun hkja oli puheenalaisen laiminlyömisensä kautta aiheuttanut R. O:n p:n vstjaa kohtaan, H. O. katsoi hkjan, jonka lain mukaan rehellisesti ja kaikella ahkeruudella olisi tullut ajaa hänelle uskottua asiaa, olevan velvollisen korvaamaan vstjalle, joka muuten voimassa olevan vekselisäännön 75, 76 §§ien mukaan olisi ollut vapaa puheenalaisesta vekselinvelasta, hkjan siten hänelle aikaansaattaman vahingon; ja velvoitti H. O. siis hkjan, saadessaan sanotun vekselin kuitattuna, vstjalle suorittamaan 954 m:kaa 5 p:niä 5 $\frac{0}{10}$ koron kanssa 30 p:stä huhtikuuta 01, jolloin tämä oikeudenkäynti oli alkanut, kunnes täysi maksu tapahtuisi; ollen hkjalla kumminkin avoin valta eri oikeudenkäynnin kautta, jos hän luulisi syytä siihen olevan, hakea vstjalta takaisin mitä vstja muun kuin puheeksi tulleen vekselin sitoumuksen perusteella mahdolliseksi on ollut velvollinen vekselin sisällöstä suorittamaan. *O. O.*: ei muutosta. — (1 jäsen katsoi ettei hkja ollut esiintuonut syytä H. O:n tuomion muuttamiseen, joka siis, samalla kun hkja oikeutettiin haltuunsa saamaan puheenaolevan vekselin hkjalle siirrettynä, vahvistettiin minkä ohessa hkja velvoitettiin vstjalle suorittamaan maksut tästä kappaleesta K. Senaatin päätöksestä. — 1 jäsen katsoi ettei hkja ollut esiintuonut syytä muuttaa H. O:n tuomiota samalla kun senaattori oikeutti hkjan saatuaan takaisin kysymyksessä olevan vekselin, $\frac{20}{100}$ 59 annetun vekselisäännön 93 §:n mukaisesti, hakemaan, niinkuin tavallisissa velkomisasiossa, saatavansa siltä vekselivelvolliselta, joka ei ole vilpittömässä mielessä menetellyt taikka joka, jos saaminen raukeaisi, saisi siitä voittoa velkojan vahingoksi, minkä ohessa senaattori velvoitti hkjan Ollikaiselle suorittamaan maksut tämän kappaleesta K. Senaatin asiassa annettavaa tuomiota. — 1 jäsen yhtyi edelliseen lausuntoon paitsi että tämä jäsen vapautti

hkjan suorittamasta vstjalle maksut tämän kappaleesta K. Senaatin tuomiota asiassa.)

Den 8:de. 9. J. A. Collin mot G. Relander och J. Tikka, såväl för egen del som i egenskap af sysslomän uti handelsfirman J. & P. Jalkanens konkursbo, ang. köpslut om en präm. Vid Anttola *sns* Hr. anförde skdn att han å offentlig auktion köpt en bemälda firmas konkursmassa tillhörig präm för 2,450 mk och att skdn, enär han erfarit att pråmen, på sätt vid auktionen förutsatts, icke befunnit sig i oskadadt skick, deponerat priset i bankinrättning och derefter öfverlemnadt depositionsbeviset åt svdne äfvensom att skdn sedermera öfverlåtut sagda depositionsbevis åt svdne med vilkor, att de jemlikt en af dem ²²/₁ 00 utfärdad skriftlig förbindelse, skulle vid första öppet vatten leverera pråmen åt skdn i fritt vatten och i oskadadt skick; dock som svdn ej allenast uraktlåtut att sitt åtagande likmätigt iståndsätta pråmen utan fastmer genom dess vårdslösa förtöjande vållat att pråmen ytterligare skadats samt pråmen icke på sätt konkursförvaltningen i annonsen om dess försäljning uppgifvit varit ny och bygd år 99, yrkade skdn, att köpet måtte förklaras böra återgå och svdne förpligtas att till skdn återbetala det erlagda priset 2,450 mk med ränta eller, om skdn ansågs vara bunden af sitt berörda anbud å pråmen, att svdne blöfve skyldigkände att till skdn öfverlemlna ifrågavarande präm uti sjödugligt skick. Sedan svdne motsagt käromålet, utlåt sig Hr. medels u. ²⁵/₃ 01 och enär gällande sjölag stadgade skriftlig form för öfverlåtelse af fartyg, men köpet om ifrågavarande präm icke upprättats skriftligt, och något laga köp parterne emellan sålunda icke kommit till stånd, ty och då svdne icke inom skälig tid fullgjort sina uti giltig afhandling af ²²/₁ 01 åtagna förbindelser eller annorledes visat sig hafva egt rätt till de af skdn i form af depositionsbevis mottagna 2,450 mk, ålade Hr. svdne såväl för egen del som i egenskap af sysslomän uti firman J. & P. Jalkanens konkursbo, att gemensamt eller den af dem som tillgång egde till skdn utgifva förberörda 2,450 mk med 6 % årlig ränta från ²⁷/₂ 01: Wiborgs Hfr., dit parterne vädjat, fann g:m d. ¹⁴/₆ 02 det vara lagligen styrkt, att pråmen försålts i det skick, hvori densamma vid auktionstillfället befunnit sig. utan att någon förbindelse för pråmens duglighet dervid afgifvits, hvarför och då den omständigheten att nämnda försäljning icke på sätt i 7 § uti sjölagen af ⁹/₆ 73, sådant detta lagrum lyder i K. F. ¹¹/₁₁ 89, föreskrefs, skett skriftligen så mycket mindre kunde verka köpets ogillande som svdne förklarar sig villige att till skdn utfärda salubref å pråmen samt det förhållande att svdne efter auktionen g:m förbindelsen af ²²/₁ 01 utfäst sig att såväl låta från grund löstaga oftaberörda präm som an-

svara för att densamma vore oskadad ej heller kunde utgöra skäl för köpets återgång, Hfr. förkastade skdns i saken utförda talan. J. D.: fann utredt, att skdn å berörda auktion inropat pråmen, som i annons angifvits vara ny och bygd år 99, men utbudits i det skick, hvori den befann sig vid auktionen, samt derefter deponerat priset för pråmen i bank och $2\frac{1}{2}$ 01 lemnat beviset öfver sagda deposition åt svdne, äfvensom att svdne mot det de fått depositionsbeviset å sig öfverlätet såväl vid mottagandet af sagda bevis som $\frac{1}{4}$ 99, då bevisets transport egderum, förbundit sig att till skdn leverera pråmen i fritt vatten och i oskadadt skick; i anseende hvartill och då skdn, som på nyss beskrifvet sätt blifvit egare af pråmen, icke anført skäl till köpets ogillande, men svdne icke heller visat laga grund för sitt befriande från fullgörandet af onöförmälda åtagande, K. Senaten, med underkännande af käromålet i öfrigt, ålade svdne i deras egenskap af syssломän i ofvannämnda konkurs låta iständsätta pråmen så att densamma vid inom 3 månader efter det K. Senetens d. gafs af 3 ojäfviga sakkunnige män, af hvilka hvardera parten skulle välja en och dessa den tredje, verkställd besigtning befundes vara i sådant skick att densamma kunde för sitt ändamål användas, vid äfventyr att sådant annars finge af skdn på svdnes bekostnad utföras. — (2 ledamöter faststälde Hfrs dom.)

10. J. Kuoppala ja Tilda Kuoppala ynnä heidän alaikäisten sisariensa Hulda ja Emma Antintyttärien holhooja R. Mäkelä H. Tupalaa vastaan häättämistä koskevassa jutussa. *Orimatilan y. m. p:ien K. O.* katsoi pillä $2\frac{1}{2}$ 01 selvitetäksi että hkjain isänsä Kustaa Fredrikinpoika-vainaja eläessään kaupakirjalla $2\frac{3}{4}$ 45 oli myynyt Tupalan tilan vstjan isälle Samuli Simonpojalle ja kaupassa pidättänyt itselleen joitakuita taloon kuuluvia tiluksia, jotka siis eivät sisältyneet mainittuun kauppaan, sekä että Kustaa Fredrikinpoika elinaikansa ja hänen kuolemansa jälkeen hänen perillisensä siihen saakka olivat häiritsemättä hallinneet Kuoppalan torppaa, minkätähden ja koskei vstja ollut väittänytkään että Tupalan taloon kuului muita torpantiluksia kuin ne, jotka muodostivat Kuoppalan torpan, eikä vstja ollut näyttänyt jalestäpäin saaneensa omistusoikeutta sanottuun torppaan, K. O., siihen nähden ettei maatilojen osittamisesta $1\frac{1}{6}$ 95 annetun K. A:n 41 §:ssä määrätty aika saada senkaltaisilla ehdoilla hallitun maan erilleen ositetuksi vielä ollut mennyt umpeen, hylkäsi vstjan vaatimuksen että hkjat velvoitettaisiin luovuttamaan mainittu torppa tiluksineen ja viljelyksineen vstjan vapaaseen hallintoon. *Turun H. O.*, johon vstja vetosi, t. $\frac{9}{4}$ 02: Koskeivät hkjat olleet näyttäneet itsellensä olevan oikeutta hallita Kuoppalan torppaa, velvoitettiin hkjat heti luopumaan torpasta ja jättämään se vstjan vapaaseen hallintoon. *O. O.*: ei muutosta. —

(1 jäsen hylkäsi K. O:n mainitsemille perusteilla vstjan jutussa ajaman kanteen. — 1 jäsen havaitsi kysymyksessä olevan välipuheen olevan sellaisen elinkautisen vuokrasopimuksen, jota Kustaa Fredrikinpojan kuoltua tämän leski oli oikeutettu nauttimaan hyväksensä niin kauan kuin hän elää toiseen naimiseen menemättä; johon nähden ja koska vstja puheenaoleva kanne siis oli liian aikaisin nostettu senaattori katsoi, perustuen M. K:n 16: 2:ään, oikeaksi, kumoamalla H. O:n tuomion, hyljätä sanotun kanteen.)

11. A. Ikonen V. Pusua vastaan, kosk. korvausta. *Sortavalan R. O.* p. 17/12 00: Vstjan korvausvaatimus hyljättiin. *Wiipurin H. O.*, johon asianosaiset molemmiin puolin vetosivat, t. 15/2 02: Hkja velvoitettiin maksamaan vstjalle matkaansaatetusta vahingosta 1,479 m:kaa 50 p:nä ja 108 ruplaa 33 kopeekkaa, viime mainittu rahamäärä joko venäjän rahassa tahi suomen rahassa maksuaikana kulkevan kurssin mukaan. *O. O.*: ei muutosta. — (1 jäsen jätti, kumoamalla H. O:n p:n, asian R. O:n p:n vaaraan.)

12. S. Klimpujeff M. Kuurnetta vastaan, kosk. korvausta. *Sortavalan p:n K. O.* p. 22/4 01: Hkjan kanne hyljättiin. *Wiipurin H. O.*, johon hkja valitti, t. 12/4 02: ei muutosta. *O. O.*: ei muutosta.

13. Osakeyhtiö Tornator J. Laurinpoikaa, L. Salomoninpoikaa, A. ja M. Antinpoikia ja L. Matinpoika Laihiaa ynnä Katri Vainikkaa vastaan tien käyttämistä koskevassa jutussa. *Ruokolahden y. m. p:ien K. O.* p. 18/4 01: Kun ei hkjan puolesta oltu, vastoin vstjien kieltoa, voitu näyttää, että yhtiö oli oikeutettu käyttämään puheenalaista tietä vstjien tilusten poikki, sekä heillä oli suurta haittaa ja vahinkoa tiestä, oli K. O. kieltänyt yhtiön, laissa säädetyllä uhalla, enää käyttämästä tietä sekä velvoittanut yhtiön heti luovuttamaan sen vstjien vapaaseen hallintoon. *Wiipurin H. O.*, johon hkja vetosi, t. 12/4 02: ei muutosta. *O. O.*: ei muutosta.

Den 9:de. 14. J. Ekblom och hans hustru Karolina Ekblom mot J. Eriksson och dennes hustru Edla Eriksson, i ett mål, hvari makarna Ekblom yrkat att Karolina Ekbloms moder Katarina Mattsdotter och makarna Eriksson blefve ålagda att låta föranstalta ny bouppteckning efter Katarina Mattsdotters andre man Emanuel Mannerström samt att efter denne verkställt arfskifte samt makarna Erikssons åtkomst till hemmanet n:o 11 i Storby skulle förklaras ogiltiga. *Hammarland m. fl. snrs Hr.* fann g:m u. 23/4 00 att Herman Glader och hans hustru Katarina Mattsdotter medelst inbördes testamente af 29/9 56 förordnat icke blott att den efterlevande af dem skulle blifva ensam egare till alla bonings- och uthus samt öfriga lösören, hvilkas sammanlagda värde blifvit fastställt till 7,468 m:k 40 p:i,

samt att sedan i testamentet närmare angifna värdesaker och penningebelopp till förmån för särskilda personer uttagits, återstående kontanta medel och utestående fordringar, hvilka g:m Åbo Hfrs dom ²⁰/₈ 98 faststälts till 66,563 m:k 5 p:ni komme att efter Gladers död gå till jemn delning emellan Katarina Mattsdotter och Karolina Ekblom, utan ock att efter båda testatorernas död deras efterlemnade egendom, af hvad beskaffenhet den vara må, borde tillfalla Karolina Ekblom ensam; dock som Katarina Mattsdotter icke bevakat ifrågavarande testamente och det sålunda icke varit henne förmenadt att oberoende af detsamma, beträffande sin lagliga lott i boet fritt förfoga, ogillade Hr. käromålet såvidt detsamma omfattade anspråk på Katarina Mattsdotters fördel, morgongåfva och giftorätt i hennes och Herman Gladers gemensamma bo. Men alldenstund Katarina Mattsdotter emellertid i så måtto begagnat sig af testamentet att hon i stället för fördel och morgongåfva samt henne enligt lag tillkommande giftorätt med ¹/₃ del af boets behållning, ur boet bekommit till 7,468 m:k 40 p:ni uppskattade lösören samt hälften af behållna kontanta medel och utestående fordringar med 33,281 m:k 52 ¹/₂ p:i. fördenskull ansåg Hr. Katarina Mattsdotter icke hafva varit berättigad att i strid mot testamentet öfver den del af kvarlåtenskapen, som endast på grund af samma testamente henne tillfallit, fritt förfoga, hvarföre hon icke heller kunnat med laga verkan vid nu öfverklagade, ²⁷/₈ 94 efter Emanuel Mannerström verkställda bouppteckning och arfskifte såsom Mannerströms kvarlåtenskap upptaga hvad hon på grund af testamentet af ²⁹/₇ 56 utöfver sin lagliga lott ur hennes och Herman Gladers bo bekommit; i anseende hvar till och då den öfverklagade bouppteckningen sålunda icke vore med verkliga förhållandet öfverensstämmande och Karolina Ekblom derigenom förfördelats, Hr. med godkännande af käromålet i denna del, ålade J. och Edla Eriksson att, i stället för under rättegången aflidna Katarina Mattsdotter, vid i lag stadgad påföljd för uraktlåtenhet att inom föreskrifven tid uppteckna dödsbo, inom 3 m. efter det Hrs u. vunnit laga kraft, låta verkställa ny, i antydt afseende rättad uppteckning af Emanuel Mannerströms bo samt på grund deraf verkställa skifte, hvarvid den del af kvarlåtenskapen, som Katarina Mattsdotter endast på grund af merberörda testamente ur Herman Gladers bo bekommit, skulle såsom hennes enskilda egendom särskildt observeras och undanskiftas. Och emedan den i Emanuel Mannerströms bo befintliga kvarlåtenskapen, vid det i arfskiftet af ²⁷/₈ 98 antecknade förhållandet, att de i boet upptagna utestående fordringarna derförinnan redan blifvit skiftade och således icke då mera tillhörde Emanuel Mannerströms bo, icke försloge till betäckande

af den del utaf Katarina Mattsdotters egendom, hvartill Karolina Ekblom erhållit vilkorlig rätt, annorlunda än att skattehemmanet n:o 11 i Storby by bibehölles i makarna Mannerströms bo, fann Hr. Katarina Mattsdotter hafva varit berättigad hvarken att, på sätt som skett, endast mot sytning till J. och Edla Eriksson öfverlåta $\frac{1}{3}$ del i sagda hemman eller tillåta att $\frac{2}{3}$ delar af samma hemman tillskiftats Edla Eriksson såsom arf efter Emanuel Mannerström, hvarför J. och Edla Erikssons fång till hemmanet i dess helhet förklarades olagligt och hemmanet dömdes att återgå till Emanuel Mannerströms och Katarina Mattsdotters gemensamma bo. *Abo Hfr.*, dit parterne ömsesides vädjade fann g:m d. $\frac{31}{12}$ 01 makarna Ekbloms vadeinlaga icke föranleda ändring i Hrs u. Beträffande makarna Erikssons libell, så alldenstund makarna Ekblom ej ens påstått att de vore berättigade att taga arf efter Emanuel Mannerström eller på någon annan laglig grund egde befogenhet att klandra det $\frac{27}{8}$ 94 efter Emanuel Mannerström förrättade arfsskiftet samt makarna Ekbloms emot Katarina Mattsdotter utförda talan, såvidt den grundade sig på makarna Ekbloms påstående att Katarina Mattsdotters rätt att förfoga öfver den egendom, som tillagts henne genom arfsskiftet efter Herman Glader, varit inskränkt derhän att berörda egendom efter Katarina Mattsdotters död borde tillfalla Karolina Ekblom, vore såsom anhängiggjord i Katarina Mattsdotters lifstid och förrän hennes kvarlåtenskap förelegat till skifte för tidigt väckt, fördenskull förkastade Hfr., i anledning af makarna Erikssons libell, i sakens dåvarande skiek makarna Ekbloms i saken väckta talan. *J. D.*: ej ändring. — (1 ledamot lät, med uppfävande af Hfrs d., bero vid Hrs u.)

Den 11:te. 15. O. ja A. Nylander J. Heikkilää vastaan metsännauttimisoikeutta koskevassa jutussa *Hollolan y. m. p:ien K. O:ssa* olivat hkjat vaatineet että koska vstja neljänneeseen Heikkilän perintötilaa Kärkölän p:n kirkonkylässä, jonka talonosan vstja $\frac{29}{10}$ 98 oli myynyt G. Collinille ja hkjat sittemmin $\frac{26}{1}$ 00 olivat ostaneet Collinilta, kuuluvassa Koukunmaan metsälohossa oli itselleen hakannut 37 syltä sekahalkoja ilman että vstjalla oli ollut mitään oikeutta nauttia metsää mainitun talon maalta, vstja velvoitettaisiin hkjoille luovuttamaan nuo 37 syltä sekahalkoja ja nekin metsätuotteet jotka vstja ehkä oli toimitetun syynin jälkeen kysymyksessä olevalla metsäpalstalla kaatanut. Tähän oli vstja vastannut että hän myydessään mainitun talonosan Collinille $\frac{29}{10}$ 98 oli samana p:nä tehdyllä kontrahdilla Collinilta 50 vuoden ajaksi, lukien puolipaaastosta vuonna 00 vuokrannut Koukunmaan metsälohon ja kun hkjat, ostaessaan saman talonosan Collinilta, olivat suostuneet täyttämään kaikki ne ehdot ja velvollisuudet, joihin Collin oli vstjaa kohtaan sitoutunut, vstja,

myöntäen hakanneensa hkjan ilmoittaman halkomäärän, oli pyytänyt että kanne aiheettomana hyljättäisiin, ja että Hämeen läänin kuvernöörin vstjalle antama kielto kaatamasta puita sanotussa metsälohossa sekä sieltä poisviemästä jo kaatamansa puut lakkautettaisiin. Päätöksessä $22/3$ 01 hyljättiin kanne aiheettomana ja lakkautettiin kuvernöörin vstjalle panema kielto. *Turun H. O.*, johon hkjat vetosivat, t. $9/4$ 02: Koska vstja oli hakanut puheenalaiset halot yllämainitun vuokratkontrahdin nojalla, josta hkjoilla oli näytetty olleen tieto heidän ostaessaan edellämainitun tilan Collinilta, ja jota ei sittemmin oltu laillisessa järjestyksessä julistettu hkjoita kohtaan voimattomaksi, sentähden jätti H. O. sen loppupäätöksen pysyväksi, johon K. O. asiassa oli johtunut. *O. O.*: Koska Collin kontrahdilla oli 50 vuodeksi vuokrannut Koukunmaan metsäpalstan vstjalle oikeuttaen häntä hyväksensä käyttämään siinä kasvavan metsän eikä sanottua kontrahtia oltu laillisessa järjestyksessä julistettu hkjoita kohtaan voimattomaksi, jätti K. Senaatti asian H. O:n lopputuloksen varaan.

16. A. ja A. Nylander K. Heikkilää vastaan metsännauttimisoikeutta koskevassa jutussa. *Nastolan y. m. p:ien K. O.* katsoi p:llä $22/3$ 01 vstjan oman myönnytyksen kautta näytetyksi, että hän oli neljännekseen Heikkilän perintötaloa kuuluvasta Koukunmaan metsälohosta itselleen hakkauttanut 1 sylen 3 kynnärää koivuhalkoja ja 50 paria seipäitä, mutta koska vstja oli toteensaattanut, että hkjat, ostaessaan $26/1$ 00 puheenalaisen talonosan C. Collinilta, olivat sitoutuneet noudattamaan kaikkia niitä velvollisuuksia ja ehtoja, joihin Collin oli tilanosan edellistä omistajaa Heikkilää kohtaan suostunut, ja Collin, ostaessaan $16/8$ 98 vielä mainitun tilanosan vstjalta, oli samana p:nä tehdyllä kontrahdilla tälle myöntänyt rajottaman nautintooikeuden kysymyksessä olevaan metsämaahan 50 vuoden ajaksi, eikä Collin ollut voinut myydä tilaa paremmalla oikeudella kuin se hänellä itsellään oli ollut, sentähden katsoi K. O. edelläsanotun hkjain ja vstjan kesken $16/8$ 98 tehdyn vuokratvälipuheen olevan hkjoita sitovan ja vstjan siis oikeutetun mielensä mukaan nauttimaan riidanalaista metsälohkoa sekä hyväkseen käyttämään siinä olevat metsäntuotteet, jonka vuoksi K. O. hylkäsi hkjain vaatimuksen että vstja velvoitettaisiin hkjille luovuttamaan yllämainitut koivuhalt ja seipäät ja lakkautti Hämeen läänin kuvernöörin $15/1$ 01 vstjalle paneman hakkuukiellon kaatamasta puita sanotussa metsälohossa sekä sieltä poisviemästä jo kaatamansa puut. *Turun H. O.*, johon hkjat vetosivat t. $22/4$ 02:ei muutosta. *O. O.*: Koska yllämainittu $16/8$ 98 tehty vuokratkontrahhti ei ollut laillisessa järjestyksessä julistettu hkjoita kohtaan voimattomaksi, jätti K.

Senaatti sen lopputuloksen, johon tuomioistuimet olivat asiassa johtunut, voimaansa.

17. H. Summakoski A. Kojolaa vastaan, kosk. korvausta. *Suurijärven y. m. p:ien K. O. p. 7/11 99*: Vstja velvoitettiin hkjalle maksamaan vaaditut 275 mk. *Waasan H. O.*, johon vstja vetosi, katsoi t:lla $30/7$ 02 selvitetyn, että Kupisenniitty niminen niittymaa oli Kyyrän talonpuoliskon halkaisujaossa joutunut hkjan tilanosalle, vaan koskei oltu toteennäytetty, että vstja oli jaossa sitoutunut antamaan T. Nurkkalalle ja H. Rynkäselle korvausta sanotusta, jo ennen jakoa heidän viljeltävänään olleesta niitystä, ja hkja oli perustanut kanteensa ainoastaan semmoiseen vstjan sitoumukseen, kumosi H. O. K. O:n p:n ja hylkäsi hkjan asiassa ajaman kanteen. *O. O.* katsoi näytetyksi ei ainoastaan että edellämainituksessa $2/10$ 96 lopetetussa halkaisujaossa, jossa Kyyrän talonpuoliskon osakasten kesken oli sovittu, että kukin heistä saisi heti ottaa haltuunsa heille jaossa määrätty tilukset, vstja oli myöntyessään luovuttamaan puheenalaisen, siihen saakka Kojolan tilanosan nautinnossa olleen Kupusenniityn Summakosken tilanosalle, sitoutunut vastaamaan että ne torpparit, jotka hallitsevat samaa niittyä, saivat muualta niittymaata tahi muuta korvausta, vaan myöskin että Kyyrän talonpuoliskoon kiinnitetyn kontrahdin nojalla H. Rynkäsen hallussa olevaan torppaan kuuluva osa Kupusenniittyä oli mainituksessa jaossa siirtynyt Summakosken tilanosalle Kojolan tilanosan nautinnosta, mutta selvittämättä sitä vastoin jääneen että T. Nurkkalan viljelemä osa niitystä oli joutunut Summakosken tilanosalle Kojolan tilanosasta. Kun vstja näin ollen oli tullut vastuunalaiseksi siitä että hkja, Summakosken tilanosan omistajana, saisi hyväkseen H. Rynkäsen yhä edelleen hallitsemalla osalla Kupusen niittyä vuosina 97, 98 ja 99 kasvaneen heinäsadon, jonka arvo oli näytetty tehneen, korjuukustannus poisluettua, 130 m:kaa 60 p:niä, velvoitti K. Senaatti, sen ohessa että kanne mikäli se koski satoa T. Nurkkalan hallussa olevasta osasta useinsanottua niittyä hyljättiin, vstjan suorittamaan hkjalle mainitut 130 mk. 60 p:niä. — (1 jäsen lausui: koskei oltu näytetty T. Nurkkalan hallussa olevan osan puheenalaista Kupusenniittyä Kyyrän talonpuoliskon $2/10$ 96 lopetetussa halkaisujaossa joutuneen Summakosken tilaan Kojolan tilan nautinnosta, saatikka vstjan tavalla tahi toisella, tehneen itsensä vastuunalaiseksi siitä ettei hkja sanotun jaon mukaan ollut saanut mainittua niitynosaa hallintoonsa ja tullut tilaisuuteen korjata siinä kysymyksessä olevina vuosina kasvaneita heiniä, eikä sitä seikkaa että, niinkuin selvitetty oli, vstja sanotun jaon aikana oli sitoutunut vastaamaan siitä että H. Rynkänen, jonka viljelyksessä oleva osa Kupusenniitystä jaossa on siirretty Kojolan tilasta Summakosken tilaan, saisi muualta niit-

tymaata tahi muuta korvausta, ollut perustanut hkjalle oikeutta samalla niitynosalla sen ollessa H. Rynkäsen hallinnossa ilmoitettuna aikana kasvaneisiin heiniin eikä siis myöskään oikeutta saada niistä korvausta, sentähden katsoi senaattori ettei hkja ollut esiintuonut syytä muuttaa sitä lopputulosta, johon H. O. t:ssa oli johtunut ja joka siis senaattorin mielestä olisi pysyvä voimassaan.)

18. J. Juselius mot A. Caselius i egenskap af syssloman uti A. Liinaharjus konkursbo, ang. fordran. R:n i Björneborg fann g:m u. $15/10$ 01 utredt vara, att vid $10/10$ 00 å Liinaharjus konkursbo tillhöriga Lassila såg förrättad auktion bestämts att samtliga derstädes upplagda, konkursboet tillhöriga trävaror komme att försäljas enligt auktionspriset efter standerttal, oberoende af huru många standert trävarupartiet innehölle, samt att den mängd trävaror, som upptagits i den räkning, å hvilken svdn grundat sitt kraf, med undantag af $1/2$ standert lats, beträffande hvilken ersättningsanspråket blifvit af svdn frångånet, sedermera levererats från sagda såg och emottagits af skdn; hvärföre R:n ålade skdn att till svdn i dennes omförmälda egenskap utbetala saldöt af nämnda räkning, efter afdrag likväl af priset för nyss-sagda parti lats 25 m:k, eller 4,045 m:k 50 p:i med 6 % ränta derå från lagsökningsdagen $28/6$ 01. Åbo Hfr., dit skdn vädjat dom $8/12$ 02: R:ns u. fastställdes i öfrigt utom att, enär svdn icke gittat visa att viss dag för betalningen af ifrågavarande auktions-medel varit betingad, räntan å förberörda, Liinaharjus konkurs-massa tilldömda 4,045 m:k 50 p:i skulle, jemlikt senare mom. i 9: 8 H. B., beräknas efter 5 för hundra om året från $28/6$ 01. J. D.: ej ändring.

19. F. Virtanen asianajotoimisto Jansson & Sundmania vastaan velkomusjutussa. Halikon y. m. p:ien K. O. katsoi p:llä $4/3$ 01 selviteteksi että osakeyhtiö Agros asiamiehensä A. Tapion kautta oli $8/4$ 00 myynyt hkjalle 500 sakkia tuomaskuonaa 5 m:kan 40 p:nin hinnasta säkiltä, jossa tilaisuudessa hkja oli hyväksynyt kaupan allekirjoittamalla tilauslipun, jonka mukaan tavara oli myyty „cif“ Turussa; että hkjalta mainitun tilauksen johdosta oli velottu, kuten hkjan saama faktura eli lasku seuraavan kesäkuun 27 p:ltä osoitti, 2,267 m:kaa 70 p:niä eli maksu 508 tuomaskuonasäkistä, että mainittu säkkiluku oli $7/6$ 01 Englannista Ariadne laivalla tuotu Turun satamaan hkjan vastaanotettavaksi, mutta että tavara Turkuun tullessaan oli ollut sellaisessa kunnossa ettei hkja sanotuista 508 säkistä tuomaskuonaa ollut voinut vastaanottaa useampaa kuin 364 sakkia, jota vastoin loput 144 sakkia oli pidetyssä tarkastuksessa havaittu vähemmässä tahi suuremmassa määrässä vahingoittuneeksi, että vahinko oli arvattu 60 prosentiksi ilmoitetusta myyntihinnasta

eli 466 m:kaksi 56 p:niksi, johon vielä lisäksi tuli tarkastuskustannukset 53 m:kaa, joten siis vahingon suuruus teki kaikkiansa 519 m:kaa 56 p:niä; ja koskei hkjaa voitu pitää velvollisena tuntemaan „cif“ sanan merkitystä, josta maamme laissa ei puhuttu ja jota vstja ei ollut voinut näyttää selvitetyn missään kauppalaissakaan, sekä A. Tapiolla, kuten todistetuksi oli tullut, oli mainitun sanan merkityksestä ollut sama käsitys kuin hkjallakin eli että tavara oli vapaasti Agrosin vastuulla lähetettävä Turkuun minkä käsityksensä Tapio kauppatalaisuudessakin oli todennäköisesti hkjalle ilmoittanut, jota vastoin vstja ei ollut näyttänyt että tuon sanan toisenlaista merkitystä oli kauppatalaisuudessa tahi sitä ennen Agrosin puolesta hkjalle toisella tavoin selitetty, sentähden ja kun Agros näin ollen oli katsottava vastuunalaiseksi oikeutettiin hkja vaadituista 2,267 m:kasta 70 p:nistä lukemaan pois mainitun hkjalla olleen vahingon 519 m:kaa 56 p:niä, ja tuli siis hkjan vstjalle jolle osakeyhtiö Agros oli siirtänyt saatavansa suorittaa 1,748 m:kaa 14 p:niä, minkä ohessa vstja, jolle hkja jo ennen oikeudenkäyntiä oli tarjonnut ulostuomittua summaa, velvoitettiin suorittamaan hkjalle hänen oikeudenkäyntikulujensa korvaukseksi 500 m:kaa. *Turun H. O.*, johon asianosaiset vetosivat vahvisti tolla $\frac{9}{4}$ 02 K. O:n p:n muuten paitsi että vstja asian laatuun nähden vapautettiin suorittamasta hkjalle tuomittua oikeudenkäyntikulujen korvausta. *O. O.*: Siihen nähden että vstja, joka oli asian kadottanut, O. K:n 21: 3 mukaan oli velvollinen korvaamaan hkjalle hänen kulunsa K. O:ssa vahvisti K. Senaatti, muuttaen tässä kohden H. O:n tn, K. O:n p:n hkjalle myönnetystä oikeudenkäymiskustannusten korvauksesta. — (2 jäsentä vahvisti H. O:n p:n ja velvoitti hkjan suorittamaan vstjalle, heiltä K. Senaatissa menneiden kulujen korvaukseksi 75 m:kaa. — 1 jäsen katsoi että asianlaatuun nähden vstjalla ei ollut syytä oikeydenkäymiseen ja yhtyi sen vuoksi enemmistöön.)

Den 13.de. 20. Maria Hedberg mot handelsfirman Savinkoff & Belikoff, ang. fordran. *R:n i Helsingfors* förklarade g:m u. $\frac{3}{11}$ 00 utredt vara att skdns aflidne man F. Hedberg i lifstiden såsom svdns resande ombud för firmans räkning i likvid för sålde handelsvaror under månaderna närmast före F. Hedbergs död uppburit särskilda af svdn uppgifna belopp, uppgående sammanlagdt till 14,231 rubel 20 kopek, hvarföre och som skdn icke kunnat visa att dessa medel blifvit af F. Hedberg till svdn inlevererade eller på annat sätt kommit svdn till godo, R:n, som beträffande skdns påstående om att blifva frikallad från skyldigheten att ansvara för F. Hedbergs skuld till svdn på den grund att skdn icke fått taga befattning med den egendom F. Hedberg vid sin död efterlemnad i S:t Petersburg,

hvilken egendom svdn genom vederbörande polismyndighet derstädes fått emottaga, och deraf ej heller åtnjutit någon förmån, i stöd af 22 § i K. F. 9/11 68, ang. bl. a., urarfvagörelse, underkände samma yrkande, enär skdn icke i laga ordning afträdt sitt och sin mans bo till borgenärernes förnöjande eller gjort ansökan om undanskiftande af någon del deri, ålade skdn såsom F. Hedbergs rättsinnehafvare och ansvarig för hans gäld, att till svdn utbetala förenämnda 14,231 rubel 20 kopek antingen i ryskt mynt eller i finskt efter vid betalningstiden å orten gällande å vista kurs, ned afdrag dock af de dertill medgifna beloppen 800 rubel, 679 m:k 20 p:i och 84 rubel 15 kopek, samt att å det resterande erlägga 6 % årlig ränta från lagsökningsdagen 9/5 99 intill dess full likvid skedde. Åbo Hfr., dit skdn vädjat d. 14/6 02: R:n s. u. fastställes. J. D.: ej ändring.

Den 14-de. 21. Handelsfirman N. Schoschkoff mot aflidne jernvägsbokhållaren N. Sokoloffs rättsinnehafvare, hans systrar Alexandra Brschuinskaja och Maria Sokoloff, samt F. Skogster i egenskap af förmyndare för N. Sokoloffs sinnessvaga syster Olga Sokoloff, ang. fordran. Vid R:n i Helsingfors hade N. Sokoloff anfört att skdn 9/5 00 å finska statsjernvägarnas station i St Petersburg inlemnadt två partier ägg att befordras till Hangö hamn, hvilken transport äfven fullgjorts af jernvägen, men att Sokoloff, å hvilken det ankommit att upptaga jernvägsfrakten för ifrågakarande försändelser, dervid af förbiseende beräknat fraktafgiften enligt den för vintertrafiken fastställda tariffen, ehuru denna upphört att gälla vid slutet af nästföregående April månad; att skdn genom detta misstag kommis att erlägga 712 rubel 22 kopek mindre än den frakt firman enligt för tiden gällande tariff rätteligen bort gälda samt att jernvägsstyrelsen, som emellertid ålagt Sokoloff att ersätta statsjernvägarna nämnda skilnad i fraktbeloppet, sedermera, enär statsjernvägarnas fordran hos skdn sålunda öfvergått till Sokoloff, berättigat denne att hos skdn utsöka hvad Sokoloff på anfördt sätt komme att till statsjernvägarna utgifva, och hade Sokoloff på grund deraf och med afseende å stadgandena i 8 § i det för statsjernvägarna 21/1 97 fastställda reglemente yrkat skdns förpligtande att till Sokoloff utbetala ofvanuppgifna fraktbrist 712 rubel 22 kopek med ränta. G:m u. 23/1 01 förkastade R:n Sokoloffs i målet utförda talan.

Åbo Hfr., dit Sokoloff vädjat, d. 22/1 02: Alldenstund det, jemlikt 8 § i åberopade trafikreglemente, ålegat skdn att erlägga den i sagda reglemente därför bestämda frakt, fördenskull och då den omständighet att Sokoloff af förbiseende debiterat firman slik frakt till ett belopp af 712 rubel 28 kopek mindre, än frakten för berörda äggtransport enligt reglementet utgjort, icke kunde frikalla firman, som vid inlemnande af äggpartien å St

Petersburgs station egt taga kännedom om de fraktafgifter firman bort för deras befordran betala, från skyldigheten att erlägga det bristande fraktbeloppet, ålade Hfr., i stöd af 15 § i K. F. ³¹/₁₂ 95 om införande af U. L., skdn att till Sokoloff, åt hvilken statsjernvägarne öfverlätit sin rätt att utsöka omordade fraktbrist, gälda densamma med 712 rubel 22 kopek, antingen i sagda mypitslag eller i finskt mynt enligt vid betalningstiden å orten gällande kurs, jemte 5 % årlig ränta derå från lagsökningsdagen ¹²/₁₂ 00. J. D.: ej ändring.

Den 22:dra. 22. J. ja A. Falin sekä M. Huomanen ja hänen vaimonsa Eeva Koskela O. Bülowia ja O. Nerdrumia vastaan velkomusjutussa. *Virolahden y. m. pien K. O.* p. ²⁴/₁₀ 00: J. ja A. Falin velvoitettiin heidän isänsä Ivan Falinin oikeudenomistajina yhteisesti tahi kummalla varoja oli vstjalle suorittamaan takauskirjan ³⁰/₁₂ 92 nojalla 3,000 m:kaa 5 prosentin korkooneen oikeudenkäynnin alusta ⁴/₁₂ 94 kuin myös M. Huomanen, vaimonsa Eeva Koskelan edusmiehenä, sillä omaisuudella, joka on 4 luvun 1 §:ssä laissa omaisuus- ja velkasuhteista ¹⁵/₄ 89. yhteisesti, J. ja A. Falinin kanssa, tahi sen heistä, jolla varoja löytyi, takauskirjan ²⁸/₁ 93 nojalla vstjille maksamaan 5,000 m:kaa 5 prosentin korolla luettuna 4 p:stä joulukuuta 94. *Wiipurin H. O.*, johon hkjat vetosivat, julisti tlla ²⁶/₄ 02: J. ja A. Falinin, Ivan Falinin oikeudenomistajina, sekä Eeva Koskelan, miesvainajan P. Koskelan oikeudenomistajana velkapääksi vastaamaan takauskirjan ²⁸/₁ 93 nojalla 5,000 m:kan määrästä ja J. ja A. Falinin sitä paitsi ³⁰/₁₂ 92 laaditun takauskirjan perusteella 3,000 m:kasta; ja velvoitti siis J. ja A. Falinin ynnä M. Huomasen yhteisesti tahi kenellä varoja oli, viimeksimainitun Eeva Koskelan edusmiehenä sellaisella omaisuudella kuin K. O:n p:ssä mainittiin, vstjille suorittamaan 5,000 m:kaa sekä J. ja A. Falinin sitä paitsi myöskin yhteisesti tahi varojensa mukaan vstjille maksamaan 3,000 m:kaa, molenimmat rahamäärät 5 prosentin korkooneen 4 p:stä joulukuuta 94. O. O.: ei muutosta.

23. Miller & Pulkkinen nimisen oluenpanimoyhtiön osakkaat C. Miller ja F. Pulkkinen C. Nordmania vastaan velkomusjutussa. *Mikkelin R. O.* p. ¹⁹/₁₁ 00: Koska Pulkkinen sekä Miller ja A. Weber olivat kontrahdilla ²⁰/₂ 89 sitoutuneet luopumaan siitä oluttehtaan rakentamisen yrityksestä Mikkelin kaupungissa, josta he keskenään olivat sopineet, sitä vastaan että vstja heille suorittaisi valingonkorvaukseksi kontrahdissa määrätyn rahamäärän, mutta Miller ja hänen yhdysmiehensä olivat jo tammikuussa vuonna 91 vastoin kontrahdissa olevaa määräystä alottaneet oluttehtaan rakentamista, sentähden hylkäsi R. O. hkjain anomuksen että vstja velvoitettaisiin hkjoille suorittamaan 3,000 m:kaa, joita vstja oli kieltäytynyt kontrahdissa määrätystä raha-

määrästä. maksamasta; ja julistettiin kysymyksessä oleva kon-
trahti menettäneen kaiken voiman ja vaikutuksen. *Wiipurin H. O.*, johon hkjat vetosivat, vahvisti tilla $15\frac{1}{2}$ 02 R. O:n p:n. O. O.:
ei muutosta.

24. A. Rothoff mot E. Kojola, ang. fordran. *R:n i Gam-
lakarleby* u. $29\frac{1}{4}$ 01: Klgdn ålades att till svdn utbetalat priset
för ett af svdn levererad parti tegel 2,970 m:k med afdrag af
derå erlagda 1,000 m:k eller således 1,970 m:k, hvarutom klgdn
skyldigkändes att till svdn återbetala en räntepost å 203 m:k
56 p.i. *Wasa Hfr.*, dit klgdn vädjat, dom $25\frac{2}{3}$ 02: ej ändring.
J. D.: ej ändring. — (1 ledamot befriade klgdn från återbetal-
ningen af sagda ränta.)

Den 25:te. 25. Elli Kopsa, alaikäisten lastensa holhoo-
jana, M. ja J. Kilpiötä vastaan, tilanosan luovuttamista koske-
vassa jutussa. *Jaakkiman p:n K. O.* p. $7\frac{1}{3}$ 01: Koska Elli Kop-
san miesvainajan Juhana Kopsan isä Martti Kopsa testamentilla
 $31\frac{1}{4}$ 87 oli säättänyt, muun muassa, että hänen avioliittonsa ai-
kana vaimonsa Reeta Hakkaraisen kanssa ansaitsemansa puoli
Kopsan perintötalosta ja siis myöskin Reetta Hakkaraisen naima-
osuus siinä oli hänen kuolemansa jälkeen lankeava Juhana Kop-
salle ja Reetta Hakkarainen Martti Kopsan kuoltua oli valvonut
sanotun testamentin, mikä valvominen, kun Reetta Hakkarainen
oli siihen aikaan vielä alaikäisenä olevan Juhana Kopsan oikeu-
den valvojana, oli katsottava tapahtuneen Juhana Kopsankin puo-
lesta, sen vuoksi ja kun Reetta Hakkarainen, joka yksin oli oi-
keutettu samaa testamenttia moittimaan, ei ollut sitä moittinut,
eikä K. O:n $15\frac{1}{2}$ 97 antama p., jonka kautta sama testamentti
oli kumottu, voinut vaikuttaa vireillä olevan asian ratkaisuun
siihen nähden, etteivät Juhana Kopsa-vainajan perilliset olleet
oikeutettuja silloin tekemäänsä moitekannetta ajamaan, oli K. O.,
pitäen Juhana Kopsa-vainajan olleen täysin oikeutettuna myy-
mään kysymyksessä olevan kiinteistön, hyljännyt perusteetto-
mana Elli Kopsan kanteen että Juhana Kopsan $11\frac{1}{4}$ 90 tekemä
kauppa, jolla hän oli myynyt mainitun talonpuoliskon vstjille,
mikäli sen kautta oli myyty Reetta Hakkaraisen naimaosa sano-
tusta tilasta, julistettaisiin mitättömäksi. *Wiipurin H. O.*, johon
Elli Kopsa vetosi, t. $12\frac{1}{4}$ 02: Koska Reetta Hakkarainen oli val-
vonut Martti Kopsan tekemän puheeksi tulleen testamentin ja
siis tiennyt että Martti Kopsa siinä oli testamentannut koko hänen
ja Reetta Hakkaraisen omistaman puolen sanottua taloa Juhana
Kopsalle ja Reetta Hakkarainen myöskin oli tiennyt Juhana
Kopsan moitteenalaisella kauppakirjalla myyneen koko talon-
puoliskon vstjille, tästä vstjien saannosta, $14\frac{1}{5}$ 1805 annetun K.
Selityksen määräämän ajan yön ja vuoden kuluessa kaupasta
tiedon saatuaan, kannetta tekemättä, joten Elli Kopsalla ei enää
ollut kannevaltaa asiassa, katsoi H. O. ettei Elli Kopsa ollut

esiintuonut syytä muuttaa sitä lopputulosta, johon K. O. p:ssään oli johtunut ja joka siis jäi voimaan. O. O.: ei muutosta.

26. J. Westerberg alaikäisen Ebba Mörtbergin holhoojaa Juho Mörtbergiä ja isää lisäksi Mörtbergiä vastaan, sukulunastusta koskevassa jutussa. *Ylitornion p:n K. O.* hylkäsi pillä $\frac{28}{3}$ 01 vstjien kanteen että hkja velvoitettaisiin vstjille lunastusta vastaan luovuttamaan $\frac{25}{189}$ osaa manttaalia Kauvosaaren neljänneksen manttaalia perintötalosta N:o 1 Kaulirannan kylässä Ebba Mörtbergin omistettavaksi, minkä ohessa vstjien talteen jättämät sukulunastusrahat, 1,500 m:kaa, olivat vstjille takaisin jätettävät. *Waasan H. O.*, johon vstjat velosivat, katsoi t:lla $\frac{20}{6}$ 02 toteennäytetyksi että Ebba Mörtbergin äiti Kaisa Mörtberg veljensä K. Kauvosaaren ja isänsä J. Karvosen jälkeen oli perinyt yhteensä $\frac{25}{189}$ osaa manttaalia sanottua taloa, minkä talonosan J. Mäki, Kaisa Mörtbergin silloisena, laillisesti määrättynä holhoojana sittemmin $\frac{1}{12}$ 90 tehdyllä kauppakirjalla 1,500 m:kan hinnasta oli myynyt hkjalle, ja koskei hkja vielä ollut saanut laillistusta sanotulle kaupalle ja Ebba Mörtberg Kaisa Mörtbergin ainoana lapsena M. K:n 6: 1 mukaan, semmoisena kuin mainittu lainkohta on K. A:ssa $\frac{27}{6}$ 78, siis oli oikeutettu sukuun lunastamaan sanotun talonosan, kumosi H. O., huolimatta siitä että Ebba Mörtbergille Ruotsin alamaisena oli haettava erityinen armollinen lupa kiinteän omaisuuden omistamiseen Suomessa, K. O:n p:n ja velvoitti hkjan Juho Mörtbergille, Ebba Mörtbergin holhoojana, viimeistään puolipaastona $\frac{14}{3}$ 03 sukulunastukseen luovuttamaan useinmainitun talonosan; tullen Juho Mörtberg sitä ennen lunastusoikeuden menettämisen uhalla hkjalle jättää ennen sanottu lunastussumma 1,500 m:kaa ja ennenkuin hän saisi talonosan haltuunsa palkita kaikki hkjan talonosalle ja sen tähden tekemät tarpeelliset kulut ja hyödylliset parannukset. O. O. katsoi ettei hkja ollut esiintuonut syytä muulla tavalla muuttaa H. O:n tuomiota, kuin että, koskei Ebba Mörtbergillä ollut kansalaisoikeutta Suomessa, Juho Mörtbergin, jolle, hänen ollessaan Ebba Mörtbergin holhoojana, hkja oli velvollinen luovuttamaan puheenalaiset $\frac{25}{189}$ osaa manttaalia edelläsanotusta talosta $\frac{14}{3}$ 04, myöskin tuli sitä ennen, sukulunastusoikeutensa menettämisen uhalla, asianmukaisesti todistaa Ebba Mörtbergin saaneen Keisarillisen Majesteetin erityisen luvan saada omakseen kysymyksessä olevan sukulunastettavaksi tuomitun kiinteän omaisuuden hallita. — (2 jäsentä katsoi ettei hkja ollut esiintuonut syytä muulla tavoin muuttaa H. O:n tuomiota kuin että hkja säädönnön mukaan M. K:n 5 luvun 12 §:ssä määrättäisiin Juho Mörtbergille ennen $\frac{14}{3}$ 04 luovuttamaan kysymyksessä olevat talonosuudet.)

27. J. Söderlund mot generalagenten för sjöförsäkringsbolaget Salamander F. Paersch i ett sörättsmål. Vid R:n i Helsingfors hade skdn anföratt att skdn muntligen öfverenskom-

mit med bolaget Salamanders agent i Raumo K. Sjöblom att bolaget skulle till försäkring antaga de till 30,000 mk uppgående assuranspremierna för skdn tillhöriga stålarkskeppet Glenbreck, hvilken försäkring skulle vidtaga $\frac{1}{4}$ 01 vid fartygets afsegling från Hamburg till Sydamerika samt gälla till $\frac{1}{4}$ 02 och således omfatta under försäkringstiden möjligen redan timad olycka samt att assuranspremien för sagda tid bestämts till 1,200 mk, derå Sjöblom samma dag tillställt skdn en af Sjöblom å bolagets vägnar undertecknad interimspolis samt af skdn mottagit den öfverenskomna premien, men att Sjöblom, efter det han $\frac{7}{10}$ 01 skriftligen meddelat skdn att bolaget tillsvidare vägrade att ansvara för omordade försäkring, hvarom förslättningsvis underhandlades, under skdns frånvaro från Raumo den 9 i samma månad förmått skdns minderåriga kontorsbiträde Elsa Holmberg att återtaga den till Sjöblom erlagda försäkringspremien, hvilken Sjöblom sedermera vägrat att vidare emottaga, hvarföre Elsa Holmberg för bolagets räkning deponerat premiebeloppet i Nordiska Aktiebankens filialkontor i Raumo. Och alldenstund den af Sjöblom öfver omförmälda försäkringsaftal utfärdade interimspolisen vore bindande för bolaget, yrkade skdn att svdn blefve ålagd att åt skdn i stället för sagda interimspolis utfärda en dermed likalydande, af svdn underskrifven original försäkringspolis. Sedan svdn, i stöd af § 197 i sjölagen af $\frac{9}{6}$ 73, anhållit om käromålets förkastande, afkunnade R:n $\frac{20}{3}$ 02 u. och fann utredt vara att skdn, då han $\frac{1}{10}$ 01 hos svdn i Sjöbloms namn telegrafiskt tillkännagifvit sin önskan att försäkra Glenbrecks assuranspremier och gjort förfrågan om premiens storlek, icke meddelat svdn några sådana uppgifter, vare sig om fartygets resa eller i andra afseenden, som honom, jemlikt §§ 180 och 197 i sjölagen, såsom försäkringstagare ålegat afgifva; och emedan svdn vid sådant förhållande icke kunnat antaga annat än att Sjöblom själf aflåtit telegrammet samt det svar derå som svdn aflåtit till Sjöblom, utgatt ur sådan villfarelse om rätta sakförhållandet att, alldenstund Sjöblom i telegrammet icke gifvit svdn några vidare uppgifter om Glenbreck, fråga varit endast om en vanlig enkel sjörisk, som skulle vidtaga från någon kommande dag, ty ansåg R:n hvarken svdns omförmälda svar eller de åtgärder, till hvilka Sjöblom på skdns begäran skridit i följd af änberörda svar, vara för Paersch och Sjöblom eller bolaget Salamander bindande, så mycket mindre som den af Sjöblom och skdn utfärdade skrift uttryckligen betecknats såsom interimspolis och densamma icke, på sätt § 175 i sjölagen ang. försäkringsbref stadgade, innehållit uppgifter om Glenbrecks in- och utlastnings- eller afgångs- och destinationsorter, samt tiden, när fartyget afseglat från den plats, som det, skdn veterligen senast besökt; i anseende hvartill käromålet såsom obefogadt

förkastades; och vore skdn obetaget att lyfta den af Sjöblom återlemnade och i banken deponerade premien 1,200 m:k. *Åbo Hfr.*, dit skdn vädjat, dom $\frac{25}{9}$ 02: ej ändring. *J. D.*: ej ändring.

Den 26:te. 28. O. R. F. Albrecht mot B. Westerlund, Johana Westerlund och F. Bäckström, den sistnämnde i egen-skap af målsman för sin hustru Matilda Bäckström, ang. afgif-vande af redovisning. *R:n i Helsingfors* u. $\frac{11}{11}$ 01: Emedan skdn medels *R:ns* u. $\frac{1}{4}$ 01 ålagts att inom 2 m. derefter till svdne aflemna eller, ifall skdn vore dertill urständsatt, låta af-lemna redovisning öfver värden af framlidne Anna Eklunds bo intill hennes död, ty och då skdn icke fullgjort denna sin skyl-dighet, ålade *R:n* honom vid vite af 1,000 m:k att öfver värden af nämnda bo sjelf upprätta eller, ifall han vore dertill urstånd-satt, genom annan låta upprätta och före utgången af januari månad 02 till svdne aflemna eller låta aflemna fullständig och riktig redo och räkning, åtföljd af behöriga verifikatione i be-styrkta afskrifter jemte anvisning, hvarest desamma kunde i ori-ginal af svdne eller deras ombud granskas. *Åbo Hfr.*, dit skdn vädjat, d. $\frac{8}{11}$ 02: *R:ns* u. fastställdes sålunda att den tid, inom hvilken skdn skulle till svdne aflemna omordade redo och räk-ning, af *Hfr.* bestämdes till 2 m. från den dag *Hfrs* d. gafs. *J. D.* lät bero, dock sålunda att det ålåg skdn att före $\frac{1}{9}$ 03 till svdne vid af domstolarne utsatt vite aflemna ifrågavarande redo och räkning. Föröfrigt och enär skdn mot bättre vett och klara skäl dragit målet under K. Senatens pröfning, dömdes skdn att, jemlikt 30: 20 R. B., sådant detta lagrum lyder i K. F. $\frac{27}{4}$ 68, härför böta 100 daler, motsvarande 192 m:k.

Juni.

Den 5:te. 1. A. Tare y. m. V. Pryhtiä ja vaimonsa Vil-helmina Sakarintytärtä vastaan maan saannon moittimista kos-kevassa jutussa. *Euran y. m. p:ien K. O.* p. $\frac{7}{6}$ 01: Kanne-hyljättiin. *Turun H. O.*, johon asianosaiset vetosivat, t. $\frac{23}{10}$ 02: ei muutosta. *O. O.*: ei muutosta.

Den 16:de. 2. N. Fedotoff Maria Fonareffia vastaan vel-komisjutussa. *Kivennavan p:n K. O.* katsoi p:llä $\frac{17}{8}$ 01 vstjan $\frac{3}{7}$ 00 toimittaman katselmuksen kautta toteennäytetyksi että hkja, kun hän keskeytti urakan, oli tehnyt työtä yhteensä 2,202 ruplan 60 kopeekan arvosta, siihen luettuna myöskin niiden töiden arvo 78 rupl. 28 kop., jotka jälestäpäin oli huomattu jää-neen häneltä tekemättä tahi huolimattomasti tehdyiksi, jonka täh-

den ja kun hkja ei ollut voinut laillisesti toteen näyttää tehneensä töitä suuremmasta arvosta tahi vstjan olleen syyppään työn keskeyttämiseen K. O., hyljäten hkjan asiassa ajaman kanteen, velvoitti hkjan, joka oli myöntänyt vstjalta kantaneensa 3,000 rupl. eli siis 875 rupl. 60 kop. enemmän kuin mitä hän oikeastaan olisi ollut töistään vstjalta saapa, vstjalle suorittamaan vastasanotun rahamäärän joko venäjän, rahassa tahi vastaavan määrän suomen rahaa maksuaikana käyvän kurssin mukaan. *Viipurin H. O.*, johon hkja vetosi, vahvisti tlla muuten K. O:n p:n paitsi että hkja vapautettiin vstjalle maksamasta 16 rup. 50 kop. koskei oltu näytetty että niitä oltu syynissä $\frac{3}{7}$, 00 luettu hkjan hyväksi, joten hkjan siis tuli vstjalle suorittaa kaikkiaan 859 rup. 10 kop. O. O. katsoi selvitetynksi että hkja, joka kontrahdilla $\frac{10}{11}$ 99 oli sitoutunut 3,885 rup:n urakkasummasta Toukokuun 1 p:ään 00 vanhaa lukua tekemään vstjalle kontrahdissa mainitut rakennukset, oli niitä osaksi valmistettuaan $\frac{3}{8}$ 00 jättänyt urakkansa kesken, mutta sitä vastoin olevan todistamatta että vstja oli antanut aihetta hkjalle tähän hänen menettelyynsä, johon nähden ja kun vstja oli urakkasummasta jo hkjalle suorittanut 3,000 rup. sekä näytetty oli vstjan, saadakseen puheenalaiset rakennukset mainituissa kontrahdissa määrättyyn kuntoon, tämän lisäksi suorittaneen 1,433 rup. 10 kop. eli siis 608 rup. 10 kop. enemmän kuin hkja olisi ollut rakennustyöstä saapa, jos hän olisi urakkasopimuksen täyttänyt, velvoitti K. Senaatti hkjan maksamaan vstjalle sanotut 608 rup. 10 kop. Muuten H. O:n p. jäi pysyväksi.

J u l i.

Den 4:de. 1. E. Miettinen ja hänen vaimonsa Anna Fröberg Kuopion kaupungin Rahatoimikamaria vastaan. *Kuopion R. O:ssa* oli Anna Fröberg vaatinut että, koska Adam Fröberg vainajan v. 97 kuollut leski Kristina Fröberg, vaikka hän miehensä kuoltua oli Adam ja Kristina Fröbergin $\frac{13}{6}$ 63 kirjallisesti tekemän keskinäisen testamentin kautta saanut ainoastaan hallinto-oikeuden Adam Fröbergin osaan aviopuolisoiden pesässä, testamentilla $\frac{15}{11}$ 94 oli määrännyt pesän kaiken omaisuuden kuolemansa jälkeen jätettäväksi vstjalle, tämän hallittavaksi ja käytettäväksi kaupunginvaltuusmiesten valvonnan alaisena testamentissa ilmoitettua tarkoitusta varten, viimeksimainittu testamentti, jota Kristiina Fröberg ei edes ollut vapaatahtoisesti ja täydessä

järjessään tehnyt, kumottaisiin mikäli Anna Fröbergille Adam Fröbergin sivuperillisenä tulevaa laillista perintöoikeutta sen kautta oli loukattu. P:ssä ²³/₇ 01 katsoi R. O. etteivät moitteenalaisen testamentin määräykset estäneet Anna Fröbergiä Adam Fröbergin osasta puheenalaisessa pesässä saamasta mitä Anna Fröbergille siitä perimys-oikeuden nojassa Adam Fröbergin jälkeen laillisesti oli tuleva. Viipurin H. O., johon vstja vetosi, t. ²⁶/₄ 02: Koska Adam ja Kristina Fröberg edelläkerrotulla keskinäisellä testamentilla olivat nimenomaan määränneet, että se heistä, joka toisen kuoltua jäi eloon, saisi hallita pesän kiinteätä ja irtainta omaisuutta jakamatta ja sitä täydellä omistusoikeudella mielensä mukaan käyttää, sekä pidättäneet perillisellensä heidän perimys-oikeutensa ainoastaan siinä tapauksessa että eloon jäänyt puoliso kuolisi jättämättä mitään erityistä jälkisäädöstä omaisuudesta, sentähden ja kun Anna Fröberg ei ollut laillisesti toteensaattanut, että Adam ja Kristina Fröberg tällä määräyksellensä olivat tarkoittaneet muuta, kuin mitä heidän tahdokseen oli sanotussa keskinäisessä testamentissa ilmoitettu, julisti H. O. ettei tämä testamentti ollut katsottava estäneen Kristina Fröbergiä sillä tavalla, kuin oli tapahtunut, miehensä kuoltua määräämästä uuden testamentin kautta myöskin Adam Fröbergin osasta pesässä, jonka vuoksi R. O:n p. kumottiin ja Anna Fröbergin kanne hyljättiin. O. O.: ei muutosta.

Den 6:te. 2. E. Sytelä Uukuniemen seurakuntaa vastaan korvausta koskevassa jutussa. *Uukuniemen p.n K. O.* katsoi p:ssä ⁶/₁₁ 01 selvitetyn, että hkja ³¹/₃ 98 tehdyllä kontrahdilla oli sitoutunut 13,325 m:kan urakkasummasta Uukuniemen seurakunnalle, sitä varten tehtyjen piirustusten ja kustannuslaskujen mukaan, kontrahdissa lähemmin määrättyyn kuntoon rakentamaan kirkkoherran virkatalon päärakennuksen ja erinäisiä ulko-huoneita 1 p:ään heinäkuuta 99 ja että hkja kesällä 99, ennenkuin rakennukset olivat lähimainkaan lopullisesti valmistuneet ja kannettuaan urakkasummasta 11,200 m:kaa, oli siirtynyt paikkakunnalta pois, jättäen puheenalaiseen rakennustyöhön ainoastaan vähemmän työvoiman ja senkin ilman tarpeellista johtoa ja niinkään ilman palkkausta, jota seurakunnan varoista oli maksettu 836 m:kaa 25 p:niä, sekä sen jälkeen seuraavalla syyskuulla kokonaan luopunut urakastaan, jonka tähden ja kun rakennustoimikunta niin ollen oli ollut oikeutettu ei ainoastaan työpäikällä työtä valvomaan ja hkjan poissaollessa työmiehille ohjeita antamaan vaan myöskin, kun hkjan työ, jonka kestäessä muuraustyö oli aiottukin toimitettavaksi, ei vielä ollut syyskuussakaan valmistunut, ottamaan toinen henkilö hkjan kustannuksella saattamaan työ loppuun ja tekemään siinä tarpeellisiksi huomautetut korjaukset sekä hkjan lukuun suorittamaan siitä johtuneet kulut 8,195 m:kaa 90 p:niä, K. O. velvoitti hkjan suorittamaan

vstjalle vaaditut 6,970 m:kaa 15 p:niä, jotka vstjan oli täytynyt kirkkoherran virkatalon rakennuksista maksaa yli suostutun urakkasumman, 5 prosentin korolla maaliskuun 6 p:stä 01 kunnes täysi suoritus tapahtui, mutta asian laatuun nähden sai vstja itse kärsiä oikeudenkäyntikulunsa. *Viipurin H. O.*, johon asianosaiset vetosivat, t. 19/7 02: K. O:n p. vahvistettiin muun puolesta paitsi että vstjalle tuomittu korko oli luettava oikeudenkäynnin alusta 10/9 00 ja että hkja velvoitettiin 200 m:kalla korvaamaan vstjan oikeudenkäyntikulut K. O:ssa. O. O.: ei muutosta.

3. Osakeyhtiö „Viborgs Sägverks Aktiebolag“ P. Kuivalaisen konkurssipesän toimitsijamiehiä J. Viskaria ja A. Reposta vastaan saatavan vahvistamista koskevassa jutussa. *Hiitolan p:n K. O:ssa* oli yhtiö lausunut että yhtiö kontrahdilla 17/10 93 oli Kuivalaiselta 4,000 m:an hinnasta ostanut Kuivalaisen silloin hallitsemaan kruununluontoiseen puoleen taloa n:o 1 Kauhalan kappelin Kapiasalmen kylässä kuuluvasta metsälahosta kaikki petäjä- ja kuusipuut, jotka 18 jalan korkeudella olivat läpimitassa vähintään 7 tuumaa paksut, ulosotettaviksi 3 vuoden kuluessa siitä kuin Kuivalainen saisi perinnöllisen omistusoikeuden talonpuoliskoon, vaan kun yhtiö ei ollut 3 vuoden kuluessa 12 p:stä toukokuuta 94, jolloin Kuivalainen oli ostanut tilan perinnöksi, saanut kaikkia kontrahdin mukaan yhtiölle kuuluvia puita ulosotetuksi, syystä että Käkisalmen p:n K. O. oli Kuivalaisen vaatimuksesta p:llä 15/12 94 kieltänyt yhtiön 5,000 m:kan sakon uhalla jatkamasta sitä ennen alulle panemaansa metsänhakkausta, sekä Kuivalainen, *Viipurin H. O:n* p:llä 9/9 95 kumottua sanotun kiellon, oli sittemmin jo saman vuoden syyskäräjissä yhtiölle toimituttamansa baasteen nojassa vaatinut että mainittu kontrahti julistettaisiin mitättömäksi, joka riita lopullisesti ratkaistiin vasta 14/6 98, jolloin K. Senaatti vahvisti kontrahdin pysyväiseksi, oli yhtiö vaatinut että Kuivalainen velvoitettaisiin maksamaan yhtiölle korvausta niistä puista, jotka yhtiön oli täytynyt Kuivalaisen mainittujen riitojen takia jättää metsästä ottamatta. Tätä kannetta oli K. O., Kuivalaisen oikeudenkäynnin kestäessä luovutettua pesänsä konkurssiin, p:ssä 28/11 99 osoittanut yhtiötä ajamaan konkurssiasian yhteydessä. Yhtiön sen jälkeen Kuivalaisen konkurssissa valvottua sille kerrotussa tarkoituksessa tulevana korvauksena 4,802 ulosottamatta jääneestä tukkipuusta, 3 m:kan jälkeen kappaleelta, yhteensä 14,406 m:kaa, sekä oikeudenkäyntikulujen korvauksena 1,500 m:kaa, oli konkurssioikeus tuomiossa 15/6 00 määrännyt konkurssipesän varoista maksettaviksi enintään äsken mainitut rahamäärät tahi sen verran niistä, kuin konkurssipesää vastaan vireille pantavassa oikeudenkäynnissä voisi tulla yhtiölle tuomituksi. Tämän johdosta oli yhtiö K. O:ssa vaatinut että yhtiölle konkurssipesän varoista määrättäisiin maksettavaksi yhtiölle kontrahdin mukaan kuuluvista puista

yhteensä 15,336 m:kaa, siitä kuitenkin vähennettyä metsän maksamaton kauppahinta 4,000 m:kaa.

Päätöksessä $\frac{4}{4}$ 01 katsoi K. O. selvitetyn, että yhtiö, joka marraskuun alussa 94 oli alottanut puheenalaisen metsän hakkuuttamisen, oli Kuivalaisen ylläkerrottujen riitojen kautta ollut laillisesti estetty kontrahdissa määrätyn ajan kuluessa saatamasta loppuun puunottoaan, johon nähden ja kun metsässä kontrahdijan lopussa, $\frac{12}{3}$ 97 toimitetun katselmuksen ja arvon mukaan, oli täytynyt 5,112 kappaletta kontrahdissa määrätyn mitan täyttävää tukkipuuta, K. O. katsoi yhtiön oikeutetuksi metsään jääneistä puista saamaan korvausta oikeuden arvion mukaan 1 m:kan 25 p:nä puulta eli kaikkiaan 6,390 m:kaa, joten ja kun tästä rahamäärästä oli vähennettävä metsän maksamaton kauppahinta 4,000 m:kaa, K. O. vahvisti yhtiön saatavan konkurssipesältä 2,390 m:kaksi. *Viipurin H. O.*, johon asianosaiset vetosivat, lausui t:ssa $\frac{14}{2}$ 03 että joskin yhtiö Käkisalmen p:n K. O:n yllämainitun kiellon johdosta oli ollut estetty puheenaolevaa metsää hakkuuttamasta $\frac{15}{12}$ 94— $\frac{6}{8}$ 95, niin ja kun tämä kielto viimeksisanottuna päivänä oli tullut H. O:n p:llä poistetuksi ja Kuivalaisen saman vuoden syyskäräjissä vireille panema oikeusriita kontrahdin pysyväisyydestä lain mukaan ei ollut estänyt yhtiötä jatkamasta hakkausta, joten yhtiö oli ollut tilaisuudessa $\frac{6}{8}$ 95 alkaen ottamaan puita metsästä, H. O. katsoi asian näin ollen Kuivalaista voitavan sitä vähemmin pitää vastuunalaisena yhtiölle sen metsään jättämistä puista, kuin asiassa ei edes oltu väitetty, että siten jällellä oleva hakkausaika olisi ollut liika lyhyt hakkuun lopettamista varten, ja kumosi H. O. sen vuoksi K. O:n p:n ja hylkäsi yhtiön kanteen. O. O.: ei muutosta.

Augusti.

Den 8:de 1. Finska Kronan mot Edla Johansson, ang. ersättning. R:n i Åbo förklarade g:m u. $\frac{18}{3}$ 01 utredt vara, att den öfver jernvägsspåret, hörande till Åbo—Karis jernväg, å allmänna landsvägen från Åbo till Tavastehus inrättade öfverfartsbron vållat svdn sådan olägenhet, att en vid nämnda bro vidtagande och in öfver svdns tomt löpande väg blifvit oanvändbar och att i dess ställe ny väg måste öppnas från den vid tomtens östra gräns befintliga vägen, hvaremot R:n ansett svdn icke hafva styrkt att i följd af jernvägsdriften någon minskning i tomtens värde inträffat, likasom R:n ej heller fann svdn hafva

tillförlitligen utredt i hvad mån eldstäderna i husen å tomten skadats genom jernvägsdriften; i anseende hvartill och jemte det käromålet i öfrigt förkastades R:n ålade skdn att i ersättning för berörda vägs omflyttning till svdn utgifva 223 mk med 5 $\frac{1}{2}$ % årlig ränta derå från lagsökningsdagen 7/7 00 till skeende full likvid. Åbo Hfr, dit svdn vädjat, dom 18/10 02: Med ändring af R:ns u. ålade Hfr skdn att åt svaranden i ersättning för vägens omflyttning, för ommurning af en eldstad, som nedrasat, samt för det minskade värdet af tomten, som uppstått genom försvåradt underhåll af eldstäderna uti de derå uppförda boningshusen, utgifva inalles 2,408 mk med derå från lagsökningsdagen 7/7 00 till skeende full betalning löpande 5 $\frac{1}{2}$ % årlig ränta, hvar emot svarandens derutöfver sträckta anspråk såsom ostrykt förkastades. J. D.: ej ändring.

Den 10:de. 2. K. Sjöblom G. Strömbergiä vastaan, koskeva velkomusta. Rauman R. O. p. 7/10 01: Hkja velvoitettiin maksamaan vstjalle vaaditut 1,712 m:kaa 78 p:nä ynnä korko, mutta asian laatuun nähden kuitattiin oikeudenkäyntikulut asianosaisten kesken. Turun H. O., johon asianosaiset vetosivat, vahvisti tilla 18/10 02 R. O:n p:n muun puolesta, paitsi että hkja velvoitettiin 300 m:kalla palkitsemaan vstjalle hänellä R. O:ssa asiasta olleet kustannukset. O. O.: ei muutosta.

3. Maria Hirvonen ja J. Päivinen, edellinen alaikäisen poikansa Eino Hirvosen luontaisena holhoojana ja Päivinen sanotun alaikäisen määrättynä riidanvalvojana yhteisesti, sekä Elias Hirvonen ynnä hänen poikansa Toivo ja Onni Hirvonen puolin ja toisin hakijoina sekä Maria Hirvonen, J. Päivinen, Elias, Toivo ja Onni Hirvonen, vastaajina, perinnönjaon moitetta koskevassa jutussa. Rääkkylän p:n K. O:ssa olivat Maria Hirvonen ja J. Päivinen, lausuen että sittenkuin Elias Hirvosen veli Pentti Hirvonen, jonka kanssa Elias Hirvonen heidän vanhempiansa kuoltua oli elänyt jakomattomassa pesässä, $\frac{3}{2}$ 99 oli kuollut, jättäen oikeudenomistajina jälkeensä, muiden muassa, avioliitossaan aikaisemmin kuolleen vaimonsa Charlotta Petreliusens kanssa syntyneen, v. 95 kuolleen poikansa Juho Hirvosen avioliitossa Maria Hirvosen kanssa syntyneen pojan Eino Hirvosen, olivat Pentti Hirvosen oikeudenomistajat sekä Toivo ja Onni Hirvonen, joille Elias Hirvonen sitä ennen oli luovuttanut hänelle kuuluvan puolen Elias ja Pentti Hirvosen yhteisestä pesästä, $\frac{14}{3}$ 99 toimittanut perintöjaon niin hyvin Elias ja Pentti Hirvosen välillä kuin myös Pentti Hirvosen perillisten kesken, jolloin kaikki Pentti Hirvosen perilliset olivat kauppakirjoilla Toivo ja Onni Hirvoselle luovuttaneet osuutensa yhteiseen pesään kuuluvista perintötaloista n:rot 1, 3, 7 ja 12 Varpasalon kylässä sekä neljänneksestä taloa n:o 1 Oravilahden kylässä Rääkkylän p:ssä ja Pentti Hirvoselle yksityisesti kuuluneen perintötalon n:o 14 ensin mainitussa kylässä

ynnä osuutensa pesän irtaimesta omaisuudesta yhteensä 25,000 m:kan hinnasta, vaatineet että tuo perintö ja yllämainitut kaupat, mikäli Maria Hirvonen niiden kautta oli Toivo ja Onni Hirvoselle myynyt Eino Hirvosen osuuden pesän kiinteimistöissä ja irtaimistossa, kumottaisiin ja uusi lainmukainen jako määrättäisiin toimitettavaksi. P:llä $13/3$ 01 oli K. O., koskeivät Maria Hirvonen ja Juho Päivinen olleet toteennäyttäneet, että Elias Hirvosen harjoittama kauppaliike Rääkkylän kylässä ja siihen kuuluva omaisuus oli Pentti ja Elias Hirvosen yhteinen eikä myöskään, että Pentti ja Elias Hirvosen yhteiseen pesään kuuluville tiloille oli pantu liian alhaiset arvot, hyljännyt muistutukset näissä kohdin. Mitä tuli muistutuksiin perinnönjaon toimittamisesta, niin ja koska P. K:n 12: 4 mukaan perinnönjaossa omaisuus, kiinteä ja irtain, oli pantava samanarvoisiin osiin sekä tämä lainkohta, verrattuna saman luvun 5 §:ään, selvästi edellytti että jako oli toimitettava siten, että kukin pesänosakas saisi itselleen määrätty arvovesineet pesästä eroitetuiksi, mitkä siinä tapauksessa, että joku pesänosakas oli holhunalainen, olivat arvalla määrättävät, vaan tätä lainmääräystä ei oltu jaossa noudatettu eikä siinä tapahtuneella arvannostolla siis myöskään ollut mitään merkitystä, sekä Eino Hirvosen oikeutta jaossa oli loukattu senkin kautta, ettei hänen eduksensa oltu käytetty hänelle lain mukaan tulevaa otto-oikeutta, ja kysymyksessä oleva jako ensimmainitun lainkohdan mukaan siis oli mitätön, K. O., samalla kuin kanne mitä koski irtaimistoa, koska Maria Hirvonen lain mukaan oli ollut oikeutettu Eino Hirvosen irtaimen omaisuuden luovuttamaan, hyljättiin, siihen nähden että Maria Hirvonen oli sen johdosta, ettei hänen oltu sallittu pyyntönsä mukaisesti Eino Hirvoselle päältäpäin ottaa tilaa n:o 12 Varpasalon kylässä, Toivo ja Onni Hirvoselle luovuttanut Eino Hirvosen osuuden kiinteimistöistä ja että tämä luovutus oli Eino Hirvoselle epäedullinen, velvoitti Toivo ja Onni Hirvosen, joiden hallussa koko kuolinpesän oli myönnetty olevan, 4 kuukauden kuluessa 100 m:kan sakon uhalla jättämään pesään kuuluvat tilat uuteen jakoon, jossa ne olivat pantavat samanarvoisiin osiin yllämainittujen lainkohtien määräämällä tavalla ja jossa Eino Hirvoselle oli myönnettävä otto-oikeus. *Viipurin H. O.*, johon Maria Hirvonen, J. Päivinen, Elias, Toivo ja Onni Hirvonen vetosivat, katsoi t:ssä $5/7$ 02, että sittenkuin puheenalaisessa jakotoimituksessa oli määrätty mimmoinen osa Elias Hirvosen ja Pentti Hirvos' vainajan yhteisestä sekä viimesanotun yksityisestä omaisuudesta oli kullekin jako-osakkaalle tuleva, olivat Maria Hirvonen, Eino Hirvosen holhoojana, sekä Pentti Hirvos' vainajan muut perilliset samassa tilaisuudessa tehdyillä kauppakirjoilla määrätystä rahahinnasta luovuttaneet heille jaossa perintönä Pentti Hirvos' vainajan jälkeen joutuneet kiinteimistön ja irtaimiston

osuudet Toivo ja Onni Hirvoselle, ja kun näin ollen mitään otto-oikeuden käyttämistä Eino Hirvosen puolesta mainitussa jakotilaisuudessa ei ollut tullut kysymykseenkään eikä Maria Hirvosen menettelyä kerrotulla tavalla lunastusta vastaan luopua Eino Hirvosen perintöosasta, mitä kiinteimistöönkin tuli, voitu pitää lakia vastaan sotivana, hylkäsi H. O. Maria Hirvosen ja J. Päivisen vaatimuksen puheenalaisen kiinteän omaisuuden jakamisesta uudelleen, mutta koska alaikäisen omistaman kiinteistön myyntiin lain mukaan vaadittiin asianomaisen oikeuden järjestyksessä antama myönnytys, jätettiin Maria Hirvoselle ja J. Päiviselle valta, ellei tuommoista oikeuden hyväksymistä Maria Hirvosen Eino Hirvosen puolesta Toivo ja Onni Hirvosen kanssa tekemään kiinteimistön kauppaan saataisi, eri oikeuden käynnillä hakea sanotun kaupan purkamista. Muuten jäi K. O:n p. pysyväksi. O. O. katsoi että, koska puheenalainen jako oli toimitettu kaikkien pesänosakkaiden tekemän sopimuksen mukaisesti, Maria Hirvosen ja J. Päivisen esiintuomat muistutukset jakotoimitusta vastaan eivät antaneet aihetta muuttaa H. O:n tuomiota, mikäli sen kautta jakotoimitus oli pysytetty voimassaan, ja ettei muissakaan kohdin ollut esiintuotu syytä H. O:n t:n oikaisemiseen, joten sanottu tuomio siinä mainituilla ynnä tässä ylempänä lausutulla perusteella jäi pysyväksi.

Den 11:te. 4. N. Sookari Satakunnan Kansallismielisten Kauppa-Osakeyhtiötä vastaan, koskeva velkomusta. *Eurajoen y. m. p:ien K. O. p.* ²⁹/₄ 01: Hkja velvoitettiin vstjalle suorittamaan vaaditut 5,781 m:kaa 23 p:nä 5 % vuotuisella korolla maaliskuun 13 p:stä 01, jolloin oikeudenkäynti oli alkanut, kunnes täysi maksu tapahtuisi. *Turun H. O.*, johon hkja vetosi, t. ¹²/₆ 02: ei muutosta. O. O.: ei muutosta, mutta tuomittiin hkja, joka vastoin parempaa tietoansa ja selviä perusteita oli vetänyt asian K. Senaatin tutkintoon, O. K:n 30: 20 mukaan, niin kuin tämä lainpaikka on asetuksessa ²⁷/₄ 68, vetämään sakkoo 100 talaria eli 192 m:kaa. — (1 jäsen tuomitsi sitä paitsi hkjan K. Senaatissa käyttämän asiamiehen L. Hjeltin R. L:n 38: 2, 3 mom. nojalla vetämään sakkoo 75 m:kaa).

Den 12:te. 5. S. Volkoff M. Volkoffin konkurssipesän toimitsijamiestä, J. Gyllenbögeliä vastaan, koskeva korvausta. *Virrain y. m. p:ien K. O:ssa* oli hkja lausunut että vstja oli, luullen hkjan harjoittamaa kauppaliikettä M. Volkoffin omaksi ja siellä olevan tavaravaraston siis kuuluvan M. Volkoffin pesälle, ottanut huostaansa sanotun varaston, panemalla lukkoon ja sinettiin ne 3 huonetta, jissa tavarat säilytettiin, mutta koska sanottu tavaravarasto kun hkja sai sen takaisin oli vstjan huolimattomuudesta takavarikossa ollessaan huonontunut ja sen arvo vähentynyt sekä vltjalta ja hänen perheeltänsä vstjan mainitulla menettelyllä oli riistetty heidän toimeentulonsa ja heidät estetty käyt-

tämästä yllämainittuja 3 huonetta, oli hkja vaatinut vstjan velvoittamista joko omista tai M. Volkoffin konkurssipesän varoista hkjalle maksamaan tavaravaraston arvon vähentymisestä 1,569 m:kaa 23 p:niä, riistetystä toimeentulosta takavarikon kestäessä 20,000 m:kaa ja sanottujen 3 huoneen vuokrasta takavarikon ajalta 55 m:kaa 50 p:niä, kuin myös tavaroiden arvosta samalta ajalta 5 % vuotuisen koron sekä vstjan rettelöimisistä hkjalle johtuneista kustannuksista 2,000 m:kaa. P:ssä ²¹/₁₁ 01 hylkäsi K. O. mainitsemillaan perusteilla kanteen. Vaasan H. O., johon hkja vetosi, katsoi t:lla ³⁰/₁₂ 02 selvitetyn, että kyseessä olevat kauppatavarat olivat vstjan huolimattomuudesta tavarain hoidossa huonontuneet niin että niiden arvo oli vähentynyt 664 m:kaa 73 p:niä, minkä tähden ja kun vstja ei ollut voinut toteuttaa että hkja tavarain vastaanottolaisuudessa oli luopunut oikeudesta vaatia korvausta tavarain pilaantumisesta takavarikossa ollessaan, H. O., hyljäten hkjan vaatimukset muissa kohdin, velvoitti vstjan ja M. Volkoffin konkurssipesän, yhteisesti tahi sen heistä, jolla varoja oli, hkjalle maksamaan tavarain pilaantumisesta 664 m:kaa 73 p:niä sekä vstjan konkurssipesän toimitsijamiehenä sen lisäksi korkoa 9,000 m:kalle, mihin määrään tavaravaraston hinta oli laskettu, 5 % jälkeen vuodessa ⁵/₃ 00—²⁵/₈ 00 212 m:kaa 50 p:niä. O. O. katsoi ettei hkja ollut esiintuonut syytä muuttaa H. O:n t:ta muun puolesta kuin että vstja M. Volkoffin konkurssipesän toimitsijamiehenä velvoitettiin hkjalle maksamaan 42 m:kaa 50 p:niä niiden 3 huoneen vuokraksi, joita hkja takavarikon johdosta oli ollut estetty käyttämästä ⁵/₃ 00—²⁵/₈ 00.

September.

Den 1:sta. 1. J. Svanljung mot A. Nissin, ang. fordran. R:n i Helsingfors u. ⁸/₃ 01: Skdn ålades att till svdn utbetala 1,030 mk 52 pi jemte ränta. Åbo Hfr., dit skdn vädjat, dom ²⁸/₅ 02: ej ändring. J. D.: ej ändring. För öfrigt dömdes skdn, som mot bättre vett och klara skäl, dragit saken under K. Senatens pröfning, i stöd af 30: 20 R. B., sådant detta lagrum lyder i K. F. ²⁷/₄ 68, att böta 100 daler med 192 mk.

Den 3:je. 2. V. Palander mot K. Hakulins enka Amanda Hakulin ang. ersättning. R:n i Tammerfors ³⁰/₅ 01: Skdns talan förkastades. Åbo Hfr., dit skdn vädjat, dom ³¹/₇ 02: ej ändring. J. D.: ej ändring.

Den 7.de. 3. Maskin- och Brobyggnadsaktiebolaget mot sjöförsäkringsaktiebolaget Triton i ett sjörättsmål. *R:n i Helsingfors* förklarade medelst u. $\frac{9}{8}$ 02 utredt vara, att sedan svdn genom försäkringsbref af $\frac{15}{10}$ 02 för skdns räkning till ett värde af 30,000 mk försäkrat 7 stycken barkasser, hvilka bort bogseras från Helsingfors till Libau, med vilkor dock att resan skulle företagas från Helsingfors via Hangö och derifrån genom Malm-sund till Libau, så hade skdn för bogseringen af barkasserna befraktat ångbåten Ahti utan att därvid för ångbåtens befälhaf-vare uppgifva hvilken väg han borde taga, samt att kursen för resan, som vidtagit $\frac{18}{10}$ 02 från Helsingfors, satts rakt öfver Fin-ska viken på Libau, utan att Hangö dervid anlöpts, hvarunder två af barkasserna påföljande dag, då Ahti befunnit sig i när-heten af Dagerort fyr vid ryska kusten, lösryckts från Ahti och gått förlorade; i anseende hvar till och då skdn förty brutit emot de vid försäkringsaftalets ingående öfverenskomna vilkoren, R:n, i stöd af 203 § i Sjölagen af $\frac{9}{6}$ 73, ansett skdn hafva förverkat sin rätt till utbekommande af den å de förlorade barkasserna sig belöpande andelen af försäkringsvärdet, hvarför skdns yrkande om svdns åläggande att i ersättning för sagda 2 förlorade barkasser till skdn utgifva $\frac{2}{7}$ delar af försäkringssumman förkastades, men i anseende till sakens beskaffenhet kvittades rättegångsumgålderna parterne emellan. *Åbo Hfr.*, dit parterna vädjat, lät g:m d. $\frac{31}{12}$ 02 bero, men med anledning af svdns ändringsansökning ålades skdn att godtgöra svdn för dess vid R:n hafda umgälder med 255 mk 10 pni. *J. D.* lät bero jemte det skdn ålades att till svdn i godtgörelse för dess i K. Senaten hafda kostnader betala 80 mk. För öfrigt dömdes disponenten för Maskin- och Bro-byggnadsbolaget K. Söderman för det han emot bättre vett och klara skäl dragit saken under K. Senatens pröfning samt K. Sundman, som varit skdns fullmäktig i K. Senaten, för det han emot bättre vetande drifvit orättfärdig sak att böta, Söderman, jemlikt 30: 20 R. B., sådant detta lagrum lyder i K. F. $\frac{27}{68}$, 100 daler med 192 mk samt Sundman, enligt 38: 2, mom. 3 S. L., 100 mk. — (1 ledamot lät bero.)

Den 9.de. 4. Olli Lempinen hänen veljiänsä Paavo Lem-pistä ja Matti Lempistä, edesmenneen veljensä Juhana Lempisen leskeä Liisa Savolaista ja velivainajansa Anti Lempisen leskeä Maria Hämäläistä ynnä Antti Lempisen ja Maria Hämäläisen ala-ikäisten lasten holhoojaa Antti Jaatista, Olli Lempisen sisarpuolta Anna Lempistä ja tämän miestä Juhana Auvista sekä veljensä Jaakko Lempisen oikeudenvallvoja Paavo Lambergia vastaan, koskeva perinnön jaon moitetta. *Sortavalan p:n K. O.* katsoi p:ssä $\frac{28}{11}$ 00 tosin selville tulleen että Paavo Lempinen luovutus-kirjassa $\frac{2}{11}$ 87 oli ilmoittanut luopuvansa silloin vielä elossa ole-

van äitinsä Liisa Vannisen kuoltua jälkeen jäävästä, Paavo Lempiselle perintönä lankeavasta omaisuudesta, mutta koska Liisa Vanninen ²⁸/₄87 tekemällä kirjallisella testamentilla oli luovuttanut kaiken omaisuutensa Olli, Paavo, Juhana ja Pekka Lempiselle ja nämät sittemmin olivat sanotun testamentin valvoneet, sentähden ja kun Liisa Vanniselta näin ollen ei jäänyt mitään omaisuutta perintönä jaettavaksi, Paavo Lempisen sanotulle luovutukselle ei voitu antaa arvoa Olli Lempisen tarkoittamassa suhteessa; ja mitä tuli siihen että Pekka Lempisen leskelle Maria Huoviselle oli jaettu hänelle tuleva osuutensa pesään, vaikka hän jo ²⁴/₁₀96 oli sen Olli Lempiselle myynyt, niin ei K. O. katsonut sanotun kaupan, jos se olisikin tullut jaossa huomioon otetuksi, voineen vaikuttaa jaon tulokseen. Tämän vuoksi ja kun Olli Lempisen ei muissakaan kohdin ollut esiintuonut päteviä perusteita moitteellensa, K. O. kumosi kanteen. *Viipurin H. O.*, johon hkja vetosi, t. ²⁶/₄02: ei muutosta. *O. O.*: ei muutosta.

Den 10.de. 5. A. Gärdsström, i egenskap af arfvinge efter sin aflidne broder E. Gärdsström, mot Finlands Bank såsom fordringsegare i E. Gärdsströms till konkurs upplåtna bo, ang. urarvfaförmån. *R:n i Nikolaistad* utlät sig g.m d. ¹⁰/₂02 och, vidkommande skdns ansökan att för egen del komma i åtnjutande af urarvfaförmån, fann R:n utredt vara att skdn, innan tiden för egendomens afträädande varit ute, med boets egendom betalt dess skulder till Aura Sockerbruksbolag och firman Buch & Villmann med tillhopa 16,167 mk 79 pi utan att visadt blifvit att dessa fordringar varit till betalning förfallna eller att borgen eller annan säkerhet för det utbetalade beloppet blifvit stäld, hvarför omförmälda ansökan, jemlikt stadgandet i 25 § i K. F. om gälds betalning vid dödsfall och om urarvfagörelse af ⁹/₁₁68, såsom motsagd, af R:n förkastades. *Vasa Hfr.*, dit skdn väddat, d. ¹⁴/₅02: ej ändring. *J. D.* fann det väl vara utredt att skdn innan tiden för urarvfagörelse efter aflidne E. Gärdsström utgått, med penningar, hvilka för dennes bo upplånats, betalt boets skulder till Aura Sockerbruksbolag och handelsfirman Buch & Villmann till ofvan uppgifna belopp utan att borgen eller annan säkerhet för hvad sålunda utbetalats blifvit af sagda fordringsegare stäld; men enär icke ens påstått att skdn skulle för egen vinning eller i afsigt att gynna nämnda fordringsegare verkställt omförmälda utbetalningar, utan omständigheterna fastmer gäfvo vid handen att sagda utbetalningar, hvilka egt rum under dagarna närmast efter E. Gärdsströms död, föranledts endast deraf att boets verkliga ställning då ännu icke hunnit utrönas och ej heller eljest varit för skdn känd, tillerkände K. Senaten, med upphäfvande af H:frs och R:ns domslut, i stöd af 26 § i ofvanåberopade K. F., skdn urarvfaförmån efter E. Gärdsström, dock med

svdn öppen lemnad rätt att, i fall af fog, särskildt mot skdn utföra talan om dennes förpliktande att ersätta svdn den skada, som genom skdns berörda förfarande tilläfventyrs blifvit svdn tillskyndad.

Den 11:te. 6. P. Hellgren A. Gyldeñiä vastaan velkomusjutussa. *Hankoniemen R. O.* katsoi p:ssä $\frac{23}{100}$ 01 ettei vstja ollut voinut toteuttaa kannettansa, jonka tähden R. O. kumosi kanteen, mutta asianlaatuun nähden kuitattiin oikeudenkäytikulut asianosaisten välillä. *Turun H. O.*, johon asianomaiset vetosivat, katsoi t:lla $\frac{11}{12}$ 02 selville käyneen että hkja v. 97 oli luvannut vstjalle 5,000 m:kan välityspalkkion, jos vstja hkjan välityksestä saisi Niiralan tilan irtaimistoineen myydyksi vähintään 60,000 m:kan hinnasta, että vstja täten saamansa toimen johdosta oli heinäkuulla 97 kehoittanut C. Oeschin tarjomaan tilan J. ja G. Freuthardille ostettavaksi ja että viimeksimainitut, saatuaan Oeschiltä tiedon että sanottu tila oli myytävänä, sen johdosta olivat saapuneet Niiralaan ja siellä sittemmin saapuneet hkjan kanssa kaupasta sitoutuen tilasta irtaimistoineen maksamaan 61,000 m:kaa, josta kaupasta vstja sitten saman heinäkuun 12 p:nä oli tehnyt asianmukaisen kauppakirjan. Ja koska puheenalainen kauppa niin muodoin oli katsottava syntyneen vstjan toimenpiteiden kautta, velvoitti H. O., kumoten R:n p:n, hkjan vstjalle suorittamaan vaaditut 4,800 m:kaa $\frac{5}{100}$ korolla huhtikuun 3 p:stä 01, jolloin hkja oli asiaan haastettu, kuin myös 650 m:kaa korvaukseksi vstjan oikeudenkäyntikuluista R. O:ssa. O. O.: ei muutosta. — (1 jäsen katsoi vstjan kyllä saattaneen todennäköiseksi että hkja joskus oli lausunut maksavansa vstjalle 5,000 m:kaa, jos vstja hankkisi Niiralan tilalle ostajan, joka siitä maksaisi 60,000 m:kaa, mutta koska vstja ei ollut edes väittänyt-kään tämän johdosta sitoutuneensa jotakin toimittamaan asiaa varten tai jotakin keskinäistä sopimusta tilan kauppaamisesta muuten tehdyksi hänen ja hkjan välillä, ja hkja oli jyrkästi kieltänyt senlaatuisten välipuheen, eikä hkjan puheenalainen lausuma, joskin semmoista on ollut, niin muodoin ollut katsottava muuksi kuin yksipuoliseksi aikomuksen ilmaisemiseksi, jonka täyttämiseen ei voitu hkjaa laillisesti velvoittaa, sen vuoksi ja siihenkin nähden ettei vstja ollut ryhtynyt toimenpiteisiin Niiralan tilan kauppaamista varten kuin ylläkerrottuun sattumuksen aiheuttamaan tiedonantoon siitä että tila oli myytävänä, harkitsi senaattori oikeaksi jättää asian sen lopputulokseen varaan johon R. O. oli p:ssään johtunut, kuitenkin siten että hkja, joka R. O:ssa oli tehnyt ilmaisesti aiheuttoman väitteen tuomioistuimen pätevyyttä vastaan, O. K:n 21: 4:n, $\frac{9}{100}$ 01 annetussa asetuksessa uudestaan laaditun § 2 mom. nojalla, veloitettiin 400 m:kalla palkitsemaan vstjalle ne oikeu-

denkäyntikustannukset, jotka vstja sanotun väitteen johdosta oli kärsinyt).

7. J. Koskinen ja A. Lampinen A. Sihvolaa vastaan, koskeva osakasoikeutta myllyyn ja myllypaikkaan. *Sysmän p:n K. O.* katsoi p:ssä $20/201$ tosin selville tulleen, että puheena oleva myllypaikka perintötalolla N:o 2 Nuoramaisten kylässä $3/81$ päättäneessä välijaossa, jossa Adam ja Juhana Sihvolalle oli yhteiseksi tilaksi halaistu $\frac{4167}{10000}$ osaa sanotusta talosta, oli joutunut eräille toisille talon osakkaille halaistun, $\frac{3888}{10000}$ osaa talosta käsittävän tilan rajojen sisälle sekä viimeainitulla tilalla $26/1096$ tapahtuneessa maanlohkomisessa Juho Koskisen omistaman, Marttila nimisen tilan maiden piiriin, mutta koska edellämainitussa välijaossa myöskin oli määrätty, että vielä sanottu myllypaikka oli jääpä talon osakkaille yhteiseksi eikä Adam Lampisen ja Juho Koskisen välinen, $3/1087$ tehty myllyn ja myllypaikan luovutus yhtävähän kuin ylläkerrottu v. 96 toimitettu lohkojakokaan siis ollut vuonut riistää Adam ja Juhana Sihvolalta heidän osallisuuttaan myllypaikkaan, sentähden ja kun Juhana Sihvola oli kauppaakirjalla $29/600$ luovuttanut asuntonsa myllypaikassa Adam Sihvolalle, K. O., hyljäten Adam Lampisen ja Juho Koskisen väitteen siitä että kanne oli liian myöhään nostettu, velvoitti Adam Lampisen ja Juho Koskisen Adam Sihvolalle luovuttamaan ei ainoastaan $\frac{4167}{10000}$ osaa kysymyksessä olevasta, karttakuviolla 776 merkitystä myllypaikasta, vaan myös, koska sanottu myllypaikka karttaselityksen mukaan oli pintaalaltaan ainoastaan $\frac{1}{100}$ mitta tynnyrinalaa eli $\frac{1}{10000}$ osaa hehtaaria eikä siihen niinmuodoin voitu toista myllyä rakentaa loukkaamatta myllypaikan muitten osakasten oikeutta, $\frac{4167}{10000}$ osa itse myllystäkin, kuitenkin lunastusta vastaan, joka vastasi yhtä suuren osan myllyrakennuksien arvoa, minkä lunastuksen määrästä asianomaiset, elleivät siitä voisi muuten sopia, saisivat erittäin riidellä. *Viipurin H. O.*, johon Adam Lampinen ja Juho Koskinen vetosivat, t. $14/602$: ei muutosta. O. O.: ei muutosta.

8. Föreståndaren för Finlands Banks kontor i Sordavala K. Basilier och ombudsmannen i Finlands Bank E. W. von Rehausen mot handelshuset Fr. Richardt, ang. fordran. *R:n i Helsingfors* förklarade g:m u. $19/701$ det väl vara utredt att en af svdn utställd af A. H. Lindholm accepterad vaxel blifvit $30/100$ på anmodan af Lindholm och med medel som Lindholm omhändertäckt, inlöst från Finlands Banks kontor i Sordavala; men emedan svdn likväl, sedan vaxelns belopp emellertid af nämnda bankkontor mot återbekommande af vaxeln återlemnats till Lindholms ombud samt vaxeln för uteblifven betalning behörigen protesterats, $6/200$ inlöst vaxeln från banken mot erläggande af vaxelns innehåll jemte protestkostnadsersättning och provision, ty och utan af-

seende derå om svdn dervid varit underkunnig om merberörda vexels tidigare inlösen eller icke, ansåg Rn Finlands Bank icke kunna åläggas att till svdn återgälda hvad svdn sålunda, utan att hafva blifvit dertill af tvång eller list från Finlands Banks sida tubbad eller förledd, till banken utgifvit, hvarför svdns i saken utförda talan förkastades, men i anseende till målets be-
skaffenhet fick Basilier sjelf vidkännas sina deri hafda kostnader. Åbo Hfr., dit svdn och Basilier vädjade, fann g:m d. $\frac{31}{7}$ 02 beträffande svdns ändringsansökan ådagalagdt vara, att omförmälda $\frac{29}{100}$ till inlösen förfallna vixel å 10,135 mk 38 pi $\frac{31}{100}$ blifvit af S. Ekström å Lindholms vägnar från Finlands Banks kontor i Sordavala till hela sitt belopp infriad med penningar, hvilka dels funnits i kassan å Lindholms kontor dels till kontoret inlemnats af A. Hallonblad och af Ellen Forssell tillhandahållits Ekström; att Ellen Forssell nyssnämnda dag, kort efter det Ekström å banken inlöst omordade vixel och meddelande från Hallonblad ingått till Lindholms kontorspersonal derom att Lindholms affärer råkat i obestånd, infunnit sig å nämnda bankkontor och, under uppgift att hvarken hon eller Ekström bemyndigats att infria berörda vixel, anhållit att mot vixelns återställande återfå penningarna, med hvilka densamma af Ekström inlösts, derå Basilier till Ellen Forssell återlemnad omförmälda penningar och återtagit vixeln; samt att Basilier $\frac{31}{100}$ låtit protestera samma vixel, hvilken svdn sedermera $\frac{6}{100}$ nödgats inlösa från Finlands Banks kontor i Wiborg. Men all-
denstund allmänt brukligt vore att affärsmän genom sina kontorsbiträden verkställde inbetalningar af vexas i bankerna utan att bankerna af dessa biträden fordrade fullmakt för slikt ändamål samt bankens kontor i Sordavala, då Ekström till kontoret inbetalte ifrågavarande vexels belopp, icke haft vetskap om hvarifrån Ekström fått de medel, med hvilka betalningen af vixelns innehåll gjorts, och det ej heller ankommit å banken att efterforska eller för sig utreda denna omständighet utan endast att emottaga den för vixeln erbjudna likviden, för-
denskull och utan afseende å Basiliers anmärkning att vixeln vid dess öfverlemnande åt Ekström varit okvitterad, enär vixeln i Lindholms hand måste anses hafva i förevarande fall utgjort tillräckligt bevis deröfver att vixeln af Lindholm inlösts samt det icke heller vore brukligt att kvittera inlösta vixelaccepter i annan händelse än då särskild anhållan om kvitto gjordes, fann Hfr. bankens kontor i Sordavala, efter det svdns förbindelse till banken i stöd af omordade vixel, genom att densamma på omförmäldt sätt blifvit inlöst, till all kraft och verkan upphört, icke hafva genom att af Linholm återtaga vixeln och åt honom utlemna dess innehåll 10,135 mk 38 pi ånyo förvärfvat sig rätt att för densamma fordra betalning af svdn, hvarföre

och då bankens antydda förfarande emellertid haft till påföljd att svdn, som icke egt kännedom om att vexeln redan berörde $31\frac{1}{100}$ varit af Lindholm inlöst, nödgats i sin egenskap af vexelns utställare till banken gälda vexelns innehåll Hfr., med ändring af Rns u., ansåg Finlands Bank skyldig att ersätta svdn för det af svdn till banken inbetalta vixelbeloppet och ålade förty banken att till svdn utgifva 10,135 mk 38 pi med 6 % årlig ränta derå från $31\frac{1}{100}$ till skeende full likvid samt de 37 mk 78 pi, som svdn nödgats åt banken utgifva i ersättning för protestkostnader och provision; och jemte det Basiliers gjorda framställning derom att från svdns ifrågavarande fordran borde afdragas de 2,500 mk, hvilka svdn tillsändt bankens kontor i Sordavala i afbetalning å berörda vixel, men af banken till svdn återstälts, såsom obefogad förkastades, berättigades banken att ur Lindholms konkurmassa lyfta det belopp, som i följd af svdns, på grund af ifrågakomna vixel, i Lindholms konkurs verkställda bevakning ur berörda konkurssmassa möjligen tillfallit eller komme att tillfalla svdn. För öfrigt ålades Finlands Bank att med 1,400 mk godtgöra svdn för umgälderna i målet; och föranledde vid ofvanbeskrifna utgång af saken Basiliers vadelibell icke rättelse i Rns u. *J. D.* lät bero jemte det Finlands Bank kändes skyldig att till svdn i ersättning för dess i K. Senaten hafda kostnader utgifva 80 mk.

9. Disponenten för Halla ångsåg O. Bülow mot innehafvaren af Finska Trävaru Agenturen H. Öqvist, ang. fordran. Vid *Rn i Helsingfors* hade skdn anfört, att sedan allidne J. Ahlström i lifstiden på grund af kontrakt af $30\frac{1}{12}98$ förbundit sig att genom Finska Trävaru Agenturen till handelshuset F. Teppich i Königsberg leverera 3,000 engelska kubikfamnar pappersved fritt om bord å fartyg inom Lovisa eller Kotka efter ett pris af 37 mk för kubikfamnen, så hade Ahlström, enligt ett $1\frac{1}{6}99$ till samma kontrakt gjordt tillägg, berättigat skdn att af Finska Trävaru Agenturen för hvarje utskeppad kubikfamn af ifrågavarande parti pappersved uppbära 10 mk till dess att skdn sålunda erhöle inalles 22,000 mk, hvarjemte Finska Trävaru Agenturen den 6 i sistnämnda månad skriftligen å kontraktet godkänt sagda betalningsvilkor och förbundit sig att i mån af leverans till skdn erlägga 10 mk för hvarje kubikfamn. Och som Ahlström efter $1\frac{1}{6}99$ på grund af omordade kontrakt levererat åtminstone 1,688 kubikfamnar pappersved samt skdn således bort af Finska Trävaru Agenturen få uppbära 16,880 mk, men bemälda agentur vägrat att utbeta beloppet, hade skdn yrkat svdns förpligtande att antingen personligen eller såsom innehafvare af nämnda agentur till skdn utgifva omsförmälda 16,880 mk jemte ränta från $26\frac{1}{9}99$, då sagda vedparti levererats. Medelst u. $16\frac{1}{101}$ förka-

stade R:n på anförda skäl skdns talan. Åbo Hfr., dit skdn väd-
 jat, utlät sig g:m dom ³⁰/₆02, att alldenstund förberörda ¹/₆99
 till det angående vedleveransen uppgjorda kontraktet gjorda til-
 lägg endast innefattade ett bemyndigande för Finska Trävaru
 Agenturen att i egenskap af kommissionär till skdn utbetala
 ända till 22,000 mk af det tillgodohafvande, som Ahlström på
 grund af kontraktsevenlig leverans af pappersved finge hos han-
 delshuset F. Teppich, samt Finska Trävaru Agenturens godkän-
 nande af omordade tillägg jemväl förutsatte behörig leverans en-
 ligt kontraktet, fördenskull och då skdn ej kunnat styrka att
 Ahlström efter Finska Trävaru Agenturens omförmälda godkän-
 nande levererat någon pappersved i den ordning kontraktet före-
 skrefve, lät Hfr. bero vid det slut, hvarvid R:n i saken stannat.
J. D.: ej ändring.

Den 14:de. 10. A. Helenius i egenskap af förmyndare för
 sin omyndige stufson A. Nieminen mot Olycksfall-Försäkrings-
 Aktiebolaget Patria och Tölö Sockerbruks Aktiebolag, ang. ersättn-
 ning. R:n i *Helsingfors* fann g:m u. ¹⁴/₆01 utredt vara, att
 Nieminen själf genom grof vårdslöshet varit vållande till en ho-
 nom ågången kroppsskada; i anseende hvartill och då Niemi-
 nen vid sådant förhållande, jemlikt stadgandet i 1 § af lagen
 om arbetsgifvares ansvarighet för kroppsskada, som drabbar ar-
 betare, gifven ⁵/₁₂95 och bolaget Patrias försäkringsvilkor, icke
 vore berättigad till skadestånd, R:n förkastade skdns yrkande om
 svdnes förpliktande att åt Nieminen utgifva skadestånd. Åbo
 Hfr., dit skdn vädjat, fastställde g:m dom ³¹/₇02, med stöd jem-
 väl af 4 § i K. F. af ¹⁵/₄89, ang. skydd för arbetare i de in-
 dustriela yrkena, R:ns u. *J. D.:* ej ändring.

Den 17:de. 11. M. Jartikka T. Jartikkaa vastaan, koskeva
 velkomusta. *Sakkolan p:n K. O:ssa* oli vstja lausunut että sit-
 tenkuin asialliset eläessä yhdyspesässä v. 98 olivat ostaneet
¹/₄osan Vilakkalan meijeritalosta 3,300 mkn suuruudesta, vstjan
 yksin maksamasta kauppahinnasta, ja sanottu meijeritalon
 osuus asianomaisten kesken ²⁰/₄99 toimitetussa pesänjaossa
 oli langennut vstjalle, niin olivat asianosaiset jaon jälkeen
 sopineet että meijeritalon osuus edelleenkin oli pidettävä hei-
 dän yhteisenä omaisuutena, ja koska hkja tämän sopi-
 muksen johdosta oli velkapää suorittamaan puolet meijeri-
 talon osuuden hinnasta oli vstja vaatinut hkjan velvoittamista
 siinä tarkoituksessa vstjalle maksamaan 1,650 m:kaa korkoineen.
 P:ssä ¹²/₁₀01 katsoi K. O. tosin selvitetyn, että asianosaiset yllä-
 sanotun jakotöimituksen päätyttyä olivat sopineet että puheena-
 oleva meijeritalon osuus edelleenkin olisi heidän yhteinen omai-
 suutensa sekä että meijeriliike sanotun osuuden suhteen harjoi-
 tettaisiin yhteiseen lukuun; mutta koskei tätä välipuhetta tehtä-

essä oltu sovittu mitään tuon, jaossa kokonaan vstjalle langenneen, meijeritalon osuuden hinnasta, hylkäsi K. O. vstjan kan-teen. *Viipurin H. O.*, johon vstja vetosi, t. ¹⁹/₇02: Koska vstja yllämainitun välipuheen mukaan oli hkjalle luovuttanut puolet hänelle jaon mukaan yksinään kuuluvasta meijeritalon osuudesta ja hkja asian näin ollen oli velvollinen hyvittämään vstjaa puolesta, kiistämättä vstjan yksinään suorittamasta meijeritalon osuuden hinnasta, velvoitti H. O. hkjan vstjalle suorittamaan vaaditut 1,650 m:kaa 5 ⁰/₁₀₀ vuotuisen koron kanssa, luettuna oikeudenkäynnin alusta ²²/₉00. O. O. katsoi ettei ollut luotettavasti toteennäytetty että asianosaiset, edelläkerrotun heidän yhteispesänsään toimitetun jaon päätyttyä, jossa jaossa puheenaoleva meijeritalon osuus kokonaan oli langennut vstjalle, olivat keskenään tehneet mitään laillista välipuhetta siitä että sanottu meijeritalon osuus edelleenkin oli jääpä asianosaisten yhteiseksi omaisuudeksi, jonka tähden K. Senaatti, kumoten H. O:n t:n, jätti asian sen loppupäätelmän varaan, johon K. O. oli johtunut.

Den 19:de. 12. J. Konsti, E. Isokauppi, G. Rostedt, Matilda Konsti, I. Mikola, J. Haavisto, V. Valenius, F. Laurila, K. Ruohomäki, Fredrika Rajasilta, J. Dahlbom, I. Kuusisto, F. Nordling samt J. Karell mot H. Seppälä, ang. klander af testamente. Vid *R:n i Åbo* klandrade klgdne ett af Henrika Kusmin ²⁴/₆97 muntligen belevadt, af svdn bevakadt testamente på den grund att Henrika Kusmin ²⁰/₈97 upprättat ett skriftligt testamente och derigenom måste anses hafva återkallat det af svdn bevakade testamentet. Medelst u. ¹⁹/₆01 utlät sig R:n och jemte det R:n ansåg Fredrika Rajasilta, såsom oäkta dotter till Henrika Kusmins syskonebarn på modernesidan Fredrika Henriksdotter, icke ega rättighet att klandra testamentet af ²⁴/₆97, emedan Fredrika Rajasilta icke hade arfsrätt efter Henrika Kusmin, fann R:n det icke vara styrkt, att Henrika Kusmin efterlemn timer ett af henne ²⁰/₈97 upprättadt skriftligt testamente, hvarigenom ifrågavarande af henne ²⁴/₆97 muntligen belevade testamente upphäfts eller ändrats, hvarföre skdnes klandertalan förkastades *Åbo Hfr.*, det skdne vädjat, dom ¹⁸/₇02: ej ändring. *J. D.*: ej ändring.

Oktober.

Den 1:sta. 1. Handelsfirman Viggo O. P. Hammar et Son samt försäkringsaktiebolaget De Private Assurandeurer mot K. Nyroos i ett sjörättsmål. *R:n i Åbo* u. $28/6$ 02: klgdnes talan förkastades. *Åbo Hfr.*, under hvars pröfning klgdne drogo målet, lät g:m dom $26/11$ 02 bero vid R:ns u. *J. D.* lät bero vid det slut hvarvid domstolarne i saken stannat.

Den 5:te. 2. P. H. ja T. Kurri L. Kempistä vastaan, koskeva talonkaupan purkamista. *Parikkalan p:n K. O. p.* $18/4$ 01: Kanne hyljättiin liian myöhään nostettuna. *Wiipurin H. O.*, johon hkjat vetosivat, t. $12/4$ 02: ei muutosta *O. O.*: ei muutosta.

3. Paula Blomberg, i egenskap af innehafvare af sin man K. Blombergs sterbhus, C. V. Burmeister, J. Marjalin och L. Burmeister mot Direktionen för Finska Sjömanspensionsanstalten. Vid *R:n i Åbo* hade svdn anført att G. Jach mot skuldsedel af $20/10$ 99 af pensionsanstalten till låns bekommit 50,000 mk och till säkerhet för lånet jämte ränta pantförskrifvit sin egande Åvik gård i St. Marie s:n samt att K. Blomberg i listiden jemte C. V. Burmeister, J. Marjalin och L. Burmeister en för alla och alla för en iklädt sig proprieborgen för nämnda lån till dess behörig inteckning i berörda fastighet blifvit meddelad, men att Jach icke tillhandahållit pensionsanstalten sådan utredning om hans eganderätt till sagda fastighet att inteckning till säkerhet för lånet kunnat erhållas, hvarför svdn låtit hos löftesmännen uppsäga lånet till inbetalning. Och som inbetalningen icke blifvit fullgjord, ehuru uppsägningstiden redan tilländalupit, hade svdne yrkat det skdne befve förpliktade att gemensamt eller den af dem som tillgång ägde, till pensionsanstalten genast utgifva innehållet af berörda skuldsedel jemte ränta. Medelst u. $24/8$ 01 förkastade *R:n*, enär, med hänsigt till ifrågavarande borgesförbindelses affattning, borgesmännens ansvarighet för lånet icke vore beroende deraf om inteckning till säkerhet för detsamma blifvit faststeld eller af svdn godkänd och de af skdne uppgifna omständigheter, dem de anhållit att få styrka, sålunda icke vore å sak verkande, skdnes anhållan om uppskof i målet samt ålade skdne, att gemensamt eller den af dem som tillgång ägde utbetala 50,000 mk med derå från $1/1$ 00 intill skeende full likvid löpande 6% årlig ränta. *Åbo Hfr.*, dit skdne vädjat, faststälde g:m d. $20/4$ 02 *R:ns u. J. D.*: ej ändring.

Den 6:te. 4. G. Walkoff mot W. Porthan, i egenskap af verkställande direktör för aktiebolaget „Arnio Osakeyhtiö“, ang. fordran. *R:n i Viborg* förklarade g:m u. $25/6$ 01 det väl vara utredt, att skdn, medelst kontrakt af $6/6$ 98 för tiden

$\frac{1}{6}$ 98— $\frac{1}{6}$ 01 af svdn hyrt en bostadslägenhet jemte uthusbyggnader och trädgård i en svdn tillhörig gård i Viborgs stad emot en månatlig hyra af 166 mk 75 pi, hvilken hyra bort erläggas vid utgången af hvarje månad samt att svdn låtit under hyrestiden från en del af nämnda trädgård bortsläpa sand äfvensom att skdn redan i början af hyrestiden fränhändts besittningsrätten till ett i kontraktet omförmäldt stall, men emedan skdn icke styrkt, att han i följd af sandens bortsläpning från trädgården lidit någon skada, samt enligt kontraktet skdn skulle åligga att sedan han omhänderfått stallet och ett vagnslider renhålla gård och gata jemte latriner och smutskast, men skdn, hvilken visats hafva innehaft vagnslidret, ombesörjt endast renhållningen af latrinerna, vardt skdns i saken framställda anspråk på ersättning för den förlust han lidit derigenom att honom under åren 99 och 00 undanhållits besittningen af trädgården äfvensom förvägrats att under 28 månader af hyrestiden nyttja berörda stall och vagnslider underkändt, hvaremot R:n, i anledning af svdns emot skdn utfärda gentalan, ålade skdn, hvilken medgifvit att hyran från $\frac{1}{9}$ 00 vore ogulden, att till svdn utgifva i hyra för tiden från sagde dag till $\frac{1}{6}$ 01 fordrade 1,500 mk 75 pi. *Viborgs H/r*, dit skdn väddat, d. $\frac{10}{5}$ 02: ej ändring. *J. D.* lät, enär skdn, enligt hyreskontraktet varit skyldig att, derest ifrågakomna trädgård blefve för bolaget behöflig såsom byggnadsplats, utan ned-sättning i hyran afstå densamma och någon hyra således icke för trädgården beräknats, bero vid Hfrs d.

Den 14:de. 5. Esaias, Juonas ja Mikko Purtonen, Aatami Purtosta sekä Tavetti Tiaisen leskeä Anna Touraa, Aatami ja Juonas Tiaista, ynnä Aatami Laaria, vaimonsa Eeava Tiaisen edeushuone, vastaan, perintöosuuden luovuttamista koskevassa jutussa. *Suomenniemien p:n K. O:ssa* oli Aatami Purtonen lausunut että, sittenkun vuonna 1800 kuolleen Mikko Mikonpoika Purtozen jälkeen jääneistä perillisistä hänen poikansa Antti Purtozvainajan tytär Anna Purtonen, hänen toisen poikansa Aaprami Purtozvainajan pojat Esaias ja Mikko Portonen ja hänen kolmannen poikansa Paavo Purtozvainajan poika, Aatami Purtozen isä Taavetti Purtonen pitemmän aikaa olivat eläneet pesäyhteydessä, semmoinen jako oli tuossa yhdyspesässä $\frac{20}{12}$ 80 ja $\frac{31}{8}$ 81 toimitettu, että toinen puoli pesästä oli jaettu Esaias ja Mikko Purtozelle yhteisesti ja toinen puoli Taavetti Purtozelle, että K. O. kumminkin p:llä $\frac{21}{2}$ 82 Anna Purtozen silloisen holhoojan Taavetti Tiaisen vaatimuksesta oli velvoittanut Esaias, Mikko ja Tavetti Purtozen luovuttamaan isoisänsä Mikko Purtozen jälkeen toimittamiensa, äskensanottujen pesänjakojen muukaan keskenään jakomansa omaisuus sellaiseen jakoon, että Anna Purtonen saisi siitä lainmukaisen osan, että K. O:n näin määräämä jako oli $\frac{15}{6}$ 82 toimitettu ja Anna Purtozelle kuuluva osa siinä mää-

ritetty ja arvioitu rahassa 4274 mk:aksi 93 p:niksi, mutta että Anna Purto sen holhooja Taavetti Tiainen oli jaonkin jälkeen jät-
 tänyt Anna Purto sen osan Esaias ja Mikko Aapraminpoikain
 sekä Taavetti Purto sen huostaan heidän hoidettavaksensa, kun-
 nes Anna Purto sen kuoltua tulisi selvitet yksi, kelle hänen jää-
 mistö nsä olisi lankeava; että Anna Purtonen $\frac{1}{5}$ 86 tekemällä nsä
 kirjallisella testamentilla oli määrännyt kaiken jäämistö nsä, paitsi
 pito- ja makuuvaatteitansa, täydellä omistusoikeudella Aatami
 Purto selle; ja että sittenkun Anna Purtonen ja hänen holhoo-
 jansa Taavetti Tiainen olivat kuolleet, edellinen $\frac{22}{7}$ 96 ja jälki-
 mäinen seuraavan huhtikuun 2 p:nä, sekä äsken kerrottu testa-
 mentti oli saanut lain voiman, Taavetti Tiaisvainajan oikeuden
 omistajat, hänen leskensä Anna Toura, omasta puolestaan ja
 silloin alaikäisten lastensa Eeva, Antti ja Hilda Tiaisen holhoo-
 jana, sekä täysiikäisen poikansa Aatami ja Juonas Tiainen olivat $\frac{10}{7}$
 99 tehneet Aatami Puurtoselle tilin Taavetti Tiaisvainajan maini-
 tusta holhoojatoimesta, jonka tilin mukaan Anna Purto selle hä-
 nen kuollessaan oli kuuluvat edellä sanottu, hänelle $\frac{15}{6}$ 82
 jaettu omaisuus, mutta eivät olleet suostuneet antamaan Aatami
 Purto selle hyvitystä sanotusta omaisuudesta. Ja koska tuosta
 omaisuudesta vieläkin toinen puoli oli Esaias Purto sen sekä
 vuonna 94 kuolleen Mikko Aapraminpoika Purto sen poikien Juo-
 nas ja Mikko Purto sen huostassa, heidän keskenä nsä siten
 jaettuna, että Esaias Purtonen siitä hallitsi toista puolta sekä
 Juonas ja Mikko Purtonen yhteisesti toista puolta, sentähden ja
 kun Anna Toura, omasta ja alaikäisten lastensa, Antti ja Hilda
 Tiaisen puolesta, Aatami ja Juonas Tiainen sekä Aatami Laari,
 vaimonsa Eeva Tiaisen edusmiehenä, olivat vastuunalaiset Anna
 Purto sen omaisuudesta, oli Aatami Purtonen vaatinut, että joko
 Esaias sekä Juonas ja Mikko Purtonen mainittujen hallitse-
 miensa osien suuruuden mukaan tahi Anna Toura, omasta ja
 äskenmainittujen holhottaviensa puolesta, Aatami ja Juonas Tiai-
 nen sekä Aatami Laari, yhteisesti, Taavetti Tiaisvainajan oikeu-
 den omistajina, velvoittaisiin suorittamaan Aatami Purto selle puolet
 Anna Purto sen puheenalaisen jäämistö n arvosta eli 2,137 mk:aa
 $46 \frac{1}{2}$ p:nä. Sittenkun Aatami Purto sen vastapuolet olivat vastusta-
 neet kannetta, julisti K. O. $\frac{16}{11}$ 00 p., ja koska lähes 20 v. jo oli ku-
 lunut siitä kun Anna Puurtosen omaisuus oli $\frac{20}{12}$ 80 Esaias ja
 Mikko Aapraminpoikain Purto sen sekä Taavetti Purto sen vä-
 lillä tapahtuuneessa jaossa jäänyt heidän haltuunsa ja sittem-
 min $\frac{15}{6}$ 82 arvoltaan määritetty, eikä Esaias ja Mikko Purto sta
 tai viimeksi mainitun perillisiä oltu ennen tätä oikeudenkäyntiä
 siitä edes toteennäytettävästi muistutettu, K. O., nojautuen $\frac{9}{11}$ 68,
 muun muassa, velkaasiain vanhentumisesta annetun asetuksen
 1 §:n säännöksiin, katsoi että kanne Esaias, Juonas ja
 Mikko Purto sta vastaan oli myöhään nostettu, ja hylkäsi sen sillä

perusteella, mutta koska Anna Purtošovainajan puheenalaisen saatavan edellä kosketettu vanhentuminen oli luettava hänen holhoojansa Taavetti Tiaisvainajan syyksi sekä Anna Toura ynnä Aatami ja Juonas Tiainen Taavetti Tiaisen puolesta antamassaan tilissä Anna Purtošovainajan omaisuuden hoidosta olivat merkinneet säästökseksi 4,274 mk:kaa 93 p:nä ja he sekä Aatami Laari, vaimonsa Eeva Tiaisen edusmiehenä, olivat velkapääät vastaamaan Taavetti Tiašovainajan holhoustoimesta ja siitä johtuvasta velasta, velvoitettiin Anna Toura, Aatami ja Juonas Tiainen sekä Aatami Laari, yhteisesti tahi kellä varoja oli, suorittamaan Aatami Purtošelle, Anna Purtošovainajan testamentillisena oikeudenomistajana, vaaditut 2,137 mk:kaa 46 $\frac{1}{2}$ p:nä. Viipurin H. O., johon sekä Aatami Purtonen että Anna Toura, Aatami ja Juonas Tiainen ynnä Aatami Laari vetosivat, katsoi t:lla $\frac{19}{4}$ 02 selville tulleen että vanhemman Mikko Mikonpoika Purtošen v. 1800 tapahtuneen kuoleman jälkeen hänen yhdyspesuudessa eläneistä perillisistään Esaias, Mikko ja Tavetti Purtonen $\frac{20}{12}$ 00 ja $\frac{31}{8}$ S1 olivat huolimatta siitä että pesän neljännelle osakkaalle, heidän serkulleen Anna Purtošelle oli kuulunut osa yhdyspesästä, siinä toimittaneet semmoisen jaon, että toinen puoli pesästä oli jaettu Esaias ja Mikko Purtošelle yhteisesti ja toinen puoli Taavetti Purtošelle, kuin myös että Anna Purtošelle kuuluva osuus puheenalaisesta yhdyspesästä sittemmin $\frac{15}{6}$ 82 pidetyssä, edellämainitussa jaossa oli määritetty arvoltaan 4874 mk:kaksi 93 p:niksi, mutta tuonkin jaon jälkeen jäänyt määräämättömäksi ajaksi Esaias, Mikko ja Taavetti Purtošen huostaan eikä sama osuus sittemminkään ollut sanottujen pesän osakkaiden tahi Mikko Purtošen kuoltua hänen ainoitten perillistensä, hänen poikainsa Juonas ja Mikko Purtošen omaisuudesta eroitettu; jonka vuoksi H. O. kumoten K. O:n p:n, velvoitti Esaias, Juonas ja Mikko Purtošen, joiden haltuun toinen puoli Anna Purtošen puheenalaisesta omaisuudesta oli jäänyt, Aatami Purtošelle, Anna Purtošen testamentillisena oikeudenomistajana, suorittamaan, Esaias Purtošen toiseksi puoleksi sekä Juonas ja Mikko Purtošen yhteisesti toiseksi puoleksi vaaditut 2,137 mk:kaa 46 p:nä eli siis Aatami Purtošelle maksamaan, Esaias Purtošen 1,068 mk:kaa 73 p:nä sekä Juonas ja Mikko Purtošen yhteisesti myöskin saman rahamäärän. Sitävastoin hylkäsi H. O. Aatami Purtošen Taavetti Tiašovainajan oikeudenomistajia vastaan ajaman kanteen, koska sitä oli ajettu ainoastaan vaihtoehtoisesti, jättäen Aatami Purtošelle kuitenkin jollei hän Esaias, Juonas ja Mikko Purtošelta voisi maksua saada, Anna Touraa ynnä muita Taavetti Tiašovainajan oikeudenomistajia vastaan vast'edes nostaa semmoinen kanne johon Aatami Purtonen katsoisi syytä olevan O. O.: ei muutosta.

Den 16.de. 6. J. ja K. Rosenberg sekä heidän isänsä K. F. Rosenberg K. Mäkiläistä vastaan, koskeva velkomusta.

Kirvun p:n K. O. p. 22/10 01: Hkjat velvoitetiin maksamaan vstjalle 6,604 m:kaa ynnä 6 0/10 korko lokakuun 21 p:stä 99. *Viipurin H. O.,* johon hkjat vetosivat, t. 25/8 02: ei muutosta. *O. O.:* ei muutosta.

Den 19:de. 7. Sofia Alén mot A. Andersson Ylitalo ang. klander af testamente. Vid *R:n i Åbo* yrkade svdn, i egenskap af tillförordnad förmyndare för omyndiga G. Henriksson och Katri Heinonen, hvilka voro brodersbarn till skdns aflidne man V. Alén, att ett emellan denne och skdn 10/2 90 upprättadt och 17/6 97 ändradt inbördestestamente blefve, emedan genom detsamma testamenters vederlag för försäld arfvejord, såvidt svdns pupillers rätt till arf efter V. Alén derigenom blifvit förnärmad, förklaradt ogiltigt och skdn förpliktadt att åt G. Henriksson och Katri Heinonen utgifva så stor del af berörda nederlag, som dem vid skeende arfskifte efter V. Alén kunde tillfalla. Sedan skdn anmärkt att sagda testamente vunnit laga kraft emot G. Henriksson och Katri Heinonen, emedan detsamma delgifvits 4/10 97 åt G. Henrikssons moder Matilda Johansdotter och 17/9 97 åt Katri Heinonens moder Emilia Johansdotter och desse, hvilka varit sina barns naturliga förmyndare icke inom natt och år efter sålunda erhållen del af testamentet, klandrat detsamma, förkastade *R:n g:m u. 11/5 01* sagda invändning, emedan Matilda och Emilia Johansdotter befunnit sig i nytt äktenskap då ifrågavarande testamente delgifvits dem och de vid sådant förhållande enligt 20: 2 Å. B. ej mera varit sina bemälda barns lagliga rättsbevakare. Efter det skdn härå såsom svaromål i hufvudsaken förklaradt att hon för tillfället icke ville motsätta sig att till laga skifte upplåta den del af V. Aléns kvarlåtenskap, som utgjorde vederlag för försäld arfvejord, utlät sig *R:n g:n jemväl 11/5 01* afkunnadt u. och emedan bland tillgångarna i makarna Aléns bo funnits vederlag för af V. Alén i lifstiden ärfd fastighet till ett belopp af 3,314 mk 58 1/3 pi, hvaröfver Alén i strid emot stadgandet i 17: 1 och 2 ÅB icke egt genom testamente förfoga, upphäfde *R:n* berörda testamente för såvidt G. Henrikssons och Katri Heinonens rätt till omförmälda vederlag derigenom förnärmats samt ålade skdn att till svdn i hans egenskap af förmyndare förnämnda omyndiga utgifva hvad desse vid framdeles skeende arfskifte efter V. Alén kunde af omordade vederlag tilldelas. *Åbo Hfr.,* dit skdn vädjat, lät g:m d. 27/10 02 bero såväl vid *R:ns* invändnings u. som ock vid dess slutliga u. *J. D.:* ej ändring.

8. J. Castren, velkojana osakeyhtiö Kankaan konkurssiin luovutetussa pesässä, sanotun konkurssipesän muita velkojia vastaan, etuoikeutta konkurssissa koskevassa jutussa. Paikalletulopäivänä *Jyväskylän y. m. p:n K. O:ssa* vireillä olleessa konkurssissa oli Suomen Pankki, muun ohessa, saatavanaan konkursista valvonut 119,100 m:kaa korkoineen osakeyhtiö Kankaan 14/2 01 hal-

tijalle asettaman 150,000 m:kan suuruisen velkakirjan nojalla, jonka Kankaan tehdas mainitun velkakirjan haltijana oli pantannut Suomen Pankille siellä saamansa 119,100 m:kan lainan vakuudeksi, minkä ohessa Suomen Pankki, koska Jyväskylän Maistraatti oli sanotun velkakirjan sisällyksen maksamisen vakuudeksi vahvistanut kiinnityksen kaikkiin Kankaan paperitehtaan koneisiin, kalustoon ja varastoon, vaatinut saamistaan suoritettavaksi etuoikeudella näin kiinnitetyn omaisuuden arvosta. Konkurssissa tapahtuneessa esinhuudossa oli hkja vastustanut Suomen Pankin edelläkerrottua etuoikeudenvaativuutta, väittäen että K. K:n 17: 7 ja 29/5 1739 annettujen teollisuus-privilegioiden 23 § mukaan ainoastaan tietty, velkakirjassa nimitetty henkilö oli pidettävä teoslainan antajana, jonka tuli saada nauttia hyväksensä etuoikeutta teoslainalla valmistettuihin teoksiin. T:ssä 13/10 02 tuomitsi K. O., hyljäten hkjan muistutuksen Suomen Pankin etuoikeudenvaativuutta vastaan, pankille puheeksi tulleesta kiinnityksestä omaisuudesta etuoikeudella maksettavaksi valvotut 119,100 m:kaa korkoineen. Vaasan H. O., johon hkja vetosi, katsoi t:ssä 28/3 03 sen seikan, että osakeyhtiö Kankaan puheenalaisesta teoslainasta antama velkakirja oli asetettu haltijalle ei vaikuttavan velkakirjan sisällyksen maksamisen vakuudeksi vahvistetun kiinnityksen pätevytyteen, minkä vuoksi H. O. jätti asian sen lopputuloksen varaan, johon K. O. oli johtunut O. O.: ei muutosta.

Den 20:de. 9. J. Castrén mot under rättegången aflidne A. Tykkyläinens rättsinnehafvare, hans enka Erika Tykkyläinen, ang. fordran. Vid R:n i Helsingfors sammanträde 14/1 01 hade skdn yrkat A. Tykkyläinens förpligtande att på grund af en utaf en person vid namn Isak Saarela 10/1 93 utställd, af A. Tykkyläinen accepterad samt åt skdn öfverläten vaxel till skdn utgifna vaxelns innehåll 3010 mk jemte ränta från förfallodagen. I saken hörd hade A. Tykkyläinen uppgifvit att ifrågavarande vaxel tillkommit sålunda att, sedan Tykkyläinen tecknat sig såsom indossent å en af O. I. Isaksson 28/6 92 utställd och af sedermera aflidna C. Lindgren i lifstiden accepterad samt af den sistnämnde åt Isak Saarela öfverlemnad vaxel å 3000 mk, A. Tykkyläinen, enär Lindgren ej å förfallodagen 28/10 92 infriat vaxeln, tecknat sig såsom godkännare å förstsagda vaxel, men emedan A. Tykkyläinen ej undfått stämning för den utsökta vaxelfordran inom 3 år från vaxelns förfallodag och vaxelrätten mot Tykkyläinen således vore förlopad, ty och då Tykkyläinen, vid det han accepterat vaxeln, handlat i god tro och icke, i händelse skdns talan förfölle, skulle deraf erhålla viust, fordringsegaren till skada, hade Tykkyläinen emotsett förkastande af skdns talan. Medels u. 11/3 01 underkände R:n på upptagna skäl käromålet. Åbo Hfr, dit skdn väddat, dom 30/4 02: ej ändring. J. D.: Emedan A. Tykkyläinen icke meddelats stämning för ifrågavarande

vexelfordran inom 3 år från vaxeln förfallodag samt vaxelrätten emot Tykkäläinen, jemlikt 74 § i gällande vaxelstadga, var förlorad, ty och då skdn icke styrkt att A. Tykkäläinen beträffande den nu utsökta vaxeln ej handlat i god tro eller att Erika Tykkäläinen, derest nämnda fordran förfölle, skulle deraf erhålla vinst till skdns skada, lät K. Senaten bero vid det slut hvari domstolarne i saken stannat. — (1 ledamot fann genom Tykkäläinens egen utsago utredt vara, att han, som på grund af ofvanomförmälda vaxel af $28/6$ 92 varit enligt vaxelrätt skyldig att till Isak Saarela utgifva sagda vaxelbelopp, 3,000 mk, jemte ränta, provision och protestkostnad, emot att han af Saarela befriades från sagda vaxelgäld, $10/1$ 93 accepterat åt Saarela nuifrågarande å skdn för inkassering transporterade vaxel å 3,010 mk att betalas den 10 aug. s. å., hvarföre och då således i händelse berörda fordran förfölle, Tykkäläinens sterbhus deraf erhöile vinst till Saarelas skada, senatorn, med ändring af R:ns u. och Hfrs dom, i stöd af 93 § i vaxelstadgan, ålade Erika Tykkäläinen, i egenskap af Tykkäläinens rättsinnehafvare att emot återbekommande af ifrågavarande vaxel till skdn erlægga 3,010 mk jemte 5 % ränta derå från rättgångens början den $14/1$ 01, till dess full betalning skedde.)

Den 21:sta. 10. Tie- ja vesirakennusten Ylihallitus Jyväskylän kaupunkia vastaan, koskeva korvausta. *Jyväskylä R. O:ssa* oli hkjan puolesta lausuttu, että vaikka Jyväskylän valtuusmiehet $4/9$ 89 olivat päättäneet, jos silloin aijottu Vaasan—Tampereen rautatien ja sanotun kaupungin välinen yhdistysrata vedettäisiin siihen suuntaan kuin säädyt 88 vuoden valtiopäivillä olivat ehdottaneet, sitä varten luovuttaa kaiken kaupungille kuuluvan sekä viljellyn että viljelemättömän maan ilman lunastuksetta, niin oli kuitenkin vuonna 96 toimitetussa maan pakkoluovutuksessa Keuruun—Jyväskylän—Suolahden rautatienrakennuksen varalle kaupungille myönnetty korvausta rakennustontista, joka kartalla oli merkitty kuviolla 54 a., 2,000 m:kaa, makasiinin tonttipaikasta, joka vastasi kuviota 56 a. kartalla 3,000 m:kaa ja Jyväsjärven rannalta pitkin asemaalueen etelärajaa Tourujoelle rakennettavaa tietä varten tarvittavasta maasta 876 m:kaa sekä 12 kaupungille kuuluvan pakollisesti luovutetun maanvuokraajalle yhteensä 7,299 m:kaa 50 p:niä, ja kun valtion siis oli täytynyt maksaa lunastuksena rautatielle pakkoluovutetusta, kaupungille kuuluneesta maasta yhteensä 13,175 m:kaa 50 p:niä, oli hkja vaatinut että vstja velvoitettaisiin valtiolle korvaamaan sanottu rahamäärä. P:ssä $20/6$ 01 lausui *R. O.* että koskei puheena olevia rakennus- ja makasiinitontteja, jotka sijaitsivat Jyväskylän kaupunkia varten vahvistetulla kaupunkialueella, voitu lukea semmoiseksi viljellyksi tai viljelemättömäksi maaksi, jota kaupungin valtuusmiesten edellämainittu päätös

tarkoitti, eikä sanottu päätös myöskään osottanut, että kaupunki sen kautta oli sitoutunut kaupungille kuuluneitten luovutettujen viljelymaitten vuokraajille maksamaan korvausta siitä, että he pakkoluovutuksen kautta olivat menettäneet vuokraoikeutensa, vaan saman päätöksen oli katsottava tarkoittaneen ainoastaan maan omistusoikeutta, sentähden ja koska ne todistajina asiassa kuullustellut henkilöt, jotka kaupunginvaltuusmiehinä olivat vielä-sanottuun päätökseen osaa ottaneet, sen sisällöstä olivat lausuneet tuollaisen käsityksen, eikä kaupungin sitoumukselle voitu antaa laajempaa sisältöä kuin itse kaupungin valtuusmiesten pöytäkirjan sanamuoto osotti, niin kanne näiltä kohdin hyljättiin. Mitä tuli korvaukseen puheenalaiseksi tieksi luovutetusta maasta, niin R. O., koska sanottu tie pakkoluovutuksessa oli katsottu välttämättömäksi ja se, vaikkei sitä voitukaan pitää itse rautatiealueeseen kuuluvana, kuitenkin oli johtunut rautatien rakentamisesta ja siten oli rautatiellekin tarpeellinen sekä kaupunki oli sitoutunut rautatien tarvetta varten lunastuksetta luovuttamaan omistamaansa viljeltyä maata, velvoitti vstjan valtiolle takaisin maksamaan ne 876 m:kaa, jotka valtio vastamainitusta maasta oli kaupungille suorittanut. *Vaasan H. O.*, johon asianosaiset molemmin puolin vetosivat, vahvisti t:lla $20/8$ 02 R. O:n p:n muun puolesta paitsi että, koska vstja oli sitoutunut maksutta luovuttamaan kaiken mainittua rautatietä varten tarpeellisen viljellyn ja viljelemättömän maan sekä kaupunki siis oli ollut velvollinen vupauttamaan täten luovuttamansa maan sen rasituksista ja niille kaupungin maan vuokraajille, joiden oli täytynyt luovuttaa hallitsemansa tilukset, maksamaan sen korvauksen, minkä he pakkoluovutusarvauksessa olivat valtiolta saaneet, vstja velvoitettiin yli sen määrän, minkä R. O. oli vstjan maksettavaksi tuomminnut, suorittamaan valtiolle 7,299 m:kaa 50 p:niä, jonka rahamäärän valtio oli edellä mainituille vuokraajille maksanut. *O. O.*: ej muutosta. — (2 jäsentä harkitsi oikeaksi, muuttaen H. O:n t:tä, jättää asian R. O:n p:n varaan).

11. E. Kerppola, H. Lehdesmäen holhoojaa H. Talolaa ja Lehdesmäen vaimoa Maria Lehdesmäkeä vastaan, vekselijutussa. *Hämeenlinnan R. O:ssa* oli hkja vaatinut että vstjat velvoitettaiisiin erään K. Könkkölä nimisen henkilön asettaman, T. V. Sainion hyväksymän ja sittemmin, muiden muassa, Maria Lehdesmäen indoseraaman vekselin perusteella, hkjalle suorittamaan 4,600 m:kaa korkoineen $1/3$ $0/10$ provisioonia ja protestikuluja. P:llä $25/8$ 02 hylkäsi R. O. esiintuomistaan syistä kanteen. *Turun H. O.*, johon hkja vetosi, lausui t:ssa $27/3$ 03 että koskei oltu näytetty että Maria Lehdesmäellä, joka kuten H. O:ssa oli tullut selvitetynksi $10/10$ 64 oli mennyt avioliittoon K. Lehdesmäen kanssa, oli pesäero miehestään eikä Maria Lehdesmäki siis ollut ollut laillisesti oikeutettu ilman Talolan suostumusta menemään pu-

heenaolevaan sitoumukseen, vahvisti H. O. sen lopputuloksen, johon R. O. p:ssään oli johtunut. O. O.: ei muutosta.

Den 22.dra. 12. N. Riihelä Maria Nyströmiä ja A. Hoi-
kanmäkeä vastaan, koskeva testamentin moittimista. Sittenkuin
hkja oli *Korpilahden p:n K. O:ssa* hänen hyväkseen tehtynä testa-
menttina valvonut vaimonsa Heleena Matintyttären eläessään
suullisesti lausuman määräyksen että se joka hänet kuolemaansa
asti hoitaisi saisi periä kaiken hänen omaisuutensa, olivat vstjat,
ilmoittaen olevansa Heleena Matintyttären lapsia hänen edellisistä
avioliitoistaan, vaatineet että koska Helena Matintyttären kysy-
myksessä olevaa suullista määräystä ei voitu testamentiksi katsoa,
mainittu määräys julistettaisiin mitättömäksi ja hkja velvoitetta-
isiin luovuttamaan Heleena Matintyttären kuolinpesä lailliseen ja-
koon pesänosakkaiden kesken. P:ssä $\frac{3}{9}$ 01 oli K. O., koska
Helena Matintyttären puheenalainen lupaus, jota hkja oli testa-
menttina valvonut, ei muotonsa puolesta ollut sellainen että sitä
lain mukaan voisi testamentiksi katsoa, eikä myöskään sisältänyt
nimenomaista määräystä että Heleena Matintyttären jälkeen jäävä
omaisuus joutuisi hkjalle, julistanut sanotun lupauksen testamen-
tina mitättömäksi sekä velvoittanut hkjan määrääjässä 200 m:kan
sakon uhalla luovuttamaan hänen ja Heleena Matintyttären yhti-
seisen pesän lailliseen jakoon kuolinpesän osakkaiden kesken.
Turun H. O., johon hkja vetosi, katsoi t:lla $\frac{18}{10}$ 02 ettei hkja
ollut esiintuonut syytä K. O. p:n muuttamiseen muun puolesta
kuin että, koska selvitystä puuttui siitä että vstjat olivat He-
leena Matintyttären ainoat lähimmät perilliset, kysymyksessä oleva
testamentti julistettiin mitättömäksi ainoastaan mikäli se koski
vstjien osuuksia Heleena Matintyttären jäämistössä ja hkja niin-
muodoin velvoitettiin K. O:n määräämällä uhalla pitämään huolta
siitä että mainitut vstjien perinnöksi tulevat osuudet, ennen 3
kuukauden kuluttua siitä, kun H. O:n t. oli saanut lain voiman,
jaon kautta erotettaisiin hkjan ja Heleena Matintyttären pesästä.
O. O.: H. O:n t. jätettiin pysyväksi, kuitenkin siten että hkjan
tuli tuomioistuinten määräämällä uhalla ennen maaliskuun loppua
04 toimituttaa sellainen jako kuin H. O. oli määrännyt.

Den 23.dje. 13. J. Castrén F. V. Seppälän konkurssipe-
sän toimitsijamiestä A. Holmströmiä ynnä sanotun konkurssipe-
sän muita velkoja vastaan konkurssijutussa. *Perniön p:n K. O.* julisti
 $\frac{15}{4}$ 03 t:n konkurssissa ja koskei hkja ollut ilmoittanut siitä
määrää, minkä hän enintänsä tahtoi vaatia, hylkäsi K. O. hkjan
valvonnan konkurssissa. *Turun H. O.*, johon hkja vetosi, t. $\frac{30}{7}$
03: Koskei hkja ollut tarkkaan määrännyt saamisensa suuruutta
eikä edes ilmoittanut mitä hän enintänsä tahtoi asiassa vaatia
vahvisti H. O., nojaten $\frac{9}{11}$ 68 annetun konkurssisäännön 24 §:n
3 kohtaan, sellaisena kuin tämä lainpakka on asetuksessa $\frac{3}{12}$ 95,

sen lopputuloksen, johon K. O. oli t:ssaan johtunut. O. O.: ei muutosta.

14. O. Bülow ja O. Nerdrum Kotkan Höyrysahaosakeyhtiötä ja V. Ruthia vastaan, koskeva korvausta. *Kymin y. m. p:ien K. O.* katsoi pillä $28\frac{1}{5}$ 01 tosin selville käyneen että vstjien toimittama tukinuitto oli tuottanut vahinkoa kalastukselle Kyminjoen Stockfors nimisessä haarassa, jossa hkjain omistamalla Stockforsin säteritalolla oli yksinomainen lohjen ja siian kalustuksen oikeus, mutta kun tämän vahingon määrää ei oltu toteennäytetty, hylkäsi K. O. hkjain asiassa ajaman kanteen. *Viipurin H. O.*, johon hkjat vetosivat, lausui t:ssa $25\frac{1}{8}$ 02, että koska hkjat eivät olleet korvausvaatimuksensa perusteeksi panneet heille puheenalaisten puutavarain lauttamisesta todella joutunutta vahinkoa, vaan olivat perustaneet vaatimuksensa laskuun, joka oli tehty jokaisesta uitetusta puusta mielivaltaisesti määrätyn maksun mukaan, sentähden ja kun hkjat eivät olleet näyttäneet olevansa oikeutetut heidän mainitsemansa perusteen mukaan laskettuun korvaukseen eivätkä myöskään olleet toteen saattaneet että kysymyksessä oleva vahinko nousisi heidän ilmoittamaansa määrään, vahvisti H. O. sen lopputuloksen, johon K. O. p:ssään oli johtunut. O. O.: ei muutosta.

Den 27:de. 15. V. Rämö M. Gratschoffia vastaan, koskeva velkomusta. *Muolan y. m. p:ien K. O.* p. $4\frac{1}{10}$ 01: Hkja velvoitettiin vstjalle maksamaan vaaditut 22 ruplaa 80 kopeekaa korkoineen. *Viipurin H. O.*, johon hkja vetosi, t. $8\frac{1}{11}$ 02: ei muutosta. O. O.: ei muutosta.

16. Aleksandra Pieksula F. Aakulaa vastaan, koskeva aviolupauksen täyttämistä. *Kokemäen y. m. p:ien K. O.* p. $7\frac{1}{9}$ 01: Mainitsemillaan perusteilla hyljättiin hkjan kanne. *Turun H. O.* johon hkja vetosi, t. $11\frac{1}{12}$ 02: Koska hkja vstjan kieltoa vastaan, ei ollut laillisesti näyttänyt että vstja oli aviolupauksin maannut hkjan, jätti H. O. sen lopputuloksen pysyväksi, johon K. O. p:ssä oli tullut. O. O.: ei muutosta.

17. Kärrfors Aktiebolag mot Vasa Nordsjö Ångbåtsaktiebolag i ett sjörättsmål. Vid R:n i Nikolaistad hade skdn anført att skdn i Nykarleby stads hamn aflemnat 100 lådor tvålför att med svdn tillhöriga ångfartyget Tärnan befordras till Uleåborg, men att tvålpartet, som efter detsamma inlastning i ångfartyget Tärnan fraktats till Nikolaistads hamn, derstädes öfverflyttats i svdn tillhöriga ångfartyget Hebe för vidare befordran samt att Hebe under resan lidit hafveri, hvarvid tvålpartet gått förloradt; och hade skdn i anledning häraf och emedan omlastningen af tvålpartet skett utan skdns medgifvande yrkat svdns förpliktande att i ersättning för tvålpartet till skdn utbetala 3,070 mk. Medelst u. $28\frac{1}{4}$ 02 utlät sig R:n att, emedan Tärnan vid anlöpandet af Nykarleby stads hamn varit på resa söderut

och fartyget enligt kungjord turlista under seglationstiden icke underhållit förbindelse med Uleåborgs stad, ty och då skdn vid sådant förhållande måste anses hafva egt kännedom derom att omlastning af tvålpardiet i annat fartyg komme att ega rum för godsets transport till bestämmelseorten samt skdn enligt härutinnan gällande sedvana varit berättigad att afsända godset med det fartyg, som tidigast komme att anlöpa bestämmelseorten, förkastades käromålet. *Vasa Hfr*, dit skdn vädjat, dom $14\frac{1}{2}$ 03: ej ändring. *J. D.*: ej ändring.

Den 29:de. 18. K. Köhkönen, H. Klemettinen ja Iida Klemettinen, ensiksimainittu vaimonsa Anna Strömbergin edusmiehenä, Eeva Kolehmaista ja hänen holhoojaansa K. Kolehmaista vastaan, koskeva testamentin moittimista. *Rääkkylän p:n K. O:ssa* olivat hkjat ynnä alaikäisen Iida Strömbergin oikeuden valvojaksi määrätty A. Kinnunen moittineet Eeva Kolehmaisena ja hänen miehensä J. Kurki vainajan laatimaa keskinäistä testamenttia, koska Kurki jälestäpäin oli peruuttanut tuon testamentin. P:ssä $7\frac{1}{3}$ 01 julisti K. O. mainitun testamentin voimattomaksi ja velvoitti vstjat 4 kuukauden kuluessa sen jälkeen 50 m:kan sakon uhalla luovuttamaan Kurjen kuolinpesän sellaiseen jakoon että hkjat saisivat mitä Anna Strömbergille, H. ja Iida Klemettiselle sekä Iida Strömbergille oli tuleva perintönä Kurjen jälkeen. *Viipurin H. O.*, johon vstjat vetosivat, katsoi t:ssa $15\frac{1}{2}$ 02 jääneen laillisesti todistamatta että Kurki oli eläessään peräyttänyt puheena olevan testamentin ja hylkäsi sentähden kanteen. *O. O.*: ei muutosta — (1 jäsen katsoi oikeaksi, kumoten H. O. t:n, vahvistaa K. O:n p:n, kuitenkin niin että siinä toimitettavaksi määrätty perintöjako oli tehtävä ennen $1\frac{1}{3}$ 04.)

19. G. Selin mot Olycksfall-Försäkrings-Aktiebolaget Patria, ang. ersättning för olycksfall. *R:n i Helsingfors* fann g:m u. $19\frac{1}{2}$ 01 att den kroppsskada skdn genom förfrysning ådragit sig icke hade uppkommit genom sådant olycksfall, som kunde innefattas uti det parterne emellan slutna försäkringsaftalet, hvarför skdns i målet utförda talan förkastades. *Åbo Hfr*, dit skdn vädjat, d. $11\frac{1}{3}$ 02: Emedan skdn uppgifvit att den skdn ågångna kroppsskada förorsakats deraf att skdn under rådande köld gått vilse och sålunda ådragit sig förfrysning, ty och då skdn emot den af svdn i saken åberopade utredningen ej gittat med stöd af de för enskild olycksfallsförsäkring antagna regler och öfriga i ämnet gällande rättsgrunder ådagalägga att under antydda omständigheter någon yttre våldsam orsak vållat sagda kroppsskada, faststälde *Hfr*, med stöd af 1 § 1 mom. af bolagets allmänna försäkringsvilkor, det slut hvarvid R:n stannat. (Ifrågavarande mom. i försäkringsvilkoren var sålydande: „att försäkringen afsåg ersättning för de materiella följderna af en genom yttre våldsam orsak vållad kroppsskada, hvaraf den försäkrade

ofrivilligt och utan grof vårdslöshet å hans sida träffades å en frisk och färdig kroppsdel under hans yrkesutöfning, vid hans vanliga sysselsättning eller eljest och som föranledde inskränkning i hans förvärfsförmåga). J. D. fann det vara utredt att skdn medan han varit i bolaget försäkrad till ett belopp af 40,000 mk mot följderna af kroppsligt olycksfall, genom förfrysning, förorsakad af vid tillfället rådande köld mot hvars invärkan skdn icke kunnat värja sig, erhållit sådana skador i begge händerna och ena foten att dessa lemmar blifvit obrukbara; i anseende hvartill och då af svdn åberopade ordalydelsen af 1 mom. 1 § i bolagets försäkringsvilkor icke skäligen kunde anses innebära, att olycksfall af oförmålda beskaffenhet vore från försäkringsaftalet undantagna samt det icke ådagalagts att vid nu ifrågavarande olycksfall eller vid försäkringens ansökande förekommit sådana omständigheter, som skulle upphäfva den ersättningsskyldighet, svdn genom försäkringsaftalet åtagit sig, K. Senaten, utan afseende å hvad svdn i fråga om graden af skdns iråkade invaliditet foglöst anmärkt, med upphäfvande af Hfrs d. och R:ns u., skyldigkände svdn att jemlikt försäkringsvilkoren till skdn utbetala i årlig lifränta, räknadt från ¹⁶/₁₂ 98, sex och en half procent af försäkringssumman med 2,600 mk, och skulle det upplupna beloppet för den derintills gångna tiden erläggas genast och lifräntan derefter utgå för hvarje fjerdedels år i förskott, hvarhos svdn ålades att till skdn i ersättning för dennes rättegångskostnader, efter skälig nedsättning af hvad skdn i sådant afseende fordrat, erlägga 3,000 mk. — 12 ledamöter voro i öfrigt ense med pluraliteten utom att den ene ålade svdn att till skdn i rättegångskostnadsersättning erlägga 4,000 mk och den andre nedsatte rättegångskostnadsersättningen till 2,500 mk. — 1 ledamot fann utredt vara att skdn varit utsatt för ett olycksfall som för honom förorsakat förlusten af begge händerna och ena foten; och emedan nämnda kroppsskada på grund af de omständigheter, hvarunder den inträffat, måste anses vara vållad af yttre våldsam orsak och samma skada enligt ofvannämnda vilkor gälde såsom fullständig invaliditet samt bolaget icke visat att oförmålda kroppsskada träffat skdn genom grof vårdslöshet från hans egen sida och ej heller att Selin varit behäftad med svår sjukdom eller, vid det ifrågavarande olycksfall inträffat, icke befunnit sig vid fullt normal sinnesbeskaffenhet, ty och då bolaget genom försäkringen förbundit sig att å skdn i ersättning för sådan skada, som innefattade fullständig invaliditet, utbetala en årlig lifränta, utgöra $6\frac{1}{2}\%$ af försäkringssumman, pröfvade senatorm, utan afseende å hvad svdn i nyssantydning måtto och äfven eljest i saken obefogadt anmärkt, rättvist, med ändring af Hfrs dom och R:ns u., skyldigkänna svdn att till skdn i lifränta årligen betala 2,600 mark räknadt från ¹⁶/₁₂ 98,

hvilken lifränta enl. 9 § i berörda försäkringsvilkor, skulle gäldas sålunda att densamma för den derintills gångna tiden erlades genast och från den dag K. Senatens dom gafs kvartaliter i förskott, i den ordning 9 § af sagda vilkor föreskref, hvarhos senatorm skyldigkände svdn att till skdn i rättegångskostnadserättning utgifva 1,900 mk.)

Den 31. 20. H. Spänneri Topias Kipinoista ynnä hänen poikiansa Tahvo, Herman, Juoseppi ja Salomon Kipinoista vastaan, koskeva velkomusta. *Kuolemajärven p:n K. O:ssa* oli hkja lausunut että hän, ostaessa yhdessä Salomon Kipinoisen kanssa halkoja, oli ostohintaa suorittanut Salomon Kipinoiden edestä 526 ruplaa 48 kopeekkaa, joista Salomon Kipinoinen sittemmin oli hkjalle antanut velkakirjan, ja koska Salomon Kipinoinen siihen aikaan, kuin halkokauppa oli tehty ja velkakirja annettu, oli elänyt yhdyspesässä yllämainittujen isänsä ja veljiensä kanssa sekä edustanut yhdyspesää ja toiminut sen puolesta, oli hkja vaatinut että vstjat velvoitettaisiin, yhteisesti tahi kellä varoja oli, hkjalle maksamaan sanotun velkasitoumuksen sisältö korkoineen. P:llä $\frac{5}{10}$ 01 katsoi K. O. selvityksi, että vstjat siihen aikaan, kuin ylläkerrottu halkokauppa tehtiin, olivat asuneet yhdyspesässä ja että Salomon Kipinoinen oli tehnyt sanotun kaupan myöskin isänsä ja veljiensä puolesta; johon nähden ja kun hkjan puheenalainen saaminen oli syntynyt sanotun kaupan johdosta ja siis tullut yhdyspesän hyväksi, vstjat velvoitettiin yhteisesti tahi kellä varoja oli hkjalle suorittamaan edellämainitun velkakirjan sisältö 526 ruplaa 48 kopeekkaa tahi sitä vastaava määrä Suomen rahaa maksuaikana olevan kurssin mukaan 6 prosentin vuotuisella korolla sitoumuksen antopäivästä. *Viipurin H. O.*, johon Topias, Tahvo, Juoseppi ja Herman Kipinoinen vetosivat, katsoi t:lla $\frac{10}{100}$ 02 tosin näytetyksi, että Salomon Kipinoinen siihen aikaan, kuin puheenalainen kauppa oli tehty ja velkakirja annettu, oli asunut yhdessä Topias, Tahvo, Juoseppi ja Herman Kipinoisen kanssa, mutta tätä seikkaa sitä vähemmin voitavan pitää laillisenä perusteena Topias, Tahvo, Juoseppi ja Herman Kipinoisen velvoittamiseen vastata sanotun velkakirjan sisällöstä, koska Salomon Kipinoinen itse oli väittänyt toimineensa sanotussa asiassa ainoastaan omasta puolestansa, minkätähden ja kun hkja ei ollut vastapuoltensa kieltämisistä vastaan voinut näyttää, että velkamäärä oli tullut myöskin Topias, Tahvo, Juoseppi ja Herman Kipinoisen hyväksi tahi sitä muulla perusteella oli pidettävä heidän ja Salomon Kipinoisen yhteisenä velkana, H. O., kumoamalla K. O. p:n, mikäli Topias, Tahvo, Juoseppi ja Herman Kipinoinen sen kautta oli tuomittu maksuvelvollisuuteen, hylkäsi hkjan näitä vastaan ajaman kanteen, ja tuli siis Salomon Kipinoisen yksin suorittaa mitä K. O. kanteen johdosta oli tuominnut maksettavaksi. O. O.: ei muutosta.

November.

Den 2:dra. 1. Petter Kröger Abel Krögeriä vastaan, koskeva pesänjaon moitetta. Sittenkun Petter Kröger $\frac{4}{4}$ 95 oli toimituttanut pesänjaon asianosaisten kesken ja tämä jako Abel Krögerin siitä tekemän kanteen johdosta oli kumottu ja Petter Kröger velvoitettu luovuttamaan asianosaisten pesä sellaiseen jakoon, että kaikki muu heidän hallussaan oleva omaisuus, paitsi tila N:o 8 Kuopion p:n Vehmasmäen kylässä jaettaisiin, velat lyhennettyä tasan asianomaisten kesken, sekä tämän johdosta uusi jako $\frac{28}{6}$ 98 oli toimitettu, oli Abel Kröger *Kuopion p:n K. O:ssa* vaatinut että, koska Petter Kröger saatavikseen pesästä oli ilmoittanut 8,818 m:kaa 84 p:ää, jotka hän myymällä metsää oli saanut, sekä tämän rahamäärän korkona 3,714 m:kaa 88 p:niä kuin myös pesän velkaa erityisille henkilöille 8,051 m:kaa 3 p:niä ja pesän velat, niihin luettuna jaon toimitusmiesten palkkio 50 m:kaa, siten olivat saatu nousemaan 20,634 m:kaan 75 p:niin, mutta Abel Kröger ei voinut yhdyspesän maksettavaksi hyväksyä muuta kuin 1,294 m:kaa 20 p:niä, mainittu jakotoimitus oikaistaisiin siten että pesän ilmoitetuista veloista poistettaisiin kaikki muut paitsi Abel Krögerin edellä hyväksymä rahamäärä ja että Abel Kröger siis saisi haltuunsa puolen perintötilasta n:o 6 Paukarlahden kylässä sekä jaossa tapahtuneessa arpomisessa hänelle joutuneen irtaimen omaisuuden sitä vastaan, että hän 647 m:kalla 10 p:niillä ottaisi osaa velkojen suorittamiseen. Kanteesta kuulustettuna, oli Petter Kröger vastustanut sitä, väittäen olleensa pakoitettu Paukarlahden kylän tilan n:o 6 hinnan suorittamiseksi sekä yhteisen talouden ylläpitoon ja velkain korkojen maksuun käyttämään yksityiseltä tilaltaan myymänsä metsän hinnan ja omaan nimeensä lainaamaan rahaa ja huomauttaen että hän, joka Abel Krögerin alaikäisenä ollessa oli 2 vuoden aikana ollut Abel Krögerin holhoojana tästä holhoustoimestaan $\frac{19}{12}$ 95 antamansa lain voiman saaneen tilin mukaan, oli jäänyt Abel Krögeriltä saamaan 5,753 m:kaa.

P:ssä $\frac{22}{9}$ 00 katsoi *K. O.* selvitetyn, että asianosaisten yhdyspesässä siinä toimitettuun jakoon asti oli hoidettu pesänosaisten yhteiseksi hyödyksi ja vahingoksi sekä että talouden tulot olivat riittäneet pesää rasittavien velkain korkojen suorittamiseen ja kiinteistön ylläpitoon, mihin nähden moitteellinen jako vahvistettiin asianosaisten noudatettavaksi muuten, paitsi että Abel Krögerin vastattaviksi luettiin puolet hänen hyväksymistään pesän veloista ynnä I. Karhusen saamisen korosta, 60 m:kasta, yhteensä 1,354 m:kasta 20 p:nistä eli siis 677 m:kaa 10 p:niä sekä sen lisäksi edellä mainitun $\frac{19}{12}$ 95 tehdyn tilin

mukaan 5,753 m:kaa, joten siis Abel Krögerin, saadessaan jakokirjassa mainitun omaisuuden huostaansa, tuli Petter Krögerille maksaa 6,430 m:kaa 10 p:niä, siitä kuitenkin vähennettyä 200 m:kaa, jotka Petter Kröger oli myöntänyt Abel Krögerille tulevaksi asianosaisten äidinisän A. Malisen Petter ja Abel Krögerin hyväksi tekemän lahjakirjan nojalla, sekä jäännöksestä 6,230 m:kasta 10 p:nistä suorittaa 6 prosentin vuotuinen korko jakopäivästä $28/6$ 98. Viipurin H. O., johon Abel Kröger vetosi, katsoi t:lla $18/10$ 02 kylläkin selville tulleen, että Abel Kröger, nostettuaan 96 vuoden syyskäräjissä Petter Krögeriä vastaan moitekanteen hänen $19/12$ 95 antamansa edellä sanotun holhoustilin johdosta, oli, sittenkuin asianosaisten kesken 4 p:nä sen edellistä huhtikuuta toimitettu ja pääasiallisesti samoilla perusteilla kuin holhoustiliin laadittu perinnönjako oli kumottu ja uusi perinnönjako $28/6$ 98 pidetty, viimesanotun vuoden syyskäräjissä ilmoittanut jättävänsä mainitun moitekanteensa sillensä, sitä sen jälkeen enää vireille panematta, mutta koska tämä seikka sitä vähemmin oli voinut perustaa Petter-Krögerille välitöntä velkomusoikeutta siihen 5,753 m:kan rahamäärään, joka Abel Krögerin osana Paukarlahden kylän tilan N:o 6 ostohinnasta oli merkitty holhoustiliin hänen vastattavaksensa, kuin Abel Kröger nostamalla tämän jutun $28/6$ 98 toimitetun perinnönjaon johdosta oli pannut riitaan velvollisuutensa suorittaa Petter Krögerille korvausta sanotusta tilanhinnasta, eikä Abel Kröger muutenkaan ollut hyväksynyt useinmainittua holhoustiliä, julisti H. O. K. O:lta puuttuneen perustusta määrätä Abel Krögerin vastattavaksi myöskin Petter Krögerin tähän holhoustiliin perustuvaa saatavaa, jonka tähden ja kun tätä saatavaa, vastoin Abel Krögerin kieltoa, ei oltu laillisesti toteen näytetty, H. O., tältä kohden muuttaen K. O:n p:stä, poisti K. O:n äskensanotun määräyksen, jota vastoin sama päätös muissa osissa jäi pysyväiseksi; ja oli Abel Kröger siis velvollinen saadessaan jakokirjassa mainitun omaisuuden huostaansa Petter Krögerille maksamaan 477 m:kaa 10 p:niä ynnä 6 prosentin koron 28 p:stä kesäkuuta 98. O. O: ei muutosta. — (1 jäsen katsoi ettei Petter Kröger ollut esiintuonut syytä H. O:n t:n muuttamiseen muun puolesta paitsi että, koska Petter Kröger oli näyttänyt asianomaisten pesän olevan velkaa puheenalaisessa jakokirjassa mainitulle A. Korhoselle pääomaa 3,500 m:kaa ja korkoa niistä 1,837 m:kaa 50 p:niä ja Abel Krögerin vastattavaksi siis oli luettava puolet tästäkin velasta, Abel Kröger oli velvollinen, saadessaan jakokirjassa mainitun omaisuuden huostaansa, suorittamaan Petter Krögerille kaikkiaan 3,145 m:kaa 85 p:niä ynnä 6 % vuotuisen koron niistä jakopäivästä $28/6$ 98, joten oikaistuna H. O:n t. muuten jäisi voimaansa.)

2. R. Kokkarinen F. Pitkästä vastaan, koskeva irtaimiston jakoa. Nilsin p:n K. O:ssa oli hkja vaatinut että koska hkja

kauppakirjalla $26\frac{1}{12}$ 00 oli vstjan veljeltä W. Pitkäseltä ostanut hänen osuutensa vstjan ja V. Pitkäsen yhteiseen pesään kuuluvasta omaisuudesta, erityistä lähemmin lueteltua irtaimistoa lukuunottamatta, vstja, jolla oli sanottu yhteispesän omaisuus hallussaan, velvoitettaisiin jättämään sanotun pesän irtain omaisuus sellaiseen jakoon että hkjalle edellämainitun kaupan nojalla lankeava osuus siitä hänelle eroitettaisiin. P:llä $11\frac{1}{4}$ 01 velvoitti K. O., mainitsemillaan perusteilla, vstjan vaadittuun jakoon luovuttamaan F. ja W. Pitkäsen yhteiseen pesään kuuluvan irtaimiston. *Vipurin H. O.*, johon vastaaja vetosi, t. $18\frac{1}{10}$ 02: Koska vstja jo aikaisemmin, kuin hkja, oli V. Pitkäsen kanssa tehnyt kaupan kysymyksessä olevasta omaisuudesta eikä se K. O:n päätöksensä perusteeksi mainitsema seikka, etteivät F. ja W. Pitkänen tämän kaupan jälkeen olleet sopineet sen eläkkeen määrästä, jolla kauppahinta oli suoritettava, lain mukaan tehnyt sanottua kauppaa mitättömäksi, sentähden kumottiin K. O:n p. ja hyljättiin hkjan kanne. *O. O.*: Koska vstja oli kannetta vastaan muistuttanut, että hän oli ostanut V. Pitkäseltä puheenalaisen pesäosuuden $21\frac{1}{1}$ 94 eli siis aikaisemmin kuin hkjen ja V. Pitkäsen välillä tehty kauppa siitä oli tapahtunut, eikä ollut väitettykään, että ensin sanottua kauppaa olisi laillisesti moitittu ja sitä oikeutta, joka vstja saman kaupan nojalla oli mainittuun pesänosuuteen, julistettu mitättömäksi, sentähden ja kun tässä jutussa ei voitu tutkia sanotun oikeuden pätevyyttä, katsoi K. Senaatti lailliseksi näillä perusteilla hyljätä hkjan kanteen ennenaikaisena. — (1 jäsen jätti asian H. O:n t:n varaan).

Den 4:de. 3. A. Rönqvist mot A. Viklunds rättsinnehafvare hans enka Emilia Viklund m. fl., ang. konkursredovisning. *R:n i Viborg* u. $18\frac{1}{2}$ 01: Kärömalet förkastades såsom foglöst. *Viborgs Hfr*, dit skde vädjal, d. $18\frac{1}{11}$ 01: R:ns u. fastställdes, hvarjemte skdn, jemlikt 29: 2 R. B, sådant detta lagrum lyder i K. F. $27\frac{1}{4}$ 68, dömdes att för ohemul klagan böta 30 daler med 57 mk 60 p.i. *J. D.*: ej ändring — (1 ledamot förenade sig med pluraliteten, men fann derjemte skdn mot klara skäl och bättre vett hafva dragit saken under K. Senatens pröfning, hvarför senatorn, jemlikt 30: 2 R. B, sådant detta lagrum lyder i K. F. $27\frac{1}{4}$ 68, dömda skdn att böta 100 daler med 192 mk).

4. K. Pihlflycht—Pakkala Edla Halkomäkeä vastaan, koskeva häätämistä. *Hausjärven y. m. p:ien K. O.* katsoi p:ssä $3\frac{1}{5}$ 01 että kun Pakkalan talon entisen omistajan $9\frac{1}{5}$ 57 tekemä välikirja, jolla hän oli luovuttanut taloon kuuluvan Halkomäen nimisen torpan vstjan miesvainajalle J. Juhonpojalle elinkautiselle vuokralle, oli tehty ennenkuin vuokravälipuheita koskeva asetus $19\frac{1}{12}$ 64 astui voimaan, ja siis, M. K. 16: 15 mukaan, kiinnittämättömänäkin sitova hkjaa, niin vstja tosin oli ollut oikeutettu sen nojalla hallitsemaan Halkomäen torppaa; mutta koska oli näytetty, että mai-

nitussa torpassa oli erittäin rakennuksien puolesta niin suuria rappeuksia, että torppari oli katsottava useampina ja ainakin kolmena vuotena ennen kuin haaste tässä jutussa annettiin laimplyöneen rakentaa mitä laki vaati, kuin myös että torpan hoito muutenkin oli ollut huonoa, sentähden ja kun vstja oli vastuunalainen miehensäkin hallintoajasta, K. O., nojautuen M. K:n 16: 2 ja 4, velvoitti vstjan heti jättämään Halkomäen torpan hkjan vapaaseen nautintoon. *Turun H. O.*, johon vstja vetosi, katsoi t:ssa 18/7 02 luotettavaa selvitystä puuttuvan siitä että Halkomäen torppa J. Juhonpojan ja vstjan hallinto-aikana oli joutunut sellaiseen rappiotilaan että vstja sillä perusteella olisi katsottava menettäneeksi hallinto-oikeutensa sanottuun torppaan; minkä tähden H. O. kumosi hkjan kanteen O. O. ei muutosta.

5. A. Friberg, i egenskap af fordringsegare uti afträdes- och urarfvamålet efter aflidne W. Nybergh, mot A. Grunér och A. Alander äfvensom Nyberghs öfrige fordringsegare och dennes enka Hilda Nybergh samt deras son T. Nybergh. *R:n i Åbo* afkunnade 10/1 03 dom i Nyberghs konkurs och förkastade skdns anspråk på förmänsrätt å dennes i konkursen bevakade fordran samt faststälde att till skdn ur konkursmassans tillgångar gäldas, med den i 18 § i K. F. om borgenärers rätt och företråde för hvarandra till betalning ur egendom, som blifvit till konkurs afträdd, gifven 9/11 68, stadgade rätt, det belopp, högst 2,209 mk 67 pi med 6 % ränta, å 2,312 mk 5 pi från 4/1 02 och å 2,209 mk 67 pi från 9/2 02, som skdn möjligen kunde tillerkännas uti särskild rättegång, hvilken skdn egde anhängiggöra inom 4 m. efter det R:ns dom afkunnats. *Åbo Hfr*, dit skdn vädjade, lät g:m d. 8/4 03 bero vid R:ns d., likväl sálunda att den tid af 4 m., inom hvilken skdn egde anhängiggöra förberörda särskilda rättegång, skulle räknas från den dag Hfrs d. gafs. *J. D.* lät bero, likväl sálunda att omför mállda särskilda rättegång skulle af skdn anhängiggöras innan 1/4 04.

Den 7:de. 6. J. Tammola ja oikeudenkäynnin kestäessä kuolleen M. Tammolan leski Vilhelmina Tammola A. Ahlqvistia vastaan, koskeva velkomusta. *Elimäen y. m. p:ien K. O.* lausui pillä 4/6 01 että, koska K. O. oli lainvoiman saaneella p:sellä määrännyt K. Naukkarisen konkurssipesästä vstjalle maksettavaksi Naukkarisen 7/11 98 tekemän haltijalle asetetun velkakirjan määrän 8,000 m:kaa korkoineen, vaan vstja ei ollut konkurssipesästä saanut kuin 1,480 m:kaa, sentähden ja kun J. ja M. Tammola A. Arvolan kanssa olivat velan maksamisesta sitoutuneet omavelkaiseen takaukseen eivätkä olleet toteennäyttäneet, että vstja oli saanut velkakirjan haltuunsa ainoastaan rahallainan hankkimista varten K. Naukkariselle, eivätkä myöskään että heidän takausvastuunalaisuutensa syystä tai toisesta oli lakannut, velvoitti K. O. J. ja M. Tammolan, 2 § mukaan 24/3 73 annetussa

asetuksessa takausmiehen edesvastausvelvollisuuden tarkemmasta määräämisestä, alkuperäistä velkakirjaa ja kuittia vastaan vstjalle maksamaan mitä takauksummasta, edelläsanotut 1,480 m:kaa vähennettyä, heidän osallensa pääluvun mukaan tuli eli siis kummankin 2,173 m:kaa 33 p:nä 6 % korolla huhtikuun 23 p:stä 00. Turun H. O., johon hkjat vetosivat, t. ²³/₁₀ 02: ei muutosta. O. O.: ei muutosta — (1 jäsen lausui että, koska vstja, joka nimenomaan oli ilmoittanut ettei hän ollut K. Naukkariselle lainaksi antanut Naukkarisen puheenalaisessa velkakirjassa ⁷/₁₁ 98 velaksi kirjoittamia 8,000 m:kaa, ei ollut vastapuoltensa sitä kieltäessä näyttänyt toteen väitettään, että hän olisi saanut sanotun velkakirjan Naukkariselta vakuudeksi niiden erinäisten rahamääräin suorittamisesta, jotka vstja oli ollut saapa Naukkariselta, eikä muutenkaan ollut selvitetty saman velkakirjan perustaneen vstjalle oikeutta maksun saantiin Naukkariselta, sentähden ja kun näin ollen J. ja M. Tammolan kysymyksessä olevasta takauksesta heille ei ollut johtunut velvollisuutta maksun suorittamiseen vstjalle, senaattori katsoi oikeaksi hyljätä vstjan asiassa ajaman kanteen).

Den 10:de. 7. H. Kiiskinen ja A. Wolffin konkurssipesän toimitsijamiehet G. Stenbäck, J. Sjö Dahl ja G. Svanljung, vuoroin hakijoina ja vastaajina, korvausta koskevassa jutussa. *Nivalan y. m. p:ien K. O.* julisti p:ssä ²³/₉ 01 selville käyneen: — että, paitsi muita, A. Kivelä eli Kotkamaa välikirjalla ⁴/₃ 90 oli F. A. Juseliuselle myynyt omistamalleen osuuteen Vattu—Kivelän taloa kuuluvalta Sallila nimiseltä metsäpalstalta kaikki ne puut, jotka 7 kynnärän korkeudella maasta silloin täyttivät 8 tumaa läpimitaten tai olivat sitä suuremmat, muun muassa sellaisin ehdoin, että nämä puut olivat hakkuutettavat 10 vuoden kuluessa; että Kivelän myytyä sanottu talonosa G. Törnqvistille, tämä oli Juseliuksen paikkakunnalla toimineen edustajan G. Gustafssonin kanssa talvella 93 tehnyt sellaisen suullisen sopimuksen, että, sen jälkeen kuin ylläsanotussa välikirjassa mainitun mitan täyttävät puut samana talvena vielä olisi puheenalaisesta metsästä otettu, metsä jäisi Törnqvistin vapaaseen hallintoon; että Törnqvist kauppakirjalla ²⁰/₃ 97 oli myynyt yllämainitun talon-osuuden Kiiskiselle pidättämättä Juseliuselle mitään nautinto-oikeutta kysymyksessä olevaan metsäpalstaan; sekä että Juselius, joka välikirjalla ²⁴/₁ 98 oli siirtänyt Wolffille hakkuu-oikeutensa erityisten muitten, välikirjassa lueteltujen talojen metsiin, sittemmin ⁶/₃ 01 tehdyllä luovutuskirjalla oli Wolffin konkurssipesälle myynyt sen oikeuden, mikä hänelle välikirjan nojalla ⁴/₃ 90 oli Vattu—Kivelän talon metsään; ja koska Juseliusella, jonka nautinto-oikeus puheena olevaan metsään aikaisemmin tapahtuneitten hakkuitten ja edellämainitun suullisen sopimuksen kautta oli akannut, siis ei ollut enään ⁶/₃ 01 mitään oikeuksia sanottuun

metsään luovutettavina, niin ja kun Kiiskinen oli ostanut kysymyksessä olevan talonosuutensa, jota ei oltu $\frac{4}{3}$ 90 tehdystä hakucontrahdista kiinnitetty, vapaana sanotun contrahdin tuottamasta rasituksesta, katsoi K. O., ettei Stenbäckillä ja hänen asiakumppaneillaan ollut ollut oikeutta toimituttamaansa metsänhakuuseen; minkätähden ja kun ilmoitettu hakuun ja haaskuun määrä oli näytetty todeksi sekä valalla kuulustetut todistajat olivat paikkakunnan hintojen mukaan laskeneet hakattujen ja haaskattujen puiden arvon 5,779 m:ksi 65 p:niksi, Stenbäck ja hänen asiakumppaninsa, jotka eivät olleet voineet näyttää puiden arvoa pienemmäksi, velvoitettiin Wolffin konkurssipesän toimitsijamiehinä Kiiskiselle maksamaan vaaditut 5,779 m:kaa 65 p:niä korkoineen 5 sadalta vuodessa, elokuun 25 p:stä 00. *Vaasan H. O.*, johon asianosaiset vetosivat, t. $1\frac{1}{2}$ 03: Samalla kuin Kiiskisen H. O:ssa tekemää vaatimusta, että Stenbäck, Sjödahl ja Svanlung velvoitettaisiin myöskin yksityisellä omaisuudellaan, kukin omasta ja toistensa puolesta, vastaamaan edellä mainitun heidän, Wolffin konkurssipesän toimitsijamiehinä, suoritettavakseen määrätyn korvauksen maksamisesta, ei tutkittavaksi otettu, koskei Kiiskinen ollut telnyt sitä vaatimusta asiaa käsiteltäessä K. O:ssa, katsoi H. O, ettei Kiiskinen ollut esiintuonut syytä muuttaa K. O:n p:stä. Mitä tuli Stenbäckin ja hänen asiakumppaniensa kanteeseen, katsoi H. O. tosin näytetyksi, että Juselius jo $24\frac{1}{2}$ 98 oli Wolffille luovuttanut edellä mainitun contrahdin maaliskuun 4 p:ltä 90, jonka kautta Juselius, paitsi muilta, Kivelältä oli hankkinut itselleen oikeuden Vattu—Kivelän taloon kuuluvalta Sallila-nimiseltä metsäpalstalta hakata kaikki puut contrahdissa mainittua kokoa, ja että Wolffin konkurssipesällä siten oli ollut se oikeus, joka saman contrahdin nojalla oli Juseliusselle vakuutettu; mutta koskei mainittua kontrahtia oltu kiinnitetty Kivelän osuuteen Vattu—Kivelän taloa eikä myöskään oltu näytetty että samassa contrahdissa mainittua oikeutta silloin kuin Törnqvist myi talon Kiiskiselle oli Juseliusselle pidätetty taikka että Kiiskinen oli kontrahtia hyväksynyt, katsoi H. O, ettei Stenbäckin ja hänen asiakumppaniensa kanteen johdosta ollut syytä muussa suhteessa muuttaa K. O:n p:stä kuin että siihen selvitykseen nähden, joka asiassa oli esiintuotu, se korvaus, jonka Wolffin konkurssipesän tuli suorittaa kysymykseen tulleista 2,181 puusta, määrättiin harkinnan mukaan 1 m:ksi 50 p:niksi kultaikin puulta, joten siis Stenbäckin ja hänen asiakumppaniensa ennen mainitussa toimeksaan oli korvauksena puheenalaisesta metsänhakuusta ja siinä raiskatuista puista Kiiskiselle maksettava kaikkiaan 3,598 m:kaa 65 p:niä 5 prosentin korkoineen, luetuna K. O:n määräämästä päivästä. *O. O.*: Koskei oltu väitetty että edellä sanotun $\frac{4}{3}$ 90 laaditun contrahdin pysyvyyden vakuudeksi kiinnitys olisi vahvistettu Kiiskisen kysymyksessä ole-

vaan osaan Vattu—Kivelän perintötaloa sekä todistamatta oli että Kiiskinen $^{20}/_{2}$ 97 ostaessaan mainitun talonosan oli hyväksynyt samalla kontrahdilla Juseliukselle luovutetun hakkuuoikeuden ja myöntänyt sille edelleen voiman ja vaikutuksen, sen tähden ja kun Juselius asian näin ollen ei ollut voinut siirtää mitään Kiiskistä sitovaa oikeutta puheenalaiseseen metsään Wolffille sekä Stenbäck ja hänen asiakumppaninsa, jotka usein sanotussa toimessa kuitenkin olivat kanteessa kerrotulla tavalla käyttäneet mainittua metsää, samassa toimessaan olivat velvolliset Kiiskiselle suorittamaan siitä korvauksen, jonka H. O:n t:ssä vahvistettu määrä ei ollut liikanaisena pidettävä, jätti K. Senaatti H. O:n t:n pysyväksi.

8. H. Kiiskinen A. Wolffin konkurssipesän toimitsijamiehiä G. Stenbäckiä, J. Sjödahlia ja G. Svanlungia vastaan, koskeva korvausta. *Nivalan y. m. p:ien K. O:ssa* oli hkja lausunut että Juho, Jaakko ja Heikki Kivelä olivat $^{4}/_{3}$ 90 tehdyllä välikirjalla F. A. Juseliukselle tahi määräämällensä myyneet omistamaansa osuuteen Vattu—Kivelän taloa kuuluvasta Sallila nimisestä metsäpalstasta kaikki puut, jotka täyttivät välikirjassa mainitun mitan, sekä että vstjat, edellä sanotussa toimessaan, olivat talvella 1900, väittäen Juseliuksen luovutuskirjalla $^{24}/_{1}$ 98 Wolffille siirtäneen sanottuun välikirjaan perustuvan oikeutensa, mainitun talonosan metsästä toimituttaneet metsänhakkuun vaikeivat heillä siihen ollut mitään oikeutta; ja oli hkja vaatinut että vstjat velvoitettaisiin maksamaan hkjalle, jolle Juho, Jaakko ja Heikki Kivelä olivat siirtäneet oikeutensa, hakatun ja haaskatun metsän arvo korkoineen. P:ssä $^{25}/_{5}$ 01 velvoitti K. O. mainitsemillaan perusteilla vstjat heidän edellä sanotussa toimessaan maksamaan hkjalle vaaditut 12,031 m:kaa korkoineen 5 sadalta elokuun 25 p:stä 00, jolloin oikeudenkäynti alkoi, sekä oikeudenkäynti-kulujen korvaukseksi 50 m:kaa. *Vaasan H. O.* johon asianosaiset vetosivat, t. $^{30}/_{12}$ 02: Samalla kuin K. O:n lausunto, mikäli se koski hkjan tekemää palkintovaatimusta 188 puusta, jotka omavaltaisesti olisi kaadettu siitä osasta Vattu—Kivelän talon metsää, mihin Juseliuksella puheenalaisen välikirjan mukaan ei ollut ollut mitään hakkuuoikeutta, poistettiin, koskei K. O:n olisi pitänyt ottaa tuonkaltaista asiaa rikosluontoisena käsiteltäväkseen tämän riita-asian yhteydessä, ja hkja osoitettiin erittäin laillisessa järjestyksessä noista puista ajamaan semmoinen kanne, johon hän luuli itsellään syytä olevan, katsoi H. O. ettei hkja ollut esiintuonut syytä muuttaa K. O:n p:stä; mutta mitä vstjien vetokanteeseen tuli, niin ja koska Juselius välikirjalla $^{4}/_{3}$ 90 oli ostanut Juho, Jaakko ja Heikki Kivelän omistamaan osuuteen Sallila nimisestä metsäpalstasta kaikki puut välikirjassa määrättyä kokoa hakattaviksi 10 vuoden kuluessa viimesanotusta päivästä ja Juselius K. O:ssa oli myöntänyt jo $^{24}/_{1}$ 98 Wolffille siir-

täneensä mainitun oikeutensa eikä hkja, jolle Juho, Jaakko ja Heikki Kivelä olivat luovuttaneet oikeutensa asiassa, ollut voinut toteen näyttää väitettään, että sama välikirja tarkoittaisi ainoastaan sellaisia puita, jolla siihen aikaan kuin välikirja tehtiin oli siinä määrätty koko, katsoi H. O. että vstjat, Wollfin konkurssi-pesän toimitsijamiehinä, olivat olleet oikeutetut hakkauttamaan puheenalaisesta metsäpalstasta kaadetut 4,352 tukkipuuta, minkätähden ja kun välikirja nimenomaan vapautti ostajan velvollisuudesta korvata semmoisia puita, jotka tukkipuita hakattaessa ja vedätettäessä vikaantuisivat, H. O., kumoten K. O:n p:n, hylkäsi hkjan kanteen sekä vapautti vstjat velvollisuudesta vastapuolellensa maksaa korvaus hänen oikeudenkäyntikuluista K. O:ssa. O. O. ei muutosta, — (1 jäsen lausui että, koska Juho, Jaakko ja Heikki Kivelä $\frac{4}{3}$ 90 laaditulla välikirjalla olivat oikeuttaneet Juseliusen 10 vuoden kuluessa välikirjan tekopäivästä hakkauttamaan heidän omistamaansa osuuteen Vattu—Kivelän taloa kuuluvasta Sallila-nimisestä metsäpalstasta kaikki puut sanotussa välikirjassa mainittua kokoa eikä Kiiskinen, jolle Juho, Jaakko ja Heikki Kivelä olivat luovuttaneet oikeutensa asiassa, ollut voinut toteen näyttää väitettään että sama välikirja tarkoitti ainoastaan sellaisia puita, jotka välikirjan teko-aikana täyttivät välikirjassa mainitut mitat, ja kun valituksenalainen metsän hakkaus oli toimitettu mainitussa välikirjassa myönnetyn hakkuuajan kuluessa ja korvausta pienimmistä puista, jotka tukkipuita kaadettaissa ja vedettäissä raiskaantuisivat, sopimuksen mukaan ei ollut maksettava, senaattori jätti asian H. O:n loppupäätelmän varaan.)

Den 13:de. 9. A. Ahtiainen, M. Huuhilo, A. Ojames ja J. Lojander, A., R., N. ja J. Vanosta sekä Amanda Vanosen holhoojaa J. Kaihkasta vastaan, koskeva testamentin moittimista. *Mäntyharjun p:n K. O:ssa* olivat Ahtiainen, Ojames ja Lojander moittineet heidän vaimojensa ja A., R., N. ja J. sekä Amanda Vanosen vanhempien Jaakko Vanosen ja Eeva Penttisen, eläessä $\frac{10}{9}$ 96 allekirjoittamaa testamenttia, jossa Jaakko Vanonen oli ilmoittanut vaimonsa suostumuksella määräävänsä, että heidän kuoltua kiinteä omaisuutensa oli jääpää A., R., N. ja J. Vanoselle sekä irtain omaisuus näille ynnä Amanda Vanoselle, koska Eeva Penttinen ei ollut sanotussa asiakirjassa itse määrännyt jäämistöstään ja Jaakko Vanonen oli testamentin tekoon houkutteltu ja mainittu testamentti sitä paitsi ei ollut Amanda Vanosen puolesta valvottukaan. P:ssä $\frac{30}{3}$ 01 katsoi K. O. toteennäytetyksi, että Eeva Penttinen oli allekirjoituksellaan yhtynyt Jaakko Vanosen puheena olevassa testamentissa tekemiin määräyksiin ja että hänkin siis oli omalta osaltaan tehnyt sanotun testamentin, minkätähden ja kun testamentti myös oli näytetty tehdyksi vapaasta tahdosta ja ilman houkutusta tahi pakkoa, K. O., joka tässä yhteydessä ei katsonut voivansa antaa lausuntoa Amanda Vanoselle

testamentatusta omaisuudesta, koska testamenttia hänen puolestaan ei vielä oltu valvottu, hylkäsi Ahtiaisen, Ojamiehen ja Lojanderin kanteen. *Wiipurin H. O.*, johon Ahtiainen ja hänen äskensanotut asiakumppaninsa vetosivat, vahvisti tilla 10% 02 K. On p:n. *O. O.*: Koska puheenalaisesta A., R. ja N. Vanosen vanhempainsa testamenttina valvomasta asiakirjasta, jossa Jaakko Vanonen oli julistanut viimeisen tahtonsa omaisuutensa suhteen ja jonka alle Eeva Penttinenkin oli piirtänyt puumerkkkinsä, puutui Eeva Penttisen nimenomainen lausuma siitä, että mainitun asiakirjan määräykset sisältivät hänenkin viimeisen tahtonsa eikä sanottua asiakirjaa siis voitu pitää Eeva Penttisen testamenttina. K. Senaatti julisti mainitun asiakirjan mitättömäksi mikäli sen kautta, loukkaamalla Ahtiaisen, Ojamiehen ja Lojanderin vaimojen Matilda, Maria ja Amalia Vanosen oikeutta periä äitiänsä, Eeva Penttis-vainajan omaisuutta oli annettu A., R., N. ja J. Vanoselle, sekä määräsi, että Matilda, Maria ja Amalia Vanoselle tulevat osat Eeva Penttisen jälkeen jättämästä omaisuudesta olisivat siitä laillisen perinnönjaon kautta erotettavat. (1 jäsen jätti asian H. O. p:n varaan).

Den 16:de. 10. Karin Tegström V. Poropudasta, S. Tellman-vainajan konkurssipesän toimitsijamiehenä, vastaan, koskeva testamentin moittimista. *Oulun R. O:ssa* oli vstja lausunut että I. Fellman eläessään $29\frac{1}{12}$ 53 laaditulla lahjakirjalla oli lahjoittanut sisarelleen Angelique Fellmanille ja silloin vielä naimattomana olleelle Karin Tegströmille, paitsi muuta, kummallekin $\frac{1}{3}$ osan Sorvarin ja Juutlaukkosen perintötaloista sekä Sorvarin myllyn, ehdolla että nuo kiinteistöt tahi niiden arvo lahjain saajain kuoltua joutuisivat heidän lähimmille perillisilleen; että Angelique Fellman ja Karin Tegströmin mies J. Tegström yhdessä erään P. Torsell'in kanssa, joka omisti muut osat sanoituista taloista, $18\frac{1}{4}$ 76 tehdyllä kauppakirjalla olivat myyneet nuo kiinteistöt A. Hägglund'ille yhteensä 15,000 m:kan hinnasta; sekä että Angelique Fellman, joka oli kuollut $\frac{5}{6}$ 99, jälkeensä jättäen laillisina perillisinä silloin vielä elossa olleen veljensä I. Fellmanin ja sisarensa Karin Tegströmin, $23\frac{1}{5}$ 99 tekemällään testamentilla oli määrännyt kaiken omaisuutensa Karin Tegströmille; ja koska Angelique Fellmanin jäämistöön sisältyi 5,000 m:kaa sen luontoista omaisuutta, joka ylläkerrotun lahjakirjan määräysten mukaan hänen kuolemansa jälkeen oli joutuva hänen ennennämainituille lähimmille perillisilleen ja toinen puoli tuosta rahamäärästä eli 2,500 m:kaa niinmuodoin oli ollut tuleva I. Fellmanille sekä, kun hän oli kuollut, ehtimättä moittia kerrottua testamenttia, ja hänen omaisuutensa luovutettu konkurssiin, oli lankeava Fellman vainajan konkurssipesälle, oli vstja, moittien sanottua testamenttia, vaatinut, että hkja velvoitettaisiin konkurssipesälle maksamaan testamentilla saamastaan omaisuudesta 2,500

m:kaa. P:llä $\frac{20}{1}$ 02 katsoi R. O. kanteen kaikin puolin toteen näytetyksi, minkä vuoksi ja koska Angelique Fellman vainaja eläessään, laillisessa ijässä ollen, valtuuttamansa asiamiehen kautta oli myynyt vielä mainitut kiinteistöt, joista Sorvarin tila sittemmin $\frac{3}{11}$ 76 oli kiinnitetty Angelique Fellmanille ja J. Tegströmille vakuudeksi niistä 5,000 m:kasta, mitkä tilan silloinen omistaja oli heiltä lainaksi saanut ja Angelique Fellman siis oli katsottava hyväksyneen kerrotun lahjoituskirjan eikä Karin Tegström puolestaan ollut voinut toteen saattaa, että joku muu kuin Angelique Fellman oli nostanut kauppasumman hänen kolmanneksesta usein mainituista kiinteistöistä, R. O. velvoitti hkjan vstjalle hänen sanotussa toimestaan suorittamaan 2,500 m:kaa. *Waasan H. O.*, johon hkja vetosi, jätti t:ssa $\frac{30}{12}$ 02 R. O:n mainitsemilla perusteilla ja koska ne saamiset, joita vastaan hkja oli tahtonut kuitata erään vstjan velkomisen, olivat olleet vanhentuneet aikoja ennen tämän saatavan syntymistä, asian sen loppupäätöksen varaan, johon R. O. oli johtunut. O. O.: ei muutosta.

11. Handelsfirman Bleeker & Hedberg mot Risto Laitinen, ang. fordran. *R:n i Helsingfors* u. $\frac{17}{6}$ 01: Skdn ålades att till svdn betala 3,575 mk. 16 p: med 6 procents årlig ränta derå från $\frac{15}{8}$ 00, då fullständig likvid bort hafva skett, samt att med 1,450 mk ersätta svdn hans kostnader i målet. *Åbo Hfr.*, dit skdn vädjade, lät g:m d. $\frac{31}{10}$ 02, bero vid R:ns u., hvarhos skdn ålades att åt svdn i ersättning för hans umgälder i Hfr gälda 50 mk. *J. D.* fann skdn icke hafva anført skäl till annan ändring i Hfrs d., än att den skdn af domstolarne ålagda ersättning till svdn för dennes kostnader vid R:n af K. Senaten nedsattes till 1,150 mk. — (2 ledamöter läto bero).

12. J. Nyby mot Greta Nyby, ang. upplåtande af egendom till skifte. Vid *Wörå m. fl. snrs Hr.* hade skdn yrkat att, emedan svdn vid den bouppteckning och det arfskifte, som $\frac{15}{7}$ 01 förrättats efter parternes moder Greta Eriksdotter Nyby, uppgifvit det hon i december 1900 af sin bemälda moder fått emottaga 2,000 mk, men detta belopp enligt stadgandena i 16: 2 G. B. och 12: 10 Å. B. bort efter Greta Eriksdotters död återbäras till dödsboet, icke vid bouppteckningen upptagits såsom tillgång i boet och ej heller ingått i arfskiftet, svdn blefve ålagd att till nyssberörda dödsbo återbära samt till skifte upplåta sagda penningbelopp, på det skdn deraf erhöile den honom tillkommande andel. *Hr.* u. $\frac{29}{10}$ 01: Emedan skdn icke gittat emot svdns bestridande styrka, det tvistunderkastade 2,000 mk skulle gifvits åt henne såsom hemföljd eller förskott på arf, utan tvärtom utredt blifvit, att dessa medel öfverlemnats åt svdn till full ego såsom fritt gifven ersättning för den skötsel och vård hon under loppet af flera år egnat sin sjukliga moder, förkastade

Hr. käromålet. *Wasa H/r.*, dit skdn vädjade, d. $31/12$ 02: ej ändring. *J. D.*: ej ändring.

Den 17:de. 13. T. Seth, i egenskap af generalagent för Ryska Sjöförsäkringsbolaget af år 1844, mot ångfartygsaktiebolaget Finska Lloyd, i ett sjörättsmål. *R:n i Åbo* förklarade g:m u. $17/3$ 02 utredt vara, att Ryska sjöförsäkrings bolaget af år 1844 medelst $25/7$ 00 utfärdad polis antagit $70/140$ casco af barkskeppet Hellas till försäkring för ett värde af 70,000 mk, på ett års tid, räknadt från och med $1/8$ 00 till $1/8$ 01, emot all olycka och skada i sjö eller hamn, som utan försäkringstagarens vilja eller vållande kunde under försäkringstiden träffa nämnda fartyg, äfvensom att barkskeppet Hellas, hvilket vid försäkringens gifvande och tagande befunnit sig under färd från Port Adelaide till Falmouth, $10/10$ 00 genom påkommen orkan trabbats af ett haveri, som enligt af Sjöassuransföreningen uppgjord uträkning uppgått till inalles 43,008 mk 10 pi; och alldenstund omförmälda försäkring af Sjöförsäkringsbolaget gifvits utan förbehåll att fartyget bort vid riskens vidtagande befinna sig i hamn, samt den omständigheten, att fartyget då varit under segling, hvarken enligt Sjölagen af $9/6$ 73. eller Sjöassuransföreningens gällande reglemente, hvilka jemlikt försäkringspolisen skulle i öfrigt, lända till efterrättelse, kunde förringa försäkringens giltighet, fördens skull ålade R:n, utan afseende å hvad Sjöförsäkringsbolaget emot krafvet anmärkt, Sjöförsäkringsbolaget att till ångfartygsaktiebolaget Finska Lloyd utbetala den på Sjöförsäkringsbolaget sig belöpande andelen af omförmälda haveriskada med fordrade 20,504 mk 5 pi jemte ränta derå efter 5 för hundra, likmätigt 230 § i Sjölagen och 51 § i Sjöassuransföreningens reglemente, från $28/8$ 01. *Åbo H/r.*, dit skdn vädjat, d. $17/3$ 03: ej ändring. *J. D.*: ej ändring.

Den 18:de. 14. J. Närhi ja A. Kumpulainen sahayhtiö „The Finland Wood Company'n“ isännöitsijää J. Salvesenia vastaan, koskeva metsänhakuuvälikirjan kumoamista. *Wiitasaaren K. O.* kumosi p:ssä $9/10$ 01 riidanalaisen hakuuvälikirjan kokonaisuudessaan, jättäen sahayhtiö The Finland Wood Company'lle oikeuden J. Närhiltä ja tämän vaimolta Maria Kinnuselta sekä A. Kumpulaiselta takaisin hakea näiden välikirjaa vastaan kantamat rahat laillisine korkoineen. *Waasan H. O.* johon Salvesen vetosi, katsoi t:ssä $30/7$ 02 etteivät Maria Kinnunen, J. Närhi ja A. Kumpulainen olleet esiintuneet laillista perustetta kysymyksessä olevalle kanteelleen, jonka tähden H. O., kumoten K. O:n p:n, hylkäsi kanteen. *O. O.*: Koska puheenalainen metsänhakuukontrakti K. O:n lain voiman saaneella p:llä $10/10$ 99 oli kumottu, sikäli kuin sen kautta oli myyty oikeus hakuuttaa metsää Maria Kinnusen avioliitossa J. Kumpulaisvainajan kanssa syntyneiden lasten osalta osakasten kesken ja-

kamattomasta Jaakkolan perintötalosta n:o 4 Kyminkosken kylässä; ja yhtiö The Finland Wood Co, jonka puolesta ei oltu edes väitetty talon osakasten välillä tehdyn sellaista sopimusta, mikä oikeuttaisi Maria Kinnusen talonosan nykyistä omistajaa A. Kumpulaista talon metsästä mitään luovuttamaan, siis säännöksen mukaan $\frac{3}{10}$ 86 annetun Metsälain 8 §:n 2 kohdassa ei ollut oikeutettu ilman talonosakasten yksimielistä sopimusta hyväksensä käyttämään yhtiölle sanotussa kontrahdissa myönnettä hakkuuoikeutta, sentähden ja kun talonosakkaita ei voitu vastoin heidän tahtoaan pakoittaa halkomisen kautta eroittamaan talonosiensa ja mainittua kotrahtia niin muodoin ei voisi täytántöön panna, julisti K. Senaatti kysymyksessä olevan metsänhakkuukontrahdin voimattomaksi myöskin sikäli kuin se koski Maria Kinnusella välikirjaa tehtäessä ollutta osuutta Jaakkolan talon metsässä, jäaden The Finland Wood Company yhtiön valtaan hakea välikirjaa vastaan suorittamiansa maksuja takaisin siltäkin osalta, mihin nähden sellaista valtaa ei ollut K. O:n yllämainitulla p:llä $\frac{19}{10}$ 99 yhtiölle jo jätetty. — (1 jäsen lausui että vaikka tosin Salvesen kun puheenalaista metsänhakkuukontrahtia oli muutamain metsän osakasten osuuksiin nähden kumottu, ei enään voinut, vasten Metsälain 8 § 2 mom., sanottujen osakasten suostumuksesta käyttää hyväksensä ostamaansa oikeutta puiden ottamiseen Jaakkolan talon jakamattomasta metsästä, ei senaattori katsonut tästä kuitenkaan johtuvan että Maria Närhin oikeudenomistajain eduksi olisi kokonaan tyhjiksi tehtävät ne sitoumukset, joihin Maria Närhi sanotun kontrahdin kautta oli mennyt, sikäläkin kuin Salvesen ehkä vielä saattaisi laillisesti niitä hyväksensä käyttää; minkä tähden ja kun sitä paitsi itse kontrahti 13 kohdassaan sisälsi määräyksiä siltä varalta että ostaja ei saisi nauttia hänelle vakuutettuja etuja, senaattori harkitsi oikeaksi, hyljäten Närhin ja Kumpulaisen muutoshakemuksen, jättää asian H. O:n tuomion varaan. — 1 jäsen lausui että koska kysymyksessä oleva välikirja, mikäli se koski Variksen holhottien oikeutta puheena olevaan Jaakkolan jakamattomaan taloon ja sen metsään, oli kumottu K. O:n $\frac{19}{10}$ 99 julistamalla p:llä, jonka sahayhtiö The Finland Wood Company oli antanut saavuttaa lainvoiman, eikä mainittu yhtiö ollut väittänytään, sitä vähemmin näyttänyt että sanotun talon nykyiset omistajat olisivat yhtiölle antaneet yksimielisen suostumuksensa talon jakamattoman metsän poisviemiseen eikä myöskään että taloa, mitä tuli välikirjan kautta myytyin metsäntuotteiden poisviemiseen siitä osasta sitä, johon nähden välikirjaa K. O:n vastamainitun p:n kautta ei oltu kumottu, olisi joko osakasten kesken jaettu tai joku heistä myöntynyt hakemaan talon jakamista; sentähden ja koska yhtiö sen jälkeen kuin välikirja yllämainitulla p:llä oli osaksi kumottu ei enää ollut oikeutettu välikirjan kautta osta-

mansa metsän poisviemiseen eikä talon omistajia myöskään voitu velvoittaa sanotun tarkoituksen saavuttamista varten toimittamaan sen jakamista osakasten kesken, katsoi senaattori, nojautuen $\frac{2}{9}$ 86 annetun Metsälain 8 § 2 momenttiin ja $\frac{12}{10}$ 95 päivätyn maatilain osittamista koskevan asetuksen 14 §:ään, oikeaksi, kumoten H. O:n p:n, jättää asian sen lopputuloksen varaan, johon K. O. siinä oli johtunut.

Den 20:de. 15. H. Puls och hans hustru Hilda Puls mot J. Walhelm, ang. klander af testamente. Vid *R:n i Helsingfors* klandrade svdn ett af hans och Hilda Puls' moder Katarina Walhelm i lifstiden $\frac{3}{3}$ 97 upprättadt skriftligt testamente, dessmedelst Katarina Walhelm förordnat, att efter hennes död såväl villalägenheten Jonasberg n:o 4 som hennes öfriga kvarlätenskap skulle tillfalla svdn och Hilda Puls gemensamt, enär Katarina Walhelm medelst köpebref af $\frac{18}{10}$ 95 till svdn försålt besittningsrätten till omordade villalägenhets tomtplats och eganderätten till å densamma befintliga byggnader. Medelst u. $\frac{10}{6}$ 01 underkände *R:n* käromålet. Åbo Hfr., dit svdn vädjat, d. $\frac{11}{12}$ 02: Emedan utredt blifvit, att Katarina Walhelm i lifstiden medelst salubref $\frac{18}{10}$ 95 lagligen förtyttat åt J. Walhelm i fråga varande villalägenhet med besittningsrätt till grunden och eganderätt till åbyggnaderna samt Katarina Walhelm således icke egt rätt att sedermera om lägenheten genom testamentet af $\frac{3}{3}$ 97 förordna, ty upphäfde Hfr sagda testamente såvidt detsamma angick berörda villalägenhet. *J. D.:* ej ändring. — (1 ledamot ville, med upphälvande af Hfrs d., låta bero vid *R:ns* u.)

16. J. Johnson Kotkan kaupungin Rahatoimikamaria vastaan, koskeva velkomusta. *Jyväskylän R. O.* velvoitti pillä $\frac{9}{9}$ 01 hkjan heti maksamaan vstjalle vaaditut 1,100 m:kaa 6 prosentin vuotuisella korolla, lukien tammikuun 1 p:stä 01. *Waasan H. O.*, johon hkja vetosi, katsoi t:lla $\frac{30}{7}$ 02 käyneen selville, että Kotkan *R. O.* pillä $\frac{4}{5}$ 95 oli velvoittanut, muiden muassa, hkjan $\frac{17}{11}$ 90 tehdyn takaussitoumuksen nojalla vstjalle maksamaan eräästä A. Johansonin Kotkan kaupungista vuokraamasta varastopaikasta vuosilta 93 ja 94 suoritettaviksi langenneet vuokrat ja että vstjan saatava siis oli viimeisten 10 vuoden aikana valvottu, sekä että hkja, joka A. Johanson-vainajan oikeudenomistajana $\frac{11}{10}$ 98 oli asianomaisessa tuomioistuimessa pyytänyt vuosihaastoa vainajan tuntemattomille saamamiehille ja vähää myöhemmin vstjalle suorittanut vuokramaksun samalta vuodelta, niin muodoin oli näyttänyt ennen vuosihaastossa määrättyä valvontapäivää tienneensä vstjan saatavasta ja ettei vstja siis ollut ollut velvollinen vuosihaastoasiassa ilmoittamaan mainittua saatavaansa, johon nähden kysymyksessä oleva takaussitoumus oli pidettävä hkjaa edelleen sitovana, mutta koska hkja oli H. O:ssa muistuttanut, ettei O. Sähreniä, joka mainituksessa oli hkjan kanssa

årliga afbetalningar gälda sin skuld å 3,890 Rmk och svdn på grund af den i målet förebragta utredningen om hans inkomster och gäld ansågs då kunna å samma skuld betala 500 Rmk, fördenskull ålades svdn att till skdn erlægga nästnämnda belopp. *Wasa Hfr.*, dit svdn vädjade, d. $28\frac{2}{3}$ 03: Emedan svdn uti ofvanberörda afhandling allenast förklarat sig villig att framdeles om hans inkomster det tillåte, medelst årligen skeende afbetalningar erlægga det i afhandlingen nämnda belopp, utan att han derjemte åt annan öfverlemnadt någon pröfningsrätt beträffande tiden för afbetalningarnas verkställande eller deras storlek samt Hfr. vid anförda förhållande ansåg svdn då icke kunna på grund af ordalagen i omförmälda afhandling åläggas att till skdn utgifva mera än svdn under rätttegången till betalning medgifvit, ty vardt, med ändring af R:ns u. och förkastande för denna gång af skdns anspråk på större betalning, svdn förpligtad att till skdn erlægga 100 mk. *J. D.*: Med upphäfvande af Hfrs d. lät K. Senaten bero vid R:ns u.

19. Värtsilä Aktiebolag N. Spiridonoffia, M. Patschtareffia, J. Tereskaa, S. Semeikkaa, J. ja A. Pussista, A. Mantista, Anna Pussista ja P. Jormanaisista vastaan, koskeva korvausta. *Korpilahden K. O.* velvoitti pillä $16\frac{1}{2}$ 01 hkjan vstjille vaadituksi vahingonkorvaukseksi suorittamaan, Spiridonoffille 90 m:kaa, Patschtareffille 70 m:kaa, Tereskalle 60 m:kaa, Semeikalle 125 m:kaa, Anna, J. ja A. Pussiselle yhteisesti 119 m:kaa 90 p:niä, Mantiselle 223 m:kaa 50 p:niä ja Jormanaiselle 32 m:kaa 50 p:niä, kaikki nämät määrät 5 prosentin vuotuisella korolla 24 p:stä lokakuuta 99. *Wiipurin H. O.*, johon hkja vetosi, katsoi tilla $18\frac{1}{2}$ 02 selville tulleen, että puheena oleva vstjien kärsimä vahinko oli syntynyt siitä vedennoususta Korpijärvessä, jonka hkjan rakentamien sulkulaitosten käyttäminen oli matkaansaattanut, johon nähden ja kun vahinkoja tuottava veden salpaaminen vahvistetun järjestyssäännön mukaan oli kielletty ilman asianomaisen asiallisten suostumusta, eikä hkja edes ollut väittänytään puheenalaiseen vedenkohottamiseen hankkineensa tällaista suostumusta, H. O. jätti K. O:n p:n pysyväiseksi. O. O.: ei muutosta.

Den 24.de. 20. J. Nurminen och Olga Fredriksson mot M. Gröndahl, ang. fordran. (Målet ref. i J. F. T. 1903 Rättsf. n:o 3).

21. A. Majalahti ja A. Jaakkola E. Isoniemeä ja hänen vaimoansa Kustaava Rämälää vastaan, koskeva pesänjaon moittimista. *Wirtain y. m. p:ien K. O. p.* $27\frac{1}{11}$ 01: Hkjain kanne hyljättiin. *Waasan H. O.*, johon hkjat vetosivat, t. $28\frac{2}{3}$ 03: ei muutosta. O. O.: ei muutosta.

Den 25.de. 22. Aktiebolaget Suomen Gummitehdas Osakeyhtiö mot I. E. Segerberg, ang. utbekommande af värdehandlingar. *R:n i Helsingfors* ålade g:m u. $8\frac{1}{10}$ 01 skdn att åt svdn utgifva 22 af bolagets aktier eller, derest så stort antal af dessa

aktier icke funnes att tillgå, ersättning för de bristande efter aktiernas nominella värde, 1,000 mk för stycket. Åbo Hfr., dit skdn vädjade, d. $21\frac{1}{2}$ 03: Emedan de för skdn fastställda stadgarna innehölle den bestämning att svdn skulle af skdns 100 aktier erhålla 22 stycken i ersättning för maskiner, redskap m. m., som af honom borde till skdn öfverlemnas, ty och då svdn bekommit den utlofvade egendomen, lät Hfr. bero vid det slut, hvari Rn medelst dess u. stannat. *J. D.*: ej ändring.

23. *J. Pedar och M. Finnas*, den sistnämde såsom målsman för sin hustru Fredrika Finnas, samt Maria Ollus, Anna Thors och Lisa Antus mot Beata Pedar, ang. klander af boskifte. *Vörd m. fl. snrs Hr.* förklarade g:m u. $22\frac{1}{2}$ 01 det skifte, som, sedan skdnes fader M. Pedar aflidit, förrättats emellan skdne och M. Pedars hustru i andra giftet, Beata Pedar, böra rättas sålunda, att från den ostridiga behållningen i boet, 2,642 mk 2 p:i, öfverst skulle tilldelas skdne $\frac{2}{3}$ af de 1,300 mk, som bort tillfalla skdnes aflidna syster Vilhelmina Pedar i utlösen för Pedar hemman och vid hennes död öfvergått till skdne, med 866 mk 66 $\frac{2}{3}$ p:i samt den återstående behållningen 1,775 mk 35 $\frac{1}{3}$ p:i delas enligt lag emellan skdne, å ena, samt svdn, på den andra sidan. *Wasa Hfr.*, dit svdr vädjat, d. $14\frac{1}{2}$ 03: Emedan skdne icke bestridt, att den af M. Pedar till hans döttrar utgifna egendom uppgått till 5,200 mk, samt ej heller styrkt, att sagda egendom enligt föreskrift af M. Pedar icke bort, jemlikt stadgandet i 12: 9 Å. B., tagas i beräkning vid delningen af hans dödsbo, utan tvärtom motsatsen syntes framgå af ett utaf M. Pedar till förmån för hans barn $\frac{4}{5}$ 74 upprättadt testamente jemte tillägg dertill af $19\frac{7}{8}$ 84, ty och då berörda testamentariska förfoganden icke kunde minska den svdn lagligen tillkommande giftorätten i M. Pedars bo, blef, med upphäfvande af Hrs u., skdnes talan af Hfr förkastad. *J. D.*: Jemte det den i Hfrs d. med åberopande af 12: 9 Å. B. anförda omständighet beträffande ofvannämnda af M. Pedar i lifstiden till hans döttrar utgifna 5,200 mk såsom icke å saken verkande af K. Senaten lemnades utan afseende, fann K. Senaten skdne, enär de icke utredt att sagda belopp till större del än i boskiftesinstrumentet upptagits ingått medel, uti hvilka svdn ej egt giftorätt, samt M. Pedar således måste anses hafva guldit återstoden af ifrågakomma för hans enskilda räkning verkställda utbetalning, deraf svdn ingen nytta eller del haft, med begge deras del i boet, icke hafva anført skäl till ändring i det slut, hvaruti Hfr medelst berörda d. stannat och vid hvilket förty samt på de af Hfr i öfrigt anförda grunder, i stöd af 11: 5 G. B., lemnades beroende.

Den 30:de. 24. *William och Jonas Vidlund m. fl. mot Sofia Skata m. fl.*, ang. upplåtande af mark till egoväg. — (Målet ref. i *J. F. T.* 1904. Rättsf. n:o 4).

December.

Den 1sta. 1. Eva Lalu mot Fredrikshamns stad, ang. afträdande af lägenhet. Vid *Vekkelaks m. fl. snrs Hr* yrkades å svdns vägnar, att emedan skdn, som jemlikt ett emellan skdn och svdn $^{24}/_3$ 76 afslutadt skriftligt kontrakt på obestämd tid antagits till arrendator å staden tillhöriga $1/_6$ af hemmanet n:o 11 i Bamböle by af Vekkelaks sn, före Thomedag år 99, blifvit förständigad att efter åtnjuten laga fardag $^{14}/_3$ 01 afflytta från lägenheten, men vägrat att hörsamma denna anmaning, skdn måtte förpligtas att genast vika från lägenheten samt öfverlemnna densamma till stadens fria förfogande. Sedan skdn motsagt käromålet under uppgift att henne icke ågått laga uppsägning, utlät sig *Hr* medelst u. $^{24}/_9$ 01, att alldenstund skdn icke blifvit uti den i 5 och 13 §§ 16 kap. J. B. stadgade tid af svdn eller dess befullmäktigade ombud i närvaro af tvenne godemän uppsagd, fördenskull kunde skdn ej åläggas att afträda lägenheten utan finge påståendet derom för den gången förfalla. *Wiborgs Hfr*, dit svdn vädjade, fann g:m d. $^{15}/_{11}$ 02 utredt vara, att A. Harviainen på derom af svdn lemnadt uppdrag före Thomedag år 99 i närvaro af J. Hattari tillsagt skdn att efter åtnjutande af laga fardag bortflytta från ifrågavarande lägenhet: och som den omständigheten, att A. Harviainen dervid handlat såsom stadens ombud icke utgjort hinder för honom att tillika uppträda såsom sådan god man, som omnämnes i de af *Hr* åberopade lagrum, samt A. Harviainen och J. Hattari ej heller visats af annan laga orsak hafva varit jäfvice att vittna om hvad de sålunda uträttat, fann *Hfr* den uppsägning, som sålunda ågått skdn hafva egt rum i laglig ordning samt skdn förty på grund af sagda uppsägning, jemlikt 16: 5 J. B., hafva varit lagligen skyldig att vika från lägenheten $^{14}/_3$ 01, hvarför och som skdn emellertid trädskats att derifrån bortflytta, *Hfr* ålade skdn att vid afhysningsäfventyr genast afträda ifrågavarande lägenhet till svdns fria förfogande. *J. D.* fann lika med *Hr* skdn icke hafva blifvit före Thomedag år 99 i laga ordning uppsagd från ifrågavarande lägenhet och förty icke hafva varit skyldig att $^{14}/_3$ 01 derifrån afflytta, men emedan giltig uppsägning genom den af svdn å skdn i målet tagna stämning och stadens på grund deraf vid *Hr* $^{19}/_8$ 01 förda kärandetalan ågått skdn, ty och då skdn icke varit berättigad att derefter sitta kvar å lägenheten längre än till $^{14}/_3$ 03, ålade M. Senaten skdn att genast afträda sagda lägenhet till svdns fria förfogande. — (3 ledamöter läto bero. — 1 ledamot fann, enär det hvarken påståtts att Harviainen vid meddelandet af ifrågavarande uppsägning å stadens vägnar åt Lalu skulle visat sig vara ombetrodd med slikt uppdrag

eller ådagalagdt vore att skdn eljest bort godkänna eller godkänt Harviainen såsom stadens ombudsman vid berörda tillfälle, sagda uppsägning, hvilken lagts till grund för käromålet icke innefatta behörig och lagligen förpligtande tillsägelse för skdn att afträda ifrågakomna lägenhet åt svdn, hvarför senatorm, med upphäfvande af Hfrs dom, förkastade svdns i saken utförda talan. — 1 ledamot pröfvade rättvist med upphäfvande af Hfrs dom, låta bero vid Hrs u.)

Den 3:dje. 2. O. Kekonius A. Nuppulaa vastaan, koskeva rajankäyntiä. *Jämsän p:n K. O.* katsoi sillä $\frac{30}{4}$ 01 ettei riidanalaista rajankäyntiä voitu asiallisten noudatettavaksi vahvistaa. *Turun H. O.*, johon vstja vetosi, t. $\frac{28}{5}$ 02: Mainitsemillaan perusteilla vahvisti H. O. puheenaolevan rajankäynnin noudatettavaksi. *O. O.*: ei muutosta.

Den 7:de. 3—35. Johan Naakka mot Fredrikshamn's stad, ang. yrkande af svdn om skdns förpligtande att afträda $\frac{1}{4}$ af hemmanet n:o 11 i Sigvards by af Vekkelaks sn till svdns fria förfogande;

Anton Puhakka mot samma svdn, ang. enahanda yrkande rörande $\frac{1}{6}$ af hemmanet n:o 1 i nämnda by;

Matti Hovi mot samma svdn, ang. enahanda yrkade rörande $\frac{1}{6}$ af hemmanet n:o 1 i Bamböle by af sagda sn;

Anton Stöder mot samma svdn, ang. enahanda yrkande rörande $\frac{1}{2}$ hemmanet n:o 6 och $\frac{1}{2}$ hemmanet n:o 12 i Sigvards by;

Elias Nopanen m. fl. mot samma svdn, ang. enahanda yrkande rörande $\frac{1}{4}$ af hemmanet n:o 2 i Bamböle by;

Josef Tompuri mot samma svdn, ang. enahanda yrkande rörande $\frac{7}{12}$ af hemmanet n:o 1 i Strömsby by af nämnda sn;

Eva Naakka m. fl. mot samma svdn, ang. enahanda yrkande rörande $\frac{1}{4}$ af hemmanet n:o 11 i Sigvards by;

Anton Kormu mot samma svdn, ang. enahanda yrkande rörande $\frac{1}{4}$ af hemmanet n:o 11 i Sigvards by;

Erik Berg mot samma svdn, ang. enahanda yrkande rörande $\frac{1}{6}$ af hemmanet n:o 3 af Sigvards by;

Anton Lankanen mot samma svdn, ang. enahanda yrkande rörande hemmanet n:o 8 i Sigvards by;

Elias Nopanen m. fl. mot samma svdn, ang. enahanda yrkande rörande $\frac{1}{8}$ af hemmanet n:o 2 i Bamböle by;

Anton Hovi mot samma svdn, ang. enahanda yrkande rörande $\frac{1}{6}$ af hemmanet n:o 1 i Bamböle by;

Aleksander Heijari mot samma svdn, ang. enahanda yrkande rörande $\frac{1}{4}$ af hemmanet n:o 4 i Bamböle by;

Anton Nopanen mot samma svdn, ang. enahanda yrkande rörande $\frac{1}{8}$ af hemmanet n:o 2 i Bamböle by;

Maria Nopanen m. fl. mot samma svdn, ang. enahanda yrkande rörande $\frac{1}{4}$ af hemmanet n:o 2 af Bamböle by;

Erik Lalu mot samma svdn, ang. enahanda yrkande rörande $\frac{1}{3}$ af hemmanet n:o 11 af Bamböle by;

Maria Berg mot samma svdn, ang. enahanda yrkande rörande $\frac{2}{9}$ af hemmanet n:o 3 i Sigvards by;

Erik Nopanen mot samma svdn, ang. enahanda yrkande rörande $\frac{1}{8}$ af hemmanet n:o 2 af Bamböle by;

Michel Hovi mot samma svdn, ang. enahanda yrkande rörande $\frac{1}{6}$ af hemmanet n:o 1 i Bamböle by;

Elias Puhakka mot samma svdn, ang. enahanda yrkande rörande $\frac{1}{3}$ af hemmanet N:o 2 i Sigvards by;

Erik Hiironen m. fl. mot samma svdn, ang. enahanda yrkande rörande $\frac{1}{8}$ af hemmanet n:o 7 i Sigvards by;

Anna Berg mot samma svdn, ang. enahanda yrkande rörande $\frac{1}{6}$ af hemmanet n:o 3 i Sigvards by;

Erik Berg mot samma svdn, ang. enahanda yrkande rörande $\frac{2}{9}$ af hemmanet n:o 3 i Sigvards by;

Maria Nopanen m. fl. mot samma svdn, ang. enahanda yrkande rörande $\frac{1}{8}$ af hemmanet n:o 2 i Bamböle by;

Anders Puhakka mot samma svdn, ang. enahanda yrkande rörande $\frac{1}{3}$ af hemmanet n:o 2 i Sigvards by;

Manu Stöder mot samma svdn, ang. enahanda yrkande rörande $\frac{1}{4}$ af hemmanet n:o 6 i Sigvards by;

Tomas Louka mot samma svdn, ang. enahanda yrkande rörande $\frac{1}{3}$ af hemmanet n:o 4 i Sigvards by;

Tobias Hovi mot samma svdn, ang. enahanda yrkande rörande $\frac{1}{3}$ af hemmanet n:o 1 i Bamböle by;

Gabriel Hovi mot samma svdn, ang. enahanda yrkande rörande $\frac{1}{6}$ af hemmanet n:o 1 i Bamböle by;

Karl Heijari mot samma svdn, ang. enahanda yrkande rörande $\frac{1}{6}$ af hemmanet n:o 4 i Bamböle by;

Tobias Berg mot samma svdn, ang. enahanda yrkande rörande $\frac{2}{9}$ af hemmanet n:o 3 i Sigvards by;

Matts Puonti mot samma svdn, ang. enahanda yrkande rörande $\frac{1}{3}$ af hemmanet n:o 1 i Sigvards by samt

Erik Stöder mot samma svdn, ang. enahanda yrkande rörande $\frac{1}{4}$ af hemmanet n:o 6 i Sigvards by. — (Domstolarnes utlåtanden äro gifna å samma dagar och lika lydande som de i målet under n:o 1 den 1 december upptagna).

Den 8:de. 36. J. A. Johansson såsom delegare i firman Ryötön Paperitehdas Johansson ja kumpp. mot Laxells Agentur och Fastighetsbyrå, ang. fordran. *R:n i Tammerfors* förklarade g:m u. 29/4 01 utredt vara att svdn samt firman Ryötön Paperitehdas Johansson ja kumpp. medelst 15/11 99 afslutadt kontrakt öfverenskommit att svdn skulle under 2 års tid, räknadt från

¹/₁₂ 99, försälja firmans hela tillverkning af trämassa emot ett pris af 8 ¹/₂ p:i kilogrammet samt att svdn i ersättning härför skulle erhålla 5 % af priset för den under sagda tid tillverkade varan, äfvensom att Ryöttö pappersbruk derefter enligt byråns anvisning sändt särskilda vagnslaster pappermassa till uti St Petersburg bosatta afnämnnare; men emedan desse afnämnnare dels icke uttagit den försända varan dels ej inom aftalad tid betalat densamma dels icke ens kunnat anträffas, ty ansåg R:n firman hafva egt skäligen anledning att upphöra med vidare försändning af varan, hvadan R:n förkastade svdns i saken utförda påstående om utbekommande af ett arvode af 3,404 m:k 51 p:i jemte ränta efter afdrag af 578 m:k 60 p:i, dem svdn allaredan af skdn fått uppbära. *Åbo Hfr*, dit svdn vädjat, d. ¹²/₁₁ 02: Alldenstund svdn ådagalagt att firman Ryöttön Paperitehdas Johansson ja kumpp., oaktadt ofvanomordade parterne emellan ¹⁵/₁₁ 99 ingångna öfverenskomelse, redan under derpåföljande december månad till särskilda personer utan svdns förmedling försålt af sina tillverkningar och, efter det svdn i början af januari 1900 underrättat firman derom att svdn dämera med en N. Freyberg i St. Petersburg uppgjort aftal om köp af firmans samtliga tillverkningar och firman till följd häraf äfven tillsändt bemålde person 2 vagnslaster af varan, upphört med vidare försändningar och brutit sålunda kontraktet, fördenskull och då skdn icke visat att firman Ryöttön Paperitehdas Johansson ja kumpp. egt giltig anledning till sagda kontraktsbrott, förklarade Hfr, med upphäfvande af R:ns u., nämnda firma skyldig att ersätta svdn den förlust svdn genom kontraktsbrottet tillskyndats, utgörande 5 % af det aftalade priset för den pappermassa firman under 10 månader försålt, efter afdrag af hvad svdn deraf redan uppburit; och som svdn styrkt samt skdn ej ens motsagt att den försålda pappermassan uppgått till 1,602,104 kilogram våt pappermassa, för hvars försäljning svdn, efter beräkning af varans halfva vikt såsom torr, tillbort i arvode 3,404 m:k 51 p:i, alltså ålades skdn i sin ofvanberörda egenskap af delegare i meranämnda firma för firman till svdn utbetala sagda belopp efter afdrag af de 578 m:k 60 p:i svdn allaredan tillgodokommit, eller således 2,825 m:k 91 p:i med 5 % årlig ränta derå från lagsökningsdagen ⁴/₁₀ 00 tills full likvid följde. *J. D.* lät med upphäfvande af Hfr. d., bero vid R:ns u.

Den 10:de. 37. Paavo Kettusen leski Inka Kettunen omasta puolesta sekä alaikäisten lastensa U., E., S. ja P. Kettusen holhoojana, ynnä hänen täysi-ikäiset lapsensa M., J., P., A. ja Anna Kettunen S. Tanskasen vaimoa Maria Mustosta vastaan, koskeva kaupan purkamista. *Polvijärven p:n K. O.* katsoi p:ssä ²⁸/₁₀ 01 selville tulleen että vstja, joka testamentin nojalla oli saanut ainoastaan hallinto-oikeuden, vstjan ja hänen ensimmäisen

miehen Pekka Karttusen yhdysesän omaisuuteen, oli myydes-
sään $7\frac{1}{4}$ 98 laaditulla kauppakirjalla siihen kuuluvan Sivinlam-
min maatumapalstan hkjoille rikkonut tämän testamentin, johon
nähdén ja kun vstja oli ollut oikeutettu myymään ainoastaan
naimaosuutensa eli kolmannenosaa sanotusta palstasta ja Pekka
Karttusen perilliset olivat yhtyneet kanteeseen, K. O. julisti pu-
heenalaisen Sivinlammin palstan kaupan puretuksi, mikäli se
koski Pekka Karttus-vainajan naimaosuutta eli $\frac{2}{3}$ osaa palstasta.
Viipurin H. O., johon vstja vetosi, t. $24\frac{1}{2}$ 01: ei muutosta. O.
O.: ei muutosta.

Den 12:te. 38. G. Svanljung mot Sydfinska Export Ak-
tiebolaget i Åbo, ang. fordran. R:n i Nikolaistad fann g:m u.
 $26\frac{1}{4}$ 01 utredt vara att svdn i slutet af år 98 förbundit sig att
af skdn köpa smör i fast räkning intill $\frac{1}{8}$ 99 emot ett pris af 3
kronor under Köpenhamns toppnotering fritt i Åbo enligt Åbo
vigst samt att skdn vidhållit sin rätt att erhålla sagda pris en-
dast för smör af Yttermark mejeris tillverkning, men i öfrigt
godkänt de pris, svdn godtskrifvit honom utom för det smör,
om hvars pris afräkning vid mottagandet i Åbo verkställdt; och
emedan det genom i saken afhörd sakkunnige K. Emelius
och F. Michelsens intyganden blifvit styrkt att skdn af de par-
tier smör af Yttermark mejeris tillverkning, han $20\frac{3}{5}$, $27\frac{1}{5}$, $3\frac{1}{6}$,
 $10\frac{1}{6}$ och $24\frac{1}{6}$ samt $\frac{1}{7}$, $\frac{2}{7}$, $\frac{15}{7}$, $\frac{22}{7}$ och $\frac{29}{7}$ 99 afsändt, bort
erhålla tillhopa 277 m:k 8 pi utöfver de belopp svdn för om-
förmälda partier godtskrifvit honom, men skdn icke bestridt
riktigheten af svdns uppgift derom att svdn af misstag i en
 $11\frac{1}{3}$ 99 till skdn lemnad afräkning, angående smör af nämnda
mejeris tillverkning, beräknat skdn 25 m:k 17 pi för mycket
till godo, hvadan skdn för det smör af annämnda mejeris
tillverkning, han till svdn försålt, tillborde 251 m:k 19 pi
utöfver hvad honom af bolaget godtskrifvits för sagda smör,
ty och då skdn icke gtitat visa beloppet af det smör, hvars pris
icke genast i Åbo afräknats, samt ej framställt någon anmärk-
ning emot andra å debetssidan i den af svdn afgifna konto-
kurant upptagna posten än en å 84 pund sterling, och denna
kontokuranträkning, då sistsagda belopp ifrån densamma bort-
toges, utvisade ett saldo svdn till godo å 726 m:k 88 pi, ålade
R:n, jemte det öfriga i målet framställda och under ompröfning
tagna yrkanden, såsom dels obefogade, dels ostyrkta förkasta-
des, skdn att till svdn utbetala skilnaden emellan nyssberörda
tvenne belopp af 726 m:k 88 pi och 251 m:k 91 pi med 474
m:k 97 pi jemte 5 % ränta från $\frac{4}{3}$ 00, då målet första gången
förevarit vid R:n, intill dess full betalning följde. Wasa H/r,
dit parterne väddade, fann g:m dom $30\frac{1}{4}$ 02 svdn icke hafva före-
bragt skäl sig ändring af R:ns u. och ej heller skdns libell för-
anleda. annan rättelse i samma u. än att, enär styrkt blifvit att

skdn bort för af honom $11\frac{1}{3}$ 99 till svdn sålda 18 dittlar smör af Yttermark mejeris tillverkning erhålla 2,528 m:k 17 p:i, men honom af bolaget härför tillgodoräknats endast 2,503 m:k samt någon utredning icke heller förebragt derom att svdn skulle i en afräkning för af skdn till svdn nästsagda dag sändt smör af oftanämnda mejeris tillverkning beräknat skdn till godo 25 m:k 17 p:i för mycket, skdn egde utöfver det belopp svdn godt-skrifvit honom för till svdn sändt smör af Yttermark mejeris tillverkning tillgodoräkna sig sammanlagdt 292 m:k 65 p:i, hvar-dan det således ålåg skdn att till svdn betala skilnaden emellan förherörda 726 m:k 88 p:i och änsagda 292 m:k 65 p:i eller således 434 m:k 23 p:i. *J. D.: ej ändring.*

39. T. Piispa m. fl. mot af Etholéns rättsinnehafvare Katarina och Alexander Etholén samt O. Bülow och O. Nerdrum, ang. afträdande af jordområde. *Kymmene m. fl. sns Hr. u. 24/7 00:* Emellan delegarene i Öster-Hirvikoski samfällighet $19\frac{1}{9}$ 1828 vid då verkställt storskifte, som $20\frac{1}{4}$ 1848 af Hr faststälts, medelst ingången skriftlig förlikning afträdt Limmansaari jordstykke till dåvarande egaren af Tavastby gård samt egaren till Stockfors gård genom af Pyttis sns Hr $21\frac{1}{3}$ 1777 afkunnadt u. bibehållits vid sin gamla häfd till Limalax, Linnansaari eller Hattari äng och vederbörande sedan inför Kej. Fredrikshamnnska Nedre Lagskipningsrätten träffat sådan förlikning att berörda äng och ängsmark allt framgent skulle tillysa Stockfors gård, hvilken förlikning bemälda Rätt $3\frac{1}{9}$ 1787 med dom fastställt, samt Öster-Hirvikoski samfällighets delegare ytterligare vid år 1822 skedd rågång erkänt Stockfors gårds eganderätt till nu omtvistade mark och ej heller vid förenämnda skiftesförrättning år 1828 gjort anspråk på densamma, ty och då hvarken de personer, hvilka ingått förlikningen, inom natt och år derefter klandrat densamma eller skdne eller deras tidigare fångesmän fullföljt ett vid 1881 års lagtima vinterting i tingslaget genom uttagen stämning å dåvarande egarene till Tavastby och Stockfors gårdar anhängiggjort mål angående enahanda yrkande, som af skdne nu framstälts, fann Hfr, jemlikt stadgandena i 1 mom af förklaringen $14\frac{1}{5}$ 1805, skdne hafva försuttit sin talan i saken samt förkastade förty skdns påstående om A. Etholéns samt O. Bülows och O. Nerdrums förpliktande att till dem afträda nu ifrågavarande jordstycken. *Viborgs Hfr*, dit skdne och A. Etholén vädjade, d. $19\frac{1}{7}$ 02: Alldenstund vederbörande sakegare vid beredningen till storskifte inom Öster-Hirvikoski samfällighet $19\frac{1}{9}$ 1828 träffat sådan förlikning, att Limmansaari benämnda, af samfälligheten derintills häfdade jordområde tillagts Tavastby gård i vederlag för Hämeenniitty och Limalahdenniitty inom samfällighetens råer belägna ängar, hvilka, enligt hvad då företedda handlingar utvisade, af åldar underlydt Tavastby gård,

fördensskull och då skdne icke gittat förebringa laga skäl för sina nu framställda anspråk på samma jordområde samt Hattari äng genom Kej. Fredrikshamn'ska Nedre Lagskipningsrättens ofvanomförmälda, $\frac{3}{9}$ 1787 gifna dom förklarats tilllyda Stockfors gård samt skdne icke ens kunnat påstå att nämnda äng der-eftter skulle tillagts Öster-Hirvikoski samfällighet, fann Hfr skdne hafva anført skäl till ändring i det slut, hvari Hr genom dess u. i saken stannat, hvarvid förty och då Etholéns ändringsansökning ej heller föranledde till rättelse deri, fick bero. J. D.: ej ändring.

Den 14:de 40. B. Knuutinen Kuopion kaupunginkuntaa vastaan, koskeva korvausta. *Kuopion R. O.* p. $\frac{8}{7}$ 01: Hkjan kanne hyljättiin. *Wiipurin H. O.*, johon hkja vetosi, katsoi tlla $\frac{18}{9}$ 02 että hkjalle Pohjoisvuorikadun ja Kaivokadun korottamisen kautta tosin oli hkjan omistamalla tontilla sijaitsevain rakennustensa käyttämisessä tuotettu haittaa osaksi sen kosteuden johdosta, joka oli seurauksena kadunpuoleisen asuinrakennuksen kohdalle vedätetystä maantäytteestä, ja osaksi sen johdosta että pintavesi juoksi kadulta hänen tontilleen, mutta sitä vastoin olevan toteensaattamatta että mainitut epäkohdat eivät olleet muuten kuin sanottuja rakennuksia purkamalla ja uudestaan rakentamalla korjattavissa, vaan juttuun kuuluvista kirjoista päin vastoin käyvästi ilmi, että jos erityiset arkitehti E. Hinderssonin ja insinööri F. Hedmanin ehdottamat ja heidän paikalla toimittamansa tarkastuksen perusteella $\frac{20}{9}$ 01 tehdyssä toimituskirjassa mainitut työt tonttia rajoittavilla kaduilla suoritettaisiin, niin voitaisiin paljon vähemmällä kustannuksilla poistaa puheenalaiset epäkohdat ja siten suojella kadun varrella olevaa asuinrakennusta katutäyteen aiheuttamalta kosteudelta kuin myös estää pintavettä juoksemaasta kadulta tontille, johon nähden ja kun vstja oikeudenkäynnin kestäessä oli ilmoittanut suostuvansa toimittamaan äskenmainitut työt, H. O. vahvisti sen lopputuloksen, johon R. O. oli p:llään johtunut. O. O. katsoi selvitetynsi että vstja toimituttamallansa mainittujen katujen korottamisella oli tuottanut hkjalle H. O:n t:ssa mainitun haitan, mihin nähden ja kun yllämainitut Hinderssonin ja Hedmanin ehdottamat toimenpiteet eivät, kuten jutussa esitetystä selvityksestä kävi ilmi, olisi tarkoitukseensa riittävät eikä muuta tehoisaa keinoa sanotun haittan poistamista varten ollut edes ehdotettu, kuin puheenalaisen rakennuksen uudestaan rakentaminen korkeammalle alustalle, K. Senaatti, muuttaen H. O:n t:ta, velvoitti vstjan hkjalle kustantamaan äskenmainitun rakennustyön ja sitä varten sen arvion mukaan, johon sekä Hindersson ja Hedman vaihtoehtoisesti laatimassaan toisessa ehdotuksessa että arkitehdit S. von Nandelstadh ja L. Petterson hkjan muutoksen hakemuksen ohessa K. Senaattiin jätetyssä kustannuslaskussaan olivat johtuneet, hkjalle

suorittamaan 9,000 m:kaa, jota vastaan, koska jutussa oli näytetty ettei pintavedellä ollut ennen sanottujen katujen korottamistaan ollut puheena olevan tonttiosan pihamaalta laskua kadulle ja vstja oli ilmoittanut suostuvansa tarpeenmukaisilla laitoksilla estämään pintavettä juoksemasta kadulta pihamaalle, hkjan vaatimus vstjan velvoittamisesta hänelle pihamaan vesiperäisyyden vuoksi suorittamaan kustannukset saman pihamaan korottamisesta ja pihanpuoleisten rakennusten uudestaan rakentamisesta hyljättiin.

41. H. Tossavainen sekä S. Laatikais-vainajan lesken Tilda Laatikaisen konkurssipesän toimitsijamiehet E. Tuisku ja A. Skog Ytterstfors Trävaru Aktiebolag nimistä yhtiötä vastaan. *Rovaniemen K. O.* katsoi p:ssä ²⁹/₈ 01 selvitetynksi että sittenkun Tossavainen yhdessä S. Laatikais-vainajan kanssa oli kahden eri kontrahdin mukaan ottanut hakkuuttaakseen sekä Ruopsanjokea pitkin Kemijärveen ja aina Kemijokeen asti uittaakseen vstjalle kuuluvat, kontrahdeissa tarkemmin määrätty puut, urakoitsijat olivat vstjalta yli sovittuja urakkasummia kantaneet 22,656 kruunua 42 äyriä Ruotsin rahaa; ja koska sanotut kontrahdit olivat niin hyvin Tossavaista kuin S. Laatikais-vainajan oikeudenomistajiaakin sitovia eivätkä hkjat olleet voineet toteuttaa, että vstja oli kontrahteja peräyttänyt tai että urakoitsijat olivat saaneet vstjalta rahoja muuten kuin lainana, sen vuoksi velvoitti K. O., kumoten vstjan asiassa ajetun kanteen, Tossavaisen, urakoitsijana, sekä Tilda Laatikaisen ja tämän konkurssipesän, S. Laatikais-vainajan oikeudenomistajana, yhteisesti tahi kellä varoja oli, vstjalle maksamaan 22,656 kruunua 42 äyriä tahi vastaavan määrän Suomen rahaa maksuaikana käyvän kurssin mukaan, jonka ohessa hkjat velvoitettiin yhteisesti tahi kellä varoja oli, 2,500 m:kalla korvaamaan vstjan oikeudenkäyntikulut. *Waasan H. O.*, johon asianosaiset vetosivat, t. ³⁰/₁₂ 02: ei muutosta. *O. O.*: Sittenkun Tornion tuomiokunnan tuomari oli K. Senaatin toimenpiteestä K. Senaatille lähettänyt lyhennysotteen Rovaniemen p:n K. O:n ¹⁰/₄ 00 Tilda Laatikaisen konkurssiasiansa julistamasta tuomiosta, josta havaittiin että K. O. oli määrännyt konkurssipesän varoista ulosmaksettavaksi vstjalle 22,656 kruunua 42 äyriä, jotka vstja oli väittänyt liikaa maksaneensa velalliselle ja Tossavaiselle sekä samoin korkeintaan 2,000 m:kaa oikeudenkäyntikulujen korvausta, tutki *O. O.* jutun ja katsoi, ettei oltu esiintuotu syytä muuttaa H. O:n tita muun puolesta, kuin että Tilda Laatikaisen konkurssipesä, siihen nähden mitä mainittu konkurssituomio sisälsi, vapautettiin suorittamasta enempää lainkäyntikulunkien korvausta kuin 2,000 m:kaa sekä että vstjalle pääasiassa tuomitut 22,656 kruunua 42 äyriä tahi vastaava määrä Suomen rahaa, samoin kuin mainittu lainkäynti-

kulujen korvaus oli Tilda Laatikaisen konkurssipesän varoista maksettava sillä oikeudella kuin konkurssituomioissa oli määrätty.

42. J. och I. Lunelund mot J. Vörgren och J. Hjort samt aflidne A. Hjorts enka Johanna Hjort i en jordatvist. *Mustasaari m. fl. snrs Hr* fann g:m u. $21\frac{1}{3}$ 01 utredt vara, att sedan M. Knippar eller Knipare och A. Torrkulla eller Torkola medelst köpebref $29\frac{1}{2}$ 1777 af N. Ekholm tillhandlat sig Lunelund och Hjort hemman, hvilka vid storskiftet betecknats, det förra med n:o 42 a under namnet Ahl och det senare med n:o 35 b under namnet Hjort och hvaradera utgjort $1\frac{1}{4}$, eller efter sedermera försiggången förhöjning $7\frac{1}{24}$ mantal, hade hvaradera af dessa hemman jemlikt vederbörande Hrs $21\frac{1}{4}$ 1778 meddelade tillstånd skiftats sagda köpare emellan samt att derefter vid år 1789 verkställd delning af skogen, såsom egare af hemmanen antecknats M. Knippar till $7\frac{1}{48}$ mantal, en J. Mattsson Hjort och en J. Thomasson Hjort hvaradera till $7\frac{1}{96}$ mantal och A. Torrkulla till $7\frac{1}{24}$ mantal, att vid år 1791 verkställd ytterligare skogsdelning M. Knippars andelar antecknats hafva öfvergått till J. Knippar, att vid i november 1791 verkställd delning af den såkallade „Våisor backen“ J. Knippar, som emellertid inköpt J. Thomassons andelar, egt $7\frac{1}{32}$ mantal samt J. Mattson Hjort och A. Torrkulla liksom förut den förre $7\frac{1}{96}$ och den senare $7\frac{1}{24}$ mantal; att vid år 1797 försiggången delning af „Hästhaga“ betesmark såsom egare antecknats J. Knippar till „35 b Hjort $7\frac{1}{32}$ mtl“, J. Vörman till „35 e Hjort $7\frac{1}{96}$ mtl“ och A. Torrkulla till „42 a Ahl eller Lunelund $7\frac{1}{24}$ mtl“; äfvensom att nyssnämnde J. Knippars och J. Vörmans andelar nu innehades af svdne samt A. Torrkullas andelar skdne, hvarför och då sålunda utredt blifvit att svdne och skdne ömsesides häfdade hvar sin hälft af Lunelund $7\frac{1}{24}$ mantals skattehemman och likaledes hvar sin hälft af Hjort $7\frac{1}{24}$ mantals skattehemman, hvilken häfd jemväl af parternes företrädare iakttagits, Hr förklarade, att de för parterne utfärdade fastebrefven skulle gälla hälften af Lunelund och hälften af Hjort skattehemman samt att parterne i enlighet härmed tillkomme eganderätten, J. Vörgren samt A. och J. Hjort till $1\frac{1}{2}$ af Lunelund och $1\frac{1}{2}$ af Hjort hemman äfvensom J. och I. Lunelund till andra $1\frac{1}{2}$ af sagda hemman. *Vasa Hfr*, dit skdne vädjade, fann g:m d. $30\frac{1}{2}$ 02 i likhet med Hr af handlingarna framgå, att parterne tillkomme eganderätt, J. Vörgren som A. och J. Hjort till $1\frac{1}{2}$ af Lunelund och $1\frac{1}{2}$ af Hjort hemman äfvensom skdne till andra $1\frac{1}{2}$ af hvaradera hemmanet, vid hvilket förhållande och enär de för sakegarene utfärdade fastebref visats vara oriktiga, Hfr ansåg skdne icke hafva anfördt skäl till ändring af Hrs u. såvidt sakegarene å omse sidor på anfördt sätt tillagts eganderätten till meranförmalde två hemman. *J. D.*: ej ändring.

Den 17:de. 43. A. Rosberg O. Alopaeusen konkurssin pesän toimitsijamiehiä, A. Hallonbladia ja K. Basilieria vastaan, saatavaa koskevassa jutussa. *Sortavalan K. O.* katsoi p:ssä ²¹/₁₁ Ol selville tulleen, että todellinen kauppa kysymykseen tulleista tukkipuista oli „Aktiebolaget Ruskeala Marmor“ osaksi yhtiön ja O. Alopaeusen välillä tehty ja että omistusoikeuden siirto myytyihin tukkeihin oli lopullisesti tapahtunut sen kautta että myydyt tukit olivat sahauskessa tulleet erotetuiksi muista Alopaeusen omistamista tukeista, jonkin laskuvirheen johdosta vähemmän tukkeja oli jäänyt erottamatta kuin mitä yhtiölle oli myyty, jonka vuoksi K. O. määräsi että konkurssipesän varoista oli Rosbergille, jolle „Aktiebolaget Ruskeala Marmor“ oli luovuttanut oikeutensa Alopaeuselta ostamiinsa tukkeihin, suoritettava korvauksena 15,000 tukkipuusta, 2 m:kan 50 p:nin jälkeen puulta, yhteensä 37,500 m:kaa. *Viipurin H. O.*, johon asianosaiset vetosivat, katsoi t:ssä ⁴/₁₀₃ jääneen toteennäyttämättä, että Alopaeus oli, ennenkuin hän luovutti omaisuutensa konkurssiin, Aktiebolaget Ruskeala Marmorille myymänsä tukkipuut erotuttanut yhtiölle muusta tukkivarastostansa, minkä tähden ja kun omistusoikeus sanottuihin puihin siis ei ollut yhtiölle siirtynyt, *H. O.*, hyljäten Rosbergin tekemät vaatimukset saada luostaansa puheenaolevat 14,000 tukkipuuta tahi vaihtoehtoisesti korvausta niistä kuin myöskin korvausta puuttuvista 1,000 tukkipuusta, määräsi, että konkurssipesän varoista oli Rosbergille, niinkuin muille etuoikeutta nauttimattomille velkojille, maksettava Aktiebolaget Ruskeala Marmorin kauppasummana Alopaeuselle suorittamat 30,000 m:kaa 6 prosentin koron kanssa kauppakirjan tekopäivältä ²¹/₈ 99, joka korko oli yhden veroinen pääoman kanssa, mutta piti luettaman ainoastaan 1 p:ään maaliskuuta 1900, jolloin julkinen haaste konkurssissa annettiin, elleivät pesän varat riittäneet koron maksamiseen kaikilta hyväksytyiltä saatavilta. *O. O.*: ei muutosta. — (2 jäsentä lausui että, koskei oltu todistettu, että niitä 15,000 tukkia, joita ²¹/₈ 99 Alopaeusen ja Aktiebolaget Ruskeala Marmorin välillä tehdystä sopimuksessa oli tarkoitettu, olisi osakeyhtiölle luovutettu tai muuten erotettu siitä suuremmasta tukkimäärästä, johon ne olivat kuuluneet, eikä näin ollen voitu katsoa osakeyhtiön saaneen omikseen puheenalaisia, sanotusta suuremmasta tukkimäärästä jällellä olevia 14,000 tukkipuuta, sentähden ja kun Rosberg, joka siis, osakeyhtiön hänelle luovuttaman oikeuden nojalla, ainoastaan oli oikeutettu saamaan korvausta siitä ettei sanottua sopimusta oltu Alopaeusen puolesta täytetty, ei ollut näyttänyt että tämän johdosta osakeyhtiölle syntynyt vahinko olisi suurempi kuin ne 30,000 m:kaa, jotka osakeyhtiö kysymyksessä olevan sopimuksen mukaan oli maksanut, senaattorit yhtyivät näillä perusteilla siihen lopputulokseen, johon enemmistö jutussa oli johtunut.)

Sakregister

Öfver de i bilagan till Juridiska Föreningens Tidskrift upptagna
utslag och domar för år 1903.

Förkortningar:

Egdr. = Egodelningsrätt.
Guv. = Guvernör.
Hfr. = Hofrätt.
Hr. = Häradsrätt.
J. D. = Justitiedepartementet.
Kr. = Krigsrätt.
Ln. = Länenämnd.
Mag. = Magistrat.
Pkr. = Poliskammare.
Rr. = Rådstufvurätt.
Un. = Uppbådsnämnd.

I. Utslag.

A.	Domstol eller myndighet, som dömt i lista instans.	Referatets nummer.	Pag.
<i>Afhysning:</i>	Loimijoki Hr.	9	59
<i>Afskrift, utbekommande från myndighet af styrkt afschrift utaf skrifvelse.</i>	Vasa Hfr.	49	35
<i>Afträdande af jorderområde:</i>	Pyhäjoki Hr.	34	87
<i>Anskaffande af brännvin.</i>	Kides Hr.	13	111
<i>Arfskifte:</i>	Heinävesi Hr.	27	84
<i>Auktion:</i>	Nikolaistads Mag.	17	61

	Domstol eller myndighet, som dömt i första instans.	Referatets nummer.	Pag.
B.			
<i>Bankruttbrott, se konkurs- brott.</i>			
<i>Barnamord:</i>			
	Kuopio Hr.	13	118
<i>Barnauppföstrings bidrag:</i>			
	Björneborgs Rr	57	94
	Hausjärvi Hr.	12	177a
	Helsingfors Rr.	43	32
	Helsingfors Rr.	14	61
	Hirvensalmi Hr.	18	20
	Hvittis Hr.	40	32
	Karis Hr.	28	84
	Kivinebb Hr.	5	36
	Lampis Hr.	19	20
	Luumäki Hr.	6	3
	Nagu Hr.	18	156a
	Sordavala Hr.	16	7
	St Andreæ Hr.	4	130a
	Sääksmäki Hr.	11	17
	Tammela Hr.	2	35
	Tammerfors Rr.	13	6
	Ulfaby Hr.	17	43
	Viborg Hr.	12	118
<i>Bedrägeri, försök till —:</i>			
	Helsingfors Rr.	18	112
	Ekenäs Rr.	5	148a
	Helsingfors Rr.	19	136.
	Hyrnsalmi Hr.	11	78
	Ijo Hr.	14	78
	Kauhajoki Hr.	3	55
	Kronborgs Hr.	19	43
	Libelits Hr.	3	74
	Nikolaistads Rr.	31	49
	Nikolaistads Rr.	9	123a
	Baumo Rr.	5	75
	Suojärvi Hr.	23	157a
	Sääksmäki Hr.	45	73
	Åbo Rr.	23	63
	Åbo Rr.	37	188a
<i>Besittningsrätt till krono- hemman, se Åborätt.</i>			
<i>Betesskada:</i>			
	Kumo Hr.	25	114
<i>Betesskada, se Ätjuskada.</i>			
<i>Bodrägt:</i>			
	Kumo Hr.	17	120
<i>Brandanstiftan i svikligt syfte:</i>			
	Björkö Hr.	7	100
	Kivinebb Hr.	37	29
	Kumo Hr.	17	120

	Domstol eller myndighet, som dömt i 1:sta instans.	Referatets nummer.	Pag.
<i>Bränvinsförsäljning:</i>			
	Kirvus Hr.	25	83
	Kivinebb Hr.	2	121a
	Honginkangas Hr.	25	11
	Tyrvis Hr.	22	113
<i>Bränvinsutskänkning:</i>			
	Jaakimvaara Hr.	8	117
<i>Bränvin, olaga försling af —:</i>			
	Paavola Hr.	48	73
<i>Bränvin, oloflig utskänk- ning af —:</i>			
	Helsingfors Rr.	33	50

D.

<i>Dråp:</i>			
	Hollola Hr.	45	33
	Laihela Hr.	7	104
	Rautalampi Hr.	6	116
	Somero Hr.	12	40
	Suistamo Hr.	66	96
	Viborgs Hr.	30	85
<i>Dråp, anstiftan till —:</i>			
	Karis Hr.	25	45
<i>Dråp i nödvärn:</i>			
	Östermark Hr.	19	126a
<i>Dödsvällande:</i>			
	Öfvertorneå Hr.	27	12

E.

<i>Egenhandsrätt:</i>			
	Eura Hr.	6	100
	Hollola Hr.	41	52
	Jaakimvaara Hr.	17	80
	Kangasniemi Hr.	16	134a
	Kuhmois Hr.	20	8
	Vetil Hr.	1	147a
<i>Egenmäktigt förfarande:</i>			
	Kemi Hr.	18	61
	Kyrkslätt Hr.	7	16
	Pojo Hr.	42	163a
	Ruovesi Hr.	26	22
	Sippola Hr.	28	64
<i>Ersättning:</i>			
	Björkö Hr.	20	62
	Eura Hr.	2	173a
	Euraaminne Hr.	16	119
	Euraaminne Hr.	6	149a
	Helsingfors Rr.	38	69

Ersättning:

Domstol eller myndighet, som dömt i 1:a instans.	Referatets nummer.	Pag.
Jomala Hr.	3	173a
Jyväskylä Hr.	38	189,
Kauhajoki Hr.	46	167,
Kaukola Hr.	50	194,
Kivinebb Hr.	15	7
Kuhmois Hr.	20	8
Kärsämäki Hr.	47	34
Lappfjärds Hr.	12	6
Lappfjärds Hr.	34	27
Lappfjärd Hr.	35	27
Lappo Hr.	63	95
Längelmäki Hr.	16	61
Korpilaks Hr.	21	83
Kumo Hr.	32	14
Kyrkslätt Hr.	7	16
Laihela Hr.	15	154a
Libelits Hr.	49	169,
Maaninka Hr.	13	19
Mohla Hr.	7	176a
Mohla Hr.	19	180,
Nilsä Hr.	24	21
Nykyrka Hr.	24	10
Orivesi Hr.	3	148a
Pyttis Hr.	60	94
Raumo Hr.	19	156a
Ruovesi Hr.	51	147,
Sastmola Hr.	6	76
Siikajoki Hr.	17	126a
Sordavala Hr.	22	9
St Andreæ Hr.	35	161a
Syvä Hr.	35	187,
Tyrvis Hr.	26	115
Ulfby Hr.	9	117
Valkeala Hr.	20	112
Valkeala Hr.	21	113
Vasa Guv.	29	66
Viborgs Hr.	36	87
Viborgs Hr.	51	194a
Villmanstrands Hr.	40	72
Viridis Hr.	32	142a

*Exekutiv auktion, se Auk-
tion.*

*F.**Falsk angivelse:*

Birkkala Hr.	10	59
Borgå Hr.	42	89
Gamlakarleby Hr.	45	166a
Karttula Hr.	11	5
Keuru Hr.	4	75
Kivinebb Hr.	10	3

	Domstol eller myndighet, som dömt i 1:sta instans.	Referatets nummer.	Pag.
<i>Falsk angivelse:</i>			
	Kyrkslätt Hr.	7	16
	Lampis Hr.	20	180a
	Mohla Hr.	27	128 _n
	Nurmes Hr.	2	74
	Pedersöre Hr.	11	152a
	Rantasalmi Hr.	35	50
	Ruovesi Hr.	26	22
	Viborgs Rr.	51	194a
	Villmanstrands Rr.	21	62
	Villmanstrands Rr.	55	93
	Åbo Hfr.	38	87
<i>Falskt mynt, se mynbrott.</i>			
<i>Fastighet, exekutiv försälj- ning:</i>			
	Nikolaistads Mag.	17	61
<i>Fel i tjensten, se Tjenstefel.</i>			
<i>Fiskaliskt mål, se Tjenstefel.</i>			
<i>Fiske:</i>			
	Saarijärvi Hr.	21	156a
	Tohmajärvi Hr.	3	130 _n
	Tohmajärvi Hr.	27	183 _n
<i>Flottning:</i>			
	Elimä Hr.	12	18
	Iittis Hr.	46	73
	Ijo Hr.	2	129a
	Pedersöre Hr.	11	118
	Pedersöre Hr.	12	153a
<i>Flottningsmanskap: försummelse af tillsyn öfver —:</i>			
	Tyrvis Hr.	26	115
<i>Fordran:</i>			
	Helsingfors Rr.	62	95
	Mustasaari Hr.	8	59
	Nikolaistads Rr.	1	98
	Ruokalaks Hr.	39	143a
	Viborgs Rr.	43	90
	Viborgs Rr.	48	192a
	Östermark Hr.	1	14
<i>Fosterförföring:</i>			
	Kisko Hr.	25	158a
	Somero Hr.	31	85
<i>Fridsbrott, se Hemfrids- brott.</i>			
<i>Fullmäktigsarvode:</i>			
	J. D.	26	138a
<i>Fylleri:</i>			
	Korpilaks Hr.	31	185 _n
	Viborgs Rr.	2	1
	Viborgs Rr.	39	32

	Domstol eller myndighet, som dömt i första instans.	Referatets nummer.	Pag.
<i>Fylleri:</i>	Viborgs Rr.	39	67
	Villmanstrands Rr.	21	62
	Villmanstrands Rr.	4	103
<i>Förbud:</i>	Uleåborgs Guv.	4	2
	Uleåborgs Guv.	6	3
<i>Förfalskning:</i>	Helsingfors Rr.	31	14
	Helsingfors Rr.	38	69
	Jalasjärvi Hr.	28	46
	Kronoborgs Hr.	19	43
	Libelits Hr.	21	20
	Pielavesi Hr.	11	177a
	Rantasalmi Hr.	35	50
	Ruokolaks Hr.	69	98
<i>Förklaring af dom:</i>	J. D.	59	94
	J. D.	23	181a
<i>Förolämpning, se Åre- kränkning.</i>			
<i>Förlängd besvärstid:</i>	J. D.	5	2
	J. D.	21	137a
<i>Föresmälling:</i>	Helsingfors Rr.	38	69
	Helsingfors Rr.	31	159a
	Konginkangas Hr.	25	11
	Kuopio Rr.	67	97
	Kuopio Rr.	45	145a
	Lempälä Hr.	18	80
	Nurmes Hr.	24	182a
	Pyhäjärvi Hr.	14	124,
	Ruokolaks Hr.	45	191,
	Tammerfors Rr.	38	143,
	Viborgs Rr.	22	63
	Viborgs Rr.	68	98
	Viborgs Rr.	14	118
	Virdois Hr.	49	192a
<i>Försummelse i tjensten, se Tjenstefel.</i>			
<i>Försök till fängslande:</i>	Gamlakarleby Hr.	45	166a

H.

Handräckning:

Helsingfors Mag.	33	25
Tavastehus Guv.	8	37
Viborgs Guv.	37	68

	Domstol eller myndighet, som dömt i första instans.	Referatets nummer.	Pag.
<i>Hemfridsbrott:</i>			
	Euraâminne Hr.	27	45
	Gamlakarleby Hr.	45	166a
	Hauho Hr.	36	142 ⁿ
	Jalasjärvi Hr.	33	67
	Lemo Hr.	14	178a
	Längelmäki Hr.	2	116
	Solfs Hr.	10	117
	Åbo Rr.	6	37
<i>Hemmansklyfning, se Klyf- ningsskifte.</i>			
<i>Hindrande af tjensteman:</i>			
	Björkö Hr.	7	130a
	Helsingfors Rr.	3	1
	Jääskis Hr.	10	132a
	Kymmene Hr.	8	131 ⁿ
	Orihmattila Hr.	18	135 ⁿ
	Ruokolaks Hr.	9	132 ^a
	Viborgs Rr.	2	1
<i>Horsbrott, se Äktenskaps- brott:</i>			
<i>Hund, försummelse att hålla instängd:</i>			
	Nykyrka Hr.	7	150a
<i>Häfvande af köp, se Köp.</i>			
<i>Häktning, se Olaga häkt- ning.</i>			

I.

<i>Inteckning:</i>	Helsingfors Rr.	14	41
	Mäntsälä Hr.	1	173a
<i>Invändning, se Obehörig invändning.</i>			

K.

Klander af köp, se Köp.

Klyfningskifte:

Jalasjärvi Egdr.	4	55
Jalasjärvi Egdr.	5	175a
Kerimäki Egdr.	47	167 ⁿ
Kuorevesi Egdr.	7	56
Kurikka Egdr.	5	56
Nastola Egdr.	8	16
Storkyrö Egdr.	12	133a
Viborg Egdr.	40	88

	Domstol eller myndighet, som dömt i 1:sta instans.	Referatets nummer.	Pag.
<i>Konkurs, anhållan om för- sättande i konkurstill- stånd:</i>	Sumiais Hr.	25	138a
	Vetil Hr.	51	74
<i>Konkursbrott:</i>	Helsingfors Rr.	29	183a
	Iisalmi Rr.	7	123,,
	Jyväskylä Rr.	9	77
	Kannus Hr.	47	73
	Kuopio Rr.	45	145a
	Mietois Hr.	23	10
	Nikolaistads Rr.	30	13
	Nystads Rr.	14	18
	Perho Hr.	50	148a
	Vederlaks Hr.	3	116
	Viborgs Rr.	27	139a
<i>Konkursredovisning:</i>	Virtois Hr.	15	134a
<i>Koppleri:</i>	Helsingfors Rr.	53	92
	Helsingfors Rr.	12	124a
	Helsingfors Rr.	26	127,,
	Jockas Hr.	28	183,,
	Mustasaari Hr.	4	99
	Viborgs Hr.	28	128a
<i>Kreatursfoder: bortförande från kronohemman.</i>	Mäntyharju Hr.	29	13
<i>Kreatursfoder, oloflig för- säljning af:</i>	Loimijoki Hr.	15	19
<i>Krigstjenst, se Värnepligt.</i>			
<i>Kronohemman, se Åborätt.</i>			
<i>Kungsåda:</i>	Malaks Hr.	40	190a
	Toholampi Hr.	3	99
<i>Kvarn:</i>	Heinävesi Hr.	61	95
	Jämsä Hr.	36	188a
<i>Kvarstadsbrott:</i>	Hiitola Hr.	24	63
	Kuorevesi Hr.	64	96
	Lempälä Hr.	21	181a
	Sodankylä Hr.	14	111
<i>Kyrklig ordning, brott mot föreskrift ang —:</i>	Åbo Hfr.	52	92
<i>Köp af fastighet:</i>	Juga Hr.	30	142a
	Kaavi Hr.	28	139,,
	Nurmes Hr.	29	141,,

	Domstol eller myndighet, som dömt i första instans.	Referatets nummer.	Pag.
<i>Köp af fastighet:</i>			
	Tammerfors Rr.	7	116
	Åbo Rr.	37	188a

L.

<i>Lagfart;</i>	Helsingfors Rr.	24	83
<i>Lagsöknings mål:</i>	Tavastehus Guv.	6	103
<i>Laxfiske:</i>	Ijo Hr.	43	53
	Ijo Hr.	47	91
	Ijo Hr.	48—51	92
<i>Lurendrejari:</i>	Nikolaistads Rr.	26	12
	Raumo Rr.	20	156a
<i>Läkareyrke, oloflig utöf- ning af —:</i>	Thusby Hr.	28	24
<i>Lösdrifveri:</i>	Kuopio Guv.	6	56
	Kuopio Guv.	22	127a
	Uleåborgs Guv.	16	155,,
	Viborgs Guv.	11	133,,

M.

*Maltdrycker, se Ölförsälj-
ning.*

*Matvaror, försäljning af
förskämda —:*

<i>Mened:</i>	Kerimäki Hr.	13	60
	Kronoborgs Hr.	19	43
	Uleåborgs Rr.	39	162a
	Åbo Rr.	37	143,,
<i>Mened, förledande till —:</i>	Borgå Hr.	42	89
<i>Militära förbrytelser:</i>	Lifgardets Kr.	32	25
	Öfverkrigsdomstolen	9	104
<i>Misshandel:</i>	Alahärmä Hr.	44	54
	Alahärmä Hr.	2	55
	Birkkala	10	59
	Fredrikshamn Rr.	41	190a
	Gamlakarleby Hr.	45	166a
	Helsingfors Rr.	19	8

Misshandel:

Domstol eller myndighet, som dömt i 1:sta instans.	Referatets nummer.	Pag.
Heinola Hr	1	74
Ijo Hr.	38	51
Jaakimvaara Hr.	17	80
Jalasjärvi Hr.	33	67
Karis Hr.	1	35
Karis Hr.	25	45
Kemi Hr.	31	129a.
Kivinebb Hr.	48	34
Korpilaks Hr.	6	130a
Kronoborgs Hr.	36	162a
Lojo Hr.	17	155,,
Nikolaistads Rr.	7	3
Nedertorneå Hr.	47	192a.
Polvijärvi Hr.	1	54
Rantasalmi Hr.	35	50
Replot Hr.	24	138a
Sodankylä Hr.	14	111
Tammerfors Rr.	15	111
Ulsby Hr.	23	114
Vederlaks Hr.	20	20
Viborgs Hr.	2	98
Viborg Rr.	51	194a
Villmanstrands Rr.	21	62
Virdois Hr.	33	186a.
Ylistaro Hr.	17	135,,
Åbo Rr.	6	37
Öfvertorneå Hr.	27	12

Mord:

Iittis Hr.	25	22
Kivijärvi Hr.	10	38
Orihmattila Hr.	20	137a
Sjundeå Hr.	1	116
Vederlaks Hr.	39	87
Torneå Hr.	46	33
Åbo Rr.	32	49

Mordbrand:

Björneborgs Rr.	36	72
Kotka Rr.	18	43
Kotka Rr.	42	191a
Nykyrka Hr.	20	44
Orimattila Hr.	20	137a
Tohmajärvi Hr.	24	127,,
Villmanstrands Rr.	29	25

Myntbrott:

Perho Hr.	41	32
Ruskeala Hr.	5	16

Märkrulla, oriktig —:

Helsingfors Rr.	36	50
Helsingfors Rr.	12	60
Raumo Rr.	16	80

N.	Domstol eller myndighet, som dömt i 1:sta instans.	Referatets nummer.	Pag.
<i>leansökan:</i>			
	J. D.	22	21
	J. D.	23	21
	J. D.	31	25
	J. D.	21	44
	J. D.	22	44
	J. D.	23	44
	J. D.	44	73
	J. D.	37	87
	J. D.	5	99
	J. D.	3	103
	J. D.	15	111
	J. D.	24	114
	J. D.	5	116
	J. D.	10	124a
	J. D.	21	127,
	J. D.	23	127,
<i>ödgande:</i>	Pojo Hr.	42	163,
O.			
<i>Öbehörig invändning i rättegången:</i>	Helsingfors Rr.	38	162a
<i>Öfog:</i>	Helsingfors Rr.	36	28
<i>Olaga fiske, se Fiske och Laxfiske.</i>			
<i>Olaga flottning, se Flottning.</i>			
<i>Olaga häktning:</i>	Villmanstrands Rr.	21	62
	Viridis Hr.	33	166a
<i>Olaga näring:</i>	Jyväskylä Rr.	53	172,
	Pyhäjärvi Hr.	30	128,
	Tavastehus Rr.	24	44
<i>Olaga uppämning: (se vidare Uppämning och Vattenverk.)</i>	Jokkas Hr.	70	98
	Kyrkslätt Hr.	7	16
	Storkyro Hr.	10	106
	Vekkelaks Hr.	35	87
<i>Oljud:</i>	Villmanstrands Rr.	4	103

	Domstol eller myndighet, som dömt i 1:sta instans.	Referatets nummer.	Pag.
<i>Oloftig utskänkning af vi- ner:</i>	Viborgs Rr.	18	179a
<i>Oloftigt begagnande af an- nans mark:</i>	Nykyrka Hr.	13	177a
<i>Oloftigt tillgrepp, se vidare Stöld, Snatteri:</i>	Tammerfors Rr.	45	91
<i>Oredlighet:</i>	Ylihärmä Hr	18	126a
<i>Orättfärdig sak:</i>	Kauhajoki Hr.	26	182,,
	Uleåborgs Rr.	39	162,,
<i>Osann uppgift inför Rätta:</i>	Helsingfors Rr.	32	160,,

P.

Pressförbrytelse:

	Helsingfors Rr.	27	24
	Helsingfors Rr.	34	187a
<i>Prest, opassande uppfö- rande:</i>	Åbo Domkapitel.	4	148a

R.

*Renvård, brott mot stad-
ganden om —:*

	Kittilä Hr.	7	76
--	-------------	---	----

Resande af vapen:

	Vekkelaks Hr.	40	143a
--	---------------	----	------

Resning:

	J. D.	4	15
	J. D.	30	25
	J. D.	36	68
	J. D.	2	102
	J. D.	44	145a
	J. D.	30	159,,

*Revisionsskilling: återbe-
kommande af —:*

	Åbo Hfr.	50	35
--	----------	----	----

*Rättegångsfullmäktig, för-
klarad oduglig:*

	Jaakimvaara Hr.	22	181a
--	-----------------	----	------

Rån:

	Heinola Hr.	16	125,,
	Tornëå Hr.	46	33

	Domstol eller myndighet, som dömt i 1:sta instans.	Referatets nummer.	Pag.
<i>S.</i>			
<i>Sandställe</i> , afstängande af:			
	Jokkis	13	153a
<i>Sekvester</i> se <i>Kvarstad</i> .			
<i>Sjöskada</i> , ersättning för vållande till —:			
	Jomala Hr.	3	173a
<i>Skadeersättning</i> , se <i>Ersätt- ning</i> .			
<i>Skadegörelse</i> :			
	Esbo Hr.	19	112
	Euraåminne Hr.	27	45
	Lempälä Hr.	18	80
	Ruskeala Hr.	14	153a
	Somero Hr.	5	130,,
<i>Skifte</i> , tillandnings —:			
	Lappfjärds Hr.	4	175,,
<i>Skiftesreglering</i> , (se vidare <i>Storskiftesreglering</i>):			
	Storkyrö Egdr.	9	17
	Orivesi Egdr.	10	17
<i>Skiljemän</i> , utseende af —:			
	Viborgs Rr.	26	45
<i>Skogsbrand</i> :			
	Ulfby Hr.	17	8
<i>Skogsåverkan</i> :			
	Eura Hr.	2	173a
	Hvittis Hr.	3	36
	Jokkas Hr.	2	15
	Jyväskylä Hr.	49	73
	Kivinebb Hr.	43	72
	Lappfjärds Hr.	12	6
	Leppävirta Hr.	1	1
	Petäjävesi Hr.	44	164a
	Somero Hr.	58	94
	Sysmä Hr.	35	142a
<i>Skörlefнад</i> :			
	Helsingfors Rr.	26	127a
	Tammerfors Rr.	54	93
<i>Slagsmål</i> , se <i>Misshandel</i> :			
<i>Smädelse</i> , se <i>Årekränkning</i> :			
<i>Snatteri</i> :			
	Leppävirta Hr.	1	1
<i>Spritdrycker</i> , se <i>Brännvin</i> .			
<i>Storskiftesförrättning</i> , kla- gan öfver —:			
	Åbo Guv.	7	37
<i>Storskifteskomplettering</i> :			
	Karis Egdr.	5	103

	Domstol eller myndighet, som dömt i 1:sta instans.	Referatets nummer.	Pag.
<i>Storskiptesreglering:</i>	Borgnäs Egdr.	13	133a
	Helsinge Egdr.	22	137 „
	Mustasaari Hr.	6	175 „
	Mäntsälä Epdr.	14	133 „
	Pusula Egdr.	42	72
	Storkyro Egdr.	1	102
	Ylistaro Egdr.	34	67
<i>Straffbar egennytta:</i>	Keuru Hr.	28	159a
<i>Svedjande:</i>	Jyväskylä Hr.	8	77
	Kangasniemi Hr.	33	161a
	S:t Michels Hr.	27	64
<i>Stöld:</i>	Elimä Hr.	4	122a
	Hankasalmi Hr.	1	129a
	Heinola Hr.	16	125 „
	Helsinge Hr.	3	122 „
	Helsingfors Rr.	6	122 „
	Helsingfors Rr.	34	161 „
	Jyväskylä Hr.	8	100 „
	Jyväskylä Hr.	1	121a
	Kexholms Hr.	26	158 „
	Korpilaks Hr.	8	123 „
	Kuopio Hr.	15	79
	Laihela Hr.	32	185a
	Nagu Hr.	46	145 „
	Norrmark Hr.	30	184 „
	Nousis Hr.	8	176 „
	Nykyrka Hr.	27	158 „
	Parikkala Hr.	34	50
	Pedersöre Hr.	15	119
	Tammerfors Rr.	22	156a
	Viborgs Hr.	5	122 „
	Viborgs Rr.	9	3
	Viborgs Rr.	11	101
	Villmanstrands Rr.	9	101
	Åbo Rr.	13	78

T.

Tes tamentskländer:

Konginkangas Hr.	33	142a
Närpes Hr.	11	106

Tjenstefel:

Birkkala Hr.	10	59
Borgå domkapitel	33	86
Borgå Hr.	43	191a
Fredrikshamns Rr.	12	106
Helsingfors Rr.	30	46
Hvittis Hr.	44	191a
Kangasala Hr.	41	72

Tjenstefel:

Domstol eller myndighet, som dömt i 1:sta instans.	Referatets nummer.	Pag.
Mäntsälä Hr.	48	169a
Nurmes Hr.	41	163a
St Michels Rr.	26	64
Ulfaby Hr.	9	150a
Vasa Hfr.	11	60
Vasa Hfr.	19	62
Vasa Hfr.	35	68
Vasa Hfr.	2	148a
Vasa Hfr.	17	179,
Vasa Hfr.	46	192,
Viborgs Hfr.	6	16
Viborgs Hfr.	4	36
Viborgs Hfr.	41	88
Viborgs Hfr.	43	144a
Viborg Rr.	39	190,
Åbo Hfr.	38	30
Åbo Hfr.	42	53
Åbo Hfr.	12	78
Åbo Hfr.	10	177a

*Tjenstemans brott i tjen-
sten se Tjenstefel.*

*Tjensteutöfning, se Hin-
drande af tjensteman i —.*

Tjufnad, se Stöld.

Tullförsenllning:

Fredrikshams Rr.	12	106
Torneå Rr.	31	142a
Torneå Rr.	52	147,

Tullsigill, brytande af —:

Iisalmi Hr.	25	127,
-------------	----	------

U.

*Uppdämning, se Olaga
uppdämning.*

*Uppmaning till olydnad
mot lag:*

Fredrikshamns stad	50	170a
Helsingfors Rr.	51	170,
Helsingfors Rr.	52	171,

Utmätning:

Vasa Guv.	24	157,
-----------	----	------

*Utmätningssåtgärd, klagan
öfver —:*

Nikolaistads Mag.	49	146,
-------------------	----	------

*Utskänkning af brännvin
och öl m. m., se Brän-
vins- och ölförsäljning
samt utskänkning.*

	Domstol eller myndighet, som dömt i 1:sta instans.	Referatets nummer.	Pag.
V.			
Vattenverk:	Kyrkslätt Hr.	7	16
Vilkorlig frigifning:	J. D.	22	83
	J. D.	26	84
Vitesböter:	Lappo Hr.	39	52
	Lappo Hr.	40	52
Väg:	Vekkelaks Hr.	18	8
	Öfvertorneå Hr.	32	85
Värnepligt:	Kuopio Un.	10	101
	Vasa Ln.	42	144a
	Viborgs Un.	11	124,
Väld å tjensteman:	Björneborgs Rr.	47	145,
	Helsingfors Rr.	3	1
	Helsingfors Rr.	37	162a
	Viborgs Hr.	2	98
	Viborgs Rr.	39	32
	Viborgs Rr.	32	67
Väldligt:	Bräkylä Hr.	44	32
	Salmis Hr.	9	176a

A.*Åborätt till kronohemman:*

Tavastehus Guv.	9	38
Uleåborgs Guv.	19	82
Viborgs Guv.	21	9
Viborgs Guv.	17	19
Viborgs Guv.	48	148a
Viborgs Guv.	10	151,

Återvinning till konkurs:

Vetil Hr.	11	39
-----------	----	----

*Åverkan, se Skogsåverkan:***A.***Äktenskapsbrott:*

Kiihtelysvaara Hr.	29	46
Kirvus Hr.	23	83
Tammerfors Rr.	29	84
Tammerfors Rr.	17	111

Äktenskapseskuld:

Somero Hr	31	66
-----------	----	----

	Domstol eller myndighet, som dömt i första instans.	Referatets nummer.	Pag.
<i>Äran, återställd till —:</i>	J. D.	28	13
<i>Ärekränkning:</i>	Björkö Hr.	13	124a
	Helsingfors Rr.	3	1
	Helsingfors Rr.	25	64
	Helsingfors Rr.	15	125a
	Hollola Hr.	41	52
	Jaakimvaara Hr.	46	91
	Jaakimvaara Hr.	56	93
	Kivinebb Hr.	50	74
	Loimijoki Hr.	16	43
	Nystad Rr.	37	51
	Pedersöre Hr.	15	178a
	Ruokolahti	30	66
	Somero Hr.	42	32
	Tammerfors Rr.	3	15
	Tammerfors Rr.	8	104
	Tammerfors Rr.	15	111
	Uleåborgs Rr.	14	7
	Uleåborgs Rr.	10	77
	Ulfaby Hr.	4	116
	Vederlaks Hr.	20	20
	Viborgs Hr.	2	98
	Viborgs Rr.	20	82
	Viborgs Rr.	23	138a
	Viborgs Rr.	34	142,
	Viborgs Rr.	41	144,
	Viborgs Rr.	25	182,
<i>Ätjuskada:</i>	Villmandstrands Rr.	55	93
	Asikkala Hr.	65	96

Ö.

*Öfverdddigt körande:**Ölförsäljning:*

Björneborgs Rr.	47	145a
Hauho Hr.	20	127,
Helsinge Hr.	15	61
Nikolaistads Rr.	29	159a
Nykyrka Hr.	15	42

Ölutsökning:

Björneborgs Rr.	16	178a
-----------------	----	------

II. Domar.

	Domstol eller myndighet, som dömt i 1:sta instans.	Referatets nummer.	Pag.
A.			
<i>Afhysning: (se vidare Af- trädande af jord, Torp, Klander af jordafång.</i>			
	Hausjärvi Hr.	4	92b
	Luhango Hr.	17	20,,
	Orimattila Hr.	10	47,,
<i>Afsöndring, se Parcellering.</i>			
<i>Afträdande af jorodområd: (se vidare Afhysning, Torp.)</i>			
	Kajana Rr.	7	17,,
	Kittilä Hr.	1	15,,
	Kymmene Hr.	39	111,,
	Mäntsälä Hr.	11	13,,
	Vekkelaks Hr.	1	106,,
	Vekkelaks Hr.	3—35	107,,
<i>Afverknings rätt, se Skogs- afverkningsrätt,</i>			
<i>Arbetslön, se Årslön.</i>			
<i>Arf:</i>			
	Suomenniemi Hr.	5	78,,
<i>Arfskifte:</i>			
	Bräkylä Hr.	3	65,,
	Hammarlands Hr.	14	48,,
	Kuopio Hr.	1	90,,
	Lampis Hr.	2	26,,
	Loimijoki Hr.	4	26,,
	Sordavala Hr.	4	69,,
	Virdois Hr.	21	104,,
<i>Arrende, se Torp.</i>			
<i>Arvode:</i>			
	Kronborgs Hr.	24	23,,
B.			
<i>Besittningsrätt:</i>			
	Jämsä Hr.	12	33,,
	Rovaniemi.	15	20,,

	Domstol eller myndighet, som dömt i 1:sta instans.	Referatets nummer.	Pag
<i>Bevakning:</i> (se vidare Kon- kursbevakning.)			
	Viborgs Hr.	1	25b
<i>Borgen</i> , se <i>Fordran</i> och <i>Ersättning.</i>			
<i>Boskifte:</i>			
	Vörå Hr.	23	105,,
<i>Bouppteckning:</i>			
	Hammarlands Hr.	14	48,,
<i>Byggnad</i> , se <i>Hus.</i>			
<i>Börd af jord:</i>			
	Hvittis Hr.	5	43,,
	Öfvertorneå Hr.	26	58,,

E.

Egande rätt till jord, se
Afhysning, *Afträdande*,
Köp, *Tilländringar.*

Ersättning: (se vidare Ska-
destånd.)

Helsingfors Hr.	10	75,,
Hvittis Hr.	1	40,,
Jomala Hr.	12	13,,
Jyväskylä Hr.	10	83,,
Keuru Hr.	16	20,,
Kivinebb Hr.	13	8,,
Korpilaks Hr.	17	104,,
Kuopio Hr.	7	29,,
Kuopio Rr.	40	112,,
Kymmene Hr.	3	16,,
Kymmene Hr.	14	86,,
Lappo Hr.	19	21,,
Lundo Hr.	3	26,,
Malaks Hr.	17	103,,
Nivala Hr.	7	94,,
Nivala Hr.	8	96,,
Rovaniemi Hr.	41	113,,
Saarijärvi Hr.	17	52,,
Sordavala Rr.	11	48,,
Sordavala Rr.	12	48,,
St Andreæ Hr.	7	12,,
Tammerfors Rr.	2	68,,
Viborgs Hr.	26	24,,
Virdois Hr.	5	67,,
Uguniemi Hr.	2	62,,
Åbo Rr.	1	64,,

	Domstol eller myndighet, som dömt i lista instans.	Referatets nummer.	Pag.
F.			
<i>Fastställelse af bevakad fordran i konkurs, se Konkurs.</i>			
<i>Fiskevatten:</i>			
	Bjernå Hr.	6	4b
<i>Fordran: (se vidare Be- vakning, Borgen, Vexel.)</i>			
		9	12 ⁿ
		20	104 ⁿ
	Alahärmä Hr.	21	22 ⁿ
	Björneborgs Rr.	6	16 ⁿ
	Björneborgs Rr.	21	37 ⁿ
	Björneborgs Rr.	18	53 ⁿ
	Elimä Hr.	6	93 ⁿ
	Euraäminne Hr.	4	67 ⁿ
	Gamlakarleby Rr.	24	57 ⁿ
	Hälikko Hr.	19	53 ⁿ
	Hangö Rr.	6	71 ⁿ
	Helsingfors Rr.	2	2 ⁿ
	Helsingfors Rr.	14	34 ⁿ
	Helsingfors Rr.	20	37 ⁿ
	Helsingfors Rr.	20	54 ⁿ
	Helsingfors Rr.	21	55 ⁿ
	Helsingfors Hr.	1	68 ⁿ
	Helsingfors Rr.	8	72 ⁿ
	Helsingfors Rr.	9	74 ⁿ
	Helsingfors Rr.	9	82 ⁿ
	Helsingfors Rr.	11	99 ⁿ
	Hollola Hr.	9	18 ⁿ
	Joensuu Rr.	4	11 ⁿ
	Jyväskylä Rr.	16	102 ⁿ
	Kangasniemi Hr.	20	21 ⁿ
	Kirvus Hr.	6	80 ⁿ
	Kivinebb Hr.	13	8 ⁿ
	Kivinebb Hr.	18	36 ⁿ
	Kivinebb Hr.	2	66 ⁿ
	Kuolemajärvi Hr.	20	89 ⁿ
	Kuopio Rr.	8	44 ⁿ
	Mohla Hr.	15	86 ⁿ
	Nikolaistads Rr.	11	7 ⁿ
	Nikolaistads Rr.	5	16 ⁿ
	Nikolaistads Rr.	10	31 ⁿ
	Nikolaistads Rr.	38	110 ⁿ
	Nousis Hr.	15	9 ⁿ
	Nykyrka Hr.	4	43 ⁿ
	Parikkala Hr.	15	35 ⁿ
	Pernä Hr.	8	17 ⁿ
	Pieksämäki Hr.	10	6 ⁿ
	Ranmo Rr.	2	65 ⁿ
	Sakkola Hr.	1	10 ⁿ
	Sakkola Hr.	11	75 ⁿ
	Sordavala Hr.	43	115 ⁿ

	Domstol eller myndighet, som dömt i lista instans.	Referatets nummer.	Pag.
<i>Fordran:</i>			
	Tammerfors Rr.	2	10b
	Tammerfors Rr.	5	11,,
	Tammerfors Rr.	4	16,,
	Tammerfors Rr.	36	108,,
	Vederlaks Hr.	22	56,,
	Viborgs Rr.	13	34,,
	Viborgs Rr.	3	42,,
	Viborgs Rr.	4	77,,
	Villmanstrands Rr.	8	5,,
	Villmanstrands Rr.	12	7,,
	Åbo Rr.	3	77,,
<i>Förmedling af fastighets- köp, se Provision.</i>			
<i>Förmyndarearvode:</i>			
	Jyväskylä Rr.	9	6,,
<i>Förmänsrätt i konkurs:</i>			
	Jyväskylä Hr.	8	81,,
	Åbo Rr.	5	93,,
<i>Försäljningsprovision, se Provision.</i>			

G.

<i>Gåfvobref:</i>	Laukas Hr.	8	12,,
-------------------	------------	---	------

H.

*Hemman, se Arrende, Köp,
Klander af jordafång.*

Hus, bortflyttande af —:

	Vörå Hr.	23	23,,
--	----------	----	------

*Häfvande af fastighetsbref,
-köp, se köp.*

*Häfvande af öfverlåtelse-
skrift, se Öfverlåtelse-
skrift.*

J.

*Jordafsöndring, se Par-
cellering.*

<i>Jordatvist:</i>	Mustasaari Hr.	42	114,,
--------------------	----------------	----	-------

	Domstol eller myndighet, som dömt i 1:sta instans.	Referatets nummer.	Pag.
<i>Jordområde: (se vidare Besittningsrätt, Afträdan- de af jordområde.)</i>			
	Jokkas Hr.	23	40b
	Kymmene Hr.	39	111,,
	Rovaniemi Hr.	15	20,,
	Vekkelaks Hr.	1	106,,
	Vekkelaks Hr.	3—35	107,,
	Viborgs Hr.	12	33,,
<i>Jordområde: bättre rätt till —:</i>		17	36,,

K.

*Klander af arfskifte, se
Arfskifte.*

*Klander af boskifte, se
Boskifte.*

*Klander af jordafång: (se
vidare Köp.)*

Eura Hr. 5 60,,

*Klander af testamente, se
Testamentsklander.*

*Konkurs, fästställelse af
bevakad fördrad:*

Hiitola Hr. 3 63,,
Joensuu Hr. 13 19,,
Kuopio Hr. 12 18,,
Nikolaistads Hr. 5 16,,

Konkursbevakning:

Pernå Hr. 13 85,,
Viborgs Hr. 1 25,,

Konkurs -dom:

Jorois Hr. 3 3,,

Konkursredovisning:

Viborgs Hr. 3 92,,

Kontrakt, se Torpkontrakt.

*Kroppsskada, se Skadestånd
för —:*

Kroppsskada:

Hattula Hr. 10 18,,

Kungsåda:

Urdiala Hr. 18 20,,

Kvarn:

Sysmä Hr. 7 72,,

Kvarnställe:

Längelmäki. 2 15,,

	Domstol eller myndighet, som dömt i lista instans.	Referatets nummer.	Pag.
<i>Kyrkoherdebol:</i>	Laukas Hr.	11	18b
<i>Köp af fastighet:</i>	Jaakimvaara Hr.	25	57 _n
	Parikkala Hr.	2	77 _n
	Polvijärvi Hr.	37	109 _n
<i>Köp af lösegendom:</i>	Anttola Hr.	9	46 _n
<i>Köpebref:</i>	Kirvus Hr.	6	44 _n

L.

Lega, se Arrende, Torp.

<i>Läkarearvode:</i>	Kronoborgs Hr.	24	23 _n
<i>Lösegendom, bättre rätt till —:</i>	Uleåborgs Rr.	2	41

O.

*Olycksfallsförsäkring, se
Skadestånd.*

P.

<i>Parcellering:</i>	Påmark Hr.	9	30 _n
	Sastmala Hr.	1	1 _n
<i>Provision:</i>	Helsingfors Rr.	14	19 _n
	Helsingfors Rr.	22	22 _n

R.

*Redovisning: (se vidare
Konkursredovisning)*

	Helsingfors Rr.	28	60 _n
	Virdois Hr.	5	28 _n
<i>Rågång:</i>	Jämsä Hr.	2	107 _n

	Domstol eller myndighet, som dömt i första instans.	Referatets nummer.	Pag.
<i>S.</i>			
<i>Sjörättsmål:</i>			
		3	11b
	Finnströms Hr.	10	12 _n
	Helsingfors Rr.	3	69 _n
	Nikolaistads Hr.	17	86 _n
	Räumo Rr.	14	9 _n
	Åbo Rr.	22	39 _n
	Åbo Rr.	1	77 _n
	Åbo Rr.	13	100 _n
<i>Skadestånd:</i>			
	Hattula Hr.	10	18 _n
<i>Skadestånd för kroppskada:</i>			
	Helsingfors Rr.	10	75 _n
	Helsingfors Rr.	19	87 _n
<i>Skifte, upplåtande af egen- dom till —:</i>			
	Vörå Hr.	12	99 _n
<i>Skogsafverknings kontrakt:</i>			
	Kittilä Hr.	19	36 _n
	Viitasaari Hr.	14	100 _n
<i>Skogsafverkningsrätt:</i>			
	Hollola Hr.	15	50 _n
	Keuru Hr.	6	28 _n
	Nastola Hr.	16	51 _n
<i>Skogsköp, se Skogsafverk- ning.</i>			
<i>Syn:</i>			
	Laukkas Hr.	11	18 _n
<i>Sytning:</i>			
	Heinola Hr.	5	4 _n
	Sääksmäki Hr.	16	35 _n
<i>T.</i>			
<i>Testamentsklander:</i>			
	Bräkylä Hr.	18	87 _n
	Jyväskylä Hr.	7	44 _n
	Helsingfors Rr.	15	102 _n
	Kontiolahti Hr.	25	44 _n
	Kuopio Rr.	1	61 _n
	Mäntyharju Hr.	9	97 _n
	Uleåborgs Rr.	10	98 _n
	Åbo Rr.	12	76 _n
	Åbo Rr.	7	81 _n
<i>Tillandningar:</i>			
	Bjernå Hr.	6	4 _n
<i>Torp:</i>			
	Jalasjärvi Hr	4	3 _n

	Domstol eller myndighet, som dömt i i:sta instans.	Referatets nummer.	Pag.
<i>Torp:</i>	Luhango Hr.	17	20b
	Oirimattila Hr.	10	47,,
	Ruovesi Hr.	6	11,,
	St Andreæ Hr.	7	12,,
<i>Torpkontrakt:</i>	Ruovesi Hr.	6	11,,

U.

<i>Urarvsaformån:</i>	Nikolaistads Rr.	5	70,,
<i>Utbrytande af jord, se Parcellering.</i>			

V.

<i>Vexel:</i>	Korpilaks Hr.	12	85,,
	Nikolaistads Rr.	7	5,,
<i>Väg:</i>		24	105,,
	Ruokolaks Hr.	13	48,,
<i>Värdehandlingar utbekom- mande af —:</i>	Helsingfors Rr.	22	104,,

A.

<i>Årslön: (se vidare For- dran.)</i>			
<i>Återvinning:</i>	Kivinebb Hr.	18	36,,
	Lohteå Hr.	8	29,,

Ä.

<i>Äktenskapslöfte:</i>	Kumo Hr.	16	86,,
-------------------------	----------	----	------

Ö.

<i>Öfvertälseskrift:</i>	Jämså Hr.	11	32,,
--------------------------	-----------	----	------

Q. 1 = C

Tryckfel:

Pag. 164a n:o 42, 19 raden uppfifrån står 16: 4, bör vara 16: 14.

" 126a n:o 18, 6 " " " 28: 8, " " 38: 8.

